

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा
मार्च २०२३ ला संपलेल्या कालावधीचा
राज्य महसुलावरील अहवाल

महाराष्ट्र शासन
वित्त विभाग
शासन परिपत्रक, क्रमांक क. भानिम २०२६ / प्र.क्र.१६ / लोलेस,
मंत्रालय, मुंबई- ४०००३२.
दिनांक ३० एप्रिल, २०२६.

परिपत्रक

संदर्भ :- शासन परिपत्रक वित्त विभाग क्रमांक भानिम १२००/प्र.क्र.२०५ / लोलेस दि.१८ जानेवारी २००९.

१. भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा मार्च २०२३ ला संपलेल्या कालावधीचा राज्य महसुलावरील अहवाल महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांना दिनांक २५ मार्च , २०२६ रोजी सादर करण्यात आला आहे. सदर अहवालाची एक प्रत सीडी स्वरूपात आणि PDF स्वरूपात या परिपत्रकासोबत आवश्यक त्या समयबद्ध कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात येत आहे.सदर अहवाल भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक कार्यालयाच्या <https://cag.gov.in/ag/nagpur/en> या संकेतस्थळावर देखील उपलब्ध आहे.
२. संबंधित मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांना सूचीत करण्यात येते की,भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा मार्च २०२३ ला संपलेल्या कालावधीचा राज्य महसुलावरील अहवालात अंतर्भुत असलेल्या त्यांच्या विभागाशी / कार्यासनांशी संबंधित मुद्यांसंदर्भात स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनाच्या प्रती, संबंधित विभागांच्या सचिवांच्या मान्यतेने तसेच प्रधान महालेखापाल कार्यालयाची संमती (Vetting) घेऊन परस्पर लोक लेखा समिती कक्ष ,विधानमंडळ सचिवालय , विधानभवन ,मुंबई यांच्याकडे पाठविण्यात याव्यात व त्याची एक प्रत या कार्यासनास अग्रेषित करावी.तदनंतर विभागातील संबंधित कार्यासनांनी वरीलप्रमाणे कार्यवाही करून स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनांच्या प्रती या कार्यासनास सादर कराव्यात. सदर अहवाल प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून त्यावरील स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनाच्या प्रती तीन महिन्यांच्या विहित मुदतीत लोक लेखा समितीस सादर करण्यात याव्यात.
३. लोक लेखा समितीच्या यापूर्वी झालेल्या साक्षीदरम्यान प्रशासकीय विभागांकडून स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापने पाठविण्याबाबत होणारा विलंब आणि त्यामध्ये असलेल्या त्रुटी यांचा लोक लेखा समितीने गांभिर्यपूर्वक विचार केलेला आहे व त्याबाबत नाराजी व्यक्त केली आहे. यास्तव या विभागाच्या संदर्भाधीन दिनांक १८ जानेवारी, २००९ च्या शासन परिपत्रकातील सूचनांचे कोटेकोरपणे पालन करावे, तसेच खालील सूचना प्रकर्षाने घ्याव्यात.
- । स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापने परिपूर्ण आणि स्वयंस्पष्ट असावीत. त्यामध्ये चूकीची माहिती दिलेली नसावी. स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनाच्या २० इंग्रजी प्रती व तसेच ४० मराठी प्रती लोक लेखा समिती, विधानमंडळ सचिवालयास पाठवाव्यात. तसेच त्या पत्राची व स्पष्टीकरणात्मक ज्ञापनांची प्रत्येकी १ प्रत लोलेस कार्यासन, वित्त विभाग यांचेकडे पाठवावी

- II. उपरोक्त प्रयोजनासाठी विभाग प्रमुखांकडून/नियंत्रण अधिकाऱ्यांकडून काही माहिती मागविणे आवश्यक असेल तर ती माहिती " अत्यंत तातडीने पाठवावी " अशी त्यांना सूचना करावी.
- III. या मध्ये क्षेत्रीय कार्यालयांकडून दिरंगाई झाल्यास त्याबाबतची वस्तुस्थिती संबंधित सचिवांच्या तात्काळ निदर्शनास आणावी.
- IV. कोणत्याही परिस्थितीत स्पष्टीकरणात्मक जापने लोक लेखा समितीकडे पाठविण्याबाबत विलंब होता कामा नये, याची सर्व संबंधित विभागांनी कटाक्षाने काळजी घ्यावी.
- V. मंत्रालयीन प्रशासकीय विभागांकडून लोक लेखा समितीला स्पष्टीकरणात्मक जापने फार विलंबाने प्राप्त होतात. याबाबत लोक लेखा समितीच्या अध्यक्षांनी शासनाकडे वेळोवेळी नाराजी व्यक्त केली आहे. त्यामुळे लोक लेखा समिती विषयक कामकाज गांभिर्याने व तत्परतेने हाताळण्यात यावे.

४. यासंदर्भात असेही निदर्शनास आणून देण्यात येते की, जर भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षकांच्या सदर अहवालातील परिच्छेदांची स्पष्टीकरणात्मक जापने महालेखापालांच्या मान्यतेने लोक लेखा समिती, महाराष्ट्र विधानमंडळ यांच्याकडे व त्याची एक प्रत वित्त विभागाकडे विहित मुदतीत पाठविण्यास संबंधितांकडून विलंब झाला, तर संबंधित अधिकाऱ्यांवर जबाबदारी निश्चित करून आवश्यक ती कारवाई करण्यात यावी.

सदर शासन परिपत्रक महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२६०४३०१५३१२८७००५ असा आहे. हे परिपत्रक डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

Digitally signed by RAVIKUMAR BALAJIRAO
LINGANWAD

Date: 2026.04.30 15:34:01 +05'30'

(रविकुमार लिंगनवाड)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन.

सोबत :- अहवालाची प्रत सिडी स्वरूपात / PDF स्वरूपात.

प्रति:- सर्व अपर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव / सचिव,

सर्व मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग, मुंबई -३२

सर्व सह सचिव / उप सचिव वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

प्रत :- माहितीसाठी:-

संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई.

प्रधान महालेखापाल (लेखापरीक्षा)- १, महाराष्ट्र मुंबई

प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १ महाराष्ट्र मुंबई

उप सचिव, लोक लेखा समिती कक्ष, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई

SUPREME AUDIT INSTITUTION OF INDIA
लोकहितार्थ सत्यनिष्ठा
Dedicated to Truth in Public Interest

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा
मार्च 2023 ला संपलेल्या कालावधीचा राज्य महसुलावरील अहवाल
Report of the Comptroller and Auditor General of India on
State Revenues for the period ended March 2023

Marathi

English

महाराष्ट्र शासन
Government of Maharashtra

2025 चा अहवाल क्रमांक 6

Report No. 6 of 2025

(अनुपालन लेखापरीक्षण - नागरी)
(Compliance Audit - Civil)

SUPREME AUDIT INSTITUTION OF INDIA
लोकहितार्थं सत्यनिष्ठा
Dedicated to Truth in Public Interest

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक
यांचा
मार्च 2023 ला संपलेल्या कालावधीचा
राज्य महसुलावरील अहवाल

महाराष्ट्र शासन
2025 चा अहवाल क्रमांक 6
(अनुपालन लेखापरीक्षण - नागरी)

**भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक
यांचा
मार्च 2023 ला संपलेल्या कालावधीचा
राज्य महसुलावरील अहवाल**

**महाराष्ट्र शासन
वर्ष 2025 चा अहवाल क्रमांक 6**

अनुक्रमणिका

	संदर्भ	
	परिच्छेद क्रमांक	पृष्ठ क्रमांक
उपोद्घात		ix
कार्यकारी सारांश		xi-xvi
प्रकरण I		
प्रस्तावना		
या अहवालासंबंधी	1.1	1
प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षा-I), महाराष्ट्र, मुंबई आणि महालेखाकार (लेखापरीक्षा-II), महाराष्ट्र, नागपूर यांच्या कार्यालयांची संघटनात्मक संरचना	1.2	1
लेखापरीक्षीत घटकांची रूपरेखा	1.3	2
लेखापरीक्षणासाठी प्राधिकार	1.4	3
लेखापरीक्षणाचे नियोजन व आयोजन	1.5	3
लेखापरीक्षणाला शासनाचा प्रतिसाद	1.6	4
लेखापरीक्षणाचे परिणाम	1.7	6
प्रकरण II		
व्यवहारांचे लेखापरीक्षण		
(अनुपालन लेखापरीक्षण परिच्छेद)		
मुद्रांक शुल्क व नोंदणी विभाग		
दस्तऐवजाचे करारनामा म्हणून चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 10.50 कोटीच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी	2.1	9
मालमतेच्या कमी मूल्यांकनामुळे ₹ 1.89 कोटी इतक्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी	2.2	10
मुद्रांक शुल्काच्या अनियमित सवलतीमुळे ₹ 1.50 कोटीच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी	2.3	12
मालमतेच्या बाजार मूल्यासाठी संपूर्ण भूखंड क्षेत्राचा विचार न केल्यामुळे ₹ 76.18 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी	2.4	13

भाडेपट्टा कराराचे चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 29.71 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची व नोंदणी फीची कमी आकारणी	2.5	14
वित्त विभाग		
महाराष्ट्र मूल्यवर्धित कर(एमवॅट) नियमांच्या नियम 53(3)(a) अंतर्गत वजावटीच्या अतिरिक्त परवानगीमुळे ₹ 96.84 लाखांच्या कराची आणि त्यावरील व्याजाची कमी आकारणी	2.6	16
प्रकरण III व्यवहारांचे लेखापरीक्षण (विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन लेखापरीक्षण)		
वस्तू व सेवा कर विभाग		
जीएसटी अंतर्गत ई-वे बिल प्रणालीवर विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन लेखापरीक्षण	3.1	19
ई-वे बिलांचा परिचय	3.1.1	19
ई-वे बिलांसाठी वापरली जाणारी माहिती प्रणाली	3.1.2	19
ई-वे बिल प्रणालीमध्ये समाविष्ट असलेल्या प्रक्रिया	3.1.3	20
विभागाची संघटनात्मक संरचना	3.1.4	21
लेखापरीक्षण उद्दिष्टे	3.1.5	22
लेखापरीक्षण निकष	3.1.6	22
लेखापरीक्षण व्याप्ती	3.1.7	23
लेखापरीक्षण कार्यपद्धती व नमूना	3.1.8	23
अभिस्वीकृति	3.1.9	24
शासनाच्या महसुली हिताचे संरक्षण करण्यासाठी ई-वे बिल यंत्रणा प्रभावी आहे की नाही	3.1.10	24
ई-वे बिल तरतुदींची अंमलबजावणी करण्यासाठी विभागाचे प्रतिबंधात्मक/अंमलबजावणी क्रियाकलाप कार्यक्षम व प्रभावी आहेत की नाही	3.1.11	39
वर्ष 2018-19 ते 2020-21 साठी वस्तु व सेवा कर प्रदान आणि विवरणे दाखल करण्यावरील विभागाचे पर्यवेक्षण यावरील विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन लेखापरीक्षण	3.2	49
परिचय	3.2.1	49

लेखापरीक्षण उद्दिष्टे	3.2.2	49
लेखापरीक्षण कार्यपद्धती व व्याप्ती	3.2.3	50
लेखापरीक्षण नमुना	3.2.4	51
लेखापरीक्षण निकष	3.2.5	52
लेखापरीक्षण निष्कर्ष	3.2.6	53
प्रभारी कार्यालयांचे लेखापरीक्षण	3.2.7	53
केंद्रीकृत लेखापरीक्षण	3.2.8	60
तपशीलवार लेखापरीक्षण	3.2.9	78
निष्कर्ष	3.2.10	88
परिशिष्टे	परिशिष्ट क्रमांक	पृष्ठ क्रमांक
डिसेंबर 2022 पर्यंत निर्गमित परंतु 30 जून 2023 रोजी प्रलंबित असलेले विभाग निहाय निरीक्षण अहवाल/ परिच्छेद दर्शविणारे विवरण	1.1	91
दस्तऐवजाचे करारनामा म्हणून चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 10.50 कोटींच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी दर्शविणारे विवरण	2.1	92
मालमतेच्या कमी मूल्यांकनामुळे ₹ 1.89 कोटींच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी दर्शविणारे विवरण	2.2	93
मुद्रांक शुल्कात अनियमित सवलतीमुळे ₹ 1.50 कोटींच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी दर्शविणारे विवरण	2.3	95
मालमतेच्या बाजार मूल्यासाठी संपूर्ण भूखंड क्षेत्राचा विचार न केल्यामुळे ₹ 76.18 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी दर्शविणारे विवरण	2.4	97
भाडेपट्टा कराराचे चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 29.71 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची व नोंदणी फीची कमी आकारणी दर्शविणारे विवरण	2.5	98
एमवॅट नियमांच्या नियम 53(3)(a) अंतर्गत वजावटीच्या अतिरिक्त परवानगीमुळे ₹ 96.84 लाखांच्या कराची व त्यावरील व्याजाची कमी आकारणी दर्शविणारे विवरण	2.6	99

परिशिष्टे	परिशिष्ट क्रमांक	पृष्ठ क्रमांक
रद्द झालेल्या करदात्यांनी ई-वे बिल तयार करणे	3.1.1	101
रद्द झालेल्या करदात्यांनी ई-वे बिल तयार करणे (एनजीटीपी)	3.1.2	105
निरंक विवरण दाखल करणाऱ्यांनी ई-वे बिल तयार करणे दर्शविणारे विवरण	3.1.3	118
विवरण दाखल न करणाऱ्यांनी ई-वे बिल तयार करणे दर्शविणारे विवरण	3.1.4	119
एकाच बिजकावर अनेक ई-वे बिल तयार करणे दर्शविणारे विवरण	3.1.5	121
काही करदात्यांनी तयार केलेले उच्च मूल्य ई-वे बिल दर्शविणारे विवरण	3.1.6	123
समान पॅन क्रमांकासह माल प्रेषणकर्ता आणि माल प्राप्तकर्ता यांनी ई-वे बिल तयार करणे दर्शविणारे विवरण	3.1.7	124
एकूण निरीक्षण व उत्तरे दर्शविणारे विवरण	3.1.8	126
दस्तऐवज सादर न करणे दर्शविणारे विवरण	3.1.9	127
ई-वे बिल तपासणी दरम्यान कर व दंडाची मागणी न करणे दर्शविणारे विवरण	3.1.10	129
ई-वे बिल तपासणी दरम्यान कर व दंडाची कमी मागणी दर्शविणारे विवरण	3.1.11	131
शासकीय खात्यात कर व दंड प्रदान करण्यास विलंब दर्शविणारे विवरण	3.1.12	132
तपासणी न करणे दर्शविणारे विवरण	3.2.1	133
प्रभाऱ्यांद्वारे लेखापरीक्षण न करणे दर्शविणारे विवरण	3.2.2	136
नोंदणी रद्द करण्यास विलंब दर्शविणारे विवरण	3.2.3	138
जीएसटीआर 10 दाखल न केल्याबद्दल अपुरा पाठपुरावा दर्शविणारे विवरण	3.2.4	140
व्याप्ती मर्यादा दर्शविणारे विवरण	3.2.5	141
व्याज प्रदान न करणे दर्शविणारे विवरण	3.2.6	148
जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8D नुसार विसंगत आयटीसी दर्शविणारे विवरण	3.2.7	151

परिशिष्टे	परिशिष्ट क्रमांक	पृष्ठ क्रमांक
आयटीसी (इनपुट/इनपुट सेवा व भांडवली वस्तू) प्रत्यावर्तनात विसंगती दर्शविणारे विवरण	3.2.8	161
आरसीएम अंतर्गत आयटीसी घेण्यामध्ये विसंगती दर्शविणारे विवरण	3.2.9	164
इनपुट सेवा वितरक (आयएसडी) द्वारे वितरित केलेली आयटीसी घेण्यामध्ये विसंगती दर्शविणारे विवरण	3.2.10	165
वार्षिक विवरण आणि लेखापरीक्षित वित्तीय विवरण यामध्ये घेतलेल्या आयटीसीमध्ये विसंगती दर्शविणारे विवरण	3.2.11	167
निर्वहन न केलेले कर दायित्व दर्शविणारे विवरण	3.2.12	168
जीएसटीआर 9 आणि एएफएस मधील उलाढालीमध्ये विसंगती दर्शविणारे विवरण	3.2.13	170

उपोद्घात

31 मार्च 2023 रोजी संपलेल्या वर्षासाठी भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा हा अहवाल भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 151 अंतर्गत महाराष्ट्र राज्याच्या राज्यपालांना सादर करण्यासाठी तयार करण्यात आला आहे.

या अहवालात महाराष्ट्र शासनाचे मुद्रांक व नोंदणी, वित्त आणि गृह (उत्पादन शुल्क) विभाग यांच्या नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (कर्तव्ये, अधिकार आणि सेवा शर्ती) अधिनियम, 1971 च्या तरतुदी अंतर्गत आणि त्या अंतर्गत भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक द्वारा जारी लेखापरीक्षा व लेखा नियमन, 2020 वरील नियमनांतर्गत आयोजित लेखापरीक्षणाचे महत्वपूर्ण परिणाम समाविष्ट आहेत. हा अहवाल भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 151(2) अंतर्गत राज्य विधानमंडळासमोर सादर केल्या जातो.

या अहवालात नमूद केलेली प्रकरणे ही वर्ष 2022-23 या कालावधीसंबंधी चाचणी तपासणी करते वेळी निदर्शनास आलेल्या तसेच पूर्वीच्या वर्षात लक्षात आलेल्या परंतु मागील लेखापरीक्षा अहवालांमध्ये ज्यांचा परामर्श घेणे शक्य झाले नाही, अशा प्रकरणांपैकी आहेत; आवश्यक तेथे, वर्ष 2022-23 नंतरच्या कालावधीशी संबंधित प्रकरणे देखील समाविष्ट करण्यात आली आहेत.

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी जारी केलेल्या लेखापरीक्षण मानकांच्या अनुरूप लेखापरीक्षण करण्यात आले आहे.

टीप: मूळ इंग्रजी अहवालावरून अनुवादित: शंका समाधानासाठी कृपया इंग्रजी अहवाल पाहावा.

कार्यकारी सारांश

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (सीएजी) यांचा हा अहवाल महाराष्ट्र शासनाच्या वित्त व महसूल विभाग यांच्या अनुपालन लेखापरीक्षणात निदर्शनास आलेल्या बाबींशी संबंधित आहे. अनुपालन लेखापरीक्षण म्हणजे भारतीय संविधान, लागू कायदे, नियम व विनियम यामधील तरतुदींचे आणि प्राधिकाऱ्यांनी जारी केलेले विविध आदेश व सूचना यांचे अनुपालन केले जात आहे की नाही हे सुनिश्चित करण्यासाठी लेखापरीक्षित संस्थांच्या खर्चाची आणि महसुलाची तपासणी करणे होय.

लेखापरीक्षणाचे महत्त्वपूर्ण निष्कर्ष राज्य विधानमंडळाच्या निदर्शनास आणणे हा या अहवालाचा प्राथमिक उद्देश आहे. लेखापरीक्षणाच्या निष्कर्षांमुळे कार्यकारिणीला सुधारात्मक कृती करण्यास सक्षम करणे आणि धोरणे व निर्देश तयार करणे अपेक्षित आहे ज्यामुळे संस्थेच्या कार्यचालन कार्यक्षमतेत आणि वित्तीय व्यवस्थापनात सुधारणा होईल, अशा प्रकारे चांगल्या प्रशासनाला हातभार लागेल.

महालेखाकार (लेखापरीक्षा-II), महाराष्ट्र, नागपूर यांचे कार्यालय महाराष्ट्र शासनाच्या 14 विभागांचे लेखापरीक्षण करते. महाराष्ट्र शासनाच्या वाणिज्यिक उपक्रमांशी संबंधित लेखापरीक्षण निरीक्षणे राज्य सार्वजनिक उपक्रम लेखापरीक्षण अहवालात नोंदवली जातात. खर्चाशी संबंधित लेखापरीक्षण निरीक्षणे अनुपालन लेखापरीक्षण अहवाल-व्यय यात नोंदवली जातात. या अहवालात महाराष्ट्र शासनाच्या मुद्रांक व नोंदणी, वित्त आणि गृह (उत्पादन शुल्क) विभागांच्या लेखापरीक्षणाचे महत्त्वपूर्ण परिणाम समाविष्ट आहेत.

या अहवालात लेखापरीक्षण निष्कर्ष तीन प्रकरणांमध्ये समाविष्ट आहेत. **प्रकरण I** मध्ये "प्रस्तावना, लेखापरीक्षित घटकांची रूपरेखा, लेखापरीक्षणाचे नियोजन व आयोजन आणि लेखापरीक्षणाला शासनाचा प्रतिसाद" समाविष्ट आहे, **प्रकरण II** मध्ये अनुपालन लेखापरीक्षण परिच्छेदांशी संबंधित लेखापरीक्षण निरीक्षणे समाविष्ट आहेत आणि **प्रकरण III** मध्ये दोन विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन लेखापरीक्षण समाविष्ट आहेत.

या अहवालाचा सारांश खाली सादर केला आहे:

प्रकरण-I: प्रस्तावना

यामध्ये अतिरिक्त मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव यांच्या नेतृत्वाखालील महाराष्ट्र शासनाचे तीन विभाग जसे की मुद्रांक व नोंदणी, वित्त आणि गृह

(उत्पादन शुल्क) आहेत ज्यांचे लेखापरीक्षण महालेखाकार (लेखापरीक्षण-II), महाराष्ट्र, नागपूर द्वारा केल्या जाते.

लेखापरीक्षण अहवालात समाविष्ट असलेल्या 21 परिच्छेदांवरील स्पष्टीकरणात्मक जापन प्रलंबित होते. लोक लेखा समितीच्या 99 शिफारशींवरील कारवाई केलेल्या टिप्पण्या विभागाकडून प्रतीक्षेत होत्या.

प्रकरण-II: अनुपालन लेखापरीक्षण परिच्छेद

2022-23 या वर्षात महालेखाकार (लेखापरीक्षण-II), महाराष्ट्र, नागपूर यांनी मुद्रांक शुल्क आणि वस्तू व सेवा कर (जीएसटी)/राज्य उत्पादन शुल्क/मनोरंजन शुल्काच्या 217 युनिट्सच्या अभिलेख्यांची चाचणी तपासणी केली. लेखापरीक्षणाला खालील कमतरता निदर्शनास आल्या:

- दस्तऐवजाचे करारनामा म्हणून चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे विभागाने मुद्रांक शुल्काचा कमी दर लागू केला, ज्यामुळे ₹ 10.50 कोटीच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी झाली.
- मुद्रांक जिल्हाधिकारी, मुंबई, यांनी एका मालमतेचे ₹ 62.28 कोटी मूल्यांकन केले आणि कलम 5 (g-a) अंतर्गत ₹ 3.11 कोटी मुद्रांक शुल्क आकारले. तथापि, लेखापरीक्षणाने ₹ 100.11 कोटी बाजार मूल्य मूल्यांकित केले, ज्यामुळे प्रदेय मुद्रांक शुल्काची ₹ 5.00 कोटी इतकी गणना झाली. यामुळे मालमतेचे कमी मूल्यांकन झाल्यामुळे, विभागाद्वारा ₹ 1.89 कोटीची कमी आकारणी करण्यात आली.
- नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी एक टक्का अनियमित सवलतीची परवानगी दिली, ज्यामुळे ₹ 1.50 कोटीच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी झाली.
- करारनाम्याने संपूर्ण जमिनीवरील सर्व हक्क, मालकी हक्क आणि हितसंबंध खरेदीदाराकडे हस्तांतरित केल्यामुळे मालमतेचे मूल्यांकन संपूर्ण जमिनीच्या क्षेत्रफळावर आधारित असायला हवे होते. तथापि, बाजारभाव निश्चित करताना विभागाने संपूर्ण भूखंड क्षेत्रफळ विचारात घेतले नाही ज्यामुळे ₹ 76.18 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी झाली.
- विभागाने पाच वर्षांच्या भाडेपट्टा कराराच्या आधारे मुद्रांक शुल्काची गणना केली, आणखी पाच वर्षांसाठी नूतनीकरण करण्याची परवानगी देणाऱ्या कलमाकडे दुर्लक्ष केले, ज्यामुळे एकूण कालावधी 10 वर्षे झाला. यामुळे ₹ 29.71 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची व नोंदणी फीची कमी आकारणी झाली.

- एमवॉट नियमांच्या नियम 53(3)(a) अंतर्गत वजावटीच्या अतिरिक्त परवानगीमुळे ₹ 44.28 लाखांच्या व्याजासह ₹ 96.84 लाखांची कमी कर आकारणी झाली.

प्रकरण -III: विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन लेखापरीक्षण

➤ जीएसटी अंतर्गत ई-वे बिल प्रणाली

ई-वे बिल (ईडब्ल्यूबी) प्रणालीचा उद्देश संपूर्ण प्रक्रियेचे स्वयंचलन आणि मानकीकरण करून कर चुकवेगिरीला आळा घालणे आणि जीएसटी संकलन वाढविणे यासाठी मदत करणे हा आहे. ई-वे बिल प्रणालीमध्ये विविध प्रक्रियांचा जसे की पोर्टलमध्ये आवश्यक व्यक्तींची नोंदणी करणे, ई-वे बिल तयार करणे, तयार केलेल्या ई-वे बिलांची मुदत वाढविणे, रद्द करणे आणि नाकारणे इत्यादींचा समावेश आहे. राज्य कर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य ई-वे बिल प्रणालीच्या अंमलबजावणीसाठी जबाबदार आहेत. एसएससीएने शासनाच्या महसूल हिताचे रक्षण करण्यासाठी प्रणालीची परिणामकारकता आणि ई-वे बिल तरतुदी लागू करण्यासाठी विभागाच्या प्रतिबंधात्मक/अंमलबजावणी क्रियाकलापांची तपासणी केली.

2018-22 या वर्षासाठी 51 करदात्यांच्या अभिलेख्यांची सविस्तर तपासणी करून त्यांचे वस्तुनिष्ठ लेखापरीक्षण करण्यात आले. लेखापरीक्षणामध्ये ई-वे बिल प्रणालीच्या परिणामकारकतेतील कमतरता निदर्शनास आल्या आणि नोंदणी रद्द केल्यानंतर करदात्यांनी ई-वे बिल तयार केल्याची, करदात्यांनी ई-वे बिल तयार केले परंतु निरंक विवरण दाखल केल्याची, करदात्यांनी ई-वे बिल तयार केले परंतु विवरण दाखल न केल्याची, करदात्यांनी अनेक ई-वे बिल तयार करण्यासाठी एकच बीजक वापरल्याची, अवैध वाहनांचा वापर करून ई-वे बिल तयार केल्याची आणि करदात्यांनी असामान्य उच्च मूल्याचे ई-वे बिल तयार केल्याची उदाहरणे निदर्शनास आली. या संदर्भात महत्वाचे लेखापरीक्षण निष्कर्ष खाली सादर केले आहेत:

- 51 करदात्यांपैकी, विभागाने 10 विभागांमधील 43 करदात्यांची नोंदणी रद्द केली. यामध्ये 11 करदात्यांची नोंदणी अश्या कारणांमुळे जसे की सलग सहा महिने विवरण सादर करण्यात विफल होणे, व्यवसाय सुरू न करणे किंवा व्यवसायाच्या नोंदणीकृत ठिकाणाहून काम न करणे (एका प्रकरणात, करदात्याच्या विनंतीवरून रद्दीकरण करण्यात आले होते) यामुळे पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली होती. उर्वरित 32 करदात्यांना बोगस करदाते म्हणून वर्गीकृत करण्यात आले आणि त्यांची नोंदणी विविध कारणांमुळे सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आली. लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की

समुचित अधिकाऱ्यांनी मध्यंतरीच्या काळात या करदात्यांनी केलेल्या पुरवठ्याची दखल घेतली नाही, तसेच नोंदणी रद्द करण्यापूर्वी त्यांनी प्रदेय कर निश्चित केला नाही तसेच तो वसूल केला नाही. यामुळे ₹ 96.85 कोटींच्या कराची व त्यावरील लागू व्याजाची वसुली झाली नाही.

- पाच करदात्यांनी ज्यांनी लेखापरीक्षण कालावधीत 'निरंक' विवरण दाखल केले होते त्यांच्या ई-वे बिलांच्या पुराव्यांवरून दिसून आले की त्यांनी करपात्र पुरवठा केल्याचे निदर्शनास आले. त्यानुसार, त्यांना ₹ 3.53 कोटींचे कर प्रदान करावयाचे दायित्व होते जे लागू व्याजासह वसूल करण्यायोग्य होते.
- लेखापरीक्षण कालावधीत नऊ करदात्यांनी अनेक महिने विवरण दाखल केले नाहीत, तरीही त्यांनी ई-वे बिल तयार केले. या करदात्यांनी ₹ 4.90 कोटी किंमतीच्या ₹ 0.72 कोटी कर परिणाम असलेल्या वस्तूंची वाहतूक केली.
- महाराष्ट्राबाहेरील 18 करदात्यांनी समान पॅन क्रमांक असलेल्या महाराष्ट्रातील मालप्राप्तकर्त्यांना पुरवठ्यासाठी तयार केलेल्या 18 ई-वे बिलांचा आढावा घेतला असता असे दिसून आले की सात प्रकरणांमध्ये, ₹ 10.59 कोटी किंमतीच्या वस्तू ₹ 1.56 कोटी किंमतीच्या कर परिणामासह महाराष्ट्रात प्राप्त झाल्या नाही. अशाप्रकारे, या सात ई-वे बिलांची सत्यता आणि ₹ 1.56 कोटी किंमतीच्या कर दायित्वाच्या विवरणांची पूर्तता पडताळता आली नाही.
- सहा सह आयुक्त कार्यालयांतर्गत येणाऱ्या 196 तपासणी प्रकरणांच्या नमुन्याच्या आधारे, लेखापरीक्षणामध्ये प्रतिबंधात्मक कार्याच्या अंमलबजावणीमध्ये प्रशासकीय कमतरता जसे की ई-वे बिलांच्या पडताळणीसाठी समर्पित व्यवस्था नसणे, अपर्याप्त गस्ती वाहने आणि ई-वे बिलावर एनआयसीच्या विश्लेषणात्मक अहवालांचा अपुरा वापर या निदर्शनास आल्या. लेखापरीक्षणामध्ये विभागाकडून वाहनांच्या तपासणीमध्ये कमतरता निदर्शनास आल्या, ज्यामध्ये मागणी न करणे/कमी करणे आणि शासकीय खात्यात कर आणि दंड प्रदान करण्यास विलंब होणे यांचा समावेश होता.

शिफारशी

➤ शासनाने :

1. पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्दीकरण झाल्यास करदात्यांनी केलेल्या पुरवठ्याची खात्री करावी आणि त्यानुसार कर थकबाकी व व्याज निश्चित करावे आणि रद्दीकरण आदेशात त्याची मागणी करावी.

2. अंतिम प्राप्तकर्त्यांकडून आयटीसी वसूल करण्यासाठी योग्य कारवाई करावी. तसेच, बीओ पोर्टलवर एनजीटीपी डेटा उपलब्ध नसल्याच्या समस्येची तपासणी करावी आणि योग्य कारवाई करावी.
 3. ई-वे बिल तयार करण्यासाठी अवैध वाहनांच्या वापराबद्दल कर अधिकाऱ्यांना संदेश/अहवाल प्रदर्शित करण्यासाठी कारवाई करावी.
 4. तपासणी क्रियाकलापांसाठी समर्पित वाहने ठेवण्याचा विचार करावा.
 5. ई-वे बिलावरील एनआयसीच्या विश्लेषणात्मक अहवालांच्या प्रभावी वापरासाठी विभागीय अधिकाऱ्यांना योग्य सूचना द्याव्या.
 6. तपासणी दरम्यान कर व दंडाची मागणी करण्यासाठी आणि दायित्व व रोख खातेवर्हीचे समायोजन करून ते शासकीय खात्यात प्रदान करण्यासाठी विभागीय अधिकाऱ्यांना प्रशिक्षण द्यावे आणि योग्य प्रक्रियेबद्दल सूचनांचा पुनरुच्चार करावा.
- 2018-19 ते 2020-21 या वर्षासाठी जीएसटी प्रदान व विवरणे दाखल करण्यावर विभागाचे पर्यवेक्षण

जीएसटी हा एक स्व-मूल्यांकन-आधारित कर आहे, ज्यामध्ये कर दायित्वाची गणना करण्याची, गणना केलेल्या कर दायित्वाचे निर्वहन करण्याची आणि विवरण दाखल करण्याची जबाबदारी करदात्यावर सोपवण्यात आली आहे. या एसएससीएचा उद्देश नियम व प्रक्रिया कर अनुपालनावर प्रभावी नियंत्रण करण्यासाठी संरचित केल्या आहेत की नाही आणि करदात्यांद्वारा त्यांचे योग्यरित्या पालन केले जात आहे की नाही; आणि समुचित अधिकाऱ्याच्या तपासणी प्रक्रिया, अंतर्गत लेखापरीक्षण आणि इतर अनुपालन कार्ये पुरेशी व प्रभावी आहेत की नाही याची खात्री प्राप्त करणे हा होता.

2018-19 ते 2020-21 या वर्षासाठी जीएसटी प्रदान व विवरणे दाखल करण्यावरील विभागाच्या पर्यवेक्षणाचे लेखापरीक्षण तीन वेगवेगळ्या भागांमध्ये करण्यात आले.

प्रभार कार्यालयांचे लेखापरीक्षण:

2020-21 या वर्षातील 10 प्रभार कार्यालयांच्या कामकाजाचा आढावा घेतल्यास असे दिसून आले की प्रभाऱ्यांच्या देखरेखीच्या कामांमध्ये कमतरता होत्या जसे की नऊ प्रभाऱ्यांमध्ये विवरणाची छाननी आणि लेखापरीक्षण न करणे; पाच प्रभाऱ्यांशी संबंधित 11 नोंदणी रद्द करण्यात नऊ ते 292 दिवसांचा विलंब होणे, 15 करदात्यांनी जीएसटीआर-10 दाखल न करणे आणि तीन करदात्यांनी विवरण

दाखल करण्यास विलंब (340 ते 813 दिवसांपर्यंत) होणे, परिणामी महसूल वसूल झाला नाही.

केंद्रीकृत लेखापरीक्षणाचा परिणाम

लेखापरीक्षणाने 362 करदात्यांच्या 718 उच्च मूल्याच्या डेटा विसंगतींचे नमुने निवडले. विभागाने 623 प्रकरणांना प्रतिसाद दिला. आयटीसी/कर प्रदानाशी संबंधित 145 आणि उलाढाल विसंगतीशी संबंधित 11 प्रकरणे अनुक्रमे ₹ 1055.43 कोटी आणि ₹ 2793.62 कोटी रक्कम विसंगतीसह अनुपालन कमतरतेची असल्याची निदर्शनास आले. व्याज अप्रदान/कमी प्रदान करणे, जीएसटीआर 2A आणि जीएसटीआर 3B मधील विसंगती, कालमर्यादा कालावधीनंतर दाखल केलेल्या जीएसटीआर 3B मध्ये घेतलेली आयटीसी, जीएसटीआर 3B/जीएसटीआर 9 मध्ये घेतलेल्या आयटीसीच्या तुलनेत आरसीएम अंतर्गत कराचे कमी प्रदान, जीएसटीआर 3B दाखल न करणे आणि टीडीएस विवरणाची तुलना करून करपात्र पुरवठ्याची कमी घोषणा यांमध्ये तुलनेने जास्त विचलन निदर्शनास आले.

तपशीलवार लेखापरीक्षण

जीएसटी विवरणांच्या तपशीलवार लेखापरीक्षणामध्ये लक्षणीय गैर-अनुपालन निदर्शनास आले. निवडलेल्या 100 प्रकरणांपैकी, 62 प्रकरणांमध्ये, सविस्तर अभिलेखे जसे वित्तीय विवरणपत्रे, पूरक वित्तीय खातेवही, बीजक, कराराच्या प्रती इत्यादी सादर केले गेले नाहीत, ज्यामुळे एक महत्त्वपूर्ण व्याप्ती मर्यादा निर्माण झाली. ही प्रकरणे आयटीसी उपलब्धता आणि कर प्रदानामध्ये ओळखल्या गेलेल्या विसंगतींमुळे संभाव्य जोखीम दर्शवितात. ज्या करदात्यांचे अभिलेखे/विवरण तपासले गेले त्यांच्या बाबतीत 20 प्रकरणांमध्ये व्याज प्रदान न केल्यामुळे आणि पुरवठ्याचे चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 154.64 कोटींच्या अनुपालन कमतरता लेखापरीक्षणाला निदर्शनास आल्या. याशिवाय, ₹ 6666.10 कोटींच्या विसंगती असलेल्या 119 प्रकरणांमध्ये आयटीसीचा वापर करणे, कर दायित्वाचे निर्वहन करणे आणि उलाढाल यांमध्ये विसंगत्या निदर्शनास आल्या.

त्यामुळे, लेखापरीक्षणाला कर अनुपालनाच्या प्रभावी तपासणीसाठी विभागाने स्वीकारलेल्या प्रणाली आणि कार्यपद्धतीत कमतरता निदर्शनास आल्या.

शिफारश

लेखापरीक्षणात अधोरेखित केल्याप्रमाणे, जीएसटी प्रदान व विवरणे दाखल करण्यावरील विभागाच्या पर्यवेक्षणातील विचलनांना शासनाने त्वरीत दूर करावे आणि त्यांचे परिणाम लेखापरीक्षणाला कळवावे.

प्रकरण ।

प्रस्तावना

प्रकरण I

प्रस्तावना

1.1 या अहवालासंबंधी

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांचा हा अहवाल महालेखाकार (लेखापरीक्षा-II), महाराष्ट्र, नागपूर यांच्या अधिकारक्षेत्रातील महसूल क्षेत्र समुहांतर्गत येणाऱ्या महाराष्ट्र शासनाच्या शासकीय विभागांच्या म्हणजेच मुद्रांक व नोंदणी, वित्त आणि गृह (उत्पादन शुल्क) विभागांच्या अनुपालन लेखापरीक्षणातून निदर्शनास येणाऱ्या बाबींशी संबंधित आहे.

अनुपालन लेखापरीक्षण म्हणजे भारतीय संविधान, लागू कायदे, नियम व नियमन यामधील तरतुदींचे आणि प्राधिकाऱ्यांनी जारी केलेले विविध आदेश व सूचना यांचे अनुपालन केले जात आहे की नाही हे सुनिश्चित करण्यासाठी लेखापरीक्षित संस्थांच्या खर्चाची आणि महसुलाची तपासणी करणे होय.

लेखापरीक्षणाचे महत्त्वपूर्ण परिणाम राज्य विधानमंडळाच्या निदर्शनास आणणे हा या अहवालाचा प्राथमिक उद्देश आहे. लेखापरीक्षण मानकांनुसार अहवाल देण्यासाठीची भौतिकता पातळी व्यवहारांचे स्वरूप, आकारमान आणि परिमाण याशी सुसंगत असावी. लेखापरीक्षणाच्या निष्कर्षांमुळे कार्यकारिणीला सुधारात्मक कृती करण्यास सक्षम करणे आणि धोरणे व निर्देश तयार करणे अपेक्षित आहे ज्यामुळे संस्थेच्या कार्यचालन कार्यक्षमतेत आणि वित्तीय व्यवस्थापनात सुधारणा होईल, अशा प्रकारे चांगल्या प्रशासनाला हातभार लागेल.

या अहवालात शासनाच्या मुद्रांक व नोंदणी, वित्त आणि गृह (उत्पादन शुल्क) विभागांच्या शासकीय महसुलाचे मूल्यांकन, आकारणी, संकलन करण्याच्या आणि सुट देण्याच्या संदर्भात झालेल्या विचलनांशी संबंधित लेखापरीक्षणाचे महत्त्वपूर्ण परिणाम आहेत. या अहवालाच्या प्रकरण II आणि प्रकरण III मध्ये त्यांची चर्चा केली आहे.

1.2 प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षण-I), महाराष्ट्र, मुंबई आणि महालेखाकार (लेखापरीक्षण-II), महाराष्ट्र, नागपूर यांच्या कार्यालयांची संघटनात्मक रचना

नियंत्रक व महालेखापरीक्षकांच्या निर्देशांतर्गत, प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षा-I), महाराष्ट्र, मुंबई आणि महालेखाकार (लेखापरीक्षा-II), महाराष्ट्र, नागपूर यांची कार्यालये **तक्ता 1.1** मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे त्यांच्या अधिकारक्षेत्र अंतर्गत येणाऱ्या

आठ समूहातील विविध शासकीय विभाग व कार्यालये, स्वायत्त संस्था आणि सार्वजनिक उपक्रम (लेखापरीक्षित संस्था) यांचे लेखापरीक्षण करतात.

तक्ता 1.1: समूहांचा तपशील

अ. क्र.	प्रधान महालेखाकार (लेखापरीक्षा-I), महाराष्ट्र, मुंबई यांच्या अधिकारक्षेत्रात येणारे समूह	महालेखाकार (लेखापरीक्षा-II), महाराष्ट्र, नागपूर यांच्या अधिकारक्षेत्रात येणारे समूह
1.	आरोग्य व कल्याण (1)	ऊर्जा व वीज(7)
2.	शिक्षण, कौशल्य विकास व रोजगार (2)	उद्योग व वाणिज्य (8)
3.	ग्रामीण विकास (3)	वाहतूक (9)
4.	कृषी, अन्न व संबंधित उद्योग (4)	पर्यावरण, विज्ञान व तंत्रज्ञान(10)
5.	जल संपदा (5)	सार्वजनिक बांधकाम(11)
6.	नगर विकास (6)	वित्त (12)
7.	संस्कृती व पर्यटन(14)	माहिती तंत्रज्ञान व संचार (13)
8.	सामान्य प्रशासन (16)	कायदा व सुव्यवस्था (15)

1.3 लेखापरीक्षित घटकांची रूपरेखा

राज्यातील सचिवालय स्तरावरील विभागांचे प्रमुख अतिरिक्त मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव असतात आणि त्यांना संचालक/आयुक्त आणि अधिनस्थ अधिकारी साहाय्य करतात.

मागील वर्षाच्या तुलनेत वर्ष 2022-23 मधील राज्य शासनाच्या राजकोषीय व्यवहारांचा सारांश तक्ता 1.2 मध्ये दिला आहे.

तक्ता 1.2: राजकोषीय व्यवहारांचा सारांश

(₹ कोटींमध्ये)

प्राप्ती	2021-22	2022-23	संवितरण	2021-22	2022-23
विभाग-A: महसूल लेखा					
महसूली जमा	333312*	405678*	महसूली खर्च	349686*	407614#
स्वतःचा कर महसूल	220927#	277486#	सामान्य सेवा	121745#	130591*
करेतर महसूल	19307*	16776#	सामाजिक सेवा	142523#	163329#
केंद्रीय कर/शुल्काचा हिस्सा	54318#	60001*	आर्थिक सेवा	59455*	80820*
भारत सरकार कडून सहायक अनुदान	38760*	51414#	सहायक अनुदान आणि योगदान	25963*	32874#
विभाग-B: भांडवली लेखा आणि अन्य					
संकीर्ण भांडवली जमा	0	0	भांडवली परिव्यय	29687	46670#
कर्जे आणि अग्रिमांची वसुली	1179*	643*	कर्जे आणि अग्रिमे संवितरीत	2342	2436#
लोक ऋण जमा	90488#+	87573*@	लोक ऋणाची परतफेड	26427	35935*@

(₹ कोटीमध्ये)

प्राप्ती	2021-22	2022-23	संवितरण	2021-22	2022-23
आकस्मिक निधीतून विनियोग	0	200	आकस्मिक निधीमधून विनियोग	1500	0
आकस्मिक निधी	0	200	आकस्मिक निधी	11500	0
लोक लेखे जमा	119376#	143467*	लोक लेखा संवितरण	74787	100533#
सुरुवातीची रोख शिल्लक			अंतिम रोख शिल्लक		
a) कर्जनिवारण निधी	45738	54734#	a) कर्जनिवारण निधी	54374#	60004#
b) रोख शिल्लक	22859	23318#	b) रोख शिल्लक	23318#	21487*
एकूण	612952*	715453	एकूण	612952	715453
@ 91 दिवसांच्या अधिकर्षावर विशेष आहरण सुविधेअंतर्गत व्यवहार वगळून (जमा आणि संवितरण ₹ 98.43 कोटी) @91 दिवसांच्या अधिकर्षावर विशेष आहरण सुविधेअंतर्गत व्यवहार वगळून (जमा आणि संवितरण ₹ 7129.25 कोटी) *उच्चतर पूर्णांकित #निम्नतर पूर्णांकित स्रोत: संबंधित वर्षाचे वित्त लेखे					

1.4 लेखापरीक्षणासाठी प्राधिकार

नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्याद्वारे लेखापरीक्षण करण्याचा प्राधिकार भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 149 व 151 आणि नियंत्रक व महालेखापरीक्षक (कर्तव्ये, अधिकार आणि सेवा शर्ती) अधिनियम, 1971 अन्वये प्राप्त झाले आहेत. कर्तव्ये, अधिकार आणि सेवा शर्ती अधिनियमाच्या तरतुदी आणि नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांनी जारी केलेल्या लेखापरीक्षण व लेखा, 2020 नियमनांच्या अंतर्गत महाराष्ट्र शासनाचे विभाग, स्वायत्त संस्था आणि सार्वजनिक उपक्रम यांचा खर्च आणि जमा यांचे लेखापरीक्षण नियंत्रक व महालेखापरीक्षक करतात.

1.5 लेखापरीक्षणाचे नियोजन व आयोजन

लेखापरीक्षण प्रक्रियेची सुरुवात लेखापरीक्षित घटकांचे जोखीम जसे की झालेला खर्च व प्राप्त महसूल, समीक्षणात्मक/गुंतागुंतीची कार्ये, प्रदान केलेल्या वित्तीय अधिकारांची पातळी, लेखापरीक्षण धारणा, एकंदर अंतर्गत नियंत्रणाचे मूल्यांकन आणि भागधारकांच्या चिंता यांच्या मूल्यांकनाच्या आधारावर होते. या अभ्यासात मागील लेखापरीक्षण निष्कर्षांचा देखील विचार केला जातो. लेखापरीक्षणाची वारंवारता आणि व्याप्ती, या जोखिम मूल्यमापनाच्या आधारावर ठरवली जाते.

प्रत्येक युनिटचे लेखापरीक्षण पूर्ण झाल्यानंतर, लेखापरीक्षण निष्कर्ष समावेश असलेले निरीक्षण अहवाल तपासणी केलेल्या कार्यालयांच्या प्रमुखांना पाठविले जातात. तपासणी केलेल्या कार्यालयांच्या प्रमुखांना निरीक्षण अहवाल प्राप्त

झाल्यापासून एक महिन्याच्या आत लेखापरीक्षण निष्कर्षांना उत्तरे देण्याची विनंती केली जाते. जेव्हा उत्तरे प्राप्त होतात, तेव्हा लेखापरीक्षण निष्कर्ष निकाली काढले जातात किंवा अनुपालनासाठी पुढील कारवाईचा सल्ला दिला जातो. या निरीक्षण अहवालामधील महत्त्वपूर्ण निरीक्षणे लेखापरीक्षा अहवालात समाविष्ट करण्यासाठी संस्करीत केले जातात, जो भारतीय संविधानाच्या अनुच्छेद 151(2) अंतर्गत राज्यपालांना सादर करण्यात येतो.

1.6 लेखापरीक्षणाला शासनाचा प्रतिसाद

1.6.1 प्रलंबित निरीक्षण अहवाल

शासकीय विभाग, स्वायत्त संस्था आणि सार्वजनिक उपक्रमांची नियतकालिक लेखापरीक्षण तपासणी ही त्यांनी केलेल्या व्यवहारांची चाचणी तपासणी आणि विहित नियम व कार्यपद्धतीनुसार महत्त्वपूर्ण लेखे आणि इतर अभिलेखे ठेवल्याची पडताळणी करण्यासाठी केली जाते. या तपासणीनंतर निरीक्षण अहवाल तयार केला जातो जो लेखापरीक्षण केलेल्या कार्यालयांच्या प्रमुखांना जारी केला जातो आणि त्याच्या प्रती पुढील उच्च प्राधिकाऱ्यांना पाठविल्या जातात. निरीक्षण अहवालात समाविष्ट असलेल्या लेखापरीक्षण निरीक्षणांवर केलेल्या कारवाईवर देखरेख ठेवण्याकरिता प्रलंबित निरीक्षण अहवालांची अर्धवार्षिक तपशीलवार विवरणे संबंधित विभागांच्या सचिवांना पाठविले जातात.

जून 2023 पर्यंत, 2290 निरीक्षण अहवाल (5621 परिच्छेद) निपटार्यासाठी प्रलंबित होते. निरीक्षण अहवालांचा आणि परिच्छेदांचा वर्ष-निहाय तपशील **परिशिष्ट 1.1** मध्ये दर्शविला आहे.

1.6.2 विभागीय लेखापरीक्षण समिती

वित्त विभाग, महाराष्ट्र शासनाने प्रलंबित निरीक्षण अहवाल व परिच्छेदांची समीक्षा करण्यासाठी आणि त्यांच्या निपटार्याकरिता त्वरित कारवाई करण्यासाठी, सर्व प्रशासकीय विभागांना लेखापरीक्षण समिती स्थापन करण्याचे निर्देश दिले (डिसेंबर 1985). लेखापरीक्षण समितीचे अध्यक्ष प्रशासकीय विभागाचे सहसचिव असतात, सोबत सहसंचालक, लेखा आणि कोषागारे सदस्य म्हणून आणि उपसंचालक, लेखा आणि कोषागारे निमंत्रक म्हणून असतात. लेखापरीक्षा कार्यालयातील प्रतिनिधी म्हणून उपमहालेखाकार किंवा त्यावरील पदावरील अधिकारी लेखापरीक्षा समित्यांना मदत करतात. प्रत्येक तिमाहीत किमान एकदा लेखापरीक्षा समितीची बैठक आयोजित करणे आवश्यक आहे.

मोठ्या संख्येने तपासणी अहवाल आणि परिच्छेद प्रलंबित असतानाही 2022-23 मध्ये फक्त दोन लेखापरीक्षा समितीच्या बैठका घेण्यात आल्या, ज्यामध्ये 63 निरीक्षण अहवालांमधील 142 परिच्छेद निकाली काढण्यात आले.

1.6.3 प्रारूप परिच्छेद आणि अनुपालन लेखापरीक्षणाला विभागांचा प्रतिसाद

या अहवालात दिसून येणाऱ्या आठ प्रारूप परिच्छेदांसहित दोन अनुपालन लेखापरीक्षण परिच्छेद, संबंधित विभागांचे प्रधान सचिव/सचिव यांना, सहा आठवड्यांच्या आत उत्तर पाठविण्याच्या विनंतीसह एप्रिल 2024 आणि जून 2025 दरम्यान अर्ध-शासकीयपत्राद्वारे पाठविण्यात आले. या अहवालात समाविष्ट दोन लेखापरीक्षण परिच्छेदांच्या संदर्भात अंतिम उत्तर अद्याप प्रतीक्षेत आहे (जुलै 2025).

1.6.4 लेखापरीक्षण अहवालाचा पाठपुरावा

वित्त विभाग, महाराष्ट्र शासन यांनी जानेवारी 2001 मध्ये जारी केलेल्या सूचनांनुसार, प्रशासकीय विभागांनी भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक यांच्या लेखापरीक्षण अहवालांमध्ये समाविष्ट केलेल्या परिच्छेदांच्या संदर्भात, लेखापरीक्षणाद्वारे सत्यापित केलेले स्पष्टीकरणात्मक जापन, लेखापरीक्षण अहवाल राज्य विधानमंडळास सादर केल्यापासून तीन महिन्यांच्या आत महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाकडे प्रस्तुत करणे आवश्यक होते. तथापि, प्रशासकीय विभागांनी या सूचनांचे पालन केले नाही कारण तक्ता 1.3 मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे वर्ष 2015-16 ते 2021-22 संबंधित खालील स्पष्टीकरणात्मक जापन प्रलंबित होते.

तक्ता 1.3: वर्ष 2015-16 ते 2021-22 पर्यंतच्या लेखापरीक्षण अहवालांच्या प्रलंबित स्पष्टीकरणात्मक जापनांची स्थिती

लेखापरीक्षण अहवाल	अहवाल सादर करण्याची तारीख	परिच्छेदांची आणि एसएससीएंची संख्या	प्राप्त झालेल्या स्पष्टीकरणात्मक जापनांची संख्या	शिल्लक
2015-16	11 ऑगस्ट 2017 (आरएस)	18	17	01
2016-17	20 जुलै 2018 (आरएस)	27	25	02
2017-18	4 मार्च 2020 (आरएस)	14	12	02
2018-19	08 सप्टेंबर 2020 (आरएस)	11	10	01
2019-21	04 ऑगस्ट 2023 (अनुपालन लेखापरीक्षा)	10	00	10
2021-22	18 जुलै 2025 (अनुपालन लेखापरीक्षा)	05	00	05
एकूण		85	64	21
टीप: आरएस- महसूल क्षेत्र अहवाल:				

तक्ता 1.3 वरून हे निदर्शनास येते की लेखापरीक्षण अहवालांमध्ये समाविष्ट केलेल्या 85 परिच्छेद आणि एसएससीएपैकी, 21 स्पष्टीकरणात्मक जापने 2015-16 ते 2021-22 या कालावधीसंबंधी प्रलंबित होती.

लेखापरीक्षण अहवालांमध्ये समाविष्ट असलेल्या सर्व बाबींच्या बाबतीत कार्यकारिणीचे उत्तरदायित्व सुनिश्चित करण्यासाठी, विभागांनी किती कालावधीत त्यांच्या शिफारशींवर केलेल्या कारवाईच्या टिप्पण्या पाठवल्या पाहिजेत हे लोकलेखा समिती प्रत्येक प्रकरणात निश्चित करतात.

वर्ष 2015-16 व 2022-23 या कालावधी दरम्यान लोकलेखा समितीने 2011-12 ते 2015-16 या वर्षांच्या लेखापरीक्षण अहवालांच्या महसूल क्षेत्रासंबंधित 48 परिच्छेदांवर चर्चा केली आणि **तक्ता 1.4** मध्ये दर्शविल्यानुसार 99 कारवाई केलेल्या टिप्पण्या प्रलंबित होत्या.

तक्ता 1.4: लोकलेखा समिती/सार्वजनिक उपक्रम समिती शिफारशींवरील प्रलंबित कारवाई केलेल्या टिप्पण्यांची स्थिती

वर्ष	लेखापरीक्षण अहवाल	लोकलेखा समिती अहवाल क्रमांक	लोकलेखा समिती समितीचे वर्ष	लोकलेखा समिती/ सार्वजनिक उपक्रम समितीद्वारा शिफारशींची संख्या	प्रलंबित कारवाई केलेल्या टिप्पण्यांची संख्या
2011-12	आरएस	33	2017-18	14	14
2012-13	आरएस	37	2017-18	34	09
2013-14	आरएस	19	2015-16	00	00
2014-15	आरएस	53	2017-18	46	27
		54	2017-18	37	37
2015-16	आरएस	56	2017-18	12	12
एकूण				143	99

1.7 लेखापरीक्षणाचे परिणाम: वर्षभरात करण्यात आलेल्या महसूल क्षेत्राच्या स्थानिक लेखापरीक्षणाची स्थिती

2022-23 या वर्षात करण्यात आलेल्या मुद्रांक शुल्क व जीएसटी/राज्य उत्पादन शुल्क/मनोरंजन शुल्काच्या 217 यूनिट्सच्या अभिलेख्यांच्या चाचणी तपासणीत **तक्ता 1.5** मध्ये दर्शविल्याप्रमाणे कमी आकारणी/कमी मूल्यांकन/महसूल हानी हे निदर्शनास आले:

तक्ता 1.5: 2022-23 च्या लेखापरीक्षणाचा परिणाम दर्शविणारे विवरण

(₹ कोटींमध्ये)

विभागाचे नाव	लेखापरीक्षेचा तपशील			केलेली कारवाई		
	लेखापरीक्षण केलेल्या यूनिटची संख्या	आक्षेपांची संख्या	समाविष्ट आर्थिक मूल्य	मान्य केलेल्या परिच्छेदांची संख्या	समाविष्ट आर्थिक मूल्य	वसूल केलेली रक्कम
मुद्रांक शुल्क	123	480	159.00	73	8.84	6.82
जीएसटी/राज्य उत्पादन शुल्क/ मनोरंजन शुल्क. इत्यादि.	94	330	204.81	38	10.82	1.87
एकूण	217	810	363.81	111	19.66	8.69

प्रकरण ॥

व्यवहारांचे लेखापरीक्षण:
अनुपालन लेखापरीक्षण परिच्छेद

प्रकरण II

व्यवहारांचे लेखापरीक्षण: अनुपालन लेखापरीक्षण परिच्छेद

शासकीय महसुलाबाबत कमी आकारणी, कमी निर्धारण, संकलन आणि सूट या संबंधित विचलनांसंबंधात महाराष्ट्र शासनाच्या मुद्रांक व नोंदणी, वित्त आणि गृह (उत्पादन शुल्क) विभागांच्या लेखापरीक्षणातील महत्त्वपूर्ण परिणामांची चर्चा खाली केली आहे:

मुद्रांक शुल्क व नोंदणी विभाग

2.1 दस्तऐवजाचे करारनामा म्हणून चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 10.50 कोटींच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी

महाराष्ट्र मुद्रांक शुल्क (एमएस) अधिनियमाच्या अनुसूची-1 च्या अनुच्छेद 5 (g-a) नुसार, कोणतीही स्थावर मालमत्ता, त्याचे बांधकाम किंवा तिचा विकास किंवा विक्री किंवा हस्तांतरण (मग ते कोणत्याही स्वरूपाचे असो) यासाठी प्रवर्तक किंवा विकासक, मग ते कोणत्याही नावाने संबोधण्यात येत असो, त्यांना, प्राधिकार किंवा अधिकार देणाऱ्या संलेखाच्या संबंधात, एमएस अधिनियमाच्या अनुसूची-1 च्या अनुच्छेद 25 च्या कलम (b) किंवा (c) यापैकी जे काही प्रकरण असेल, त्या अंतर्गत अभिहस्तांतरणावर मालमतेचे बाजार मूल्य किंवा मोबदला, यापैकी जे जास्त असेल, ते मुद्रांक शुल्क आकारणीयोग्य आहे, जी हस्तांतरणाची विषयवस्तू आहे.

पुढे, महाराष्ट्र शासनाने 29 ऑगस्ट 2020 च्या शासकीय आदेश क्रमांक मुद्रांक-2020/सीआर.क्र.136/एम-1(धोरण) द्वारे, मुद्रांक शुल्कात 1 सप्टेंबर 2020 पासून सुरू होऊन 31 डिसेंबर 2020 रोजी संपणाऱ्या कालावधीसाठी मुंबई जिल्हा व मुंबई उपनगरीय जिल्ह्यात तीन टक्के व उर्वरित महाराष्ट्र राज्यात दोन टक्के आणि 1 जानेवारी 2021 पासून सुरू होऊन 31 मार्च 2021 रोजी संपणाऱ्या कालावधीसाठी मुंबई जिल्हा व मुंबई उपनगरीय जिल्ह्यात दोन टक्के व उर्वरित महाराष्ट्र राज्यात दीड टक्के कपात केली, अन्यथा कोणत्याही स्थावर मालमतेच्या अभिहस्तांतरण संलेखावर किंवा विक्री करारनाम्यावर, सदर अधिनियमांतर्गत जोडलेल्या अनुसूची-1 च्या कलम 25 च्या खंड (b) अंतर्गत आकारणीय असते.

सह उपनिबंधक, बोरीवली II मुंबई यांच्या अभिलेख्यांच्या (दस्तऐवज क्रमांक 5378/2020) च्या तपासणीत असे निदर्शनास आले (एप्रिल 2022) की, हस्तांतरिती आणि हस्तांतरकर्ता यांच्यात करारनामा झाला आणि तो दस्तऐवज क्रमांक 5378/2020 द्वारे नोंदणीकृत केला (सप्टेंबर 2020). करारनामा यापूर्वी मुद्रांक जिल्हाधिकारी, बोरीवली यांनी प्रकरण क्रमांक 649/2020 द्वारे

अभिनिर्णयित केला होता (सप्टेंबर 2020). विक्री करारानुसार, मागाठाणे, तालुका बोरिवली आर/सी वॉर्ड बोरिवली (पूर्व) येथील सर्व्ह क्रमांक 34A, हिस्सा क्रमांक 1, सीटीएस क्रमांक 215, झोन 86/391 येथील सर्व हक्क आणि लाभांसह 48,557.00 चौरस मीटरचा विकास हक्क, 3543 चौरस मीटर क्षेत्रफळाच्या भूखंडासह कॉमन इंटरनल लेआउट ॲक्सेस अंतर्गत जमिनीतील 421.80 चौरस मीटर अविभाजित हितसंबंध हस्तांतरितीच्या नावे हस्तांतरित करण्यात आला.

विभागाने 48,557 चौरस मीटरच्या विकास हक्कांमध्ये समाविष्ट असलेल्या एफएसआयच्या बाजार मूल्याची ₹ 334.12 कोटी इतकी गणना केली व ₹ 350 कोटीच्या मोबदल्याचे मूल्यांकन केले आणि त्यानुसार महाराष्ट्र शासनाच्या 29 ऑगस्ट 2020 च्या आदेशानुसार दोन टक्के दराने ₹ सात कोटी मुद्रांक शुल्क आकारले.

तथापि, लेखापरीक्षणात लक्षात आले की महाराष्ट्र शासनाच्या दि. 29-08-2020 च्या आदेशानुसार, एम. एस. अधिनियमाच्या कलम 25(b) अंतर्गत येणाऱ्या दस्तऐवजावर मुद्रांक शुल्काचा कमी केलेला दर लागू होता, परंतु सदर दस्तऐवज हा कलम 5(g-a) अंतर्गत विकास करार असल्यामुळे हा आदेश या दस्तऐवजावर लागू नव्हता आणि मुद्रांक शुल्क पाच टक्के दराने आकारणीय होते. त्यामुळे दस्तऐवजाचे चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 10.50 कोटीचे मुद्रांक शुल्क कमी आकारले गेले (परिशिष्ट 2.1).

लेखापरीक्षणाद्वारे हे निदर्शनास आणून दिल्यावर, मुद्रांक जिल्हाधिकारी बोरीवली यांनी उत्तरात (जून 2022) लेखापरीक्षण निरीक्षण मान्य केले. ही बाब नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना (जुलै 2023) देखील कळविण्यात आली. अद्याप उत्तराची प्रतीक्षा होती. (जुलै 2025)

2.2 मालमतेच्या कमी मूल्यांकनामुळे ₹ 1.89 कोटी इतक्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी

एमएस अधिनियमाच्या अनुसूची-1 चा अनुच्छेद 5 (g-a) प्रदान करतो, की कोणतीही स्थावर मालमत्ता, त्याचे बांधकाम किंवा तिचा विकास, विक्री किंवा हस्तांतरण (मग ते कोणत्याही स्वरूपाचे असो) यासाठी प्रवर्तक किंवा विकासक, मग ते कोणत्याही नावाने संबोधण्यात येत असो, त्यांना, प्राधिकार किंवा अधिकार देणाऱ्या संलेखाच्या संबधात, एमएस अधिनियमाच्या अनुसूची-1 च्या अनुच्छेद 25 च्या कलम (b) किंवा (c) यापैकी जे काही प्रकरण असेल, त्या अंतर्गत अभिहस्तांतरणावर मालमतेचे बाजार मूल्य किंवा मोबदला, यापैकी जे जास्त असेल, ते मुद्रांक शुल्क आकारणीयोग्य आहे, जी हस्तांतरणाची विषयवस्तू आहे.

पुढे, मूल्यांकन मार्गदर्शक तत्व क्रमांक 21 आणि 31 मार्च 2018 च्या मूल्यांकन परिपत्रकानुसार मालमत्तेचे मूल्यांकन खालीलप्रमाणे करावयाचे आहे.

A: विकासकाला उपलब्ध असलेले क्षेत्रफळ (एफएसआय) x जमिनीचा दर

B: मूल्यांकन परिपत्रकात नमूद केल्याप्रमाणे सोसायटीच्या सदस्याला दिलेला मोबदला.

वरील दोन A किंवा B पैकी जे जास्त असेल त्यावर मुद्रांक शुल्क आकारले जाईल.

सह उपनिबंधक, मुंबई शहर-III, मुंबई शहर यांच्या अभिलेख्यांच्या (दस्तऐवज क्रमांक 11749/2019) च्या तपासणीत असे निदर्शनास आले की शिवाजीनगर, वरळी, मुंबई येथील सर्व्हे क्रमांक 52 भाग जुना सी.एस. क्रमांक 160 (भाग) येथे असलेल्या 3201.00 चौ.मी. जमिनीसह आणि त्यावर उभ्या असलेल्या इमारतीसाठी 'सोसायटी' (एक भाग), 'विकासक' आणि 'पुष्टी करणारे पक्ष' यांच्यात एक विकास करार दस्तऐवज निष्पादित करण्यात आला (20 डिसेंबर 2019). दस्तऐवजाच्या कलम 6.1 आणि 6.2 नुसार विकासक प्रत्येक सदस्याला 540 चौ.फूट चटईक्षेत्र म्हणजेच 50.18 चौ.मी. चटईक्षेत्राचे नवीन निवासी परिसर आणि परिशिष्टात तपशीलवार वर्णन केल्याप्रमाणे प्रत्येक सदस्याला इतर आर्थिक मोबदला देईल. हा दस्तऐवज मुद्रांक जिल्हाधिकारी, मुंबई यांनी प्रकरण क्रमांक ADJ/M/615/2019/4449/ दिनांक 18 ऑक्टोबर 2019 द्वारे अभिनिर्णयित केला आणि बाजार मूल्य ₹ 62.28 कोटी ठरवण्यात आले आणि कलम 5(g-a) अंतर्गत ₹ 3.11 कोटी मुद्रांक शुल्क आकारण्यात आले.

लेखापरीक्षणाने बाजार मूल्याची ₹ 100.11 कोटी आणि मोबदल्याची ₹ 68.43 कोटी इतकी गणना केली. विभागाने आकारलेल्या ₹ 3.11 कोटींच्या तुलनेत ₹ 5.00 कोटी इतका मुद्रांक शुल्क आकारणीयोग्य आहे, ज्यामुळे **परिशिष्ट 2.2** मधील तपशीलाप्रमाणे ₹ 1.89 कोटी इतका मुद्रांक शुल्क कमी आकारण्यात आला.

ही बाब नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (आयजीआर) यांच्या निदर्शनास आणून दिल्यावर (मार्च 2024), आयजीआरने उत्तरात म्हटले आहे की कलम 53A¹ अंतर्गत प्रकरण प्रलंबित आहे आणि निर्णयानंतर वसुलीसाठी आवश्यक ती कारवाई केली जाईल.

¹ एमएस अधिनियम, 1958 च्या कलम 53A नुसार, आयजीआरला एमएस अधिनियम, 1958 च्या प्रकरण III (ज्यामध्ये कलम 32 आणि 33 समाविष्ट आहेत) किंवा प्रकरण IV (ज्यामध्ये मुद्रांकाच्या भत्यांबद्दल कलम 51 समाविष्ट आहे) अंतर्गत कोणत्याही चौकशी किंवा कार्यवाहीचे अभिलेख मागवण्याचे व तपासण्याचे सुधारित अधिकार दिले आहेत जेणेकरून कार्यवाहीची नियमितता आणि पारित केलेल्या आदेशाची योग्यता सुनिश्चित होईल.

2.3 मुद्रांक शुल्काच्या अनियमित सवलतीमुळे ₹ 1.50 कोटींच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी

महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 (एमएस अधिनियम) च्या अनुसूची-1 च्या कलम 25(a) नुसार, अभिहस्तांतरण, जर जंगम मालमत्तेशी संबंधित असेल तर, मालमत्तेचे बाजार मूल्य किंवा मोबदल्यानुसार, जे जास्त असेल, त्यावर तीन टक्के दराने मुद्रांक शुल्क आकारणीय असते, जी हस्तांतरणाची विषयवस्तु आहे.

आधीच अंमलात आणलेल्या (सप्टेंबर 2020) आणि दिनांक 19 जानेवारी 2021 रोजी म्हणजेच व्यवसाय हस्तांतरणासाठी करार (स्लम्प सेल), दस्तऐवज क्रमांक 823/2021 ने नोंदणीकृत केलेल्या करारामध्ये नमूद केलेल्या अटी व शर्तीच्या पुष्टीसाठी मूळ विकासक, संयुक्त विकासक व नवीन विकासक यांच्यात दस्तऐवज क्रमांक 825/2021 नुसार पालन करार 25 सप्टेंबर 2020 रोजी निष्पादित आणि 19 जानेवारी 2021 रोजी नोंदणीकृत करण्यात आला.

दस्तऐवज क्रमांक 823 संबंधात लेखापरीक्षणाने निरीक्षण केले की:

- i) कलम S नुसार उर्वरित 5363.04 चौ.मी. मोजमापाचे बांधकाम क्षेत्र विक्री घटक होते.
- ii) पठनाच्या कलम T नुसार, संयुक्त विकासकाने 5498.35 चौ.मी. बांधकाम क्षेत्राच्या मालमत्तेच्या एका भागाच्या पुनर्विकासासाठी विकासकाला सादर करण्यासाठी 26 डिसेंबर 2018 रोजी संयुक्त विकास करार क्रमांक 6690/2018 निष्पादित करण्यात आला आणि 1783.20 चौ.मी. बांधकाम क्षेत्राच्या अपार्टमेंटचा मोबदला म्हणून संयुक्त विकासक हकदार होता.
- iii) पठनाच्या कलम 3 मध्ये सांगितले की खरेदीदाराने देय असलेल्या ₹ 70.00 कोटींच्या एकरकमी मोबदल्यासाठी दस्तऐवज क्रमांक 823 चे निष्पादन करण्यात आले होते.
- iv) हे प्रकरण मुद्रांक जिल्हाधिकारी, अंधेरी (सीओएस अंधेरी) यांनी अभिनिर्णयित केले आणि मालमत्तेच्या बाजार मूल्याची ₹ 95.55 कोटी गणना केली आणि मोबदला ₹ 111.27 कोटी होता ज्यावर ₹ 2.23 कोटी मुद्रांक शुल्क आकारण्यात आले.

लेखापरीक्षणाद्वारे निदर्शनास आणून दिल्यानंतर, आयजीआरने (एप्रिल 2024) दस्तऐवजांचे वर्गीकरण अभिनिर्णयित केले आणि सांगितले की महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 च्या अनुसूची-1 च्या कलम 25(a) अंतर्गत दस्तऐवजांचे वर्गीकरण करायचे होते. पुढे, आयजीआरने असेही सांगितले होते की 29 ऑगस्ट 2020 च्या राजपत्र अधिसूचनेनुसार एक टक्का सुट मंजूर करण्यात आली होती.

त्यामुळे, आयजीआरने सांगितले की एकूण ₹ 77.21 लाख मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी होती जी खरेदीदाराकडून वसूल करण्यात आली होती.

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की 29 ऑगस्ट 2020 रोजीच्या अधिसूचनेनुसार आयजीआरने त्यांच्या अभिनिर्णयात (एप्रिल 2024) मुद्रांक शुल्कात दिलेली सुट योग्य नव्हती कारण लागू सवलत केवळ कलम 25(b) अंतर्गत अंमलात आणलेल्या दस्तऐवजांसाठी उपलब्ध होती आणि कलम 25(a) ला लागू नव्हती. अधिसूचनेअंतर्गत मुद्रांक शुल्कात एक टक्का सुट देणे समर्थनीय नव्हते आणि त्यानुसार, आक्षेपित रकमेत सुधारणा करण्यात आली आहे आणि **परिशिष्ट 2.3** मधील तपशीलानुसार ₹ 77.21 लाख वसूल केल्यानंतरही ₹ 1.50 कोटींच्या मुद्रांक शुल्काच्या कमी आकारणीची गणना करण्यात आली.

सुधारित लेखापरीक्षण निरीक्षण आयजीआरला कळवण्यात आले (नोव्हेंबर 2024). आयजीआरकडून अनुपालनाची प्रतीक्षा होती (जुलै 2025).

2.4 मालमत्तेच्या बाजार मूल्यासाठी संपूर्ण भूखंड क्षेत्राचा विचार न केल्यामुळे ₹ 76.18 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी

महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियमाच्या कलम 2(na) मधील व्याख्येनुसार, कोणत्याही मालमत्तेशी संबंधित “बाजार मूल्य” जी एखाद्या संलेखाची विषयवस्तू आहे, म्हणजे, असा संलेख ज्या दिनांकास निष्पादित करण्यात आला असेल त्या दिनांकास ती मालमत्ता खुल्या बाजारात विकली असता जी किंमत आली असती अशी किंमत किंवा संलेखात नमूद करण्यात आलेली मोबदल्याची रक्कम, यापैकी जी अधिकतम असेल ती रक्कम असा आहे. शिवाय, महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियमाच्या अनुच्छेद 25 (b) नुसार, जर कोणत्याही महानगरपालिकेच्या किंवा त्याच्याशी संलग्न असलेल्या कोणत्याही छावणी क्षेत्राच्या किंवा उपकलमात नमूद नसलेल्या कोणत्याही शहरी क्षेत्राच्या हद्दीत असलेल्या स्थावर मालमत्तेशी संबंधित असेल, तर मालमत्तेच्या बाजार मूल्यावर विहित दराने मुद्रांक शुल्क आकारले जावे, जी हस्तांतरणाची विषयवस्तू आहे.

मुद्रांक जिल्हाधिकारी, अंधेरी यांनी अभिनिर्णयित केलेल्या अभिलेख्यांच्या तपासणीत असे दिसून आले की, 1101.18 चौरस मीटर जमिनीच्या त्या तुकड्याच्या विक्रीसाठी विक्रेता आणि खरेदीदार यांच्यात एक अभिहस्तांतरण करारनामा (संलेख क्र. ADJ/1100900/78/2019) करण्यात आला. मालमत्तेच्या बाजार मूल्याची ₹ 3.70 कोटींची गणना करण्यात आली आणि मोबदला ₹ 3.50 कोटी होता. बाजार मूल्यावर सहा टक्के दराने ₹ 22.20 लाख मुद्रांक शुल्क आकारण्यात आले.

संलेखाच्या पठनाची तपासणी केल्यावर असे दिसून आले की विक्रेता हा जमिनीचा मालक होता आणि त्याने 1101.18 चौरस मीटर मोजमापाची जमीन त्यावर "जXXबाX" म्हणून ओळखली जाणारी इमारत ज्याला उक्त जुनी इमारत म्हटले जाते ती त्याच्या ताब्यात होती. त्यानंतर, विक्रेत्याने "पूर्वीचा विकासक" सोबत विकास करार केला आणि सदर जुन्या इमारतीला लागून असलेल्या जमिनीवर तळमजला अधिक तीन वरचे मजले असलेले अतिरिक्त बांधकाम केले. जुन्या व नवीन इमारतीतील सर्व सदनिकाधारकांनी सहकारी संस्था स्थापन केली. पुढे, विक्रेत्याने 1 जुलै 1972 पासून 98 वर्षांच्या कालावधीसाठी सोसायटीच्या नावे सदर जमीन ₹ 692 मासिक भाड्याने त्याच्याकडे प्रत्यावर्ती मालकी हक्क राखून ठेवलेल्या अटी आणि शर्तीवर प्रदान केली आहे.

विक्रेत्याने त्याच्या प्रत्यावर्ती हक्काची विक्री, अभिहस्तांतरण व हस्तांतरण करण्यास सहमती दर्शविली आणि खरेदीदाराने त्या जमिनीचे प्रत्यावर्ती हक्क, मालकी हक्क व हितसंबंध स्वतः मिळविण्यास सहमती दर्शविली.

शिवाय, या करारनाम्याद्वारे (पृष्ठ क्रमांक 17, परिच्छेद 4) सोसायटीच्या भाडेपट्टा कालावधीच्या समाप्तीनंतर, खरेदीदाराला सोसायटी आणि तिच्या सदस्यांकडून सदर जमिनीचा ताबा मिळण्याचा पूर्णपणे अधिकार असेल. आता 30 जून 2070 रोजी भाडेपट्टा कालावधी संपेपर्यंत दरमहा ₹ 692/- भाडे मिळण्याचे अधिकार विक्रेत्याकडून खरेदीदाराकडे या करारनाम्यांतर्गत विक्रेत्याच्या सर्व हक्कांसह हस्तांतरित केले गेले.

या करारनाम्याद्वारे संपूर्ण जमिनीचे सर्व हक्क, मालकी हक्क आणि हितसंबंध खरेदीदाराकडे हस्तांतरित करण्यात आले असल्याने, संपूर्ण जमिनीच्या क्षेत्राचा विचार करून मूल्यांकन केले पाहिजे होते, परंतु विभागाने केवळ त्या जमिनीवर उर्वरित एफएसआय आणि टीडीआर भारित करावयाच्या क्षमतेनुसार मूल्यांकन केले होते. यामुळे **परिशिष्ट 2.4** मधील तपशीलाप्रमाणे ₹ 76.18 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी झाली.

मुद्रांक जिल्हाधिकारी, अंधेरी यांनी लेखापरीक्षण निरीक्षण मान्य केले (मे 2023). ही बाब नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना कळवण्यात आली (ऑक्टोबर 2023). तथापि, उत्तराची प्रतीक्षा होती (जुलै 2025).

2.5 भाडेपट्टा कराराचे चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 29.71 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची व नोंदणी फीची कमी आकारणी.

महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 मध्ये जोडलेल्या अनुसूची I च्या अनुच्छेद 36(ii) नुसार, भाडेपट्टा किंवा पोट-भाडेपट्टा सह भाड्यासंबंधीचा संलेख किंवा

भाड्याने किंवा पोट-भाड्याने देण्यासंबंधीचा कोणताही करारनामा किंवा संभाव्य किंवा अन्य प्रकारच्या नवीकरण करण्याच्या कलमासह पाच वर्षांहून अधिक पण दहा वर्षांहून अधिक नाही इतक्या कालावधीकरिता भाडेपट्ट्याचे कोणत्याही नवीकरणाबाबत, मालमतेच्या बाजार मूल्याच्या 25 टक्के रकमेवर अनुच्छेद 25 च्या कलम (b) किंवा (c) अन्वये अभिहस्तांतरण पत्राच्या बाबतीत आकारण्यायोग्य असलेल्या शुल्काइतके मुद्रांक शुल्क आकारले जाईल. पुढे अनुच्छेद 36 च्या स्पष्टीकरण II नुसार, नवीकरणाचा कालावधी, जर विनिर्देशपूर्वक नमूद केला असेल तर, त्यास, विद्यमान भाडेपट्टाचा भाग असल्याचे समजण्यात येईल.

सह उपनिबंधक, हवेली-5, पिंपरी चिंचवड, पुणे कार्यालयात 2021 च्या भाडेपट्टा दस्तऐवज क्रमांक 8479 च्या तपासणीत असे निदर्शनास आले की पिंपरी चिंचवड महानगरपालिका क्षेत्राच्या हद्दीतील एमआयडीसी क्षेत्रातील 3491.26 चौरस मीटर बांधकाम क्षेत्राच्या जागेच्या भाडेपट्ट्यासाठी "परवानादाता" आणि "परवानाधारक" यांच्यात दस्तऐवज सुरुवातीच्या पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी (जुलै 2021) निष्पादित करण्यात आला होता आणि त्यानंतर भाडेकरूच्या एकमेव पर्यायावर आणखी पाच वर्षांच्या अतिरिक्त कालावधीसाठी नवीकरण करता येईल असे नमूद होते.

तपासणीदरम्यान लेखापरीक्षणाला निदर्शनास आले की मालमतेच्या बाजार मूल्याची गणना करताना, विभागाने केवळ 60 महिन्यांच्या कालावधीसाठी भाडेपट्टा करार म्हणून दस्तऐवज विचारात घेतला होता आणि त्यानुसार बाजार मूल्यावर मुद्रांक शुल्क आकारण्यात आले होते. तथापि, दस्तऐवजाच्या कलम तीन नुसार भाडेपट्टा कराराचा वास्तविक कालावधी पाच वर्षांऐवजी 10 वर्षे करून 60 महिन्यांच्या अतिरिक्त कालावधीसाठी नूतनीकरण केले जाऊ शकते. मालमतेच्या बाजार मूल्याच्या 25 टक्क्यावर मुद्रांक शुल्क आकारले जाईल. तथापि, विभागाने केवळ पाच वर्षांच्या कालावधीसाठी करार विचारात घेऊन ₹ 1.80 लाख मुद्रांक शुल्क व नोंदणी फी आकारले. यामुळे ₹ 29.71 लाख इतके मुद्रांक शुल्क व नोंदणी फी कमी आकारले गेले (परिशिष्ट 2.5).

उत्तरात, सह जिल्हा निबंधक, पुणे शहर यांनी परिच्छेद मान्य केला (मार्च 2023). नोंदणी महानिरीक्षक व मुद्रांक नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (आयजीआर) यांच्या निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (23 ऑक्टोबर) आयजीआरने उत्तरात लेखापरीक्षण निरीक्षण मान्य केले नाही (डिसेंबर 2023) आणि सांगितले की अशाच एका प्रकरणात मुंबई उच्च न्यायालयाच्या निकालानुसार, पुढील 60 महिन्यांचा भाडेपट्टा कालावधी नूतनीकरण कालावधी म्हणून गणला जाऊ शकत नाही.

महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम, 1958 च्या कलम 36 खाली दिलेल्या स्पष्टीकरण-II नुसार जर करारात विशिष्ट नूतनीकरण कालावधी दिला असेल तर बाजार मूल्याची गणना करण्यासाठी त्याचा विचार केला पाहिजे, त्यामुळे आयजीआरचे उत्तर मान्य नाही शिवाय, उत्तरात उल्लेख केलेला मुंबई उच्च न्यायालयाचा निकाल नूतनीकरण कलमाच्या संदर्भात आहे जिथे तो स्वयंचलित नाही तर पक्षांमधील परस्पर स्वीकारार्ह अटी आणि शर्तीवर अवलंबून आहे जेव्हाकी या सदर प्रकरणात नवीकरण फक्त भाडेपट्टेकाराच्या पर्यायावर शक्य आहे. म्हणून, हा न्यायालयाचा आदेश या प्रकरणात समानरित्या लागू होत नाही.

वित्त विभाग

2.6 महाराष्ट्र मूल्यवर्धित कर (एमवॅट) नियमांच्या नियम 53(3)(a) अंतर्गत वजावटीच्या अतिरिक्त परवानगीमुळे ₹ 96.84 लाखांच्या कराची व त्यावरील व्याजाची कमी आकारणी

एमवॅटच्या नियम 53(3) नुसार, जर दावेदार डीलर कोणताही करपात्र माल राज्याबाहेर, भारतातील कोणत्याही ठिकाणी, विक्रीच्या कारणाशिवाय, त्याच्या स्वतःच्या व्यवसायाच्या ठिकाणी किंवा त्याच्या एजंटच्या व्यवसायाच्या ठिकाणी किंवा जिथे दावेदार डीलर हा कमिशन एजंट आहे, त्याच्या प्रमुखाच्या व्यवसायाच्या ठिकाणी पाठवतो, तर संबंधित करपात्र वस्तूंच्या (भांडवली मालमत्ता म्हणून न मानली जाणारी किंवा इंधन आणि नैसर्गिक वायू म्हणून वापरली न जाणारी वस्तू) खरेदी किंमतीच्या चार टक्के इतकी रक्कम सदर खरेदीच्या बाबतीत उपलब्ध असलेल्या वजावटीच्या रकमेतून वजा केली जाईल.

पुढे, कलम 30(3) मध्ये असे म्हटले आहे की, "नोंदणीकृत व्यापाऱ्याच्या बाबतीत, ज्याच्या बाबतीत, उप-कलम (2) अंतर्गत ज्यावर व्याज आकारणी योग्य असेल अशा कराव्यतिरिक्त इतर कोणताही कर निर्धारणाच्या कालावधीच्या अखेरीनंतर एक महिन्यापर्यंत प्रदान न केलेला राहिला असेल, तर अशा व्यापाऱ्याला निर्धारण आदेशात समाविष्ट असलेल्या कालावधीच्या अखेरच्या तारखेच्या लगतच्या तारखेपासून निर्धारण आदेशाच्या तारखेपर्यंतच्या कालावधीकरिता प्रत्येक महिन्यासाठी किंवा त्याच्या काही भागासाठी सरळ व्याजाने रक्कम प्रदान करावी लागेल आणि जर अशा प्रदान न केलेल्या कराचे कोणतेही प्रदान, पूर्ण किंवा अंशतः, निर्धारण आदेशाच्या तारखेला किंवा त्यापूर्वी केले गेले असेल तर अशा व्याजाच्या रकमेची, अशा प्रदानाची रक्कम आणि तारीख विचारात घेऊन गणना केली जाईल."

2014-15 या कालावधीसाठी TIN 27910298741V असलेले डीलर, मेसर्स केएलटी ऑटोमोटिव्ह आणि टॅब्युलर प्रॉडक्ट्स यांचे मूल्यांकन एमवॅट 2002 च्या कलम 23 अंतर्गत करण्यात आले. विक्री व खरेदीचा जीटीओ अनुक्रमे ₹ 299.18 कोटी आणि ₹ 255.15 कोटी निश्चित करण्यात आला. मूल्यांकन आदेशामुळे एमवॅट आणि सीएसटी अंतर्गत अनुक्रमे ₹ 43.74 लाख व निरंक देय परतावा करण्यात आला.

उपायुक्त राज्य कर (PAL-VAT-E-002), पालघर यांच्या अभिलेख्यांची तपासणी करताना, लेखापरीक्षणात असे निदर्शनास आले की करनिर्धारण प्राधिकरणाने शाखा हस्तांतरणासाठी ₹ 27.12 कोटी वजावटीची परवानगी दिली होती आणि एमवॅट नियमांच्या कलम 52 अंतर्गत ₹ 15.57 कोटीचे इनपुट टॅक्स क्रेडिट वजावट करण्याची परवानगी दिली होती. नियम 53(3)(a) अंतर्गत वजावटीसाठी पात्र असलेल्या आयटीसीमधून ₹ 41.14 लाखांची कपात केल्यानंतर वजावटीची परवानगी देण्यात आली. तथापि, लेखापरीक्षणाने नियम 53(3)(a) अंतर्गत वजावट कपातीची ₹ 93.70 लाखांची गणना केली. यामुळे ₹ 52.56 लाखांच्या वजावटीची अतिरिक्त परवानगी मिळाली ज्यामुळे कलम 30(3) अंतर्गत 84.25 टक्के दराने ₹ 44.28 लाख व्याजासह ₹ 96.84 लाखांची कमी कर आकारणी झाली. तपशीलवार गणना **परिशिष्ट 2.6** मध्ये दिली आहे.

हे निदर्शनास आणून दिल्यानंतर, जेसीएसटीने निरीक्षण मान्य केले (नोव्हेंबर 2023) आणि सांगितले की कलम 25 अंतर्गत सुधारित आदेश प्रगतीपथावर होता.

प्रकरण III

**व्यवहारांचे लेखापरीक्षण:
विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन
लेखापरीक्षण**

प्रकरण III

व्यवहारांचे लेखापरीक्षण: विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन लेखापरीक्षण

वस्तु व सेवाकर विभाग

3.1 जीएसटी अंतर्गत ई-वे बिल प्रणालीवर विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन लेखापरीक्षण

3.1.1 ई-वे बिलांचा परिचय

01 जुलै 2017 पासून लागू झालेल्या वस्तु व सेवा कर (जीएसटी) ने संपूर्ण देशभरात कर रचनेत एकसमानता सुनिश्चित केली ज्यामुळे राज्यांमध्ये वस्तूंची अडचण मुक्त वाहतूक सुलभ झाली. ई-वे बिल (ई-वे बिल) हा मालाच्या वाहतुकीसाठी आवश्यक असलेला एक दस्तऐवज आहे आणि मालाची वाहतूक करण्यापूर्वी त्याचा तपशील मिळविण्यासाठी संरचित केलेले आहे. संपूर्ण प्रक्रियेचे स्वयंचलन आणि मानकीकरण कर चुकवेगिरीला आळा घालण्यासाठी आणि जीएसटी संकलन वाढवण्यासाठी मदत करण्याच्या उद्देशाने होते. शासन संनियंत्रित कर प्रशासन प्रणालीधून निघून करदात्याद्वारे स्व-अहवालीत प्रणालीमध्ये बदल म्हणून ई-वे बिलाची कल्पना केली जाते.

महाराष्ट्र राज्यात 01 एप्रिल 2018 पासून ₹ 50,000/- पेक्षा जास्त किंमतीच्या वस्तूंच्या आंतरराज्यीय वाहतुकीसाठी ई-वे बिल लागू करण्यात आले. ₹ 1,00,000/- पेक्षा जास्त किंमतीच्या वस्तूंच्या राज्यांतर्गत वाहतुकीसाठी ई-वे बिल अनिवार्य करण्यात आले आणि 01 जुलै 2018 पासून त्याची अंमलबजावणी करण्यात आली.

3.1.2 ई-वे बिलांसाठी वापरली जाणारी माहिती प्रणाली

पुरवठ्यासंदर्भात किंवा पुरवठ्याव्यतिरिक्त इतर कारणांसाठी किंवा नोंदणीकृत नसलेल्या व्यक्तीकडून आक पुरवठा झाल्यामुळे मालाच्या वाहतुकीची माहिती अपलोड करण्यासाठी ई-वे बिल सामायिक पोर्टल विकसित केले गेले. हे पोर्टल कर्नाटकातील राष्ट्रीय सूचना केंद्र (एनआयसी) द्वारे विकसित आणि व्यवस्थापित केले गेले.

समुचित अधिकारी¹ विविध कामे उदा. ई-वे बिलांची पडताळणी करणे, ई-वे बिलांची अवरुद्धता रोखणे, एमआयएस अहवाल पाहणे आणि ऍक्सेस करणे इत्यादि ई-वे बिल पोर्टलवर प्रवेश करून दोन मार्गांनी करू शकतात:-

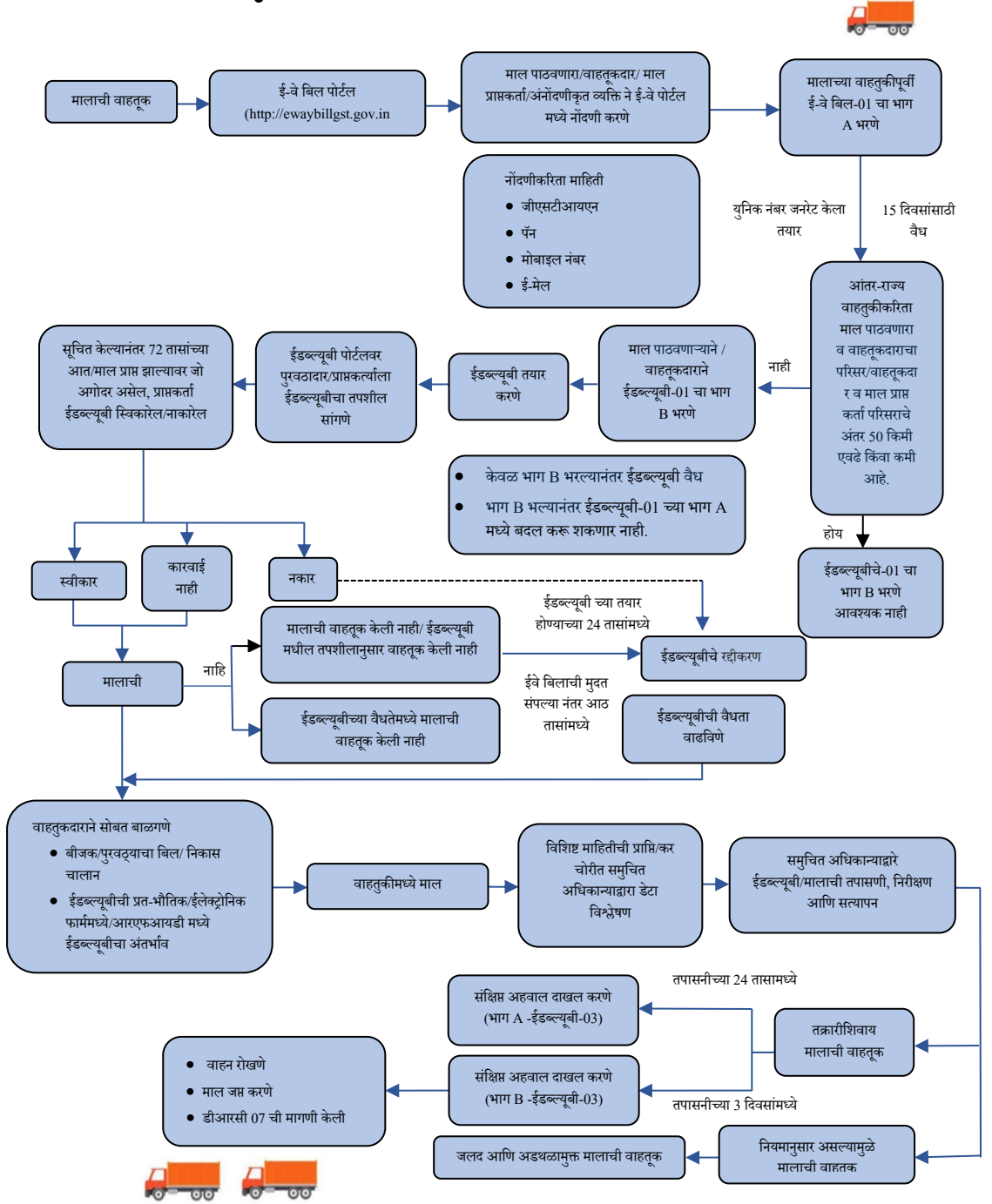
- (i) दिलेल्या लॉगिन क्रेडेन्शियल्सचा वापर करून वेब ब्राउझरद्वारे ई-वे बिल सामायिक पोर्टलमध्ये लॉग इन करून किंवा
- (ii) जीएसटीई-वे बिल प्रणाली मोबाइल ॲपमध्ये लॉग इन करून.

3.1.3 ई-वे बिल प्रणालीमध्ये समाविष्ट असलेल्या प्रक्रिया

महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर नियम (एमजीएसटी नियम), 2017 चा नियम 138, (वेळोवेळी सुधारित) ई-वे बिल यंत्रणेची तरतूद करते. ई-वे बिल प्रणालीमध्ये विविध प्रक्रियांचा समावेश आहे जसे की पोर्टलमध्ये आवश्यक व्यक्तींची नोंदणी करणे, ई-वे बिल तयार करणे, तयार केलेल्या ई-वे बिलांची मुदतवाढ, रद्दीकरण आणि फेटाळणी करणे इत्यादि. जीएसटी अंतर्गत ई-वे बिल प्रणालीची संपूर्ण प्रक्रिया ओघ आकृती 1 मध्ये दर्शविला आहे.

¹ एमजीएसटी अधिनियम, 2017 अंतर्गत पार पाडल्या जाणाऱ्या कोणत्याही कार्याच्या संबंधात समुचित अधिकारी म्हणजे आयुक्त किंवा राज्याचा अधिकारी ज्याला ते कार्य आयुक्तांनी सोपविले आहे.

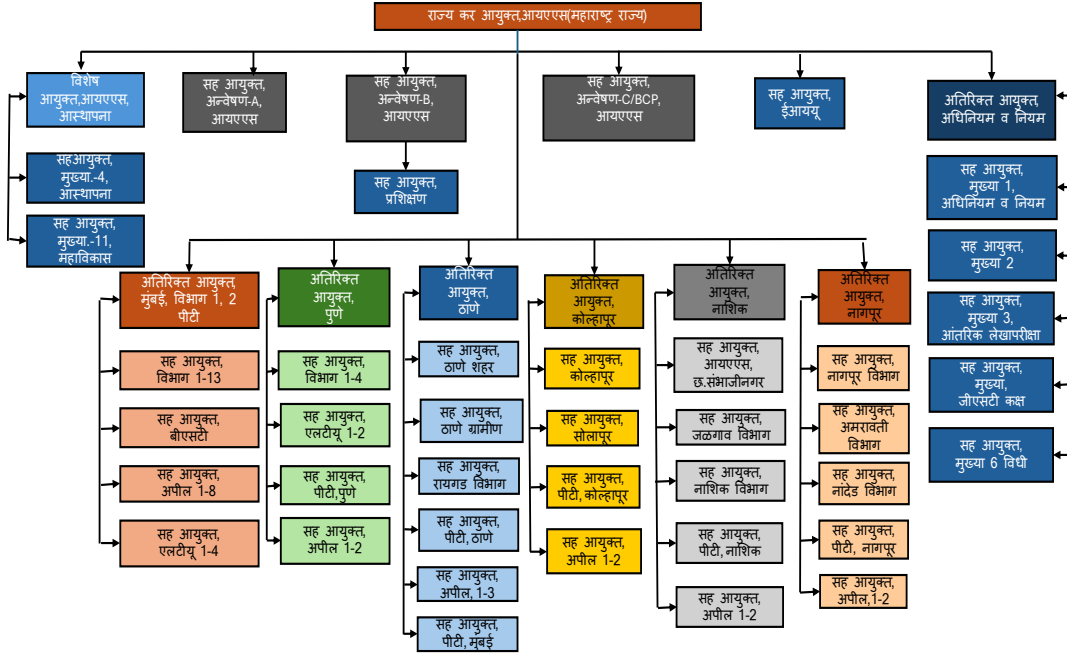
आकृती 1: ई-वे बिल यंत्रणा - प्रक्रिया ओघ आलेख

3.1.4 विभागाची संघटनात्मक संरचना

शासन स्तरावर वस्तू व सेवा कर विभागाचे कामकाज अतिरिक्त मुख्य सचिव, वित्त विभाग यांच्या प्रशासकीय नियंत्रणाखाली आहे. राज्य कर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य (सीएसटी) हे विभागाचे प्रमुख आहेत. संघटनात्मक मांडणी खाली आकृती-2 मध्ये चित्रित केली आहे:-

आकृती-2: संघटनात्मक संरचना

(स्रोत: महाजीएसटी.जीओव्ही.आयएन)

राज्य कर आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य हे राज्यात तपासणी मोहीम घेण्याकरिता योजना तयार करण्यासाठी जबाबदार आहेत आणि सह आयुक्त, सीमा तपासणी केंद्र (बीसीपी) त्याची अंमलबजावणी करतात. निवडक ठिकाणी तपासणीचे काम क्षेत्रीय सह आयुक्त (जेसी) कार्यालये त्यांच्या कार्यालयातील उपलब्ध कर्मचाऱ्यांकडून करून घेतात.

3.1.5 लेखापरीक्षण उद्दिष्टे

हे विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन लेखापरीक्षण खालील लेखापरीक्षा उद्दिष्टांसह केले गेले:

- शासनाच्या महसूल हिताचे संरक्षण करण्यासाठी ई-वे बिल यंत्रणा प्रभावी आहे की नाही.
- ई-वे बिल तरतुदींची अंमलबजावणी करण्यासाठी विभागाचे प्रतिबंधात्मक/अंमलबजावणी क्रियाकलाप कार्यक्षम व प्रभावी आहेत की नाही.

3.1.6 लेखापरीक्षण निकष

जीएसटी अंतर्गत ई-वे बिल प्रणालीवरील एसएससीएचे खालील लेखापरीक्षण निकषांनुसार मूल्यमापन केले गेले आहे:

- महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर अधिनियम, 2017 (एमजीएसटी अधिनियम),

- महाराष्ट्र वस्तू व सेवा कर नियम, 2017 (एमजीएसटी नियम)
- महाराष्ट्र शासनाद्वारे जारी अधिसूचना / परिपत्रके .
- एनआयसी, सीबीआयसी आणि सीएसटीद्वारे जारी केलेले सल्ले / मानक कार्यचालन प्रक्रिया.

3.1.7 लेखापरीक्षण व्याप्ती

1 एप्रिल 2018 ते 31 मार्च 2022 या कालावधीतील ई-वे बिल पोर्टलमध्ये नोंदणीकृत व्यक्तींचे ई-वे बिल व्यवहार लेखापरीक्षणादरम्यान समाविष्ट करण्यात आले. लेखापरीक्षण कालावधीसाठी तयार केलेला ई-वे बिल डेटा वस्तू व सेवा कर नेटवर्क (जीएसटीएन) मधून काढला गेला आणि त्याचे विश्लेषण केले गेले. या लेखापरीक्षणासाठी फक्त रस्तामार्ग वाहतुकीचा विचार करण्यात आला होता. या लेखापरीक्षणाच्या कार्यक्षेत्रातून रेल्वे/विमानमार्ग/समुद्रमार्ग ई-वे बिलांना वगळण्यात आले होते.

लेखापरीक्षणाच्या व्याप्तीमध्ये ई-वे बिलाच्या संदर्भात विभागाची प्रतिबंधात्मक कार्ये उदा. वाहनांची तपासणी, दस्तऐवजांची पडताळणी, वस्तूंची तपासणी आणि त्यावर केलेली कारवाई यांचे मूल्यमापन देखील समाविष्ट आहे.

3.1.8 लेखापरीक्षण नमुना व कार्यपद्धती

या एसएससीएसाठी एक समस्या-केंद्रित दृष्टीकोन वापरण्याचा प्रयत्न केला गेला कारण जीएसटी अंतर्गत ई-वे बिल तयार करणे ही वस्तूंच्या कोणत्याही वाहतुकीपूर्वी कमाल मर्यादेच्या अधीन आवश्यक अट आहे. 10 विभागांतर्गत² 51 करदात्यांशी संबंधित एकूण 160 ई-वे बिल लेखापरीक्षण उद्दिष्ट-1 साठी नमुना म्हणून घेण्यात आले. 51 करदात्यांच्या निवडक नमुन्यात जिथे कुठे विसंगती निदर्शनास आली, तेव्हा अनुपालनाचे सत्यापन करण्याकरिता या करदात्यांनी तयार केलेल्या सर्व ई-वे बिलांची पडताळणी केली गेली.

लेखापरीक्षण उद्दिष्ट-2 ने अंमलबजावणी/प्रतिबंधात्मक क्रियाकलापांशी संबंधित समस्यांचे उदा. कार्यचालनात्मक तयारी, करचोरी-विरोधी उपायांची परिणामकारकता आणि विभागांतर्गत व आंतर-विभाग समन्वय यांचे मूल्यमापन केले. लेखापरीक्षण उद्दिष्ट-2 साठी, सीएसटी, महाराष्ट्र अंतर्गत असलेल्या 31 नोडल कार्यालयांपैकी 20 टक्के नोडल कार्यालये म्हणजेच सहा कार्यालये³

² मुंबई एलटीयू-1, ठाणे शहर, ठाणे ग्रामीण, रायगड, नाशिक, पुणे-1, पुणे-4, औरंगाबाद, कोल्हापूर आणि नागपूर

³ मुंबई नोडल-1, मुंबई नोडल-10, ठाणे शहर, नाशिक, पुणे-3 व औरंगाबाद

स्तरीकृत नमुना पद्धतीचा वापर करून नमुना म्हणून घेण्यात आले. सहा नोडल कार्यालयांमधून, तपासणी दरम्यान या कार्यालयांनी नोंदवलेल्या 907 प्रकरणांपैकी, 196 प्रकरणे स्तरीकृत नमुना पद्धतीचा⁴ वापर करून तपशीलवार लेखापरीक्षणासाठी घेण्यात आली.

3.1.9 अभिस्वीकृति

सचिव (वित्तीय सुधारणा), वित्त विभाग आणि राज्य कर आयुक्त यांच्यासमवेत एक प्रवेश बैठक आयोजित करण्यात आली (फेब्रुवारी 2023) ज्यामध्ये लेखापरीक्षण उद्दिष्टे व नमुना यावर चर्चा करण्यात आली. जून-डिसेंबर 2023 दरम्यान लेखापरीक्षण करण्यात आले. सचिव (वित्तीय सुधारणा), वित्त विभाग आणि राज्य कर आयुक्त यांच्यासमवेत निर्गमन बैठक आयोजित करण्यात आली होती (जून 2024) ज्यामध्ये एसएससीएच्या निष्कर्षावर चर्चा करण्यात आली. विभागाची मते/टिप्पण्या, संबंधित परिच्छेदांमध्ये जिथे लागू असतील तिथे समाविष्ट आहेत.

लेखापरीक्षणादरम्यान सचिव (वित्तीय सुधारणा), वित्त विभाग, राज्य कर आयुक्त व विभागांचे सह आयुक्त आणि क्षेत्रीय स्तरावरील अधिकारी यांनी दिलेले सहकार्य व सहाय्य लेखापरीक्षण अभिस्वीकृत करते.

लेखापरीक्षण निष्कर्ष

लेखापरीक्षण निष्कर्षाचे दोन परिप्रेक्ष्य उदा. महसुलाचे संरक्षण करण्यासाठी ई-वे बिल प्रणालीची परिणामकारकता आणि विभागाच्या अंमलबजावणी कार्यात लक्षात आलेल्या कमतरता यामध्ये वर्गीकरण करण्यात आले आहे.

3.1.10. लेखापरीक्षण उद्दिष्ट 1 - शासनाच्या महसुली हिताचे संरक्षण करण्यासाठी ई-वे बिल यंत्रणा प्रभावी आहे की नाही

ई-वे बिल हा मालाच्या वाहतुकीसाठी आवश्यक असलेला एक दस्तऐवज आहे आणि मालाची वाहतूक करण्याआधी त्याचा तपशील प्राप्त करण्यासाठी संरचित केलेले आहे. जावक पुरवठ्यासाठी तयार केलेले ई-वे बिल बिजकावर

⁴ 31 विभाग कार्यालये तपासणी प्रकरणांच्या संख्येनुसार उतरत्या क्रमाने मांडण्यात आली आणि 16 व्या क्रमांकावर मध्यक घेऊन दोन विभागांमध्ये विभागण्यात आली. वरच्या 15 मधील तीन विभागांचे आणि खालच्या 15 मधील तीन विभागांचे नमुने निवडण्यात आले. प्रत्येक विभागातील तपासणी केलेली प्रकरणे आयडीईए सॉफ्टवेअरद्वारे यादृच्छिक नमुन्याचा वापर करून निवडण्यात आली.

आधारित आहेत आणि बीजक तपशील त्यांच्या जीएसटी विवरणामध्ये नोंदवणे आवश्यक आहे.

51 करदात्यांच्या 2018-22 या वर्षाच्या अभिलेख्यांची सविस्तर तपासणी करून 51 करदात्यांच्या बाबतीत वस्तुनिष्ठ लेखापरीक्षण⁵ करण्यात आले, ज्याने तक्ता-1 मध्ये तपशीलवार सांगितल्याप्रमाणे कमतरतेचा विस्तार आणि परिणामी महसूल परिणाम निदर्शनास आणला:

तक्ता - 1: नमुना प्रकरणांमध्ये निरीक्षणांचा तपशील

अ. क्र.	निरीक्षणाचे स्वरूप	करदात्यांची संख्या	समाविष्ट कर (₹ कोटीमध्ये)
1	रद्द झालेल्या करदात्यांद्वारा ई-वे बिले तयार करणे	43	96.85
2	निरंक विवरण दाखल केलेल्या करदात्यांद्वारा ई-वे बिल तयार करणे	5	3.53
3	जीएसटी विवरण दाखल न करणाऱ्यांद्वारे ई-वे बिल तयार करणे	9	0.72
4	सारख्या बीजकावर अनेक ई-वे बिल तयार करणे	7	0.14
5	अवैध वाहनांमधून होणाऱ्या व्यवहारांसाठी ई-वे बिल तयार करणे	4	2.36
6	करदात्यांद्वारा निर्माण केलेले असामान्य उच्च मूल्य ई-वे बिल	6	--
7	माल प्रेषनकर्त्यासमान पॅन क्रमांक असलेल्या मालप्राप्तकर्त्याला माल प्राप्त न होणे	8	1.56
8	ई-वे बिल पडताळणी दरम्यान कर व दंडाची मागणी न करणे /कमी करणे	27	0.20
9	शासकीय खात्यात कर व दंडाचे विलंबित प्रदान	5	0.05

खालील परिच्छेदांमध्ये निरीक्षणांची तपशीलवार चर्चा केली आहे.

3.1.10.1 रद्द झालेल्या करदात्यांद्वारा ई-वे बिल तयार करणे.

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 29 नुसार, नोंदणीकृत व्यक्तीने अधिनियमाच्या तरतुदींचे उल्लंघन केले असेल किंवा विशिष्ट कालावधीचे विवरण दाखल केले नसेल किंवा लबाडीने, हेतूपूरस्सर असत्य कथन करून किंवा वस्तुस्थिती लपवून नोंदणी प्राप्त केली असेल तर, समुचित अधिकारी स्वतःच्या प्रस्तावावर किंवा नोंदणीकृत व्यक्तीने दाखल केलेल्या अर्जावर, कोणत्याही पूर्वलक्षी तारखेसह, अश्या तारखेपासून, योग्य वाटेल तेव्हापासून नोंदणी रद्द करू शकतो. या कलमाअंतर्गत नोंदणी रद्द केल्याने या अधिनियमाअंतर्गत कर आणि इतर देणी प्रदान करण्याच्या व्यक्तीच्या दायित्वावर परिणाम होणार नाही. पुढे, एमजीएसटी नियम, 2017 च्या नियम 22(3) नुसार, समुचित कार्यालये

⁵ वस्तुनिष्ठ लेखापरीक्षण म्हणजे कारण विश्लेषणासाठी आणि त्यावर आवश्यक कारवाई निश्चित करण्यासाठी संबंधित अभिलेख्यांची तपशीलवार तपासणी होय.

करदात्याला कोणताही कर, व्याज किंवा दंडाची थकबाकी प्रदान करण्याचे निर्देश देऊन अधिसूचित करतील.

लेखापरीक्षणात असे निदर्शनास आले की 10 विभागांतर्गत 51 करदात्यांपैकी, 43 करदात्यांचे नोंदणीकरण रद्द करण्यात आले होते, तथापि, करदात्यांनी रद्दीकरणाच्या तारखेनंतर खालील तपशीलाप्रमाणे ई-वे बिल तयार केले.

(i) 43 करदात्यांपैकी, 11 करदात्यांची नोंदणी विभागाने रद्द केली (एका प्रकरणात⁶, करदात्यांनी विनंती केल्यावर नोंदणी रद्द करण्यात आली तर 10 करदात्यांची नोंदणी समुचित अधिकाऱ्यांनी अश्या कारणामुळे जसे की सतत सहा महिने विवरण सादर करण्यात अयशस्वी होणे किंवा व्यवसाय सुरू न करणे किंवा व्यवसायाच्या ठिकाणाहून व्यवसाय न करणे यामुळे स्वतःहून रद्द केल्या). सर्व प्रकरणांमध्ये, नोंदणीच्या तारखेपासून 8 महिने ते 69 महिन्यांच्या पूर्वलक्षी तारखेपासून नोंदण्या रद्द करण्यात आल्या. या दरम्यानच्या काळात, करदाते सक्रिय होते आणि व्यवसाय क्रियाकलाप करत होते, कारण त्यांनी या कालावधीत ई-वे बिल तयार केले होते. या 11 करदात्यांनी ₹ 28.98 कोटींचे मूल्यांकन करण्यायोग्य मूल्य आणि ₹ 4.19 कोटींचे कर दायित्व असलेले 132 ई-वे बिल तयार केले होते (**परिशिष्ट 3.1.1**).

तथापि, समुचित अधिकाऱ्यांनी या कालावधीत केलेल्या पुरवठ्याची दखल घेतली नाही आणि नोंदणी रद्द करताना करदात्यांकडून प्रदेय असलेला कर निश्चित केला नाही आणि मागणी केली नाही ज्यामुळे ₹ 4.19 कोटींचा कर आणि लागू असलेले व्याज वसूल झाले नाही.

लेखापरीक्षणाने निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (जुलै 2023 ते सप्टेंबर 2023), विभागाने कळवले (जुलै 2023 ते एप्रिल 2024) की दोन प्रकरणांमध्ये डीआरसी 07 जारी करण्यात आला होता तर इतर दोन प्रकरणांमध्ये कलम 63 अंतर्गत नोटीसा जारी करण्यात आल्या होत्या. एका प्रकरणात, असे सांगण्यात आले की लेखापरीक्षण निरीक्षण तपासले जात होते. सहा प्रकरणांमध्ये, असे उत्तर देण्यात आले की करदात्यांच्या नोंदणी रद्द करण्यात आल्यापासून, कोणताही आयटीसी हस्तांतरित करण्यात आला नाही.

एक प्रकरण खाली दिले आहे:

⁶ जीएसटी क्रमांक 27 XXXXXXXXXXXX1ZP

लेखापरीक्षणामध्ये असे निदर्शनास आले की ठाणे ग्रामीण विभाग (नवीन विभाग-मीरा-भायंदर⁷) मध्ये वसई-703 प्रभार⁸ अंतर्गत एका करदात्याची (जीएसटीआयएन क्रमांक 27XXXXXXXXXX1ZP) नोंदणी 12 एप्रिल 2021 रोजी सुरुवातीपासून म्हणजे 3 डिसेंबर 2020 पासून रद्द केली होती. करदात्याने डिसेंबर 2020 आणि जानेवारी 2021 मध्ये ₹ 13.49 कोटी किंमतीच्या ₹ 2.42 कोटीचे कर दायित्व असलेल्या वस्तूंच्या वाहतुकीसाठी 20 ई-वे बिल तयार केले होते. करदात्याने डिसेंबर 2020 महिन्यासाठी जीएसटीआर 3B आणि जीएसटीआर 1 देखील दाखल केले होते. तथापि, समुचित अधिकाऱ्याने डिसेंबर 2020 ते जानेवारी 2021 दरम्यान तयार केलेल्या ई-वे बिलांची दखल घेतली नाही आणि रद्दीकरण आदेश जारी करताना कर थकबाकीची मागणी केली नाही. तसेच, करदात्याकडून पुरवठा प्राप्तकर्त्याकडून आयटीसी वसूल करण्यासाठी कोणतीही कारवाई केली गेली नाही.

निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (ऑगस्ट 2023), जेसी, ठाणे ग्रामीणने सांगितले (सप्टेंबर 2023) की करदात्याची नोंदणी पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली होती आणि करदात्याने जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 3B दाखल केले नसल्याने, आयटीसी प्रत्यावर्तीत करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

उत्तर पूर्णपणे मान्य नाही, कारण जीएसटी पोर्टलवरील करदात्याच्या प्रोफाइलमध्ये असे दिसून आले की करदात्याने डिसेंबर 2020 महिन्यासाठी जीएसटीआर 3B आणि जीएसटीआर 1 दाखल केले होते. तसेच, करदात्याने जारी केलेल्या बीजकाच्या आधारे प्राप्तकर्ता आयटीसी घेऊ शकला आणि आयटीसी अपात्र असल्याने प्राप्तकर्त्याकडून तो वसूल करावयाची आवश्यकता आहे. या दोन्ही बाबींवर समाधानकारक उत्तर सादर केले नाही.

शिफारस 1: पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्याच्या बाबतीत करदात्यांनी केलेल्या पुरवठ्याची दखल घेण्यासाठी आणि त्यानुसार कर थकबाकी व व्याज निश्चित करण्यासाठी आणि रद्दीकरण आदेशात त्याची मागणी करण्यासाठी शासनाने विभागीय अधिकाऱ्यांना योग्य सूचना द्याव्यात.

⁷ ऑगस्ट 2024 मध्ये एमजीएसटी विभागाच्या पुनर्रचनेमुळे अधिकारक्षेत्र विभाग बदलण्यात आला.

⁸ राज्य कर अधिकारी (एसटीओ) यांच्या नेतृत्वाखालील सीएसटी विभागातील प्रभार हा प्रशासनाचा सर्वात लहान यूनिट आहे.

(ii) सीएसटी, महाराष्ट्र राज्य यांनी जारी केलेल्या परिपत्रकानुसार⁹, (नोव्हेंबर 2019), जो करदाता वस्तू किंवा सेवांचा प्रत्यक्ष पुरवठा न करता अपात्र आयटीसी हस्तांतरित करण्यासाठी बीजक जारी करतो किंवा फसवणूक, जाणूनबुजून चुकीचे विधान किंवा तथ्ये दडपून नोंदणी मिळवतो किंवा फसव्या हेतूने नोंदणी मिळवतो, अशा करदात्यांना बोगस करदाते (एनजीटीपी) असे म्हणतात. परिपत्रकात असे नमूद केले आहे की नोडल अधिकाऱ्यांनी एनजीटीपी ओळखण्यासाठी करदात्यांची पडताळणी करावी. एनजीटीपी म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या करदात्यांची माहिती आर्थिक गुप्तचर युनिट (ईआययू) सोबत शेअर केली जाते जी अशा एनजीटीपींची यादी तयार करते व संग्राहक म्हणून काम करते व यादी महाविकासांना¹⁰ पाठवते आणि महाविकास ही यादी महाजीएसटी पोर्टलवर¹¹ प्रकाशित करतात. तथापि, मूळ पुरावे नोडल अधिकाऱ्याच्या ताब्यात राहतील जो कायद्यानुसार सर्व कारवाई करेल.

विविध कारणे देऊन विभागाने 43 करदात्यांपैकी, 32 करदात्यांना एनजीटीपी¹² म्हणून ओळखण्यात आले आणि त्यांची नोंदणी सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आली. या करदात्यांनी त्यांची नोंदणी रद्द केल्याच्या तारखेनंतर ₹ 637.32 कोटी किंमतीचे पुरवठा असलेले आणि ₹ 92.66 कोटीचे कर दायित्व असलेले 3,577 ई-वे बिल तयार केले (**परिशिष्ट-3.1.2**). तथापि, या करदात्यांकडून पुरवठा प्राप्तकर्त्यांकडून आयटीसी वसूल करण्यात आला नाही.

लेखापरीक्षणाने निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (जुलै 2023 ते सप्टेंबर 2023), विभागाने उत्तर दिले (जुलै 2023 ते एप्रिल 2024) की 15 प्रकरणांमध्ये करदात्यांना एनजीटीपी घोषित केल्यामुळे, कोणताही आयटीसी हस्तांतरित करण्यात आला नाही. एनजीटीपीची घोषणा प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंधित करत नसल्याने हे उत्तर मान्य नाही.

⁹ अंतर्गत परिपत्रक 38A, 2019 दिनांक 21 नोव्हेंबर 2019.

¹⁰ महाविकास - महाराष्ट्र विक्रिकर ऑटोमेशन सिस्टीमचे संक्षिप्त रूप जे 2006 पासून सुरू झाले, जे डीलरला पूर्वीच्या व्हॅट व्यवस्थेअंतर्गत संगणकीकृत टीआयएन वाटप पत्र मिळविण्यास मदत करण्यासाठी होते. जीएसटीसाठीही हेच वापरले जात आहे.

¹¹ हे पोर्टल राज्यातील व्यवसायांसाठी जीएसटी विवरण दाखल करण्याची आणि प्रदान करण्याची प्रक्रिया सुलभ करण्यासाठी संरचित केलेले आहे. हे पोर्टल विद्यमान जीएसटीएन पोर्टलशी संलग्न केले आहे आणि व्यवसायांना त्यांचे जीएसटी फाइलिंग आणि प्रदान ट्रॅक करण्यास अनुमती देते.

¹² व्यक्ती घोषित व्यवसायाच्या ठिकाणावरून कोणताही व्यवसाय करत नाही; लबाडीने, हेतुपुरस्सर असत्य कथन करून किंवा वस्तुस्थिती लपवून नोंदणी प्राप्त केली आहे; करदाता व्यवसायाच्या मुख्य ठिकाणी गैर-कार्यरत असल्याचे/ अस्तित्वात नसल्याचे आढळले.

पाच प्रकरणांमध्ये, असे सांगितले गेले की करदात्यांची माहिती ईआययूला पाठवण्यात आली. आयटीसी प्रत्यावर्तीत करण्यासाठी केलेल्या कारवाईबद्दल समाधानकारक उत्तर मिळाले नाही.

सात प्रकरणांमध्ये, असे सांगितले की आयटीसी प्रत्यावर्तीत करण्यासाठी अधिकारक्षेत्रीय कर अधिकाऱ्यांना पत्रे पाठवण्यात आली होती. तथापि, सर्व प्रकरणांमध्ये लेखापरीक्षणाने निदर्शनास आणून दिल्यानंतर पत्रे जारी करण्यात आली होती.

एका प्रकरणात, असे उत्तर देण्यात आले की आयटीसी अवरुद्ध केला जाईल तर दुसऱ्या प्रकरणात असे सांगितले की जीएसटीआर 1 दाखल न केल्यामुळे कोणताही आयटीसी हस्तांतरित करण्यात आला नाही.

तीन प्रकरणांमध्ये, प्राप्तकर्त्याकडून क्रेडिट प्रत्यावर्तीत करण्याबाबत कोणतेही उत्तर देण्यात आले नाही.

पुढे, 32 प्रकरणांपैकी, 12 प्रकरणांमध्ये, असे सांगितले की करदात्यांना एनजीटीपी म्हणून घोषित केल्यामुळे, जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 3B चा तपशील बीओ पोर्टलवर¹³ उपलब्ध नव्हता. परिपत्रकानुसार, नोडल अधिकाऱ्याला सर्व माहिती ठेवायची असते म्हणून हे उत्तर मान्य नाही.

एक प्रकरण खाली दिले आहे:

लेखापरीक्षणामध्ये असे निदर्शनास आले की ठाणे ग्रामीण विभाग (नवीन विभाग¹⁴-मीरा-भायंदर) मधील वसई-501 प्रभाऱ्यांतर्गत एका करदात्याला (जीएसटीआयएन क्रमांक 27XXXXXXXXX1ZN) एनजीटीपी घोषित केल्यामुळे नोंदणी 28 डिसेंबर 2021 रोजी सुरुवातीपासून म्हणजे 26 नोव्हेंबर 2020 पासून रद्द करण्यात आली. करदात्याने जानेवारी, जून, जुलै आणि ऑक्टोबर 2021 मध्ये ₹ 21.65 कोटींचे कर दायित्व असलेल्या ₹ 120.30 कोटींच्या वस्तूंच्या वाहतुकीसाठी 294 ई-वे बिल तयार केले होते. करदात्याने नोव्हेंबर 2020 ते सप्टेंबर 2021 दरम्यान ₹ 37.60 कोटींच्या वस्तूंच्या करपात्र मूल्यासाठी आणि ₹ 6.76 कोटींच्या कर दायित्वासाठी जीएसटीआर 3B देखील दाखल केला होता. जीएसटी पोर्टलवरील कर प्रोफाइलवरून दिसून येते की करदात्याने डिसेंबर 2020, जानेवारी, फेब्रुवारी, जून, जुलै, ऑगस्ट आणि सप्टेंबर 2021 या महिन्यांसाठी जीएसटीआर 1 दाखल केले परंतु जीएसटीआर

¹³ बीओ (बँक ऑफिस) - जीएसटी विभागात सर्व कार्यात्मक कामांसाठी वापरली जाणारी बँकएंड प्रणाली.

¹⁴ विभागाच्या पुनर्रचनेमुळे अधिकारक्षेत्र विभाग बदलण्यात आला.

1 विवरण विभागाच्या बीओ पोर्टलवरून डाउनलोड करता आले नाहीत, कारण ते बीओ पोर्टलवर उपलब्ध नव्हते. करदात्याकडून पुरवठा प्राप्तकर्त्याकडून आयटीसी वसूल करण्यासाठी कोणतीही कारवाई करण्यात आली नसल्याचे देखील निदर्शनास आले.

सदरील प्रकरण निदर्शनास आणून दिल्यावर (ऑगस्ट 2023), जेसी, ठाणे ग्रामीणने सांगितले (सप्टेंबर 2023) की नोंदणी सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आली होती, त्यामुळे बीओ प्रणालीवरील तपशील उपलब्ध नव्हता. पुढे असेही सांगण्यात आले की नोंदणी सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आली होती आणि पुढील आवश्यक कारवाईसाठी फोल्डर ईआययूकडे पाठवण्यात आले होते. या कारवाईमुळेच शासकीय महसूल सुरक्षित झाला.

वरील उत्तर मान्य नाही, कारण केवळ करदात्याला एनजीटीपी घोषित केल्याने महसूल सुरक्षित होत नाही आणि विभागाने करदात्याकडून पुरवठा प्राप्तकर्त्याकडून आयटीसी वसूल करण्यासाठी कारवाई करणे आवश्यक आहे. तसेच, योग्य कारवाई करण्यासाठी आणि प्रकरणाचे समुचित निरीक्षण करण्यासाठी एनजीटीपीशी संबंधित डेटा बीओ पोर्टलवर उपलब्ध असावा.

शासनाने सांगितले (जुलै 2024) की बनावट संस्था शोधण्यासाठी राज्याने एक व्यापक दृष्टिकोन स्वीकारला होता आणि करदात्याला एनजीटीपी घोषित केल्यावर आयटीसी वसूल करण्याची प्रक्रिया सुरू होते. पुढे असेही सांगितले की एनजीटीपीनी हस्तांतरित केलेला आयटीसी ज्या अंतिम लाभार्थ्यानी घेतला होता त्यांच्याकडून वसूल करण्याची प्रक्रिया विभागाने सुरू केली होती.

शिफारस 2: अंतिम प्राप्तकर्त्याकडून आयटीसी वसूल करण्यासाठी उचित कारवाई करण्यासाठी शासनाने विभागीय अधिकाऱ्यांना योग्य सूचना जारी करणे आवश्यक आहे. तसेच, बीओ पोर्टलवर एनजीटीपी डेटा उपलब्ध नसल्याच्या मुद्द्याची तपासणी करावी आणि योग्य कारवाई करावी.

3.1.10.2 निरंक विवरण दाखल करणाऱ्या करदात्यांनी ई-वे बिल तयार करणे

एमजीएसटी अधिनियम, 2017 च्या कलम 37 सह एमजीएसटी नियम, 2017 च्या नियम 59(1) नुसार, नियमित करदात्यांनी जीएसटीआर 1 मध्ये जावक पुरवठ्याची माहिती द्यावी. शिवाय, अधिनियमाच्या कलम 39 नुसार, त्यांना वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हीच्या आवक आणि जावक पुरवठ्याची माहिती, घेतलेला इनपुट टॅक्स क्रेडिट, प्रदेय कर, प्रदान केलेला कर याची माहिती विवरण जीएसटीआर 3B मध्ये देणे आवश्यक आहे. अधिनियमाच्या कलम 63 सह कलम

61, विवरणाची तपासणी करण्यासाठी आणि कर दायित्वाचे मूल्यांकन करण्यासाठी समुचित अधिकाऱ्याला आदेश देते.

लेखापरीक्षणामध्ये असे निदर्शनास आले की लेखापरीक्षण कालावधीत 'निरंक' विवरण दाखल करणाऱ्या पाच करदात्यांनी ₹ 24.38 कोटी किंमतीच्या ₹ 3.53 कोटींचे कर परिणाम असलेल्या वस्तूंच्या वाहतुकीसाठी 38 ई-वे बिल तयार केले होते (परिशिष्ट-3.1.3). अशाप्रकारे, ई-वे बिलावरून स्पष्ट होते की करदात्याने पुरवठा केला परंतु 'निरंक' विवरण दाखल केले ज्यामुळे ₹ 3.53 कोटी कर प्रदान केला गेला नाही जो त्यावर लागू असलेल्या व्याजासह वसूल करण्यायोग्य होता.

सदरील बाब निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (जुलै 2023 ते सप्टेंबर 2023), विभागाने उत्तर दिले (ऑगस्ट 2023 ते एप्रिल 2024) की एका प्रकरणात डीआरसी 07 जारी करण्यात आला होता आणि दुसऱ्या प्रकरणात सर्वोत्तम निर्णय मूल्यांकन केले गेले होते आणि डीआरसी 14 जारी करण्यात आला होता. उर्वरित तीन प्रकरणांमध्ये, असे सांगितले गेले की रद्दीकरण पूर्वलक्षी तारखेपासून प्रभावी केल्याने, कोणताही आयटीसी हस्तांतरित करण्यात आला नाही. तथापि, या करदात्यांकडून कर व व्याज वसूल करण्यासाठी केलेल्या कारवाईबद्दल या प्रकरणांमध्ये कोणतीही माहिती प्रदान करण्यात आली नाही.

एक प्रकरण खाली दर्शविले आहे:

रायगड विभागात घणसोली-501 प्रभारांतर्गत करदात्याची (जीएसटीआयएन क्रमांक 27XXXXXXXXXX1ZE) नोंदणी 15 फेब्रुवारी 2020 पासून 8 डिसेंबर 2022 रोजी स्वतःहून रद्द करण्यात आली कारण करदाता व्यवसायाच्या ठिकाणी उपलब्ध नव्हता. लेखापरीक्षणात असे निदर्शनास आले की करदात्याने एप्रिल 2022 मध्ये ₹ 12.02 कोटी किंमतीच्या ₹ 1.44 कोटी कर परिणामाच्या वस्तूंच्या वाहतुकीसाठी 12 ई-वे बिल तयार केले होते. जीएसटी पोर्टलवरील करदात्याच्या प्रोफाइलनुसार, करदात्याने एप्रिल ते ऑगस्ट 2020 या कालावधीसाठी जीएसटीआर 1 आणि एप्रिल ते सप्टेंबर 2020 या महिन्यांसाठी जीएसटीआर 3B दाखल केले होते परंतु हे विवरण विभागाच्या बीओ पोर्टलवरून डाउनलोड करता येऊ शकले नाहीत, कारण ते बीओ पोर्टलवर उपलब्ध नव्हते. असेही निदर्शनास आले की, रद्दीकरण आदेश जारी करताना, समुचित अधिकाऱ्याने जीएसटीआर 1 मध्ये दर्शविल्यानुसार तयार केलेले ई-वे बिल आणि विक्रीची दखल घेतली नाही आणि करदात्याकडून कर थकबाकीची मागणी केली नाही.

निदर्शनास आणून दिल्यावर (ऑगस्ट 2023), जेसी, रायगड यांनी सांगितले (ऑगस्ट 2023) की करदात्याने आयटीसी हस्तांतरित करण्यासाठी ई-वे बिल तयार केले असावे, परंतु नोंदणी सुरुवातीपासूनच रद्द झाल्यामुळे, आयटीसी विक्रेत्याकडे जाणार नाही. असेही सांगण्यात आले की जीएसटीआर 1 आणि 3B बीओ पोर्टलवरून डाउनलोड करता येऊ शकले नाही.

उत्तर मान्य नाही कारण नोंदणी सुरुवातीपासूनच रद्द केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसीचे हस्तांतरण रोखले जात नाही आणि विभागाने करदात्याकडून पुरवठा प्राप्तकर्त्याकडून आयटीसी वसूल करण्यासाठी कारवाई करणे आवश्यक आहे.

3.1.10.3 ई-वे बिल तयार करणे आणि जीएसटी विवरण दाखल न करणे

एमजीएसटी अधिनियम, 2017 च्या कलम 37 सह एमजीएसटी नियम, 2017 चा नियम 59(1) अभिप्रेत करते की, जीएसटीआर 1 प्रपत्रात सर्व बाह्य पुरवठ्यांचा तपशील सादर करण्यात येईल. एमजीएसटी नियम, 2017 चा नियम 138E, नोंदणीकृत व्यक्ती ज्याने विहित सलग कालावधीसाठी¹⁵ संबंधित जीएसटी विवरण दाखल केले नाहीत त्या बाबतीत ई-वे बिल तयार करण्यास प्रतिबंधित करते. या संदर्भात स्वयं-तपासणी कार्यात्मकता डिसेंबर 2019 पासून ई-वे बिल सामाईक पोर्टलमध्ये सक्षम करण्यात आली.

लेखापरीक्षणामध्ये असे निदर्शनास आले की लेखापरीक्षण कालावधीच्या या महिन्यांत ई-वे बिल तयार करूनही नऊ करदात्यांनी अनेक महिने विवरण दाखल केले नाहीत. या करदात्यांनी एमजीएसटी अधिनियमांतर्गत आवश्यक विवरण दाखल न करता ₹ 4.90 कोटी किंमतीच्या ₹ 0.72 कोटींचा कर परिणाम असलेल्या वस्तूंच्या वाहतुकीसाठी 97 ई-वे बिल तयार केले (परिशिष्ट 3.1.4).

निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (जुलै 2023 ते सप्टेंबर 2023), विभागाने उत्तर दिले (जुलै 2023 ते एप्रिल 2024) की तीन प्रकरणांमध्ये डीआरसी 07 जारी करण्यात आले आणि एका प्रकरणात कलम 63 अंतर्गत कारणे दाखवा नोटीस जारी करण्यात आले.

पाच प्रकरणांमध्ये असे सांगितले गेले की करदात्यांनी जीएसटी विवरण दाखल केले नव्हते आणि त्यामुळे कोणताही आयटीसी हस्तांतरित करण्यात आला नव्हता. उत्तर लेखापरीक्षण निरीक्षणाशी पूर्णपणे प्रासंगिक नाही कारण उपस्थित

¹⁵ एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 10 अंतर्गत कर प्रदान करणाऱ्या व्यक्तीसाठी सलग 2 तिमाहींसाठी प्रपत्र जीएसटी-सीएमपी-08 आणि सामान्य करदात्यांसाठी सलग 2 कर कालावधीसाठी जीएसटीआर 3B जे लागू असेल त्यानुसार.

केलेला मुद्दा जीएसटी विवरण दाखल न करणे आणि ई-वे बिलांद्वारे केलेल्या पुरवठ्यावरील कर दायित्व पूर्ण न करणे याबद्दल आहे.

शासनाने सांगितले (जुलै 2024) की विवरण दाखल न करणाऱ्या कसुरवार करदात्यांचा पाठपुरावा करण्यासाठी धोरणात्मक मार्गदर्शक तत्वे, विवरण दाखल न करणे मूल्यांकन आदेश पारित करण्याच्या निर्देशासह अस्तित्वात होते.

एक प्रकरण खाली दिले आहे:

ठाणे ग्रामीण विभागांतर्गत भायंदर पूर्व-702 प्रभारातील करदात्याची (जीएसटीआयएन क्रमांक 27 XXXXXXXXXXXX1ZZ) नोंदणी 25 नोव्हेंबर 2019 रोजी विवरण दाखल न केल्याबद्दल 1 ऑगस्ट 2018 पासून स्वतःहून रद्द करण्यात आली. लेखापरीक्षणामध्ये असे निदर्शनास आले की जीएसटी पोर्टलवरील करदात्याच्या प्रोफाइलनुसार, करदात्याने सप्टेंबर 2018 ते जून 2019 या महिन्यांत जीएसटीआर 1 आणि 3B दाखल केले नाही, जरी, करदात्याने या महिन्यांत ₹ 1.50 कोटी किंमतीच्या ₹ 0.18 कोटीचा कर परिणाम असलेल्या वस्तूंच्या वाहतुकीसाठी 38 ई-वे बिल तयार केले होते.

तथापि, सप्टेंबर 2018 ते जून 2019 या कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची दखल समुचित अधिकाऱ्याने घेतली नाही आणि रद्दीकरण आदेश देताना कर थकबाकीची मागणी केली नाही. तसेच, करदात्याकडून पुरवठा प्राप्तकर्त्याकडून आयटीसी वसूल करण्यासाठी कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही.

हे निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (ऑगस्ट 2023), जेसी, ठाणे ग्रामीणने सांगितले (सप्टेंबर 2023) की नोंदणी पूर्वलक्षी प्रभावाने रद्द करण्यात आली असल्याने, रद्दीकरण सुरू होईपर्यंत करदात्याने ई-वे बिल तयार केले. तथापि, करदात्याने जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 3B दाखल केले नाही, म्हणून, प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी उपलब्ध नव्हता. रद्दीकरणाच्या तारखेपर्यंत कर थकबाकीची मागणी करण्याबाबत समाधानकारक उत्तर मिळाले नाही.

3.1.10.4 एकाच बिजकाच्या आधारावर अनेक ई-वे बिल तयार करणे

एमजीएसटी नियम, 2017 च्या नियम 46 (b) नुसार, नोंदणीकृत व्यक्तीकडून सोळा वर्णापेक्षा जास्त नसलेला, वित्तीय वर्षासाठी एकमेव असलेला, सलग अनुक्रमांक असलेला कर बीजक जारी केला जाईल.

एनआयसीने जारी केलेल्या वापरकर्ता नियमावलीच्या परिच्छेद 5-1 नुसार, ई-वे बिल तयार करताना करदात्याने मालाशी संबंधित दस्तऐवज क्रमांक प्रविष्ट करणे आवश्यक आहे आणि तो एकमेव असावा. बीजक क्रमांक हा पुरवठ्याशी संबंधित

मालाच्या संदर्भात दस्तऐवज क्रमांक आहे. म्हणून, प्रत्येक बीजकाच्या आधारावर फक्त एकच ई-वे बिल तयार होणे आवश्यक आहे.

लेखापरीक्षणामध्ये असे निदर्शनास आले की सात करदात्यांनी वस्तूंच्या वाहतुकीसाठी अनेक ई-वे बिल तयार करण्यासाठी एकाच बीजकाचा वापर केला. एकाच बीजकावर अनेक ई-वे बिलांची संख्या दोन ते तीन पर्यंत होती. एकाच बीजकाचा वापर करून ₹ 1.01 कोटीच्या आकारणीयोग्य मूल्यासहित ₹ 0.14 कोटी कर असलेले एकूण 35 ई-वे बिल तयार केले गेले **(परिशिष्ट 3.1.5)**.

यावरून असे दिसून आले की ई-वे बिल सामाईक पोर्टलमध्ये एकच बीजक क्रमांक वापरून अनेक ई-वे बिल तयार करण्यास प्रतिबंध करण्यासाठी प्रमाणीकरण नियंत्रणांचा अभाव होता.

निदर्शनास आणून दिल्यावर (जून 2023 ते सप्टेंबर 2023), विभागाने उत्तर दिले (जून 2023 ते ऑक्टोबर 2023) की दोन प्रकरणांमध्ये डीआरसी 07 जारी करण्यात आले, एका प्रकरणात कलम 63 अंतर्गत नोटीस जारी करण्यात आली तर एका प्रकरणात असे सांगितले होते की प्रणाली बिघाडामुळे, ई-वे बिल प्रणालीवर दिसत नव्हते, म्हणून करदात्याने दुसरे बिल तयार केले होते. एका प्रकरणात असे सांगितले होते की अनेक ई-वे बिल तयार करणे शोधून काढण्यासाठी कोणतीही यंत्रणा नाही.

शासनाने सांगितले (जुलै 2024) की सुरुवातीच्या काळात, प्रणालीमध्ये खूप कमी प्रमाणीकरणे तयार करण्यात आली होती जी हळूहळू सुधारत आहे. एनआयसीनेही याची पुष्टी केली आहे. आता अनेक ई-वे बिलांचे प्रमाणीकरण उपलब्ध आहे. तसेच, सुरुवातीच्या काळात, डेटा एंट्री त्रुट्या घडल्या कारण करदात्यांनी एका बीजका विरुद्ध ई-वे बिल तयार करताना ई-वे बिलाचा बहु-वाहन प्रकार निवडण्याऐवजी सामान्य प्रकार निवडला, परंतु पुढे म्हटले की जेव्हा जेव्हा कर चुकवण्याची कोणतीही घटना निदर्शनास येईल तेव्हा अभिनिर्णय प्रक्रिया सुरू केली जाईल.

3.1.10.5 अवैध वाहनांमधून होणाऱ्या व्यवहारांसाठी ई-वे बिल तयार करणे.

एमजीएसटी नियमांच्या नियम 138(2) नुसार, जिथे नोंदणीकृत व्यक्तीद्वारे प्रेषणकर्ता म्हणून मालाची वाहतूक केल्या जाते, मग ती त्याच्या स्वतःच्या वाहनातून असो किंवा भाड्याने घेतलेली असो किंवा सार्वजनिक वाहतूकीने असो, रस्त्याने असो, उक्त व्यक्ती प्रपत्र जीएसटी-ई-वे बिल-01 च्या भाग B मध्ये माहिती सादर केल्यानंतर सामाईक पोर्टलवर इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने प्रपत्र

जीएसटी-ई-वे बिल-01 मध्ये ई-वे बिल तयार करेल. जिथे रस्त्याने वाहतुकीसाठी वाहतूकदाराकडे माल सुपूर्द केला जातो, तिथे नोंदणीकृत व्यक्ती सामाईक पोर्टलवर वाहतूकदाराशी संबंधित माहिती सादर करेल आणि नोंदणीकृत व्यक्तीने प्रपत्र जीएसटी ई-वे बिल-01 च्या भाग A मधील दिलेल्या माहितीच्या आधारे या पोर्टलवर वाहतूकदाराद्वारे ई-वे बिल तयार केले जाईल. ई-वे बिल-01 च्या भाग-B मध्ये वाहन क्रमांक देणे आवश्यक आहे.

लेखापरीक्षणामध्ये ई-वे बिलाच्या भाग B मध्ये नमूद केलेल्या वाहनांच्या तपशीलांची रस्ते वाहतूक व महामार्ग मंत्रालयाच्या वाहन (VAHAN) डेटाबेसशी जुळणी करण्यात आली आणि असे निदर्शनास आले की चार करदात्यांनी ई-वे बिल तयार करण्यासाठी दुचाकी/प्रत्यर्पित केलेल्या वाहनांचा वापर केला. तपशील तक्ता 2 मध्ये दिला आहे.

तक्ता 2: अवैध वाहनांद्वारे ई-वे बिलांचे व्यवहार

अ. क्र.	विभाग	करदात्याचा जीएसटीआयएन	जोखमी वाहनाचे स्वरूप	तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	वाहतूक केलेल्या मालाची किंमत (₹ लाखात)	कर परिणाम (₹ लाखामध्ये)
1	ठाणे शहर	27XXXXXXXXXX1ZZ	दुचाकी वाहन	1	12.15	1.85
2	रायगड	27XXXXXXXXXX2ZF	दुचाकी वाहने	2	345.96	75.68
3	ठाणे शहर	27XXXXXXXXXX1ZH	वाहन डेटाबेसवर वाहनाचा तपशील आढळला नाही	1	1034.55	157.81
4	नाशिक	27XXXXXXXXXX1ZL	ऑटो रिक्षा नोंदणी प्रमाणपत्र समर्पित	1	3.30	0.35
एकूण				5	1395.96	235.69

निदर्शनास आणून दिल्यावर (जुलै 2023 ते सप्टेंबर 2023), विभागाने खालीलप्रमाणे उत्तर दिले:

- सह आयुक्त, ठाणे शहर यांनी सांगितले (ऑगस्ट 2023) की करदाता (जीएसटीआयएन सं. 27XXXXXXXXXX1ZZ) कोणत्याही वस्तू व सेवांचा पुरवठा न करता बिल व्यापारामध्ये गुंतला होता. दुसरा करदाता (जीएसटीआयएन सं. 27XXXXXXXXXX1ZH) याबाबत असे उत्तर देण्यात आले की करदात्याने 2018-19 मध्ये 6 करदात्यांना विक्री दाखवली होती ज्यापैकी 4 करदात्यांना एनजीटीपी घोषित करण्यात आले होते आणि करदात्यांनी दाखल केलेल्या जीएसटी विवरणांमधील तफावतीची माहिती देऊन उर्वरित 2 करदात्यांना एसएमटी 10 जारी करण्यात आले होते.

- सह आयुक्त, रायगड यांनी सांगितले (ऑगस्ट 2023) की करदात्याची (जीएसटीआयएन सं. 27XXXXXXXXXX2ZF) नोंदणी सुरुवातीपासून रद्द करण्यात आली होती म्हणून कोणतीही कारवाई केली नव्हती.
- सह आयुक्त, नाशिक यांनी सांगितले (सप्टेंबर 2023) ई-वे बिल तयार करण्यासाठी कोणत्या प्रकारच्या वाहनाचा उल्लेख केला जात आहे आणि नोंदणी प्रमाणपत्र समर्पित केलेले वाहन ई-वे बिल तयार करण्यासाठी वापरले जात आहे की नाही हे ओळखण्यासाठी पोर्टलवर कोणतीही यंत्रणा नाही.

शासनाने उत्तरात सांगितले (जुलै 2024) की वरील तक्त्यात नमूद केलेल्या चार करदात्यांपैकी तीन करदात्यांना एनजीटीपी घोषित केले गेले होते आणि एका करदात्याच्या (जीएसटीआयएन सं. 27XXXXXXXXXX1ZL) बाबतीत ₹ 6.01 लाखांच्या थकबाकी वसुलीसाठी एप्रिल 2024 मध्ये डीआरसी 07 जारी करण्यात आले होते. असेही सांगितले की पूर्वी ई-वे बिल पोर्टलचा वाहन पोर्टलशी कोणताही संबंध नव्हता. आता, ई-वे बिल प्रणाली वाहन पोर्टलशी जोडलेली आहे आणि जेव्हा करदाता अवैध वाहन तपशील प्रविष्ट करतो तेव्हा वाहनाबद्दलचा प्रमाणीकरण संदेश त्याला प्रदर्शित होतो.

उत्तर दर्शविते की प्रमाणीकरण संदेश केवळ करदात्यांना प्रदर्शित केले जातात त्यामुळे करदाता अलर्ट संदेश टाळेल व अवैध वाहने वापरणे सुरू ठेवेल आणि म्हणूनच वाहन पोर्टल व ई-वे बिल पोर्टलमधील अशा दुव्याचा फायदा समुचित अधिकाऱ्याला देखील उपलब्ध असावा.

शिफारस 3: ई-वे बिल तयार करण्यासाठी अवैध वाहनांचा वापर केल्या जात असल्याबद्दल कर अधिकाऱ्यांना संदेश/अहवाल प्रदर्शित करण्यासाठी शासनाने कारवाई करावी.

3.1.10.6 करदात्यांनी तयार केलेले असामान्य उच्च मूल्याचे ई-वे बिल

डेटा विश्लेषणाद्वारे, लेखापरीक्षणाने असे ओळखले की सहा करदात्यांनी असामान्यपणे खूपच जास्त आकारणीयोग्य मूल्याचे म्हणजेच ₹ 10,000 कोटीपेक्षा जास्त मूल्याचे ई-वे बिल तयार केले (**परिशिष्ट 3.1.6**). सर्व प्रकरणांमध्ये, करदात्यांनी जीएसटीआर 1 मध्ये नोंदवल्याप्रमाणे, ई-वे बिलाचे मूल्य एका महिन्याच्या एकूण पुरवठ्यापेक्षा जास्त होते.

एक प्रकरण खाली स्पष्ट केले आहे:

एलटीयू-2, मुंबई विभाग (नवीन विभाग- बांद्रा) मधील प्रभार बांद्रा-पश्चिम-506 अंतर्गत एका करदात्याने (जीएसटीआयएन सं. 27XXXXXXXXXX1ZP) नोव्हेंबर 2020 दरम्यान ₹ 39100.10 कोटी रकमेचे एक जास्त मूल्याचे ई-वे बिल तयार केले, जेव्हाकी जीएसटीआर 1 नुसार, नोव्हेंबर 2020 मध्ये विक्री फक्त ₹ 119.10 कोटी होती.

लेखापरीक्षणाने निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (जुलै 2023), शासनाने सांगितले (जुलै 2024) की पाच प्रकरणांमध्ये, जास्त मूल्याचे ई-वे बिल तयार करणे हे डेटा एंट्री चुकांमुळे होते तर एका प्रकरणात, ई-वे बिल सॉफ्टवेअरच्या चाचणीसाठी जास्त मूल्याचे ई-वे बिल तयार करण्यात आले होते. या डेटा एंट्री चुकांचा महसूलावर परिणाम नाही. असेही सांगितले की आता अशा चुका टाळण्यासाठी प्रणालीवर प्रमाणीकरण आहे. तथापि, सुरु केलेल्या प्रमाणीकरण नियंत्रणांचा तपशील प्रदान करण्यात आला नाही.

लेखापरीक्षणाचे असे मत आहे की महसूलावर कोणताही परिणाम होत नसला तरीही, असामान्यपणे जास्त मूल्यांमुळे, केलेल्या पुरवठ्याच्या सांख्यिकीय डेटाचे चुकीचे अहवाल दिले जातील आणि ई-वेब प्रणालीच्या नियोजन व व्यवस्थापनासाठी अविश्वसनीय डेटा तयार होईल.

3.1.10.7 माल प्रेषणकर्त्या सारखाच पॅन क्रमांक असलेल्या माल प्राप्तकर्त्याला माल प्राप्त न होणे

एमजीएसटी अधिनियम, 2017 च्या कलम 22 सह कलम 24 आणि कलम 25(6) नुसार, अनेक राज्यांमध्ये जीएसटी नोंदणीसाठी जबाबदार असलेली व्यक्ती एका राज्यात किंवा केंद्रशासित प्रदेशात एकाच स्थायी लेखा संख्या (पॅन) ने अनेक जीएसटी नोंदणी मिळवू शकते. एमजीएसटी अधिनियम, 2017 च्या अनुसूची 1(2) आणि अधिनियमाच्या कलम 25 नुसार, समान पॅन असलेल्या वेगवेगळ्या जीएसटी नोंदणीमधील कोणतेही वितरण, पुरवठा मानला पाहिजे आणि गृहीत धरल्याशिवाय असला तरीही तो वेगळ्या व्यक्ती म्हणून मानला पाहिजे.

लेखापरीक्षणामध्ये महाराष्ट्र राज्याबाहेरील 18 करदात्यांनी तयार केलेल्या 18 ई-वे बिलांची तपासणी करण्यात आली जिथे महाराष्ट्र राज्यातील समान पॅन क्रमांक असलेल्या मालप्राप्तकर्त्याला वस्तूंचा पुरवठा करण्यात आला आणि असे निदर्शनास आले की या 18 प्रकरणांपैकी सात प्रकरणांमध्ये, मालप्राप्तकर्त्याच्या जीएसटी विवरण जीएसटीआर 2A (परिशिष्ट 3.1.7) वरून दिसून येते की, ₹ 10.59 कोटी किंमतीच्या ₹ 1.56 कोटींचा कर परिणाम असलेल्या वस्तू

महाराष्ट्रात प्राप्त झाल्या नाहीत. अशाप्रकारे, या सात योग्य ई-वे बिलांची सत्यता प्रमाणित करता येऊ शकली नाही आणि ₹ 1.56 कोटींच्या कर दायित्वाची पुष्टी करता येऊ शकली नाही.

निदर्शनास आणून दिल्यावर (जुलै 2023), एका प्रकरणात विभागाने उत्तर दिले (डिसेंबर 2023) की करदात्याने ओडिशाहून महाराष्ट्रात साठा स्थानांतरीत केला. दुसऱ्या प्रकरणात असे सांगितले गेले (मे 2024) की वस्तु काश्मीरहून महाराष्ट्र कार्यशाळेमध्ये नेण्यात आले होते परंतु आयटीसीचा दावा करण्यात आला नव्हता तर एका प्रकरणात असे सांगितले गेले (मे 2024) की करदात्याला विवरणाच्या तपासणीसाठी एसएमटी-10 जारी करण्यात आला होता. पाच प्रकरणांची उत्तरे प्रतीक्षेत होती (जानेवारी 2025).

शासनाने सांगितले (जुलै 2024) की ई-वे बिलांचे सर्व व्यवहार जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 2A शी थेट जोडले जाऊ शकले नाही. बऱ्याच वेळा, करदाता दुरुस्तीच्या कामासाठी यंत्रसामग्रीची वाहतूक एका कारखान्यातून दुसऱ्या कारखान्यात करतात, चुकीचा जीएसटीआयएन नोंदवतात, करदाता B2B व्यवहाराऐवजी B2C व्यवहार दर्शवितो इत्यादी आणि अशा ई-वे बिलांची जीएसटीआर 1 मध्ये नोंद करण्याची आवश्यकता नाही.

उत्तर मान्य नाही कारण चार प्रकरणांमध्ये, कर आकारणीयोग्य मूल्य आणि कर दायित्व ई-वे बिलांमध्ये नोंदवण्यात आली होती, तर तीन प्रकरणांमध्ये कर आकारणीयोग्य मूल्य दाखवण्यात आले होते परंतु कर दायित्व दाखवण्यात आले नव्हते, हे दर्शविते की एका राज्यातून दुसऱ्या राज्यात वेगवेगळ्या व्यक्तींनी केलेला पुरवठा होता. महसुलाच्या संरक्षणाकरिता योग्य ती कारवाई करण्यासाठी विभागाने या प्रकरणांची तपशीलवार तपासणी करणे आवश्यक आहे.

3.1.10.8 ई-वे बिलांच्या डेटाच्या विश्लेषणाद्वारे ओळखल्या गेलेल्या विसंगत्या

लेखापरीक्षणाने एप्रिल 2018 ते मार्च 2022 या कालावधीत मुख्य कार्यप्रदर्शन क्षेत्राच्या आधारे तयार केलेल्या ई-वे बिलावरील डेटाचे विश्लेषण केले आणि असे निदर्शनास आले की करदात्यांनी कर अनुपालनात केलेल्या विसंगत्या काही केपीए वरून थेट निश्चित केल्या जाऊ शकतात. मागील परिच्छेदांमध्ये चर्चा केलेल्या मुद्द्यांव्यतिरिक्त, या केपीए अंतर्गत काढलेला डेटा पुढील उपायात्मक कारवाईवर विचार करण्यासाठी विभागाकडे पाठवण्यात आला होता आणि केलेल्या कारवाईचा सारांश अहवाल मागवण्यात आला होता.

विभागासोबत सामायिक केलेल्या या निरीक्षणांचा तपशील खालील तक्ता 3 मध्ये दर्शविला आहे:

तक्ता 3: डेटा विश्लेषणाद्वारे ओळखल्या गेलेल्या निरीक्षणांचा तपशील

अ. क्र.	निरीक्षणाचे स्वरूप	करदात्यांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या
1	रद्द झालेल्या करदात्यांनी ई-वे बिल तयार करणे	6078	130784
2	जीएसटी विवरण दाखल न करणाऱ्यांनी ई-वे बिल तयार करणे	2976	28512
3	समान बीजक वापरून दुसरे ई-वे बिल तयार करणे	19259	88322
4	कंपोजिशन करदात्यांनी आंतरराज्य ई-वे बिल तयार करणे	346	922
एकूण		28659	248540

निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (ऑगस्ट 2023), विभागाने कळवले की 880 प्रकरणे पडताळणीसाठी अधिकारक्षेत्रीय अधिकाऱ्यांकडे पाठवण्यात आली होती. त्यापैकी, 290 प्रकरणांमध्ये उत्तरे सादर करण्यात आली (डिसेंबर 2023 ते मे 2024). 158 प्रकरणांमध्ये, कलम 61 किंवा 63 अंतर्गत नोटिसा जारी करण्यात आल्या. 16 प्रकरणांमध्ये, डीआरसी 07 जारी करण्यात आले. 17 प्रकरणांमध्ये, ₹ 25.35 लाखांची वसुली करण्यात आली. 14 प्रकरणांमध्ये, करदात्यांची नोंदणी रद्दीकरण समाप्त करण्यात आले आणि त्यांनी सर्व विवरणपत्रे दाखल केले. 85 प्रकरणांमध्ये, खरेदी वापसी संबंधित असल्याने प्रकरणे बंद करण्यात आल्याचे सांगण्यात आले. 590 प्रकरणांमध्ये, उत्तराची प्रतीक्षा होती (**परिशिष्ट -3.1.8**).

उर्वरित प्रकरणांच्या बाबतीत, विभागाकडून योग्य कारवाईची माहिती प्रतीक्षेत होती (जानेवारी 2025).

3.1.11 लेखापरीक्षण उद्दिष्ट 2 - ई-वे बिलांच्या तरतुदींची अंमलबजावणी करण्यासाठी विभागाच्या प्रतिबंधात्मक/ अंमलबजावणी उपक्रमांची परिणामकारकता

कार्यचालन तयारी, चोरी विरोधी उपायांची परिणामकारकता आणि विभागांतर्गत व आंतर-विभागीय समन्वय या अंमलबजावणी/प्रतिबंधात्मक क्रियाकलापा संबंधित समस्यांचे मूल्यमापन करून लेखापरीक्षण उद्दिष्ट (2) तयार केले गेले आहे. या उद्देशासाठी, लेखापरीक्षणाने सहा¹⁶ सह आयुक्त कार्यालयांतर्गत येणाऱ्या 196 तपासणी प्रकरणांचा नमुना निवडला. लेखापरीक्षणाला ई-वे बिलांशी संबंधित तपासणी क्रियाकलापांमध्ये अनेक कमतरता आणि उणीवा लक्षात आल्या ज्या खालील परिच्छेदांमध्ये तपशीलवार आहेत:

¹⁶ मुंबई नोडल-1, मुंबई नोडल-10, ठाणे शहर, नाशिक, पुणे-3 आणि औरंगाबाद

3.1.11 विभागाद्वारा केलेल्या तपासण्या

देशातील सर्वाधिक जीएसटी संकलनाची नोंद महाराष्ट्राने सुरु ठेवली आहे. राज्यात ई-वे बिल तयार करणे देखील देशात सर्वाधिक आहे. 2018-19 पासून 2021-22 पर्यंत ई-वे बिल तयार करण्याची आणि तपासणी मोहिमेमध्ये त्याच्या पडताळणीची राज्याची स्थिती खाली तक्ता 4 मध्ये दिली आहे.

तक्ता 4 - ई-वे बिल तयार करण्याची आणि वाहनांच्या तपासणीची माहिती

वित्तीय वर्ष	महाराष्ट्रातील जीएसटी संकलन (₹ कोटीमध्ये)	तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या (₹ कोटीमध्ये)	तपासणी केलेल्या मोहिमांची संख्या	तपासणी केलेल्या वाहनांची संख्या	ताब्यात घेतलेल्या आणि दंड ठोठावलेल्या वाहनांची संख्या	वसूल केलेली रक्कम (₹ कोटीमध्ये)
1	2	3	4	5	6	7
2018-19	1,70,292	6.44	6	38,450	530	12.12
2019-20	1,85,919	7.88	8	97,506	661	9.30
2020-21	1,65,197	7.47	3	2,75,018	294	4.35
2021-22	2,17,993	10.05	6	8,97,078	541	8.36
	7,39,402	31.84	23	13,08,052	2026	34.14

स्रोत: (स्तंभ 2) - gst.gov.in/download/gst-statistics; (स्तंभ 3) - ewaybill.gst.gov.in; (स्तंभ 4 ते 7): विभागाने प्रदान केलेला डेटा

3.1.11.2 अंमलबजावणी क्रियाकलापांसाठी समर्पित व्यवस्थेचा अभाव

महाराष्ट्र शासनाच्या अंतर्गत जीएसटी विभागामध्ये ई-वे बिल पडताळणी आणि वस्तूंच्या पुरवठ्याशी संबंधित अंमलबजावणी क्रियाकलापांसाठी कोणतीही समर्पित प्रतिबंधात्मक आस्थापना नाही. सीएसटी अंतर्गत जेसी, बीसीपी महाराष्ट्रात तपासणी मोहिमेचे नियोजन करण्यासाठी जबाबदार आहे आणि संबंधित क्षेत्रातील जेसी मध्ये उपलब्ध कर्मचाऱ्यांना गुंतवून तपासणीचे काम केले जाते. लेखापरीक्षणात पुढे असे निदर्शनास आले की महाराष्ट्रातील जीएसटी विभागात अस्तित्वात असणाऱ्या/नवीन कर्मचाऱ्यांतून शाखा/विभागांची पुनर्रचना/स्थापना करण्यासाठी एक समिती स्थापन करण्यात आली (जून 2018). समितीने नोव्हेंबर 2018 मध्ये वित्त विभाग, महाराष्ट्र शासनाला आपला अहवाल सादर केला ज्यामध्ये ई-वे बिलांच्या पडताळणीसाठी एक नवीन विभाग स्थापन करण्याची शिफारस करण्यात आली. तथापि, ई-वे बिल पडताळणीसाठी समर्पित युनिट स्थापन करण्यासाठी कोणतीही कारवाई करण्यात आली नाही.

शासनाने निर्गमन बैठकीमध्ये सांगितले (जून 2024) की समितीची शिफारस संवर्गामध्ये एकूण वाढ करण्यासाठी होती. विश्लेषण निष्कर्ष किंवा स्थानिक माहितीच्या आधारे ही मोहीम राबवली जाते. अलीकडेच धोरणात बदल करण्यात आला ज्यामुळे अधिकारक्षेत्रातील विभागांद्वारे तपासण्यांची संख्या वाढली आहे ज्यामुळे प्रतिबंधकता वाढेल तसेच दंडही वसूल होईल.

3.1.11.3 समर्पित गस्ती वाहनांचा अभाव

लेखापरीक्षणादरम्यान असे निदर्शनास आले (फेब्रुवारी 2023) की तपासणी मोहिमे दरम्यान वापरण्यासाठी गस्ती/फिरत्या वाहनांना कोणतीही परवानगी नाही. विभागाने सूचित केले (मार्च 2023) की सामान्यतः क्षेत्रीय स्तरावर सह आयुक्त स्तरावर भाड्याने घेतलेल्या वाहनांचा वापर करून पडताळणी केली गेली. 2018-22 दरम्यान, केवळ 92 वाहने तपासणीसाठी भाड्याने/मागून घेण्यात आली होती ज्यावर ₹ 20.98 लाखांचा खर्च झाला.

गुप्तचर माहितीच्या आधारे अचानक पडताळणी आणि तपासण्या करण्यासाठी कायमस्वरूपी समर्पित वाहने वापरल्याने त्यांची प्रभावीतता वाढू शकते.

शिफारस 4: तपासणी क्रियाकलापांसाठी समर्पित वाहने ठेवण्याचा शासनाने विचार करावा.

3.1.11.4 विश्लेषणात्मक अहवाल आणि एमआयएस अहवालांचा वापर

एनआयसी ई-वे बिल व्यवहारांवर 102 प्रकारचे विश्लेषणात्मक अहवाल तयार करते व केंद्र आणि राज्य रचनेच्या अंतर्गत जीएसटी विभागाला देते. 1 जानेवारी 2019 पासून हे विश्लेषणात्मक अहवाल जीएसटी अधिकाऱ्यांना उपलब्ध होते. हे अहवाल त्यांना निवडक मापदंडासाठी रिअल टाइम डेटा प्रदान करून आणि त्यांना चाकोरीतले कागद-आधारित पडताळणीचे काम करण्यापासून प्रतिबंधित करून अधिका-यांची कार्यक्षमता आणि परिणामकारकता वाढविण्यात मदत करतात, कर चुकवेगिरीची प्रकरणे तपासण्यात मदत करतात, नाकारलेल्या आणि रद्द झालेल्या ई-वे बिलांची माहिती प्रदान करतात, करदात्यांना पकडण्यासाठी दाखल न करणा-यांच्या यादीची तुलना करतात, निवडक कालावधीत कोणत्याही निवडलेल्या वाहतुकदाराद्वारे तयार केलेल्या आवक/जावक ई-वे बिलांच्या एकूण संख्येचा अंदाज प्रदान करतात इत्यादी.

तपासणी मोहिमेच्या नियोजनासाठी या विश्लेषणात्मक अहवालांच्या वापराबद्दल लेखापरीक्षणाने चौकशी केली (फेब्रुवारी 2023).

सह आयुक्त, बीसीपीने सांगितले (मार्च 2023) की विश्लेषणात्मक अहवाल ई-वे बिल तपासणी मोहिमेच्या नियोजनासाठी वापरले जात नाहीत. शासनाने सांगितले (जुलै 2024) की एमआयएस अहवाल सामान्यतः संभाव्य कसूरवार ओळखून त्यांच्या परिसरात तपास करण्यासाठी वापरले जातात. तथापि, एमआयएस अहवालांच्या वापराबद्दल कोणतेही कागदोपत्री अभिलेखे सादर केले गेले नाहीत.

कर चुकवेगिरीच्या संभाव्य प्रकरणांची माहिती देण्यासाठी एमआयएस अहवाल हा एक महत्वाचा स्रोत आहे. या अहवालांचा वापर केल्याने समुचित अधिकाऱ्यांना नोंदणीकृत नसलेले, दाखल न करणारे, कर चुकवेगिरी करणारे करदाते, नाकारलेले आणि रद्द झालेले ई-वे बिल, जोखमी वाहने ओळखणे इत्यादींची माहिती मिळू शकते आणि त्यामुळे तपासणी मोहिमेदरम्यान त्यांची कार्यक्षमता वाढते.

शिफारस 5: ई-वे बिलांवरील एनआयसीच्या विश्लेषणात्मक अहवालांचा प्रभावी वापर करण्यासाठी शासनाने विभागीय अधिकाऱ्यांना योग्य सूचना जारी करण्याची आवश्यकता आहे.

3.1.11.5 दस्तऐवज सादर न केल्यामुळे व्याप्ती मर्यादा.

पुढे, सीएजीचे (कर्तव्ये, अधिकार व सेवाशर्ती) अधिनियम 1971चे कलम 18(2) सह कलम 16 प्राप्तीच्या लेखापरीक्षणासाठी माहितीच्या विनंतीचे शक्य तितक्या पूर्ण आणि सर्व वाजवी मोहीमेसह पालन करण्यासाठी कार्यालये/विभागांवर वैधानिक कर्तव्य लादते.

या संदर्भात, सीबीआयसीचे अध्यक्ष यांनी मंडळाचे अर्ध शासकीय पत्र एफ.क्र.232/संकीर्ण डीएपी/2018-सीएक्स-7 दिनांक 26 एप्रिल 2018 द्वारे संपूर्ण व सर्वसमावेशक माहिती मिळवून आणि प्रदान करून लेखापरीक्षणादरम्यान सीएजीला सहकार्य करण्याबाबत निर्देश देखील जारी केले आहेत.

परिच्छेद 1.8 मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे, विभागाने दाखल केलेल्या 196 तपासणी प्रकरणांची निवड लेखापरीक्षणाने केली. 196 प्रकरणांपैकी, विभागाने 22 प्रकरणांमध्ये वाहनांच्या तपासणीशी संबंधित अभिलेखे¹⁷ सादर केले नाहीत (**परिशिष्ट 3.1.9**). अभिलेखे सादर न केल्यामुळे, या 22 प्रकरणांमध्ये तपासणी यंत्रणेच्या प्रभावीततेबद्दल लेखापरीक्षण खात्री करू शकले नाही.

अधिकारक्षेत्रानुसार अभिलेखे सादर न करण्याचा तपशील खाली **तक्ता-5** मध्ये दिला आहे.

¹⁷ एमओव्ही फॉर्म - हे वेगवेगळे प्रपत्र आहेत जे तपासणी अधिकारी चालकाचे कथन नोंद करणे, वाहनाची प्रत्यक्ष तपासणी करणे, ताब्यात घेणे, तक्रार अहवाल देणे, वाहन मुक्त करणे इत्यादींसाठी वापरतात.

तक्ता 5: अभिलेखे सादर न करणे / स्वाक्षरी नसलेली प्रकरणे

विभाग	तपासणी प्रकरणांची एकूण संख्या	निवडलेली तपासणी प्रकरणे ¹⁸	तपासणीचे अभिलेखे सादर न करणे
औरंगाबाद	534	50	07
ठाणे शहर	150	50	07
नाशिक	177	50	03
नोडल-1, मुंबई	15	15	01
नोडल-10, मुंबई	05	05	02
पुणे-3	26	26	02
एकूण	907	196	22

काही प्रकरणे सादर न केल्यामुळे, लेखापरीक्षणाने औरंगाबाद (सात प्रकरणे), ठाणे शहर (सात प्रकरणे) आणि नाशिक (तीन प्रकरणे) या तीन विभागांमधून 17 अतिरिक्त प्रकरणे मागवली (डिसेंबर 2023), त्यापैकी ठाणे शहर विभागाशी संबंधित सात प्रकरणे सादर करण्यात आली नाहीत.

शासनाने सांगितले (जुलै 2024) की उर्वरित अभिलेखे योग्य वेळी सादर केल्या जातील. तथापि, उर्वरित प्रकरणांशी संबंधित अभिलेखे अजूनपर्यंत (ऑगस्ट 2025) लेखापरीक्षणाला सादर करण्यात आली नाहीत.

3.1.11.6 ई-वे बिल पडताळणी दरम्यान कर आणि दंडाची मागणी न करणे /कमी करणे

एमजीएसटी अधिनियम, 2017 च्या कलम 129 आणि 130 नुसार, जेव्हा कोणतीही व्यक्ती या अधिनियमाच्या तरतुदींचे किंवा त्याअंतर्गत बनवलेल्या नियमांचे उल्लंघन करून कोणत्याही वस्तूची वाहतूक करते, तेव्हा अशा सर्व वस्तू व वाहनांना ताब्यात घेतल्या जाईल किंवा जप्त केल्या जाईल आणि अशा वस्तूवर देय असलेल्या कराच्या शंभर टक्के इतका लागू असलेला कर व दंड प्रदान केल्यानंतर (1 जानेवारी 2022 पासून अशा वस्तूवर देय असलेल्या कराच्या दोनशे टक्के इतका दंड प्रदान केल्यानंतर) मुक्त केले जाईल.

सीएसटी, मुंबईने 23 एप्रिल 2018 रोजी 2018 चे व्यापार परिपत्रक क्रमांक 14टी जारी केले आहे ज्यामध्ये वाहन तपासण्याच्या प्रक्रियेचे वर्णन केले आहे. वाहन वापरकर्ता विहित कागदपत्रे सादर करण्यात अयशस्वी झाल्यास, तपासणीदरम्यान प्रपत्र जीएसटी एमओव्ही-01 जारी केला जातो. वाहनाच्या प्रत्यक्ष पडताळणीसाठी समुचित अधिकाऱ्याद्वारे प्रपत्र जीएसटी एमओव्ही-02 जारी केला जातो आणि प्रपत्र जीएसटी एमओव्ही-04 मध्ये अहवाल दिला जातो. वस्तू व वाहनांच्या

¹⁸ नोडल 1, मुंबई; नोडल 10, मुंबई आणि पुणे 3 सह आयुक्ताच्या बाबतीत अशी सर्व तपासलेली प्रकरणे निवडण्यात आली कारण संख्या 50 पेक्षा कमी होती.

तपासणीनंतर कोणतीही तफावत आढळली नाही किंवा वापरकर्त्याने शासकीय कर व दंड प्रदान केला, तर समुचित अधिकारी प्रपत्र जीएसटी एमओव्ही -05 मध्ये मुक्तता आदेश जारी करतील. शिवाय, प्रपत्र जीएसटी एमओव्ही -09 मध्ये आदेश सामायिक पोर्टलमध्ये अपलोड केला जाईल आणि कार्यवाहीतून जमा होणारी मागणी इलेक्ट्रॉनिक दायित्व रजिस्टरमध्ये जोडली जाईल. केलेले प्रदान रोख खातेवहीमधून वजा करून आणि दायित्व खातेवहीमध्ये जमा करून समायोजित केले जाईल.

लेखापरीक्षणात सहा विभागांतर्गत दाखल केलेल्या 184¹⁹ प्रकरणांची तपासणी करण्यात आली आणि असे निदर्शनास आले की 21 प्रकरणांमध्ये, ₹ 17.03 लाखांचा कर व दंड प्रदान करून वाहने मुक्त करण्यात आली, तथापि, समुचित अधिकाऱ्याने सामायिक पोर्टलवर मागणी करण्यासाठी कोणतीही कारवाई केली नाही (परिशिष्ट-3.1.10). अशाप्रकारे, तपासणीदरम्यान प्रदान केलेली रक्कम करदात्यांच्या रोकड खातेवहीमध्ये जमा करण्यात आली परंतु मागणी तयार न केल्याने आणि रोकड खातेवहीमधून ती समायोजित केल्यामुळे ती शासनाला प्रदान करण्यात आली नाही.

शिवाय, सहा प्रकरणांमध्ये कर दर चुकीच्या पद्धतीने लागू केल्यामुळे किंवा समुचित अधिकाऱ्याने कर किंवा दंडाची मागणी न केल्यामुळे ₹ 2.96 लाखांच्या रकमेच्या कराचे व दंडाचे कमी निर्धारण झाले (परिशिष्ट 3.1.11). न/कमी मागणी केलेल्या प्रकरणांची तपशीलवार माहिती खालील तक्ता 6 मध्ये दिली आहे.

तक्ता 6: दायित्व नोंदवहीमध्ये मागणी न करणे/कमी मागणी

विभाग	प्रकरणांची संख्या जेथे मागणी केली नव्हती	प्रकरणांची संख्या जेथे कर/दंडाची कमी मागणी केली	प्रकरणांची एकूण संख्या	रक्कम (₹ लाखामध्ये)		
				कर	दंड	एकूण
औरंगाबाद	15	0	15	6.02	6.02	12.04
पुणे-3	0	1	01	0.22	0	0.22
नाशिक	4	2	06	2.22	2.22	4.44
नोडल-1, मुंबई	2	2	04	1.51	1.51	3.02
ठाणे शहर	0	1	01	0.27	0.00	0.27
एकूण	21	6	27	10.24	9.75	19.99

¹⁹ 184 (एकूण तपासणी केलेली प्रकरणे) = 196 (निवडलेली प्रकरणे) -22 (अभिलेखे सादर न केलेले) + 10 (अतिरिक्त प्रकरणे).

एक प्रकरण खाली दिले आहे:

औरंगाबाद विभागाच्या समुचित अधिकाऱ्याने एक वाहन क्रमांक MH13-AX-#### 12 जून 2019 रोजी तपासले. धातूच्या भंगाराच्या पुरवठ्यासाठी ई-वे बिल न बाळगल्याबद्दल प्रकरण दाखल करण्यात आले. करदात्यावर ₹ 1.01 लाख कर आणि तेवढाच ₹ 1.01 लाख दंड आकारण्यात आला. करदात्याने रक्कम जमा केली जी इलेक्ट्रॉनिक रोकड खातेवहीमध्ये जमा केली परंतु त्याची मागणी तयार केली नाही ज्यामुळे शासनाला ₹ 2.02 लाख प्राप्त झाले नाहीत.

निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (ऑगस्ट 2023), एसी, औरंगाबादने उत्तर दिले (नोव्हेंबर 2023) की, तपासणी मोहिमेच्या वेळी, करदात्याने प्रदान पावती (चालान) सादर केली होती म्हणून वाहन मुक्त करण्यात आले.

उत्तर मान्य नाही, कारण समुचित अधिकाऱ्याने मागणी करून ती समायोजित करायला हवी होती.

शासनाने सांगितले (जुलै 2024) की 27 प्रकरणांपैकी, 21 प्रकरणांमध्ये संबंधित क्षेत्रीय अधिकाऱ्यांनी कर व दंडाची वसुली केली तर उर्वरित प्रकरणांच्या बाबतीत स्पष्टीकरण मागितले आहे.

3.1.11.7 शासकीय लेख्यात कर व दंड प्रदान करण्यास विलंब

व्यापार परिपत्रक क्रमांक 14T दिनांक 23 एप्रिल 2018 मध्ये असे सांगितले की, कर व दंड प्रदान केल्यानंतर, समुचित अधिकारी वाहन मुक्त करेल आणि पोर्टलवर एमओव्ही-09 प्रपत्र अपलोड करेल. कार्यवाहीतून जमा होणारी मागणी दायित्व नोंदवहीमध्ये जोडली जाईल आणि नंतर रोकड खातेवही वजा करून आणि दायित्व खातेवही मध्ये जमा करून समायोजित केली जाईल.

लेखापरीक्षणामध्ये असे निदर्शनास आले की 184 प्रकरणांपैकी, पाच प्रकरणांमध्ये, तपासलेली वाहने करदात्यांनी रक्कम जमा करून शासकीय खात्यात कर/दंड प्रदान केल्याची खात्री न करता मुक्त करण्यात आली. या प्रकरणांमध्ये (परिशिष्ट 3.1.12), खालील तक्ता 7 मधील तपशीलाप्रमाणे, कर/दंडाची रक्कम 10 ते 372 दिवसांच्या विलंबाने शासकीय खात्यात (करदात्याने डीआरसी 3 दाखल करून) प्रदान करण्यात आली:

तक्ता 7: शासकीय खात्यात कर व दंड प्रदान करण्यास विलंब

विभागाचे नाव	तपासणी केलेल्या प्रकरणांची संख्या	विलंबाचा अवधि दिवसांमध्ये	मागणी केलेला कर व दंड (₹ लाखामध्ये)
पुणे-03	3	10 to 327	3.89
औरंगाबाद	2	26 to 27	1.06
एकूण	5		4.95

एक प्रकरण खाली दिले आहे:

पुणे-3 विभागाच्या समुचित अधिकाऱ्याने वाहन क्रमांक MH-7-AJ-#### ई-वे बिल न बाळगल्याबद्दल 30 जानेवारी 2021 रोजी तपासले होते. त्याच दिवशी ₹ 0.59 लाख कर आणि ₹ 0.59 लाख दंड प्रदान करून वाहन मुक्त करण्यात आले. तथापि, 30 जानेवारी 2021 रोजी करदात्याच्या ईलेक्ट्रॉनिक रोकड खातेवहीमध्ये²⁰ ही रक्कम जमा करण्यात आली होती परंतु करदात्याने डीआरसी 03 दाखल केल्यानंतर, 23 डिसेंबर 2021 रोजी 327 दिवसांच्या विलंबाने ती शासकीय खात्यात जमा करण्यात आली.

ही बाब ऑगस्ट 2023 मध्ये हे निदर्शनास आणून देण्यात आली. विभागाच्या उत्तराची प्रतिकक्षा होती (जानेवारी 2025).

शासनाने सांगितले (जुलै 2024) की, बहुतेक प्रकरणांमध्ये, वाहने मुक्त करण्यापूर्वी रोकड खातेवहीमध्ये दंडाची रक्कम जमा झाल्याची पुष्टी करण्यात आली होती आणि डीआरसी 03 द्वारे रोकड खातेवहीमध्ये वजा करणे ही तांत्रिक बाब राहिली होती.

हे उत्तर मान्य नाही कारण रोकड खातेवहीमध्ये जमा केल्याने शासकीय खात्यात नव्हे तर करदात्यांच्या खात्यात रक्कम जमा होते. जोपर्यंत दायित्व खातेवही वजा करून आणि रोकड खातेवहीमधून ती समायोजित करून मागणी केली जात नाही तोपर्यंत रक्कम शासकीय खात्यात जमा केली जात नाही.

शिफारस 6: तपासणी दरम्यान कर व दंडाची मागणी करण्याबद्दल आणि दायित्व व रोख खातेवहीचे समायोजन करून शासकीय खात्यात प्रदान करण्याच्या योग्य प्रक्रियेबद्दल शासनाने विभागीय अधिकाऱ्यांना प्रशिक्षण देण्याचा विचार करावा आणि सूचनांचा पुनरुच्चार करावा.

²⁰ इलेक्ट्रॉनिक रोकड खातेवही हे करदात्याचे जीएसटी प्रणालीद्वारे ठेवले जाणारे खाते आहे जे मान्यताप्राप्त बँकांमध्ये रोख ठेवी आणि करदात्याने प्रदान केलेले कर आणि इतर देय प्रतिबिंबित करते. इलेक्ट्रॉनिक रोकड खातेवही मध्ये करदात्याच्या रोख ठेवी म्हणून स्त्रोतावर कापलेला कर (टीडीएस) आणि स्रोतावर गोळा केलेला कर (टीसीएस) देखील गणला जातो.

3.1.12 निष्कर्ष

जीएसटी अंतर्गत ई-वे बिल प्रणालीच्या लेखापरीक्षणादरम्यान, लेखापरीक्षणाने ई-वे बिल प्रणालीच्या परिणामकारकतेमध्ये कमतरता पाहिल्या आणि नोंदणी रद्द केल्यानंतर करदात्यांनी ई-वे बिल तयार केल्याची, करदात्यांनी निरंक विवरण दाखल करून ई-वे बिल तयार केल्याची, करदात्यांनी ई-वे बिल तयार केले परंतु विवरण दाखल केले नाहीत, करदात्यांनी अनेक ई-वे बिल तयार करण्यासाठी एकच बीजक वापरला, अवैध वाहनांचा वापर करून ई-वे बिल तयार करणे आणि करदात्यांनी असामान्य उच्च मूल्याचे ई-वे बिल तयार करणे अशी उदाहरणे लक्षात आली.

विभागाच्या प्रतिबंधात्मक कार्याबाबत, लेखापरीक्षणाने ई-वे बिलांच्या पडताळणीसाठी समर्पित सेटअप नसणे, अपर्याप्त गस्ती वाहने असणे आणि ई-वे बिल वर एनआयसीच्या विश्लेषणात्मक अहवालांचा अपुरा वापर करणे यासारख्या प्रशासकीय कमतरता निदर्शनास आल्या. विभागाकडून वाहने तपासण्यातही कमतरता निदर्शनास आल्या, ज्यामध्ये मागणी न /कमी करणे आणि शासकीय खात्यात कर व दंड प्रदान करण्यास विलंब होणे यांचा समावेश होता.

3.1.13 शिफारसींचा सारांश

- 1) पुर्वलक्षी प्रभावाने रद्दीकरण करण्याच्या बाबतीत करदात्यांनी केलेल्या पुरवठ्याची दखल घेण्यासाठी आणि त्यानुसार कर थकबाकी व व्याज निश्चित करण्यासाठी आणि रद्दीकरण आदेशात त्याची मागणी करण्यासाठी शासनाने विभागीय अधिकाऱ्यांना योग्य सूचना द्याव्यात.
- 2) अंतिम प्राप्तकर्त्याकडून आयटीसी वसूल करण्यासाठी उचित कारवाई करण्यासाठी शासनाने विभागीय अधिकाऱ्यांना योग्य सूचना जारी करणे आवश्यक आहे. तसेच, बीओ पोर्टलवर एनजीटीपी डेटा उपलब्ध नसल्याच्या समस्येची तपासणी करावी आणि योग्य कारवाई करावी.
- 3) ई-वे बिल तयार करण्यासाठी अवैध वाहनांचा वापर केला जात असल्याबद्दल कर अधिकाऱ्यांना संदेश/अहवाल प्रदर्शित करण्यासाठी शासनाने कारवाई करावी.
- 4) तपासणी क्रियाकलापांसाठी समर्पित वाहने ठेवण्याचा शासनाने विचार करावा.

5) ई-वे बिलांवरील एनआयसीच्या विश्लेषणात्मक अहवालांचा प्रभावी वापर करण्यासाठी शासनाने विभागीय अधिकाऱ्यांना योग्य सूचना जारी करण्याची आवश्यकता आहे.

6) तपासणी दरम्यान कर व दंडाची मागणी करण्याबद्दल आणि दायित्व व रोख खातेवर्हीचे समायोजन करून ते शासकीय खात्यात प्रदान करण्याच्या योग्य प्रक्रियेबद्दल शासनाने विभागीय अधिकाऱ्यांना प्रशिक्षण देण्याचा विचार करावा व सूचनांचा पुनरुच्चार करावा.

3.2 वर्ष 2018-19 ते 2020-21 साठी वस्तु व सेवा कर प्रदान आणि विवरणे दाखल करण्यावरील विभागाचे पर्यवेक्षण

3.2.1 परिचय

वस्तु व सेवा कर (जीएसटी) लागू केल्याने केंद्र व राज्यांकडून आकारले जाणारे आणि संकलित होणारे अनेक कर प्रतिस्थापित झाले आहेत. जीएसटी, जो 01 जुलै 2017 पासून प्रभावी झाला, वस्तु किंवा सेवांच्या किंवा दोन्हीच्या पुरवठ्यावर प्रत्येक मूल्यवर्धनावर लावला जाणारा गंतव्य-आधारित उपभोग कर आहे. केंद्र आणि राज्ये एकाच वेळी समान कर आधारावर जीएसटी लावतात. केंद्रीय जीएसटी (सीजीएसटी) आणि राज्य जीएसटी (एसजीएसटी)/केंद्रशासित प्रदेश जीएसटी (यूटीजीएसटी) राज्यांतर्गत पुरवठ्यावर लावला जातो आणि एकात्मिक जीएसटी (आयजीएसटी) आंतर-राज्य पुरवठ्यावर लावला जातो.

महाराष्ट्र वस्तु व सेवा कर अधिनियम, 2017 (एमजीएसटी अधिनियम) च्या कलम 59 मध्ये जीएसटी हा स्व-मूल्यांकन आधारित कर म्हणून नमूद केला आहे, ज्याद्वारे कर दायित्वाची गणना करण्याची, गणना केलेल्या कर दायित्वाचे निर्वहन करण्याची आणि विवरण दाखल करण्याची जबाबदारी करदात्यावर सोपवण्यात आली आहे. जीएसटी विवरण सामाईक जीएसटी पोर्टलवर नियमितपणे ऑनलाइन दाखल करणे अनिवार्य आहे, तसे न केल्यास दंड प्रदेय असेल. जरी, विशिष्ट कर कालावधीत व्यवसायावर कर दायित्व नसले तरीही, त्याने 'निरंक' विवरण दाखल करणे अनिवार्य आहे. पुढे, अधिनियमाचा कलम 61 व एसजीएसटी नियमांचा नियम 99 नमूद करते की समुचित अधिकारी, करदात्यांनी सादर केलेल्या विवरणांची आणि संबंधित तपशीलांची तपासणी करू शकतो, विसंगती असल्यास करदात्यांना कळवू शकतो आणि स्पष्टीकरण मागू शकतो.

या नवीन कर प्रणालीत कर अनुपालनासाठी परिकल्पित केलेल्या नियंत्रण यंत्रणेचे महत्त्व आणि वस्तु व सेवा कर विभाग (विभाग), महाराष्ट्र याची पर्यवेक्षण यंत्रणा विचारात घेऊन हे विशिष्ट विषय आधारित अनुपालन लेखापरीक्षण (एसएससीए) करण्यात आले.

3.2.2 लेखापरीक्षण उद्दिष्टे

हे लेखापरीक्षण जीएसटी व्यवस्थेतर्गत कर अनुपालनाच्या संदर्भात विभागाद्वारे अवलंबलेल्या प्रणाली व कार्यपद्धतींची पर्याप्तता आणि परिणामकारकता यावर आश्वासन देण्याच्या दिशेने केले गेले. 'जीएसटी प्रदान आणि विवरणे दाखल करण्यावरील विभागाचे पर्यवेक्षण' लेखापरीक्षण खालील लेखापरीक्षा उद्दिष्टांवर आश्वस्त होण्यासाठी केले गेले:

- i. कर अनुपालनावर परिणामकारक नियंत्रणाची खात्री करण्यासाठी नियम व कार्यपद्धती तयार केली गेली होती की नाही आणि करदात्यांद्वारा त्यांचे पालन केले जात होते की नाही; आणि
- ii. समुचित अधिकाऱ्याद्वारे²¹ तपासणी प्रक्रिया, अंतर्गत लेखापरीक्षण आणि इतर अनुपालन कार्ये पुरेशी व प्रभावी होती की नाही.

3.2.3 लेखापरीक्षण कार्यपद्धती आणि व्याप्ती

हे एसएससीए प्रामुख्याने डेटा विश्लेषणाच्या आधारे केले गेले, ज्यामध्ये एप्रिल 2018 ते मार्च 2021 या कालावधीशी संबंधित जोखीम क्षेत्रे आणि धोक्याचे संकेत ठळकपणे दर्शविले होते. डेटा विश्लेषणाद्वारे, इनपुट टॅक्स क्रेडिट (आयटीसी), कर दायित्वाचे निर्वहन, नोंदणी आणि विवरण दाखल करणे या डोमेनमध्ये 15 विचलनांचा संच ओळखला गेला. अश्या विचलनांचा केंद्रीकृत लेखापरीक्षणाद्वारे²² पाठपुरावा करण्यात आला, ज्याद्वारे असे विचलन अधिकारक्षेत्रातील समुचित अधिकाऱ्यांना कळवण्यात आले आणि क्षेत्रीय भेटींचा समावेश न करता ओळखलेल्या विचलनावर अधिकारक्षेत्रातील समुचित अधिकाऱ्यांनी केलेल्या कारवाईची खात्री करण्यात आली. केंद्रीकृत लेखापरीक्षणानंतर अधिकारक्षेत्रीय क्षेत्र रचनेकडे उपलब्ध अभिलेख्यांच्या पडताळणीसाठी क्षेत्रीय भेटींचा समावेश असलेल्या तपशीलवार लेखापरीक्षणाची पूर्तता करण्यात आली होती. बँक एंड सर्व्हिसेस अनुप्रयोगाद्वारे विवरणे व संबंधित संलग्न अभिलेखे आणि माहिती प्राप्त करण्यात आली होती. विभागाची बँक-एंड प्रणाली अनुप्रयोग करदात्यांच्या संबंधित डेटा/ दस्तऐवज (उदा. नोंदणी, कर प्रदान, विवरणे आणि इतर विभागीय कार्ये) तपासण्यासाठी शक्य तितकी सुसाध्य होती. तपशीलवार लेखापरीक्षणामध्ये करदात्यांकडून संबंधित सविस्तर अभिलेखे जसे की संबंधित क्षेत्र संरचनेद्वारे बिजके प्राप्त करणे देखील समाविष्ट होते. याशिवाय, विभागीय संरचनेचे अनुपालन कार्य जसे की विवरणांची तपासणी देखील निवडक प्रभारी²³ कार्यालयांमध्ये पुनरीक्षित केली गेली.

विभागाद्वारे विवरणांची तपासणी आणि करदात्यांच्या अभिलेख्यांची पडताळणी यामध्ये एप्रिल 2018 ते मार्च 2021 या कालावधीचा समावेश होता आणि

²¹ एमजीएसटी कायद्यांतर्गत करावयाच्या कोणत्याही कार्याशी संबंधित समुचित अधिकारी म्हणजे आयुक्त किंवा राज्य कर अधिकारी ज्याला आयुक्तांनी ते कार्य सोपवले आहे.

²² केंद्रीकृत लेखापरीक्षणामध्ये करदात्यांचे सविस्तर अभिलेखे जसे की वित्तीय विवरणासंबंधित लेखा खातेवही, बीजके, करारनामे इ. प्राप्त करणे समाविष्ट नव्हते.

²³ राज्य कर उपायुक्त/राज्य कर सहाय्यक आयुक्त/राज्य कर अधिकारी यांच्या नेतृत्वाखालील प्रभारी कार्यालय हे सर्वात खालच्या स्तरावरील विभाग आहे.

निवडक प्रभारी कार्यालयांच्या कार्याच्या लेखापरीक्षणासाठी 2020-21 या कालावधीचा समावेश होता. एसएससीमध्ये फक्त राज्य प्रशासित करदात्यांचा समावेश होता. क्षेत्र लेखापरीक्षण सप्टेंबर 2023 ते जानेवारी 2024 या कालावधीत करण्यात आले.

या एसएससीएची प्रवेश बैठक सचिव, वित्तीय सुधारणा, वित्त विभाग, महाराष्ट्र शासन यांच्यासोबत 28 ऑगस्ट 2023 रोजी आयोजित करण्यात आली होती ज्यामध्ये लेखापरीक्षणाची उद्दिष्टे, नमुना निवड, लेखापरीक्षणाची व्याप्ती आणि कार्यपद्धती यावर चर्चा करण्यात आली होती.

6 जून 2025 रोजी निर्गमन बैठक आयोजित करण्यात आली होती ज्यामध्ये लेखापरीक्षण निरीक्षणांवर शासनासोबत चर्चा करण्यात आली. शासनाची उत्तरे लेखापरीक्षण अहवालात समाविष्ट करण्यात आली आहेत.

3.2.4 लेखापरीक्षण नमुना

वस्तुनिष्ठ लेखापरीक्षणाच्या योजनेकरिता आणि स्वरूप व व्याप्ती ठरविण्यासाठी डेटा-चलित दृष्टीकोन स्वीकारण्यात आला. या एसएससीएच्या नमुन्यात हे समाविष्ट होते;

- (i) पर्यवेक्षण कार्याचे मूल्यांकन करण्यासाठी प्रभारी कार्यालयांचा नमुना;
- (ii) केंद्रीकृत लेखापरीक्षणाकरिता डेटा विश्लेषणाद्वारे ओळखल्या गेलेल्या विचलनांचा एक संच समाविष्ट आहे ज्यात क्षेत्र भेटींचा समावेश नव्हता; आणि
- (iii) तपशीलवार लेखापरीक्षणाकरिता करदात्यांच्या नमुन्यात क्षेत्र भेटी आणि विभागीय परिसरामध्ये करदात्यांच्या अभिलेख्यांची तपासणी समाविष्ट होती

त्यामुळे, या एसएससीएचे तीन वेगवेगळे भाग खालीलप्रमाणे होते:

भाग I:- प्रभारी कार्यालयांचे लेखापरीक्षण

तपशीलवार लेखापरीक्षणासाठी निवडक प्रकरणांचे अधिकारक्षेत्र असलेल्या 77 प्रभारी कार्यालयांपैकी, दहा प्रभारी कार्यालयांचा²⁴ पर्यवेक्षण कार्याचे मूल्यांकन करण्यासाठी नमुना म्हणून विचार करण्यात आला.

²⁴ मुंबई-एलटीयू-514, मुंबई-एलटीयू-520, मुंबई-एलटीयू-519, मरोल-501, मुंबई-एलटीयू-537, मुंबई-एलटीयू-543, मुंबई-एलटीयू-531, मुंबई-एलटीयू-512 मुंबई-एलटीयू-501, पेण-501 व पुणे-एलटीयू-502.

भाग II:- केंद्रीकृत लेखापरीक्षण

विभागाच्या तपासणी प्रक्रियेची पर्याप्तता आणि परिणामकारकता यांचे मूल्यमापन करण्यासाठी डेटा विश्लेषणाद्वारे नियमांपासून उच्च-मूल्य किंवा उच्च-जोखीम विचलन आणि विवरणांमध्ये विसंगत्या ओळखुन केंद्रीकृत लेखापरीक्षणासाठी नमुना निवडला गेला. त्यानुसार, केंद्रीकृत लेखापरीक्षणासाठी 362 करदात्यासंबंधीत 718 विचलनांचा एक नमुना निवडण्यात आला.

भाग III:- तपशीलवार लेखापरीक्षण

करदात्यांद्वारा कर अनुपालनाच्या मर्यादेचे मूल्यांकन करण्यासाठी प्रभारी कार्यालयामार्फत करदात्यांच्या अभिलेख्यांमध्ये प्रवेश करून तपशीलवार लेखापरीक्षण केले गेले. तपशीलवार लेखापरीक्षणासाठी करदात्यांच्या नमुन्याची निवड जोखीम मापदंडे जसे की अतिरिक्त आयटीसी, कर दायित्व विसंगती, एकूण उलाढालीसोबत प्रमाणाबाहेर सूट दिलेली उलाढाल आणि अनियमित आयटीसी प्रत्यावर्तन यांच्या आधारे केली गेली. तपशीलवार लेखापरीक्षणासाठी निवडलेल्या 100 करदात्यांमध्ये मोठ्या²⁵, मध्यम²⁶ आणि लहान²⁷ स्तरातील करदाते तसेच यादृच्छिकपणे निवडलेले करदाते यांचा समावेश होता.

3.2.5 लेखापरीक्षण निकष

एमजीएसटी अधिनियम, आयजीएसटी अधिनियम आणि त्या अंतर्गत बनवलेल्या नियमांमध्ये समाविष्ट असलेल्या तरतुदींचा लेखापरीक्षण निकषांच्या स्त्रोतामध्ये समावेश करण्यात आला. महत्वाच्या तरतुदी खालील तक्ता 8 मध्ये दिल्या आहेत:

²⁵ पहिल्या श्रेणीतील वर्गात मोठे करदाते असतात - उलाढालीवर आधारित करदात्यांपैकी 0.25 टक्के (L1 श्रेणी) आणि दुसऱ्या श्रेणीतील मोठ्या करदात्यांचा पुढील संच - उलाढालीवर आधारित करदात्यांपैकी 0.25 टक्के (L2 श्रेणी).

²⁶ दुसऱ्या श्रेणीतील वर्गात मध्यम करदाते असतात: ₹ 10 कोटी किंवा त्याहून अधिक उलाढाल असलेले करदाते.

²⁷ तिसऱ्या श्रेणीतील वर्गात लहान करदाते असतात: ₹ 5 कोटी ते ₹ 10 कोटी दरम्यान उलाढाल असलेले करदाते.

तक्ता 8: लेखापरीक्षण निकषाचे स्रोत

अ.क्र.	विषय	अधिनियम आणि नियम
1	आकारणी व संकलन	एमजीएसटी अधिनियमाचे कलम 9
2	प्रत्यावर्ती भार यंत्रणा	एमजीएसटी अधिनियमाचे कलम 9(3) आणि आयजीएसटी अधिनियमाचे कलम 5(3)
3	आयटीसी घेणे आणि वापरणे	एमजीएसटी अधिनियम अंतर्गत कलम 16 ते 21; एमजीएसटी नियम अंतर्गत नियम 36 ते 45
4	नोंदणी	एमजीएसटी अधिनियमाचे कलम 22 ते 25; एमजीएसटी नियमांचे नियम 8 ते 26
5	पुरवठा	एमजीएसटी अधिनियमाचे कलम 7 व 8. एमजीएसटी अधिनियमाची अनुसूची I, II व III.
6	पुरवठ्याचे ठिकाण	आयजीएसटी अधिनियमाचे कलम 10 ते 13
7	पुरवठ्याची वेळ	एमजीएसटी अधिनियमाचे कलम 12 ते 14
8	पुरवठ्याचे मूल्यांकन	एमजीएसटी अधिनियमाचे कलम 15; एमजीएसटी नियमांचे नियम 27 ते 34
9	कराचे प्रदान	एमजीएसटी अधिनियम अंतर्गत कलम 49 ते 53; एमजीएसटी नियम अंतर्गत नियम 85 ते 88A
10	जीएसटी विवरणे दाखल करणे	एमजीएसटी अधिनियम अंतर्गत कलम 37 ते 47; एमजीएसटी नियम अंतर्गत नियम 59 ते 68 व 80 ते 81 विवरणांचे प्रपत्रे विहित करते.
11	शून्याधारीत पुरवठा	आयजीएसटी अधिनियमाचे कलम 8
12	निर्धारण आणि लेखापरीक्षण कार्ये	एमजीएसटी अधिनियम अंतर्गत कलम 61,62,65 व 66; एमजीएसटी नियम अंतर्गत नियम 99 ते 102

स्रोत: एमजीएसटी अधिनियम 2017, (एमजीएसटी अधिनियम), एमजीएसटी नियम, 2017 (एमजीएसटी नियम), आयजीएसटी अधिनियम, 2017 (आयजीएसटी अधिनियम), आयजीएसटी नियम, 2017 (आयजीएसटी नियम)

3.2.6 लेखापरीक्षण निष्कर्ष

लेखापरीक्षण निष्कर्ष खालील तीन श्रेणींमध्ये वर्गीकृत केले गेले:

- प्रभाष्यांचे लेखापरीक्षण
- केंद्रीकृत लेखापरीक्षण
- तपशीलवार लेखापरीक्षण

3.2.7 प्रभारी कार्यालयांचे लेखापरीक्षण

3.2.7.1 विवरणांची तपासणी न करणे

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 61 नुसार, करदात्यांनी दाखल केलेल्या विविध विवरणांची सत्यता पडताळण्यासाठी समुचित अधिकाऱ्याने तपासणी करावयाची असते आणि विवरणामध्ये आढळलेल्या कोणत्याही तफावती किंवा विसंगत्या यावर योग्य ती कारवाई करावयाची असते. पुढे, एमजीएसटी नियमांचा

नियम 99 आदेशीत करते की जर काही, विसंगत्या आढळल्या तर त्या करदात्याला त्याचे स्पष्टीकरण मागण्यासाठी कळविले जाईल.

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 73(10) नुसार, समुचित अधिकारी प्रदान न केलेला किंवा कमी प्रदान केलेला किंवा चुकीच्या पद्धतीने घेतलेला किंवा घेतलेला आयटीसी निश्चित करण्यासाठी वित्तीय वर्षासाठी वार्षिक विवरण सादर करण्याच्या नियत तारखेपासून तीन वर्षांच्या आत आदेश जारी करेल.

विभागाने जून 2021 मध्ये तपासणीसाठी अंतर्गत परिपत्रक²⁸ जारी केले जे अभिप्रेत करते की जोखीम मापदंडांच्या आधारावर आर्थिक गुप्तचर युनिट (ईआययू) द्वारे प्रकरणे निवडली जातील आणि ती विभागांना पाठवली जातील जे तपासणीसाठी प्रकरणे नोडल अधिकाऱ्यांकडे पाठवेल.

निवडक 10 प्रभाष्यांद्वारे सादर केलेल्या माहितीवरून लेखापरीक्षणामध्ये निदर्शनास आले की, 2020-21 मध्ये नऊ²⁹ प्रभाष्यांमध्ये करदात्यांच्या विवरणांची कोणतीही तपासणी करण्यात आली नव्हती आणि एका³⁰ प्रभाराने, फक्त एकाच करदात्याची तपासणी करण्यात आली होती (परिशिष्ट 3.2.1).

तपासणी न करण्याबाबत, मुंबई एलटीयू-514 प्रभाराने सांगितले (जानेवारी 2024) की हा जीएसटी अधिनियमाच्या अंमलबजावणीचा प्रारंभिक कालावधी होता आणि विभाग जीएसटी कायद्याबाबत नवीन होता. व्हॅटशी संबंधित प्रलंबित कामे निकाली काढण्यात विभाग व्यस्त होता आणि 2017-18 या करनिर्धारण वर्षाच्या तपासणीसाठी निवडक करदात्यांची यादी एप्रिल 2021 मध्ये ईआययू कडून प्राप्त झाली. मारोल-501 प्रभाराने असे सांगितले (जून 2024) की ईआययूने 2017-18 ते 2021-22 या कालावधीची प्रकरणे तपासणीसाठी वित्तीय वर्ष 2021-22 नंतर वाटप केली होती, त्यामुळे 2020-21 मध्ये कोणतीही तपासणी करण्यात आली नाही. उर्वरित सात प्रभारांनी सांगितले (जानेवारी 2024 आणि जुलै 2024) की 2020-21 मध्ये ईआययूकडून कोणतीही प्रकरणे तपासणीसाठी प्राप्त झाली नाहीत.

आयुक्तांकडूनही माहिती मागवण्यात आली होती, परंतु कोणतीही माहिती प्राप्त झाली नाही.

²⁸ 11 जून 2021 रोजी आयुक्तांनी जारी केलेले अंतर्गत परिपत्रक क्रमांक 6A 2021.

²⁹ मारोल-501, मुंबई एलटीयू-519, मुंबई एलटीयू-512, मुंबई एलटीयू-501, पेन-501, पीयूएन एलटीयू-502, मुंबई एलटीयू-514, मुंबई एलटीयू-20 आणि मुंबई एलटीयू-537.

³⁰ मुंबई एलटीयू-543.

शासनाला निदर्शनास आणून दिल्यावर (फेब्रुवारी 2025), आयुक्तांनी सांगितले (जून 2025) की वार्षिक विवरणांच्या विश्लेषणाच्या आधारे प्रकरणे तपासणीसाठी निवडली जातात. 2017-18 ते 2019 -20 या वर्षासाठी वार्षिक विवरणे दाखल करण्याच्या तारखा अनुक्रमे 7 फेब्रुवारी 2020, 31 डिसेंबर 2020 आणि 31 मार्च 2021 ह्या होत्या. तपासणीसाठी प्रकरणांचे विश्लेषण केंद्रीय पातळीवर सुरू करण्यात आले होते. 10 प्रभाण्यांमध्ये, 2017-18 ते 2021-22 पर्यंतच्या सर्व वित्तीय वर्षांचा समावेश असलेल्या 1384 प्रकरणांची तपासणी करण्यात आली आहे आणि या प्रकरणांमध्ये जर काही आवश्यक असल्यास, अभिनिर्णय देखील वैधानिक वेळेत पूर्ण करण्यात आले होते. वर्ष 2020-21 मध्ये तपासणी झाली नसली तरी, विभागाने ठरवलेल्या निकषांनुसार नंतर करण्यात आली.

3.2.7.2 प्रभारी कार्यालयांद्वारे लेखापरीक्षण न करणे

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 65 नुसार, आयुक्त किंवा त्यांच्याकडून अधिकृत केलेला कोणताही अधिकारी, सामान्य किंवा विशिष्ट आदेशाद्वारे, कोणत्याही नोंदणीकृत व्यक्तीचे नियत केल्या अशा कालावधीसाठी, अशा वारंवारतेने आणि अशा पद्धतीने लेखापरीक्षण करू शकतो. अधिनियमाचा कलम 2(13), " लेखापरीक्षण" परिभाषित करतो की घोषित केलेल्या उलाढालीची अचूकता, प्रदान केलेला कर, मागणी केलेला परतावा आणि घेतलेली आयटीसी यांची पडताळणी करण्यासाठी आणि या अधिनियमाच्या तरतुदींचे किंवा त्याखाली केलेल्या नियमांचे अनुपालन निर्धारित करण्यासाठी, या अधिनियमान्वये किंवा त्याखाली केलेल्या नियमांन्वये किंवा त्या त्या वेळी अंमलात असलेल्या इतर कोणत्याही कायद्यान्वये, नोंदणीकृत व्यक्तीने ठेवलेले किंवा सादर केलेले अभिलेखे, विवरणे व इतर दस्तऐवज यांची तपासणी होय.

विभागाने लेखापरीक्षण करण्यासाठी प्रक्रिया व कार्याची माहिती देणारे अंतर्गत परिपत्रक³¹ जारी केले. ईआययूकडून लेखापरीक्षणासाठी प्रकरणे प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित स्थानिक किंवा नोडल संयुक्त आयुक्त कार्यालयामार्फतची प्रक्रिया परिपत्रकात समाविष्ट आहे.

निवडक 10 प्रभाण्यांनी दिलेल्या माहितीवरून लेखापरीक्षणामध्ये असे निदर्शनास आले की 2020-21 मध्ये नऊ प्रभाण्यांनी कोणतेही लेखापरीक्षण केले नव्हते आणि फक्त एका प्रभाराने (मुंबई एलटीयू-543) एका करदात्याचे लेखापरीक्षण केले होते (परिशिष्ट 3.2.2).

³¹ आयुक्तांनी 10 डिसेंबर 2020 रोजी जारी केलेले अंतर्गत परिपत्रक क्रमांक 20A 2020.

या संदर्भात, मुंबई एलटीयू-514 प्रभाराने सांगितले (जानेवारी 2024) की हा जीएसटी अधिनियमाच्या अंमलबजावणीचा प्रारंभिक कालावधी होता आणि विभाग जीएसटी कायद्याबाबत नवीन होता. वॅटशी संबंधित प्रलंबित कामांचा निपटारा करण्यात विभाग व्यस्त होता आणि 2017-18 च्या करनिर्धारण वर्षाच्या लेखापरीक्षणासाठी निवडक करदात्यांची यादी एप्रिल 2021 मध्ये ईआययूकडून प्राप्त झाली. मारोल-501 प्रभाराने सांगितले (जून 2024) की, ईआययूने 2017-18 ते 2021-22 या कालावधीच्या जीएसटी लेखापरीक्षणासाठी प्रकरणे वितीय वर्ष 2021-22 नंतर वाटप केली होती, त्यामुळे 2020-21 दरम्यान कोणतेही लेखापरीक्षण केले गेले नव्हते. मुंबई एलटीयू-520 प्रभाराने सांगितले (जानेवारी 2024) की, 2018-19 ते 2020-21 या करनिर्धारण वर्षाच्या लेखापरीक्षणासाठी प्रकरणे जुलै 2022 मध्ये प्राप्त झाली; आणि उर्वरित सहा प्रभायांनी सांगितले (जानेवारी आणि जुलै 2024) की ईआययूकडून लेखापरीक्षणासाठी कोणतीही प्रकरणे प्राप्त झाली नाहीत.

निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (फेब्रुवारी 2025), आयुक्तांनी सांगितले (जून 2025) की लेखापरीक्षणामध्ये देखील, तपासणीसारखीच प्रक्रिया अवलंबली जात आहे. वार्षिक विवरण दाखल केल्यानंतर डेटा विश्लेषणाद्वारे लेखापरीक्षणासाठी प्रकरणे निवडली जातात. मार्गदर्शक तत्वांनुसार, एकूण करदाता आधाराच्या एक टक्क्यापर्यंत प्रकरणे लेखापरीक्षणासाठी निवडली जावी, ज्याचे पालन केले गेले आहे. 10 प्रभारी कार्यालयांनी 2017-18 ते 2021-22 पर्यंतच्या सर्व वितीय वर्षांचा समावेश असलेल्या 622 प्रकरणांचे लेखापरीक्षण हाती घेतले आहे.

3.2.7.3 नोंदणी रद्द करण्यास विलंब

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 29 सह एमजीएसटी नियमांच्या नियम 20, नुसार व्यवसाय बंद करणे, नोंदणीच्या मर्यादेपेक्षा कमी उलाढाल होणे अशा काही विशिष्ट परिस्थितीत करदात्याला नोंदणी रद्द करण्याची परवानगी देते. नोंदणी रद्द करण्यासाठी अर्ज करणाऱ्या करदात्याने 'रद्द करण्याची आवश्यकता असलेली घटना घडल्यापासून' 30 दिवसांच्या आत जीएसटी सामाईक पोर्टलवर प्रपत्र आरईजी-16 मध्ये अर्ज करावा.

एमजीएसटी अधिनियम 2017 चे कलम 29(2), करदात्याने अधिनियमांचे किंवा नियमांचे उल्लंघन केले असेल या कारणास्तव कर अधिकाऱ्याद्वारे करदात्याची स्वाधीकाराने नोंदणी रद्द करण्याची परवानगी देते.

पुढे, एमजीएसटी नियमांच्या नियम 22(3) नुसार, करदात्याच्या विनंतीच्या तारखेपासून 30 दिवसांच्या आत आणि स्वतःहून रद्द केल्यास प्रपत्र आरईजी-17 ला उत्तर दिल्याच्या तारखेपासून, समुचित अधिकाऱ्याने प्रपत्र आरईजी-19 मध्ये

रद्द करण्याचा आदेश जारी करावयाचे असते, तसेच करपात्र व्यक्तीला कोणताही कर, व्याज किंवा दंड यांची थकबाकी प्रदान करण्यास सूचित करावयाचे असते.

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की 2020-21 मध्ये निवडक 10 प्रभार कार्यालयांपैकी, आठ³² कार्यालयांमध्ये, 33 नोंदण्या रद्द करण्यात आल्या. 33³³ रद्दीकरणांपैकी, पाच³⁴ प्रभार कार्यालयांशी संबंधित 11 प्रकरणांमध्ये, **परिशिष्ट 3.2.3** मधील तपशीलानुसार रद्दीकरण नऊ ते 292 दिवसांच्या विलंबाने करण्यात आले.

लेखापरीक्षणात असेही आढळून आले की लेखापरीक्षणाने तपासलेल्या रद्दीकरण आदेशांपैकी, कोणत्याही रद्दीकरण आदेशात कर थकबाकीची मागणी करण्यात आली नव्हती.

निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (ऑक्टोबर 2023 आणि जानेवारी 2024 दरम्यान), प्रभार पेन-501 ने सांगितले की कोविड परिस्थितीमुळे, कार्यालय पूर्णपणे काम करत नव्हते, त्यामुळे एक महिना विलंब झाला होता. उर्वरित प्रभागांनी विलंबाचे कोणतेही कारण दिलेले नाही.

निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (फेब्रुवारी 2025), आयुक्तांनी सांगितले (जून 2025) की स्वेच्छेने नोंदणी रद्द करण्याच्या बहुतेक प्रकरणांमध्ये, करदात्यांकडून अनुपालन खूपच कमी आहे. रद्द करण्यासाठी अवलंबल्या जाणाऱ्या प्रक्रियेबद्दल आणि रद्द करण्याच्या आदेशांमध्ये समाविष्ट करावयाच्या निश्चित दायित्वांच्या पद्धतीबद्दल तपशीलवार मार्गदर्शक तत्वे देखील विभागाने जारी केली (फेब्रुवारी 2025).

एक प्रकरण खाली दर्शविले आहे:

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की, अंधेरी विभागांतर्गत मरोळ-501 प्रभारामध्ये, 14 फेब्रुवारी 2020 रोजी जीएसटी अंतर्गत नोंदणीकृत असलेल्या करदात्याची (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZA) नोंदणी, 1 एप्रिल 2020 पासून प्रभार कार्यालयाने स्वतःहून 7 ऑक्टोबर 2021 रोजी रद्द केली कारण करदात्याने सहा महिन्यांच्या सतत कर कालावधीसाठी विवरण सादर केले नव्हते. जरी ऑगस्ट 2020 मध्ये नोटीस जारी करावयास हवी होती,

³² मुंबई-एलटीयू-519, मरोळ-501, मुंबई-एलटीयू-543, मुंबई-एलटीयू-501 आणि पेन-501.

³³ अर्जावर 27 प्रकरणे आणि स्वतःहून 6 प्रकरणे. 2020-21 मध्ये 26 प्रकरणे रद्द करण्यात आली तर 7 प्रकरणांमध्ये, 2020-21 मध्ये स्व-मोटो रद्द करण्यासाठी अर्ज प्राप्त झाले किंवा सूचना देण्यात आल्या परंतु 2021-22 मध्ये रद्द करण्यात आली.

³⁴ मुंबई-एलटीयू-519, मरोळ-501, मुंबई-एलटीयू-543, मुंबई-एलटीयू-501 आणि पेन-501.

तरी तीन महिन्यांच्या विलंबानंतर 12 नोव्हेंबर 2020 रोजी कारणे दाखवा नोटीस जारी करण्यात आली. करदात्याने कोणतेही उत्तर सादर केले नव्हते. म्हणून, प्रभारी अधिकाऱ्याने 12 नोव्हेंबर 2020 पासून एक महिन्याच्या आत नोंदणी रद्द करावयास हवी होती. परंतु, नऊ महिन्यांपेक्षा जास्त विलंबानंतर 07 ऑक्टोबर 2021 रोजी नोंदणी रद्द करण्यात आली. पुढे, प्रभारी अधिकाऱ्याने रद्दीकरण आदेशात कर थकबाकीची कोणतीही मागणी केली नाही. केलेल्या पुरवठ्याची आणि प्रदान केलेल्या कराची माहिती नसल्यामुळे, करदात्याकडून वसूल करण्यायोग्य कर थकबाकीची पडताळणी लेखापरीक्षण करू शकले नाही.

3.2.7.4 जीएसटीआर 10 दाखल न करण्यावर अपुरा पाठपुरावा

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 45 नुसार, नोंदणी रद्द केल्यानंतर, प्रत्येक करदात्याला रद्दीकरणाची प्रभावी तारीख किंवा रद्दीकरण आदेशाची तारीख, यापैकी जे नंतर असेल, तेव्हापासून तीन महिन्यांच्या आत अंतिम विवरण जीएसटीआर 10³⁵ दाखल करावयाचे असते.

एमजीएसटी नियमांच्या नियम 68 नुसार, ज्या करदात्यांनी जीएसटीआर 10 दाखल केले नाही त्यांना प्रपत्र जीएसटीआर 3A मध्ये नोटीस जारी करावयाची असते. जर करदाता नोटीस मिळाल्यापासून 15 दिवसांच्या आत अंतिम विवरण दाखल करण्यास विफल झाल्यास, प्रभारी अधिकाऱ्याने सर्वोत्तम निर्णय मूल्यांकन करावयाचे असते आणि एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 62 अंतर्गत एसएमटी 13 मध्ये करदात्याला मूल्यांकन आदेश जारी केल्या जातो.

लेखापरीक्षणामध्ये निदर्शनास आले की निवडक 10 पैकी आठ³⁶ प्रभाऱ्यांमध्ये, 2020-21 मध्ये 26 रद्दीकरण आदेश जारी करण्यात आले होते. यापैकी, 15 करदात्यांनी जानेवारी 2024 पर्यंत जीएसटीआर 10 दाखल केले नव्हते. जीएसटीआर 10 दाखल करणाऱ्या उर्वरित 11 करदात्यांपैकी, तीन करदात्यांनी 340 ते 813 दिवसांदरम्यानच्या विलंबाने विवरण दाखल केले होते (**परिशिष्ट 3.2.4**). तथापि, प्रभार अधिकाऱ्यांनी नोटीस जारी केली नाही किंवा सर्वोत्तम निर्णय मूल्यांकन केले नाही, परिणामी महसूल वसूल झाला नाही.

³⁵ जीएसटीआर 10 हा अंतिम विवरण आहे ज्यामध्ये साठ्यामध्ये असलेल्या इनपुटची माहिती, अर्ध-तयार किंवा तयार वस्तूंमध्ये असलेले इनपुट आणि ज्या वस्तूंवर आयटीसी प्रत्यावर्तीत करणे आवश्यक आहे आणि देय आणि प्रदान केलेला कर आहे.

³⁶ मुंबई-एलटीयू-514, मुंबई-एलटीयू-520, मुंबई एलटीयू-519, मरोळ-501, मुंबई एलटीयू-537, मुंबई एलटीयू-543, मुंबई-एलटीयू-501 आणि PEN-501.

हे निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (ऑक्टोबर 2023 ते जानेवारी 2024 दरम्यान), मुंबई एलटीयू-514 प्रभारने सांगितले (जानेवारी 2024) की, करदात्याने नियत तारखेनंतर विलंब फी प्रदान करून विवरण दाखल केले असल्याने जीएसटीआर 3A जारी करण्यात आले नव्हते आणि नोटीस जारी करण्याची आवश्यकता नव्हती कारण नोंदणी रद्द करण्यासाठी केलेल्या अर्जात करदात्याने व्यवसाय बंद करतानाचा अखेरचा साठा आणि साठ्यावरील आयटीसी प्रत्यावर्तीत करण्याचा तपशील घोषित केला होता. उत्तर मान्य नाही कारण करदात्याने नियत तारखेच्या 340 दिवसांनंतर जीएसटीआर 10 दाखल केले होते आणि विभागाने तत्पूर्वी म्हणजेच तीन महिन्यांच्या नियत कालावधीनंतर कारवाई सुरू करावयास हवी होती.

मुंबई एलटीयू-520 प्रभारने सांगितले (जानेवारी 2024) की करदात्याने 10 डिसेंबर 2020 रोजी ऑक्टोबर 2020 च्या कर कालावधीसाठी जीएसटीआर 3B आणि जीएसटीआर 1 दाखल केले आहेत. तथापि, उत्तरात, जीएसटीआर 10 दाखल न करणे आणि त्याचा पाठपुरावा करण्याबाबत काहीही सांगितलेले नाही.

मुंबई एलटीयू-543 प्रभारने सांगितले (एप्रिल 2025) की एका प्रकरणात (प्रभार कार्यालयाशी संबंधित तीन रद्दीकरणांपैकी), 15 एप्रिल 2025 रोजी जीएसटीआर 3A जारी करण्यात आला होता. उत्तर सूचित करते की जीएसटीआर 3A केवळ नियत तारखेपासून चार वर्षांपेक्षा जास्त काळानंतरच नव्हे तर लेखापरीक्षणाने लक्षात आणून दिलेल्या जारी तारखेपासून एक वर्ष आणि चार महिन्यांपेक्षा जास्त काळानंतर जारी करण्यात आला होता. दोन प्रकरणांच्या बाबतीत, कोणतेही उत्तर देण्यात आले नाही.

चार प्रभार कार्यालयाने³⁷ जीएसटीआर 3A आणि सर्वोत्तम निर्णय मूल्यांकन जारी न करण्याची कारणे दिली नाहीत. मुंबई एलटीयू-501 प्रभारकडून उत्तराची प्रतीक्षा होती.

निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (फेब्रुवारी 2025), आयुक्तांनी सांगितले (जून 2025) की अर्ज केल्यानंतरच्या रद्दीकरणाच्या बाबतीत, करदाता आरईजी-16 मध्ये अशी जबाबदारी पार पाडते जेव्हाकी विभागाने स्वतःहून रद्दीकरणाच्या बाबतीत, प्रत्येक रद्द केलेल्या करदात्यावर जबाबदारी राहणार नाही. म्हणून, केवळ संभाव्य जोखमी प्रकरणांमध्येच कारवाई करावयाची होती. रद्दीकरणाच्या प्रकरणांमध्ये अनुसरण्याची प्रक्रिया आणि रद्दीकरणाच्या आदेशांमध्ये समाविष्ट करावयाच्या

³⁷ मुंबई एलटीयू-519, मरोळ-501, मुंबई एलटीयू-537 आणि पेन-501.

दायित्वांचे निर्धारण करण्याच्या पद्धतीबद्दल विभागाने सविस्तर मार्गदर्शक तत्वे जारी केली (फेब्रुवारी 2025). नियत तारखेनंतर जीएसटीआर 10 दाखल केलेल्या प्रकरणांमध्ये करदात्यांनी लागू विलंब कर प्रदान केले आहे. उर्वरित प्रकरणांमध्ये, इलेक्ट्रॉनिक क्रेडिट लेजर मध्ये शिल्लक निरंक असल्याने साठ्यामध्ये ठेवलेल्या वस्तूंबद्दल कोणतेही संभाव्य दायित्व नाही आणि तेथे तात्काळ वित्तीय परिणाम नाही.

उत्तर मान्य नाही कारण ईसीएल फक्त शिल्लक आयटीसी दर्शवते आणि उपलब्ध साठ्याची स्थिती दर्शवत नाही. परिपत्रकात (फेब्रुवारी 2025) रद्दीकरणापूर्वी साठ्याची पडताळणी करण्याची देखील तरतूद आहे. त्यामुळे, विभागाने या प्रकरणांमध्ये साठा पडताळून पाहणे आणि जर काही असेल तर, आयटीसी वसूल करण्यासाठी कारवाई करणे आवश्यक आहे.

एक प्रकरण खाली स्पष्ट केले आहे:

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की अंधेरी विभागांतर्गत मरोळ-501 प्रभारामध्ये, 31 ऑक्टोबर 2019 रोजी जीएसटी अंतर्गत नोंदणीकृत असलेल्या करदात्याची (जीएसटीआयएन 27XXXXXXXXXX1Z5) नोंदणी करदात्याच्या विनंतीवरून (13 सप्टेंबर 2020) 09 ऑक्टोबर 2020 रोजी प्रभार कार्यालयाने 1 फेब्रुवारी 2020 पासून रद्द केली. नोंदणी रद्द केल्यानंतर करदात्याला तीन महिन्यांच्या आत म्हणजे 07 जानेवारी 2021 पर्यंत जीएसटीआर 10 दाखल करणे आवश्यक होते. परंतु करदात्याने आजपर्यंत जीएसटीआर 10 दाखल केले नाही आणि प्रभारी अधिकाऱ्याने नोटीस जारी करण्यासाठी आणि सर्वोत्तम निर्णय मूल्यांकन करण्यासाठी कोणतीही कारवाई केली नाही.

ही बाब ऑक्टोबर 2023 मध्ये निदर्शनास आणून देण्यात आली होती, उत्तराची प्रतीक्षा होती (जुलै 2025).

3.2.8 केंद्रीकृत लेखापरीक्षण

लेखापरीक्षणाने जीएसटीएनद्वारे उपलब्ध करून दिलेल्या 2018-19 ते 2020-21 शी संबंधित जीएसटी विवरणांच्या डेटाचे विश्लेषण केले. करदात्यांनी दाखल केलेल्या जीएसटी विवरणांमधील नियम-आधारित विचलन आणि तार्किक विसंगत्या 15 मापदंडांच्या संचावर ओळखल्या गेल्या, ज्यांचे आयटीसी आणि कर प्रदान- या दोन डोमेनमध्ये सामान्यपणे वर्गीकरण केले जाऊ शकते.

विहित केलेल्या 15 जीएसटी विवरणांपैकी³⁸, जीएसटी विवरण/डेटामधील विचलन, परस्पर-विरोध आणि विसंगत्या ओळखण्याच्या उद्देशाने सामान्य करदात्यांना लागू होणारे खालील मूलभूत विवरण विचारात घेतले गेले:

- जीएसटीआर 1: वस्तू व सेवा किंवा दोन्हीचा जावक पुरवठा करणाऱ्या सर्व सामान्य आणि प्रासंगिक नोंदणीकृत करदात्यांनी दाखल केलेले मासिक विवरण आणि त्यामध्ये वस्तू व सेवांच्या जावक पुरवठ्याच्या तपशीलाचा समावेश असतो.
- जीएसटीआर 3B: अधिनियमाच्या कलम 39(1) अंतर्गत निर्दिष्ट केलेल्यांना वगळता सर्व करदात्यांनी दाखल करावयाचे करदात्याद्वारा कर प्रदानासह, जावक पुरवठा आणि दावा केलेल्या आयटीसी यांचे मासिक सारांश विवरण. हे विवरण इलेक्ट्रॉनिक जमा खातेवहीत जमा आणि खर्च आणि इलेक्ट्रॉनिक रोकड खातेवहीत खर्च दाखवितो.
- जीएसटीआर 6: इनपुट सेवा वितरकांसाठी मासिक विवरण जे त्यांच्या वितरित आयटीसी आणि आवक पुरवठ्याचा तपशील प्रदान करते.
- जीएसटीआर 8: ई-कॉमर्स प्रचालकांना ज्यांना जीएसटी अंतर्गत टीसीएस कापून घ्यावयाचे असते त्यांनी दाखल करावयाचे मासिक विवरण, जे ऑक्टोबर 2018 मध्ये लागू झाले.
- जीएसटीआर 9: इनपुट सेवा वितरक (आयएसडी), टीडीएस/टीसीएस वजावटकर्ता, प्रासंगिक करपात्र व्यक्ती आणि अनिवासी करदाता या व्यतिरिक्त इतर सर्व नोंदणीकृत व्यक्तींनी वार्षिक विवरण दाखल करावयाचे असते. या दस्तऐवजात संपूर्ण वर्षभर विविध कर शीर्ष (सीजीएसटी, एसजीएसटी आणि आयजीएसटी) अंतर्गत प्रदान केलेल्या आणि प्राप्त झालेल्या सर्व पुरवठ्यांच्या तपशीलासह उलाढाल आणि त्याकरिता लेखापरीक्षण तपशीलांचा समावेश असतो.
- जीएसटीआर 9C: विशिष्ट वित्तीय वर्षात ₹ पाच कोटीपेक्षा जास्त उलाढाल असलेल्या सर्व करदात्यांसाठी वार्षिक लेखापरीक्षण प्रपत्र. हे मुळात

³⁸ जीएसटीआर 1, जीएसटीआर 3B, जीएसटीआर 4 (कंपोजिशन योजनेतर्गत करदाते), जीएसटीआर 5 (अनिवासी करपात्र व्यक्ती), जीएसटीआर 5A (अनिवासी ओआयडीआर सेवा प्रदाते), जीएसटीआर 6 (इनपुट सेवा वितरक), जीएसटीआर 7 (टीडीएस कापणारे करदाते), जीएसटीआर 8 (ई-कॉमर्स प्रचालक), जीएसटीआर 9 (वार्षिक विवरण), जीएसटीआर 10 (अंतिम विवरण), जीएसटीआर 11 (यूआयएन असलेली आणि परताव्याचा दावा करणारी व्यक्ती), सीएमपी 08, आणि आयटीसी 04 (जॉब-वर्करला पाठवलेल्या/प्राप्त झालेल्या वस्तूंच्या तपशीलाबद्दल करदाता/जॉब-वर्करने दाखल करावयाचे विवरण).

जीएसटीआर 9 मध्ये दाखल केलेले वार्षिक विवरण आणि करदात्याचे लेखापरीक्षित वार्षिक वित्तीय विवरण (एएफएस) यांच्यातील ताळमेळ विवरण आहे.

- जीएसटीआर 2A: प्राप्तकर्त्यासाठी आवक पुरवठ्याचे प्रणाली-निर्मित विवरण. यात त्यांच्या प्रपत्र जीएसटीआर 1/5 मध्ये घोषित केलेल्या पुरवठादारांच्या सर्व (व्यवसाय ते व्यवसाय) B2B व्यवहारांचे तपशील, समकक्षाद्वारे अनुक्रमे जीएसटीआर 6 पासून आयएसडी तपशील, जीएसटीआर 7 व जीएसटीआर 8 मधील तपशील आणि भारतीय सीमा शुल्काच्या इंडियन कस्टम्स इलेक्ट्रॉनिक गेटवे (आयसीईजीएटीई) पोर्टलप्रमाणे प्राप्त झाल्यानुसार माल नोंदपत्रावर परदेशातून वस्तूंची आयात यांचा समावेश असतो.

जीएसटीआर 2B: हे नियमित करदात्यांसाठी (ज्यांनी तिमाही विवरण आणि मासिक प्रदान (क्यूआरएमपी) योजनेचा पर्याय निवडला आहे किंवा नाही) महिन्यानुसार स्वयंचलितपणे तयार केलेले विवरण आहे जे जीएसटी पोर्टलवर सुरू केले आहे, जीएसटीआर 2A प्रमाणेच प्रत्येक महिन्यासाठी पात्र व अपात्र आयटीसी देते परंतु काही कालावधीसाठी स्थिर किंवा अपरिवर्तित राहते. हे विवरण ऑगस्ट 2020 च्या कर कालावधीपासून सुरू करण्यात आले.

15 ओळखल्या गेलेल्या मापदंडावर व त्यावरील परिणामावर डेटा विश्लेषणाचा तपशील तक्ता 9(a) व 9(b) मध्ये दिलेला आहे.

तक्ता 9(a): महाराष्ट्र राज्यातील नमुना घेतलेल्या प्रकरणांचा डेटा विश्लेषण सारांश (आयटीसी आणि कर प्रदान विसंगत्या)

अ. क्र.	वापरलेला अल्गोरिथम	जोखीम पाठपुरावा केला
आयटीसीचा वापर करण्यामध्ये/कर प्रदानात विसंगत्या		
1	जीएसटीआर 2A नुसार सर्व सुधारणांसह उपलब्ध असलेल्या आयटीसीची तुलना तक्ता 4B (2) मधील प्रत्यावर्तन वगळून परंतु जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8C मधून त्यानंतरच्या वर्षात घेतलेल्या आयटीसी आणि अवरुद्ध केलेल्या क्रेडिट्ससह तक्ता 4A (5) मधील जीएसटीआर 3B मध्ये घेतलेल्या आयटीसीशी केली गेली (घरगुती पुरवठ्यावर जमा).	जीएसटीआर 2A आणि जीएसटीआर 3B मध्ये आयटीसी विसंगती.
2	जीएसटीआर 2A मधून उपलब्ध असलेल्या आयटीसीची तुलना जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8A शी केली गेली जी जीएसटीआर 2A मधून उपलब्ध असलेल्या आयटीसीला दर्शविते (स्वयंचलितपणे संपादन न होणारे क्षेत्र म्हणून) परंतु जीएसटीआर 2A मधील त्या प्रविष्ट्या वगळते जिथे पुरवठादाराने त्याच्या दाखल करण्याच्या नियत तारखेपर्यंत जीएसटीआर 1 दाखल केला नाही आणि प्राप्तकर्ता करदात्याच्या कंपोजिशन योजनेअंतर्गत असलेल्या कालावधीसाठी आयटीसी देखील वगळण्यात आला आहे.	पुरवठादाराने कर प्रदान न करता आयटीसी हस्तांतरित केला.

अ. क्र.	वापरलेला अल्गोरिथम	जोखीम पाठपुरावा केला
3	पुढील वर्षी ऑक्टोबर नंतर दाखल केलेल्या 2018-19 ते 2020-21 या कालावधीसाठी जीएसटीआर 3B च्या तक्ता 4 द्वारे वापरलेला आयटीसी घेतला गेला.	विहित कालावधीनंतर दाखल केलेल्या जीएसटीआर 3B मध्ये घेतलेला आयटीसी.
4	जीएसटीआर 9 तक्ता 4G (देय कर) मधील आरसीएम प्रदानाची तुलना जीएसटीआर 9 तक्ता 6C, 6D आणि 6F (घेतलेले आयटीसी) मधील आयटीसीशी केली गेली. जीएसटीआर 9 उपलब्ध नसलेल्या प्रकरणांमध्ये, जीएसटीआर 3B तक्ता 3.1(d) मधील आरसीएम प्रदानाची तुलना जीएसटीआर 3B 4(A)(2) आणि 4A(3) शी केली गेली. जिथे दोन्ही उपलब्ध होते तिथे जीएसटीआर 9 आणि जीएसटीआर 3B मधील जास्त फरक विचारात घेतला गेला.	जीएसटीआर 3B/जीएसटीआर 9 मध्ये घेतलेल्या आयटीसी च्या तुलनेत आरसीएम अंतर्गत कमी कर प्रदान.
5	जीएसटीआर 9C तक्ता 9R मधील ऋण संख्या आणि विसंगतीसाठी तक्ता 10 मध्ये दिलेल्या कारणांची तपासणी.	लेखापुस्तके आणि विवरणांमध्ये प्रदान केलेल्या करातील विसंगती.
6	जीएसटीआर 9C तक्ता 12F मध्ये धन संख्या आणि विसंगतीसाठी तक्ता 13 मध्ये दिलेल्या कारणांची तपासणी.	वार्षिक विवरणे आणि लेखापुस्तके यात घेतलेल्या आयटीसीची विसंगती
7	जीएसटीआर 9C तक्ता 14T मध्ये धन संख्या आणि विसंगतीसाठी तक्ता 15 मध्ये दिलेल्या कारणांची तपासणी.	वार्षिक विवरणात घेतलेला आयटीसी आणि वित्तीय विवरणांमधील खर्च यामधील ताळमेळ.
8	अग्रिम रक्कम आणि सुधारणा लक्षात घेता जीएसटीआर 1 (तक्ते 4 ते 11), आणि जीएसटीआर 9 (तक्ते 4N, 10 आणि 11) मधील मोठ्या कर दायित्वाची तुलना जीएसटीआर 3B तक्ता 3.1(a) आणि 3.1(b) मधील कर प्रदान केलेल्या तपशीलांशी करण्यात आली. जिथे जीएसटीआर 9 उपलब्ध नव्हते, तिथे जीएसटीआर 3B कर प्रदान केलेल्या कराची तुलना जीएसटीआर 1 दायित्वाशी करण्यात आली.	निपटारा न झालेले दायित्वे (कर दायित्व आणि कर प्रदान यात विसंगती).
9	ज्या करदात्यांनी जीएसटीआर 3B दाखल केला नाही परंतु जीएसटीआर 1 दाखल केला आहे किंवा जिथे जीएसटीआर 2A उपलब्ध आहे, करदाते कर प्रदान न करता व्यवसाय करत असल्याचे दर्शवते.	जीएसटीआर 3B दाखल केले नव्हते परंतु जीएसटीआर 1 उपलब्ध होते.
10	जीएसटीआर 3B मध्ये घोषित केलेल्या व्याजाच्या तुलनेत जीएसटीआर 3B मध्ये उशिरा दाखल केल्यावर कर प्रदान करण्याच्या रोख भागावर 18 टक्के दराने व्याजाची गणना केली.	व्याजाचा न प्रदान /कमी प्रदान.
11	कंपोजिशन करदात्यांनी ज्यांनी एकाच पॅनच्या सर्व जीएटीआयएन अंतर्गत अखिल भारतीय आधारावर (केंद्र आणि राज्य अधिकार क्षेत्र) 2018-19 मध्ये ₹ 1 कोटी आणि 2019-20 मध्ये ₹ 1.5 कोटींची उलाढाल मर्यादा ओलांडली आहे त्याची ओळख पटवण्यात आली.	अपात्र कंपोजिशन आकारणी योजना करदाता.
12	2018-19 मध्ये ₹ 1 कोटी आणि 2019-20 मध्ये ₹ 1.5 कोटींची उलाढाल मर्यादेजवळ किंवा मर्यादा ओलांडली होती तेव्हा अश्या करदात्यांना, त्यांची नोंदणी रद्द करून कंपोजिशन अंतर्गत पुन्हा त्याच पॅनसह नोंदणी केली आहे.	कंपोजिशन कर आकारणी योजना करदाते सामान्य कर आकारणीकडे स्थलांतरित न होणारे (रद्द करणे आणि पुन्हा नोंदणी करणे).

**तक्ता 9(b): महाराष्ट्र राज्यातील नमुना घेतलेल्या प्रकरणांचा डेटा विश्लेषण सारांश
(उलाढाल विसंगती)**

अ. क्र.	वापरलेला अल्गोरिथम	जोखीम पाठपुरावा केला
वार्षिक विवरण आणि वित्तीय विवरणपत्रांमध्ये उलाढाल विसंगती		
1	जीएसटीआर 9C तक्ता 7G मधील ऋण संख्या आणि विसंगतीसाठी तक्ता 8 मध्ये दिलेल्या कारणांची तपासणी.	जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 7G मध्ये घोषित केलेल्या करपात्र उलाढालीमध्ये विसंगती.
2	जीएसटीआर 3B च्या तक्ता 3.1(a) ची तुलना जीएसटीआर 2A च्या तक्ता 9 मधील स्तंभ 6 शी करण्यात आली. जीएसटीआर 3B मूल्ये जीएसटीआर 2A पेक्षा कमी असलेली प्रकरणे ओळखली गेली.	टीडीएस विवरणाची तुलना करून करपात्र पुरवठ्याची कमी घोषणा.
3	जीएसटीआर 9C तक्ता 5B मधील वर्षाच्या सुरुवातीला बिल न केलेला महसूल तक्ता 5H मध्ये दर्शविलेल्या मागील जीएसटीआर 9C च्या बिल न प्रदान केलेल्या महसूलाशी जुळला पाहिजे. कोणतीही विसंगती ती करपात्र उलाढालीचे लपवणूक दर्शवते.	जीएसटीआर 9C मध्ये घोषित केलेल्या महसूलाच्या आधारावर करपात्र मूल्याचे लपवणूक.

3.2.8.1 विभागाद्वारा उत्तर सादर न करणे

लेखापरीक्षणाने 2018-19 ते 2020-21 या वर्षासाठी प्रत्येकी 15 मापदंडामधील प्रमुख विचलने/विसंगत्यांमधून 362 करदात्यांच्या संबंधित 718 विचलनांचा एक नमुना निवडला. करदात्यांच्या अभिलेख्यांची पुढील तपासणी न करता जुलै-सप्टेंबर 2023 दरम्यान संबंधित प्रभाष्यांना लेखापरीक्षण विचारणा जारी करण्यात आल्या. या प्रकरणांमध्ये लेखापरीक्षण तपासण्या, ओळखल्या गेलेल्या विचलने/विसंगत्यांवर विभागाच्या कारवाईची पडताळणी करण्यापुरती मर्यादित होत्या.

विभागाला कळवण्यात आलेल्या 718 विचलनांपैकी 95 विचलनांसाठी प्रारंभिक उत्तरे अद्याप प्राप्त झाले नाहीत (जुलै 2025), जे ₹ 3296.51 कोटींचे संभाव्य जोखीम उघड करते.

पुढील परिच्छेदात नमूद केल्याप्रमाणे विसंगत्यांचा अनुपालन विचलनात रूपांतर होण्याचा एकूण दर लक्षणीय आहे हे लक्षात घेता, विभागाला या प्रकरणांची पडताळणी प्राधान्याने जलद करणे आवश्यक आहे.

निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (फेब्रुवारी 2025), शासनाने सांगितले (जून 2025) की उत्तरे आधीच पाठवण्यात आली आहेत आणि फक्त 61 प्रकरणे प्रलंबित आहेत ज्यांची उत्तरे पाठवली जातील.

3.2.8.2 केंद्रीकृत लेखापरीक्षणाचे परिणाम

2018-19 ते 2020-21 या कालावधीसाठी प्रत्येकी 15 मापदंडामधील प्रमुख विचलने/विसंगत्या यामधून लेखापरीक्षणाने 718 प्रकरणांचा एक नमुना निवडला. करदात्यांच्या अभिलेख्यांची पुढील तपासणी न करता जुलै 2023 ते सप्टेंबर 2023 दरम्यान संबंधित प्रभारी कार्यालयांना लेखापरीक्षण विचारणा पाठवण्यात आल्या. या प्रकरणांमध्ये लेखापरीक्षण तपासणी, ओळखल्या गेलेल्या विचलने/विसंगत्या यावर विभागाच्या कारवाईची पडताळणी करण्यापुरती मर्यादित होती. विभागाने 623 प्रकरणांमध्ये उत्तरे दिली.

लेखापरीक्षण विचारांना विभागाकडून प्राप्त झालेल्या उत्तरांच्या प्रतिसादांच्या आधारावर, अनुपालन विचलनांमध्ये रूपांतरित झालेल्या प्रत्येकी 15 मापदंडाची व्याप्ती तक्ता क्रमांक 10(a) आणि 10(b) मध्ये सारांशित केली आहे.

एनक्यू: गणना नाही, कारण डेटा विश्लेषणाद्वारे उलाढालीचे तपशील निश्चित करता आले नाहीत.

तक्ता 10(b): परिमाणानुसार कमतरतांचा सारांश (उलाढाल विसंगती)

₹ कोटीमध्ये

परिमाण	नमूना		प्रकरणे जेथे उतरे प्राप्त झाली		अनुपालन विचलणे						एकूण		लेखापरीक्षणाने मान्य केलेले विभागाचे उत्तर						योग्य दस्तऐवजी पुराव्याविना विभागाने उत्तर सादर केले				विभागाने संशितले की ते लेखापरीक्षण प्रश्न तपासत आहेत							
					प्रकरणे जेथे अजूनपर्यंत कारवाई करावयाची असलेल्या प्रकरणासह विभागाने मान्य केलेले																									
	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम
1	33	2	3	4	5	6	7	8	9	रससीएन (डीआरसी 01) जारी केले	रससरमटी 10/कारवाई शुरु केली	सं.	रक्कम	12= (6*8+10)	13= (7*9+11)	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	सं.	रक्कम	
जोएसटीआर 9C च्या तक्ता 7G मध्ये घोषित केलेल्या करपात्र उत्पादालीममध्ये विसंगती				30	18505.49	1	0.01	0	0.00	5	2697.45	11		6	2697.46	0	0.00	0	0.00	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
कराचे कमी प्रदान (टीडीएस/टीसीएस)	40		1173.37	33	901.13	1	16.32	0	0.00	2	31.38	3		3	47.70	2	11.66	5	176.44	22	664.06	1					1	1.27	0	0.00
करपात्र मूल्य लपविणे (बिल न केलेले महसूल)	25		9661.20	22	8611.66	0	0.00	0	0.00	2	48.46	2		2	48.46	7	852.04	0	0.00	11	7487.38	2					2	223.78	0	0.00
एकूण	98		30355.65	85	28018.28	2	16.33	0	0.00	9	2777.29	11		11	2793.62	9	863.70	5	176.44	53	23317.85	7					7	866.67	0	0.00

केंद्रीकृत लेखापरीक्षणाचा सारांश

(a) आयटीसी आणि कर प्रदान विसंगत्या

डेट्यामधील 538 परस्परविरोध/विसंगत्यांपैकी (तक्ता 10(a)) 26.95 टक्के ₹ 1055.43 कोटींच्या (स्तंभ क्रमांक 13) आयटीसी/कर दायित्वाचा समावेश असलेल्या 145 प्रकरणांमध्ये {तक्ता 10(a) मधील स्तंभ क्रमांक 12} अधिनियम/नियमातील तरतुदींपासून विचलणे लेखापरीक्षणात निदर्शनास आली ज्याकरिता विभागाने उत्तरे दिली, त्यामध्ये, विभागाने नोटीस/मागणी आदेश जारी केले किंवा रक्कम वसूल केली. अप्रदान /कमी व्याज प्रदान, जीएसटीआर 2A आणि जीएसटीआर 3B मधील विसंगती, अंतिम कालावधीनंतर दाखल केलेल्या जीएसटीआर 3B मध्ये आयटीसी घेणे व जीएसटीआर 3B दाखल न करणे यासारख्या जोखीम मापदंडामध्ये विचलनाचे प्रमाण तुलनेने जास्त निदर्शनास आले.

362 प्रकरणांमध्ये (स्तंभ क्र. 14, 16 आणि 18), जे 67.29 टक्के होते, जिथे उत्तरे लेखापरीक्षणाला मान्य होती; करदात्यांनी 31 प्रकरणांमध्ये (स्तंभक्र. 14) डेटा एंट्री त्रुट्या केल्या होत्या, विभागाने 198 प्रकरणांमध्ये (स्तंभ क्र. 16) सक्रियपणे कारवाई केली होती आणि 133 प्रकरणांमध्ये (स्तंभ क्र. 18) इतर वैध स्पष्टीकरणे होती.

30 प्रकरणांमध्ये (स्तंभ क्र. 20), जे 5.58 टक्के होते, जरी लेखापरीक्षणाने दर्शविलेल्या विचलनांना विभागाने मान्य केले नाही, तरी त्यांचा युक्तिवाद पुराव्यांद्वारे सिद्ध केला नाही आणि त्यामुळे लेखापरीक्षणाद्वारे पडताळणीसाठी ते सक्षम नव्हते. उर्वरित एका प्रकरणामध्ये (स्तंभ क्र. 22) लेखापरीक्षण निरीक्षण विभागाद्वारे तपासले जात होते.

(b) उलाढाल विसंगत्या

85 विसंगत्यांपैकी 11 प्रकरणांमध्ये {(स्तंभ क्रमांक 12) तक्ता 10(b)} उलाढाली संबंधित विसंगत्यांमुळे (तक्ता 10(b)) अनुपालन विचलन लेखापरीक्षणाला निदर्शनास आले, जेथे विभागाने उत्तरे दिली. यापैकी, 9 प्रकरणांमध्ये (स्तंभ क्रमांक 10), जे 10.59 टक्के होते, विभागाने लेखापरीक्षण निरीक्षणांवर कारवाई सुरू केली/घेतली होती. 67 (78.82 टक्के) प्रकरणांमध्ये (स्तंभ क्रमांक 14, 16 आणि स्तंभ क्रमांक 18) उत्तरे लेखापरीक्षणाला मान्य होती. सात प्रकरणांमध्ये (स्तंभ क्रमांक 20), जे 8.24 टक्के होते, विभागाने त्यांच्या दाव्याच्या समर्थनार्थ संबंधित कागदपत्रे सादर केली नव्हती; म्हणून उत्तर सत्यापित करता येऊ शकले नाही.

प्रत्येक परिमाणातील काही उच्च मूल्याचे उदाहरणार्थ प्रकरणे खाली दिली आहेत:

(i) जीएसटीआर 2A व जीएसटीआर 3B यामध्ये आयटीसी विसंगती.

जीएसटीआर 2A हे खरेदीशी संबंधित क्रियाशील कर विवरण आहे जे जीएसटी पोर्टलद्वारे प्रत्येक व्यवसायासाठी आपोआप निर्माण होते, जेव्हाकी जीएसटीआर 3B हे मासिक विवरण आहे ज्यामध्ये करदात्याद्वारे आयटीसीसह बाह्य पुरवठ्याचा सारांश घोषित आणि कराचे प्रदान स्व-घोषित केला जातो.

आयटीसीच्या वापराच्या सत्यतेचे विश्लेषण करण्यासाठी, 2018-19 ते 2020-21 या कालावधीसाठी जीएसटीआर 3B व जीएसटीआर 2A मधून संबंधित डेटा काढण्यात आला आणि पुरवठादारांच्या तपशिलानुसार उपलब्ध असलेला आयटीसी करदात्याने घेतलेल्या आयटीसी क्रेडिटशी जुळवले. सर्व सुधारणासह जीएसटीआर 2A नुसार उपलब्ध असलेली आयटीसी आणि 4(D) अवरुद्ध क्रेडिट्ससह जीएसटीआर 3B मधील तक्ता 4A(5) आणि जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8C मधील त्यानंतरची वर्षे यामध्ये घेतलेली आयटीसी यासोबत तुलना करणे ही पद्धत अवलंबण्यात आली.

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की मुंबई-एलटीयू-1 विभाग अंतर्गत करदात्याच्या (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX3ZK) बाबतीत, जीएसटीआर 2A (एमआयएस सारांश) नुसार 2019-20 आणि 2020-21 वर्षासाठी उपलब्ध आयटीसी अनुक्रमे ₹ 458.97 कोटी आणि ₹ 437.35 कोटी होते आणि जीएसटीआर 3B मध्ये (जीएसटीआर 9 मध्ये त्यानंतरच्या वर्षात घेतलेल्या आयटीसीसह) घेतलेला आयटीसी अनुक्रमे ₹ 601.27 कोटी आणि ₹ 606.03 कोटी होता. यामुळे आयटीसी घेण्यात विसंगती निर्माण झाली, जी अनुक्रमे ₹ 142.30 कोटी आणि ₹ 168.68 कोटी होती, जी विभागाला कळवण्यात आली (जुलै 2023).

विभागाने सांगितले (मार्च 2025) की 2019-20 या वर्षासाठी, डीआरसी 07 प्रपत्रामध्ये ₹ 21.15 कोटींकरिता आदेशाचा सारांश जारी करण्यात आला होता (ऑगस्ट 2024). 2020-21 या वर्षासाठी, विभागाने करदात्याचे लेखापरीक्षण केले आणि करदात्याने डीआरसी 03 (फेब्रुवारी 2025) द्वारे ₹ 0.21 कोटी व्याज आणि ₹ 0.02 कोटी दंडासह ₹ 0.24 कोटीचे विसंगत दायित्व प्रदान केले.

(ii) पुरवठादाराने कर प्रेषण न करता हस्तांतरित केलेला आयटीसी

सीजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 16(4) अंतर्गत आयटीसी उपलब्धतेच्या अनुपालनाच्या व्याप्तीचे विश्लेषण करण्यासाठी, जीएसटीआर 9 मधील विशेषतः जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8A शी संबंधित डेटाची जीएसटीआर 2A मध्ये

दर्शविलेल्या आयटीसी डेटाशी तुलना करण्यात आली. पुरवठादारांनी त्यांच्या जीएसटीआर 1 मध्ये केलेल्या प्रकटीकरणाच्या आधारावर जीएसटीआर 2A तयार केला जातो, तर जीएसटीआर 9 चा तक्ता 8A, जीएसटीआर 2A च्या तक्ता 3,4,5 आणि 6 (जुन्या जीएसटीआर 2A प्रपत्रामधील तक्ता 3 आणि 5) मधून स्वयंचलितपणे भरला जातो आणि पुढील वितीय वर्षाच्या 31 ऑक्टोबर रोजी उपलब्ध असलेल्या जीएसटीआर 2A ला विचारात घेतो.

लेखापरीक्षणामध्ये निदर्शनास आले की मुंबई-एलटीयू-3 विभाग अंतर्गत करदात्याच्या (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZL) बाबतीत, वर्ष 2020-21 साठी जीएसटीआर 2A (एमआयएस सारांश) नुसार उपलब्ध आयटीसी ₹ 641.08 कोटी होते आणि जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8A मध्ये घेतलेला आयटीसी ₹ 599.60 कोटी होता. यामुळे जीएसटीआर 2A आणि जीएसटीआर 9 विवरणामध्ये आयटीसीत ₹ 41.48 कोटी रकमेची विसंगती होती. हे विभागाला कळवण्यात आले (सप्टेंबर 2023).

विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 0.90 कोटीसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (जानेवारी 2025).

(iii) अंतिम कालावधीनंतर दाखल केलेल्या जीएसटीआर 3B मध्ये वापरलेला आयटीसी

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 39 मध्ये ज्या वितीय वर्षाशी संबंधित आहे त्या वितीय वर्षाच्या समाप्तीनंतर सप्टेंबर महिन्यासाठी जीएसटीआर 3B सादर करण्याच्या किंवा संबंधित वार्षिक विवरण सादर करण्याच्या नियत तारखेपर्यंत, जे आधी असेल त्या तारखेपर्यंतच आयटीसी घेण्याची तरतूद आहे. त्यानुसार, जर अशा वेळेनंतर कोणताही जीएसटीआर 3B सादर केला गेला तर त्यात घेतलेला आयटीसी अनुज्ञेय होईल.

या कारणासाठी किती जास्त/अनियमित आयटीसी घेण्यात आला आहे याचा आढावा घेण्यासाठी, करदात्याने पुढील वर्षाच्या सप्टेंबर जीएसटीआर 3B विवरणाच्या नियत तारखेनंतर दाखल केलेल्या 2018-19, 2019-20 व 2020-21 च्या संबंधित जीएसटीआर 3B च्या तक्ता 4 द्वारे आयटीसी घेण्याच्या घटना ओळखल्या गेल्या.

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की मुंबई-एलटीयू-2 विभागांतर्गत करदात्याच्या (जीएसटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZK) बाबतीत, मार्च 2019 महिन्याचा जीएसटीआर 3B, नोव्हेंबर 2019 मध्ये उशिरा दाखल करण्यात आला आणि 2018-19 वर्षाशी संबंधित ₹ 6.83 कोटी आयटीसी घेणे अंतिम कालावधी

म्हणजेच ऑक्टोबर 2019 नंतर घेण्यात आला जी बाब विभागाला कळवण्यात आली (जुलै 2023).

विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की करदात्याला ₹ 6.83 कोटींचा डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (ऑगस्ट 2023).

(iv) आरसीएम अंतर्गत कमी कर प्रदान विरुद्ध जीएसटीआर 3B/जीएसटीआर 9 मध्ये घेतलेले आयटीसी

एमजीएसटी अधिनियम, 2017 च्या कलम 9(3) किंवा कलम 9(4) अंतर्गत आणि आयजीएसटी अधिनियम, 2017 च्या कलम 5 च्या पोट-कलम (3) किंवा पोट-कलम (4) अंतर्गत काही वर्गाच्या मालाचे किंवा सेवांचे किंवा दोन्हीच्या संदर्भात प्रत्यावर्ती भार प्रणालीनुसार (आरसीएम), कर प्रदान करण्याचे दायित्व पुरवठादार किंवा प्रदाताऐवजी वस्तू किंवा सेवांचा पुरवठा प्राप्त करणाऱ्यावर निश्चित केले जाते.

आरसीएम अंतर्गत प्रदान केलेल्या कराची सत्यता तपासण्यासाठी, जीएसटीआर 3B मधील डेटासेट आणि आरसीएमशी संबंधित वार्षिक विवरण जीएसटीआर 9 यांची तुलना आरसीएम अंतर्गत केलेल्या क्रियाकलाप/व्यवहारांवर कर पूर्णपणे प्रदान केला गेला आहे की नाही हे तपासण्यासाठी करण्यात आली. ज्या प्रकरणांमध्ये जीएसटीआर 9 दाखल करण्यात आला होता, त्या प्रकरणांमध्ये तक्ता 4G मधील आरसीएम प्रदानाची तुलना जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 6C, 6D आणि 6F मध्ये घेतलेल्या आयटीसीशी करण्यात आली. ज्या प्रकरणांमध्ये जीएसटीआर 9 उपलब्ध नव्हते, त्या प्रकरणांमध्ये जीएसटीआर 3B तक्ता 3.1(d) मधील आरसीएम प्रदानाची तुलना जीएसटीआर 3B 4(A)(2) आणि 4A(3) शी करण्यात आली.

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की, पुणे-एलटीयू-2 अंतर्गत करदात्याच्या (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZD) प्रकरणात, जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 4G मध्ये 2018-19 साठी उपलब्ध आयटीसी ₹ 12.77 कोटी होते आणि जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 6C, 6D आणि 6F मध्ये घेतलेला आयटीसी ₹ 19.73 कोटी होता, ज्यामुळे ₹ 6.96 कोटींच्या आयटीसीची विसंगती होती जी विभागाला कळवण्यात आली (जुलै 2023).

विभागाने सांगितले (मार्च 2025) की करदात्याला व्याज व दंडासह ₹ 0.48 कोटींचा डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (मार्च 2024). पुढील प्रगतीची प्रतीक्षा होती (जुलै 2025).

(v) लेखापुस्तके आणि विवरणांच्या दरम्यान प्रदान केलेल्या करात विसंगती

वित्तीय विवरणांच्या तुलनेत वार्षिक विवरणांमध्ये दर्शविलेल्या प्रदान केलेल्या करात ओळखल्या गेलेल्या विसंगतीच्या प्रमाणाचा आढावा घेण्यासाठी, 2018-19 ते 2020-21 या वर्षासाठी एमजीएसटी नियमांच्या नियम 80(3) अंतर्गत करदात्याने सादर केलेल्या जीएसटीआर 9C ताळमेळ विवरणाच्या तक्ता 9 शी संबंधित डेटा बाबींचे डेटा पातळीवर विश्लेषण केले गेले.

जीएसटीआर 9C चा तक्ता 9R आणि दरानुसार उलाढाल वेगवेगळे करून आणि वार्षिक विवरण जीएसटीआर 9 नुसार निर्वहन केलेल्या करासोबत तुलना करून प्रदान केलेल्या करांचा ताळमेळ करण्याचा प्रयत्न करतो. ताळमेळ नसलेल्या रकमेद्वारे चुकीच्या दरांवर आकारलेला कर, करपात्र उलाढालीचे चुकीच्या पद्धतीने करमुक्त म्हणून वर्णन किंवा उलट किंवा एमजीएसटी /आयजीएसटीची चुकीची आकारणी याची शक्यता दर्शविली जाऊ शकते. पुढील वर्षाच्या एप्रिल ते सप्टेंबर पर्यंतच्या कालावधीत केलेल्या कर निर्धारण वर्षाच्या व्यवहारांच्या संदर्भात सुधारणांद्वारे (डेबिट नोट्स/क्रेडिट नोट्सचे निव्वळ) घोषित पुरवठा/कर कमी केला जातो अशी परिस्थिती देखील असू शकते. जीएसटीआर 9C मध्ये प्रदान केलेल्या कर रकमेचा चुकीचा खुलासा होण्याची शक्यता नाकारण्यासाठी, जीएसटीआर 9 मधील प्रत्यक्ष कर प्रदान तपशीलांशी देखील रकमेची तुलना करण्यात आली.

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की मुंबई-एलटीयू-3 विभागांतर्गत करदात्याच्या (जीएसटीआयएन 27XXXXXXXXXX1Z5) बाबतीत, वर्ष 2019-20 आणि 2020-21 च्या निपटारा न केलेल्या कर दायित्वासाठी जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 9R मध्ये घोषित कराचा ताळमेळ नसलेले प्रदान अनुक्रमे ₹ 11.15 कोटी आणि ₹ 0.19 लाख होते, जे विभागाला कळवण्यात आले (ऑगस्ट 2023).

विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की करदात्याला वर्ष 2019-20 साठी एडीटी 01 (लेखापरीक्षण करण्यासाठी नोटिस) जारी करण्यात आले होते (ऑगस्ट 2023) आणि वर्ष 2020-21 साठी पडताळणी प्रक्रिया सुरू होती. पुढील प्रगतीची प्रतीक्षा होती (जुलै 2025).

(vi) वार्षिक विवरणे आणि लेखापुस्तके यामध्ये वापरलेल्या आयटीसीची विसंगती

वित्तीय विवरणांच्या तुलनेत वार्षिक विवरणांमध्ये दर्शविलेल्या आयटीसी वापराच्या आकडेवारीमध्ये ओळखल्या गेलेल्या विसंगतीच्या प्रमाणाचे पुनरावलोकन करण्यासाठी, जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 12 शी संबंधित डेटा बाबी, 2018-19 ते 2020-21 या वर्षासाठी एमजीएसटी नियमांच्या नियम 80(3) अंतर्गत

आवश्यकतेनुसार करदात्याने सादर केलेले ताळमेळ विवरण, डेटा पातळीवर विश्लेषित केले गेले.

प्रपत्र जीएसटीआर 9C मधील तक्ता 12F, वार्षिक विवरण जीएसटीआर 9 आणि आवश्यक समायोजनानंतर वित्तीय विवरणांमध्ये वर्षासाठी घोषित ताळमेळ न केलेल्या आयटीसीचा समावेश करतो. तक्ता 12 मध्ये आयटीसीच्या तीन बाबी, लेखापुस्तकांमध्ये नोंदवलेला आयटीसी (बुक केलेला), विवरणे/ईसीएलमध्ये दावा केलेला आयटीसी (घेतलेला) आणि प्रदानासाठी वापरलेला आयटीसी (वापरलेला) हाताळते. आयटीसी वापरण्यावर कोणतेही बंधन नसले तरी, जीएसटी कायदा आयटीसी घेण्याच्या कालावधीवर निर्बंध लादतो. तक्ता 12F मधील ताळमेळ न केलेली रक्कम जिथे जीएसटीआर 9 मध्ये दावा केलेला आयटीसी वित्तीय विवरणांमध्ये घेतलेल्या आयटीसीपेक्षा जास्त आहे ती जास्त आयटीसी घेणे दर्शवते. करदात्याला जीएसटीआर 9C मधील तक्ता 12B ते 12C न भरण्याचा पर्याय देण्यात आला असल्याने, फक्त अशा प्रकरणांचा विचार केला गेला जिथे तक्ता 12B ते 12E मध्ये किमान एक नोंद आहे.

लेखापरीक्षणाला निदर्शनास आले की पुणे-एलटीयू-1 विभागांतर्गत करदात्याच्या (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1Z8) बाबतीत, 2019-20 साठी जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 12F मध्ये घोषित केलेली ₹ 11.54 कोटींची ताळमेळ न केलेली आयटीसी, एफएसच्या आधारावर पात्र आयटीसी पेक्षा जीएसटी विवरणामध्ये जास्त आयटीसी घेतल्याचे लक्षात आले आणि विभागाला कळविण्यात आले (जुलै 2023).

विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की एडीटी 01 जारी करण्यात आला होता (ऑक्टोबर 2023) आणि पडताळणी सुरू होती. पुढील प्रगतीची प्रतीक्षा होती (जुलै 2025).

(vii) वित्तीय विवरणांमधील खर्चासोबत वार्षिक विवरणांमध्ये घेतलेल्या आयटीसीचा ताळमेळ.

वित्तीय विवरणांच्या तुलनेत वार्षिक विवरणांमध्ये दर्शविलेल्या आयटीसीमध्ये ओळखल्या जाणाऱ्या विसंगतीच्या व्याप्तीचे पुनरावलोकन करण्यासाठी, 2018-19 ते 2020-21 या वर्षासाठी जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 14शी संबंधित डेटा बाबींचे डेटा पातळीवर विश्लेषण करण्यात आले. करदात्याला बारकावे उघड न करण्याचा पर्याय देण्यात आला असल्याने, फक्त अशा प्रकरणांचा विचार करण्यात आला होता जिथे किमान एक खर्च तक्ता 14 मध्ये घोषित करण्यात आला.

एएफएसमध्ये नोंदवलेल्या खर्चाचे वार्षिक विवरणपत्रात घोषित केलेल्या आयटीसीसोबत ओळखलेल्या विसंगतीचे प्रमाण याचा आढावा घेण्यासाठी 2018-19 ते 2020-21 या कालावधीसाठी जीएसटीआर 9C चे डेटा पातळीवर विश्लेषण करण्यात आले.

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की मुंबई-एलटीयू-1 विभागांतर्गत करदात्याच्या (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZN) बाबतीत, एएफएसच्या तुलनेत वार्षिक विवरणात नोंदवलेल्या आयटीसीशी विसंगती असल्यामुळे 2018-19 च्या जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 14T मध्ये ₹ 11.89 कोटींचा ताळमेळ न केलेला आयटीसी घोषित करण्यात आला होता. हे विभागाला कळवण्यात आले (जुलै 2023).

विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की, करदात्याला व्याजासह ₹ 24.94 कोटींची कारणे दाखवा नोटीस प्रपत्र डीआरसी 01 मध्ये जारी करण्यात आली होती (डिसेंबर 2023). पुढील प्रगतीची प्रतीक्षा होती (जुलै 2025).

(viii) निर्वहन न केलेली दायित्वे

निर्वहन न केलेल्या कर दायित्वाचे विश्लेषण करण्यासाठी, 2018-19 ते 2020-21 या वर्षासाठी जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 9 मधून संबंधित डेटा काढण्यात आला आणि या विवरणांमध्ये प्रदेय कराची तुलना जीएसटीआर 9 मध्ये घोषित केलेल्या प्रदान केलेल्या कराशी करण्यात आली. जिथे जीएसटीआर 9 उपलब्ध नव्हते, तिथे जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 3B मधील प्रदेय कराची तुलना करण्यात आली. या उद्देशासाठी जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 9 मध्ये सुधारणा आणि आगाऊ समायोजनांचा देखील विचार करण्यात आला. अल्गोरिथमसाठी, जीएसटीआर 1 चे तक्ते 4 ते 11 आणि जीएसटीआर 9 चे तक्ते 4N, 10 आणि 11 विचारात घेण्यात आले. कमी कर प्रदान केला गेला हे ओळखण्यासाठी जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 9 मधील जास्त कर दायित्वाची तुलना जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 9 आणि 14 मध्ये घोषित केलेल्या कराशी केली गेली. जीएसटीआर 3B च्या बाबतीत, तक्ता 6.1 वजा तक्ता 3.1(d) विचारात घेण्यात आले.

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की नाशिक विभागांतर्गत करदात्याच्या (जीएसटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZG) बाबतीत, 2018-19 आणि 2019-20 या वर्षासाठी, जीएसटीआर 1 नुसार कर दायित्व अनुक्रमे ₹ 36.20 कोटींचे आणि ₹ 17.90 कोटींचे होते तर जीएसटीआर 9 नुसार 2018-19 आणि 2019-20 या वर्षासाठी कर दायित्व अनुक्रमे ₹ 34.85 कोटींचे आणि ₹ 13.98 कोटींचे होते. जीएसटीआर 9 नुसार जास्त दायित्व ₹ 36.20 कोटी आणि ₹ 17.90 कोटी

होती. तथापि, जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 9 नुसार 2018-19 आणि 2019-20 या वर्षासाठी अनुक्रमे ₹ 32.50 कोटी आणि ₹ 8.81 कोटी कर प्रदान करण्यात आला, ज्यामुळे कर दायित्व आणि कर प्रदान यामध्ये अनुक्रमे ₹ 3.70 कोटी आणि ₹ 9.09 कोटी ईतकी विसंगती झाली, जी विभागाला कळवण्यात आली (जुलै 2023).

विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की 2018-19 या वर्षासाठी करदात्याला ₹ 2.93 कोटींचा डीआरसी 07 (सप्टेंबर 2023) आणि 2019-20 या वर्षासाठी करदात्याला ₹ 9.68 कोटींचा डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (ऑक्टोबर 2023).

(ix) जीएसटीआर 3B दाखल केला नव्हता परंतु जीएसटीआर 1 उपलब्ध होता

जीएसटीआर 1 ची उपलब्धता आणि जीएसटीआर 3B दाखल न करणे हे दर्शविते की करदात्यांनी या कालावधीत व्यवसाय केला होता/करत होता परंतु त्यांनी त्यांचे कर दायित्व पूर्ण केले नव्हते.

जीएसटीआर 3B विवरण हे असे साधन आहे ज्याद्वारे दायित्व वजा केले जाऊ शकते आणि आयटीसी खातेवहीमध्ये जमा केला जातो. त्यात आयटीसीच्या अनियमित हस्तांतरणाची प्रकरणे देखील समाविष्ट असू शकतात. डेटा स्तरावर, अशा करदात्यांना ओळखण्याचा प्रयत्न केला गेला ज्यांनी जीएसटीआर 3B दाखल केले नाही परंतु जीएसटीआर 1 दाखल केले आहे.

लेखापरीक्षणाला निदर्शनास आले की ठाणे ग्रामीण विभागातील एका करदात्याच्या (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZG) बाबतीत, त्याने 2018-19 मध्ये चार महिन्यांसाठी³⁹ जीएसटीआर 3B दाखल केला नव्हता, जरी या महिन्यांसाठी जीएसटीआर 1 दाखल केला गेला होता. जीएसटीआर 3B दाखल न केल्यामुळे आणि परिणामी ₹ 11.57 कोटींच्या कर दायित्वाचे निर्वहन न केल्याची माहिती विभागाला देण्यात आली (जुलै 2023).

विभागाने सांगितले (जून 2025) की करदात्याला ₹ 29.05 कोटींसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (एप्रिल 2024).

(x) व्याजाचे अप्रदान /कमी प्रदान करणे

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 50 मध्ये असे नमूद केले आहे की या अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार किंवा त्याअंतर्गत बनवलेल्या एमजीएसटी नियमांनुसार कर प्रदान करण्यास जबाबदार असलेल्या परंतु विहित कालावधीत

³⁹ डिसेंबर 2018, जानेवारी 2019, फेब्रुवारी 2019 आणि मार्च 2019

कर किंवा त्याचा कोणताही भाग शासनाला प्रदान करण्यात विफल झालेल्या प्रत्येक व्यक्तीला, ज्या कालावधीसाठी कर किंवा त्याचा कोणताही भाग प्रदान केला गेला नाही, त्या कालावधीसाठी अधिसूचित दराने व्याज प्रदान करावे लागेल.

2018-19 ते 2020-21 या कालावधीत कर प्रदान करण्यास विलंब झाल्यामुळे व्याज कमी प्रदान करण्याचे प्रमाण, जीएसटीआर 3B मधील कर प्रदान केलेल्या तपशीलांद्वारे आणि जीएसटीआर 3B दाखल करण्याच्या तारखेद्वारे ओळखली गेली. व्याज दायित्वाची गणना करण्यासाठी संबंधित महिन्यांसाठी जीएसटीआर 3B दाखल करण्याची अंतिम तारीख (दिलेल्या कोणत्याही मुदतवाढीसह) आणि जीएसटीआर 3B दाखल करण्याची वास्तविक तारीख विचारात घेतली गेली आणि प्रदेय व्याजाची गणना करण्यासाठी फक्त निव्वळ कर दायित्व (रोख घटक) विचारात घेतले गेले.

जानेवारी ते एप्रिल 2020 या कालावधीच्या कोविड-19 फेज 1 आणि मार्च 2021 च्या विवरणासाठी फेज 2 दरम्यान करदात्याला देण्यात आलेल्या सर्व सवलती आणि कमी व्याजदराची मुदतवाढ देखील व्याज घटकाची गणना करताना विचारात घेण्यात आले. लेखापरीक्षणासाठी उपलब्ध करून दिल्या गेलेल्या अभिलेख्यांच्या मर्यादेपर्यंत व्याजाची गणना करण्यात आली. कर कालावधीपूर्वी केलेल्या आणि सदर कर कालावधीसाठी विवरणामध्ये घोषित केलेल्या पुरवठ्यांबद्दल, संपूर्ण कर घटकावर व्याज प्रदान करावयाचे होते. अशा विभाजनाची उपलब्धता नसल्यामुळे, अशा पुरवठ्यांवरील व्याजाची रोख घटकावर देखील गणना करण्यात आली.

लेखापरीक्षणाला निदर्शनास आले की पुणे-एलटीयू-1 विभागांतर्गत करदात्याच्या (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZO) बाबतीत, 2018-19⁴⁰ या वर्षात ₹ 187.08 कोटी करांच्या विलंबित प्रेषणामुळे ₹ 11.72 कोटी व्याज **अप्रदान** /कमी प्रदान, जीएसटीआर 3B मधील कर प्रदान तपशील आणि विलंबाने म्हणजे 24 ते 201 दिवसांच्या विलंबासहित जीएसटीआर 3B दाखल करण्याची तारीख याद्वारे ओळखल्या गेली.

हे विभागाला कळवण्यात आले (ऑगस्ट 2023). विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की ₹ 11.67 कोटींसाठी डीआरसी 07 (एप्रिल 2024) जारी करण्यात आला.

⁴⁰ एप्रिल 2018, मे 2018, जून 2018, जुलै 2018, ऑगस्ट 2018, सप्टेंबर 2018 आणि ऑक्टोबर 2018.

(xi) जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 7G मध्ये घोषित केलेल्या करपात्र उलाढालीत विसंगती

जीएसटीआर 9C चा तक्ता 7 म्हणजे करपात्र उलाढालीचा ताळमेळ असते. या तक्त्यातील ओळ 7G वार्षिक विवरण जीएसटीआर 9 आणि आवश्यक समायोजनानंतरच्या वर्षासाठी एएफएसमध्ये घोषित, या दरम्यानच्या ताळमेळ न केलेल्या करपात्र उलाढालीचा समावेश करतो.

एएफएसच्या तुलनेत वार्षिक विवरणामध्ये नोंदवलेल्या करपात्र उलाढालीमध्ये ओळखल्या जाणाऱ्या विसंगतीच्या प्रमाणाचे पुनरावलोकन करण्यासाठी 2018-19 ते 2020-21 या कालावधीसाठी जीएसटीआर 9C चे विश्लेषण डेटा स्तरावर केले गेले. एएफएसपेक्षा जीएसटीआर 9 मधील उलाढाल कमी असते अशा प्रकरणांमध्ये ताळमेळ न केलेली रक्कम करपात्र पुरवठ्याच्या अहवालात न-दर्शविणे, न्यून-दर्शविणे, कमी-दर्शविणे, वगळणे, त्रुट्या दर्शवितात. हे करपात्र आणि करमुक्त दोन्ही पुरवठ्यांचे अहवाल न दिल्यामुळे देखील असू शकते.

लेखापरीक्षणात निदर्शनास आले की रायगड विभागांतर्गत एका करदात्याच्या (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1Z4) बाबतीत, जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 7G मध्ये 2018-19, 2019-20 आणि 2020-21 या वर्षासाठी अनुक्रमे ₹ 2012.65 कोटी, ₹ 205.23 कोटी आणि ₹ 209.97 कोटी असे ताळमेळ न केलेले विचलन झाले होते, जे विभागाला कळवण्यात आले (जुलै 2023).

विभागाने सांगितले (ऑगस्ट 2023) की, करदात्याला विसंगतीबद्दल कळवण्यात आले होते आणि करदात्याकडून उत्तराची प्रतीक्षा होती. पुढील प्रगतीची प्रतीक्षा होती (जुलै 2025)

(xii) टीडीएस विवरणाची तुलना करून करपात्र पुरवठ्याची कमी घोषणा

एमजीएसटी अधिनियमाचा कलम 51, सर्व शासकीय एजन्सींना करपात्र वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हीच्या पुरवठादाराला केलेल्या किंवा जमा केलेल्या प्रदानामधून एक टक्का दराने कर वजा करण्याचे आदेश देते, जिथे करारांतर्गत अशा पुरवठ्याचे एकूण मूल्य ₹ दोन लाख पन्नास हजारांपेक्षा जास्त असेल. एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 52 नुसार प्रत्येक इलेक्ट्रॉनिक कॉमर्स प्रचालकाने, परिषदेच्या शिफारशीनुसार, शासनाद्वारे अधिसूचित केल्यानुसार, इतर पुरवठादारांनी केलेल्या करपात्र पुरवठ्याच्या निव्वळ मूल्याच्या एक टक्का पेक्षा जास्त नसलेल्या दराने गणना केलेली रक्कम गोळा करावी लागेल, जिथे अशा पुरवठ्यांबाबतचा मोबदला परिचालकाने गोळा करायचा आहे.

टीडीएस⁴¹ आणि टीसीएस⁴² तपशील जीएसटीआर 7 आणि जीएसटीआर 8 मध्ये कर कापणाऱ्याद्वारा घोषित केले जातात आणि प्राप्त झालेल्या टीडीएस आणि टीसीएस साठी नोंदणीकृत व्यक्तीच्या जीएसटीआर 2A मध्ये ऑटोपॉपुलेट केले जातात. जीएसटीआर 3B मध्ये जावक करपात्र पुरवठ्यामुळे (शून्याधारीत दर, निरंक दर आणि करमुक्त व्यतिरिक्त) घोषित केलेले करपात्र मूल्य जीएसटीआर 2A नुसार टीसीएस आणि टीडीएस क्रेडिटसाठी देय असलेल्या निव्वळ रकमेपेक्षा कमी होते अशी प्रकरणे ओळखण्यात आली.

लेखापरीक्षणामध्ये निदर्शनास आले की औरंगाबाद विभागांतर्गत करदात्याच्या (जीएसटीआयएन 27XXXXXXXXXX1Z2) बाबतीत, जीएसटीआर 3B मध्ये जावक करपात्र पुरवठ्यामुळे (शून्याधारीत दर, निरंक दर आणि करमुक्त व्यतिरिक्त) घोषित केलेले करपात्र मूल्य निरंक होते. तथापि, जीएसटीआर 2A मधून पडताळणी केल्यानुसार, प्राप्त झालेल्या टीडीएस क्रेडिटसाठी देय असलेली 2019-20⁴³ वर्षासाठी निव्वळ रक्कम ₹ 106.54 कोटी होती ज्यामुळे ₹ 106.54 कोटी मूल्याच्या कर प्रदानात विसंगती निर्माण झाली जी विभागाला कळवण्यात आली (जुलै 2023).

विभागाने सांगितले (मे 2025) की, व्याज आणि दंडासह ₹ 16.32 कोटींसाठी डीआरसी 07 (ऑगस्ट 2024) जारी करण्यात आला.

3.2.9 तपशीलवार लेखापरीक्षण

स्व-मूल्यांकन व्यवस्थेमध्ये, कायद्याचे अनुपालन करण्याची जबाबदारी करदात्यावर आहे. पर्यवेक्षण प्रदान करण्यासाठी कार्यक्षम कर प्रशासन यंत्रणा स्थापन करणे आणि कायम ठेवणे ही विभागाची भूमिका आहे.

बाह्य लेखापरीक्षणाच्या दृष्टीकोनातून, लेखापरीक्षणाने देखील डेटा-चलित जोखीम-आधारित दृष्टिकोनावर लक्ष केंद्रित केले आहे. अशा प्रकारे, अखिल महाराष्ट्र डेटा विश्लेषणाद्वारे जीएसटी विवरणामधील विसंगती/विचलन ओळखण्याव्यतिरिक्त, या एसएससीएचा एक भाग म्हणून जीएसटी विवरणांचे तपशीलवार लेखापरीक्षण देखील केले गेले. एसएससीएच्या या भागासाठी 100 करदात्यांचा जोखीम-आधारित नमुना निवडण्यात आला. संभाव्य जोखीम क्षेत्रे, विसंगती/विचलन आणि धोक्याचे संकेत ओळखण्यासाठी जीएसटीआर 9C चा

⁴¹ पुरवठादाराला प्रदान करतांना खरेदीदाराने स्त्रोतावर कापलेला कर म्हणजे टीडीएस.

⁴² टीसीएस म्हणजे ई-कॉमर्स प्रचालकाने स्त्रोतावर गोळा केलेला कर.

⁴³ एप्रिल 2019, मे 2019, जून 2019, ऑगस्ट 2019, सप्टेंबर 2019, ऑक्टोबर 2019 आणि मार्च 2020.

भाग म्हणून करदात्यांनी दाखल केलेले जीएसटी विवरण आणि वार्षिक वित्तीय विवरण (एएफएस) आणि बँक-एंड प्रणालीमध्ये उपलब्ध असलेल्या इतर अभिलेख्यांची सुरुवातीला डेस्क समीक्षा घेणे ही पद्धत अवलंबण्यात आली होती.

डेस्क समीक्षा परिणामांच्या आधारे, ओळखलेल्या जोखमींचे कारक घटक ओळखण्यासाठी आणि करदात्यांच्या अनुपालनाचे मूल्यमापन करण्यासाठी करदात्यांच्या संबंधित सविस्तर अभिलेखे जसे की वित्तीय खातेवह्या, बीजके इत्यादींची मागणी करून क्षेत्र संरचनेमध्ये एक तपशीलवार लेखापरीक्षण केले गेले.

100 नमूना करदात्यांपैकी, 38 करदाते जेथे अभिलेखे सादर केले, त्यांनी दाखल केलेल्या जीएसटी विवरणांशी संबंधित लेखापरीक्षण निष्कर्षांमध्ये, जिथे अभिलेख सादर केले गेले होते, 20 प्रकरणांमध्ये व्याज प्रदान न केल्यामुळे आणि पुरवठ्याचे चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 154.64 कोटींचे अनुपालन विचलन उघड झाले. याशिवाय, ₹ 6,666.10 कोटींच्या विसंगती असलेल्या 119 प्रकरणांमध्ये आयटीसी घेण्यात, कर दायित्वाच्या निर्वहनात आणि उलाढालीत विसंगत्या निदर्शनास आल्या, ज्या खाली दिल्या आहे:

3.2.9.1 अभिलेखे सादर न करण्यामुळे व्याप्ती मर्यादा

बँक-एंड प्रणालीमध्ये उपलब्ध करदात्यांच्या अभिलेख्यांच्या डेस्क समीक्षेदरम्यान, लेखापरीक्षणाने तपशीलवार तपासणीसाठी अतिरिक्त आयटीसी आणि कर दायित्वाच्या विसंगतींशी संबंधित जोखीमा ओळखल्या. तथापि, 100 निवडक प्रकरणांपैकी, 62 प्रकरणांमध्ये, विभागाने आयटीसी आणि कर दायित्वाच्या विसंगतीसाठी कारणीभूत घटक तपासण्यासाठी संबंधित सविस्तर अभिलेखे जसे बीजके, वित्तीय लेखे इ. सादर केले नाहीत. लेखापरीक्षणाने संबंधित प्रभाज्यांकडून करदात्यांच्या या सविस्तर अभिलेख्यांची मागणी केली. **परिशिष्ट 3.2.5** मध्ये अधिकारक्षेत्रानुसार अभिलेख्यांचे सादरीकरण न करणे खालीलप्रमाणे सारांशित केले आहे.

अशाप्रकारे, अभिलेखे सादर न केल्यामुळे, कर दायित्वाचे निर्वहन न करणे आणि आयटीसी घेण्याशी संबंधित विचलनांचे तपशीलवार लेखापरीक्षण करण्यात लेखापरीक्षणाला अडचणी आल्या. करदात्यांनी दाखल केलेल्या विवरणांमधून लक्षात आलेले हे विचलने **परिच्छेद 6.3.4 आणि 6.3.5** मध्ये 'विसंगती' म्हणून कळविले गेले आहेत.

शासनाला निदर्शनास आणून दिल्यानंतर (फेब्रुवारी 2025), शासनाने सांगितले (जून 2025) की प्रलंबित म्हणून दर्शविलेल्या 50 प्रकरणांसाठी अनुपालन केले गेले आहे.

उत्तर समर्थनीय नाही कारण केवळ सात प्रकरणांमध्ये आंशिक अभिलेखे सादर केले गेले होते. हे काही अभिलेखे देखील लेखापरीक्षण पूर्ण झाल्यानंतरच सादर केले गेले. अशाप्रकारे, अभिलेख्यांची तपासणी लेखापरीक्षण करू शकले नाही.

3.2.9.2 करदात्याने व्याज प्रदान न करणे

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 50 (1) नुसार, या अधिनियमाच्या किंवा त्याअंतर्गत बनवलेल्या नियमांच्या तरतुदीनुसार प्रत्येक व्यक्ती जो कर प्रदान करण्यास जबाबदार असेल, परंतु विहित कालावधीत कर किंवा त्याचा कोणताही भाग शासनाला प्रदान करण्यास विफल झाल्यास, ज्या कालावधीसाठी कर किंवा त्याचा भाग प्रदान करावयाचा राहिला असेल, जीएसटी परिषदेच्या शिफारसीनुसार शासनाने अधिसूचित केलेल्या अठरा टक्क्यांपेक्षा जास्त नसलेल्या व्याज दराने स्वतःहून व्याजासह कर प्रदान करेल. अधिसूचनेनुसार⁴⁴, कर विलंबाने प्रदान केल्याबद्दल व्याजदर 18 टक्के आहे. दोन⁴⁵ अधिसूचनांद्वारे चार महिन्यांसाठी व्याज दरात सवलत देण्यात आली होती.

लेखापरीक्षणामध्ये निदर्शनास आले की 38 करदात्यांपैकी, 19 करदात्यांनी त्यांचे मासिक जीएसटीआर-3B विवरण उशिरा दाखल केले होते परंतु ₹ 1.04 कोटीचे व्याज प्रदान केले गेले नव्हते (परिशिष्ट 3.2.6).

निदर्शनास आणून दिल्यावर (सप्टेंबर 2023 ते जानेवारी 2024), लेखापरीक्षणाच्या परिणामामुळे आठ⁴⁶ प्रकरणांमध्ये विभागाने ₹ 0.11 कोटी वसूल केल्याचे कळविले. पाच⁴⁷ प्रकरणांमध्ये, विभागाने डीआरसी 01 / डीआरसी

⁴⁴ अधिसूचना क्रमांक MGST-1017/C.R. 103(20)/कर आकारणी-1 दिनांक 29 जून 2017.

⁴⁵ अधिसूचना क्रमांक 51/2020 - राज्य कर दिनांक 1 जुलै 2020 नुसार, फेब्रुवारी 2020 ते एप्रिल 2020 या कालावधीसाठी व्याज दर पहिल्या 15 दिवसांसाठी शून्य होता आणि त्यानंतर मागील वित्तीय वर्षात ₹ 5 कोटीपेक्षा जास्त एकूण उलाढाल असलेल्या करदात्यांसाठी 9 टक्के दराने व्याजदर होता. ₹ 5 कोटीपर्यंत एकूण उलाढाल असलेल्या करदात्यांसाठी, अधिसूचनांच्या अटीनुसार व्याजदर शून्य आणि 9 टक्के होता. (सूचना क्रमांक 51/2020 दिनांक 1 जुलै 2020).

6 मे 2021 च्या राज्य कर अधिसूचना क्रमांक 08/2021 नुसार, मार्च 2021 साठी व्याजदर पहिल्या 15 दिवसांसाठी 9 टक्के होता आणि त्यानंतर मागील वित्तीय वर्षात ₹ 5 कोटीपेक्षा जास्त उलाढाल असलेल्या करदात्यांसाठी 18 टक्के होता. ₹ 5 कोटीपर्यंत एकूण उलाढाल असलेल्या करदात्यांसाठी, देय तारखेपासून पहिल्या 15 दिवसांसाठी व्याजदर शून्य होता, पुढील 15 दिवसांसाठी 9 टक्के होता आणि त्यानंतर 18 टक्के होता (सूचना क्रमांक 8/2021 दिनांक 6 मे 2021).

⁴⁶ परिशिष्ट 3.2.6 मधील अनुक्रमांक 2, 5, 6, 7, 8, 9, 11 व 12.

⁴⁷ परिशिष्ट 3.2.6 मधील अनुक्रमांक 1, 4, 10, 15 व 18.

07 / एसएसएमटी 10 (विसंगत्या दर्शविणारी नोटिस) जारी केले. उर्वरित सहा⁴⁸ प्रकरणांमध्ये उत्तराची प्रतीक्षा होती (जून 2025).

एक प्रकरण खाली दर्शविले आहे:

मुलुंड विभागाच्या मुलुंड पश्चिम-502 अंतर्गत एका करदात्याने (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZF) 2018-19, 2019-20 आणि 2020-21 या वित्तीय वर्षासाठी मासिक विवरणे जीएसटीआर 3B हे 36 पैकी 34 महिन्यांत उशिरा दाखल केली होती आणि 25 महिन्यांत रोकड खातेवही वजा करून या विवरणांमध्ये देय कर प्रदान केले होते. तथापि, करदात्याने ₹ 55.79 लाख व्याज प्रदान केले नव्हते.

ऑक्टोबर 2023 मध्ये हे निदर्शनास आणून देण्यात आले होते, परंतु विभागाकडून उत्तर अद्याप प्रलंबित होते (जुलै 2025).

3.2.9.3 पुरवठ्याचे चुकीचे वर्गीकरण

एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 8(a) मध्ये अशी तरतूद आहे की दोन किंवा अधिक पुरवठ्यांचा समावेश असलेल्या संमिश्र पुरवठ्यावरील कर दायित्व, ज्यापैकी एक मुख्य पुरवठा आहे, संपूर्ण पुरवठ्यासाठी अशा मुख्य पुरवठ्याचा पुरवठा आणि कर दायित्व म्हणून मानले जाईल आणि हे मुख्य पुरवठ्यासारखेच असेल. कलम 2(30) नुसार "संयुक्त पुरवठा" म्हणजे धंद्याच्या ओघात ज्या वस्तु किंवा सेवा स्वाभाविकपणे पूरक असतील आणि ज्या एकमेकांबरोबर पुरविल्या असतील, ज्यापैकी एक मुख्य पुरवठा असेल, अशा दोन किंवा अधिक करपात्र वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्हीचा किंवा त्यांच्या कोणत्याही संयुक्त स्वरूपात, एखाद्या करपात्र व्यक्तीकडून कोणत्याही प्राप्तकर्त्याला केला जाणारा पुरवठा असा होय.

लेखापरीक्षणामध्ये निदर्शनास आले (सप्टेंबर 2023) की मुंबई एलटीयू-1 विभागात प्रभार मुंबई-एलटीयू-512 अंतर्गत येणारा करदाता (जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1Z9) साठवणूक वखार सेवा, इतर सहायक सेवा आणि माल वाहतूक एजन्सी (जीटीए) च्या सेवा पुरवण्यात गुंतलेला आहे. करदात्याने एका समुहाच्या पाच कंपन्यांना विविध सेवा पुरवल्या. करदाता आणि एका⁴⁹ कंपनीमधील एका नमुना करारावरून असे दिसून आले की करदात्याने गोदामात वस्तू प्राप्त करण्यासाठी, साठवण्यासाठी आणि वस्तू पोहोचवण्यासाठी सेवा

⁴⁸ परिशिष्ट 3.2.6 मधील अनुक्रमांक 3, 13, 14, 16, 17 व 19.

⁴⁹ कंपनी A

देण्यास सहमती दर्शविली. करदात्याने गोदाम व इतर सहायक सेवांवर 18 टक्के जीएसटी आकारला, परंतु, वाहतूक सेवेला जीटीए सेवेप्रमाणेच घोषित करून पाच टक्के शुल्क आकारले. जीटीए ही मुख्य सेवेची म्हणजेच गोदाम वखार सेवेची सहायक सेवा असल्याने, सेवांच्या संपूर्ण घटकावर 18 टक्के दराने कर आकारणे आवश्यक होते. यामुळे खालील तपशीलाप्रमाणे ₹ 153.60 कोटींच्या कराचे कमी निर्वहन झाले:

तक्ता 11: पुरवठ्याचे चुकीचे वर्गीकरण

(₹ कोटींमध्ये)

व्यापार नाव	कालावधी	बिजकाचा क्रमांक	करयोग्य मूल्य	आकारलेले जीएसटी @ 5%	प्रदेय जीएसटी @ 18%	जीएसटीचे कमी प्रदान
कंपनी A	2018-19 ते 2020-21	17891	1020.33	51.02	183.64	132.62
कंपनी B	2018-19 ते 2020-21	89	16.78	0.82	3.02	2.20
कंपनी C	2018-19 ते 2020-21	30507	87.94	4.40	15.84	11.44
कंपनी D	2018-19 ते 2020-21	475	55.29	2.76	9.96	7.20
कंपनी E	2018-19 ते 2020-21	556	1.07	0.06	0.20	0.14
एकूण		49518	1181.41	59.06	212.66	153.60

हे निदर्शनास आणून दिल्यावर (सप्टेंबर 2023 ते ऑक्टोबर 2024 दरम्यान), विभागाने सांगितले (ऑक्टोबर 2024) की करदाता विविध ग्राहकांना विविध सेवा जसे की जीटीए, गोदाम व वखार आणि इतर सहायक सेवा प्रदान करतो आणि प्रत्येक सेवेसाठी त्याच्या ग्राहकांसोबत स्वतंत्र करार केले आहेत. त्यात पुढे सांगितले की वखार सेवा या जीटीए सेवांसाठी आनुषंगिक व पूरक आहेत आणि जीटीए ही प्रमुख सेवा होती.

जीटीए सेवा व वखार सेवांसाठी वेगळा करार नसल्याने हे उत्तर मान्य नाही. करदाता आणि कंपनी A यांच्यातील नमुना करारानुसार, मुख्य सेवा ही वखार सेवा आहे. त्यामुळे, करदात्याने प्रदान केलेल्या सेवा संयुक्त पुरवठ्याच्या स्वरूपाच्या आहेत आणि सर्व सेवांवर 18 टक्के जीएसटी आकारणे आवश्यक आहे.

3.2.9.4 आयटीसी घेण्यात विसंगती

करदात्यांनी दाखल केलेल्या जीएसटीआर 3B, जीएसटीआर 9 आणि जीएसटीआर 9C विवरणांसह निवडक करदात्यांनी दाखल केलेल्या जीएसटीआर 2A विवरणांचे लेखापरीक्षणाने विश्लेषण केले आणि आरसीएम, आयएसडी, वस्तूंची आयात आणि विवरणांमध्ये दावा केलेल्या इतर सर्व आयटीसी अंतर्गत घेतलेले आयटीसी व उपलब्ध आयटीसी यामध्ये विसंगत्या आढळल्या. तथापि, खरेदी बीजक, खरेदी नोंदवही आणि पुरवठादारांचे खातेवही, आयएसडी बीजक, बिल ऑफ एंट्री इत्यादी सविस्तर अभिलेखे सादर न केल्यामुळे विवरणांमधील तथ्ये व आकडेवारी

निश्चित करू शकले नाही. विवरणांमध्ये निदर्शनास आलेल्या आयटीसीच्या विसंगतींचे तपशील खालीलप्रमाणे सूचीबद्ध केले आहेत (तक्ता 12):

तक्ता 12: आयटीसी घेण्यात विसंगती

(₹ कोटींमध्ये)

अ. क्र.	मापदंड	प्रकरणांची संख्या	विभागांची संख्या	विसंगतीची रक्कम
1	जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8D नुसार आयटीसीची विसंगती: जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8D मध्ये जीएसटीआर 2A नुसार उपलब्ध असलेले आयटीसी आणि जीएसटीआर 3B नुसार घेतलेले आयटीसी मधील फरक त्यानंतरच्या कालावधीतील समायोजनासह दर्शविला आहे. जीएसटीआर 9 च्या तक्ता-8D मधील ऋण संख्या दर्शविते की पात्र आयटीसी पेक्षा जास्त आयटीसी घेतली गेली आहे. (परिशिष्ट 3.2.7).	56	20	1062.42
2	आयटीसी (इनपुट/इनपुट सेवा आणि भांडवली वस्तू) च्या प्रत्यावर्तणात विसंगती: जीएसटीआर 9 मधून करमुक्त/निरंक पुरवठ्यांसाठी असलेल्या आयटीसीची गणना करण्यात आली आणि जीएसटीआर 9 मध्ये केलेल्या प्रत्यावर्तणासोबत तुलना करण्यात आली (परिशिष्ट 3.2.8).	14	9	120.63
3	आरसीएम अंतर्गत आयटीसी घेण्यात विसंगती: जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 6C+6D+6F नुसार आरसीएम अंतर्गत घेतलेल्या आयटीसीची तुलना जीएसटीआर 3B च्या तक्ता 6.1B नुसार आरसीएम अंतर्गत प्रदान केलेल्या कराशी करण्यात आली (परिशिष्ट 3.2.9).	5	5	0.95
4	इनपुट सेवा वितरक (आयएसडी) द्वारे वितरित आयटीसी घेण्यात विसंगती: जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 6G मधील आयएसडीच्या संदर्भात घेतलेल्या आयटीसीची तुलना जीएसटीआर 2A मधील आयएसडीच्या बाबतीत उपलब्ध आयटीसीशी करण्यात आली (परिशिष्ट 3.2.10).	2	2	71.57
5	वार्षिक विवरण आणि एफएस दरम्यान घेतलेल्या आयटीसीमध्ये विसंगती: जीएसटीआर 9C चा तक्ता 12F, जीएसटीआर 9 मध्ये घेतलेली आयटीसी आणि लेखापरीक्षण केलेल्या वित्तीय विवरणानुसार घेतलेल्या आयटीसीमधील ताळमेळ नसलेली आयटीसी दर्शविते. वार्षिक विवरणामध्ये दावा केलेला अधिक आयटीसी (जीएसटीआर 9C चा तक्ता 12E) जास्त आयटीसी घेणे दर्शविते (परिशिष्ट 3.2.11).	3	3	67.12
	एकूण	80		1322.69

वरील विसंगतींबद्दल विभागाची उत्तरे (नोव्हेंबर 2023 ते जून 2025 दरम्यान) खालीलप्रमाणे होती:

(1) जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8D नुसार आयटीसीची विसंगती:

56 प्रकरणांपैकी, 33 प्रकरणांमध्ये उत्तरे प्राप्त झाली. सहा⁵⁰ प्रकरणांमध्ये, डीआरसी 03 द्वारे ₹ 1.68 कोटींची रक्कम वसूल करण्यात आली; 12⁵¹

⁵⁰ परिशिष्ट 3.2.7 मधील अनुक्रमांक 11, 12, 19, 21, 25 व 28.

⁵¹ परिशिष्ट 3.2.7 मधील अनुक्रमांक 1, 7, 8, 13, 15, 16, 26, 29, 37, 38, 41 व 54.

प्रकरणांमध्ये, डीआरसी 07 जारी करण्यात आले आणि दोन⁵² प्रकरणांमध्ये, डीआरसी 01 जारी करण्यात आले; एका⁵³ प्रकरणात, एसएमटी 10 जारी करण्यात आले; एका⁵⁴ प्रकरणात, विभागाने सांगितले की करदात्याची लेखापरीक्षणासाठी निवड करण्यात आली होती; आणि एका⁵⁵ प्रकरणात, विभागाने सांगितले की प्रकरणाची तपासणी सुरू होती. तीन⁵⁶ प्रकरणांमध्ये, विभागाने विसंगतींची कारणे दिली परंतु समर्थित अभिलेखे प्रदान न केल्यामुळे ती पडताळता आली नाही. सात⁵⁷ प्रकरणांमध्ये, विभागाने वेगवेगळ्या वर्षांसाठी डीआरसी 03/ डीआरसी 07/ डीआरसी 01/ डीआरसी 01A/ एसएमटी 10/ आयटीसी प्रत्यावर्तन/ लेखापरीक्षण सुरू करणे इत्यादी द्वारे आंशिक कारवाई केली होती. उर्वरित 23 प्रकरणांमध्ये, उत्तरांची प्रतीक्षा होती.

(2) आयटीसी (इनपुट/इनपुट सेवा व भांडवली वस्तू) च्या प्रत्यावर्तणात विसंगती:

14 प्रकरणांपैकी, तीन प्रकरणांमध्ये उत्तर प्राप्त झाले. एका⁵⁸ प्रकरणात, विभागाने सांगितले (मे 2025) की करदात्याने डीआरसी 03 (ऑगस्ट 2024) द्वारे ₹ 2.00 लाख प्रदान केले. एका⁵⁹ प्रकरणात, विभागाने सांगितले (मे 2025) की करदात्याला डीआरसी 01A जारी करण्यात आला (मे 2025). एका⁶⁰ प्रकरणात, विभागाने सांगितले की ₹ 4,359.78 कोटींच्या उपलब्ध असलेल्या एकूण आयटीसीपैकी, करदात्याने ₹ 4,278.13 कोटींचे आयटीसी प्रत्यावर्तीत केले होते आणि उर्वरित ₹ 81.66 कोटींचे क्रेडिट योग्यरित्या घेतले गेले होते. आयटीसी प्रत्यावर्तीत करावयाचे असण्याबाबत दर्शविणारे समर्थित अभिलेखे लेखापरीक्षणाला सादर करण्यात आले नसल्याने उत्तर सत्यापित होऊ शकले नाही. उर्वरित 11 प्रकरणांमध्ये, उत्तरांची प्रतीक्षा होती.

(3) आरसीएम अंतर्गत आयटीसी घेण्यात विसंगती:

पाच प्रकरणांपैकी, दोन प्रकरणांमध्ये उत्तर प्राप्त झाले. एका प्रकरणात⁶¹, करदात्याने डीआरसी 03 (डिसेंबर 2023) द्वारे ₹ 77.62 लाखांचा अतिरिक्त

⁵² परिशिष्ट 3.2.7 मधील अनुक्रमांक 4 व 23.

⁵³ परिशिष्ट 3.2.7 मधील अनुक्रमांक 10.

⁵⁴ परिशिष्ट 3.2.7 मधील अनुक्रमांक 2.

⁵⁵ परिशिष्ट 3.2.7 मधील अनुक्रमांक 24.

⁵⁶ परिशिष्ट 3.2.7 मधील अनुक्रमांक 17, 18 व 20.

⁵⁷ परिशिष्ट 3.2.7 मधील अनुक्रमांक 5, 22, 46, 47, 52, 53 व 56.

⁵⁸ परिशिष्ट 3.2.8 मधील अनुक्रमांक 3.

⁵⁹ परिशिष्ट 3.2.8 मधील अनुक्रमांक 8.

⁶⁰ परिशिष्ट 3.2.8 मधील अनुक्रमांक 6.

⁶¹ परिशिष्ट 3.2.9 मधील अनुक्रमांक 5.

आयटीसी प्रदान केला होता. दुसऱ्या प्रकरणात⁶², असे सांगितले होते की करदात्याने दिलेल्या ताळमेळीनुसार 2018-19 ते 2020-21 या वर्षात प्रदान केलेले एकूण दायित्व ₹ 25.54 लाख होते जेव्हाकी आरसीएम अंतर्गत घेतलेले आयटीसी फक्त ₹ 24.49 लाख होते. विभागाने दिलेले वर्षनिहाय आकडे विवरणामधील संबंधित वर्षाच्या आकड्यांशी जुळत नसल्याने उत्तर पडताळता आले नाही. उर्वरित तीन प्रकरणांमध्ये, उत्तरांची प्रतीक्षा होती.

(4) आयएसडीने वितरित केलेले आयटीसी घेण्यात विसंगती:

एका⁶³ प्रकरणात, विभागाने सांगितले (मे 2025) की 2019-20 साठी ₹ 12.45 लाखांच्या व्याजासह ₹ 13.83 लाखांच्या अतिरिक्त आयटीसीसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे जेव्हाकी 2020-21 साठी कोणताही अतिरिक्त आयटीसी घेतला नाही. तथापि, 2019-20 साठी ₹ 32.53 कोटींच्या विसंगत्यांपैकी, ₹ 13.83 लाखांसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला. कोणतेही स्पष्टीकरण / समर्थित कागदपत्रे प्रदान करण्यात आली नाहीत. दुसऱ्या प्रकरणात, विभागाने सांगितले (नोव्हेंबर 2024) की ₹ 8.31 कोटींच्या रकमेसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला होता (ऑगस्ट 2024).

(5) वार्षिक विवरण आणि एएफएस यामध्ये घेतलेल्या आयटीसीमध्ये विसंगती:

तीन प्रकरणांपैकी, दोन प्रकरणांमध्ये उत्तरे प्राप्त झाली. एका प्रकरणात⁶⁴, विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की व्याज व दंडासह ₹ 2.67 लाखांसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला होता (ऑगस्ट 2024). दुसऱ्या प्रकरणात⁶⁵, विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याचे लेखापरीक्षण करण्यात आले आणि करदात्याला डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (एप्रिल 2024). उत्तर समर्थनीय नव्हते कारण डीआरसी 07 मध्ये लेखापरीक्षणाने उपस्थित केलेल्या मुद्द्याचा समावेश नव्हता.

3.2.9.5 कर दायित्वाच्या निर्वहनात विसंगती

जीएसटीच्या बाबतीत करपात्र घटना म्हणजे वस्तू आणि/किंवा सेवांचा पुरवठा आहे. एमजीएसटी अधिनियमाचे कलम 9, मानवी वापरासाठी अल्कोहोलिक दारूचा पुरवठा वगळता, सर्व राज्यांतर्गत वस्तू किंवा सेवा किंवा दोन्ही यांच्या पुरवठ्यांवर अधिनियमाच्या कलम 15 अंतर्गत निश्चित केलेल्या मूल्यावर आणि प्रत्येक अधिनियमानुसार म्हणजेच सीजीएसटी व एमजीएसटी अधिनियमानुसार

⁶² परिशिष्ट 3.2.9 मधील अनुक्रमांक 1.

⁶³ परिशिष्ट 3.2.10 मधील अनुक्रमांक 1.

⁶⁴ परिशिष्ट 3.2.11 मधील अनुक्रमांक 1.

⁶⁵ परिशिष्ट 3.2.11 मधील अनुक्रमांक 2.

20 टक्क्यांपेक्षा जास्त नसलेल्या दरांवर, कर आकारणी व संकलन अधिकृत करणारे केंद्र/राज्य वस्तू व सेवा कर नावाचे भारीत करणारे कलम आहे. आयजीएसटीचे कलम 5, केंद्र सरकारला वस्तू व सेवांच्या आंतरराज्य पुरवठ्यावर कमाल 40 टक्के दराने आयजीएसटी आकारणी व संकलन करण्याचे अधिकार देते. एमजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 9(4) आणि आयजीएसटी अधिनियमाच्या कलम 5(3) आणि 5(4) मध्ये काही वस्तू किंवा सेवांवर प्रत्यावर्ती प्रभार आकारणीची तरतूद करते, जिथे पुरवठादाराऐवजी प्राप्तकर्ता कर प्रदान करण्यास जबाबदार असतो.

करदात्यांनी दाखल केलेल्या जीएसटीआर 1, जीएसटीआर 3B आणि जीएसटीआर 9 विवरणांची लेखापरीक्षणाने तपासणी केली आणि करदात्यांनी प्रकट केलेल्या कर दायित्वाची व प्रदान केलेल्या कराची तुलना करून कर दायित्व आणि कर प्रदान यांच्यात विसंगती निदर्शनास आली. तथापि, बाह्य पुरवठ्यासाठी बीजके, जारी केलेल्या डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, प्रत्यावर्ती प्रभार यंत्रणेनुसार कर प्रदान केलेल्या पुरवठ्यांचा तपशील, निर्यातीशी संबंधित कागदपत्रे, करमुक्त पुरवठा इत्यादी संबधात सविस्तर अभिलेखे सादर न केल्यामुळे विवरणांची तथ्ये व आकडेवारी पडताळता आली नाही. विवरणांमधून लक्षात आलेले कर दायित्व व कर प्रदान यांच्यातील विसंगतीचा तपशील तक्ता 13 मध्ये दिला आहे.

तक्ता 13: कर दायित्वाच्या निर्वहनाशी संबंधित विसंगती.

(₹ कोटींमध्ये)

अ. क्र.	मापदंड	प्रकरणांची संख्या	विभागांची संख्या	विसंगतीची रक्कम
1	वार्षिक विवरण आणि एफएस यामध्ये उलाढालीत विसंगती जीएसटीआर 9C च्या तक्ता-7G मधील ऋण संख्या वार्षिक विवरण आणि एफएसमधील ताळमेळ न केलेली करपात्र उलाढाल दर्शविते.	1 ⁶⁶	1	16.56
2	निर्वहन न केलेले कर दायित्व कर प्रदान करण्यात विसंगती ओळखण्यासाठी जीएसटीआर 9 (तक्ता 5N +10 -11) मध्ये प्रदेय असलेल्या कराची तुलना जीएसटीआर 9 (तक्ता 9 आणि 14) मध्ये घोषित प्रदान केलेल्या कराशी करण्यात आली. (परिशिष्ट 3.2.12)	14	7	32.64
3	जीएसटीआर 9 आणि एफएसमध्ये दर्शविलेल्या उलाढालीतील विसंगती जीएसटीआर 9C मधील तक्ता 5A लेखापरीक्षित एफएसनुसार उलाढालीसाठी आहे आणि जीएसटीआर 9C मधील तक्ता 5O तक्ता 5B ते 5N मध्ये सूचीबद्ध नसलेल्या कारणांमुळे उलाढालीतील समायोजनासाठी आहे. तक्ता 5O मधील ऋण प्रविष्टी विवरणांच्या उलाढालीत संभाव्य घट दर्शवते. (परिशिष्ट 3.2.13)	24	11	5294.21
	एकूण	39		5343.41

⁶⁶ जीएटीआयएन 27XXXXXXXXXX1ZS).

वरील विसंगतींबद्दल विभागाचे उत्तर (नोव्हेंबर 2023 ते जून 2025 दरम्यान) खालीलप्रमाणे होते:

(1) वार्षिक विवरण आणि एएफएस यामध्ये उलाढालीत विसंगती:

या प्रकरणात, ₹ 16.56 कोटींसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आले.

(2) निर्वहन न केलेले कर दायित्व:

14 प्रकरणांपैकी, सहा प्रकरणांमध्ये उत्तर प्राप्त झाले. या सहा प्रकरणांपैकी, एका⁶⁷ प्रकरणात, विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याने डीआरसी 03 (डिसेंबर 2023) द्वारे ₹ 69.27 लाख प्रदान केले आहेत; तीन⁶⁸ प्रकरणांमध्ये, डीआरसी 07 जारी करण्यात आले; एका प्रकरणात⁶⁹, 2018-19 वर्षासाठी डीआरसी 01 (डिसेंबर 2023) जारी करण्यात आला आणि 2019-20 वर्षासाठी, उत्तराची प्रतीक्षा होती; आणि एका प्रकरणात⁷⁰, एडीटी 01 (डिसेंबर 2023) जारी करण्यात आला. उर्वरित आठ प्रकरणांमध्ये, उत्तरांची प्रतीक्षा होती.

(3) जीएसटीआर 9 आणि एएफएस यामध्ये दर्शविलेल्या उलाढालीत विसंगती:

24 प्रकरणांपैकी, चार प्रकरणांमध्ये उत्तर प्राप्त झाले. एका⁷¹ प्रकरणात, विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की 2020-21 वर्षासाठी, करदात्याने डीआरसी 03 (फेब्रुवारी 2025) द्वारे ₹ 1.90 कोटी प्रदान केले आणि 2019-20 वर्षासाठी, उत्तराची प्रतीक्षा होती. एका⁷² प्रकरणात, विभागाने सांगितले (मे 2025) की व्याजासह ₹ 65.59 लाखांसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला होता (जानेवारी 2025). एका⁷³ प्रकरणात, विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याच्या लेखापरीक्षणादरम्यान बाब पडताळण्यात आली होती आणि 2019-20 आणि 2020-21 वर्षासाठी करदात्यांच्या उत्तराची पडताळणी केल्यानंतर, प्रकरण बंद करण्यात आले. समर्थित कागदपत्रे सादर न केल्यामुळे लेखापरीक्षण उत्तर पडताळू शकले नाही. एका⁷⁴ प्रकरणात, विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025)

⁶⁷ परिशिष्ट 3.2.12 मधील अनुक्रमांक 3

⁶⁸ परिशिष्ट 3.2.12 मधील अनुक्रमांक 6, 9 व 10

⁶⁹ परिशिष्ट 3.2.12 मधील अनुक्रमांक 8

⁷⁰ परिशिष्ट 3.2.12 मधील अनुक्रमांक 1

⁷¹ परिशिष्ट 3.2.13 मधील अनुक्रमांक 3

⁷² परिशिष्ट 3.2.13 मधील अनुक्रमांक 10

⁷³ परिशिष्ट 3.2.13 मधील अनुक्रमांक 13

⁷⁴ परिशिष्ट 3.2.13 मधील अनुक्रमांक 8.

की करदात्याने 2019-20 आणि 2020-21 साठी जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 50 मध्ये उलाढालीतील समायोजनासाठी त्यांच्या ताळमेळीसोबत योग्य कारणे सादर केली आहेत आणि त्यांची पडताळणी करण्यात आली आहे. उत्तराच्या समर्थनार्थ समर्थित अभिलेखे सादर न केल्यामुळे विभागाचे उत्तर पडताळता आले नाही. उर्वरित 20 प्रकरणांमध्ये, उत्तरे प्रतीक्षेत होती.

3.2.10. निष्कर्ष

हा एसएससीए प्रामुख्याने डेटा विश्लेषणावर आधारित होता, ज्यामध्ये 2018-19 ते 2020-21 साठी दाखल केलेल्या जीएसटी विवरणामधील जोखीम क्षेत्रे, काही बाबतीत, नियम-आधारित विचलन आणि तार्किक विसंगत्या अधोरेखित करण्यात आल्या. एसएससीएमध्ये राज्य अधिकारक्षेत्राच्या रचनेच्या देखरेखीच्या कार्याचे मूल्यांकन दोन स्तरांवर म्हणजे डेटा प्रश्नाद्वारे डेटा स्तरावर व कार्यात्मक स्तरावर जीएसटी विवरणांचे तपशीलवार लेखापरीक्षण आणि प्रभाण्यांचे लेखापरीक्षण केले गेले.

2020-21 साठी 10 प्रभाण्यांच्या कार्याचा आढावा घेतल्यास असे दिसून आले की विवरणांची तपासणी, लेखापरीक्षण, नोंदणी रद्दीकरण आणि जीएसटीआर 10 दाखल न करणे यासारख्या कमतरता प्रभाण्यांच्या देखरेखीच्या कार्यामध्ये होत्या.

पुढे, लेखापरीक्षणाद्वारे ओळखल्या गेलेल्या 718 उच्च मूल्याच्या डेटा विसंगतींपैकी, विभागाने 623 प्रकरणांना प्रतिसाद दिला. यापैकी आयटीसी/कर प्रदानाशी संबंधित 145 प्रकरणे आणि उलाढाल विसंगत्या संबंधित 11 प्रकरणे अनुक्रमे ₹ 1055.43 कोटींच्या आणि ₹ 2793.62 कोटींची विसंगत्यासह अनुपालन कमतरता म्हणून निष्पन्न झाले. व्याज प्रदान न /कमी करणे, जीएसटीआर 2A आणि जीएसटीआर 3B मधील विसंगती, अंतिम कालावधीनंतर दाखल केलेल्या जीएसटीआर 3B मध्ये घेतलेला आयटीसी आणि जीएसटीआर 3B दाखल न करणे यामध्ये तुलनेने जास्त प्रमाणात विचलन निदर्शनास आले.

जीएसटी विवरणांच्या तपशीलवार लेखापरीक्षणामध्ये देखील लक्षणीय गैर-अनुपालन आढळून आले. 100 पैकी, 62 प्रकरणांमध्ये, सविस्तर अभिलेखे जसे की वित्तीय विवरणपत्रे, पूरक वित्तीय खातेवही, बिजके, कराराच्या प्रती इत्यादी सादर केले गेले नाहीत, ज्यामुळे एक महत्त्वपूर्ण व्याप्ती मर्यादा निर्माण झाली. ही प्रकरणे आयटीसी घेणे आणि कर प्रदानांमध्ये ओळखल्या गेलेल्या विसंगतींबद्दल संभाव्य जोखीम दर्शवितात. ज्या 100 करदात्यांच्या अभिलेख्यांची/विवरणांची तपासणी करण्यात आली त्यापैकी, लेखापरीक्षणाला 20 प्रकरणांमध्ये व्याज प्रदान न केल्यामुळे आणि पुरवठ्याचे चुकीचे वर्गीकरण

झाल्यामुळे ₹ 154.64 कोटींच्या महसूल परिणामासह अनुपालन कमतरता निदर्शनास आल्या. याशिवाय, ₹ 6,666.10 कोटींच्या विसंगत्या असलेल्या 119 प्रकरणांमध्ये आयटीसी घेणे, कर दायित्वांचे निर्वहन करणे आणि उलाढाल यामध्ये विसंगत्या निदर्शनास आल्या.

3.2.11 शिफारश

जीएसटी प्रदान व विवरणे दाखल करणे यावर विभागाचे पर्यवेक्षण यामध्ये लेखापरीक्षणाद्वारे अधोरेखित केलेल्या विचलनांना शासनाने त्वरित दूर करावे आणि लेखापरीक्षणाला परिणाम कळवण्यात यावा.

(दत्तप्रसाद शिरसाट)

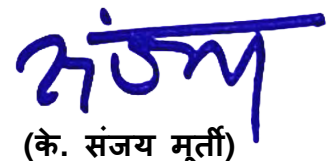
महालेखाकार (लेखापरीक्षा-II),

महाराष्ट्र

नागपूर

दिनांक: 23 दिसम्बर 2025

प्रतिहस्ताक्षरीत

(के. संजय मूर्ती)

भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक

नवी दिल्ली

दिनांक: 13 जनवरी 2026

परिशिष्टे

परिशिष्ट 1.1

(संदर्भ: परिच्छेद 1.6.1; पृष्ठ: 4)

31 डिसेंबर 2022 पर्यंत निर्गमित पंतु 30 जून 2023 रोजी प्रलंबित असलेले विभाग निहाय निरीक्षण अहवाल/परिच्छेद दर्शविणारे विवरण

अ. क्र.	समूहाचे/विभागाचे नाव	क्षेत्राचे नाव	2017-18 पर्यंत		2018-19		2019-20		2020-21		2021-22		2022-23		एकूण	
			निरीक्षण अहवाल	परिच्छेद	निरीक्षण अहवाल	परिच्छेद	निरीक्षण अहवाल	परिच्छेद	निरीक्षण अहवाल	परिच्छेद	निरीक्षण अहवाल	परिच्छेद	निरीक्षण अहवाल	परिच्छेद	निरीक्षण अहवाल	परिच्छेद
	समूह 12- वित्त (वित्त, नियोजन)	मुद्रांक व नोंदणी विभाग	615	1050	45	79	69	139	15	39	29	102	146	469	919	1878
		वित्त विभाग	878	1899	138	394	138	483	02	02	57	502	70	244	1283	3524
		गृह (उत्पादन शुल्क) विभाग	48	70	10	25	11	31	05	25	01	05	13	63	88	219
		एकूण	1541	3019	193	498	218	653	22	66	87	609	229	776	2290	5621

परिशिष्ट-2.1

(संदर्भ परिच्छेद 2.1; पृष्ठ 10)

करारनामा म्हणून कागदपत्रांचे चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी

कार्यालयाचे नाव	सह उपनिबंधक बोरीवली II, मुंबई
परिच्छेद क्रमांक आणि नि.अ. चे वर्ष	निरीक्षण अहवाल 2019-2022 चा परिच्छेद-1
दस्तऐवज क्रमांक आणि वर्ष	दस्तऐवज क्रमांक 5378/2020, (अभि.क्र. 649/2020)
पहिला पक्ष	मेसर्स XXXXXXXXXXXX मर्यादित
दुसरा पक्ष (विकासक)	मेसर्स XXXXXXXXXXXX मर्यादित
मालमतेचा तपशील	48,557.00 चौरस मीटरच्या सर्व मान्य विक्री विकास हक्कासहित तालुका बोरीवली, आर/सी वॉर्ड बोरीवली (पूर्व), गाव मेगाठाणे, येथील सर्व्हे क्रमांक 34A, हिस्सा क्रमांक 1, सीटीएस क्रमांक 215, झोन 86/391 येथील 3543 चौरस मीटर भूखंडाच्या मोजमापासह मालमतेवरील सर्व हक्क आणि कॉमन इंटरनल लेआउट अॅक्सेस खालील जमिनीतील 421.80 चौरस मीटर अविभाजित हितसंबंधासह.
लेखापरीक्षणाद्वारे गणना	
वार्षिक दर सूची	2020-21
झोन क्रमांक	86/391
मौजा/गाव	मेगाठाणे
विक्री विकास हक्कांचे क्षेत्र	48,557.00 चौ.मी.
जमिनीचा दर	₹ 68810 प्रती चौ.मी.
विक्री विकास हक्कांचे बाजार मूल्य $48,557.00 \times 68810 =$	₹ 334,12,07,500/-
विक्री विकास हक्कांचा मोबदला	₹ 350,00,00,000/-
₹ 350,00,00,000/- वर 5% दराने आकारणीय मुद्रांक शुल्क	₹ 17,50,00,000/-
2% दराने आकारलेले मुद्रांक शुल्क	₹ 7,00,00,000/-
मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी	₹ 10,50,00,000/-
मुद्रांक जिल्हाधिकारी, बोरीवली द्वारे गणना	
विक्री विकास हक्कांचे बाजार मूल्य $48,557.00 \times 68810 =$	₹ 334,12,07,500/-
विक्री विकास हक्कांचा मोबदला	₹ 350,00,00,000/-
₹ 350,00,00,000/- वर 2% दराने आकारलेले मुद्रांक शुल्क	₹ 7,00,00,000/-

परिशिष्ट-2.2

(संदर्भ परिच्छेद 2.2; पृष्ठ 11)

मालमतेच्या कमी मूल्यांकनामुळे ₹ 1.89 कोटींच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी

कार्यालयाचे नाव	सह उपनिबंधक,मुंबई शहर-III	
परिच्छेद क्रमांक आणि नि.अ.चे वर्ष	निरीक्षण अहवाल 2019-2022 चा परिच्छेद-3	
दस्तऐवज क्रमांक आणि वर्ष	11749/2019	
मालकाचे नाव	XXXXXXXXXX मर्यादित	
विकासकाचे नाव	XXXXXXXXXX मर्यादित	
मालमतेचा तपशील	शिवाजीनगर वरळी मुंबई येथील सर्व्हे क्रमांक 52 भाग जुना सी.एस. क्रमांक 160 (भाग) नवीन सी.एस. क्रमांक 999 (भाग) येथे असलेली 3201.00 चौ.मी. जमिनीसोबत त्यावर इमारत क्रमांक 6 आणि 7 म्हणून ओळखली जाणारी इमारत आणि आता शिवाजीनगर शिव-किरण सहकारी गृहनिर्माण संस्था मर्यादित म्हणून ओळखले जाणारे, ज्यामध्ये तळमजला आणि तीन मजले आहेत.	
लेखापरीक्षणाद्वारे गणना		
वार्षिक दर सूची	2017-18	तपशील
झोन क्रमांक	13/98	
मौजा/गाव	वरील मालमतेच्या तपशीलानुसार	
भूखंड क्षेत्र	3201 चौ.मी.	
जमीन दर	176200	
बांधकाम दर	27500	
मुळ एफएसआय म्हणजेच 3 3201X3 (दस्तऐवजाच्या तरतुदी E नुसार जास्तीत जास्त परवानगीयोग्य एफएसआय वापरता येऊ शकतो)	9603 चौ.मी.	
फंजिबल एफएसआय 9603 x 0.35	3361.05 चौ.मी.	
एकूण उपलब्ध एफएसआय	12964.05 चौ.मी.	
सदस्यांचे सध्याचे क्षेत्र	279.97 चौ.मी. x 1.2/10.76 x 96 सदस्य	2997.45 चौ.मी.
सदस्यांना द्यावयाचे बांधकामाचे एकूण क्षेत्र (प्रत्येक सदस्यासाठी 540 चौ फूट म्हणजे 50.18 चौ.मी.)	50.18 x1.1 x 96 सदस्य = 5299 चौ.मी.	5299 चौ.मी.
विकासकाला उपलब्ध क्षेत्र (सदस्यांना द्यावयाचे एकूण एफएसआय क्षेत्र)	12964.05 चौ.मी. - 5299 चौ.मी. = 7665.05 चौ.मी.	7665.05 चौ.मी.
मालकांचा हिस्सा (मोबदला)		
बांधकामाचे दिलेले एकूण क्षेत्र (प्रत्येक सदस्यासाठी 540 चौ. फूट म्हणजे 50.18 चौ.मी. 50.18 x 1.1x 96 सदस्य = 5299 चौ.मी.	5299 x 27500	₹ 14,57,22,720
कार पार्किंग (13.75 x 96 = 1317.12)	1317.12 x ₹ 27500 x 25%	₹ 90,55,200
निकाय निधी- प्रति सदस्य ₹ 24,00,000	₹ 24,00,000 x 96 सदस्य	₹ 23,04,00,000/-
तात्पुरते निवास व्यवस्था प्रति सदस्य प्रति महिना ₹ 50000	₹ 50000 x 96 सदस्य x 36 महिने	₹ 17,28,00,000
स्थांनातरण शुल्क प्रति सदस्य ₹ 25000/-	₹ 25000 x 96 सदस्य	₹ 24,00,000
दलाली प्रति सदस्य ₹ 50000	₹ 50000 x 96 सदस्य	₹ 48,00,000
मालकाला विद्यमान क्षेत्र	279.97 x 1.2/10.76 x 96	2997.45 चौ.मी.
मोफत फंजीबल क्षेत्र	2997.45 x 1.35	4046.55 चौ.मी.
मोफत फंजीबल क्षेत्राबाहेर फंजीबल एफएसआय क्षेत्र	5299-4046.55	1252.45 चौ.मी.
सदस्यांना दिलेले अतिरिक्त क्षेत्र 5299 (2997.45 x 1.35 =4046.55) (1252.45 x 176200 x 60%)	1252.45 चौ.मी.	132409014

कार्यालयाचे नाव	सह उपनिबंधक, मुंबई शहर-III	
एकूण मोबदला		₹ 68,43,39,414
विकासकाला बाजार मूल्य		
विकासकाला वाटप केलेले क्षेत्र		7665.05 चौ.मी.
बाजार मूल्य	7665.05 x 176200	₹ 135,05,81,810/-(a)
वजा :- सदस्यांना दिलेल्या क्षेत्राचा बांधकाम खर्च.	5299 x 27500 =145722720	₹ 14,57,22,720/-(b)
वजा प्रदान केलेला फंजीबल अधिमूल्य (फंजीबल एफएसआय - मोफत फंजीबल एफएसआय (3361.05 - (2997.45 x 0.35=1049.10)	2312 x 176200 x 50%	₹ 203687200/- (c)
बाजार मूल्य (a-b-c)		₹ 100,11,72,110
किंवा जागेच्या बाजार मूल्याच्या 50%	3201 x 50% x 176200	₹ 28,20,08,100/-
विकासकाला बाजार मूल्य जास्त असल्यामुळे, बाजार मूल्यावर मुद्रांक शुल्क आकारले जाईल.		
5% दराने आकारणीय मुद्रांक शुल्क		₹ 5,00,58,605
आकारलेले मुद्रांक शुल्क		₹ 3,11,48,600
कमी आकारलेले मुद्रांक शुल्क		₹ 1,89,10,005-
सह जिल्हा निबंधक मुंबई शहर-III, मुंबई शहर द्वारा केलेली गणना		
विभागाने ठरवलेले बाजार मूल्य		₹ .62,28,92,000/-
5% दराने प्रदान केलेले मुद्रांक शुल्क		₹ .3,11,48,600/-

परिशिष्ट-2.3

(संदर्भ परिच्छेद 2.3; पृष्ठ 13)

मुद्रांक शुल्काच्या अनियमित सवलतीमुळे ₹ 1.50 कोटीची कमी मुद्रांक शुल्क आकारणी

कार्यालयाचे नाव	सह उपनिबंधक, अंधेरी-1, मुंबई
परिच्छेद क्रमांक आणि नि.अ.चे वर्ष	निरीक्षण अहवाल 2019-22 चा परिच्छेद-1-
दस्तऐवज क्रमांक आणि वर्ष	825/2021, 823/202, व 6690/2018
विक्रेता/मूळ विकासक	XXXXXX मर्यादित
खरेदीदार/नवीन विकासक	मेसर्स XXXXXXXXXX मर्यादित
मालमतेचा तपशील	09/11/2016 च्या सुधारित एसआरए स्वारस्य पत्रानुसार, मुंबई उपनगरीय जिल्ह्यातील काडेश्वरी मंदिर मार्गावरील माउंट मॅरी हिल्स येथे असलेल्या बांद्रा बी गावातील सीटीएस क्रमांक B/908, B/909, B/910 B/911 असलेल्या 15205.80 चौरस मीटर जमिनीच्या क्षेत्रफळातून निर्माण होणाऱ्या 5363.04 चौरस मीटर एफएसआय क्षेत्रफळाचा मोफत विक्री घटक.
लेखापरीक्षणाद्वारे गणना	
दस्तऐवज क्रमांक	823/2021
वार्षिक दर विवरणपत्र (ASR)	2020-21
प्रकार	विकास करार
मौजा	गाव बांद्रा B
झोन	21/134
सीटीएस क्रमांक	B/908, B/909, B/910, B/911
जमीन दर	266910
निवासी दर	467580
प्लॉट क्षेत्र	15205.80 चौ.मी.
मोफत विक्री घटक	5363.04 चौ.मी.
फंजिबल एफएसआय @ 0.35	1877.06 चौ.मी.
एकूण मोफत विक्री घटक	7240.10 चौ.मी.
संयुक्त विकासकाला दिलेले क्षेत्र	1783.20 चौ.मी.
खरेदीदाराला उपलब्ध शिल्लक/निव्वळ मोफत विक्री घटक	5456.90 चौ.मी.
मूळ विकासक आणि संयुक्त विकासक दोघांनाही हस्तांतरित केलेला मोबदला	
संयुक्त विकासकाला दिलेल्या बांधकाम क्षेत्राची किंमत 1486 x 1.2 x 467580 x 1.05	875478088 (i)
कार पार्किंग 1783.2/45=40 x 13.75 x 467580 x 25%	64292250 (ii)
एकूण (i)+(ii) = 939770338 x 85%	798804787
हबटाऊन लिमिटेड ला रोखीत प्रदान केलेला मोबदला	700000000
एकूण मोबदला	1498804787 (A)
विकासकांचे बाजार मूल्य	
09/11/2016च्या एलओआय नुसार विक्री घटक	5363.04 चौ.मी.
एकूण विक्री घटक एफएसआय 5363.04 x 135%	7240.1
BDR-1/823/2021 (संयुक्त डीए) द्वारे विक्री घटक एफएसआय विकले	1783.20
निव्वळ विक्री घटक एफएसआय (7240.10-1783.20)	5456.90
एकूण विक्री घटक एफएसआयचे मूल्य 5456.9 x 266910	₹ 145,65,01,179/-(i)
वजा: फंजिबल प्रीमियम 1877.06 x 266910 x 0.50	₹ 25,05,03,042/-(ii)

कार्यालयाचे नाव	सह उपनिबंधक, अंधेरी-1, मुंबई
एकूण पुनर्वसन घटक	13643.96 चौ.मी.
पृष्ठ क्रमांक 8 कलम क्रमांक (o) नुसार बांधलेला पुनर्वसन घटक	3412.70 चौ.मी.
बांधण्यात येणारा एकूण पुनर्वसन घटक (13643.96-3412.70)	10231.26 चौ.मी.
कमी: पुनर्वसन घटक वजावट 10231.26 x 30250	₹ 30,94,95,615/-(iii)
विकासकाचे निव्वळ मूल्य (i-ii-iii) (1456501179-25050302.30-309495615)	₹ 89,65,02,522/-(a)
अधिक परतफेड करण्यायोग्य सुरक्षा ठेव 700000000 x 16% x 4 वर्ष	₹ 44,80,00,000/-(b)
विकासकांचे मूल्य (a + b)	₹ 134,4503,000/-(B)
म्हणून ₹1498804787 च्या मोबदल्यात तीन टक्के दराने मुद्रांक शुल्क आकारले जाईल कारण ते बाजार मूल्यापेक्षा जास्त आहे.	₹ 4,49,64,144/-
आधीच प्रदान केलेले मुद्रांक शुल्क (₹ 2,22,54,600/-अधिक ₹ 77,21,496)	₹ 2,99,76,096/-
मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी	₹ 1,49,88,048/-
मुख्य नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य महसूल प्राधिकरणाने केलेले मूल्यांकन	
बाजार मूल्य	₹ 149,88,04,787-
कलम 25(b) अंतर्गत ₹ 149,88,04,787/-वर 2% दराने आकारले जाणारे मुद्रांक शुल्क	₹ 2,99,76,096/-
आकारलेले मुद्रांक शुल्क	₹ 2,22,54,600/-
मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी व आकारलेले	₹ 77,21,496/-

परिशिष्ट-2.4

(संदर्भ परिच्छेद 2.4; पृष्ठ 14)

मालमतेच्या बाजारभावासाठी पूर्ण भूखंड क्षेत्राचा विचार न केल्यामुळे ₹ 76.18 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी

कार्यालयाचे नाव	मुद्रांक जिल्हाधिकारी,अंधेरी,मुंबई उपनगर
परिच्छेद क्रमांक आणि नि.अ.चे वर्ष	निरीक्षण अहवाल 2019-2022 चा परिच्छेद-1
कागदपत्र क्रमांक आणि वर्ष	ADJ/1100900/78/2019
विक्रेत्याचे नाव	श्री. XXXXXXXXXXXX
खरेदीदाराचे नाव	XXXXXXXXXXXX, मर्यादित दायित्व भागीदारी फर्म
मालमतेचा तपशील	विलेपार्ले (प.) येथील नगररचना योजना क्रमांक VI च्या अंतिम भूखंड क्रमांक 25 तालुका अंधेरी, मधील विलेपार्ले (पश्चिम) मुंबई उपनगरीय जिल्हा आता सीटीएस क्रमांक 884/1 ते 884/5 मधील 1101.18 चौरस मीटरच्या सर्व जमिनीचे तुकडे आणि भाग
लेखापरीक्षणाद्वारे गणना	
वार्षिक दर सूची	2019-20
झोन क्रमांक	37/189
मौजा/गाव	विले पार्ले (पश्चिम), तालुका अंधेरी
मालमतेचे क्षेत्र	1101.18 चौरस मीटर क्षेत्रफळ आणि त्यावर उभ्या असलेल्या इमारतीसह
जमीन क्षेत्र	1101.18 चौ.मी.
जमीन दर	₹ 124100/-
निवासी दर	₹ 208900/-
बाजार मूल्य	₹ 13,66,44,028/- म्हणजे (A)
जमीन क्षेत्र 1101.08*124100	
टीडीआर क्षमता	550.54 चौ.मी. (9.14 मीटर रस्त्याच्या रुंदीनुसार 50%)
टीडीआर मूल्य 550.54*124100*40%	₹ 2,73,28,805/- म्हणजे (B)
जमीन दराच्या 40%	
एकूण बाजार मूल्य (A+B)	₹ 163972833/-
खरेदीचा मोबदला	₹ 3,50,00,000/-
₹ 16,39,72,833/- वर 6% दराने आकारणीय मुद्रांक शुल्क	₹ 98,38,370/-
आकारलेले मुद्रांक शुल्क	₹ 22,20,000/-
कमी आकारलेले मुद्रांक शुल्क	₹ 76,18,370/-
मुद्रांक जिल्हाधिकारी, अंधेरी, मुंबई उपनगर द्वारा गणना	
मालमतेचे बाजार मूल्य	₹ 16,39,72,833/- म्हणजेच सीओएस अंधेरीने लेखापरीक्षणाद्वारे गणना केल्याप्रमाणे बाजार मूल्य मान्य केले.
₹ 163972833/- वर 6% दराने आकारणीय मुद्रांक शुल्क	₹ 98,38,370/-
आकारलेले मुद्रांक शुल्क आकारले	₹ 22,20,000/-
मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी	₹ 76,18,370/-

परिशिष्ट-2.5

(संदर्भ परिच्छेद 2.5; पृष्ठ 15)

संमती व परवान्याचे चुकीचे वर्गीकरण केल्यामुळे ₹ 29.71 लाखांच्या मुद्रांक शुल्काची व नोंदणी फीची कमी आकारणी.

कार्यालयाचे नाव	सह उपनिबंधक, हवेली V, पुणे
परिच्छेद क्रमांक आणि नि.अ. चे वर्ष	निरीक्षण अहवाल 2019-22 चा परिच्छेद-1
दस्तऐवज क्रमांक आणि वर्ष	8479/2021
परवानादात्याचे नाव	XXXXXXXXXX मर्यादित "परवानादाता" आहे
परवानाधारकाचे नाव	XXXXXXXXXX कंपनी
मालमतेचा तपशील	एमआयडीसी, चिंचवड, पुणे भूखंड क्रमांक 18/2, D1 ब्लॉक, येथे स्थित A व B इमारतीमध्ये तळमजला (842.82 चौरस मीटर), पहिला मजला, दुसरा मजला आणि तिसरा मजला (2648.44 चौरस मीटर) एकूण 3491.26 चौरस मीटर मोजमापाचा परिसर
लेखापरीक्षणाद्वारे गणना	
वार्षिक दर विवरणपत्र	2020-21
झोन क्रमांक	2/19.1/P-40
मौजा/गाव	D1 ब्लॉक एमआयडीसी, चिंचवड
भाडेपट्टा कालावधी	15 जुलै 2021 ते 14 जुलै 2026 पर्यंत साठ महिन्यांच्या सुरुवातीच्या कालावधीसाठी आणि परवानाधारकाच्या पर्यायावर पुढील साठ महिन्यांच्या कालावधीसाठी नूतनीकरण. (10 वर्षे)
बांधकाम क्षेत्र	3491.26 चौ.मी.
जमीन दर	₹ 38,380/-
बांधकाम दर	₹ 26,620/-
एसआर 20-21 च्या व्हीजी 6(iii) नुसार भाडेपट्टा क्षेत्राचे मूल्यांकन औद्योगिक रचनेसाठी = ((जमीन दर + घसारा बांधकाम दर) x 1.10 x बांधलेले क्षेत्र)	औद्योगिक संरचना-((38380+26620)x1.10x3491.26)=24,96,25,090 एकूण = ₹ 24,96,25,090
एकूण बाजार मूल्य	₹ 24,96,25,090 म्हणजे ₹ 24,96,25,000/-
कलम 36(ii) नुसार एमव्हीच्या 25 टक्के	₹ 6,24,06,250/-
5% दराने आकारणीय मुद्रांक शुल्क	₹ 31,20,312 /-
आकारलेले मुद्रांक शुल्क	₹ 1,78,700/-
मुद्रांक शुल्काची कमी आकारणी	₹ 29,41,612/-
आकारणीय आरएफ	₹ 30,000/-
आकारलेले आरएफ	₹ 1,000/-
कमी आरएफ	₹ 29,000/-
एसडी आणि आरएफची एकूण कमी आकारणी	₹ 29,70,612/-
सह उपनिबंधक हवेली-V, पुणे द्वारे गणना	
बाजार मूल्य	₹ 63,13,428/-
मोबदला	₹ 11,38,523/-
आकारलेले मुद्रांक शुल्क	₹ 1,78,700/-

परिशिष्ट-2.6

(संदर्भ परिच्छेद 2.6; पृष्ठ 17)

एमव्हीएटी नियमांच्या नियम 53(3)(a) अंतर्गत वजावट कमी केल्यानेर 96.84 लाखांच्या

कराची आणि त्यावरील व्याजाची कमी आकारणी -

डीलरचे नाव	मेसर्स XXXXXXXXXXXX प्रोडक्ट्स.				
टीआयएन.	27910298741V,				
निर्धारण कालावधी	2014-15,				
निर्धारण आदेश	16.02.2019				
विभागानुसार			लेखापरीक्षणानुसार		
जीटीओ विक्री	2991819523		जीटीओ विक्री	2991819523	
वजा: वस्तू परतावा	17949178		वजा: वस्तू परतावा	17949178	
वजा: निव्वळ कर रक्कम	233990642		वजा: निव्वळ कर रक्कम	233990642	
वजा: कलम 8(1) अंतर्गत विक्री	451486311		वजा: कलम 8(1) अंतर्गत विक्री	451486311	
वजा: श्रम शुल्क	186355		वजा: श्रम शुल्क	186355	
वजा: इतर मान्य वजावटी:	209987		वजा: इतर मान्य वजावटी:	209987	
विक्रीची निव्वळ उलाढाल	2287997050		विक्रीची निव्वळ उलाढाल	2287997050	
कराची गणना					
कराचा दर	करपात्र विक्री	कर	कराचा दर	करपात्र विक्री	कर
12.5%	1594543862	199317983	12.5%	1594543862	199317983
5%	693453188	34672659	5%	693453188	34672659
एकूण	2287997050	233990642	एकूण	2287997050	233990642
जीटीओ खरेदी	2551152239		जीटीओ खरेदी	2551152239	
वजा: C प्रपत्रावर आंतरराज्यीय खरेदी	80616191		वजा: C प्रपत्रावर आंतरराज्यीय खरेदी	80616191	
वजा: नोंदणीकृत विक्रेत्यांकडून खरेदी जिथे कर स्वतंत्रपणे वसूल केला जात नाही	1817103		वजा: नोंदणीकृत विक्रेत्यांकडून खरेदी जिथे कर स्वतंत्रपणे वसूल केला जात नाही	1817103	
वजावटीसाठी पात्र खरेदी	2468718945		वजावटीसाठी पात्र खरेदी	2468718945	
वजावटीसाठी पात्र खरेदीचे दरानुसार विभाजन	निव्वळ खरेदी	कर घटक	कराचा दर	निव्वळ खरेदी	कर घटक
12.5%	611785743	76473218	12.5%	611785743	76473218
5%	1686331161	84316558	5%	1686331161	84316558
1%	9715085	97151	1%	9715085	97151
एकूण	2307831989	160886927	एकूण	2307831989	160886927
वजावटीची गणना					
कर रक्कम	160886927		कर रक्कम	160886927	
वजा: J2XJ1 च्या आधारावर विसंगती	188085		वजा: J2XJ1 च्या आधारावर विसंगती	188085	
वजा: कलम 52B अंतर्गत वजावट	867289		वजा: कलम 53(1) इंधन + 53(7) कार्यालयीन उपकरणे अंतर्गत वजावट	867289(3% of 27591436 + 3% of 1318204)	
वजा: कलम 53 अंतर्गत वजावट	4114776		*कलम 53 अंतर्गत कमी वजावट:	9370751	
अनुज्ञेय वजावट	155716777		अनुज्ञेय वजावट	150460802	
विभागाने मान्य केलेली अतिरिक्त वजावट					₹ 5255974
30(3) अंतर्गत व्याज					5255975 * 84.25% = 4428158
एकूण					₹ 9684132

*53 अंतर्गत वजावटीची गणना:

जीटीओ खरेदी	2551152239
वजा: कर घटक 1% 5% 12.5%	97151 86168715 72013206
कमी: इंधन कार्यालयीन उपकरणे	27591436 1318204
निव्वळ खरेदी	₹ 2363963527
53 अंतर्गत वजावट	2363963527* [^] 9.91% (शाखा हस्तांतरण टक्केवारी) * 4% = 9370751

[^] शाखा हस्तांतरण टक्केवारी

जीटीओ विक्री	₹ 2991819523
वजा एमव्हीएटी	₹ 233990642
वजा : वस्तू परतावा	₹ 17949178
वजा : इतर वजावट	₹ 209987
वजा : सीएसटी अंतर्गत विक्री परतावा	₹ 649656
वजा : गोळा केलेली सीएसटी	₹ 2474232
निव्वळ विक्री	₹ 2736545828
शाखा हस्तांतरण	₹ 271242167
निव्वळ करपात्र उलाढालीत शाखा हस्तांतरणाची टक्केवारी	9.91%

30(3) अंतर्गत व्याज

एप्रिल 2015 ते डिसेंबर 2015 = $9 * 1.25\% = 11.25\%$

जानेवारी 2016 ते फेब्रुवारी 2016 = $2 * 1.5\% = 3$

मार्च 2016 ते फेब्रुवारी 2019 = $35 * 2\% = 70$

एकूण टक्केवारी = 84.25%

परिशिष्ट-3.1.1

(संदर्भ परिच्छेद 3.1.10.1(i); पृष्ठ 26)

रद्द झालेल्या करदात्यांद्वारा इ-वे बिल तयार करणे

अ. क्र.	जीएसटी आयरन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रभार	नोंदणीची तारीख	नोंदणी रद्द करणाची तारीख	नोंदणी रद्द करणाच्या तारीख व रद्द करणाच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	तयार कर मूल्य	वस्तूचे कर मूल्य	रद्दिकरणाचे कारण	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
1	2XXXX XXXXX XXXXO	औरंगाबाद (छ. संभाजीनगर)	एमआयडी सी, वाळूज-702	01/07/2017	10/04/2023	5 वर्ष 9 2 महीने	6.05	0.3	सलग सहा महिने विवरणपत्रे सादर करण्यास विफल झाले.	करदात्याचे रद्दिकरण सुरुवातीपासून करण्यात आल्यामुळे, एप्रिल 2024 मध्ये ₹ 0.52 लाखांची थकबाकी वसूल करण्यासाठी डीआरसी 07 सह कलम 63 अंतर्गत करनिर्धारण आदेश जारी करण्यात आला.	----	
2	2XXXX XXXXX XXXX8	कोल्हापूर (कोल्हापूर)	सातारा	16/08/2017	07/12/2019	2 वर्ष 3 14 महीने	20.23	1.03	सलग तीन कर कालावधीसाठी विवरणे दाखल केले नाही.	अभिनिर्णय कार्यवाही केल्या गेली आणि बकाया वसूल करण्यासाठी कारवाई सुरु केल्या गेली. 25/4/2024 रोजी ₹ 1.24 लाखांसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला.	----	
3	2XXXX XXXXX XXXX5	ठाणे ग्रामीण (मीरा भायंदर)	भायंदर-पूर्व-702	18/08/2017	01/12/2018	0 वर्ष 9 7 महीने	77	0	नोंदणीच्या तारखेपासून 6 महिन्यांच्या आत करदात्याने व्यवसाय सुरु न करणे	पूर्ववर्ती प्रभावाने रद्दिकरण सुरु करण्यात आले आहे. परंतु आरटीपीने ई-वे बिल तयार केले आहे आणि ते जीएसटीआर 1 किंवा जीएसटीआर 3B मध्ये प्रविष्ट केले नाही म्हणून आरटीसी घेणे किंवा हस्तांतरण नाही.	करदात्याने विवरण दाखल न केल्याने आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उतर मान्य नाही. कर वसूल करण्यासाठी आणि आयटीसी कारवाई करावी.	

अ. क्र.	जीएसटी आयरन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रभार	नोंदणीची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	वस्तूचे कर मूल्य	रद्दीकरणाचे कारण	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
4	2XXXX XXXXXX XXXXZ	ठाणे ग्रामीण(मीरा भायंदर)	भायंदर- पूर्व-702	19/12/2017	01/08/2018	25/11/2019	1 वर्ष 3 महीने	38	150.33	17.87	नोंदणीच्या तारखेपासून 6 महिन्यांच्या आत करदात्याने व्यवसाय सुरू न करणे	" रद्दीकरणाची प्रक्रिया पूर्वलक्षी प्रभावाने सुरू करण्यात आली आहे. म्हणून, करदात्याने रद्दीकरण सुरू होईपर्यंत ई-वे बिल तयार केले आहेत. 01/08/2018 पासूनचा आयटीसी पुर्ववर्तीकरण पासत्र नाही कारण मेसर्स मॅनम फूड प्रोडक्ट्स आता नोंदणीकृत व्यक्ती नाही. 01/08/2018 पासून आर.सी. रद्द झाल्यामुळे 01/08/2018 पासून आयटीसी हस्तांतरण करणे किंवा घेणे शक्य नाही.	. करदात्याने विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उत्तर मान्य नाही. कर वसूल करण्यासाठी आणि आयटीसी प्रत्यावर्तन करण्यासाठी कारवाई करावी.
5	2XXXX XXXXXX XXXXU	औरंगाबाद (छ.संभाजीनगर)	सीएसएन - शहर- 706	01/07/2017	01/07/2017	10/08/2022	5 वर्ष 1 महीने	1	2.2	0.4	सलग सहा महिन्यांसाठी विवरण दाखल करण्यात विफल झाला.	लेखापरीक्षण निरीक्षणाची तपासणी सुरू आहे आणि योग्य वेळी अनुपालन सादर केले जाईल. करदात्याला 6/12/2023 रोजी डीआरसी 14 जारी करण्यात आला.	पुढील प्रगती कळवावी.
6	2XXXX XXXXXX XXXXV	ठाणे शहर (कल्याण)	उल्हासन गर-5- 702	01/07/2017	01/07/2017	26/11/2019	2 वर्ष 4 महीने	5	20.79	3.74	विहित कालावधीसाठी विवरण दाखल करण्यात विफल झाला	3 ई-वे बिलांच्या बाबतीत असे सांगितले होते की ई-वे बिल अतांकिकपणे तयार केले आणि ती बनावट व पूर्णपणे चुकीची असल्याचे दिसते. करदात्याने फक्त ई-वे बिल तयार करण्याचा प्रयत्न केला.	पुढील कारवाई करावी आणि 2 ई-वे बिलांसाठी उत्तर प्रतिक्रित.

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रभार	नोंदणीची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	वस्तूचे कर मूल्य	रद्दीकरणाचे कारण	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
7	2XXXX XXXXX XXXXF	रायगड (रायगड उत्तर)	आईरोली-702	01/07/2017	30/04/2018	25/02/2020	1 वर्ष 9 महीने	6	15.76	2.84	विहित कालावधीसाठी विवरण दाखल करण्यात विफल झाला	एका ई-वे बिलाच्या बाबतीत असे सांगितले होते की माल प्राप्त करणाऱ्या व्यक्तीची पडताळणी करता आली नाही कारण तो आंतरराज्यीय व्यापार होता. 30/04/2014 रोजी जीएसटीआयएन स्वतःहून रद्द केले आणि 09/05/2018 रोजी ई-वे बिल तयार केले.	विभागाने अधिकारक्षेत्रीय अधिकाऱ्याला कळवणे आवश्यक असल्याने उत्तर मान्य नाही. 5 ई-वे बिलांसाठी उत्तर प्रलंबित आहे. हस्तांतरण झालेले आयटीसी प्रत्यावर्तन करणे आवश्यक आहे.
8	2XXXX XXXXX XXXXP	ठाणे ग्रामीण(मीरा भायंदर)	वसई-703	03/12/2020	03/12/2020	12/04/2021	0 वर्ष 4 महीने	20	1348.68	242.76	करदात्याने व्यवसाय बंद केला.करदात्याच्या आवेदनावर रद्दीकरण	ई-वे बिलांचे व्यवहार पडताळले गेले परंतु आरसी सुस्वातीपासूनच रद्द करण्यात आले. करदात्याने त्यामुळे आयटीसी प्रत्यावर्तन करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.	करदात्याने विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उत्तर मान्य नाही. आयटीसीची वसुली कळवावी.
9	2XXXX XXXXX XXXXE	रायगड रायगड दक्षिण	घनसोली-501	15/02/2020	15/02/2020	08/12/2020	0 वर्ष 9 महीने	12	1201.58	144.19	करदात्याने घोषित व्यवसायाच्या ठिकाणाहून व्यवसाय केला नाही.	जरी करदात्याने ई-वे बिल तयार केले असले तरी, ते फक्त आयटीसी हस्तांतरण करण्यासाठी केले गेले. करदात्याची नोंदणी सुस्वातीपासूनच रद्द करण्यात आली (आदेश दि. 8/12/20) म्हणजेच 15/2/20, म्हणून जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 3B डाउनलोड करता येऊ शकत नाही.	बीओ पोर्टलवर जीएसटीआर डेटा असावा. नोंदणी रद्द केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही. आयटीसीची वसुली सूचित करावी.
10	2XXXX XXXXX	नागपूर	त्रिमूर्तीनगर-701	26/09/2017	01/05/2018	04/10/2019	1 वर्ष 5 महीने	23	51.15	6.14	विहित कालावधीसाठी	"आरसी 01/05/2018 रोजी रद्द करण्यात आला होता परंतु त्याने मे 18	पुढील प्रगतीची प्रतीक्षा आहे.

अ. क्र.	जीएसटी आयरन	विवरण (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणीची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	वस्तूचे कर मूल्य	रद्दीकरणाचे कारण	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
	XXXX 5	(नागपूर पश्चिम)									विवरण दाखल करण्यास विफल	च्या कालावधीसाठी ई-वे बिल तयार केले होते जे त्याने रद्द केले. या करदात्याविरोध एमजीएसटी अधिनियम 2017 च्या कलम 63 अंतर्गत 2018-19 आणि 2019-20 या कालावधीसाठी मूल्यांकन कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे."	
11	2XXXX XXXXXX XXXXX2	नागपूर (चंद्रपूर)	हिंगनघाट 702	01/07/2017	30/11/2018	29/12/2021	3 वर्ष 0 4 महीने	3.87	0.19		विहित कालावधीसाठी विवरण दाखल करण्यास विफल	नोंदणी रद्द केल्यानंतर ई-वे बिल तयार करण्यात आले आणि म्हणून करदात्याने यंत्राडी कालावधीत ई-वे बिल जारी केले. एएसएमटी14 अंतर्गत दिनांक 28/12/2023 रोजी कलम 63 नियम 100(2) नुसार नोटिस जारी करण्यात आली.	पुढील प्रगतीची प्रतीक्षा आहे.
							एकूण	132	2897.64	419.46			

परिशिष्ट-3.1.2

(संदर्भ परिच्छेद 3.1.10.1(iii); पृष्ठ 28)

रद्द झालेल्या करदात्यांनी इ-वे बिल तयार करणे (एनजीटीपी)

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख व रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्ये वस्तुचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
1	2XXXX XXXX XXXX XF	"कोल्हापूर (कोल्हापूर_पश्चिम)"	रत्नागिरी_703	10/11/2021	10/11/2021	08/06/2022	16	550.35	99.06	करदात्याने डिसेंबर-21 मध्ये ई-वे बिल तयार केले परंतु नोव्हेंबर 2021 साठी जीएसटीआर 1 आणि 3B निरंक म्हणून दाखल केले. करदात्याला एनजीटीपी घोषित करण्यात आले म्हणून आयटीसी हस्तांतरित करण्यात आला नाही किंवा करदात्याने आयटीसीचा दावा केला नाही.	करदात्याने विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उत्तर मान्य नाही. प्राप्तकर्त्यांकडून आयटीसी वसूल करणे आवश्यक आहे.
2	2XXXX XXXX XXXX XB	"ठाणे शहर (कल्याण)"	बदलापूर_703	06/10/2021	06/10/2021	20/12/2021	21	181.19	32.61	करदात्याने डिसेंबर-21 मध्ये ई-वे बिल तयार केला आणि त्याच महिन्यात जीएसटीआयएन रद्द करण्यात आला. बीओ पोर्टलवर उपलब्ध नसल्यामुळे जीएसटीआर 1 ची प्रत आणि बीजकांची यादी सादर करण्यात विफल झाले. एनजीटीपी घोषित करण्यात आल्याने, कोणताही आयटीसी हस्तांतरित करण्यात आला नाही.	बीओ पोर्टलवर जीएसटीआर डेटा असावा. एनजीटीपीची घोषणा प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध करत नाही. आयटीसीची वसूली सूचित करावी.
3	2XXXX XXXX XXXX X8	"रायगड (रायगड-उत्तर)"	पुनवेल_701	01/12/2021	01/12/2021	02/02/2022	83	1260.58	226.9	करदात्याचा आरसी सुरुवातीपासूनच म्हणजेच 1/12/2021 रोजी रद्द करण्यात आला आणि एनजीटीपी घोषित करण्यात आला, त्यामुळे पडताळणीसाठी बीओ प्रणालीवर	उत्तर मान्य नाही कारण ईआययू एनजीटीपीसाठी संग्रहस्थान म्हणून काम करते आणि मूळ कागदपत्रे अधिकारक्षेत्रीय

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्येव स्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
4	2XXXX XXXX XXXX XJ	"ठाणे शहर (झिंडी)"	रामबाग_701	01/06/2020	01/06/2020	09/12/2020	0 वर्ष 6 महीने	332	2952.07	205.1	कोणताही अभिलेख उपलब्ध नव्हता. लाभार्थीविरुद्ध कारवाई करण्यासाठी इलेक्ट्रॉनिक फोल्डर ईआययू कडे पाठवण्यात आले. एमजीएसटीच्या कलम 16(2) अंतर्गत आयटीसी उपलब्ध नसल्याचेही त्यात नमूद करण्यात आले होते.	प्राधिकाऱ्याकडे असतात आणि 2022 च्या आयटी परिपत्र 10 A नुसार वसूलीची कारवाई करावयास पाहिजे होती.
5	2XXXX XXXX XXXX XN	"ठाणे ग्रामीण (मीरा भा यंदर)"	वसई_501	26/11/2020	26/11/2020	28/12/2021	1 वर्ष 1 महीने	294	12030.06	2165.41	ऑगस्ट 20 मध्ये डीलरने ई-वे बिलांद्वारे वस्तूची वाहतूक दाखवली होती तरी, करदात्याने ऑगस्ट 20 मध्ये जीएसटीआर 1 दाखल केला नाही. पुरवठादाराने त्याचा जीएसटीआर 1 दाखल केला की आयटीसी दिला जातो. केवळ ई-वे बिल जारी केल्याच्या आधारावर आयटीसी प्राप्तकर्त्याला हस्तांतरित केला जात नाही.	उत्तर मान्य नाही कारण करदात्याने दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही. प्राप्तकर्त्यांकडून आयटीसी वसूल करणे आवश्यक आहे.
6	2XXXX XXXX XXXX X0	"रायगड (रायगड_दक्षिण)"	खारघर_701	09/05/2021	09/05/2021	14/02/2022	0 वर्ष 9 महीने	5	221.54	39.88	आयटीसी प्रत्यावर्तन करण्याबाबतच्या लेखापरीक्षण प्रश्नाचे कोणतेही विशिष्ट उत्तर देण्यात आले नाही परंतु असे सांगितले आहे की करदात्याचा आर.सी. सुसवातीपासूनच रद्द केले गेले. बीओ प्रणालीवरील तपशील उपलब्ध नाही.	वसूल उत्तर करण्याबाबत प्रतिक्षित आहे.
											करदात्याने सुसवातीपासूनच रद्द केले गेले. बीओ प्रणालीवरील तपशील उपलब्ध नाही.	करदात्याने दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्ये वस्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
9	2XXXX XXXX XXXX XZ	"ठाणे शहर (ठाणे शहर)"	वागले औ.क्षे._7 02	26/02/ 2019	26/02/ 2019	01/01/20 20	0 वर्ष 10 महीने	41	412.64	74.28	करण्यासाठीचे पत्र संबंधित समुचित अधिकाऱ्याला आयटीसी वसूल करण्यासाठी योग्य कारवाई करण्यासाठी पाठवले ."	उर्वरित करदात्यांकडून वसुली करदात्यांकडून प्रतिकेत आहे.
10	2XXXX XXXX XXXX XE	"ठाणे ग्रामीण (पालघर)"	विरार पूर्व_701	15/02/ 2019	15/02/ 2019	13/12/20 19	0 वर्ष 9 महीने	155	10579.68	690.89	करदात्याने जीएसटीआर 1 दाखल केला आहे, परंतु कोणत्याही कालावधीसाठी जीएसटीआर 3B दाखल केलेला नाही. आयटीसी हस्तांतरित करण्याबाबत असे सांगितले गेले की जीएसटीआयएनने असे नाकारले आहे की एनजीटीपी द्वारे कोणताही आयटीसी मिळू शकत नाही किंवा हस्तांतरित केला जाऊ शकत नाही.	करदात्याने विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उतर मान्य नाही. प्राप्तकर्त्यांकडून आयटीसी वसूल करणे आवश्यक आहे.
11	2XXXX XXXX XXXX X7	"नागपूर (नागपूर- पूर्व)"	खापरी_7 01	20/05/ 2019	20/05/ 2019	26/04/20 23	3 वर्ष 11 महीने	48	513.41	90.92	उत्तर दिले की नोंदणी सुरुवातीपासूनच म्हणजेच 20/05/2019 रोजी रद्द करण्यात आली होती. राज्यातील आणि राज्याबाहेरील आयटीसी प्राप्तकर्त्यांची माहिती ईआयडूद्वारे पडताळली जाते आणि तथ्ये नोंदल अधिकारी आणि	पुढील प्रगती प्रतिकेत आहे.

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नॉंदणी ची तारीख	नॉंदणी रद्द करण्याची तारीख	नॉंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नॉंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्येव स्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
12	2XXXX XXXX XXXX XG	"नागपूर (नागपूर-परिचम)"	त्रिमूर्ती_नगर_702	03/07/2018	03/07/2018	31/08/2019	1 वर्ष 1 महीने	23	216.67	39	इतर राज्यातील संबंधित अधिकाऱ्यांना कळवण्यात आली नियम 86-A नुसार प्राप्तकर्त्याचा ईसीएलमध्ये उपलब्ध आयटीसी अवरुद्ध केला जाईल	पुढील प्रगती प्रतिक्षेत आहे.
13	2XXXX XXXX XXXX X6	"ठाणे ग्रामीण (मीरा_भा यंदर)"	मीरा_704	15/04/2019	15/04/2019	30/12/2019	0 वर्ष 8 महीने	216	1854.73	333.85	"करदात्याने जीएसटीआर 01 मध्ये दिल्लीत राहणाऱ्या आणि छत्तीसगडमध्ये राहणाऱ्या दोन करदात्यांना विक्री दाखवली आहे. सप्टेंबर 2019 ते नोव्हेंबर 2019 दरम्यान जीएसटीआर 3B मध्ये दाखवलेल्या विक्रीबाबत असे सांगितले आहे की करदात्याने एकूण ₹ 30254493// आयटीसीचा दावा केला होता. करदात्याने सप्टेंबर-19 आणि ऑक्टोबर-19 या कालावधीसाठी जीएसटीआर 01 नुसार ₹ 22830483/- आयटीसी विक्रीद्वारे हस्तांतरित केला (ज्यासाठी संबंधित	पुढील प्रगती प्रतिक्षेत आहे.

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्येव स्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
14	2XXXX XXXX XXXX XJ	ठाणे ग्रामीण (मीरा भा यंदरा)	मीरा_70 5	26/03/2019	26/03/2019	13/02/2020	0 वर्ष 10 महीने	211	1348.97	242.81	समुचित अधिकाऱ्यांना पत्र जारी केले गेले होते) आणि नोव्हेंबर-19 या कालावधीसाठी जीएसटीआर 3B नुसार ₹ 7244402/- कर प्रदान केला होता जो त्या कालावधीसाठी जीएसटीआर 01 द्वारे हस्तांतरित करण्यात आला नाही. क्रेडिट लेजरमधून उर्वरित आयटीसी ₹ 179608/- अवरुद्ध करण्यात आला आहे."	पुढील प्रगती प्रतिक्षेत आहे.
15	2XXXX XXXX	ठाणे शहर	भिवंडी_7 09	13/02/2019	13/02/2019	10/12/2019	0 वर्ष 9 महीने	48	966.52	138.49	विभागाने सांगितले की या कार्यालयाचे असे मत होते की एनजीटीपी घोषित केल्यामुळे, कोणताही आयटीसी पत्र लिहिले.	बीओ पोर्टलवर जीएसटीआर डेटा असावा. एनजीटीपीची घोषणा

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्ये वस्तुचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
	XXXX XM	(कल्याण)									हस्तांतरित केला नाही. बीओ पोर्टलवर उपलब्ध नसल्यामुळे जीएसटीआर 1 आणि 3B च्या प्रती सादर कराव्या.	प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंधित करत नाही.
16	2XXXX XXXX XXXX X6	पुणे-4 (पुणे_दक्षिण)	धानोरी_7 01	18/12/2019	18/12/2020	18/12/2020	1 वर्ष 0 महीने	295	2831.5	525.68	"फक्त ई-वे बिल तयार केल्याने वस्तुची वाहतूक सिद्ध होत नाही. इतर कागदपत्रे जसे की बीजक, लॉरी पावत्या मालाची वाहतूक केली जाते हे सिद्ध करण्यासाठी आवश्यक आहेत. एडीजी (अन्वेषण) डीजीजीआय मुख्यालय, नवी दिल्ली आणि प्रधान. अतिरिक्त महासंचालक, डीजीजीआय पुणे झोनल युनिट यांच्या बनावट आणि बोगस संस्थांबाबतच्या गोपनीय अहवालानुसार, करदाता मेसर्स राजेंदर ट्रेडर्सने विविध संस्थांना आयटीसी हस्तांतरित करण्यासाठी नोंदणी मिळवली. अशा प्रकारे प्रत्यक्षात वस्तुची खरेदी आणि विक्री झाली नाही, फक्त बनावट आणि बोगस बिले जारी केली गेली. करदात्याला बोगस घोषित केले जात असल्याने, आयटीसी प्रत्यावर्तित करण्याचा प्रश्नच उद्भवत नाही.	करदात्याने विवरणपत्र दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उतर मान्य नाही. प्राप्तकर्त्यांकडून आयटीसी वसूल करणे आवश्यक आहे.
17	2XXXX XXXX	पुणे-4 (पुणे_दक्षिण_पूर्व)	खडकी_7 01	21/12/2018	21/12/2018	19/12/2019	0 वर्ष 11 महीने	85	335.69	60.42	मे 2019 ते ऑक्टोबर 2019 या कालावधीच्या जीएसटीआर 3B मध्ये दाखवलेल्या विक्रीबाबत, ₹ 396.11	आयटीसी वसूल करण्यासाठी अधिकारक्षेत्रीय

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्ये वस्तुचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
	XXXX X1										लाखांची उलाढाल ही फसवी उलाढाल आहे. आयटीसी प्रत्यावर्तन करण्याबाबत असे सांगितले आहे की नोंदणी सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आली होती आणि पुरावा फोल्डर ईआययूला देण्यात आला होता, त्यामुळे त्याच्या कार्यालयात कोणतीही कारवाई प्रलंबित नव्हती."	अधिकाऱ्यांनी कारवाई करावयास हवी होती म्हणून उत्तर मान्य नाही.
18	2XXXX XXXX XXXX XQ	"ठाणे ग्रामीण (मीरा भा यंदर)"	भायंदर- पूर्व_702	06/02/ 2019	06/02/ 2019	03/01/20 20	0 वर्ष 2 महीने	26	153.35	15.07	करदात्याने फसवणूक, जाणूनबुजून चुकीचे विधान किंवा तथ्ये दडवून नोंदणी घेतली आहे. आयटीसी प्राप्त करण्याविरुद्ध कायद्यानुसार कारवाई सुरू करण्यासाठी आयटीसी प्रत्यावर्तन करण्याबाबत अधिकारक्षेत्रीय कर प्राधिकरणाला पत्र लिहिले आहे (30/10/2023). जीएसटीआर 3B मध्ये दाखवलेल्या ₹ 4.23 कोटींच्या विक्रीबाबत असे सांगितले आहे की आरसी सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आल्याने, सर्व व्यवहार निरस्त झाले आहेत.	पुढील प्रगती आहे प्रतिक्षेत
19	2XXXX XXXX XXXX XH	ठाणे शहर (ठाणे शहर)"	वागले औ.क्षे..5 04	26/07/ 2017	26/07/ 2017	05/05/20 20	2 वर्ष 9 महीने	1	876.75	157.81	2018-19 मध्ये, डीलने 3 करदात्यांकडून ₹ 4.69 कोटींच्या आयटीसीचा दावा केला होता ज्यांना एनजीटीपी देखील घोषित करण्यात आले.	आयटीसी वसूल करण्यासाठी अधिकारक्षेत्रीय कारवाई

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्ये वसूल कर स्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
											आले होते. 2018-19 मध्ये डीलरने 6 करदात्यांना विक्री दाखवली ज्यापैकी 4 करदात्यांना एनजीटीपी घोषित करण्यात आले आणि उर्वरित 2 करदात्यांना एसएमटी 10 जारी करण्यात आले होते. एनजीटीपी घोषित केल्यामुळे, कोणताही आयटीसी हस्तांतरित केला नाही.	सूचित करावयास हवी होती म्हणून उत्तर मान्य नाही.
20	2XXXX XXXX XXXX XL	"ठाणे शहर (गिवंडी)"	मानपाडा_701	05/10/2020	05/10/2020	08/01/2021	0 वर्ष 3 महीने	54	4652.92	232.65	करदात्याला एनजीटीपी घोषित केले. कोणताही आयटीसी हस्तांतरित केला नाही परंतु पुढे सांगितले की ई-वे बिल फसवणूकीने तयार करण्यात आले होते.	आयटीसी वसूल करण्यासाठी जवळच्या क्षेत्राधिकार अधिकाऱ्याने कारवाई करावयास हवी होती म्हणून उत्तर मान्य नाही.
21	2XXXX XXXX XXXX XF	"रायगड (रायगड-उत्तर)"	पनवेल_702	27/09/2018	27/09/2018	लागू नाही		33	5080.19	1419.31	करदात्याला एनजीटीपी घोषित केले. कोणताही आयटीसी हस्तांतरित केला नाही. आरसी सुरुवातीपासून म्हणजे 27/09/2018 पासून रद्द करण्यात आला होता, त्यामुळे जीएसटीआर 1 आणि 3B चा कोणताही अभिलेख जीएसटी पोर्टलवर उपलब्ध नव्हता.	बीओ पोर्टलमध्ये जीएसटीआर डेटा असावा. एनजीटीपीची घोषणा प्राप्तकर्त्याकडून आयटीसी घेण्यास प्रतिबंधित करत नाही. प्राप्तकर्त्याकडून आयटीसी वसूल करणे आवश्यक आहे.
22	2XXXX XXXX XXXX	ठाणे शहर (ठाणे शहर)"	कळवा_701	21/09/2020	21/09/2020	28/01/2021	0 वर्ष 4 महीने	21	1439.88	71.99	करदात्याला एनजीटीपी घोषित केले. कोणताही आयटीसी हस्तांतरित केला नाही. उत्तर दिले की निवडलेल्या ई-वे	एनजीटीपीची घोषणा आयटीसी घेण्यास प्रतिबंधित करत नाही

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख व रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्येव स्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
	XXXX X3									बिलांमधील माल पाठवणारा आणि माल प्राप्तकर्ता दोघही एनजीटीपी घोषित केले गेले होते, त्यामुळे प्राप्तकर्ता करदाता आयटीसी घेऊ शकला नाही आणि महसुलाचे कोणतेही नुकसान नाही.	म्हणून उत्तर मान्य नाही. आयटीसी वसूल करण्यासाठी कारवाई करावी.
23	2XXXX XXXX XXXX X2	"ठाणे शहर (कल्याण) "	उल्हासन गर- 2_702	06/03/ 2020	06/03/ 2020	0 वर्ष 10 महीने	14	1256.16	62.81	"करदाता एनजीटीपी घोषित केल्यानंतर लाभार्थ्याविरुद्ध ईआययू द्वारे संबंधित समुचित अधिकाऱ्यामार्फत कारवाई सुरू केली जाते. उत्तरात असे मान्य करण्यात आले की करदात्याने रद्द करण्यापूर्वी विक्री दाखवली होती आणि पुढे सांगितले की एकदा त्याला एनजीटीपी घोषित केले की त्याच्या लाभार्थ्याविरुद्ध ईआययू द्वारे संबंधित समुचित अधिकाऱ्यामार्फत कारवाई केली जाते. असेही सांगण्यात आले की जीएसटीआर 1 डाउनलोड करता येऊ शकले नाही. म्हणून आम्ही आयटीसी हस्तांतरित झाला की प्रत्यावर्तन झाला हे सत्यापित करू शकत नाही. या कार्यालयाकडे इतर कोणताही कागदोपत्री पुरावा उपलब्ध नाही."	ईआययू एनजीटीपीसाठी संग्राहक म्हणून काम करते आणि मूळ कागदपत्रे अधिकारक्षेत्रीय प्राधिकाऱ्यांकडे असतात आणि 2022 च्या आयटी परिपत्रक 10 A नुसार वसूल करण्यासाठी कारवाई केली गेली पाहिजे म्हणून उत्तर मान्य नाही.
24	2XXXX XXXX	"ठाणे शहर	अंबरनाथ _701	10/10/ 2020	10/10/ 2020	0 वर्ष 3 महीने	180	3076.06	521.05	करदात्याची आरसी सुरुवातीपासूनच रद्द केले आणि लाभार्थी शोधण्यासाठी आणि 2022 च्या अंतर्गत परिपत्रक	एनजीटीपीची घोषणा आयटीसी घेण्यास प्रतिबंधित करत नाही.

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख व रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्येव स्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
	XXXX X8	(कल्याण) "								10A नुसार कारवाई करण्यासाठी ईआययूकडे फोल्डर पाठविले. असेही सांगितले आहे की नोंदणी सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आली होती, त्यामुळे करदात्याचे सर्व व्यवहार निरस्त झाले आणि कोणताही आयटीसी हस्तांतरित केला जाऊ शकला नाही. तथापि, उत्तरासोबत जोडलेल्या 7/12/2020 च्या निरीक्षण अहवालात टीपीने आयटीसीचा वापर आणि हस्तांतरण नमूद केले होते.	म्हणून उत्तर मान्य नाही. आयटीसी वसूल करण्यासाठी कारवाई करावी.
25	2XXXX XXXX XXXX XZ	"ठाणे ग्रामीण (मीरा_भा यंदर)"	वसई रोड_703	01/12/ 2018	13/12/20 19	1 वर्ष 0 महीने	165	1034.37	186.19	13/12/2019 च्या आदेशानुसार नोंदणी सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आली आहे आणि जीएसटीआयएन रद्द करण्यापूर्वी ई-वे बिल तयार करण्यात आले होते. जीएसटीआर 1 आणि 3B देणे शक्य नाही, एनजीटीपी घोषित म्हणून आयटीसी हस्तांतरित केला नाही.	बीओ पोर्टलमध्ये जीएसटीआर डेटा असावा. एनजीटीपीची घोषणा प्राप्तकर्त्याद्वारा आयटीसी घेण्यास प्रतिबंधित करत नाही. आयटीसी वसूल करण्याची कारवाई प्रतिक्षित आहे.
26	2XXXX XXXX XXXX XX	पुणे-1 (पुणे_दक्षि ण)"	वडगाव_7 01	02/11/ 2020	31/12/20 20	0 वर्ष 1 महीने	32	48.84	11.98	जरी करदात्याने ई-वे बिल तयार केले परंतु कोणतीही खरेदी केली गेली नव्हती आणि जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 3B मध्ये कोणतीही विक्री उघड केली गेली नाही, म्हणून आयटीसी	बीओ पोर्टलवर जीएसटीआर डेटा असावा. एनजीटीपीची घोषणा प्राप्तकर्त्यांना मिळण्यास प्रतिबंधित करत नाही. आयटीसी

अ. क्र.	जीएसटी आयन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्ये वस्तुचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
27	2XXXX XXXX XXXX X4	ठाणे ग्रामीण (मीरा भा यंदर)	मीरा_70 1	24/09/2021	24/09/2021	28/12/2021	0 वर्ष 3 महीने	5	19.99	2.4	हस्तांतरित झाली नाही. करदात्याला एनजीटीपी घोषित केले.	वसूल करण्यासाठी कारवाईची प्रतीक्षा आहे. बीओ पोर्टलवर जीएसटीआर डेटा असावा. वसूल करण्यासाठी उत्तर प्रतीक्षित आहे.
28	2XXXX XXXX XXXX XM	रायगड (रायगड-उत्तर)	ऐरोली_7 01	28/10/2021	28/10/2021	24/12/2021	0 वर्ष 1 महीने	15	107.62	19.37	आरसी सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आले. 28/10/2021 रोजी डीलर आरसी रद्द करण्यात आले, त्यामुळे सादर करणे शक्य नाही.	बीओ पोर्टलवर जीएसटीआर डेटा असावा. वसूल करण्यासाठी उत्तर प्रतीक्षित आहे.
29	2XXXX XXXX XXXX X6	रायगड (रायगड-उत्तर)	वाशी-तुर्भे_701	28/10/2021	28/10/2021	28/12/2021	0 वर्ष 2 महीने	2	15.27	2.75	आरसी सुरुवातीपासूनच रद्द केले. 28/10/2021 रोजी डीलरची आरसी रद्द केले, त्यामुळे जीएसटीआर 1 आणि 3B सादर करणे शक्य नाही.	बीओ पोर्टलवर जीएसटीआर डेटा असावा. वसूल करण्यासाठी उत्तर प्रतीक्षित आहे.
30	2XXXX XXXX XXXX X5	ठाणे शहर (कल्याण)	बदलापूर_703	17/10/2018	17/10/2018	10/12/2019	1 वर्ष 1 महीने	255	1785.1	211.75	उत्तर दिले की डीलरने ऑक्टोबर 2018 आणि नोव्हेंबर 2019 साठी जीएसटीआर 1 दाखल केले होते (प्रती सादर केल्या नाहीत). पुढे सांगितले की डीलरला एनजीटीपी घोषित केले जात असल्याने, आयटीसी हस्तांतरित केला गेला नाही, त्यामुळे महसूलाचे नुकसान झाले नाही.	बीओ पोर्टलवर जीएसटीआर डेटा असावा. एनजीटीपीची घोषणा प्राप्त केल्याना आयटीसी घेण्यास प्रतीबंधित करत नाही. आयटीसी वसूल करण्यासाठी कारवाईची प्रतीक्षा आहे.

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणी ची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याची तारीख	नोंदणी रद्द करण्याच्या आदेशाची तारीख व रद्द करण्याच्या तारखेच्या दरम्यानचा कालावधी	चार वर्षांच्या लेखापरीक्षण कालावधीत तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलांचे निर्धारण मूल्य	चार वर्षांमध्ये वसूल केलेले कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
31	2XXXX XXXX XXXX XO	रायगड (रायगड-उत्तर)"	पनवेल_701	30/12/2020	30/12/2020	18/10/2021	0 वर्ष 9 महीने	178.69	38.75	प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली आणि करदात्याला एनजीटीपी घोषित करण्यात आले आणि आरसी मुरुवातीपासून रद्द करण्यात आल्यामुळे बीओ प्रणालीवर कोणताही अभिलेख नाही.	बीओ पोर्टलवर जीएसटीआर डेटा असावा. एनजीटीपीची घोषणा प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध करत नाही.
32	2XXXX XXXX XXXX XP	पुणे-1 (पुणे_पूर्व)"	औध_कॅम्प_702	12/10/2020	12/10/2020	3/12/2020	0 वर्ष 2 महीने	140.17	25.23	करदात्याने चुकीच्या पद्धतीने हस्तांतरित केलेल्या आयटीसीची प्रत्यावर्तन कारवाई विभागाने सुरू केली होती. पुढे असेही सांगितले की बीओ पोर्टलवर जीएसटी प्राधिकार्याकडे इतर राज्य माल प्राप्तकर्ता नोंदी तपासण्यासाठी कोणतीही यंत्रणा नाही.	आयटीसी प्रत्यावर्तन करण्याच्या पुढील प्रगतीची प्रतीक्षा आहे. इतर राज्यांच्या माल प्राप्त करणाऱ्याबाबत उत्तर मान्य नाही कारण आयटीसी प्रत्यावर्तन करण्यासाठी इतर राज्यांच्या अधिकारक्षेत्रातील अधिकार्याला कळवायचे होते.
						एकूण	3577	63732.88	9266.21		

परिशिष्ट-3.1.3
(संदर्भ परिच्छेद 3.1.10.2, पृष्ठ 31)
निरंक विवरण दाखल करणाऱ्यांनी इ-वे बिल तयार करणे

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग(नवीन विभाग)	प्रभार	नॉट पीपी तारीख	रद्दीक रणावी तारीख	रद्दीकर ण आवेशा ची तारीख	महिना ज्याकरिता ई-वे बिल तयार करूनसुद्धानिरंक विवरण दाखल केले	महिन्या त तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	तयार केलेल्या ई-वे बिलामध्ये मालाचे निर्धारण मूल्य	तयार केलेल्या ई-वे बिलामध्ये वस्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय (रक्कम ₹ मध्ये)
1	2XXXX XXXX XXXX X5	रायगड (रायगड दक्षिण)	पनवेल_7 06	30/0 7/20 17	10/03/ 2018	03/09/2 018	जून-18	2	2149072	386832	डीआरसी 07 जारी केले.	पुढील प्रगती कळवावी.
2	2XXXX XXXX XXXX X5	ठाणे ग्रामीण (मीरा भायंदर)	भायंदर- पूर्व_702	18/0 8/20 17	18/08/ 2017	01/12/2 018	मे-18 जून-18 जुलै-18 ऑगस्ट-18	7	7700000	0	रद्द करण्याची प्रक्रिया पूर्वलक्षी प्रभावाने सुरू करण्यात आली आहे. परंतु करदात्यांनी जीएसटी विवरण दाखल केले नव्हते.	विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उत्तर मान्य नाही
3	2XXXX XXXX XXXX XU	औरंगाबाद (छ. संभाजीनगर)	सीएसएन _शहर_7 06	01/0 7/20 17	01/07/ 2017	10/08/2 022	ऑगस्ट-18	1	220000	39600	लेखापरीक्षण निरीक्षणाची पडताळणी करण्यात आली होती परंतु डीआरसी 14 6/12/2023 रोजी जारी करण्यात आले होते.	पुढील प्रगती कळवावी.
4	2XXXX XXXX XXXX XP	ठाणे ग्रामीण (मीरा भायंदर)	वसई_70 3	03/1 2/20 20	03/12/ 2020	25/08/2 021	डिसेंबर-20	16	113595045	20447108	रद्द करण्याची प्रक्रिया पूर्वलक्षी प्रभावाने सुरू करण्यात आली आहे. परंतु करदात्यांनी जीएसटी विवरण दाखल केलेले नाही. आयटीसी हस्तांतरित करण्यात आला नाही.	विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उत्तर मान्य नाही
5	2XXXX XXXX XXXX XE	रायगड (रायगड दक्षिण)	घनसोली _501	15/0 2/20 20	15/02/ 2020	18/12/2 020	एप्रिल-20	12	120157500	14418900	कदाचित आयटीसी हस्तांतरित करण्यासाठी करदात्यांनी ई-वे बिल तयार केला असेल. जीएसटीआर 1 आणि 3B बीओ प्रणालीमधून डाउनलोड करता आले नाहीत परंतु नोंदणी सुरुवातीपासूनच रद्द करण्यात आली असल्याने, आयटीसी हस्तांतरित करण्यात येत नाही.	विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उत्तर मान्य नाही
							एकूण	38	243821617	35292440		

परिशिष्ट-3.1.4

(संदर्भ परिच्छेद 3.1.10.3; पृष्ठ 32)

विवरण दाखल न करणाऱ्या करदात्यांनी इ-वे बिल तयार करणे

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रभार	नोंदणीची तारीख	रद्दीकरणा ची तारीख	रद्दीकरण आदेशाची तारीख	महिना ज्याकरिता विवरण दाखल न करता ई-वे बिल तयार केले	महिन्यात तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	मालाचे निर्धारण मूल्य	वस्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय (रक्कम ₹ मध्ये)
1	2XXXX XXXXXX XXXXX5	रायगड (रायगड_दक्षिण)	पनवेल_706	30/07/2017	30/07/2017	10/03/2018	मार्च-19	1	918225	165280	डीआरसी 07 जारी	पुढील प्रगती कळवावी.
2	2XXXX XXXX XXXXXX X0	औरंगाबाद (छ. संभाजी नगर)	एमआय डीसी_वा कुज_702	01/07/2017	01/07/2017	10/04/2023	एप्रिल-18 मे-18	2	605070	30254	₹ 0.52 लाखांची थकबाकी वसूल करण्यासाठी डीआरसी 07 दिनांक 18/4/2024 ला जारी करण्यात आला	पुढील प्रगती कळवावी.
3	2XXXX XXXXXX XXXXX8	कोल्हापूर (कोल्हापूर)	सातारा	16/08/2017	16/08/2017	07/12/2019	जुलै-18 सप्टेंबर-18 नोव्हेंबर-18 डिसेंबर-18 जानेवारी-19 फेब्रुवारी-19 एप्रिल-19 मे-19 जून-19 ऑगस्ट-19 नोव्हेंबर-19	14	2023164	103262	अभिनिर्णय कार्यवाही पूर्ण झाली आणि ₹ 1.24 लाखाच्या वसूलीसाठी डीआरसी 07, दिनांक 25/4/2024 ला जारी करण्यात आला	पुढील प्रगती कळवावी.
4	2XXXX XXXXXX XXXXXZ	ठाणे ग्रामीण (मीरा_भायंदर)	भायंदर-पूर्व_702	19/12/2017	01/08/2018	15/11/2019	सप्टेंबर-18 ऑक्टोबर-18 डिसेंबर-18 जानेवारी-19 मार्च-19	38	15033106	1787259	करदाता दाखल न करणारा असल्याने, 1/8/2018 पासून पूर्वलक्षी प्रभावाने नोंदणी रद्द करण्यात आली आणि आयटीसी हस्तांतरित करण्यात आला नाही	विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रकार	नोंदणीची तारीख	रद्दीकरणाची तारीख	रद्दीकरण आदेशाची तारीख	महिना ज्याकरिता विवरण दाखल न करता ई-वे बिल तयार केले	महिन्यात तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	मालाचे निर्धारण मूल्य	वस्तूचे कर मूल्य	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
							एप्रिल-19 मे-19 जून-19					म्हणून उत्तर मान्य नाही
5	2XXXX XXXXXX XXXXV	ठाणे शहर (कल्याण)	उत्पादन गर-5_702	01/07/2017	01/07/2017	26/11/2019	नोव्हेंबर-18 डिसेंबर-18 मार्च-19	5	2078870	373904	करदात्यांनी कर अधिकाऱ्यांची दिशाभूल करण्यासाठी चुकीची माहिती दिली असण्याची शक्यता आहे	आयटीसी प्रत्यावर्तन करण्यासाठी केलेली कारवाई सांगवी
6	2XXXX XXXXXX XXXXF	रायगड (रायगड-उत्तर)	ऐरोली_702	01/07/2017	30/04/2018	25/02/2020	मे-18 जून-18 सप्टेंबर-18	6	1576270	283729	करदात्यांनी एप्रिल 2018 साठी जीएसटीआर 3B दाखल केला.	आयटीसी प्रत्यावर्तन करण्यासाठी केलेली कारवाई सांगवी.
7	2XXXX XXXXXX XXXXP	ठाणे ग्रामीण (मीरा_भायंदर)	वसई_703	03/12/2020	03/12/2020	25/08/2021	जानेवारी-21	4	21272722	3829090	करदात्याने नोंदणी झाल्यापासून कोणताही विवरण दाखल केला नव्हता; त्यामुळे व्यवहार ओळखता येऊ शकत नाही	विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उत्तर मान्य नाही
8	2XXXX XXXXXX XXXX5	नागपूर (नागपूर_पश्चिम)	त्रिमूर्ती_नगर_701	26/09/2017	01/05/2018	04/10/2019	मे-18 जून-18 जुलै-18 ऑगस्ट-18	23	5114680	613762	बीजक कालावधीसाठी जीएसटी विवरण दाखल केले नाही आणि त्यामुळे त्याच्या ग्राहकांना क्रेडिट हस्तांतरित करण्यात आले नाही	विवरण दाखल न केल्याने प्राप्तकर्त्यांना आयटीसी घेण्यास प्रतिबंध होत नाही म्हणून उत्तर मान्य नाही
9	2XXXX XXXXXX XXXX2	नागपूर (चंद्रपूर)	हिंगणघाट_702	01/07/2017	30/11/2018	19/12/2021	डिसेंबर-18	4	387400	19370	कलम 63 अंतर्गत ₹ 0.90 लाखांसाठी कारणे दाखवा नोटीस 27/12/2023 रोजी जारी करण्यात आली.	पुढील प्रगती कळवावी.
							एकूण	97	49009507	7205909		

परिशिष्ट-3.1.5
(संदर्भ परिच्छेद 3.1.10.4; पृष्ठ 34)

एकाच बिजकावर अनेक इ-वे बिल तयार करणे

अ. क्र.	करदात्याचा जीएसटीआयएन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रभार	एकाच बिजकावर अनेक इ-वे बिल तयार करणे	एकाच बिजकावर तयार केलेले अनेक इ-वे बिलांची संख्या	नकल इ-वे बिलांमध्ये मालाचे निर्धारण मूल्य	कर दायित्व	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
1.	2XXXXX XX XXXXXX XO	औरंगाबाद (छ. संभाजी नगर)	MIDC_वाळुज_702	बीजक क्रमांक 05 दिनांक 26/04/2018 दोन इ-वे बिल 231007993589, 211008447274.	2	3.1	0.15	थकबाकी वसूल करण्यासाठी एप्रिल 2024 मध्ये डीआरसी 07 जारी करण्यात आला.	पुढील प्रगती कळवावी.
2.	2XXXXX XX XXXXXX X5	नागपूर (नागपूर पश्चिम)	त्रिमूर्ती_नगर_701	(i) बीजक क्रमांक-3- दिनांक 26/05/2018 दोन इ-वे बिल 251011124960, 201011166628 (ii) बीजक क्रमांक 4 दिनांक 26/05/2018 - दोन इ-वे बिल -211011168333, 291011126869	4	2.19	0.26	कलम 63 अंतर्गत कर निर्धारण करण्यात आले आणि जेव्हा जेव्हा कर चुकविरीची कोणतीही घटना निदर्शनास आली तेव्हा पुढील अभिनिर्णयात्मक कारवाई सुरू करण्यात आली.	पुढील प्रगती कळवावी.
3.	2XXXXX XX XXXXXX XZ	ठाणे ग्रामीण (मीरा भायंदर)	भायंदर-पूर्व_702	(i) बीजक क्रमांक 036 दिनांक 08/09/2018 - दोन इ-वे बिल-261039846292, 281041545255 (ii) बीजक क्रमांक 41 दिनांक 17/09/2018 - दोन इ-वे बिल -231042009643, 251042764342 (iii) बीजक क्रमांक 21 दिनांक 06/08/2018 - दोन इ-वे बिल -291030732887, 281030855280 (iv) बीजक क्रमांक 25 दिनांक 13/08/2018 - दोन इ-वे बिल -271033473130, 261032748078 (v) बीजक क्रमांक 24 दिनांक 13/08/2018 - तीन इ-वे बिल - 221034236722, 221033477140, 251032751903	11	17.6	2.11	कारखान्यातून मुख्य वाहतूकदाराकडे, नंतर गोदामात आणि तेथून हलक्या वाहनाने गंतव्यस्थानावर मालाची वाहतूक करण्यात आली.	एका एकल बीजक क्रमांक 24 साठी उत्तर देण्यात आले आहे परंतु इतर चार बीजकासाठी उत्तर प्रलंबित आहे
4.	2XXXXX XX XXXXXX X5	रायगड (रायगड_दक्षिण)	पनवेल_706	बीजक क्रमांक 7510801554 दिनांक 4/6/2018 दोन इ-वे बिल 241013469303, 291013472067	2	10.74	1.93	2018-19 साठी तपासणीसाठी प्रकरण निवडण्यात आले आहे आणि ₹ 8.20 लाखांच्या वसुलीसाठी 15/06/2022 रोजी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला. डीलर अपीलमध्ये गेला.	पुढील प्रगती कळवावी.

अ. क्र.	करदात्याचा जीएसटीआय यरन	विभाग (नवीन विभाग)	प्रभार	एकाच बिजकावर अनेक ई-वे बिल तयार करणे	एकाच बिजकावर तयार केलेले अनेक ई-वे बिलांची संख्या	नकल ई-वे बिलांमध्ये मालाचे निर्धारण मूल्य	कर दायित्व	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण अभिप्राय
5.	2XXXXX XXXXXX XXXXN	रायगड (रायगड-उत्तर)	बेलापूर_503	i) बीजक क्रमांक HLD-10459 दिनांक 10/09/20 - दोन ई-वे बिल - 211220170794, 271220174145 (ii) बीजक क्रमांक EOU-2/010/2020-21 दिनांक 16/07/20 - तीन ई-वे बिल - 611207488434, 621207506320, 661207505572	5	50.5	7.45	करदात्यांना ई-वे बिल तयार करण्याची ई-वे बिल मधील माल आवश्यकता नाही, तथापि केंद्रीय अधिकारक्षेत्रात प्राप्तकर्ता जेएनपीटी येणाऱ्या दुसऱ्या करदात्याने त्याच्या नावाने ई-वे असल्याने उत्तर मान्य बिल तयार केले होते, ही बाब केंद्रीय अधिकार्यांना कळवली गेली.	
6.	2XXXXX XXXXXX XXXXXZ	पुणे-1 (पुणे_उत्तर_पश्चिम)	भोसरी_613	i) बीजक क्रमांक 18190192 दिनांक 18/09/2018 - तीन ई-वे बिल - 281042308222, 291042308353, 151071237069 (ii) बीजक क्रमांक 18190324 दिनांक 21.12.2018 - दोन ई-वे बिल - 211067840766, 251066832456	5	13.31	2.39	प्रणालीमधील बिघाडामुळे करदात्याने तयार केलेला ई-वे बिल प्रणालीवर दिसत नव्हता, 5 ई-वे बिल तयार म्हणून करदात्याने दुसरा ई-वे बिल तयार केला परंतु पूर्वीची बिले रद्द केली नाहीत.	करदात्याने दोन वेळा 5 ई-वे बिल तयार केले आहेत म्हणून उत्तर मान्य नाही.
7.	2XXXXX XXXXXX XXXXXL	नाशिक (नाशिक)	अंबड_501	(i) बीजक क्रमांक NS10610 दिनांक 27/06/2018 - दोन ई-वे बिल - 221020107809, 261020136706 (ii) बीजक क्रमांक NS10814 दिनांक 28/06/2018 - दोन ई-वे बिल - 271020477947, 281020482618 (iii) बीजक क्रमांक NSA10 दिनांक 26/09/2018 - दोन ई-वे बिल - 231044536082, 291044537137	6	3.44	0.14	एकाच बीजकावर अनेक ई-वे बिल तयार झाल्याचे शोधण्यासाठी कोणतीही यंत्रणा नाही. अनेक ई-वे बिल ई-वे बिल अशा वाहन क्रमांकासह तयार झाल्याचे करण्यात आले होते जे वाहन सहज उपलब्ध नव्हते; म्हणून करदात्याने दुसरे ई-वे बिल तयार विकसित करावी. केले.	एका एकल बीजकावर अनेक ई-वे बिल तयार झाल्याचे शोधण्यासाठी कोणतीही यंत्रणा नाही. अनेक ई-वे बिल तयार झाल्याचे शोधण्यासाठी यंत्रणा विकसित करावी.
					35	100.88	14.43		

परिशिष्ट 3.1.6

(संदर्भ: परिच्छेद 3.1.10.6, पृष्ठ 36)

काही करदात्यांनी निर्माण केलेले उच्च मूल्य ई-वे बिले

अ.क्र.	पाठविणाऱ्याचे नाव	तयार जीएसटीआयएन	करणाऱ्याचा	विभाग	ई-वे बिल क्र.	ई-वे बिल तारीख	ई-वे बिल निर्धारण मूल्य	ई-वे बिल महीन्यामध्ये डीलरच्या जीएसटीआर 1 नुसार विक्री
1.	सीजी पॉवर आणि इंडस्ट्रियल सोल्यूशन्स मर्यादित	2XXXXXXX	XXXXXX	बांद्रा	271239230409	10/11/2020	39100100000000.00	1191077495.00
2.	क्राफ्टमॅन	2XXXXXXX	XXXXXX	पुणे दक्षिण	271238962222	09/11/2020	120790044144.00	211890654.00
3.	राइज/टेक्स इंडस्ट्रीज एलएलपी	2XXXXXXX	XXXXXX	फोर्ट	271165460662	23/12/2019	44617508066560.00	7737589.00
4.	मिना जर्बॉग इंडिया प्रायव्हेट मर्यादित	2XXXXXXX	XXXXXX	झिंदी	221131834221	21/08/2019	16474591647459.00	1373234048.00
5.	साई सर्व्हिस प्रायव्हेट मर्यादित	2XXXXXXX	XXXXXX	पुणे पूर्व	291164318032	18/12/2019	2010420200644.00	495066912.00
6.	साई सर्व्हिस प्रायव्हेट मर्यादित	2XXXXXXX	XXXXXX	पुणे पूर्व	281048473256	10/10/2018	1910427900316.00	504485702.00

(रक्कम ₹ मध्ये)

परिशिष्ट-3.1.7

(संदर्भ: परिच्छेद-3.1.10.7, पृष्ठ 37)

ई-वे बिल तयार करणे - समान पॅन क्रमांकासह माल प्रेषणकर्ता आणि माल प्राप्तकर्ता - माल प्राप्तकर्ता

(रक्कम ₹ मध्ये)

अ. क्र.	विभाग	ई-वे बिल क्रमांक	ई-वे बिल तारीख	ई-वे बिल निर्धारण मूल्य	कर दायित्व	प्रेषणकर्ता करदात्याचा जीएसटीआयएन	दस्तऐवज तारीख	प्राप्तकर्ता करदात्याचा जीएसटीआयएन	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
1.	पुणे_पश्चिम	531028525805	07/04/2018	70000000	12600000	3XXXXXXXXXXXXXXXXX1	07/04/2018	2XXXXXXXXXXXXXXXXXXV	उत्तर प्रतिक्षित.	आयटीसी प्रत्यावर्तीत करण्यासाठी केलेली कारवाई कळवावी.
2.	नाशिक	811019422219	18/09/2018	8640000	0	2XXXXXXXXXXXXXXXXXP	18/09/2018	2XXXXXXXXXXXXXXXXXE	करदात्याला प्रपत्र एसएमटी-10 मध्ये ही बाब कळवण्यात आली आणि करदात्याने उत्तर दिले की भारतात त्याच्या 30 शाखा आहेत ज्यापैकी 22 सक्रिय आहेत. कंपनीने ओडिशाहून महाराष्ट्रात साठा हस्तांतरित केला.	उत्तर मान्य नाही कारण साठा स्थानांतरणाच्या बाबतीत जीएसटी प्रदान करणे आवश्यक होते.
3.	नागपूर	531271905177	24/06/2021	5380375	269018	3XXXXXXXXXXXXXXXXXB	24/06/2021	2XXXXXXXXXXXXXXXXX2	विवरण तपासणीसाठी प्रपत्र एसएमटी 10 मध्ये नोटिस जारी करण्याची सूचना विभागाने कार्यवाही सुरू केली आहे.	पुढील प्रगती कळवावी.
4.	मुंबई-एलटीयू-3	331209429779	16/06/2020	4752771	855498	0XXXXXXXXXXXXXXXXXQ	16/06/2020	2XXXXXXXXXXXXXXXXXC	जम्मू व काश्मीरहून बुटीबोरी कार्यशाळा नागपूर महाराष्ट्रात साहित्य हस्तांतरित केले आहे परंतु आयटीसीचा दावा केलेला नाही.	उत्तर मान्य नाही कारण ई-वे बिलामध्ये करयोग्य मूल्य आणि आयजीएसटीची माहिती आहे, परंतु करदात्याने वस्तू प्राप्त झाल्या म्हणून दाखवल्या नाहीत.

अ. क्र.	विभाग	ई-वे बिल क्रमांक	ई-वे बिल तारीख	ई-वे बिल निर्धारण मूल्य	कर दायित्व	प्रेषणकर्ता करदात्याचा जीएसटीआयएन	दस्तऐवज तारीख	प्राप्तकर्ता करदात्याचा जीएसटीआयएन	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
5.	मुंबुंड	831181753986	30/09/2021	6917400	0	1XXXXXXXXXXXXXXXXXU	30/09/2021	2XXXXXXXXXXXXXXXXXX	उत्तर प्रतिक्षित.	आयटीसी प्रत्यावर्तीत करण्यासाठी केलेली कारवाई कळवावी.
6.	मुंबई- एलटीयू-1	861021535810	02/10/2018	5428000	977040	0XXXXXXXXXXXXXXXXXP	02/10/2018	2XXXXXXXXXXXXXXXXXP	उत्तर प्रतिक्षित.	आयटीसी प्रत्यावर्तीत करण्यासाठी केलेली कारवाई कळवावी
7.	औरंगाबाद	701107362416	06/12/2019	4796209	863317	0XXXXXXXXXXXXXXXXX7	05/12/2019	2XXXXXXXXXXXXXXXXX7	उत्तर प्रतिक्षित.	आयटीसी प्रत्यावर्तीत करण्यासाठी केलेली कारवाई कळवावी

परिशिष्ट 3.1.8
(संदर्भ: परिच्छेद-3.1.10.8, पृष्ठ 39)
एकूण निरीक्षणे आणि प्रतिसाद

अ. क्र.	संपूर्णता निरीक्षणाचे स्वरूप	करदात्यांची संख्या (टीपीज)	तयार केलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	जेसी, बीसीपी अधिकारक्षेत्रीय प्राधिकाऱ्यांना आधारवर पाठविलेल्या ई-वे बिलांची संख्या	प्राप्त झालेली उत्तरे	अधिकारक्षेत्रीय कर प्राधिकाऱ्यांचे उत्तर	अजूनपर्यंत प्राप्त व्हायचे उत्तर
1.	रद्द केलेल्या करदात्यांनी ई-वे बिल तयार करणे	6078	130784	219	62	कलम 61 किंवा 63 अंतर्गत नोटिसा जारी - 44 प्रकरणे डीआरसी 07 जारी - 2 प्रकरणे (₹ 75.31 लाख) वसुली केली - 1 प्रकरण (₹ 18.69 लाख) रद्द करण्यापूर्वी किंवा रद्दीकरण मागे घेतल्यानंतर विवरण दाखल केले - 10 प्रकरणे. खरेदी वापसीमुळे विभागाने बंद केलेले प्रकरणे - 5 प्रकरणे	157
2.	जीएसटी विवरण दाखल न करणाऱ्यांनी ई-वे बिल तयार करणे	2822-सामान्य करदाते व 154-कंपोजिशन करदाते	28100 ई-वे बिले - सामान्य करदाते व 412 ई-वे बिले - कंपोजिशन करदाते	151	43	कलम 61 किंवा 63 अंतर्गत नोटिसा जारी - 20 प्रकरणे डीआरसी 07 जारी - 6 प्रकरणे (₹ 614.98 लाख) खरेदी वापसीमुळे विभागाने बंद केलेले प्रकरणे - 13 प्रकरणे चार करदात्यांना एनजीटीपी घोषित केले.	108
3.	समान बीजक वापरून नकल ई-वे बिल तयार करणे	19259	88322	165	50	कलम 61 किंवा 73 अंतर्गत नोटिसा जारी - 16 प्रकरणे. खरेदी वापसीमुळे विभागाने बंद केलेले प्रकरणे - 34 प्रकरणे	115
4.	कंपोजिशन करदात्यांनी आंतरराज्य ई-वे बिल तयार करणे	346	922	345	135	कलम 61, 63 किंवा 73 अंतर्गत नोटिसा जारी - 78 प्रकरणे. डीआरसी 07 जारी - 8 प्रकरणे (₹ 65.94 लाख) वसुली केली - 16 प्रकरणे (₹ 6.66 लाख). खरेदी वापसीच्या कारणामुळे विभागाने बंद केलेली प्रकरणे - 33 प्रकरणे	210
	एकूण	28659	248540	880	290		590

परिशिष्ट 3.1.9

(संदर्भ: परिच्छेद-3.1.11.5, पृष्ठ 42)

दस्तऐवज सादर न करणे

अ. क्र.	तपासणीची तारीख	तपासणी स्थान	विभाग	वाहन क्रमांक	प्रेषणकर्त्याचा जीएसटीआयएन	माल प्राप्तकर्त्याचा जीएसटीआयएन	प्रेषण करणारे राज्य	प्राप्त करणारे राज्य	मालाचा तपशील
1.	11/06/2019	हिवरगाव पावसा संगमनेर जि. अहमदनगर	नाशिक	MH-04 DK8274	नमूद नाही	नमूद नाही	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	पेपर बॅग बनवण्याचे यंत्र
2.	11/06/2019	हिवरगाव पावसा संगमनेर जि. अहमदनगर	नाशिक	RJ-14 GJ-5568	नमूद नाही	नमूद नाही	गुजरात	महाराष्ट्र	सिरेमिक टाइल्स
3.	20/04/2019	सुपा टोल प्लाझा	नाशिक	GJ-06-AY-2045	नमूद नाही	नमूद नाही	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	टेक्सटाईल मशिनरी
4.	26/04/2019	दहिसर टोल नाका	नोडल-10	MH 02 ER 6367	नमूद नाही	नमूद नाही	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	एक्रेलिक रेझिन पॅनेल
5.	28/01/2020	दहिसर टोल नाका	नोडल-10	MH 04 GR 6578	2XXXXXXX XXXXX7	2XXXXXXX XXXXX0	गुजरात	महाराष्ट्र	तयार कपडे
6.	12/07/2021	खेड-शिवापूर टोल प्लाझा, पुणे-बैंगलूरु महामार्ग एनएच-48	पुणे-3	MH 11 M 5392	2XXXXXXX XXXXX1	नमूद नाही	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	कागद
7.	21/09/2021	तळेगाव टोल प्लाझा, पुणे (जुना मुंबई-पुणे महामार्ग)	पुणे-3	MH-7-AJ-6186	2XXXXXXX XXXXXXW	2XXXXXXX XXXXXF	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	सिमेंट
8.	02/04/2019	कशेळी टोल प्लाझा, भिवंडी	ठाणे शहर	MH 05 AM 2452	नमूद नाही	नमूद नाही	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	डुप्लॉन पीव्हीसी होस
9.	11/10/2018	पडगाव	ठाणे शहर	MH 28 B 8595	नमूद नाही	नमूद नाही	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	ब्रॅडेड तूर डाळ
10.	30/10/2018	ठाणे - घोडबंदर रोड टोल प्लाझा	ठाणे शहर	MH 48 AY 1613	नमूद नाही	नमूद नाही	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	पेंट केलेले पाईप्स
11.	02/04/2019	कशेळी टोल प्लाझा, भिवंडी	ठाणे शहर	DL 01 LY 4217	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	महाराष्ट्र	चंदीगड	औषध
12.	12/10/2018	पडगा टोल प्लाझा	ठाणे शहर	MH 14 BJ 4563	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	बुडन पॅलेट
13.	14/12/2018	कशेळी टोल नाका, भिवंडी आणि अरिहत वेयरहाऊस कर्मशियल कॉम्प्लेक्स, भिवंडी	ठाणे शहर	MH-04 GF-9903	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	महाराष्ट्र	महाराष्ट्र	फर्निचर
14.	30/10/2018	ठाणे - घोडबंदर रोड टोल प्लाझा	ठाणे शहर	MH 12 LT 0120	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	गुजरात	महाराष्ट्र	सिरेमिक टाइल्स
15.	07/10/2019		नोडल-01	MH 46 BB 5984	3XXXXXXX XXXXXT	2XXXXXXX XXXXXH	नमूद नाही	नमूद नाही	हायड्रा लॅडिंग सूर पॅनेल
16.	05/02/2022	एमआयडीसी टोल प्लाझा, जालना (भरारी पथक)	औरंगाबाद	MH21BH1 478	2XXXXXXX XXXXXE	2XXXXXXX XXXXXK	महाराष्ट्र	नमूद नाही	एमएस स्क्रेप
17.	10/02/2022	एमआयडीसी टोल प्लाझा, जालना (भरारी पथक)	औरंगाबाद	MH451999	2XXXXXXX XXXXXZJ	2XXXXXXX XXXXXN	महाराष्ट्र	नमूद नाही	एमएस स्क्रेप

अ. क्र.	तपासणीची तारीख	तपासणी स्थान	विभाग	वाहन क्रमांक	प्रेषणकर्त्याचा जीएसटीआयएन	माल प्राप्तकर्त्याचा जीएसटीआयएन	प्रेषण करणारे राज्य	प्राप्त करणारे राज्य	मालाचा तपशील
18.	11/10/2018	लाडगाव टोल	औरंगाबाद	MH/20/TM P/2018/824 3	उपलब्ध नाही	उपलब्ध नाही	महाराष्ट्र	नमूद नाही	टाटा एलपीके 2523 CR HD BS IV चेंसिस
19.	10/02/2022	एमआयडीसी टोल प्लाझा, जालना (भरारी पथक)	औरंगाबाद	MH26H838 6	2XXXXXXX XXXXX5	यूआरपी	महाराष्ट्र	नमूद नाही	एमएस स्कॅप
20.	05/02/2020	लिबे-जळगाव टोल नाका, वाळूज एमआयडीसी टोल जवळ	औरंगाबाद	MH16AY0 357	2XXXXXXX XXXXX4	2XXXXXXX XXXXX	महाराष्ट्र	नमूद नाही	ऑल्युमिनियम प्रोफाइल
21.	01/02/2022	एमआयडीसी टोल प्लाझा, जालना	औरंगाबाद	MH14EM9 423	2XXXXXXX XXXXXP	2XXXXXXX XXXXN	महाराष्ट्र	नमूद नाही	एमएस स्कॅप
22.	04/02/2022	एमआयडीसी टोल प्लाझा, जालना (भरारी पथक)	औरंगाबाद	MH18T016 2	2XXXXXXX XXXXX5	2XXXXXXX XXXXX5	मेसर्स भाग्यलक्ष्मी रोलिंग मिल्स प्रायव्हेट मर्यादित	नमूद नाही	एमएस स्कॅप

परिशिष्ट 3.1.10
(संदर्भ: परिच्छेद-3.1.11.6, पृष्ठ 44)
ई-वे बिल तपासणीदरम्यान कर व दंडाची मागणी न करणे

अ. क्र.	विभाग	वाहन क्रमांक	तपासणीची तारीख	माल प्रेषककर्त्याचा जीएसटीआयपन	माल प्राप्तकर्त्याचा जीएसटीआयपन	मालाचा तपशील	लागू होणारा कर	दंड	एकूण	विभागाचे उत्तर
1.	औरंगाबाद	MH21 9577	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	29753	29753	59506	डीलरने दिनांक 06/10/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.
2.	औरंगाबाद	MH20EG9730	24/07/2019	2XXXXXXX XXXXXXM	2XXXXXXX XXXXXX3	आऊटर ट्यूब कास्ट	17676	17676	35352	डीलरने दिनांक 25/09/2023 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.
3.	औरंगाबाद	MH20 CT 8616	12/10/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	पेंट	34400	34400	68800	करदात्याने दिनांक 9/10/23 रोजी डीआरसी 3 द्वारे देय रक्कम प्रदान केली आहे.
4.	औरंगाबाद	MH13AX3577	12/06/2019	नमूद नाही	नमूद नाही	स्कॅप	100872	100872	201744	करदात्यांना डीआरसी 3 दाखल करण्याबद्दल सूचित केले आहे त्यानुसार करदात्यांच्या उत्तराची प्रतीक्षा आहे.
5.	औरंगाबाद	MH-20-CT-3142	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	44294	44294	88588	डीलरने दिनांक 10/10/2023 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.
6.	औरंगाबाद	MH30 B2649	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	40824	40824	81648	डीलरने दिनांक 26/09/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.
7.	औरंगाबाद	MH04 BU6281	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	23342	23342	46684	डीलरने दिनांक 26/09/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.
8.	औरंगाबाद	MH15AG 9495	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	28470	28470	56940	डीलरने दिनांक 10/10/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.
9.	औरंगाबाद	MH-10 Z-1086	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	47084	47084	94168	करदात्यांना डीआरसी 3 दाखल करण्याबद्दल सूचित केले आहे त्यानुसार करदात्यांच्या उत्तराची प्रतीक्षा आहे.
10.	औरंगाबाद	MH-20 BT-4441	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	29174	29174	58348	डीलरने दिनांक 04/10/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.
11.	औरंगाबाद	MH20EG5137	24/07/2019	2XXXXXXX XXXXXXO	27AGRPJ5564 D1Z4		26252	26252	52504	डीलरने दिनांक 26/09/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.
12.	औरंगाबाद	MH48AY8292	12/06/2019	नमूद नाही	नमूद नाही	स्कॅप	42940	42940	85880	डीलरने दिनांक 27/09/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.

अ. क्र.	विभाग	वाहन क्रमांक	तपासणीची तारीख	माल प्रेषणकर्त्याचा जीएसटीआयएन	माल प्राप्तकर्त्याचा जीएसटीआयएन	मालाचा तपशील	लागू होणारा कर	दंड	एकूण	विभागाचे उत्तर
13.	औरंगाबाद	UP51 AT4070	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	43912	43912	87824	डीलरने दिनांक 04/10/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे
14.	औरंगाबाद	MH-20 AT - 7280	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	27540	27540	55080	डीलरने दिनांक 27/09/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे
15	नोडल-01	MH 12-QG-4552	01/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	65092	65092	130184	डीलरने दिनांक 26/09/23 रोजी प्रपत्र डीआरसी 3 मध्ये प्रदान केले आहे.
16.	नोडल-01	MH-11-BL-4327	07/10/2019	2XXXXXXX XXXXXXXK	नमूद नाही	चोक कोईल इंडक्टर	50160	50160	100320	उत्तर प्रतिक्षित
17	नाशिक	MH-43-Y-8039	07/10/2019	2XXXXXXX XXXXXXXM	नमूद नाही	लिक लगो पेपर	15096	15096	30192	उत्तर प्रतिक्षित
18	नाशिक	MH-20-EG-0869	26/04/2019	नमूद नाही	नमूद नाही	औषध	11484	11484	22968	उत्तर प्रतिक्षित
19	नाशिक	MH-04-DD-6733	22/02/2019	नमूद नाही	नमूद नाही	एम. एस. स्कॅप	75592	75592	151184	उत्तर प्रतिक्षित
20	नाशिक	MH-15-TC-0622	14/12/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	टीक्टर	60505	60505	121009	उत्तर प्रतिक्षित
21	नाशिक	GJ09Z8447	02/11/2018	नमूद नाही	नमूद नाही	कॉटन	37050	37050	74100	तंत्रिक त्रुटीमुळे करदाता डीआरसी 3 दि. 20/09/2023 दाखल करण्यात विफल झाला.
						एकूण	851512	851511	1703023	

परिशिष्ट 3.1.11

(संदर्भ: परिच्छेद-3.1.11.6, पृष्ठ 44)

ई-वे बिल तपासणीदरम्यान कर व दंडाची कमी मागणी करणे

अ. क्र.	विभाग	वाहन क्रमांक	माल प्रेषणकर्त्याचा जीएसटीआयएन	माल प्राप्तकर्त्याचा जीएसटीआयएन	निर्धारण मूल्य	प्रदान केलेला कर	प्रदेय कर	कमी प्रदान केलेला कर	कमी प्रदानाकरिता कारण	विभागाचे उत्तर
1.	ठाणे शहर	MH-46/R-7931	2XXXXXXX XXXXXXXI	2XXXXXXX XXXXXXXE	2230212	27090	54180	27090	दंड प्रदान केला पण कराची रक्कम प्रदान केली नाही.	सप्टेंबर 2023 मध्ये ₹ 0.27 लाख वसूल केले.
2.	पुणे-3	MH-14/HG 4486	2XXXXXXX XXXXXXXXN	2XXXXXXX XXXXXXXXY	124321	22372	44744	22372	दंड प्रदान केला पण कराची रक्कम प्रदान केली नाही	उत्तर प्रतिक्षित
3.	नोडल-1, मुंबई	MH-01/CV 5926	2XXXXXXX XXXXXXXXX0	यूएसए	3877407	287352	387740	100388	अमेरिकन डॉलर ते रुपया रूपांतरण दर कमी घेतला	उत्तर प्रतिक्षित
4.	नोडल-1, मुंबई	MH-01/CR 5233	2XXXXXXX XXXXXXXXX5	यूआरडी	401800	72324	144648	72324	कर प्रदान केला पण दंडाची रक्कम वसूल झाली नाही	उत्तर प्रतिक्षित
5.	नाशिक	MH-12/QC 5644	नमूद नाही	नमूद नाही	766708	209100	276014	66914	कर आणि दंडाची 18% ऐवजी 12% ने गणना केली.	चुकीचा एचएसएन कोड नमूद केला .
6.	नाशिक	MH-04/EQ 4353	2XXXXXXX XXXXXXO	2XXXXXXX XXXXXXXE	117947	36000	42460	6460	कर आणि दंडाची 18% ऐवजी 12% ने गणना केली.	दिनांक 28/8/2023 ला वसूली झाली.
				एकूण	7518395	654238	949786	295548		

परिशिष्ट 3.1.12
(संदर्भ: परिच्छेद-3.1.11.7, पृष्ठ 45)
शासकीय खात्यात कर व दंड प्रदान करण्यास विलंब

अ. क्र.	विभागा	वाहन क्रमांक	तपासणीची तारीख	सोडण्याची तारीख	माल प्रेषणकर्त्याचा जीएसटीआयएन	माल प्रेषणकर्त्याचे नाव	माल प्राप्तकर्त्याचा जीएसटीआयएन	माल प्राप्तकर्त्याचे नाव	मालाचा तपशील	डीआरसी 03 ची तारीख	शासनाला कर व दंडाच्या प्रदानात विलंब (दिवसांमध्ये)	कर रक्कम	विभागाचे उत्तर
1.	पुणे-3	MH-7-AJ-6186	30/01/2021	30/01/2021	2XXXXXXXXXX XXXXX0	सागर सुभाष परब	यूआरडी	नितीन दळवी	जंगलातील लाकूड	23/12/2021	327	117000	उत्तर प्रतिक्षित
2.	पुणे-3	MH 11 CH 3408	03/02/2021	03/02/2021	2XXXXXXXXXX XXXXX8	ऑर्गाट्या ऑरगेनिक सायन्स प्रायव्हेट मर्यादित	3XXXXXXXX XXXXXXXXN	हरीश इलेक्ट्रॉनिक्स	कलचेक् मशीन सेमी-ऑटोमॅटिक स्टोन	13/02/2021	10	49320	उत्तर प्रतिक्षित
3.	पुणे-3	MH 14 HG 4486	03/02/2021	03/02/2021	2XXXXXXXXXX XXXXXN	मेसर्स सूर्यो इलेक्ट्रॉनिक्स इंडिया प्रायव्हेट मर्यादित	2XXXXXXXX XXXXXXXXY	श्री इलेक्ट्रॉनिक्स आणि मोबाईल	इलेक्ट्रॉनिक्स वस्त्र	17/02/2021	14	222372	उत्तर प्रतिक्षित
4.	औरंगाबाद	MH20E L3681	10/12/2020	10/12/2020	2XXXXXXXXXX XXXXX0	जेके टायर अँड इंडस्ट्रीज मर्यादित	2XXXXXXXX XXXXXXLL	राजेंद्र टायर सर्व्हिस	टायर, ट्यूब	05/01/2021	27	105888	10/12/2020 रोजी चालान (रोकड लेजरमध्ये जमा) आगाऊ प्रदान करण्यात आले होते परंतु डीआरसी 03 05/01/2021 रोजी जमा करण्यात आला.
					नमूद नाही	कॅवेंडिश	नमूद नाही	नमूद नाही	पीआरकेटीटी ट्यूब, फ्लॅप	06/01/2021	26		
									एकूण			494580	

परिशिष्ट 3.2.1

(संदर्भ: परिच्छेद 3.2.7.1, पृष्ठ 54)

छानणी न करणे

अ. क्र.	प्रभार कार्यालय	वर्ष	प्रभार कार्यालय याकडील करदात्यांची संख्या	करदात्यांच्या ज्यांच्या विवरण्या त तपासल्या गेल्या	तपासल्या गेल्या विवरणांची संख्या	प्रकरणांची संख्या जेथे विसंगत्या निदर्शनास आल्या	समाविष्ट रक्कम	प्रकरणांची संख्या जेथे एसएमटी 10 जारी केले	प्रकरणांची संख्या जेथे करदात्याद्वारा विसंगती मान्य केली	वसूल केलेली रक्कम	प्रकरणांची संख्या जेथे एससीएन जारी केले	रक्कम	पूर्ण झालेल्या प्रकरणांची संख्या	रक्कम	टिप्पण्या
1.	मुंबई-एलटीयू -514	2020-21		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकार्याने सांगितले (जानेवारी 2024) की हा जीएसटी अधिनियमाच्या अंमलबजावणीचा प्रारंभिक काळ होता आणि जीएसटी अधिनियमाबद्दल विभाग नवीन होते. विभाग व्हॅटशी संबंधित प्रलंबित कामे निकाली काढण्यात व्यस्त होता आणि 2017-18 या करनिर्धारण वर्षासाठी तपासण्यासाठी निवडलेल्या करदात्यांची यादी एप्रिल 2021 मध्ये ईआयकूडून प्राप्त झाली.
2.	मुंबई-एलटीयू -520	2020-21	104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकार्याने सांगितले (जानेवारी 2024) की 2020-21 मध्ये तपासण्यासाठी ईआयकूडून कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.

अ. क्र.	प्रभार कार्यालय	वर्ष	प्रभार कार्याल याकडील करदात्यांची संख्या	करदात्यांची संख्या ज्यांच्या विवरण्या त तपासल्या गेल्या	तपासल्या गेल्या विवरणांची संख्या	प्रकरणांची संख्या जेथे विसंगत्या निदर्शनास आल्या	समाविष्ट रक्कम	प्रकरणांची संख्या जेथे एसएमटी 10 जारी केले	प्रकरणांची संख्या जेथे करदात्याद्वारा विसंगती मान्य केली	वसूल केलेली रक्कम	प्रकरणांची संख्या जेथे एससीएन जारी केले	रक्कम	पूर्ण झालेल्या प्रकरणांची संख्या	रक्कम	टिप्पण्या
3.	मरोळ-501	2020-21	444	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकार्याने सांगितले (जून 2024) की वित्तीय वर्ष 2021-22 नंतर ईआययूने 2017-18 ते 2021-22 कालावधीसाठी तपासण्यासाठी प्रकरणे वाटप केली होती म्हणूनच 2020-21 दरम्यान कोणतीही तपासणी करण्यात आली नाही.
4.	मुंबई-एलटीयू -519	2020-21	113	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकार्याने सांगितले (जुलै 2024) की 2020-21 मध्ये ईआययूने कोणत्याही प्रकरणांना तपासण्यासाठी निर्देशित केलेले नाही.
5.	मुंबई-एलटीयू -537	2020-21	115	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकार्याने सांगितले की 2020-21 मध्ये ईआययू कडून तपासण्यासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.
6.	मुंबई-एलटीयू -543	2020-21	93	1	12	1	521294	1	0	0	0	521294	1	521294	--

अ. क्र.	प्रभार कार्यालय	वर्ष	प्रभार कार्याल याकडील करदात्यांची संख्या	करदात्यांची संख्या ज्यांच्या विवरण्या त तपासल्या गेल्या	तपासल्या गेल्या विवरणांची संख्या	प्रकरणांची संख्या जेथे विसंगत्या निदर्शनास आल्या	समाविष्ट रक्कम	प्रकरणांची संख्या जेथे एसएमटी 10 जारी केले	प्रकरणांची संख्या जेथे करदात्याद्वारा विसंगती मान्य केली	वसूल केलेली रक्कम	प्रकरणांची संख्या जेथे एससीएन जारी केले	रक्कम	पूर्ण झालेल्या प्रकरणांची संख्या	रक्कम	टिप्पण्या	
7	मुंबई-एलटीयू -512	2020-21	81	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकार्याने सांगितले (जानेवारी 2024) 2020-21 मध्ये ईआययू कडून तपासण्यासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.	
8.	मुंबई-एलटीयू -501	2020-21	107	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकार्याने सांगितले (जानेवारी 2024) 2020-21 मध्ये ईआययू कडून तपासण्यासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.	
9.	पेन-501	2020-21	57	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकार्याने सांगितले (जानेवारी 2024) 2020-21 मध्ये ईआययू कडून तपासण्यासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.	
10.	पुणे-एलटीयू -502	2020-21	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकार्याने सांगितले (जानेवारी 2024) 2020-21 मध्ये ईआययू कडून तपासण्यासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.	
		एकूण	1182	1	12	1	521294	1	0	0	0	1	521294	1	521294	

परिशिष्ट 3.2.2
(संदर्भ: परिच्छेद -3.2.7.2, पृष्ठ 55)
प्रभान्यांद्वारे लेखापरीक्षण न करणे

अ. क्र.	प्रभार कार्यालय	वर्ष	प्रभार कार्यालयाकडील याकडील करदात्यांची संख्या	लेखापरीक्षणा करिता निवडलेल्या करदात्यांची संख्या	वर्षभरात केलेल्या लेखापरीक्षणांची संख्या	प्रत्यक्ष लेखापरीक्षण झालेल्यांची संख्या	प्रकरणांची संख्या जेथे कमतरता निर्दर्शनास आल्या	कमतरतेमध्ये समाविष्ट रक्कम	वसूली	विभागाचे उत्तर
1.	मुंबई-एलटीयू-514	2020-21	95	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकाऱ्याने (जानेवारी 2024) सांगितले की हा जीएसटी कायद्याच्या अंमलबजावणीचा प्रारंभिक काळ होता. शिवाय, विभाग व्हॅटशी संबंधित प्रलंबित कामांचा निपटारा करण्यात व्यस्त होता. जुलै 2017 ते मार्च 2021 दरम्यान ईआययूने लेखापरीक्षणासाठी कोणतेही प्रकरण निर्देशित केलेले नाही. 2017-18 या करनिर्धारण वर्षासाठी लेखापरीक्षणासाठी निवडलेल्या करदात्यांची यादी एप्रिल 2021 मध्ये प्राप्त झाली.
2.	मुंबई-एलटीयू-520	2020-21	104	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकाऱ्याने सांगितले (जानेवारी 2024) की जुलै 2022 पासून 2018-19 ते 2020-21 या करनिर्धारण वर्षाच्या लेखापरीक्षणासाठी प्रकरणे प्राप्त झाली.
3.	मरोळ-501	2020-21	444	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकाऱ्याने सांगितले (जून 2024) की ईआययूने 2017-18 ते 2021-22 या कालावधीसाठी जीएसटी लेखापरीक्षणासाठी एसएपी मॉड्यूलवर प्रकरणे वित्तीय वर्ष 2021-22 नंतर वाटप केले आहेत. वित्तीय वर्ष 2020-21 मध्ये एसएपी मॉड्यूलवर लेखापरीक्षण प्रकरणे वाटप करण्यात आले नाहीत किंवा कोणत्याही प्रकरणाचा निपटारा करण्यात आला नाही.
4.	मुंबई-एलटीयू-519	2020-21	113	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकाऱ्याने सांगितले (जुलै 2024) की 2020-21 मध्ये ईआययू कडून लेखापरीक्षणासाठी कोणतेही प्रकरण निर्देशित केलेले नाही.
5.	मुंबई-एलटीयू-537	2020-21	115	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकाऱ्याने सांगितले (सप्टेंबर 2023) की 2020-21 मध्ये ईआययू कडून लेखापरीक्षणासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.
6.	मुंबई-एलटीयू-543	2020-21	93	1	1	0	1	28390172	0	---

अ. क्र.	प्रभार कार्यालय	वर्ष	प्रभार कार्यालय याकडील करदात्यांची संख्या	लेखापरीक्षणा करिता निवडलेल्या करदात्यांची संख्या	वर्षभरात केलेल्या लेखापरीक्षणांची संख्या	प्रत्यक्ष लेखापरीक्षण झालेल्यांची संख्या	प्रकरणांची संख्या जेथे कमतरता निदर्शनास आल्या	कमतरतेमध्ये समाविष्ट रक्कम	वसूली	विभागाचे उत्तर
7.	मुंबई-एलटीयू-512	2020-21	81	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकाऱ्याने सांगितले (जानेवारी 2024) की 2020-21 मध्ये ईआययू कडून लेखापरीक्षणासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.
8.	मुंबई-एलटीयू-501	2020-21	107	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकाऱ्याने सांगितले (जानेवारी 2024) की 2020-21 मध्ये ईआययू कडून लेखापरीक्षणासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.
9.	पेन-501	2020-21	57	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकाऱ्याने सांगितले (जानेवारी 2024) की 2020-21 मध्ये ईआययू कडून लेखापरीक्षणासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.
10.	पुणे-एलटीयू-502	2020-21	68	0	0	0	0	0	0	प्रभार अधिकाऱ्याने सांगितले (जानेवारी 2024 आणि एप्रिल 2025) की 2020-21 मध्ये ईआययू कडून लेखापरीक्षणासाठी कोणतेही प्रकरण प्राप्त झाले नाही.
	एकूण		1078	1	1	0	1	28390172	0	

परिशिष्ट 3.2.3
(संदर्भ: परिच्छेद-3.2.7.3, पृष्ठ 57)
नोंदणी रद्द करण्यास विलंब

अ. क्र.	प्रभार कार्यालय	जीएसटी आयएन	रद्दीकरणाचा प्रकार	नोंदणीची तारीख	करदात्याने अर्ज दाखल करण्याची तारीख	नोटिस (आर्डीजी 17) सुरू करण्याची तारीख	आर्डीजी 17 ला उत्तराची तारीख	नोंदणी रद्द करावयाची नियत तारीख (अधिनियमा नुसार)	रद्दीकरणाचे कारण	आदेशाची तारीख (ला प्रत्यक्ष नोंदणी रद्द केली)	रद्दीकरणात विलंब (दिवसांमध्ये)	टिप्पण्या
1.	मरोळ-501	27XXXXXX XXXXX1 Z7	करदात्याच्या अर्जावर	01/07/2017	16/01/2020	लागू नाही	लागू नाही	15/02/2020	व्यवसायात खंड पडणे/ व्यवसाय बंद करणे	12/09/2020	210	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.
2.	मरोळ/501	27XXXXXX XXXXX2 Z7	करदात्याच्या अर्जावर	24/08/2017	11/12/2019	लागू नाही	लागू नाही	01/10/2020	व्यवसायात खंड पडणे / व्यवसाय बंद करणे	28/05/2020	139	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.
3.	मरोळ/501	27XXXXXX XXXXX1 ZZ	करदात्याच्या अर्जावर	01/07/2017	26/06/2020	लागू नाही	लागू नाही	26/07/2020	व्यवसायात खंड पडणे / व्यवसाय बंद करणे	12/09/2020	48	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.
4.	मरोळ-501	27XXXXXX XXXXX1 ZQ	करदात्याच्या अर्जावर	01/07/2017	05/03/2021	लागू नाही	लागू नाही	04/04/2021	व्यवसायात खंड पडणे / व्यवसाय बंद करणे	07/10/2021	186	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.
5.	मरोळ-501	27XXXXXX XXXXX1 ZP	करदात्याच्या अर्जावर	15/10/2019	26/01/2021	लागू नाही	लागू नाही	25/02/2021	व्यवसायात खंड पडणे / व्यवसाय बंद करणे	07/10/2021	224	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.
6.	मरोळ-501	27XXXXXX XXXXX2 ZV	विभागाद्वारा स्वतःहून	11/02/2020	लागू नाही	12/11/2020	उत्तर सादर केले नाही	19/12/2020	सतत सहा कर कालावधीसाठी विवरण सादर केले नाही.	07/10/2021	292	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.
7.	मरोळ-501	27XXXXXX XXXXX1 ZA	विभागाद्वारा स्वतःहून	14/02/2020	लागू नाही	12/11/2020	उत्तर सादर केले नाही	19/12/2020	सतत सहा कर कालावधीसाठी विवरण सादर केले नाही.	07/10/2021	292	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.
8.	मुंबई-एलटीयू-519	27XXXXXX XXXXX1 Z6	करदात्याच्या अर्जावर	01/07/2017	12/08/2020	लागू नाही	लागू नाही	11/09/2020	एकत्रीकरणामुळे व्यवसायाचे हस्तांतरण,	28/09/2020	17	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.

अ. क्र.	प्रभार कार्यालय	जीएसटी आयएन	रद्दीकरणाचा प्रकार	नॉदनी ची तारीख	करदा त्याने अर्ज दाखल करण्याची तारीख	नोटिस (आर्डीजी 17) सुरु करण्याची तारीख	आर्डीजी 17 ला उत्तराची तारीख	नॉदणी रद्द करावयाची नियत तारीख (अधिनियमा नुसार)	रद्दीकरणाचे कारण	आदेशाची तारीख (ला प्रत्यक्ष नॉदणी रद्द केली)	रद्दीकरणात विलंब (दिवसांमध्ये)	टिप्पण्या
9.	मुंबई-एलटीयू-543	27XXXXXX XXXXXX1 ZP	करदात्याच्या अर्जावर	01/07/2017	30/07/2020	लागू नाही	लागू नाही	29/08/2020	इतर	07/09/2020	9	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.
10.	मुंबई-एलटीयू-501	27XXXXXX XXXXXX2 Z5	विभागाद्वारा स्वतःहून	01/07/2017	15/07/2020	लागू नाही	--	21/08/2020	सतत सहा कर कालावधीसाठी विवरण सादर केले नाही.	21/09/2020	31	प्रभारी अधिकाऱ्याने विलंबाचे कोणतेही कारण दिले नाही.
11.	पेन-501	27XXXXXX XXXXXX1 ZA	करदात्याच्या अर्जावर	01/07/2017	18/03/2021	लागू नाही	लागू नाही	18/04/2021	विलेनीकरण	19/05/2021	31	कोविड परिस्थितीमुळे, कार्यालय पूर्णपणे काम करत नव्हते, म्हणून एक महिना विलंब झाला.

परिशिष्ट 3.2.4
(संदर्भ: परिच्छेद -3.2.7.4, पृष्ठ 58)
जीएसटीआर 10 दाखल न केल्याबद्दल अपरा पाठपुरावा

अ. क्र.	प्रभार कार्यालय	जीएसटीआयएन	रद्दीकरण आदेश जारी करण्याची तारीख	जीएसटीआर 10 दाखल करण्याची नियत तारीख	जीएसटीआर 10 दाखल करण्याची तारीख	जीएसटीआर 10 दाखल करण्यास विलंब	जीएसटीआर 10 दाखल न केल्याबद्दल केलेल्या काढाईचा तपशील		प्रदान केलेली विलंब फी
							जीएसटीआर 3A जारी करणे	निर्धारण आदेश जारी केला (एएसएमटी 13)	
1.	मुंबई-एलटीयू-514	27XXXXXXXXXXXX1ZR	16/06/2020	14/09/2020	20/08/2021	340	जारी केले नाही	जारी केले नाही	विलंब शुल्क ₹ 5000 सीजीएसटी आणि एसजीएसटी प्रदान करण्यात आली.
2.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX1ZD	27/10/2020	25/01/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	जारी केले नाही	जारी केले नाही	
3.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX1ZO	28/12/2020	28/03/2021	13/04/2023	746	-	-	₹ 1000 विलंब शुल्क प्रदान करण्यात आले.
4.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX2Z7	29/12/2020	29/03/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	जारी केले नाही	जारी केले नाही	
5.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX1ZX	30/12/2020	20/01/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	जारी केले नाही	जारी केले नाही	
6.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX1Z5	31/12/2020	07/01/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	जारी केले नाही	जारी केले नाही	
7.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX1ZY	01/01/2021	29/11/2020	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	लागू नाही	लागू नाही	
8.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX1ZB	02/01/2021	03/02/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	जारी केले नाही	जारी केले नाही	
9.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX3Z8	03/01/2021	06/01/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	लागू नाही	लागू नाही	
10.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX1ZP	04/01/2021	06/12/2020	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	जारी केले नाही	जारी केले नाही	
11.	मुंबई-एलटीयू-520	27XXXXXXXXXXXX1ZP	05/01/2021	06/04/2021	28/06/2023	813	लागू नाही	लागू नाही	
12.	मुंबई-एलटीयू-543	27XXXXXXXXXXXX1Z7	06/01/2021	06/04/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	लागू नाही	लागू नाही	
13.	मुंबई-एलटीयू-501	27XXXXXXXXXXXX1ZO	26/11/2020	25/02/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	लागू नाही	लागू नाही	
14.	मुंबई-एलटीयू-501	27XXXXXXXXXXXX1Z9	21/10/2020	20/01/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	लागू नाही	लागू नाही	
15.	मुंबई-एलटीयू-501	27XXXXXXXXXXXX2ZB	02-10-2020	31/12/2020	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	लागू नाही	लागू नाही	
16.	मुंबई-एलटीयू-501	27XXXXXXXXXXXX1Z1	28/09/2020	27/12/2020	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	लागू नाही	लागू नाही	
17.	मुंबई-एलटीयू-501	27XXXXXXXXXXXX2Z5	21/09/2020	20/12/2020	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	लागू नाही	लागू नाही	
18.	पेन-501	27XXXXXXXXXXXX1ZA	24/11/2020	22/02/2021	दाखल केले नाही	दाखल केले नाही	लागू नाही	लागू नाही	

परिशिष्ट 3.2.5
(संदर्भ: परिच्छेद -3.2.9.1, पृष्ठ 79)
व्याप्ती मर्यादा

अ. क्र.	विभाग	प्रकार कार्यालय	जीएसटीआयएन	सादर न केलेले अभिलेखे
1	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	27XXXXXXXXXXXXX2ZW	पुरवठ्याची बिले, प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन, कार्य पत्रक, आयटीसी रजिस्टर, 15-20 उच्च मूल्याचे बीजक असलेले विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर.
2	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	27XXXXXXXXXXXXX1ZY	जीएसटीआर 1 बीजक, पुरवठ्याची बिले, प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, खरेदी बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्याचे बीजक, लेखांना नोट्स, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन, कार्य पत्रक, आयटीसी रजिस्टर, 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकांसह विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर.
3	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	27XXXXXXXXXXXXX2ZO	जीएसटीआर 1 बीजक, पुरवठ्याची बिले, प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्याचे बीजक, लेखांचे नोट्स, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक, आयटीसी रजिस्टर, 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकांसह विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर.
4	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	27XXXXXXXXXXXXX1ZS	जीएसटीआर 1 चे बीजक, पुरवठ्याचे बिल, प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, खरेदीचे बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्याचे बीजक, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक, आयटीसी रजिस्टर, 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकांसह विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर.
5	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-517	27XXXXXXXXXXXXX1ZI	प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक, आयटीसी रजिस्टर, 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकांसह विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर
6	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-517	27XXXXXXXXXXXXX1Z2	जीएसटीआर 1 चे बीजक, पुरवठा बिल, प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, खरेदी बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्याचे बीजक, संचालक / लेखापरीक्षण अहवालासह लेखांचे नोट्स, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक, आयटीसी रजिस्टर, 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकांसह विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर
7	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-518	27XXXXXXXXXXXXX1ZM	पुरवठ्याची बिले, प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांच्या डेबिट नोट्स, खरेदी बीजक, जॉब वर्क चालान, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक, आयटीसी रजिस्टर (2018-19 आणि 2020-21), विक्री रजिस्टर (2018-19 आणि 2020-21) आणि 15-20 उच्च मूल्य बिजकांसह आरसीएम रजिस्टर.
8	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-519	27XXXXXXXXXXXXX1Z5	15-20 उच्च मूल्य बिजकांसह विक्री रजिस्टर.
9	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-519	27XXXXXXXXXXXXX1Z5	प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्याचे बीजक, लेखांचे नोट्स, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक, 15-20 उच्च मूल्याचे बीजक असलेले विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर.

अ. क्र.	विभाग	प्रकार कार्यालय	जीएसटीआयएन	सादर न केलेले अभिलेखे
10	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-523	27XXXXXXXXXXXXX1Z4	प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, खरेदी बीजक, शून्य आधारित बीजक, करमुक्त पुरवठ्यांचे बीजक, लेख्यांचे नोट्स, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक आणि 15-20 उच्च मूल्याचे बीजक असलेले विक्री रजिस्टर.
11	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-523	27XXXXXXXXXXXXX1Z3	जीएसटीआर 1 बीजक, पुरवठ्याचे बिल, प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, खरेदीचे बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्याचे बीजक, लेख्यांचे नोट्स, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक, आयटीसी रजिस्टर (2018-19), विक्री रजिस्टर (2018-19) आणि 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकांसह आरसीएम रजिस्टर.
12	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-524	27XXXXXXXXXXXXX1Z6	जीएसटीआर 1 बीजक, पुरवठ्याचे बिल, प्राप्ती आणि प्रदान बीजक, करार, निवडलेल्या दोन महिन्यांचे डेबिट आणि क्रेडिट नोट्स, खरेदीचे बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्याचे बीजक, लेख्यांचे नोट्स, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक, आयटीसी रजिस्टर, 15-20 उच्च मूल्य बिजकांसह विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर.
13	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-531	27XXXXXXXXXXXXX1Z1	निर्यात आणि एसईझेडशी संबंधित कागदपत्रे (शिपिंग बिल, निर्यातीचे बिल, ईजीएम, बीआरसी, एफआयआरसी), जॉब-वर्क चालान, रजिस्टर (आयटीसी, विक्री, आरसीएम), क्रेडिट/डेबिट नोट्स, संचालकांचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल.
14	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-534	27XXXXXXXXXXXXX1ZC	बीजक (जावक-सप्टेंबर 2020 आणि नोव्हेंबर 2020), बीजक (जावक-सप्टेंबर 2019), क्रेडिट/डेबिट नोट, रजिस्टर (आयटीसी, विक्री आणि आरसीएम 2018-19 ते 2020-21), वार्षिक अहवाल, वित्तीय विवरणांचे वेळापत्रक, संचालक आणि लेखापरीक्षक अहवाल (2019-20 आणि 2020-21), एचएसएनएसह करमुक्त पुरवठ्यांचा तपशील (2019-20 आणि 2020-21), परकीय चलन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षणाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल (2018-19 ते 2020-21), व्यापार प्राप्तीयोग्य आणि व्यापार देय लेजर/तपशील (2018-19 ते 2020-21).
15	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-535	27XXXXXXXXXXXXX1ZS	बीजक (जावक - जुलै 2019 आणि जुलै 2020), बीजक(जावक - मार्च 2019 आणि जुलै 2019), जॉब-वर्क चालान (एप्रिल 2018 आणि डिसेंबर 2020), डेबिट/क्रेडिट नोट्स 2018-19 ते 2020-21), एचएसएनएसह करमुक्त पुरवठ्यांचा तपशील.
16	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-532	27XXXXXXXXXXXXX1Z8	शून्य आधारित बीजक (जावक - ऑक्टोबर 2020), निर्यात आणि एसईझेडशी संबंधित कागदपत्रे (ईजीएम, बीआरसी, एफआयआरसी), जॉब-वर्क चालान (ऑक्टोबर 2018 आणि मे 2019), डेबिट/क्रेडिट नोट्स, वित्तीय विवरणांचे वेळापत्रक, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण, संचालकांचा अहवाल, परकीय चलन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल (2018-19 ते 2020-21).
17	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-535	27XXXXXXXXXXXXX1ZN	क्रेडिट नोट्स, डेबिट नोट्स, एचएसएनएसह करमुक्त पुरवठ्यांचा तपशील, वित्तीय विवरणांचे वेळापत्रक, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण, संचालकांचा अहवाल, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक.
18	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-545	27XXXXXXXXXXXXX1Z7	जॉब-वर्क चालान (सप्टेंबर 2018 आणि फेब्रुवारी-2019), एचएसएनएसह करमुक्त पुरवठ्यांचा तपशील, व्यापार देय/प्राप्तीयोग्य लेजर/तपशील, रजिस्टर्स (आयटीसी, विक्री आणि आरसीएम), क्रेडिट/डेबिट नोट्स (2018-19 ते 2020-21), कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक.
19	जळगाव	धुळे-602	27XXXXXXXXXXXXXZ2	बीजक (जावक - नोव्हेंबर 2019), बीजक (जावक - सप्टेंबर 2019 आणि डिसेंबर 2019), एचएसएनएसह शून्य आधारित केलेल्या पुरवठ्यांचे तपशील, व्यापार देय/प्राप्तीयोग्य लेजर/तपशील, वित्तीय विवरणपत्रे (बीएस, पीएलए), एफएसचे वेळापत्रक, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण, संचालकांचा अहवाल, 3सीबी अहवाल, क्रेडिट/डेबिट नोट्स, रजिस्टर्स (आयटीसी, विक्री आणि आरसीएम).
20	अंधेरी	आझाद-नगर-602	27XXXXXXXXXXXXX1Z3	बीजक (जावक - ऑगस्ट 2018 आणि ऑगस्ट 2020), पुरवठ्याचे बिल, पीओ आणि संलग्न ई-वे बिल आणि बीजक (जावक - फेब्रुवारी 2020 आणि मार्च 2021), 3सीईबी अहवाल, डेबिट नोट/क्रेडिट नोट, रजिस्टर्स (आयटीसी, विक्री आणि आरसीएम) (2018-19 ते 2020-21).

अ. क्र.	विभाग	प्रभार कार्यालय	जीएसटीआयएन	सादर न केलेले अभिलेखे
21	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-525	27XXXXXXXXXXXXX1Z7	बीजक (आवक - जुलै 2019 आणि सप्टेंबर 2020), निर्यात आणि सेझ संबंधित कागदपत्रे (ईजीएम, बीआरसी, एफआयआरसी), 3सीईबी अहवाल, व्यापार प्राप्ती लेख्यांचे आणि प्राप्त झालेले अग्रिम रक्कम तपशील (2019-20), एचएसएन/एसएसी (2018-19) सोबत करमुक्त /निरंक दर पुरवठ्याचे तपशील, डेबिट नोट/क्रेडिट नोट, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक.
22	अंधेरी	मुंबई-मरोळ-501	27XXXXXXXXXXXXX1ZE	संचालकांचा अहवाल (2018-19 ते 2020-21), परकीय चलन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण, लेजर/व्यापार देय/व्यापार प्राप्तीयोग्य तपशील, डेबिट/क्रेडिट नोट्स, रजिस्टर्स (आयटीसी, विक्री, आरसीएम 2018-19 ते 2020-21).
23	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-536	27XXXXXXXXXXXXX1ZI	बीजक (आवक - सप्टेंबर 2018), शून्य आधारित बीजक (जावक - ऑगस्ट 2020 आणि मार्च 2021), निर्यात आणि सेझ संबंधित कागदपत्रे (शिपिंग बिले, निर्यात बिल, ईजीएम, बीआरसी, एफआयआरसी), व्यापार देय/व्यापार प्राप्तीयोग्य लेजर/तपशील, संचालकांचा अहवाल, क्रेडिट/डेबिट नोट, रजिस्टर्स (आयटीसी-2018-19 ते 2020-21, आरसीएम (2018-19 आणि 2020-21, विक्री-2018-19 ते 2020-21).
24	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-536	27XXXXXXXXXXXXX1ZP	परकीय चलन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल (आयटी अधिनियम, 1961 च्या कलम 92E अंतर्गत), संचालकांचा अहवाल (2018-19 ते 2020-21).
25	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-531	27XXXXXXXXXXXXX1ZF	शून्य आधारित बीजक (जावक-जून 2018), निर्यात आणि सेझ संबंधित कागदपत्रे (शिपिंग बिले, निर्यातीचे देयक, ईजीएम, बीआरसी, एफआयआरसी), 3 सीईबी अहवाल (आयटी अधिनियम, 1961 च्या कलम 92E अंतर्गत).
26	कादिवली	मालाड-पश्चिम-501	27XXXXXXXXXXXXX1ZP	बीजक (आवक-नोव्हेंबर 2020), एचएसएनसह करमुक्त/शून्य आधारित केलेल्या पुरवठ्यांचे तपशील, व्यापार देय/व्यापार प्राप्तीयोग्यचा लेजर/तपशील, संचालकांचा अहवाल, परकीय चलन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल (आयटी अधिनियम, 1961 च्या कलम 92ई अंतर्गत), क्रेडिट/डेबिट नोट्स, रजिस्टर्स (आयटीसी, विक्री, आरसीएम) 2018-19 ते 2020-21, कलम 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक.
27	कादिवली	कादिवली-पश्चिम-604	27XXXXXXXXXXXXX1ZV	संचालकांचा अहवाल, लेखापरीक्षकांचा अहवाल, वित्तीय विवरणांचे वेळापत्रक आणि नोट्स, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण, डेबिट/क्रेडिट नोट्स.
28	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-521	27XXXXXXXXXXXXX1Z3	बीजक (जावक - ऑगस्ट 2020) पुरवठ्याचे बिल, बीजक (आवक - डिसेंबर 2018 आणि जानेवारी 2020), शून्य आधारित बीजक (जावक - डिसेंबर 2018 आणि नोव्हेंबर 2019), निर्यात संबंधित कागदपत्रे (शिपिंग बिले, निर्यातीचे बिल, ईजीएम, बीआरसी, एफआयआरसी), एचएसएनसह करमुक्त/ शून्य आधारित पुरवठ्याचे तपशील, व्यापार देय / व्यापार प्राप्तीचे लेजर /तपशील, संचालकांचा अहवाल, लेखापरीक्षकाचा अहवाल, परकीय चलन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल, स्वतंत्र ताळेबंद आणि नफा आणि तोटा लेखे, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण, वित्तीय विवरणांचे वेळापत्रक, क्रेडिट/डेबिट नोट्स, रजिस्टर्स (आयटीसी, विक्री, आरसीएम), 42 आणि 43 अंतर्गत आयटीसी प्रत्यावर्तन कार्य पत्रक.
29	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-537	27XXXXXXXXXXXXX2ZQ	जीएसटीआर 1 चे बीजक, खरेदी बीजक, शून्य आधारित बीजक, दावा केलेला /मंजूर केलेला परतावा, पीअंडएल लेख्यासह युनिटचे स्वतंत्र ताळेबंद, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण (शुद्ध एजंट)/बंद गटांमध्ये केलेल्या पुरवठा बीजकासह संचालक/लेखापरीक्षक अहवालासह लेख्यांचा विवरण, सूची आणि वित्त विवरण नोट्स, व्यापार देय/प्राप्तीयोग्य वस्तूंचे अभिलेख, परकीय चलन उत्पन्नावरील अहवाल, 3सीईबी अहवाल, करपात्र व करमुक्त/शून्य आधारित पुरवठ्यासाठी सामाईक इनपुट/भांडवली वस्तूंचा आयटीसी प्रत्यावर्तन (कार्यपत्रकसह).
30	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-539	27XXXXXXXXXXXXX2ZH	जीएसटीआर 1 चे बीजक, खरेदी बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्यांचे बीजक, दावा केलेला /मंजूर केलेला परतावा, पीअंडएल लेख्यासह युनिटचे स्वतंत्र ताळेबंद, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण (शुद्ध एजंट)/बंद गटांमध्ये केलेल्या पुरवठा बीजकासह, संचालक / लेखापरीक्षक अहवालासह सूची आणि वित्त विवरणांचे नोट्स , व्यापार देय / प्राप्तीयोग्य आणि कर्जदार / विक्री / प्राप्त झालेल्या अग्रिम रकमेचे अभिलेख, परकीय

अ. क्र.	विभाग	प्रभार कार्यालय	जीएसटीआयएन	सादर न केलेले अभिलेखे
				चालन उत्पन्नावरील अहवाल, 3सीईबी अहवाल, करपात्र आणि करमुक्त/ शून्य आधारित केलेल्या पुरवठ्यासाठी सामाईक इनपुट / भांडवली वस्तूंवरील आयटीसी प्रत्यावर्तन (कार्यपत्रकसह).
31	ठाणे ग्रामीण	भाईसर-501 (पालघर)	27XXXXXXXXXXXXX1ZE	जीएसटीआर 1 चे बीजक, खरेदी बीजक, शून्य आधारितबीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्यांचे बीजक, दावा केलेला/मंजूर केलेला परतावा, पीअँडएल लेख्यासह युनिटचा स्वतंत्र ताळेबंद, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण (शुद्ध एजंट)/बंद गटांमध्ये केलेल्या पुरवठा बीजकासह, संचालक/लेखा परीक्षकांच्या अहवालासह वित्तीय विवरणांचे वेळापत्रक आणि वित्त विवरणांचे नोट्स, व्यापार देयके/प्राप्तीयोग्य आणि कर्जदार/विक्री/प्राप्त झालेल्या अग्रिमचे अभिलेख, परकीय चालान उत्पन्नाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल, करपात्र आणि करमुक्त/शून्य आधारित पुरवठ्यासाठी सामाईक इनपुट/भांडवली वस्तूंवर आयटीसी प्रत्यावर्तन (कार्यपत्रकसह).
32	ठाणे शहर	वागले औ.क्षे. 501	27XXXXXXXXXXXXX1Z0	जीएसटीआर 1 चे बीजक, खरेदी बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्यांचे बीजक, दावा केलेला/मंजूर केलेला परतावा, पीअँडएल लेख्यासह युनिटचा स्वतंत्र ताळेबंद, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण (शुद्ध एजंट)/बंद गटांमध्ये केलेल्या पुरवठा बीजकासह, संचालक / लेखापरीक्षक अहवालासह वित्तीय विवरणांची सूची आणि नोट्स, व्यापार देय / प्राप्तीयोग्य आणि कर्जदार / विक्री / प्राप्त झालेल्या अग्रिम रकमेचे अभिलेख, परकीय चालान कमाईचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल, करपात्र आणि करमुक्त/ शून्य आधारित केलेल्या पुरवठ्यासाठी सामाईक इनपुट / भांडवली वस्तूंवरील आयटीसी प्रत्यावर्तन (कार्यपत्रकसह).
33	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-539	27XXXXXXXXXXXXX1ZL	करमुक्त पुरवठ्यांचे बीजक, दावा केलेला/मंजूर केलेला परतावा, पीअँडएल लेख्यासह युनिटचा स्वतंत्र ताळेबंद, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण (शुद्ध एजंट)/बंद गटांमध्ये केलेल्या पुरवठा बीजकासह, संचालक / लेखापरीक्षक गटांमध्ये केलेले पुरवठा तसेच बीजक, संचालक/लेखा परीक्षकांच्या अहवालासह वित्त विवरणांची सूची आणि नोट्स. व्यापार देयके/प्राप्तीयोग्य आणि कर्जदार/विक्री/प्राप्त झालेल्या अग्रिमचे अभिलेख, परकीय चालन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल, करपात्र आणि करमुक्त/शून्य आधारित केलेल्या पुरवठ्यासाठी सामाईक इनपुट/भांडवली वस्तूंवर आयटीसी प्रत्यावर्तन (कार्यपत्रकसह).
34	माझगाव	माझगाव-606	27XXXXXXXXXXXXX1ZA	जीएसटीआर 1 चे बीजक, खरेदी बीजक, शून्य आधारित केलेले बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्यांचे बीजक, दावा केलेला/मंजूर केलेला परतावा, पीअँडएल लेख्यासह युनिटचा स्वतंत्र ताळेबंद, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण (शुद्ध एजंट)/बंद गटांमध्ये केलेल्या पुरवठा बीजकासह, संचालक / लेखापरीक्षक अहवालासह वित्तीय विवरणांची सूची आणि नोट्स, व्यापार देय / प्राप्तीयोग्य आणि कर्जदार / विक्री / प्राप्त झालेल्या अग्रिम रकमेचे अभिलेख, परकीय चालन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल, करपात्र आणि करमुक्त/ शून्य आधारित केलेल्या पुरवठ्यासाठी सामाईक इनपुट / भांडवली वस्तूंवरील आयटीसी प्रत्यावर्तन (कार्यपत्रकसह).
35	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-543	27XXXXXXXXXXXXX1ZR	जीएसटीआर 1 चे बीजक, खरेदी बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्यांचे बीजक, दावा केलेला/मंजूर केलेला परतावा, पीअँडएल लेख्यासह युनिटचा स्वतंत्र ताळेबंद, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण (शुद्ध एजंट)/बंद गटांमध्ये केलेल्या पुरवठा बीजकासह, वित्तीय विवरणांचे वेळापत्रक आणि नोट्स, संचालक/लेखा परीक्षकांच्या अहवालासह लेख्यांना विवरण, व्यापार देय/प्राप्तीयोग्य आणि कर्जदार/विक्री/प्राप्त झालेल्या अग्रिमचे अभिलेख, परकीय चालन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल, करपात्र आणि करमुक्त/शून्य आधारित पुरवठ्यासाठी सामाईक इनपुट/भांडवली वस्तूंवर आयटीसी प्रत्यावर्तन (कार्यपत्रकसह).
36	नांदेड	नांदेड-501	27XXXXXXXXXXXXX1ZS	जीएसटीआर 1 चे बीजक, खरेदी बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्यांचे बीजक, परतावा दावा केलेला/मंजूर केलेला, पीअँडएल लेख्यासह युनिटचा स्वतंत्र ताळेबंद, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण (शुद्ध एजंट)/बंद गटांमध्ये केलेल्या पुरवठा बीजकासह, संचालक / लेखापरीक्षक अहवालासह वित्तीय विवरणांची सूची आणि नोट्स, व्यापार देय/प्राप्तीयोग्य आणि कर्जदार / विक्री / प्राप्त झालेल्या अग्रिम रकमेचे अभिलेख, परकीय

अ. क्र.	विभाग	प्रभार कार्यालय	जीएसटीआयएन	सादर न केलेले अभिलेख
				चालन उत्पन्नावरील लेखापरीक्षकाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल, करपात्र आणि करमुक्ता/ शून्य आधारित केलेल्या पुरवठ्यासाठी सामाईक इनपुट / भांडवली वस्तूवरील आयटीसी प्रत्यावर्तन (कार्यपत्रकसह).
37	ठाणे शहर	भिवंडी-703 (कल्याण)	27XXXXXXXXXX1ZW	जीएसटीआर 1 चे बीजक, खरेदी बीजक, शून्य आधारित बीजक, जॉब वर्क चालान, करमुक्त पुरवठ्यांचे बीजक, दावा केलेला/मंजूर केलेला परतावा, पी अँड एल लेख्यासहयुनिटचा स्वतंत्र ताळेबंद, संबंधित पक्ष प्रकटीकरण (शुद्ध एजंट/बंद गटांमधील पुरवठा बीजकसह, संचालकांलेखा परीक्षक अहवालासह लेख्यांना वित्त विवरणपत्रे आणि नोट्स, व्यापार देय/प्राप्तीयोग्य आणि कर्जदार/विक्री/प्राप्त झालेल्या अग्रिमचे अभिलेख, परकीय चालान उत्पन्नाचा अहवाल, 3सीईबी अहवाल, करपात्र आणि करमुक्ता/शून्य आधारित पुरवठ्यासाठी सामाईक इनपुट/भांडवल वस्तूवर आयटीसी प्रत्यावर्तन (कार्यपत्रकसह).
38	मुंबई-एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू-503	27XXXXXXXXXX1ZF	जर काही असेल तर सेझ पुरवठा विवरणपत्र आणि 15-20 नमुना उच्च मूल्य बीजकासह, तपासणीसाठी आयसीईटीईमध्ये प्रदान केलेल्या तपशीलांची पुष्टी करणारे निर्यात विवरणपत्र. जीएसटीआर 9 चा 5D रिक्त नसल्यास 15 ते 20 उच्च मूल्य बीजकासह करमुक्त पुरवठ्याचे विवरण.
39	घाटकोपर	घाटकोपर-पश्चिम-504	27XXXXXXXXXX1ZI	2018-19 ते 2020-21 या वर्षासाठी 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकांसह आयटीसी रजिस्टर, विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर. तपासणीसाठी आयसीईटीईमध्ये दिलेल्या तपशीलांशी सुसंगत निर्यातीचे विवरणपत्र.
40	सांताक्रूझ	बांद्रा-पश्चिम-502	27XXXXXXXXXX1ZP	जानेवारी 2020 आणि ऑगस्ट 2020 (जावक) आणि डिसेंबर 2019 आणि ऑगस्ट 2019 (आवक) या प्रत्येक महिन्यासाठी सर्वाधिक 50 बीजक, ऑगस्ट 2019 आणि डिसेंबर 2019 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, सर्व वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी, आयटीसी रजिस्टर.
41	सांताक्रूझ	बांद्रा-पश्चिम-504	27XXXXXXXXXX4Z3	2018-19 च्या सर्व वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी, 2018-19 साठी 15-20 उच्च मूल्याचे बीजक असलेले आयटीसी रजिस्टर, विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर, एफआयआरसी मिळालेल्या सेवांच्या आयातीच्या 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकांसह विवरण.
42	सांकीनाका	सांकीनाका-502	27XXXXXXXXXX1ZW	नोव्हेंबर 2020 आणि मार्च 2021 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी जीएसटीआर 2A डाउनलोड केले, 2018-19 आणि 2019-20 च्या कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी. सेझ पुरवठा जर असेल तर विवरणासह आणि 15-20 नमुने उच्च मूल्य बीजक, जीएसटीआर 9 च्या 5D असल्यास करमुक्त पुरवठ्याचे विवरण.
43	मुंबई-एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू-503	27XXXXXXXXXX1ZC	सप्टेंबर 2019 आणि मार्च 2020 साठी प्रत्येकी 50 उच्च मूल्य बीजक (जावक बीजक) सह सप्टेंबर 2019 आणि ऑक्टोबर 2020 (आवक) साठी प्रत्येकी 50 बीजक, फेब्रुवारी 2021 आणि मार्च 2021 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेला जीएसटीआर 2A, कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी.
44	मुंबई-एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू-501	27XXXXXXXXXX1ZF	सप्टेंबर आणि ऑक्टोबर 2019 साठी प्रत्येकी 50 उच्च मूल्य बीजक (जावक बीजक) सह जुलै 2018 आणि ऑगस्ट 2018 (आवक बीजक), सर्व वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी, डेटाशी सुसंगत आयात आणि निर्यातीच्या बिलांचे विवरण.
45	मुंबई-एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू-501	27XXXXXXXXXX2Z3	डिसेंबर 2020 आणि मार्च 2021 महिन्यांसाठी प्रत्येकी 50 उच्च मूल्य बीजक (जावक चालान) सह जानेवारी 2021 आणि फेब्रुवारी 2021 (आवक चालान) , सर्व वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी, जर एसईझेड पुरवठा असेल तर विवरणासह आणि 15-20 नमुना उच्च मूल्य चालान.
46	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-515	27XXXXXXXXXX1ZD	मे 2018 आणि ऑक्टोबर 2020 महिन्यांसाठी प्रत्येकी 50 उच्च मूल्य बीजक (जावक चालान) सह जून 2018 आणि सप्टेंबर 2020 (आवक चालान) , मार्च 2020 आणि मार्च 2021 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, सर्व वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी

अ. क्र.	विभाग	प्रभार कार्यालय	जीएसटीआयएन	सादर न केलेले अभिलेखे
47	मुंबई-एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू-509	27XXXXXXXXXXXXX1Z7	जून 2019 आणि ऑगस्ट 2019 महिन्यांसाठी प्रत्येकी 50 उच्च मूल्य बीजक (जावक बीजक) जून 2019 आणि सप्टेंबर 2020 (आवक बीजक) , जून 2019, सप्टेंबर 2020 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेला जीएसटीआर 2A, सर्व वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी
48	बांद्रा	बांद्रा-पूर्व-502	27XXXXXXXXXXXXX1ZP	प्रत्येक महिन्यासाठी मार्च 2019, मार्च 2020 साठी 50 उच्च मूल्य जावक बीजक आणि मार्च 2020, मार्च 2021 साठी आवक बीजक, मार्च 2020, मार्च 2021 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेला जीएसटीआर 2A, 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकासह आयटीसी रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर.
49	मुंबई	मुंबई-पश्चिम-503	27XXXXXXXXXXXXX1ZZ	2018-19 ते 2020-21 या वर्षासाठी लेखासंबंधी नोट्स.
50	बांद्रा	बांद्रा-पूर्व-702	27XXXXXXXXXXXXX7Z8	मार्च 2019 आणि मार्च 2020 साठी प्रत्येक महिन्यासाठी उच्च मूल्य 50 बीजक आणि मार्च 2019 आणि मार्च 2021 साठी आवक बीजक, 2019-20 आणि 2020-21 साठी R9C, मार्च 2019 आणि मार्च 2021 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, वित्तीय विवरण.
51	मुंबई	मुंबई-पश्चिम-502	27XXXXXXXXXXXXX1ZF	ऑगस्ट 2019 आणि मार्च 2020 साठी प्रत्येक महिन्यासाठी जावक बीजक आणि डिसेंबर 2020 आणि फेब्रुवारी 2021 साठी प्रत्येक महिन्यासाठी सर्वाधिक 50 बीजक, डिसेंबर 2020 आणि फेब्रुवारी 2021 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, 10-15 उच्च मूल्याच्या बिजकासह आयटीसी रजिस्टर, विक्री रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर.
52	बांद्रा	बांद्रा-पूर्व-501	27XXXXXXXXXXXXX1ZE	सप्टेंबर 2020 साठी सर्वाधिक 50 आवक बीजक, आयटीसी रजिस्टरचे 15-20 उच्च मूल्य बीजक, 2020-21 विक्री रजिस्टर/विक्री बीजक, 2018-19 वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी, तपशीलांशी सुसंगत आयात आणि निर्यात बिलांचे विवरण.
53	रायगड	पेन-501	27XXXXXXXXXXXXX1ZH	तपासणीसाठी आयसीईजीटीई मध्ये दिलेल्या तपशीलांशी सुसंगत नोंदींचे बिलांचे विवरण जर काही एफआयआरसी प्राप्त झालेल्या सेवांच्या आयातीच्या 15-20 उच्च मूल्य बिजकांसह विवरण, बीजकाची तारीख, प्रदानाची तारीख आणि प्रविष्टीची तारीख यासह इतर गोष्टी.
54	रायगड	पेन-501	27XXXXXXXXXXXXX1ZG	एसईझेड पुरवठा जर असेल तर विवरणासह आणि 15-20 नमुना उच्च मूल्य बीजक, जीएसटीआर 9 चा 5डी रिक्त नसल्यास कर्ममुक्त पुरवठ्याचे विवरण, पुरवठ्यावर 15 ते 20 जर असेल तर उच्च मूल्य पुरवठ्याचे देखके, 15-20 उच्च मूल्य सेवांच्या आयातीच्या उच्च मूल्याच्या बिजकांसह विवरण.
55	रायगड	पेन-501	27XXXXXXXXXXXXX1ZW	ऑक्टोबर 2020, मार्च 2021 (जावक) आणि जुलै 2019, डिसेंबर 2020 (आवक) या सर्वाधिक 50 जावक बीजक, जुलै 2019, डिसेंबर 2020 या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, सर्व वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी, 15-20 उच्च मूल्याच्या बिजकांसह आयटीसी रजिस्टर आणि आरसीएम रजिस्टर.
56	रायगड	सानपाडा-503	27XXXXXXXXXXXXX1ZX	प्रत्येक महिन्यासाठी उच्च मूल्य 50 जुलै 2020, डिसेंबर 2020 जावक बीजक आणि मार्च 2019, जुलै 2020 साठी, मार्च 2019, जुलै 2020 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, लेखांचे नोट्स आणि तीनही वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी
57	पुणे-उत्तर	बिबेवडी-601	27XXXXXXXXXXXXX1ZD	सप्टेंबर 2018, जानेवारी 2019 साठी जावक बीजक आणि डिसेंबर 2020, फेब्रुवारी 2021 साठी आवक बीजक प्रत्येक महिन्यासाठी जास्त जास्त 50, डिसेंबर 2020, फेब्रुवारी 2021 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, सर्व वर्षासाठी लेखांचा नोट्स आणि कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी

अ. क्र.	विभाग	प्रभार कार्यालय	जीएसटीआयएन	सादर न केलेले अभिलेखे
58	पुणे-एलटीयू-2	पुणे-एलटीयू-524	27XXXXXXXXXXXXX1ZF	प्रत्येक महिन्यासाठी उच्च मूल्य 50 बीजक ऑगस्ट 2018, फेब्रुवारी 2019 (जावक) आणि जानेवारी 2019 आणि सप्टेंबर 2020 (आवक) च्या, सप्टेंबर 2020 आणि मार्च 2021 प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, संपूर्ण वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाच्या लेखा नोट्स आणि प्रपत्र 3 सीडी
59	पुणे-एलटीयू-1	पुणे-एलटीयू-505	27XXXXXXXXXXXXX1Z4	प्रत्येक महिन्यासाठी उच्च मूल्य 50 बीजक सप्टेंबर 2020, मार्च 2021 (जावक) आणि सप्टेंबर 2020, मार्च 2021 (आवक) च्या, सप्टेंबर 2020 आणि मार्च 2021 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, संपूर्ण वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाच्या नोट्स आणि प्रपत्र 3 सीडी
60	पुणे-एलटीयू-2	पुणे-एलटीयू-514	27XXXXXXXXXXXXX1ZF	एप्रिल 2018, एप्रिल 2019 (जावक) आणि ऑगस्ट 2018, जानेवारी 2020 (आवक) प्रत्येक महिन्यासाठी उच्च मूल्य 50 बीजक, ऑगस्ट 2018, जानेवारी 2020 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, सर्व वर्षासाठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी, नोंद बिलांचे विवरणपत्र.
61	पुणे-दक्षिण	पुणे-कॅट-501	27XXXXXXXXXXXXX2ZJ	सप्टेंबर 2020 आणि ऑक्टोबर 2020 (जावक) आणि सप्टेंबर 2020 आणि जानेवारी 2021 (आवक) च्या प्रत्येक महिन्यासाठी उच्च मूल्य 50 बीजक, सप्टेंबर 2020 आणि जानेवारी 2021 च्या प्रत्येक महिन्यासाठी डाउनलोड केलेले जीएसटीआर 2A, 2020-21 साठी कर लेखापरीक्षण अहवालाचा प्रपत्र 3 सीडी, आयात बिलांचे विवरणपत्र.
62	पुणे-एलटीयू-2	पुणे-एलटीयू-519	27XXXXXXXXXXXXX1Z4	डिसेंबर 2020 आणि मार्च 2021 (जावक बीजक) आणि ऑक्टोबर 2018 आणि मार्च 2019 (आवक बीजक) प्रत्येक महिन्यासाठी उच्च मूल्य 50 बीजक, 2018-19 ते 2020-21 या सर्व वर्षासाठी वित्तीय विवरणपत्रांच्या नोट्स किंवा वित्तीय विवरण.

परिशिष्ट 3.2.6
(संदर्भ: परिच्छेद-3.2.9.2, पृष्ठ 80)
व्याज प्रदान न करणे

अ. क्र.	जीएसटीआयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	विलंबित दाखल करण्यावर देय व्याज	अगोदरच प्रदान केलेले व्याज	शिल्लक व्याज दायित्व	विभागाद्वारा मागणी केलेले/वसूल केलेले व्याज	विभागाचे उत्तर
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(6)-(7)	(9)	(10)
1.	27XXXXXXXXXXXXX1ZS	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	2020-21	5607260	5382506	224754	349927	विभागाने सांगितले (मार्च 2025) की, डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (ऑगस्ट 2024) ज्यामध्ये ₹ 3.50 लाखांची मागणी करण्यात आली आहे.
2.	27XXXXXXXXXXXXX1ZQ	फोर्ट	फोर्ट-705	2018-19	44007	12806	31201	31201	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की, करदात्याने ₹ 30,857 प्रदान केले आहेत आणि उर्वरित दोन वर्षासाठी उर्वरित दायित्व प्रदान करेल.
				2019-20	11970	0	11970	11970	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की, करदात्याने ₹ 14336 प्रदान करण्यास सहमती दर्शविली आहे
				2020-21	7252	0	7252	7252	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की, करदात्याने ₹ 7841 प्रदान करण्यास सहमती दर्शविली आहे
3.	27XXXXXXXXXXXXX1Z5	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-519	2018-19	21251	0	21351	21351	उत्तर प्रतिक्षित
4.	27XXXXXXXXXXXXX1Z6	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-520	2018-19	56	0	56	56	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की, जीएसटी विवरणमधील तफावतीची सूचना देऊन एएसएमटी 10 मध्ये तपासणी नोटिस जारी करण्यात आली होती.
				2019-20	493	0	493	493	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की, जीएसटी विवरणमधील तफावतीची सूचना देऊन एएसएमटी 10 मध्ये तपासणी नोटिस जारी करण्यात आली होती.
5.	27XXXXXXXXXXXXX1ZK	मांडवी	मांडवी-503	2019-20	16168	0	16168	19261	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्यांनी डीआरसी 03 (डिसेंबर 2024) द्वारे ₹ 19,261 व्याज प्रदान केले आहे.
				2020-21	2992	0	2992	3100	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्यांनी डीआरसी 03 (डिसेंबर 2024) द्वारे ₹ 3,100 व्याज प्रदान केले आहे.
6.	27XXXXXXXXXXXXX1ZC	नाशिक	पंचवटी-701	2018-19	3969	0	3969	3878	विभागाने सांगितले (डिसेंबर 2024) की करदात्याने डीआरसी 03 दिनांक 19-01-2024 द्वारे ₹ 3878 व्याज प्रदान केले आहे.
7.	27XXXXXXXXXXXXX1Z5	मांडवी	मुंबई-मध्य-704	2019-20	59576	0	60018	60698	विभागाने सांगितले (मार्च 2025) की करदात्याने डीआरसी 03 (फेब्रुवारी आणि मार्च 2024) द्वारे ₹ 61036 व्याज प्रदान केले आहे.

अ. क्र.	जीएसटीआयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	विलंबित दाखल करण्यावर देय व्याज	अगोदरच प्रदान केलेले व्याज	शिल्लक व्याज दायित्व	विभागाद्वारा मागणी केलेले/वसूल केलेले व्याज	विभागाचे उत्तर
8.	27XXXXXXXXXX1ZS	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-535	2019-20	13306	0	13306	13306	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याने व्याजाच्या कमी प्रदानावर डीआरसी 03 (मार्च 2024) द्वारे प्रदान केले होते.
				2020-21	7540	0	7540	7540	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याने कमी व्याजाच्या प्रदानावर डीआरसी 03 (मार्च 2024) द्वारे प्रदान केले होते.
9.	27XXXXXXXXXX1Z7	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-525	2019-20	11244	0	11244	11244	विभागाने सांगितले (डिसेंबर 2023) की करदात्याने व्याजाची जबाबदारी स्वीकारली आणि प्रपत्र डीआरसी 03 (डिसेंबर 2023) द्वारे प्रदान केले होते.
10.	27XXXXXXXXXX1ZV	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-530	2018-19	23151	0	23151	23151	विभागाने सांगितले (डिसेंबर 2023) की करदात्याने रोख स्वरूपात व्याजाचे प्रदान केले होते (मार्च 2023).
				2019-20	178161	18788	159373	159373	विभागाने सांगितले (डिसेंबर 2023) की प्रपत्र डीआरसी 07 मध्ये व्याज आकारण्याचा आदेश 03-03-2023 रोजी पारित करण्यात आला. करदात्याने 29-05-2023 रोजी अपील दाखल केले.
11.	27XXXXXXXXXX2Z2	जळगाव	धुळे-602	2018-19	307	0	307	468	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की करदात्याने दायित्व स्वीकारले आहे आणि डीआरसी 03 नुसार ₹ 468 ची देय रक्कम प्रदान केली आहे (डिसेंबर 2023).
				2020-21	1293	92	1201	1230	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की करदात्याने दायित्व स्वीकारले आहे आणि डीआरसी 03 द्वारा ₹ 1230 ची देय रक्कम प्रदान केली (जानेवारी 2024)
12.	27XXXXXXXXXX1Z2	जळगाव	जळगाव-609	2019-20	733830	0	733830	948087	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की करदात्याने दायित्व स्वीकारले आहे, डीआरसी 03 द्वारा व्याज प्रदान केले आहे.
13.	27XXXXXXXXXX2ZH	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-539	2019-20	8430	0	8430	8430	उत्तर प्रतिक्षित
14.	27XXXXXXXXXX1ZE	ठाणे ग्रामीण	भोईसर-501 (पालघर)	2018-19	5943	4678	1265	1265	उत्तर प्रतिक्षित
				2019-20	19835	386	19449	19449	उत्तर प्रतिक्षित
15.	27XXXXXXXXXX1ZO	ठाणे शहर	वागले औ.क्ष. 501	2018-19	5906	0	5906	5906	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (एप्रिल 2024).
				2019-20	857329	0	857329	1439181	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (जुलै 2024).
				2020-21	452729	0	452729	452729	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (सप्टेंबर 2024).

अ. क्र.	जीएसटीआयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	विलंबित दाखल करण्यावर देय व्याज	अगोदरच प्रदान केलेले व्याज	शिल्लक व्याज दायित्व	विभागाद्वारा मागणी केलेले/वसूल केलेले व्याज	विभागाचे उत्तर
16.	27XXXXXXXXXX1ZW	साकीनाका	साकीनाका-502	2018-19	145631	0	145631	145631	उत्तर प्रतिक्षित
				2019-20	270300	0	270300	270300	उत्तर प्रतिक्षित
				2020-21	289388	0	289388	289388	उत्तर प्रतिक्षित
17.	27XXXXXXXXXX1ZW	मुलुंड	मुलुंड पश्चिम-502	2018-19	2249846	0	2249846	2249846	उत्तर प्रतिक्षित
				2019-20	2292622	0	2292622	2292622	उत्तर प्रतिक्षित
				2020-21	1036088	0	1036088	1036088	उत्तर प्रतिक्षित
18.	27XXXXXXXXXX1ZZ	मुलुंड	मुलुंड-पश्चिम-502	2020-21	190068	0	190068	190068	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की डीआरसी 07 ₹ 190068 जारी करण्यात आला आहे (एप्रिल 2025).
19.	27XXXXXXXXXX1ZD	पुणे उत्तर	बाजीराव रस्ता-502	2019-20	105862	0	105862	105862	उत्तर प्रतिक्षित
				2020-21	298287	106749	191538	191538	उत्तर प्रतिक्षित
						एकूण		10371846	

परिशिष्ट 3.2.7
(संदर्भ: परिच्छेद -3.2.9.4; पृष्ठ 83)
जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 8D नुसार विसंगत आयटीसी

अ. क्र.	जीएसटीआर यान	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	8D	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
1	27XXXXXX XXXXX1 ZS	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	2020-21	-	-	-12204303	-	-12204303	-12204303	-22577960	विभागाने सांगितले (मार्च 2025) की डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (नोव्हेंबर 2024) आणि करदात्यावर ₹ 1.22 कोटी आणि त्यावरील व्याज (₹ 9153227) आणि दंडाच्या दायित्वाची मागणी केली आहे.
2	27XXXXXX XXXXX1 ZY	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	2019-20	-94630037	-95533790	-7465522	-	-197629349	-197629349	-197629349	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की एडीटी 01 करदात्याला जारी करण्यात आला (ऑगस्ट 2023).
	27XXXXXX XXXXX1 ZY	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	2020-21	-165095589	-165095590	-143084186	-	-473275365	-473275365	-473275365	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की एडीटी 01 करदात्याला जारी करण्यात आला (डिसेंबर 2023).
3	27XXXXXX XXXXX1 Z3	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-523	2018-19	-21837157	-21837105	-2201189	-	-45875452	-45875452	-45875452	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXX1 Z3	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-523	2019-20	-31644915	-31644915	-2334235	-	-65624064	-65624064	-65624064	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXX1 Z3	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-523	2020-21	-10579060	-10579059	-11935793	-	-33093913	-33093913	-33093913	उत्तर प्रतिक्षित
4	27XXXXXX XXXXX2 ZW	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	2020-21	-755776	-755776	-461845	-	-1973397	-1973397	-1973397	विभागाने सांगितले (मार्च 2025) की डीआरसी 01 करदात्याला जारी करण्यात आला (नोव्हेंबर 2024).
5	27XXXXXX XXXXX1 ZI	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-517	2018-19	-42679692	-42679693	-627810668	-	-713170053	-713170053	-55265017	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की दायित्व ₹ 2.36 कोटी इतके आहे आणि करदात्याने डीआरसी 03 (ऑक्टोबर 2023) द्वारे व्याजासह ₹ 5.53 कोटी प्रदान केले.
	27XXXXXX XXXXX1 ZI	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-517	2019-20	-73058922	-73058927	-526815357	-	-672933206	-672933206	-672933206	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXX1 ZI	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-517	2020-21	-27487195	-27487195	-207354976	-	-262329365	-262329365	-13928633	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की दंडासह ₹ 13928633 च्या अतिरिक्त आयटीसीसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे.

अ. क्र.	जीएसटीआय पन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	8D	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
6	27XXXXXX XXXXXX1 ZD	मुंबई-एलटीयू-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-519	2020-21	-81757707	-81757707	-537969018	-	-701484432	-701484432	-701484432	उत्तर प्रतिक्षित
7	27XXXXXX XXXXXX1 ZM	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-518	2020-21	-14917505	-14917508	-30148556	-	-59983568	-116589744	-116589744	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 11,65,89,744 चा डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे.
8	27XXXXXX XXXXXX1 Z6	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-524	2020-21	-	-	-1119067	-	-1119067	-1950141	-1950141	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की डीआरसी 07 ₹ 19.50 लाख व त्यावरील व्याजासह जारी करण्यात आला आहे ज्यामध्ये लेखापरीक्षणात घेतलेली बाब समाविष्ट आहे.
9	27XXXXXX XXXXXX1 ZS	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-519	2018-19	-2251803	-2251803	-1343174	-	-5846780	-5846780	-5846780	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZS	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-519	2019-20	-4382833	-4382833	-2921227	-	-11686894	-11686894	-11686894	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZS	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-519	2020-21	-2891747	-2891747	-2615848	-	-8399343	-8399343	-8399343	उत्तर प्रतिक्षित
10	27XXXXXX XXXXXX1 Z6	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-520	2018-19	-637575	-637575	-1908856	-	-3184006	-3184006	-3184006	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की जीएसटी विवरणमधील विसंगतीची माहिती देवून प्रपत्र एएसएमटी 10 मध्ये तपासणी नोटिस जारी करण्यात आली होती (जानेवारी 2024).
	27XXXXXX XXXXXX1 Z6	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-520	2019-20	-	-	-4778811	-	-4778811	-4778811	-4778811	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की जीएसटी विवरणमधील विसंगतीची माहिती देवून प्रपत्र एएसएमटी 10 मध्ये तपासणी नोटिस जारी करण्यात आली होती (जानेवारी 2024).
11	27XXXXXX XXXXXX1 Z5	मांडवी	मांडवी-608	2018-19	-12894471	-12894471	-292249	-	-26081191	-202842	-202842	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की, जीएसटीआर 2A गतिमान आहे आणि सध्याच्या 2A नुसार, घेतलेला अतिरिक्त आयटीसी ₹ 2.03 लाख इतका आहे जो डीआरसी 03 (जानेवारी 2024) द्वारे वसूल करण्यात आला आहे.

अ. क्र.	जीएसटीआ यपन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	8D	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
12	27XXXXXX XXXXXX1 Z7	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-520	2020-21	-290628198	-290628198	-111510749	-	-692767146	-3324399	-3324399	विभागाने सांगितले (मार्च 2025) की, प्रत्यावर्तन विचार केल्यानंतर अतिरिक्त आयटीसी ₹ 1708975 इतका आहे आणि करदात्याने डीआरसी 03 (जानेवारी आणि फेब्रुवारी 2025) द्वारे व्याज आणि दंडासह ₹ 3324399 प्रदान केले आहेत.
13	27XXXXXX XXXXXX2 Z0	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	2019-20	-	-	-2320864356	-	-2320864356	-868090384	-868090384	विभागाने सांगितले (डिसेंबर 2024) की 2019-20 कालावधीसाठी ₹ 86.81 कोटींच्या आयटीसी विसंगतीसाठी करदात्यावर दायित्व काढले आहे आणि डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (ऑगस्ट 2024)
14	27XXXXXX XXXXXX1 Z1	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-531	2019-20	-1764721	-1764721	-1779558	-	-5309001	-5309001	-5309001	उत्तर प्रतिबद्धित
15	27XXXXXX XXXXXX1 Z1	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-531	2020-21	-5013335	-5013335	-8120371	-	-18147042	-18147042	-18147042	उत्तर प्रतिबद्धित
	27XXXXXX XXXXXX1 Z5	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-535	2018-19	-471636	-471636	-340271	-	-1283544	-2823796	-2823796	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 2823796 साठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (एप्रिल 2024). डीआरसी 07 विरुद्ध अपील दाखल करण्यात आले आहे.
16	27XXXXXX XXXXXX1 Z8	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-535	2020-21	-63350167	-63350165	-	-	-126700332	-267382325	-267382325	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 26.74 कोटींसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (फेब्रुवारी 2025).
17	27XXXXXX XXXXXX1 Z3	मुंबई-अंधेरी	आझाद-नगर-602	2020-21	-	-	-29439531	-	-29439531	-29439531	-29439531	विभागाने उत्तर दिले (मे 2025) की करदात्याने सप्टेंबर 2018 आणि एप्रिल 2019 मध्ये ₹ 10.22 कोटीचा आयटीसी प्रत्यावर्तित केला होता ज्यापैकी ₹ 2.92 कोटी पुन्हा दावा 2020-21 मध्ये करण्यात आला होता आणि त्यामुळे करदात्याने आयटीसीचा अतिरिक्त क्रेडिट घेतलेला नाही.

अ. क्र.	जीएसटीआयपन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	8D	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
18	27XXXXXX XXXXXXI ZE	अंधेरी	मरोळ-501	2020-21	-1734995	-1734995	-13699932	-	-17169922	-17169923	-17169923	विभागाने सांगितले (मे 2025) की वित्तीय वर्ष 2020-21 साठी, आणि जीएसटीआर 2A मध्ये उपलब्ध असलेल्या आयटीसी तसेच आरटीपी द्वारे प्रदान केलेल्या पुन्हा घेतलेल्या आयटीसीच्या विरुद्ध जीएसटीआर 3B मध्ये दावा केलेल्या आयटीसी सोबत ताळमेळ मान्य केले.
19	27XXXXXX XXXXXXI ZI	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-3	2018-19	-3418435	-3709672	-	-	-7128107	-7128107	-7128107	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की एजी लेखापरीक्षणाने उपस्थित केलेल्या मुद्द्याचा विचार करून त्यांच्या कार्यालयाने वित्तीय वर्ष 2018-19 चे लेखापरीक्षण आधीच पूर्ण केले आहे. तपशीलवार पडताळणीनंतर, 0.72 कोटी रकमेसाठी डीआरसी 01 (डिसेंबर 2023) करदात्यांना जारी केले गेले जी डीआरसी 03 (डिसेंबर 2023) दाखल करून प्रदान करण्यात आली (डिसेंबर 2023).
20	27XXXXXX XXXXXXI ZO	अंधेरी	अंधेरी-पूर्व-701	2019-20	-1134039	-1134040	-7244331	-	-9512410	-9512410	-9512410	विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की कंपनीने प्रपत्र जीएसटीआर 1 आणि जीएसटीआर 3B मध्ये विवरण योग्यरित्या दाखल केले आहे आणि 2019-20 च्या कर कालावधीत घेतलेल्या आयटीसीची माहिती जीएसटीआर 3B मध्ये दिली आहे ज्यामध्ये वित्तीय वर्ष 2019-20 मध्ये घेतलेल्या वित्तीय वर्ष 2018-19 शी संबंधित आयटीसीचा समावेश आहे.
21	27XXXXXX XXXXXXI ZZ	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-527	2018-19	-3651140	-3651140	-222410	-	-7524690	-1465042	-1465042	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याने आधीच (जानेवारी 2022) ₹ 32.25 लाखाचा आयटीसी प्रत्यावर्तीत केला आहे जो जीएसटीआर 2A मध्ये प्रतिबिंबित झाला नाही. करदात्याने डीआरसी 03 द्वारे ₹ 1465042 व्याज देखील प्रदान केले (डिसेंबर 2023).
22	27XXXXXX XXXXXXI ZN	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-532	2018-19	-693657	-693757	-132480	-	-1519894	-1519894	-1519894	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की ₹ 6.41 लाखांसाठी व त्यावरील व्याज आणि दंडासह डीआरसी 01 जारी करण्यात आला (नोव्हेंबर 2023). करदात्याने एप्रिल 2023 मध्ये अपील दाखल केले.

अ. क्र.	जीएसटीआ यपन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	8D	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
	27XXXXXX XXXXX1 ZN	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-532	2020-21	-1888919	-1888919	-241033	-	-4018871	-4018871	-4018871	विभागाने करदात्याचे उत्तर पाठवले(24 फेब्रुवारी) ज्यामध्ये करदात्याला आधीच एएसएमटी 10 मध्ये तपासणी नोटिस मिळाली होती ज्यासाठी त्यांनी सादर केलेला प्रतिसाद जोडला आहे.
23	27XXXXXX XXXXX1 Z3	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-521	2018-19	-634832	-634832	-37808	-	-1307472	-1307472	-1307472	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की डीआरसी 01 जारी करण्यात आले (डिसेंबर 2023).
24	27XXXXXX XXXXX1 ZP	कांदिवली	मालाड पश्चिम-501	2019-20	-255055	-255054	-	-	-510109	-510109	-510109	विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की जीएसटीआर 3B मध्ये दावा केलेल्या आयटीसीसोबत नवीनतम जीएसटीआर 2A सोबत ताळमेळ प्रक्रिया करदाता स्तरावर सुरू आहे.
	27XXXXXX XXXXX1 ZP	कांदिवली	मालाड पश्चिम-501	2020-21	-	-	-4257594	-	-4257594	-4257594	-4257594	विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की जीएसटीआर 3B मध्ये दावा केलेल्या आयटीसीसोबत नवीनतम जीएसटीआर 2 A सोबत ताळमेळ प्रक्रिया करदाता स्तरावर सुरू आहे.
25	27XXXXXX XXXXX2 ZQ	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-537	2018-19	-	-	-17816325	-	-17816325	-17816325	-93321	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की पडताळणीनंतर, अपात्र आयटीसीची ₹ 26099 गणना केली आणि डीआरसी 03 (नोव्हेंबर 2023) द्वारे ₹ 95321 प्रदान केले.
26	27XXXXXX XXXXX2 ZH	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-539	2019-20	-1652426	-1652426	-30206750	-	-33511603	-104090	-104090	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की ऑगस्ट 2024 मध्ये जारी केलेल्या डीआरसी 07 अंतर्गत बाब समाविष्ट केली आहे.
27	27XXXXXX XXXXX1 ZE	ठाणे ग्रामीण	भोईसर-501 (पालघर)	2019-20	-217311	-217311	-	-	-434623	-434623	-434623	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXX1 ZE	ठाणे ग्रामीण	भोईसर-501 (पालघर)	2020-21	-2528390	-2528390	-649591	-	-5706371	-5706371	-5706371	उत्तर प्रतिक्षित
28	27XXXXXX XXXXX1 ZL	माझगाव	डेलिस्ले-रोड-501	2018-19	-9143485	-9276485	469385	-	-18419969	-4574607	-4574607	विभागाने परिच्छेद मान्य केला आणि सांगितले (डिसेंबर 2023) की करदात्याने व्याजासह ₹ 4574607 डीआरसी 03 द्वारे प्रदान केले आहेत (डिसेंबर 2023).
29	27XXXXXX XXXXX1 Z0	ठाणे शहर	वागले औ.क्षे.-501	2018-19	-3095959	-3095959	-3494112	-	-9686030	-10857903	-10857903	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 10857903 साठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (एप्रिल 2024).

अ. क्र.	जीएसटीआय पन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
	27XXXXXX XXXXXX1 Z0	ठाणे शहर	वागले औ.क्षे.-501	2019 -20	-278325	-278325	-	-	-556650	-1143821	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 1143821 साठी (जुलै 2024) डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे. वसूलीची कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे आणि बँक खाते अवरुद्ध करण्यात आले आहे.
	27XXXXXX XXXXXX1 Z0	ठाणे शहर	वागले औ.क्षे.-501	2020 -21	-10169	-10169	-361	-	-20698	-20698	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 20698 साठी (सप्टेंबर 2024) डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे. वसूलीची कार्यवाही सुरू करण्यात आली आहे आणि बँक खाते अवरुद्ध करण्यात आले आहे.
30	27XXXXXX XXXXXX1 ZL	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-539	2018 -19	-121088908	-51628606	-47671178	-	-220388692	-220388692	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZL	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-539	2020 -21	-168071721	-168071721	-349554108	-	-685697550	-685697550	उत्तर प्रतिक्षित
31	27XXXXXX XXXXXX1 ZZ	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-540	2018 -19	-10021116	-10008521	-17246466	-	-37276102	-37276102	उत्तर प्रतिक्षित
32	27XXXXXX XXXXXX1 Zs	नांदेड	नांदेड-501	2018 -19	-99879	-99879	-	-	-199758	-199758	उत्तर प्रतिक्षित
33	27XXXXXX XXXXXX1 Z0	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-538	2018 -19	-296783511	-295524166	-431432684	-	-1023740361	-1023740361	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 Z0	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-538	2019 -20	-145478064	-145478064	-254978457	-	-545934585	-545934585	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 Z0	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-538	2020 -21	-704562182	-704562182	-734676423	-	-2143800787	-2143800787	उत्तर प्रतिक्षित
34	27XXXXXX XXXXXX1 Z1	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-537	2018 -19	-1864204	-1852392	-	-	-3716596	-3716596	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 Z1	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-537	2019 -20	-1583371	-1583371	-76828	-	-3243569	-3243569	उत्तर प्रतिक्षित
35	27XXXXXX XXXXXX1 ZW	ठाणे शहर	भिवंडी-703 (कल्याण)	2019 -20	-2082908	-2082908	-	-	-4165815	-4165815	उत्तर प्रतिक्षित

अ. क्र.	जीएसटीआ यपन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	8D	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
	27XXXXXX XXXXXX1 ZW	ठाणे शहर	भिंवंडी-703 (कल्याण)	2020 -21	-3742812	-3742812	-1738940	-	-9224565	-9224565	-9224565	उत्तर प्रतिक्षित
36	27XXXXXX XXXXXX2 Z3	मुंबई- एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू- 501	2018 -19	-716220	-716175	-36793224	-	-38225619	-38225619	-38225619	उत्तर प्रतिक्षित
37	27XXXXXX XXXXXX1 ZC	मुंबई- एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू- 512	2018 -19	-2151274	-2151275	-19075856	-	-23378406	-87217801	-87217801	विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 8.91 कोटीच्या रकमेसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (एप्रिल 2024).
38	27XXXXXX XXXXXX1 ZC	मुंबई- एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू- 503	2018 -19	-85718737	-85688804	-43616215	-	-215023756	-14639646	-14639646	विभागाने सांगितले (मे 2025) की व्याजासह ₹ 14639646 च्या अतिरिक्त आयटीसी साठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (एप्रिल 2025).
	27XXXXXX XXXXXX1 ZC	मुंबई- एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू- 503	2019 -20	-95075811	-95075811	-253961	-	-190405583	-29113962	-29113962	विभागाने सांगितले (मे 2025) की व्याजासह ₹ 29113962 च्या अतिरिक्त आयटीसी साठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (ऑगस्ट 2024).
	27XXXXXX XXXXXX1 ZC	मुंबई- एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू- 503	2020 -21	-81526982	-81526982	-92797483	-	-255851446	-1645798	-1645798	विभागाने सांगितले (मे 2025) की व्याजासह ₹ 1645798 च्या अतिरिक्त आयटीसी साठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (ऑगस्ट 2024).
39	27XXXXXX XXXXXX1 ZF	मुंबई- एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू- 503	2018 -19	-179742636	-179730326	-163938804	-	-523411766	-523411766	-523411766	उत्तर प्रतिक्षित
40	27XXXXXX XXXXXX1 Z7	मुंबई- एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू- 509	2018 -19	-5026930	-5026929	-3836828	-	-13890687	-13890687	-13890687	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 Z7	मुंबई- एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू- 509	2019 -20	-2495538	-2495538	-	-	-4991076	-4991076	-4991076	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 Z7	मुंबई- एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू- 509	2020 -21	-4052925	-4052926	-2805372	-	-10911223	-10911223	-10911223	उत्तर प्रतिक्षित
41	27XXXXXX XXXXXX1 Z1	घाटकोपर	घाटकोपर- पश्चिम-503	2019 -20	-4719474	-4719474	-12702601	-	-22141550	-5827094	-5827094	विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 58,27,094 साठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (ऑगस्ट 2024).

अ. क्र.	जीएसटीआय पन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
42	27XXXXXX XXXXXX1 ZW	साकिना का	साकिनाका-502	2018-19	-140093	-139328	-	-	-279420	-279420	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZW	साकिना का	साकिनाका-502	2020-21	-45315	-45315	-	-	-90629	-90629	उत्तर प्रतिक्षित
43	27XXXXXX XXXXXX1 ZP	सांताक्रूझ	बांद्रा-पश्चिम-502	2018-19	-26774158	-23929163	-2729985	-	-53433307	-53433307	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZP	सांताक्रूझ	बांद्रा-पश्चिम-502	2019-20	-22960044	-21242044	-	-	-44202088	-44202088	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZP	सांताक्रूझ	बांद्रा-पश्चिम-502	2020-21	-13990404	-13990404	-16800403	-	-44781211	-44781211	उत्तर प्रतिक्षित
44	27XXXXXX XXXXXX4 Z3	सांताक्रूझ	एसव्ही-मार्ग-701	2018-19	-166288341	-166288341	-6514800	-	-339091482	-339091482	उत्तर प्रतिक्षित
45	27XXXXXX XXXXXX1 ZE	बांद्रा	बांद्रा-पूर्व-501	2018-19	-9019717	-9019717	-5461476	-	-23500910	-23500910	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZE	बांद्रा	बांद्रा-पूर्व-501	2019-20	-5962152	-5962152	-28673724	-	-40598027	-40598027	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZE	बांद्रा	बांद्रा-पूर्व-501	2020-21	-19003465	-19003465	-10094032	-	-48100961	-48100961	उत्तर प्रतिक्षित
46	27XXXXXX XXXXXX1 ZF	मुलुंड	मुलुंड-पश्चिम-502	2018-19	-	-	-923925	-	-923925	-923925	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZF	मुलुंड	मुलुंड-पश्चिम-502	2020-21	-914471	-914471	-21481117	-	-23310060	-23310060	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याने डीआरसी 03 (जून 2023) द्वारे ₹ 23310060 प्रदान केले आहेत.
47	27XXXXXX XXXXXX1 ZZ	मुलुंड	मुलुंड-पश्चिम-503	2019-20	-	-	-123264	-	-123264	-212296	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याला डीआरसी 03 (एप्रिल 2025) द्वारे ₹ 102776 प्रदान केले गेले आहे आणि ₹ 109520 व्याज दायित्वासाठी, डीआरसी 01 जारी केले गेले आहे (एप्रिल 2025).

अ. क्र.	जीएसटीआयपन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	8D	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
	27XXXXXX XXXXXX1 ZZ	मुलुंड	मुलुंड- पश्चिम-503	2020 -21	-	-	-58946	-	-58946		-88587	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की डीआरसी 03 (एप्रिल 2025) द्वारे ₹ 46464 कर प्रदान केला गेला आहे आणि ₹ 41123 व्याज दायित्वासाठी, डीआरसी 01 जारी केले गेले आहे (एप्रिल 2025).
48	27XXXXXX XXXXXX1 ZL	पुणे- एलटीयू-1	पुणे-एलटीयू- 502	2018 -19	-	-	-167966565	-	-167966565		-167966565	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 ZL	पुणे- एलटीयू-1	पुणे-एलटीयू- 502	2020 -21	-	-	-16703464	-	-16703464		-16703464	उत्तर प्रतिक्षित
49	27XXXXXX XXXXXX1 ZD	पुणे-उत्तर	बाजीराव-रोड- 502	2019 -20	-	-	-4471387	-	-4471387		-4471387	उत्तर प्रतिक्षित
50	27XXXXXX XXXXXX1 Z4	पुणे- एलटीयू-1	पुणे-एलटीयू- 505	2018 -19	-637311	-637311	-1320282	-	-2594905		-2594905	उत्तर प्रतिक्षित
	27XXXXXX XXXXXX1 Z4	पुणे- एलटीयू-1	पुणे-एलटीयू- 505	2019 -20	-173019	-173019	-9502161	-	-9848199		-9848199	उत्तर प्रतिक्षित
50	27XXXXXX XXXXXX1 Z4	पुणे- एलटीयू-1	पुणे-एलटीयू- 505	2020 -21	-1603018	-1603018	-4121062	-	-7327098		-7327098	उत्तर प्रतिक्षित
51	27XXXXXX XXXXXX1 Z0	पुणे- एलटीयू-1	पुणे-एलटीयू- 502	2018 -19	-1597996	-1596807	-2086400	-459986	-5741190		-5741190	उत्तर प्रतिक्षित
52	27XXXXXX XXXXXX1 ZH	रायगड	पेन-501	2018 -19	-389818262	-389818262	-240385538	-	-1020022062		-120300041	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की, ₹ 12.03 कोटीसाठी डीआरसी 01 प्रपत्रमध्ये एससीएन जारी करण्यात आला (डिसेंबर 2023).
52	27XXXXXX XXXXXX1 ZH	रायगड	पेन-501	2019 -20	-126062817	-126062817	-168161426	-	-2337385		-2730907	विभागाने सांगितले (नोव्हेंबर 2024) की, डीआरसी 03 (एप्रिल आणि ऑगस्ट 2024) द्वारे ₹ 0.27 कोटीची रक्कम प्रदान करण्यात आली आहे.
	27XXXXXX XXXXXX1 ZH	रायगड	पेन-501	2020 -21	-	-	-300021	-91759603	-92059624		-92059624	विभागाने सांगितले (नोव्हेंबर 2024) की, आयजीएसटी अंतर्गत ₹ 4589327 साठी डीआरसी 01A जारी करण्यात आला आहे (नोव्हेंबर 2024).

अ. क्र.	जीएसटीआय पन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	केंद्रीय कर	राज्य कर	एकात्मिक कर	उपकर	तक्ता नुसार अतिरिक्त दावा	8D	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
	27XXXXXX XXXXXXI ZG	रायगड	पेन-501	2018 -19	-599229892	-599228694	-201644860	-	-1400103446		-45200000	विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की, ₹ 45.52 कोटीसाठी डीआरसी 01 जारी करण्यात आला आहे (जानेवारी 2024).
53	27XXXXXX XXXXXXI ZG	रायगड	पेन-501	2019 -20	-1383531484	-1383531480	-1689796375	-	-11008509		-11008509	विभागाने सांगितले (नोव्हेंबर 2024) की, अभिनिर्णय प्रक्रियेदरम्यान, करदात्यांनी ₹ 1,10,08,509/- (आयजीएसटी ₹ 33,33,201/-, सीजीएसटी ₹ 38,37,654/- आणि एसजीएसटी ₹ 38,37,654/-) च्या अतिरिक्त आयटीसी दाव्यासाठी आयटीसी प्रत्यावर्तन केले आणि ते डीआरसी 03 मध्ये प्रदान केले (ऑगस्ट 2024).
54	27XXXXXX XXXXXXI ZW	रायगड	पेन-501	2019 -20	-198018	-198018	-	-	-396036		-316564	विभागाने सांगितले (डिसेंबर 2024) की, ₹ 316564 साठी (ऑगस्ट 2024) डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे.
55	27XXXXXX XXXXXXI ZX	रायगड	सांडपाडा-503	2018 -19	-	-	-679709	-	-679709		-679709	उत्तर प्रतिक्षित
55	27XXXXXX XXXXXXI ZX	रायगड	सांडपाडा-503	2019 -20	-130373	-130373	-	-	-260746		-260746	उत्तर प्रतिक्षित
56	27XXXXXX XXXXXXI ZQ	पुणे-दक्षिण	पुणे कॅन्ट-702	2019 -20	-67688	-67688	-	-	-135376		-459000	विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2025) की अतिरिक्त आयटीसी ₹ 538638 आहे ज्यापैकी ₹ 2.67 लाखांचा आयटीसी जीएसटीआर 3B मध्ये (सप्टेंबर 2020) प्रत्यावर्तन करण्यात आला. तपासणीनंतर करदात्याने डीआरसी 03 (जुलै आणि ऑगस्ट 2024) द्वारे ₹ 0.64 लाख प्रदान केले आणि व्याज आणि दंडासह ₹ 3.95 लाखांसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला (ऑगस्ट 2024).
									एकूण		-10624186545	

परिशिष्ट 3.2.8

(संदर्भ: परिच्छेद 3.2.9.4; पृष्ठ 83)

आयटीसी (इनपुट / इनपुट सेवा आणि भांडवली वस्तु) च्या प्रत्यावर्तनात विसंगती

अ.क्र.	जीएसटीआयएन	विभाग	प्रभाग कार्यालय	वर्ष	जीएसटीआर 9 (5D+5E)	जीएसटीआर 9 (5N-5F)	घटक (5D+5E)/(5N-5F)	जीएसटीआर 9 (6B+6C+6D+6E+6F+6G+8C) - जीएसटीआर 3B (4D (2) + 7E+12)	करावयाचे प्रत्यावर्तन	जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 7 नुसार केलेले प्रत्यावर्तन	न / कमी प्रत्यावर्तन	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1	27XXXXX XXXXXX XIZS	मुंबई- एलटी यू-3	मुंबई-एलटीयू- 535	2020-21	6601461	324298482	0.02	17400159	354200	0	354200	354200	उत्तर प्रतिक्षित	
2	27XXXXX XXXXXX XIZP	कादिव ली	मालाड पश्चिम-501	2019-20 2020-21	18833870 10652624	160648728 69268836	0.12 0.15	32935611 16307195	3861251 2507829	0 0	3861251 2507829	3861251 2507829	उत्तर प्रतिक्षित उत्तर प्रतिक्षित	
		कादिव ली	मालाड- पश्चिम-501	2018-19	24903449	110303418	0.23	13828552	3122103	0	3122103	3122103	उत्तर प्रतिक्षित	
3	27XXXXX XXXXXX XIZ3	मुंबई- एलटी यू-2	मुंबई-एलटीयू- 521	2019-20	21689798	1184778136	0.02	10940847	200295	0	200295	200294	विभागाने सांगितले (मे 2025) की कसदात्याने डीआरसी 03 द्वारे ₹200294 प्रदान केले (ऑगस्ट 2024).	
4	27XXXXX XXXXXX XIZN	मुंबई- एलटी यू-3	मुंबई एलटीयू 532	2018-19 2019-20	26300911 47548467	433869222 339194051	0.06 0.14	36345275 38521626	2203230 5399989	254357 74281	1948873 5325708	1948873 5325708	उत्तर प्रतिक्षित उत्तर प्रतिक्षित	
5	27XXXXX XXXXXX XIZ0	अंधेरी	अंधेरी-पूर्व- 701	2018-19 2019-20	2326263 3978969	2756429675 2642072765	0.00 0.00	344443691 362054073	290690 545254	184069 0	106621 545254	106621 545254	उत्तर प्रतिक्षित उत्तर प्रतिक्षित	

अ.क्र.	जीएसटीआयएन	विभाग	प्रभाग कार्यालय	वर्ष	जीएसटीआर 9 (5D+5E)	जीएसटीआर 9 (5N-5F)	घटक (5D+5E)/(5N-5F)	जीएसटीआर 9 (6B+6C+6D+6E+6F+6G+8C) - जीएसटीआर 3B (4D (2) + 7E+12)	करावयाचे प्रत्यावर्तन	जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 7 नुसार केलेले प्रत्यावर्तन	न / कमी प्रत्यावर्तन	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
6	27XXXXX XXXXXX XIZV	मुंबई-एलटीयू यू-3	मुंबई-एलटीयू 530	2020-21	206195063777	208625597058	0.99	43597813084	43089889142	42781253438	308635704	308635704	विभागाने (एप्रिल 2024) की, उपलब्ध असलेल्या एकूण ₹ 4359.78 कोटीच्या आयटीसीपैकी, कसदात्याने ₹ 4278.13 कोटीचा आयटीसी प्रत्यावर्तीत केला आहे आणि उर्वरित ₹ 81.66 कोटीच्या क्रेडिट योग्यरित्या घेतले आहे.	प्रत्यावर्तन करावयाच्या आयटीसीची गणना लेखापरीक्षणापासून देण्यात आली नसल्याने उत्तर पडताळता आले नाही..
7	27XXXXX XXXXXX XIZ7	मुंबई-एलटीयू यू-2	मुंबई-एलटीयू 529	2020-21	81634	449845243	0.00	49024666	8897	600	8297	8297	उत्तर प्रतिक्षित	
8	27XXXXX XXXXXX DIZC	मुंबई-एलटीयू यू-1	मुंबई-एलटीयू 503	2019-20	549230434	8075873547	0.07	1519233328	103321229	21059520	82261709	82261709	विभागाने (मे 2025) की कसदात्याला डीआरसी 01A जारी करण्यात आला आहे.	(मे 2025) की कसदात्याला डीआरसी 01A जारी करण्यात आला आहे.

अ.क्र.	जीएसटीआयन	विभाग	प्रभाग कार्यालय	वर्ष	जीएसटीआर 9 (5D+5E)	जीएसटीआर 9 (5N-5F)	घटक (5D+5E)/(5N-5F)	जीएसटीआर 9 (6B+6C+6D+6E+6F+6G+8C) - जीएसटीआर 3B (4D (2) + 7E+12)	करावयाचे प्रत्यावर्तन	जीएसटीआर 9 च्या तक्ता 7 नुसार केलेले प्रत्यावर्तन	न / कमी प्रत्यावर्तन	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
				2020-21	6425803337	12985371169	0.49	1371389792	678631437	86537614	592093823	592093823	विभागाने सांगितले (मे 2025) करदात्याला डीआरसी 01A जारी करण्यात आला आहे (मे 2025).	
9	27XXXXX XXXXXX XIZW	सांकी नाका	सांकीनाका- 502	2018-19	666481	378122133	0.00	59731316	105283	0	105283	105283	उत्तर प्रतिक्षित	
10	27XXXXX XXXXXX XIZD	मुंबई- एलटी यू-2	मुंबई-एलटीयू- 515	2019-20 2020-21	192983312 72966532	874469915 719980968	0.22 0.10	37999483 59227840	8385956 6002450	0 92829	8385956 5909621	8385956 5909621	उत्तर प्रतिक्षित उत्तर प्रतिक्षित	
11	27XXXXX XXXXXX XIZO	पुणे- एलटी यू-1	पुणे-एलटीयू- 502	2018-19 2019-20 2020-21	159329440 183719738 104494684	3270549009 2897306659 2289387150	0.05 0.06 0.05	917999052 671921398 584381742	44721628 42606889 26672983	0 0 0	44721628 42606889 26672983	44721628 42606889 26672983	उत्तर प्रतिक्षित उत्तर प्रतिक्षित उत्तर प्रतिक्षित	
12	27XXXXX XXXXXX XIZP	सांता क्रूझ	बांद्रा-पश्चिम- 502	2020-21	501998738	529614431	0.95	118728325	112537472	37312241	75225231	75225231	उत्तर प्रतिक्षित	
13	27XXXXX XXXXXX XIZF	मुंबई- मुंबई	मुंबई- पश्चिम502	2018-19	6781435	1397961937	0.00	201630794	978100	0	978100	978100	उत्तर प्रतिक्षित	
14	27XXXXX XXXXXX XIZF	मुंबई- एलटी यू-2	पुणे-एलटीयू- 524	2019-20 2020-21	12247976 9598089	486753993 248744590	0.03 0.04	10737377 11288574	270180 435582	9838 0	260342 435582	260342 435582	उत्तर प्रतिक्षित उत्तर प्रतिक्षित	
										एकूण	1206273282			

परिशिष्ट 3.2.9

(संदर्भ: परिच्छेद 3.2.9.4; पृष्ठ 83)

आरसीएम अंतर्गत आयटीसी घेण्यात विसंगती

अ. क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	जीएसटीआर 3B 3.1(D) (प्रदान केलेला कर)	जीएसटीआर 9 6C (घेतलेला कर)	जीएसटीआर 9 6D (घेतलेला कर)	जीएसटीआर 9 6F (घेतलेला कर)	एकूण (6C+6D+6 F)	आयटीसी च लाभ घेण्यात विसंगत रक्कम	विभागा च्या उतरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उतर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (7+8+9)	11 (10-6)	12	13	14
1	27XXXX XXXXX X1Z3	अंधेरी	आझाद-नगर-602	2019-20	599708	1121062	0	0	1121062	521354	521354	विभागाने सांगितले (डिसेंबर 2023) की विभागाने दिलेले करदात्याने जीएसटीआर 3B नुसार आरसीएम वर्षानिहाय आकडे अंतर्गत घेतलेल्या दावित्वाचा आणि आयटीसीचा विवरणामधील ताळमेळ सादर केला आहे जी पडताळली गेली आहे संबंधित वर्षाच्या आणि ती योग्य असल्याचे आढळले आहे आणि आकड्यांशी जुळत मेळ घालण्यानुसार 2018-19 ते 2020-21 या नसल्याने उत्तर वर्षात प्रदान केलेले एकूण दायित्व ₹ 25.54 लाख पडताळता आले होते तर आरसीएम अंतर्गत घेतलेल्या आयटीसी नाही. फक्त ₹ 24.49 लाख होते.	
2	27XXXX XXXXX X2Z1	कोल्हापूर	कराड-702	2019-20	0	58025	0	0	58025	58025	58025	उत्तर प्रतिक्षित	
3	27XXXX XXXXX X1ZF	मुंबई-एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू-501	2018-19	102843854	0	6941604	96989931	103931535	1087682	1087682	उत्तर प्रतिक्षित	
4	27XXXX XXXXX X4Z3	बांद्रा	बांद्रा पूर्व-504	2018-19	60766	0	0	82883	82883	22117	22117	उत्तर प्रतिक्षित	
5	27XXXX XXXXX X1ZG	रायगड	पेन-501	2018-19	521975005	5999847	79116704	444651132	529767683	7792678	7762125	विभागाने सांगितले (फेब्रुवारी 2024) की डीआरसी 03 (डिसेंबर 2023) द्वारे ₹ 77.62 लाखांचा अतिरिक्त आयटीसी प्रदान करण्यात आला आहे.	
										एकूण	9451302		

परिशिष्ट 3.2.10

(संदर्भ: परिच्छेद 3.2.9.4; पृष्ठ 83)

इनपुट सेवा वितरक (आयएसडी) द्वारे वितरित केलेला आयटीसी घेण्यात विसंगती

अ.क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	जीएसटीआर 9 चा 6G	सर्व समूह कंपनीकरिता आयएसडी वितरकाच्या जीएसटीआर 6 मध्ये वितरित आयटीसी	जीएसटीआर 9 मध्ये उलाढाल	एफएस मध्ये एकत्रित उलाढाल	करदात्याकरिता मर्यादित आयटीसी (जीएसटीआर 9 नुसार उलाढाल / एफएस मध्ये एकत्रित उलाढाल गुणिले जीएसटीआर 6 नुसार वितरित आयटीसी)	करदात्याकरिता वितरण संबंधित अतिरिक्त आयटीसी	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (8/9x7)	11	12	13
1	27XXX XXXX XXXXIZ C	मुंबई - एलटीयू 1	मुंबई - एलटीयू -503	2019-20	326657165	3558163	8077176365	21872586000	1313969	325343196	325343196	विभागाने सांगितले (मे 2025) की, ₹ 1244711 व्याजासह ₹ 1383012 च्या अतिरिक्त आयटीसीसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे आणि त्यासोबत देण्यात आले आहे. ₹ 32.53 कोटीच्या विसंगतीपैकी, ₹ 13.83 लाखांसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला. तथापि, उर्वरित रकमेसाठी कोणतेही स्पष्टीकरण/समर्थित कागदपत्रे प्रदान करण्यात आली नाहीत.
				2020-21	365934965	103009831	12985371169	22808216000	58646450	307288516	307288515	विभागाने सांगितले (मे 2025) की, प्रकरणाची चौकशी करण्यात आली आणि 2020-21 या वर्षासाठी पडताळणीत कोणतेही अतिरिक्त आयटीसी घेतल्याचे आढळले नाही. तथापि, उर्वरित रकमेसाठी कोणतेही स्पष्टीकरण/ समर्थित कागदपत्रे प्रदान करण्यात आली नाहीत.

अ.क्र.	जीएसटी आयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	जीएसटीआर 9 चा 6G	सर्व समूह कंपनीकरिता आयएसडी वितरकाच्या जीएसटीआर 6 मध्ये वितरित आयटीसी	जीएसटीआर 9 मध्ये उलाढाल	एफएस मध्ये एकत्रित उलाढाल	करदात्याकरिता मर्यादित आयटीसी (जीएसटीआर 9 नुसार उलाढाल / एफएस मध्ये एकत्रित उलाढाल गुणिले जीएसटीआर 6 नुसार वितरित आयटीसी)	करदात्याकरिता वितरण संबंधित अतिरिक्त आयटीसी	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (8/9x7)	11	12	13
2	27XXX XXXX XXXXIZ G	रायगड	पेन- 501	2019-20	480858877	1253775873	189272182145	623150000000	380815045	100043832	83077210	विभागाने सांगितले (नोव्हेंबर 2024) की, ₹ 8.31 कोटीसाठी डीआरसी 07 (ऑगस्ट 2024) जारी करण्यात आला आहे.
										एकूण	715708921	

परिशिष्ट 3.2.11

(संदर्भ: परिच्छेद 3.2.9.4; पृष्ठ 83)

वार्षिक विवरण आणि लेखापरीक्षित वित्तीय विवरण यामध्ये घेतलेल्या आयटीसीमध्ये विसंगती

अ. क्र.	जीएसटीआयपन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	जीएसटीआर 9C च्या तक्ता12F नुसार ताळमेळ न केलेली आयटीसी	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
1	27XXXXXXXXXXXX1ZS	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-514	2019-20	135357	267241	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की व्याज आणि दंडासह ₹ 2.67 लाखांची मागणी करून डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (ऑगस्ट 2024)	
2	27XXXXXXXXXXXX1Z0	ठाणे शहर	वागले औ.क्षे.-501	2018-19	5000000	5000000	विभागाने (एप्रिल 2025) सांगितले की हे उत्तर मान्य नाही कारण लेखापरीक्षण कार्यवाही करण्यात आली डीआरसी 07 मध्ये आहे आणि करदात्याला डीआरसी 07 लेखापरीक्षणाने उपस्थित केलेल्या मुद्द्याचा समावेश जारी करण्यात आला आहे (एप्रिल 2024).	
3	27XXXXXXXXXXXX1ZH	रायगड	पेन- 501	2020-21	665912375	665912375	उत्तर प्रतीक्षित	
					एकूण	671179616		

परिशिष्ट 3.2.12
(संदर्भ: परिच्छेद 3.2.9.5; पृष्ठ 86)

निर्वहन न केलेले कर दायित्व

अ. क्र.	जीएसटीआयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	जीएसटीआय 9 नुसार दायित्व (एकुण उलाढाल(5N +10-11) T13 म्हणजे कर खाली दर्शविले (H+C+ S+C)	जीएसटीआय 9 (9) + जीएसटीआय 9 (14) मध्ये प्रदान केलेला कर	आरसीएम वगळून (जीएसटीआय-9 4G)	प्रदान केलेला निव्वळ कर	कर दायित्व व कर प्रदान यामध्ये विसंगती	विभागाच्या उत्तरानंतर सुधारित रक्कम	विभागाचे उत्तर
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (7-8)	10 (6-9)	11	12
1	27XXXXXX XXXXX1ZY	मुंबई- एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू- 514	2020- 21	297682837	272415400	112881866	159533534	138149303	138149303	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की एडोटी 1 जारी करण्यात आला आहे (डिसेंबर 2023).
2	27XXXXXX XXXXX1Z3	मुंबई- एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू- 523	2019- 20	323221673	300289476	14247204	286042272	37179401	37179401	उत्तर प्रतिक्षित
3	27XXXXXX XXXXX1Z1	मुंबई- एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू- 517	2018- 19	14483849153	14537373527	66112922	14471260605	12588548	6926770	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याने डीआरसी 03 (डिसेंबर 2023) द्वारे ₹ 69.26 लाख प्रदान केले आहेत
4	27XXXXXX XXXXX1ZD	मुंबई- एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू- 519	2018- 19	7131763528	7127315711	1166064	7126149647	5613881	5613881	उत्तर प्रतिक्षित
5	27XXXXXX XXXXX1Z2	मुंबई- एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू- 517	2020- 21	953355837	929478341	355067	929123274	24232563	24232563	उत्तर प्रतिक्षित
6	27XXXXXX XXXXX1Z6	मुंबई- एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू- 524	2020- 21	147101167	127307483	29376488	97930995	49170172	63444000	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की व्याज आणि दंडासह ₹ 6.34 कोटीसाठी (फेब्रुवारी 2025) डीआरसी 07 जारी करण्यात आला होता
7	27XXXXXX XXXXX1Z6	मुंबई- एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू- 520	2020- 21	333358970	335292603	43255	335249348	109622	109622	उत्तर प्रतिक्षित
8	27XXXXXX XXXXX1Z1	मुंबई- एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू- 531	2018- 19	166871029	198738693	33496004	165242689	1628340	1628340	विभागाने सांगितले (जानेवारी 2024) की, 2018-19 वित्तीय वर्षासाठी प्रपत्र

अ. क्र.	जीएसटीआयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	वर्ष	जीएसटीआर 9 नुसार दायित्व (एकूण उलाढाल(5N +10-11) T13 म्हणजे कर खाली दर्शविले (H+C+ S+C)	जीएसटीआर 9 (9) + जीएसटीआर 9 (14) मध्ये प्रदान केलेला कर	आरसीएम वगळून (जीएसटीआर-9 4G)	प्रदान केलेला निव्वळ कर	कर दायित्व व कर प्रदान यामध्ये विसंगती सुधारित रक्कम	विभागाच्या उत्तरानंतर	विभागाचे उत्तर
											डीआरसी 01 मध्ये एससीएन जारी करण्यात आला आहे (डिसेंबर 2023)
				2019-20	170940344	203687121	45381255	158305866	12634478	12634478	उत्तर प्रतिक्षित
9	27XXXXXX XXXXX1ZS	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-535	2019-20	55914975	55920556	299668	55620888	294087	606707	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की, 2019-20 साठी ऑगस्ट 2024 मध्ये डीआरसी 07 जारी करण्यात आला होता ज्यामध्ये ₹ 6.07 लाख कर दायित्व समाविष्ट होते. सध्या, पहिल्या अपीलकर्त्याकडे डीआरसी 07 आदेश विस्तृत अपील आहे जे निकालात काढण्यासाठी प्रलंबित आहे.
10	27XXXXXX XXXXX1ZE	अंधेरी	मरोळ-501	2020-21	50189396	49519062	462561	49056501	1132895	1925920	विभागाने सांगितले (मे 2025) की, ₹ 19.26 लाखांसाठी डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (जानेवारी 2025)
11	27XXXXXX XXXXX1Z0	ठाणे शहर	वागळे औ.क्षे.-501	2018-19 2019-20 2020-21	29766678 19932342 5015608	10717598 16461805 4999262	2200742 5016960 2097636	8516856 11444845 2901626	21249822 8487497 2113982	21249822 8487497 2113982	उत्तर प्रतिक्षित उत्तर प्रतिक्षित उत्तर प्रतिक्षित
12	27XXXXXX XXXXX1ZS	नांदेड	नांदेड-501	2019-20	32491860	32446644	0	32446644	45216	45216	उत्तर प्रतिक्षित
13	27XXXXXX XXXXX2ZJ	कोल्हापूर	कसाड-702	2020-21	599117	588136	63450	524686	74431	74431	उत्तर प्रतिक्षित
14	27XXXXXX XXXXX1Z4	पुणे-पुणे-एलटीयू-2	पुणे-एलटीयू-519	2020-21	188648830	188995472	2299320	186696152	1952678	1952678	उत्तर प्रतिक्षित
									एकूण	326374621	

परिशिष्ट 3.2.13
(संदर्भ: परिच्छेद 3.2.9.5; पृष्ठ 86)
जीएसटीआर 9 आणि एफएस मधील उलाढालीत विसंगती

अ. क्र.	जीएसटीआयन	विभाग	प्रकार कार्यालय	R 9C (5 O) 2018-19	R 9C (5 O) 2019-20	R 9C (5 O) 2020-21	ताळमेळ न झालेली उलाढाल (फक्त ऋण प्रविष्ट्या)	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
1	27XXXXXXXXXXXXX1Z3	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-523	-1243951090	-670656792	-14664424501	-16579032383	उत्तर प्रतिक्षित	--
2	27XXXXXXXXXXXXX1ZD	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-519	-	-69917910	-73141750	-143059660	उत्तर प्रतिक्षित	--
3	27XXXXXXXXXXXXX1Z6	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-524	-	-1343983051	-881856808	-2225839859	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याने 2020-21 या वर्षासाठी डीआरसी 03 (फेब्रुवारी 2025) द्वारे ₹ 1.90 कोटी प्रदान केले आणि 2019-20 या वर्षासाठी उत्तर प्रतिक्षित.	--
4	27XXXXXXXXXXXXX1Z5	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-520	-	-	-1149125035	-1149125035	उत्तर प्रतिक्षित	--
5	27XXXXXXXXXXXXX1Z1	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-531	-	-	-26775378	-26775378	उत्तर प्रतिक्षित	--
6	27XXXXXXXXXXXXX1ZS	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-535	-	-	-26284257	-26284257	उत्तर प्रतिक्षित	--
7	27XXXXXXXXXXXXX1Z8	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-535	-2214984951	-	-903778919	-3118763869	उत्तर प्रतिक्षित	--
8	27XXXXXXXXXXXXX1Z7	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-525	-	-1310683811	-141006850	-1451690661	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याने 2019-20 आणि 2020-21 या वर्षासाठी जीएसटीआर 9C च्या तक्ता 50 मध्ये उलाढालीतील समायोजनासाठी योग्य कारणे सादर केली आहेत आणि त्यांच्याशी जुळवून घेतले आहे याची पडताळणी केली आहे.	विक्री रजिस्टर, बीजक आणि वित्तीय विवरणांच्या प्रती सादर न केल्यामुळे उत्तराची पडताळणी होऊ शकली नाही.
9	27XXXXXXXXXXXXX1Z3	अंधेरी	आझाद नगर-602	-	-576332171	-	-576332171	उत्तर प्रतिक्षित	--

अ. क्र.	जीएसटीआयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	R 9C (5 O) 2018-19	R 9C (5 O) 2019-20	R 9C (5 O) 2020-21	ताळमेळ न झालेली उलाढाल (फक्त ऋण प्रविष्ट्या)	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
10	27XXXXXXXXXXXX1ZE	अंधेरी	मरोळ-501	-	-	-22942108	-22942108	विभागाने सांगितले (मे 2025) की व्याजासह ₹ 65.59 लाखांच्या कर दायित्वानुसार डीआरसी 07 जारी करण्यात आला आहे (जानेवारी 2025).	--
11	27XXXXXXXXXXXX1Z0	अंधेरी	अंधेरी पूर्व-701	-	-772676	-44746497	-45519173	उत्तर प्रतिक्षित	--
12	27XXXXXXXXXXXX1ZN	मुंबई-एलटीयू-3	मुंबई-एलटीयू-532	-	-5868147	-7401756	-13269903	उत्तर प्रतिक्षित	--
13	27XXXXXXXXXXXX1ZZ	मुंबई-एलटीयू-4	मुंबई-एलटीयू-540	-	-7856709360	-1581198033	-9437907393	विभागाने सांगितले (एप्रिल 2025) की करदात्याच्या लेखापरीक्षणादरम्यान या समस्येची पडताळणी करण्यात आली होती आणि 2019-20 आणि 2020-21 या वर्षातील करदात्यांच्या उत्तराची पडताळणी केल्यानंतर, हा मुद्दा बंद करण्यात आला.	करदात्याने जीएसटी लागू होत नसलेले उत्पन्न वगळल्याचे नमूद केलेल्या उलाढालीतील विसंगतीच्या समेटासह विभागाने केलेल्या पडताळणीचे तपशील सादर केले नसल्याने लेखापरीक्षण पडताळणी करू शकले नाही.
14	27XXXXXXXXXXXX2Z3	मुंबई-एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू-501	-15125713	-	-576542	-15702255	उत्तर प्रतिक्षित	--
15	27XXXXXXXXXXXX1ZF	मुंबई-एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू-503	-5929444180	-	-	-5929444180	उत्तर प्रतिक्षित	--
16	27XXXXXXXXXXXX1Z7	मुंबई-एलटीयू-1	मुंबई-एलटीयू-509	-	-1518208	-	-1518208	उत्तर प्रतिक्षित.	--
17	27XXXXXXXXXXXX1ZW	साकीनाका	साकीनाका-502	-	-	-1544003	-1544003	उत्तर प्रतिक्षित	--
18	27XXXXXXXXXXXX2Z4	साकीनाका	साकीनाका-601	-61082	-	-	-61082	उत्तर प्रतिक्षित	--
19	27XXXXXXXXXXXX1ZP	सांताक्रूझ	बांद्रा-पश्चिम-502	-5156282911	-3160642950	-1342871886	-9659797747	उत्तर प्रतिक्षित	--

अ. क्र.	जीएसटीआयएन	विभाग	प्रभार कार्यालय	R 9C (5 O) 2018-19	R 9C (5 O) 2019-20	R 9C (5 O) 2020-21	ताळमेळ न झालेली उलाढाल (फक्त ऋण प्रविष्ट्या)	विभागाचे उत्तर	लेखापरीक्षण टिप्पण्या
20	27XXXXXXXXXXXX1ZD	मुंबई-एलटीयू-2	मुंबई-एलटीयू-515	-187870458	-49070407	-397617850	-634558715	उत्तर प्रतिक्षित	--
21	27XXXXXXXXXXXX1ZF	पुणे-एलटीयू-2	पुणे-एलटीयू-524	-85937101	-	-	-85937101	उत्तर प्रतिक्षित	--
22	27XXXXXXXXXXXX2ZJ	पुणे दक्षिण	पुणे कॅन्ट-501	-	-	-1719898666	-1719898666	उत्तर प्रतिक्षित	--
23	27XXXXXXXXXXXX1ZV	पुणे उत्तर	बाजीराव रोड-609	-11156176	-13431894	-16402354	-40990424	उत्तर प्रतिक्षित	--
24	27XXXXXXXXXXXX1ZX	रायगड	सानपाडा-503	-20016738	-3532954	-12590286	-36139978	उत्तर प्रतिक्षित	--
						एकूण	-52942134209		

© भारताचे नियंत्रक व महालेखापरीक्षक
www.cag.gov.in

<https://cag.gov.in/ag/nagpur/en>

SUPREME AUDIT INSTITUTION OF INDIA
लोकहितार्थ सत्यनिष्ठा
Dedicated to Truth in Public Interest

**Report of the
Comptroller and Auditor General of India on
State Revenues
for the period ended March 2023**

**Government of Maharashtra
Report No. 6 of 2025
(Compliance Audit - Civil)**

**Report of the
Comptroller and Auditor General of India
on State Revenues
for the period ended March 2023**

**Government of Maharashtra
Report No. 6 of 2025**

TABLE OF CONTENTS

	Reference	
	Paragraph Number	Page Number
Preface		vii
Executive Summary		ix-xiii
CHAPTER I INTRODUCTION		
About this report	1.1	1
Organisational structure of the offices of the Principal Accountant General (Audit-I), Maharashtra, Mumbai and the Accountant General (Audit-II), Maharashtra, Nagpur	1.2	1
Audited entity profile	1.3	2
Authority for audit	1.4	2
Planning and conduct of audit	1.5	2
Responsiveness of Government to Audit	1.6	3
Results of Audit: Position of local audit of Revenue Sector conducted during the year	1.7	4
CHAPTER II AUDIT OF TRANSACTIONS: Compliance Audit Paragraphs		
Stamp Duty and Registration Department		
Short levy of Stamp Duty of ₹ 10.50 crore due to misclassification of document as Article of Agreement	2.1	7
Short levy of Stamp Duty amounting to ₹ 1.89 crore due to undervaluation of the property	2.2	8
Short levy of Stamp Duty of ₹ 1.50 crore due to irregular concession of stamp duty	2.3	9
Short levy of Stamp Duty of ₹ 76.18 lakh due to non-consideration of full plot area for market value of property	2.4	10
Short levy of Stamp Duty and Registration Fee of ₹ 29.71 lakh due to misclassification of leave and license	2.5	11
Finance Department		
Excess allowance of set-off under Rule 53(3)(a) of MVAT Rules resulted in short levy of tax and interest of ₹ 96.84 lakh	2.6	12

CHAPTER III AUDIT OF TRANSACTIONS: Subject Specific Compliance Audit		
Goods And Services Tax Department		
Subject Specific Compliance Audit on E-Way Bill System under GST	3.1	13
Introduction to E-Way Bills	3.1.1	13
Information Systems used for EWBs	3.1.2	13
Process involved in the EWB System	3.1.3	13
Organizational Structure of the Department	3.1.4	14
Audit Objectives	3.1.5	15
Audit Criteria	3.1.6	15
Audit Scope	3.1.7	16
Audit Sampling and methodology	3.1.8	16
Acknowledgement	3.1.9	16
Audit Objective 1 - Whether the EWB mechanism is effective in protecting revenue interest of the Government	3.1.10	17
Audit Objective 2 – Effectiveness of the Preventive/Enforcement activities of the Department in enforcing EWB provisions	3.1.11	26
Conclusion	3.1.12	31
Summary of Recommendations	3.1.13	32
Subject Specific Compliance Audit on Department's Oversight on GST Payments and Returns Filing for the Year 2018-19 to 2020-21	3.2	33
Introduction	3.2.1	33
Audit objectives	3.2.2	33
Audit scope and methodology	3.2.3	33
Audit sampling	3.2.4	34
Audit criteria	3.2.5	35
Audit findings	3.2.6	36
Audit of Charge Offices	3.2.7	36
Centralised Audit	3.2.8	40
Detailed Audit	3.2.9	53
Conclusion	3.2.10	60
Recommendation	3.2.11	61

APPENDICES	Appendix Number	Page Number
Statement showing Department wise Outstanding Inspection Report/Paras issued up to December 2022 but outstanding as on 30 June 2023	1.1	63
Short levy of stamp duty due to misclassification of document as Article of Agreement	2.1	64
Short levy of Stamp Duty amounting to ₹ 1.89 crore due to undervaluation of the property	2.2	65
Short levy of Stamp Duty of ₹ 1.50 crore due to irregular concession of Stamp Duty	2.3	67
Short levy of stamp duty of ₹76.18 lakh due to non-consideration of full plot area for market value of property	2.4	69
Short levy of stamp duty and registration fee ₹ 29.71 lakh due to misclassification of leave and license	2.5	70
Excess allowance of set-off under Rule 53(3)(a) of MVAT Rules resulted in short levy of tax and interest thereon of ₹ 96.84 lakh	2.6	71
Generation of EWBs by cancelled taxpayers	3.1.1	73
Generation of EWBs by cancelled taxpayers (NGTP)	3.1.2	76
Generation of EWBs by NIL Return Filer	3.1.3	85
Generation of EWBs by Non filer taxpayers	3.1.4	86
Generation of multiple EWBs on the strength of same invoice	3.1.5	88
High value EWBs Generated by Certain Taxpayers	3.1.6	90
Generation of EWBs – Consignor and Consignee with same PAN number – Consignee	3.1.7	91
Totality observations and responses	3.1.8	92
Non-production of documents	3.1.9	93
Non-creation of demand for tax and penalty during EWB interception	3.1.10	94
Short creation of demand for tax and penalty during EWB interception	3.1.11	95
Delayed payment of tax and penalty to the Government account	3.1.12	96
Non-conduct of scrutiny	3.2.1	97
Non-conduct of audit by Charges	3.2.2	99
Delay in cancellation of Registration	3.2.3	100

APPENDICES	Appendix Number	Page Number
Inadequate Follow-up on non-filing of GSTR 10	3.2.4	101
Scope Limitation	3.2.5	102
Non-payment of interest	3.2.6	108
Mismatched ITC as per Table 8D of GSTR 9	3.2.7	110
Mismatch in reversal of ITC (Inputs / Input services and capital goods)	3.2.8	117
Mismatch in availing of ITC under RCM	3.2.9	119
Mismatch in availing of ITC distributed by Input Service Distributor (ISD)	3.2.10	120
Mismatch in ITC availed between Annual returns and Audited Financial Statements	3.2.11	121
Undischarged tax liability	3.2.12	122
Mismatch in turnover in GSTR 9 and AFS	3.2.13	124

P r e f a c e

This report of the Comptroller and Auditor General of India for the year ended 31 March 2023 has been prepared for submission to the Governor of the State of Maharashtra under Article 151 of the Constitution of India.

The report contains significant results of audit of the Stamp & Registration, Finance and Home (Excise) Departments of the Government of Maharashtra conducted under the provisions of the Comptroller and Auditor General's (Duties, Powers and Conditions of Service) Act, 1971 and Regulations on Audit and Accounts, 2020 issued thereunder by the Comptroller and Auditor General of India. This report is placed before the State Legislature under Article 151 (2) of the Constitution of India.

The instances mentioned in this report are those, which came to notice in the course of test audit for the period 2022-23 as well as those which came to notice in earlier years, but could not be reported in the previous audit reports; instances relating to the period subsequent to 2022-23 have also been included, wherever necessary.

The audit has been conducted in conformity with the Auditing Standards issued by the Comptroller and Auditor General of India.

EXECUTIVE SUMMARY

This Report of the Comptroller and Auditor General of India (C&AG) relates to matters arising from compliance audit of Finance and Revenue departments of Government of Maharashtra. Compliance Audit refers to examination of the expenditure and revenue of the audited entities to ascertain whether the provisions of the Constitution of India, applicable laws, rules, regulations and various orders and instructions issued by the authorities are being complied with.

The primary purpose of this Report is to bring important results of audit to the notice of the State Legislature. The findings of audit are expected to enable the executive to take corrective actions and also to frame policies and directives that will lead to improved operational efficiency and financial management of the organisation, thus contributing to better governance.

The office of the Accountant General (Audit-II), Maharashtra, Nagpur audits 14 departments of Government of Maharashtra (GoM). The audit observations pertaining to commercial undertakings of GoM are reported in Audit Report on State Public Sector Enterprises. The audit observations pertaining to the expenditure are reported in Compliance Audit Report-Expenditure. This report contains significant results of audit of the Stamp & Registration, Finance and Home (Excise) Departments of GoM.

This Report includes audit findings in three chapters. **Chapter I** includes “Introduction, Audited entity profile, Planning and conduct of audit and responsiveness of Government to Audit”, **Chapter II** includes Audit observations related to Compliance Audit Paragraphs and **Chapter III** includes two Subject Specific Compliance Audits.

A synopsis of this report is presented below:

Chapter-I: Introduction

There are three departments viz. Stamp & Registration, Finance and Home (Excise) Departments of the Government of Maharashtra headed by Additional Chief Secretary/Principal Secretaries/Secretaries which are audited by the Accountant General (Audit-II), Maharashtra, Nagpur.

Explanatory Memorandum on 21 paragraphs included in the Audit Report were outstanding. Action Taken Notes on 99 recommendations of Public Accounts Committee were awaited from department.

Chapter –II: Compliance Audit Paragraphs

Accountant General (Audit-II), Maharashtra, Nagpur conducted test check of the records of 217 units of Stamp Duty and Goods and Service Tax (GST)/State Excise/Entertainment duty during the year 2022-23. Audit noticed following shortcomings:

- The Department applied a reduced rate of Stamp Duty due to misclassification of document as Article of Agreement, which resulted in short levy of Stamp Duty of ₹ 10.50 crore.
- The Collector of Stamps, Mumbai, valued a property at ₹ 62.28 crore and levied Stamp Duty of ₹ 3.11 crore under Article 5(g-a). However, Audit

assessed the market value at ₹ 100.11 crore, calculating the Stamp Duty payable as ₹ 5.00 crore. This led to a short levy of ₹ 1.89 crore by the department, due to undervaluation of the property.

- Inspector General of Registration and Controller of Stamps, Maharashtra State, Pune allowed irregular concession of one *per cent*, which led to short levy of Stamp Duty of ₹ 1.50 crore.
- Since the indenture transferred all rights, title, and interest in the entire land to the purchaser, the valuation of the property should have been based on the complete land area. However, the department did not consider the entire plot area when determining the market value which resulted in short levy of stamp duty of ₹ 76.18 lakh.
- The department calculated Stamp Duty based on a five-year license agreement, ignoring the clause that allows renewal for another five years, making the total period 10 years. This resulted in short levy of Stamp Duty and Registration Fee of ₹ 29.71 lakh.
- Excess allowance of set-off under Rule 53(3)(a) of MVAT Rules resulted in a short levy of tax to the tune of ₹ 96.84 lakh including interest of ₹ 44.28 lakh.

Chapter –III: Subject Specific Compliance Audit

➤ E-Way Bill System under GST

E-Way Bill (EWB) system is intended to bring automation and standardisation of the entire process to help check tax evasion and shore up GST collections. EWB system includes various processes such as enrollment of the required persons in the portal, Generation of EWB, Extension, Cancellation and Rejection of the EWBs generated *etc.* The Commissioner of State Tax, Maharashtra State is responsible for implementation of EWB system. SSCA examined the effectiveness of the system in protecting revenue interest of the Government and of the Preventive/Enforcement activities of the Department in enforcing EWB provisions.

Substantive Audit was conducted in respect of 51 taxpayers by detailed examination of records for the year 2018-22. Audit observed deficiencies in effectiveness of EWB system and noticed instances of taxpayers generating EWB after the cancellation of registration, taxpayers generating EWBs but filing nil returns, EWBs generated but returns not filed by the taxpayers, taxpayers using single invoice for generating multiple EWBs, Generation of EWBs using invalid vehicles and abnormal high value EWBs generated by the taxpayers. Significant audit findings in this regard are presented below:

- Out of 51 taxpayers, the Department cancelled the registrations of 43 taxpayers across 10 Divisions. These included cancellation of registration of 11 taxpayers with retrospective effect due to reasons, such as failure to furnish returns for six consecutive months, non-commencement of business, or not operating from the registered place of business (in one case, cancellation was made at the taxpayer's request). The remaining 32 taxpayers were classified as Non-Genuine Taxpayers and their

registrations were cancelled *ab initio* on various grounds. Audit observed that proper officers did not take cognisance of the supplies made by these taxpayers during the intervening period, nor did they ascertain and recover the tax payable before cancellation of the registration. This resulted in non-recovery of tax amounting to ₹ 96.85 crore along with applicable interest.

- Five taxpayers, who had filed 'nil' return during the audit period, were found to have made taxable supplies, as evidenced by their EWBs. Accordingly, they were liable to pay tax of ₹ 3.53 crore which was recoverable with applicable interest.
- Nine taxpayers did not file returns for several months during the audit period despite generating EWBs during the period. These taxpayers transported goods worth ₹ 4.90 crore having tax effect of ₹ 0.72 crore.
- Review of 18 EWBs generated by 18 taxpayers from outside Maharashtra for supplies made to the consignees in Maharashtra having same PAN numbers, showed that in seven cases, goods worth ₹ 10.59 crore having tax effect of ₹ 1.56 crore were not received in Maharashtra. Thus, the authenticity of these seven EWBs and the discharge of the associated tax liability amounting to ₹ 1.56 crore could not be verified.

Based on audit of a sample of 196 interception cases falling under six Joint Commissioner Offices, audit observed administrative deficiencies in the execution of preventive functions such as not having dedicated setup for verification of EWBs, insufficient patrolling vehicles, and insufficient use of analytical reports of NIC on EWBs. Audit also observed deficiencies in interception of vehicles by the Department, involving non/short creation of demand and delayed payment of tax and penalty to the Government account.

Recommendations

Government may:

1. *ensure cognizance of supplies made by the taxpayers in case of retrospective cancellation and accordingly determine tax arrears and interest and raise the demand in the order of cancellation.*
2. *take appropriate action to recover ITC from the ultimate recipients. Also, issue of non-availability of NGTP data on BO portal may be examined and suitable action taken.*
3. *take action to flag messages/report for tax officers about use of invalid vehicles to generate EWBs.*
4. *consider maintaining dedicated vehicles for interception activities.*
5. *issue suitable instructions to Departmental officers for effective use of analytical reports of NIC on EWBs.*
6. *train the departmental officers and reiterate instructions about the proper procedure of creating demand of tax and penalty during interception and payment of the same to government account by adjustment of liability and cash ledgers.*

➤ **Department's Oversight on GST Payments and Returns Filing for the Years 2018-19 to 2020-21**

GST is a self-assessment-based tax, whereby the responsibility for calculating tax liability, discharging the computed tax liability and filing returns is vested on the taxpayer. This audit aimed to derive assurance whether the rules and procedures were designed to secure an effective check on tax compliance and were being duly observed by taxpayers; and whether the scrutiny procedures, internal audit and other compliance functions of the Proper Officer¹ were adequate and effective.

The audit of Department's Oversight on GST Payments and Returns Filing for the Years 2018-19 to 2020-21 was conducted in three distinct parts –

Audit of Charge offices

A review of the functions of 10 Charge Offices for the year 2020-21 disclosed that there were deficiencies in oversight functions of Charges such as non-conduct of scrutiny of returns and audit in nine Charges; delay ranging from nine to 292 days in cancellation of 11 registration pertaining to five Charge offices, and non-filing of GSTR 10 by 15 taxpayers and delayed (ranging from 340 to 813 days) filing by three taxpayers, resulting in non-recovery of revenue.

Result of Centralized Audit

Audit selected a sample of 718 high value data inconsistencies, pertaining to 362 taxpayers. The Department responded to 623 cases. Of these 145 cases relating to ITC/Tax payment and 11 cases relating to turnover mismatches turned out to be compliance deficiencies with amount of mismatches of ₹ 1055.43 crore and ₹ 2793.62 crore respectively. Relatively higher rates of deviations were noticed in non/short payment of interest, mismatch between GSTR 2A and GSTR 3B, ITC availed in GSTR 3B filed after the cut-off period, short payment of tax under RCM versus ITC availed in GSTR 3B/GSTR 9, non-filing of GSTR 3B, and under-declaration of taxable supplies by comparing TDS returns.

Detailed Audit

Detailed audit of GST returns also identified significant non-compliance. Out of 100 selected cases, in 62 cases, granular records such as financial statements, supplementary financial ledgers, invoices, agreement copies *etc.* were not produced, which constituted a significant scope limitation. These cases represented potential risk exposure towards identified mismatches in ITC availment and tax payments. In respect of the taxpayers whose records/returns were examined, Audit observed compliance deficiencies in 20 cases with a revenue implication of ₹ 154.64 crore on account of non-payment of interest and misclassification of supply. This apart, mismatches in availing ITC, discharge of tax liability and turnover were noticed in 119 cases involving mismatch of ₹ 6,666.10 crore.

¹ Proper Officer in relation to any function to be performed under MGST Act means the Commissioner or the officer of the State Tax who is assigned that function by the Commissioner.

Hence, Audit observed deficiencies with respect to systems and procedures adopted by the department for effective checks on tax compliance.

Recommendation

The Government may expeditiously address the deviations in the Department's Oversight of GST Payments and Return Filing, as highlighted by the audit and intimate the results to audit.

Chapter I

Introduction

CHAPTER I

INTRODUCTION

1.1 About this report

This Report of the Comptroller and Auditor General of India (C&AG) relates to matters arising from compliance audit of government departments, of the Government of Maharashtra (GoM) falling under clusters pertaining to Revenue Sector under the jurisdiction of Accountant General (Audit-II), Maharashtra, Nagpur *viz.* Stamp & Registration, Finance and Home (Excise) Departments.

Compliance audit refers to examination of the expenditure and revenue of the audited entities to ascertain whether the provisions of the Constitution of India, applicable laws, rules, regulations and various orders and instructions issued by the competent authorities are being complied with.

The primary purpose of this report is to bring the important results of audit to the notice of the State Legislature. Auditing standards require that the materiality level for reporting should be commensurate with the nature, volume and magnitude of transactions. The findings of audit are expected to enable the executive to take corrective actions as also to frame policies and directives that will lead to improved operational efficiency and financial management of the organisations thus, contributing to better governance.

This report contains significant results of audit of the Stamp & Registration, Finance and Home (Excise) Departments of GoM relating to deviations in respect of assessment, levy, collection and remission of Government Revenue. These are discussed in Chapter II and Chapter III of this report.

1.2 Organisational structure of the offices of the Principal Accountant General (Audit-I), Maharashtra, Mumbai and the Accountant General (Audit-II), Maharashtra, Nagpur

Under the directions of the C&AG, the offices of the Principal Accountant General (Audit-I), Maharashtra, Mumbai and the Accountant General (Audit-II), Maharashtra, Nagpur conduct the audit of various Government departments & offices, autonomous bodies and public sector undertakings (audited entities) under eight clusters falling under their respective jurisdiction as shown in **Table-1.1**.

Table-1.1: Details of clusters

Sr. No.	Clusters falling under the jurisdiction of Principal Accountant General (Audit-I), Maharashtra, Mumbai	Clusters falling under the jurisdiction of Accountant General (Audit-II), Maharashtra, Nagpur
1	Health and Welfare (1)	Energy and Power (7)
2	Education, Skill Development and Employment (2)	Industry and Commerce (8)
3	Rural Development (3)	Transport (9)
4	Agriculture, Food & Allied Industries (4)	Environment, Science & Technology (10)
5	Water Resources (5)	Public Works (11)
6	Urban Development (6)	Finance (12)
7	Culture and Tourism (14)	IT and Communication (13)
8	General Administration (16)	Law and Order (15)

1.3 Audited entity profile

The departments in the State at the Secretariat level are headed by Additional Chief Secretaries/Principal Secretaries/Secretaries and assisted by Directors/Commissioners and sub-ordinate officers.

A summary of the state government's fiscal transactions during 2022-23 vis-a-vis the previous years is given in **Table-1.2**.

Table-1.2: Summary of Fiscal operations

(₹ in crore)

Receipts	2021-22	2022-23	Disbursements	2021-22	2022-23
Section-A: Revenue Account					
Revenue receipts	333312*	405678*	Revenue expenditure	349686*	407614#
Own Tax Revenue	220927#	277486#	General Services	121745#	130591*
Non-Tax Revenue	19307*	16776#	Social Services	142523#	163329#
Share of Union Taxes/Duties	54318#	60001*	Economic Services	59455*	80820*
Grants-in-aid from GoI	38760*	51414#	Grants-in-aid and Contributions	25963*	32874#
Section-B: Capital Account and others					
Miscellaneous Capital Receipts	0	0	Capital Outlay	29687	46670#
Recoveries of Loans and Advances	1179*	643*	Loans and Advances disbursed	2342	2436#
Public Debt Receipts	90488# ⁺	87573* [@]	Repayment of Public Debt	26427	35935* [@]
Appropriation from Contingency Fund	0	200	Appropriation from Contingency Fund	1500	0
Contingency Fund	0	200	Contingency Fund	11500	0
Public Account Receipts	119376#	143467*	Public Account Disbursements	74787	100533#
Opening Cash Balance	45738	54734#	Closing Cash Balance		
a) Sinking Fund	22859	23318#	a) Sinking Fund	54374#	60004#
b) Cash Balance			b) Cash Balance	23318#	21487*
Total	612952*	715453	Total	612952	715453
@ Excluding transaction under Special Drawing facility on 91 days overdraft (Receipt and Disbursement ₹ 98.43 crore) @Excluding transactions under Special Drawing facility on 91 days (Receipt and Disbursement ₹ 7129.25 crore) * Higher rounding # Lower rounding Source: Finance Accounts of respective years					

1.4 Authority for audit

The authority for audit by the C&AG is derived from Articles 149 and 151 of the Constitution of India and the Comptroller and Auditor General's (Duties, Powers and Conditions of Service) Act, 1971. The C&AG conducts audit of expenditure and revenue of the departments, Autonomous Bodies and Public Sector Undertakings of GoM under the provisions of the DPC Act and Regulations on Audit and Accounts, 2020 issued by the C&AG.

1.5 Planning and conduct of audit

The audit process starts with the assessment of risk faced by audited entities based on expenditure incurred and revenue generated, criticality and complexity of activities, the levels of delegated financial powers and

assessment of overall internal controls and concerns of stakeholders. Previous audit findings are also considered in this exercise. The frequency and extent of audit are decided, based on this risk assessment.

After completion of audit of each unit, Inspection Reports (IRs) containing audit findings are issued to the Heads of the offices inspected. The Heads of the offices inspected are requested to furnish replies to the audit findings within one month of receipt of the IRs. Whenever replies are received, audit findings are either settled or further action for compliance is advised. The important audit observations arising out of these IRs are processed for inclusion in the audit reports which are submitted to the Governor under Article 151 (2) of the Constitution of India.

1.6 Responsiveness of Government to Audit

1.6.1 Inspection reports outstanding

Periodical inspections in the form of Compliance Audit of Government departments, Autonomous Bodies and Public Sector Undertakings are conducted to test-check their transactions and verify the maintenance of important accounting and other records as per prescribed rules and procedures. These inspections are followed up with IRs which are issued to the heads of the offices inspected, with copies to the next higher authorities. Half-yearly detailed statements of pending IRs are sent to the secretaries of the departments concerned to facilitate monitoring of action taken on the audit observations included in the IRs.

As of June 2023, 2290 IRs (5621 paragraphs) were outstanding for settlement. Year-wise details of IRs and paragraphs are shown in *Appendix 1.1*.

1.6.2 Departmental Audit committee

The Finance Department, GoM instructed (December 1985) all the administrative departments to constitute Audit Committee, to review outstanding IRs and paragraphs and to take prompt action for their settlement. The Audit Committee is chaired by the Joint Secretary of the administrative department with Joint Director, Accounts and Treasuries as member and Deputy Director of Accounts and Treasuries as the convener. A representative from the audit office not below the rank of Deputy Accountant General assists the Audit Committees. The Audit Committee Meetings (ACMs) are required to be held at least once in every quarter.

Despite the pendency of large number of inspection reports and paragraphs only two ACMs were conducted during 2022-23, wherein 142 paras in respect of 63 IRs were settled.

1.6.3 Response of departments to draft paragraphs and compliance audits

Eight draft paragraphs appearing in this report, including two compliance audit paragraphs, were forwarded demi-officially to the Principal Secretaries/ Secretaries of the departments concerned between April 2024 to June 2025 with a request to send responses within six weeks. Final reply in respect of two audit paragraphs featured in this report is still awaited (July 2025).

1.6.4 Follow-up on audit report

According to instructions issued by the Finance Department, GoM in January 2001, administrative departments were required to furnish Explanatory Memoranda (EMs) duly verified by Audit to the Maharashtra Legislature Secretariat in respect of paragraphs included in the Audit Reports of the C&AG of India, within three months of presenting the audit reports to the state legislature. The administrative departments, however, did not comply with these instructions as following EMs were outstanding from 2015-16 to 2021-22 as indicated in **Table-1.3**.

Table-1.3: Status of outstanding EMs for Audit Reports of year from 2015-16 to 2021-22

Audit Report	Date of tabling of Report	Number of paragraphs and SSCA	Number of EMs received	Balance
2015-16	11 August 2017 (RS)	18	17	01
2016-17	20 July 2018 (RS)	27	25	02
2017-18	4 March 2020 (RS)	14	12	02
2018-19	08 September 2020 (RS)	11	10	01
2019-21	04 August 2023 (Compliance Audit)	10	00	10
2021-22	18 July 2025 (Compliance Audit)	05	00	05
Total		85	64	21

Note: RS-Revenue Sector Report

As seen from the **Table-1.3** out of 85 paragraphs and SSCA included in Audit Reports, 21 EMs were outstanding during the period from 2015-16 to 2021-22.

The Public Accounts Committee (PAC) lay down in each case, the period within which action taken notes (ATNs) on its recommendations should be sent by the departments with a view to ensure accountability of the Executive in respect of all the issues dealt with in the Audit Reports.

During 2015-16 to 2022-23 the PAC discussed 48 paragraphs pertaining to Revenue Sector of Audit Reports 2011-12 to 2015-16 and 99 ATNs were pending as indicated in **Table-1.4**.

Table-1.4: Position of outstanding ATNs on PAC/COPU recommendations

Year	Audit Report	PAC Report Number	Year of PAC	Number of PAC/COPU recommendations	Number of ATNs awaited
2011-12	RS	33	2017-18	14	14
2012-13	RS	37	2017-18	34	09
2013-14	RS	19	2015-16	00	00
2014-15	RS	53	2017-18	46	27
		54	2017-18	37	37
2015-16	RS	56	2017-18	12	12
Total				143	99

1.7 Results of audit: Position of local audit of Revenue Sector conducted during the year

Test check of the records of 217 units of Stamp Duty and GST/State Excise/Entertainment duty conducted during the year 2022-23 revealed short levy/ under assessment/loss of revenue as shown in **Table-1.5**:

Table-1.5: Statement showing result of audit 2022-23

(₹ in crore)

Name of Department	Details of audit			Action taken		
	No. of units audited	No. of objections	Money value involved	No. of Paras accepted	Money value involved	Amount recovered
Stamp Duty	123	480	159.00	73	8.84	6.82
GST/State Excise/E.D. etc.	94	330	204.81	38	10.82	1.87
Total	217	810	363.81	111	19.66	8.69

Chapter II

Audit of Transactions: Compliance Audit Paragraphs

CHAPTER II

Audit of Transactions: Compliance Audit Paragraphs

The significant results of audit of the Stamp & Registration, Finance and Home (Excise) Departments of GoM relating to deviations in respect of short levy, under assessment, collection and remission of Government Revenue are discussed below:

STAMP DUTY AND REGISTRATION DEPARTMENT

2.1 Short levy of Stamp Duty of ₹ 10.50 crore due to misclassification of document as Article of Agreement

As per Article 5 (g-a) of Schedule-1 of Maharashtra Stamp Act, 1958 (MS Act), in case of instrument relating to giving authority or power to a promoter or a developer, by whatever name called, for construction on development of or, sale or transfer (in any manner whatsoever) of, any immovable property, the same Stamp Duty is leviable as on a conveyance under clause (b) or (c) as the case may be, of Article 25 on the market value of the property or consideration, whichever is higher, which is the subject matter of transfer.

Further GOM vide Government Order No. Mudrank-2020/CR.No.136/M-1 (Policy) dated 29 August 2020, reduced the stamp duty by three *per cent* in Mumbai District and Mumbai Sub-Urban District and by two *per cent* in rest of the State of Maharashtra for the period starting from 01 September 2020 and ending on 31 December 2020 and by two *per cent* in Mumbai District and Mumbai Sub-Urban District and by one and half *per cent* in rest of the State of Maharashtra, for the period starting from 1 January 2021 and ending on 31 March 2021, as otherwise chargeable under clause (b) of Article 25 of Schedule-I appended to the said Act, on the instrument of Conveyance or Agreement to Sale of any immovable property.

Scrutiny of records (Document No. 5378/2020) of Joint Sub Registrar, Boriwali II, Mumbai, revealed (April 2022) that, an Article of Agreement between– Transferee, and the Transferor –was entered into and registered vide document no. 5378/2020 (September 2020). Article of Agreement was earlier adjudicated vide Case No. 649/2020 by Collector of Stamps Boriwali (September 2020). As per agreement to sale, development rights of 48,557.00 Sq.m. along with all rights and benefit of the property at Survey no 34A, Hissa No 1, CTS no 215, Zone 86/391 in Village Magathane, Taluka Boriwali R/C Ward Boriwali (E) admeasuring plot area 3543 Sq.m. along with 421.80 Sq.m. of undivided interest in the land underneath the common internal layout access is transferred in favour of transferee.

The department worked out the market value of the Floor Space Index involved in development rights of 48,557 Sq.m.at ₹ 334.12 crore and assessed consideration of ₹ 350 crore and accordingly levied Stamp Duty of rupees seven crore at the rate of two *per cent* as per GoM Order dated 29 August 2020.

However, Audit noticed that as per GoM order dated 29 August 2020 the reduced rate of Stamp Duty was applicable to the document coming under Article 25(b) of the MS Act, since the instant document was a development

agreement under Article 5(g-a), this order was not applicable to this document and Stamp Duty was leviable at the rate of five *per cent*. Hence incorrect classification of document resulted in short levy of Stamp Duty of ₹ 10.50 crore (**Appendix 2.1**).

On this being pointed out by audit, the Collector of Stamps, Boriwali (June 2022) in reply accepted the audit observation. The matter was also communicated to Inspector General of Registrations and Controller of Stamps, Maharashtra State, Pune, (July 2023). The reply was still awaited (July 2025).

2.2 Short levy of Stamp Duty amounting to ₹ 1.89 crore due to undervaluation of the property

Article 5 (g-a) of Schedule-1 of Maharashtra Stamp Act, 1958 (MS Act) provides, in case of instrument relating to giving authority or power to a promoter or a developer, by whatever name called, for construction on development of or, sale or transfer (in any manner whatsoever) of, any immovable property, stamp duty as is leviable on a conveyance under clause (b) or (c) as the case may be, of Article 25 shall be charged on the market value of the property or consideration, whichever is higher, which is the subject matter of transfer.

Further as per Valuation Guideline No. 21 and Valuation Circular dated 31 March 2018 the Valuation of the property is to be assessed as under:

A : Area available to the developer (FSI) x land Rate

B : Consideration given to the Member of the society as enumerated in the Valuation Circular.

Stamp duty to be levied on higher of the above two A or B

Scrutiny of records (Document No. 11749/2019) of Joint Sub Registrar Mumbai City-III, Mumbai City revealed that a Development Agreement document was executed (20 December 2019) between **‘the Society’ (One Part) ‘the Developer’ and ‘Confirming Parties’** for the land admeasuring 3201.00 Sq.m. situated at Survey No. 52 part old C.S. No. 160 (Pt) new C.S. No. 999(Pt) at Shivajinagar Worli Mumbai together with the building standing thereon. As per clause 6.1 & 6.2 of the recital of the document the Developer would provide a new residential premises admeasuring 540 Sq.ft. carpet *i.e.* 50.18 Sq.m. carpet to each member, and other monetary consideration to every member as detailed in appendix. This document was adjudicated by the Collector of Stamps, Mumbai vide case No. ADJ/M/615/2019/4449/ dated 18 October 2019 and Market Value was worked out as ₹ 62.28 crore and Stamp duty was levied at ₹ 3.11 crore under Article 5(g-a).

Audit worked out the Market value at ₹ 100.11 crore and Consideration at ₹ 68.43 crore. The Stamp Duty is leviable at ₹ 5.00 crore as against ₹ 3.11 crore levied by department, this resulted in short levy of Stamp Duty of ₹ 1.89 crore as detailed in **Appendix 2.2**.

On this matter being brought to the Notice of Inspector General of Registration and Controller of Stamps, Maharashtra State, Pune (IGR)

(March 2024), the IGR in reply stated that matter is pending under section 53A¹ and after the decision necessary action regarding recovery will be taken.

2.3 Short levy of Stamp Duty of ₹ 1.50 crore due to irregular concession of stamp duty

As per Article 25(a) of Schedule-1 of Maharashtra Stamp Act, 1958 (MS Act), conveyance, if relating to movable property, the Stamp Duty is leviable at rate to three *per cent* of the market value of the property or consideration, whichever is higher, which is the subject matter of conveyance.

A Deed of Adherence was executed 25 September 2020 and registered vide Document No. 825/2021 dated 19 January 2021 among Original Developer, Joint Developer and New Developer for confirmation of terms and conditions mentioned in the already executed (September 2020) and registered vide Document No. 823/2021 dated 19 January 2021 *i.e.* Agreement for transfer of business (Slump Sale).

Audit observed relating to Document No. 823 that:

- i) As per clause S balance Built up area admeasuring 5363.04 Sq.m. was sale component.
- ii) As per clause T of the recital a Joint Development Agreement No. 6690/2018 was executed on 26 December 2018 for redevelopment of a portion of said property admeasuring 5498.35 Sq.m. by the Joint Developer to the Developer and the Joint Developer was entitled for apartments admeasuring 1783.20 Sq.m. built up area as consideration.
- iii) Clause 3 of the recital, states that document no. 823 had been executed for lump sum consideration of ₹ 70.00 crore payable by the Purchaser.
- iv) This case was adjudicated by the Collector of Stamps, Andheri (COS Andheri) and computed the market value of the property ₹ 95.55 crore and consideration was ₹ 111.27 crore on which Stamp Duty of ₹ 2.23 crore was levied.

On being pointed out by the audit, IGR (April 2024) adjudicated the classification of document and stated that the document was to be classified under Article 25(a) of schedule-I of the Maharashtra Stamp Act, 1958. Further IGR had also stated that concession of one *per cent* was allowed as per the Gazette notification dated 29 August 2020. Therefore, IGR had stated that the total short levy of stamp duty was ₹ 77.21 lakh, which had been recovered from the purchaser.

Audit observed that the concession of stamp duty as per the notification dated 29 August 2020 by IGR in his adjudication (April 2024) was not correct as applicable concession was available only for document executed under Article 25(b) and not applicable to Article 25(a). Allowing the concession of stamp duty of one *per cent* under the notification was not justifiable and accordingly, the objected amount has been revised and short levy of stamp duty was worked to ₹ 1.50 crore even after the recovery of ₹ 77.21 lakh as detailed in **Appendix 2.3**.

¹ Section 53A of the MS Act, 1958 grants the IGR revisionary powers to call for and examine the record of any inquiry or proceeding under Chapter III (which includes Sections 32 and 33) or Chapter IV (which includes Section 51 regarding allowances for stamps) of MS Act, 1958 to ensure the regularity of the proceedings and the correctness of the order passed.

Revised audit observation was communicated to IGR (November 2024). Compliance from the IGR was awaited (July 2025).

2.4 Short levy of Stamp Duty of ₹ 76.18 lakh due to non-consideration of full plot area for market value of property

As per section 2(na) of Maharashtra Stamp Act, 1958, (MS Act) definition of market value under “market value” in relation to any property which is the subject matter of an instrument, means the price which such property would have fetched if sold in open market on the date of execution of such instrument, or the consideration stated in the instrument whichever is higher. Further as per Article 25(b) of MS Act relating to immovable property situated within the limits of any Municipal Corporation or any cantonment area annexed to it or any urban area not mentioned in sub clause, Stamp Duty at the rate prescribed should be levied on the market value of the property, which is the subject matter of transfer.

Scrutiny of records adjudicated by Collector of Stamps, Andheri revealed that an Indenture of Conveyance (instrument No. ADJ/1100900/78/2019) was made between VENDOR and PURCHASER, for the sale of a land parcel admeasuring 1101.18 Sq.m. The market Value of property was computed at ₹ 3.70 crore and Consideration was ₹ 3.50 crore. Stamp Duty amounting ₹ 22.20 lakh at the rate of six *per cent* was levied on the Market Value.

Scrutiny of the recital of the instrument revealed that Vendor was owner of land and seized and possessed admeasuring 1101.18 Sq.m. alongwith structure standing thereon known as “JxxxxxBxxxx” referred to as the said old Building. Thereafter, vendor entered into development agreement with “ERSTWHILE DEVELOPER” and put up additional construction on said land adjoining the said old building comprising of ground plus three upper floors. All the holders of flats of Old and New Building formed themselves a Co-operative Society. Further, vendor has granted lease of said land in favour of society for a period of 98 years commencing from 1 July 1972 at a monthly rent of ₹ 692 reserved thereby on the terms and conditions retaining *REVERSIONARY OWNERSHIP RIGHTS* onto himself in respect of said land.

The Vendor has agreed to sell, convey and transfer his reversionary rights and Purchaser agreed to acquire himself the reversionary rights, title and interest of said land.

Further, according to this indenture (page no. 17, para 4) on termination of lease period of the society, purchaser shall be solely entitled to receive possession of the said land from society and its members. Now the rights of receiving the rent of ₹ 692 per month till the expiry period of lease *viz.* 30 June 2070 is hereby transferred by vendor to the purchaser alongwith all entitlements of the vendor under this indenture.

As all the rights, title and interest of whole land has been transferred by this indenture to purchaser, the valuation should have been done accordingly considering complete land area, however the department had done the valuation of balance FSI and TDR potential to be loaded on the said land. This resulted in short levy of Stamp Duty amounting to ₹ 76.18 lakh as detailed in *Appendix 2.4*.

The Collector of Stamps Andheri accepted (May 2023) the audit observation.

The matter was communicated to Inspector General of Registration and Controller of Stamps, Maharashtra State, Pune (October 2023). However, reply was awaited (July 2025).

2.5 Short levy of Stamp Duty and Registration Fee of ₹ 29.71 lakh due to misclassification of leave and license

As per Article 36(ii) of the Schedule I appended to the Maharashtra Stamp Act, 1958, any instrument related to lease, including under lease or sub lease and any agreement to let or sublet or any renewal of lease for a period exceeding five years but not exceeding ten years, with a renewal clause contingent or otherwise shall be levied same stamp duty to the extent as is leviable on a conveyance under clause (b) or (c) as the case may be of Article 25 on 25 *per cent* of the market value of the property. Further as per explanation II of the Article 36 The renewal period, if specifically mentioned, shall be treated as part of the present lease.

Scrutiny of leave and license Documents No. 8479 of 2021 in the office of Joint Sub Registrar, Haveli-V, Pimpri Chinchwad, Pune revealed that the document was executed (July 2021) between "Licensor" and "Licensee" for leave and license of premises admeasuring built up area of 3491.26 Sq.m. in MIDC area within the limits of Pimpri Chinchwad Municipal Corporation area for an initial period of five years and thereafter may be renewed for one more additional period of five years at lessee's sole option.

During scrutiny, audit noticed that while calculating the market value of the property, the department had considered the document as leave and license agreement for a period of 60 months only and accordingly Stamp Duty was levied on market value. However, as per clause three of the document it can be renewed for an additional period of 60 months making the actual period of leave and license agreement as 10 years instead of five years. The Stamp Duty would be leviable on 25 *per cent* of the market value of the property. However, the Department levied Stamp Duty and Registration fee of ₹ 1.80 lakh considering the agreement for the period of five years only. This resulted in short levy of Stamp Duty and Registration Fee amounting to ₹ 29.71 lakh (*Appendix 2.5*).

In reply, the Joint District Registrar, Pune city, accepted (March 2023) the para.

On being brought to notice (October 23) of Inspector General of Registration and Controller of Stamps, Maharashtra State, Pune (IGR), the IGR in reply did not accept (December 2023) the audit observation and stated that as per Judgement of High Court of Bombay in a similar case, the lease period of further 60 months cannot be counted as renewal period.

The reply of the IGR is not acceptable as explanation-II given below article 36 of the Maharashtra Stamp Act, 1958 says that if specific renewal period is given in the agreement, then it should be considered for calculation of Market Value. Moreover, the Judgement of High Court of Bombay referred in reply is in respect of the renewal clause where it is not automatic but dependent upon mutually acceptable terms and conditions between the parties whereas in this

instant case renewal is possible only at option of the Lessee. Hence, this court order is not identically applicable to this case.

FINANCE DEPARTMENT

2.6 Excess allowance of set-off under Rule 53(3)(a) of MVAT Rules resulted in short levy of tax and interest of ₹ 96.84 lakh

As per Rule 53(3), MVAT if the claimant dealer dispatches any taxable goods outside the State, to any place within India, not by reason of sale, to his own place of business or of his agent or where the claimant dealer is a commission agent, to the place of business of his principal, then an amount equal to four *per cent* of the purchase price of the corresponding taxable goods (not being goods treated as capital assets or used as fuel and natural gas) shall be deducted from the amount of set-off otherwise available in respect of the said purchases.

Further, Section 30(3) states “In the case of a registered dealer, in whose case, any tax other than the tax on which interest is leviable under sub-section (2) has remained unpaid up to one month after the end of the period of assessment, such dealer shall be liable to pay by way of simple interest, for each month or part thereof from the date next following the last date of the period covered by an order of assessment till the date of the order of assessment and where any payment of such unpaid tax whether in full or part is made on or before the date of the order of assessment, the amount of such interest shall be calculated by taking into consideration the amount and the date of such payment”.

The dealer, M/s KLT Automotive and Tabular Products bearing TIN 27910298741V was assessed under Section 23 of MVAT 2002 for the period 2014-15. GTO of sales and purchases were determined at ₹ 299.18 crore and ₹ 255.15 crore respectively. The Assessment order resulted in refund of ₹ 43.74 lakh and Nil dues under MVAT and CST respectively.

During scrutiny of the records of Dy. Commissioner of State Tax, (PAL-VAT-E-002), Palghar, Audit observed that the Assessing Authority had allowed deduction of Branch Transfer of ₹ 27.12 crore and had allowed set-off of ITC ₹ 15.57 crore under Rule 52 of MVAT Rules. The set-off was allowed after reduction of ₹ 41.14 lakh under Rule 53(3)(a) from ITC eligible for set-off. However, audit worked out set-off reduction under Rule 53(3)(a) as ₹ 93.70 lakh. This resulted in excess allowance of set-off of ₹ 52.56 lakh which further resulted in a short levy of tax to the tune of ₹ 96.84 lakh including interest of ₹ 44.28 lakh @ 84.25 *per cent* under Section 30(3). The detailed calculation is at *Appendix 2.6*.

On this being pointed out, the JCST accepted (November 2023) the observation and stated that the revision order under section 25 was under progress.

Chapter III

Audit of Transactions: Subject Specific Compliance Audit

CHAPTER III

Audit of Transactions: Subject Specific Compliance Audit

GOODS AND SERVICES TAX DEPARTMENT

3.1 Subject Specific Compliance Audits on E-Way Bill System under GST

3.1.1 Introduction to E-Way Bills

Goods and Services Tax (GST), introduced with effect from 01 July 2017, ensured uniformity of tax structure throughout the country which facilitated hassle-free movement of goods across the States. E-Way Bill (EWB) is a document required for movement of goods and is designed to capture details of goods before being moved. Automation and standardisation of the entire process was intended to help check tax evasion and shore up GST collections. EWB is conceived as a shift from Government-monitored tax administration model to a self-reporting model by the taxpayer.

EWB was introduced in Maharashtra State with effect from 01 April 2018 for all inter-state movement of goods having value exceeding ₹ 50,000. EWB was made mandatory for intra-state movement of goods with value exceeding ₹ 1,00,000 and was implemented from 01 July 2018.

3.1.2 Information Systems used for EWBs

The EWB Common portal was developed for uploading information on movement of goods in relation to supply or for reasons other than supply or due to inward supply from an unregistered person. The portal was developed and managed by National Informatics Centre (NIC) based in Karnataka.

The Proper Officers² can perform various functions *viz.* verification of EWBs, unblocking of EWBs, viewing and accessing MIS reports *etc.* by accessing the EWB Portal through two means:

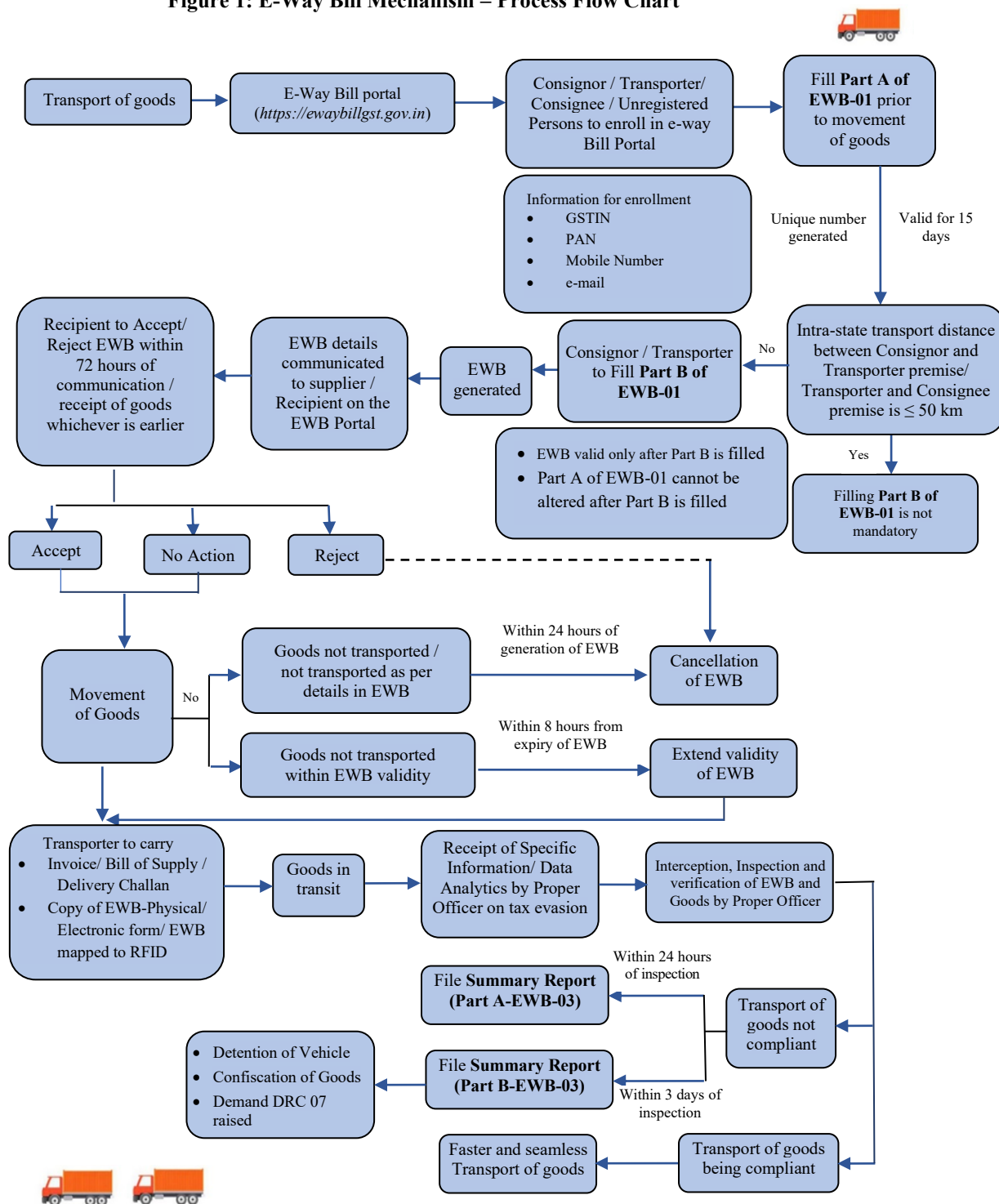
- (i) Logging into EWB Common Portal through a web browser using the login credentials provided or
- (ii) Logging into the GST EWB System Mobile App.

3.1.3 Process involved in the EWB System

Rule 138 of the Maharashtra Goods and Services Tax Rules (MGST Rules), 2017, (amended from time to time) provides for the EWB mechanism. The EWB system includes various processes such as the enrollment of the required persons in the portal, Generation of EWB, Extension, Cancellation and Rejection of the EWBs generated *etc.* The entire process flow of EWB system under GST is depicted in **Figure 1**.

² Proper Officer in relation to any function to be performed under the MGST Act, 2017 means the Commissioner or the officer of the State who is assigned that function by the Commissioner.

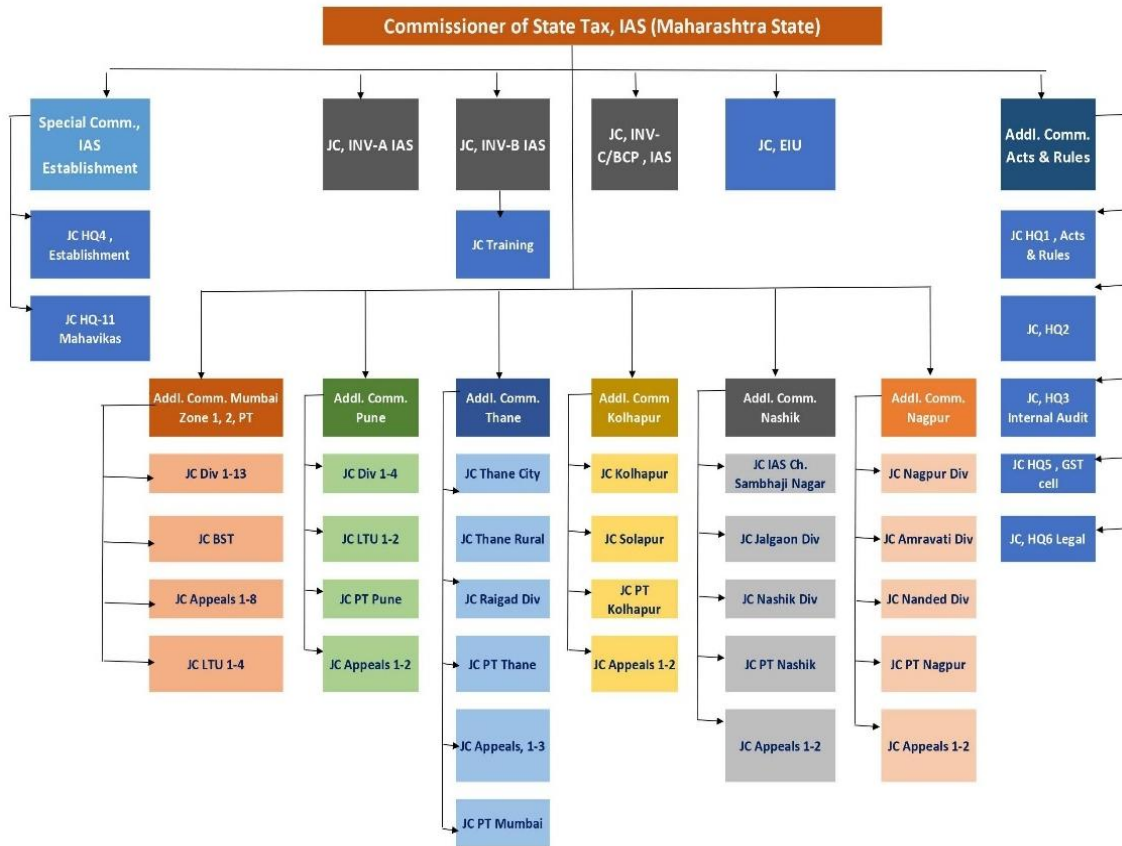
Figure 1: E-Way Bill Mechanism – Process Flow Chart

3.1.4 Organizational Structure of the Department

The Department of Goods and Services Tax function under the administrative control of the Additional Chief Secretary, Finance Department at Government level. The Commissioner of State Tax, Maharashtra State (CST) is the head of the Department. The organisational setup is depicted below in **Figure 2**:

Figure 2: Organizational Structure

(Source: mahagst.gov.in)

The CST, Maharashtra State is responsible for preparation of plan for taking the drives for interception activities in the State and the Joint Commissioner, Border Check Post (BCP) implements it. The work of interception at selected locations is carried out by field Joint Commissioner (JC) Offices by engaging the available staff in their offices.

3.1.5 Audit Objectives

This Subject Specific Compliance Audit (SSCA) was conducted with the following Audit Objectives:

- Whether the EWB mechanism is effective in protecting revenue interest of the Government.
- Whether the Preventive/Enforcement activities of the Department in enforcing EWB provisions are efficient and effective.

3.1.6 Audit Criteria

The SSCA on EWB system under GST has been evaluated against the following audit criteria:

- Maharashtra Goods and Services Tax Act, 2017 (MGST Act),
- Maharashtra Goods and Services Tax Rules, 2017 (MGST Rules),
- Notifications / Circulars issued by Government of Maharashtra,
- Advisories / Standard Operating Procedures issued by NIC, CBIC and CST.

3.1.7 Audit Scope

EWB transactions of the persons registered in the EWB portal pertaining to the period between 1 April 2018 and 31 March 2022 were covered during the audit. EWB data generated for the audit period was extracted from Goods and Services Tax Network (GSTN) and analysed. Movements of conveyances by roadways alone had been considered for this audit. Railway/Airway/Seaway EWBs had been excluded from the scope of this audit.

The scope of audit also includes evaluation of the preventive functions of the department with reference to EWBs viz., interception of vehicles, verification of documents, inspection of goods and action taken thereof.

3.1.8 Audit Sampling and methodology

A problem-centric approach was attempted for this SSCA as EWB generation under GST is a necessary condition to precede any movement of goods subject to the threshold limit. A total of 160 EWBs pertaining to 51 taxpayers falling under 10 Divisions³ were taken as sample for Audit Objective-1. Wherever discrepancies were noticed within the selected sample of 51 taxpayers, all EWBs generated by these taxpayers were scrutinised to verify compliance.

Audit Objective-2 evaluated the problems associated with enforcement/preventive activities viz., Operational preparedness, effectiveness of Anti-Evasion measures and intra-Department and inter-Department coordination. For Audit Objective-2, out of the 31 nodal offices under CST, Maharashtra, 20 per cent of the nodal offices i.e., six offices⁴ were taken as sample using stratified sampling method. From the six nodal offices, out of 907 cases, booked by these offices during interception, 196 booked cases were taken for detailed audit using stratified sampling method⁵.

3.1.9 Acknowledgement

An Entry conference was held (February 2023) with the Secretary (Financial Reforms), Finance Department and Commissioner of State Tax in wherein the Audit objectives, and the sampling were discussed. The audit was conducted during June- December 2023. The Exit conference was conducted (June 2024) with the Secretary (Financial Reforms), Finance Department and Commissioner of State Tax in wherein the findings of the SSCA were discussed. The views/comments of the Department have been incorporated in the relevant paragraphs wherever applicable.

Audit acknowledges the cooperation and assistance extended by Secretary (Financial Reforms), Finance Department, Commissioner of State Tax and the Joint Commissioners of Divisions and field level functionaries during the course of the audit.

³ Mumbai LTU-1, Thane City, Thane Rural, Raigad, Nasik, Pune-1, Pune-4, Aurangabad, Kolhapur and Nagpur.

⁴ Mumbai Nodal-1, Mumbai Nodal-10, Thane City, Nasik, Pune-3 and Aurangabad.

⁵ 31 Division offices were arranged in descending order of number of interception cases and stratified into two taking median at number 16. Sample of three Divisions from top 15 and three Divisions from bottom 15 were selected. Intercepted cases in each Division were selected by using random sampling through IDEA Software.

Audit Findings

The Audit findings have been categorized into two perspectives viz. effectiveness of EWB system in protecting the revenue and the shortfalls noticed in the enforcement functions of the Department.

3.1.10 Audit Objective 1 — Whether EWB mechanism is effective in protecting revenue interest of the Government

EWB is a document required for movement of goods and is designed to capture details of goods before being moved. The EWBs generated for outward supplies are supported by invoices and the invoice details are required to be reported in their GST returns.

Substantive Audit⁶ was conducted in respect of 51 taxpayers by detailed examination of records for the year 2018-22 relating to these 51 taxpayers which brought the extent of deficiencies and consequent revenue impact as detailed in **Table-1**:

Table-1: Details of observations in sampled cases

Sl. No.	Nature of Observation	No. of taxpayers	Tax involved (₹ in crore)
1	Generation of EWBs by cancelled taxpayers	43	96.85
2	Generation of EWBs by the taxpayers who had filed Nil Returns	5	3.53
3	Generation of EWBs by Non-filers of GST returns	9	0.72
4	Generation of multiple EWBs on the strength of same invoice	7	0.14
5	Generation of EWBs for the transactions effected through invalid vehicles	4	2.36
6	Abnormally high value EWBs generated by the taxpayers	6	--
7	Non-receipt of goods by the consignee having same PAN number as consignor	8	1.56
8	Non/short creation of demand for tax and penalty during EWB verification	27	0.20
9	Delayed payment of tax and penalty to the Government account	5	0.05

The observations are discussed in detail in the following paragraphs.

3.1.10.1 Generation of EWBs by cancelled taxpayers

As per Section 29 of the MGST Act, the proper officer may, either on his own motion or on an application filed by the registered person cancel the registration from such date, including any retrospective date, as may deem fit, where the registered person has contravened provisions of the Act or has not filed returns for specified periods or the registration was obtained by means of fraud, willful misstatement or suppression of facts. The cancellation of registration under this section shall not affect the liability of the person to pay tax and other dues under this Act. Further, as per Rule 22(3) of MGST Rules, 2017, proper offices will notify the taxpayer, directing him to pay arrear of any tax, interest or penalty.

⁶ Substantive Audit is a scrutiny in detail of relevant records for cause analysis and to ascertain action required thereon.

Audit observed that out of 51 taxpayers, registrations of 43 taxpayers under 10 Divisions were cancelled, however, the taxpayers generated EWBs after date of cancellation, as detailed below:

(i) Out of 43 taxpayers, in case of 11 taxpayers registration was cancelled by the Department (in one case⁷, registration was cancelled on request made by the taxpayers while 10 registrations were cancelled *suo moto* by the proper officers due to reasons such as, failing to furnish returns for continuous six months or non-commencement of business or not conducting business from place of business). In all cases, registrations were cancelled from retrospective date ranging 8 months to 69 months from their date of registration. During this intervening period, the taxpayers were active and conducted business activity, as they generated EWB bills during these periods. These 11 taxpayers generated 132 EWBs having assessable value of ₹ 28.98 crore and ₹ 4.19 crore as tax liability (**Appendix 3.1.1**).

However, proper officers did not take cognizance of supply made during the intervening period and did not ascertain and demand tax payable by the taxpayer while cancelling the registration which resulted in non-recovery of tax of ₹ 4.19 crore along with applicable interest.

On being pointed out (July 2023 to September 2023) by Audit, the Department intimated (July 2023 to April 2024) that in two cases DRC 07 was issued while in another two cases notices under section 63 were issued. In one case, it was informed that audit observation was under examination. In six cases it was replied that since the registrations of taxpayers was cancelled, no ITC was passed.

One case is illustrated below:

Audit observed that a taxpayer, (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZP) under, VASAI-703 Charge⁸ in Thane Rural Division (new Division – Mira-Bhayander⁹) was cancelled on 12 April 2021 *ab initio w.e.f.* from 3 December 2020. The taxpayer had generated 20 EWBs in the months of December 2020 and January 2021 for movement of goods valued ₹ 13.49 crore with tax liability of ₹ 2.42 crore. The taxpayer also filed GSTR 3B and GSTR 1 for the month of December 2020. However, the proper officer did not take cognizance of EWBs generated during December 2020 to January 2021 and did not demand the tax arrears while issuing order of cancellation. Also, no action was taken for recovery of ITC from the recipients of the supplies from the taxpayer.

On being pointed out (August 2023), JC, Thane Rural stated (September 2023) that registration of the taxpayer was cancelled with retrospective effect and as the taxpayer did not file GSTR 1 and GSTR 3B, issue of reversal of ITC did not arise.

The reply is not entirely acceptable, as profile of the taxpayer on GST portal indicated that the taxpayer filed GSTR 3B and GSTR 1 for the month of December 2020. Also, the recipients could avail ITC on the basis of invoices

⁷ GST no. 27 XXXXXXXXXXXX1ZP.

⁸ Charge is the smallest unit of administration in CST Department headed by State Tax Officer (STO).

⁹ Jurisdictional Division was changed due to restructuring of MGST Department in August 2024.

issued by the taxpayer and same need to be recovered from the recipient due to being ineligible ITC. The reply is silent on both these aspects.

Recommendation 1: Government may issue suitable instruction to the Departmental officer to take cognizance of supplies made by the taxpayers in case of retrospective cancellation and accordingly determine tax arrears and interest and raise the demand the same in the order of cancellation.

(ii) As per a circular¹⁰, issued (November 2019) by CST, Maharashtra, a taxpayer who issues invoice without actual supply of goods or services to pass on inadmissible ITC or who obtain registration by means of fraud, wilful misstatement or suppression of facts or obtain registration for fraudulent purposes, such taxpayers are termed as Non-Genuine Taxpayers (NGTP). The circular envisages that the nodal officers have to undertake verification of the taxpayers to identify NGTP. The details of taxpayers identified as NGTP are shared with Economic Intelligence Unit (EIU) which prepare the list of such NGTP and act as repository and send the list to Mahavikas¹¹ and Mahavikas will publish the list on MAHAGST portal¹². However, the original evidences shall remain in the custody of the nodal officer who shall take all actions as per law.

Out of 43 taxpayers, 32 taxpayers were identified as (NGTP)¹³ by the Department, citing various reasons and their registrations were cancelled *ab initio*. These taxpayers generated 3,577 EWBs for supplies worth ₹ 637.32 crore and tax liability of ₹ 92.66 crore after the date of cancellation of their registration (**Appendix 3.1.2**). However, ITC was not recovered from recipient of supplies from these taxpayers.

On being pointed out by Audit (July 2023 to September 2023), the Department replied (July 2023 to April 2024) that in 15 cases since the taxpayers were declared NGTP, no ITC was passed. The reply is not acceptable as declaration of NGTP does not prohibit availing of ITC by the recipients.

In five cases, it was stated that taxpayers' details were sent to EIU. The replies are silent about action taken for reversal of ITC.

In seven cases, it was stated that letters were sent to jurisdictional tax authorities for reversal of ITC. However, in all cases letters were issued after being pointed out by Audit.

In one case, it was replied that ITC will be blocked while in one other case it was stated that no ITC was passed on as no GSTR 1 was filed.

In three cases, no reply was given regarding reversal of credit from the recipients.

¹⁰ Internal circular 38A of 2019 dated 21 November 2019.

¹¹ Mahavikas – an acronym for Maharashtra Vikrikar Automation System which started from 2006, to help the dealer to get computerized TIN allotment letter under the erstwhile VAT regime. The same is being used for GST.

¹² This portal is designed to streamline the process of filing GST Returns and making payments for businesses in the State. The portal is integrated with the existing GSTN portal and allows businesses to track their GST filings and payments.

¹³ Person does not conduct any business from declared place of business; Registration obtained by means of fraud, wilful misstatement or suppression of facts; Taxpayer found Non-Functioning/Not Existing at the Principal Place of Business.

Further, out of 32 cases, in 12 cases, it was also stated that due to taxpayers being declared as NGTP, details of GSTR 1 and GSTR 3B were not available on BO portal¹⁴. The reply is not acceptable, as according to Circular *ibid* the nodal officer has to maintain all the information.

One case is illustrated below:

Audit observed that a taxpayer, (GSTIN no. 27XXXXXXXXXX1ZN) under Vasai-501 Charge in Thane Rural Division (new Division¹⁵ – Mira-Bhayander) was cancelled on 28 December 2021 *ab initio w.e.f.* from 26 November 2020 as the taxpayer was declared NGTP. The taxpayer had generated 294 EWBs in the months of January, June, July and October 2021 for movement of goods valued ₹ 120.30 crore with tax liability of ₹ 21.65 crore. The taxpayer also filed GSTR 3B between November 2020 and September 2021 for taxable value of goods ₹ 37.60 crore and tax liability of ₹ 6.76 crore. The taxpayer filed GSTR 1 for the months of December 2020, January, February, June, July, August and September 2021 as seen from tax profile on GST portal, but GSTR 1 returns could not be downloaded from BO portal of the Department, as the same were not available on BO portal. It was also observed that no action was taken for recovery of ITC from the recipients of the supplies from the taxpayer.

On being pointed out (August 2023), JC, Thane Rural stated (September 2023) that as the registration was cancelled *ab initio*, details on BO system were not available. It was also added that registration was cancelled *ab initio* and folder was sent to EIU for further necessary action. This action itself safeguarded the Government revenue.

The reply is not acceptable, as merely declaring a taxpayer NGTP does not safeguard the revenue, and the Department needs to take action to recover ITC from the recipients of supplies from the taxpayer. Also, data relating to NGTP should remain available on BO Portal to take appropriate action and proper monitoring of the case.

Government stated (July 2024) that the State had adopted a comprehensive approach in detection of fake entities and the process for recovery of ITC starts when a taxpayer is declared NGTP. It was added that department had initiated procedures to recover ITC passed by the NGTPs from the ultimate beneficiaries who had availed that ITC.

Recommendation 2: Government needs to issue suitable instructions to departmental officers for taking appropriate action to recover ITC from the ultimate recipients. Also, issue of non-availability of NGTP data on BO portal may be examined and suitable action taken.

3.1.10.2 Generation of EWBs by the taxpayers who had filed Nil returns

As per Section 37 of the MGST Act, 2017 read with Rule 59(1) of MGST Rules, 2017, regular taxpayers shall furnish the details of outward supplies in GSTR 1. Further, in accordance with Section 39 of the Act, *ibid*, they are required to furnish Return in GSTR 3B declaring the details of inward and

¹⁴ BO (Back Office) – Backend system used in GST department for all functional activities.

¹⁵ Jurisdictional Division was changed due to restructuring of the Department.

outward supplies of goods or services or both, input tax credit availed, tax payable, tax paid. Section 61 read with Section 63 of Act, *ibid*, mandates the Proper Officer for the scrutiny of returns and assesses the tax liability.

Audit observed that five taxpayers who had filed 'NIL' return during the audit period had generated 38 EWBs for movement of goods worth ₹ 24.38 crore having tax effect of ₹ 3.53 crore (**Appendix 3.1.3**). Thus, the taxpayers made supplies as evident from EWBs but filed 'NIL' returns which resulted in non-payment of tax of ₹ 3.53 crore which was recoverable with applicable interest.

On being pointed out (July 2023 to September 2023), the Department replied (August 2023 to April 2024) that in one case DRC 07 was issued and in another case best judgment assessment was done and DRC 14 was issued. In the remaining three cases, it was stated that since cancellation was made effective from retrospective date, no ITC was passed. However, no information was provided in these cases on action taken for recovery of tax and interest from these taxpayers.

One case is illustrated below:

The registration of a taxpayer (GSTIN no. 27XXXXXXXXXX1ZE) under Ghansoli-501 charge in Raigad Division was cancelled on 8 December 2020 *suo moto* from 15 February 2020 as the taxpayer was not available at the place of business. Audit observed that the taxpayer had generated 12 EWBs in April 2022 for movement of goods valued ₹ 12.02 crore with tax effect of ₹ 1.44 crore. As per the taxpayer's profile on the GST portal, the taxpayer had filed GSTR 1 for the period April to August 2020 and GSTR 3B for the months from April to September 2020, but these returns could not be downloaded from BO portal of the Department, as the same were not available on BO portal. It was also observed that while issuing cancellation order, proper officer did not take cognizance of the EWBs generated and the sales shown in GSTR 1 and did not make demand of tax arrears from the taxpayer.

On being pointed out (August 2023), JC, Raigad stated (August 2023) that generation of EWBs by the taxpayer might have been done for passing of ITC, but as the registration was cancelled *ab initio*, ITC will not flow to the vendor. It was also stated that GSTR 1 and GSTR 3B could not be downloaded from BO portal.

Reply is not acceptable as *ab initio* cancellation of registration does not prevent flow of ITC to the recipients and the Department needs to take action to recover ITC from the recipients of supplies from the taxpayer.

3.1.10.3 Generation of EWBs and non-filing of GST Returns

Section 37 of the MGST Act, 2017, read with Rule 59(1) of MGST Rules, 2017, envisages that the details of all outward supplies in form GSTR 1 shall be furnished. Rule 138E of MGST Rules, 2017 restricts the generation of EWB in respect of a registered person who has not filed relevant GST Returns for prescribed consecutive period¹⁶. The auto-check functionality in this regard was enabled in EWB common portal with effect from December 2019.

¹⁶ Form GST-CMP-08 for 2 consecutive quarters in respect of persons paying tax under Section 10 of the MGST Act, *ibid*, and GSTR 3B for normal taxpayers for 2 consecutive tax periods as applicable.

Audit observed that nine taxpayers did not file returns for several months during the audit period despite generating EWBs during these months. These taxpayers generated 97 EWBs for transportation of goods worth ₹ 4.90 crore having tax effect of ₹ 0.72 crore though they did not file the requisite returns under MGST Act (**Appendix 3.1.4**).

On being pointed out (July 2023 to September 2023), the Department replied (July 2023 to April 2024) that in three cases DRC 07 was issued and in one case show cause notice under Section 63 was issued.

In five cases it was stated that the taxpayers had not filed GST returns and therefore no ITC was passed. Reply is not entirely relevant to the audit observation as the issue raised is about not filing GST returns and not discharging the tax liability on supplies made through EWBs.

Government stated (July 2024) that policy guidelines for follow up of return defaulters were in place for non-filer taxpayers with direction to pass non-filer assessment orders.

One case is illustrated below:

The registration of a taxpayer (GSTIN no.27XXXXXXXXXXXXXZ) in Bhayander East-702 charge under Thane Rural Division was cancelled on 25 November 2019 *suo moto* with effect from 1 August 2018 for not filing returns. Audit observed that as per the taxpayer's profile on GST portal, the taxpayer did not file GSTR 1 and GSTR 3B during the months from September 2018 to June 2019, though, the taxpayer had generated 38 EWBs for movement of goods valued ₹ 1.50 crore with tax effect of ₹ 0.18 crore, during these months.

However, the proper officer did not take cognizance of EWBs generated during September 2018 to June 2019 and did not demand tax arrears while issuing order of cancellation. Also, no action was taken for recovery of ITC from the recipients of the supplies from the taxpayer.

On being pointed out (August 2023), JC, Thane Rural stated (September 2023) that as the registration was cancelled retrospectively, the taxpayer generated EWBs up to the initiation of cancellation. However, the taxpayer has not filed GSTR 1 and GSTR 3B, hence, ITC was not available to the recipients. The reply was silent on demanding of tax arrears up to the date of cancellation.

3.1.10.4 Generation of multiple EWBs on the strength of same invoice

As per Rule 46 (b) of MGST Rules, 2017, a tax invoice shall be issued by the registered person containing consecutive serial number, not exceeding 16 characters, unique for a financial year.

As per Para 5-1 of the User Manual issued by the NIC, the taxpayer while generating the EWB is required to enter the Document Number relating to the consignment and should be unique. Invoice Number is the Document Number in respect of consignments relating to supplies. Hence, only one EWB is required to be generated based on each invoice.

Audit observed that seven taxpayers used same invoice to generate multiple EWBs for movement of goods. The number of multiple EWBs ranged from

two to three EWBs on a single invoice. A total of 35 EWBs with assessable value of ₹ 1.01 crore with tax of ₹ 0.14 crore were generated using same invoices (*Appendix 3.1.5*).

This indicated lack of validation controls in the EWB Common Portal to restrict generation of multiple EWBs using single invoice numbers.

On being pointed out (June 2023 to September 2023), the Department replied (June 2023 to October 2023) that in two cases DRC 07 was issued, in one case notice under Section 63 was issued while in one case it was stated that due to system glitch, EWB was not visible on the system, hence, the taxpayer generated another bill. In one case it was stated that there is no mechanism to detect generation of multiple EWB.

Government stated (July 2024) that during initial period, very few validations were built in the system which is improving gradually. The same has been confirmed by NIC. The validation of multiple EWB is available now. Also, in the initial period, data entry errors happened as the taxpayers instead of selecting multi-vehicle mode of EWB opted normal mode while generating EWBs against single invoice but added that whenever any incidence of evasion of tax found, adjudication process would be initiated.

3.1.10.5 Generation of EWBs for the transactions effected through invalid vehicles

As per Rule 138(2) of the MGST Rules, where the goods are transported by the registered person as a consignor, whether in his own conveyance or a hired one or a public conveyance, by road, the said person shall generate the EWB in Form GST EWB 01 electronically on the common portal after furnishing information in Part-B of Form GST EWB 01. Where the goods are handed over to a transporter for transportation by road, the registered person shall furnish the information relating to the transporter on the common portal and the EWB shall be generated by the transporter on the said portal based on the information furnished by the registered person in Part-A of Form GST EWB 01. Vehicle number is required to be provided in Part-B of EWB 01.

Audit matched the vehicle details mentioned in Part-B of EWBs with VAHAN database of Ministry of Road Transport and Highways and observed that four taxpayers used two wheelers/surrendered vehicles to generate EWBs. The details are given in **Table-2**.

Table-2: EWB transactions effected through invalid vehicles

Sl. No.	Division	GSTIN of the taxpayer	Nature of risky vehicle	No. of EWBs generated	Value of goods transported (₹ in lakh)	Tax effect (₹ in lakh)
1	Thane City	27XXXXXXXXXX1ZZ	Two-wheeler vehicle	1	12.15	1.85
2	Raigad	27XXXXXXXXXX 2ZF	Two-wheeler vehicles	2	345.96	75.68
3	Thane City	27XXXXXXXXXX 1ZH	Vehicle details not found in VAHAN database	1	1,034.55	157.81
4	Nashik	27XXXXXXXXXX 1ZL	Auto Rickshaw RC Surrendered	1	3.30	0.35
Total				5	1,395.96	235.69

On being pointed out (July 2023 to September 2023), the Department replied as follows:

- JC, Thane City stated (August 2023) that the taxpayer (GSTIN no. 27XXXXXXXXXX1ZZ) was indulged in bill trading without any supply of goods and services. Regarding other taxpayer (GSTIN no. 27XXXXXXXXXX1ZH), it was replied that the taxpayer showed sales to six taxpayers in 2018-19 of which four taxpayers were declared NGTP and ASMT 10 was issued for remaining two taxpayers intimating discrepancies in GST returns filed by taxpayers.
- JC Raigad stated (August 2023) that registration of the taxpayer (GSTIN no. 27XXXXXXXXXX2ZF) was cancelled *ab initio* hence no action was taken.
- JC, Nashik stated (September 2023) that there is no mechanism on portal to identify what type of vehicle is being mentioned for generating EWB and whether RC surrendered vehicle is being used for generating EWB. Hence, no action was taken.

Government in reply (July 2024) stated that three of the four taxpayers mentioned in table above were declared NGTP and that in case of one taxpayer (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZL) DRC 07 for recovery of dues of ₹ 6.01 lakh was issued in April 2024. It was also stated that earlier there was no linkage of EWB portal with VAHAN portal. Now, EWB system is linked with VAHAN portal and validation message about vehicle is displayed to the taxpayer when he enters invalid vehicle details.

Reply indicates that validation messages are displayed to the taxpayers only and the taxpayer may avoid the alert message and continue using invalid vehicles and therefore the benefit of such linkage between the VAHAN portal and EWB portal should be available to the proper officer as well.

Recommendation 3: Government may take action to flag messages/report for tax officers about use of invalid vehicles to generate EWBs.

3.1.10.6 Abnormally high value EWBs generated by the taxpayers

Through data analysis, Audit identified that six taxpayers who generated EWBs with abnormally very high assessable value *i.e.* value exceeding ₹ 10,000 crore (**Appendix 3.1.6**). In all cases, the value of EWB was more than the total supply for the month, as reported in GSTR 1 by the taxpayers.

One case is illustrated below:

A taxpayer (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZP) under Charge Bandra-West-506 in LTU-2, Mumbai Division (new Division- Bandra), generated one high value EWB for an amount of ₹ 39100.10 crore during November 2020, whereas, as per GSTR 1, sales during the month of November 2020 was only ₹ 119.10 crore.

On being pointed out by Audit (July 2023), the Government stated (July 2024) that in five cases, generation of high value EWBs was due to data entry mistakes while in one case, high value E-way bill was generated for testing

purpose of E-way Bill software. These data entry mistakes do not have revenue implications. It was also stated that now there is a validation on system to avoid such mistakes. However, details of validation controls introduced were not provided.

Audit is of the view that notwithstanding that there may be no revenue implication, abnormally high values will result in incorrect reporting of statistical data of supplies made and leading to unreliable data for planning and management of the EWB system.

3.1.10.7 Non-receipt of goods by the consignee having same PAN number as consigner

As per Sections 22 read with Section 24 and Section 25(6) of the MGST Act, 2017, a person liable for GST registration in multiple states can obtain multiple GST registrations with the same Permanent Account Number (PAN) in a state or union territory. As per Schedule I(2) of MGST Act, 2017, and Section 25 of the Act, *ibid*, any supply between different GST registrations having the same PAN should be treated as supply and be treated as distinct persons even when made without consideration.

Audit examined 18 EWBs generated by 18 taxpayers from outside Maharashtra state where supplies were made to the consignees in Maharashtra state having same PAN numbers and observed that out of these 18 cases, in seven cases, goods worth ₹ 10.59 crore having tax effect of ₹ 1.56 crore were not received in Maharashtra as seen from the consignee's GST return GSTR 2A (*Appendix 3.1.7*). Thus, genuineness of these seven EWBs could not be authenticated and discharge of tax liability of ₹ 1.56 crore could not be confirmed.

On being pointed out (July 2023), the Department in one case replied (December 2023) that the taxpayer made stock transfer from Odisha to Maharashtra. In another case it was stated (May 2024) that the material was transported from Kashmir to Maharashtra workshop, but ITC was not claimed while in one case it was stated (May 2024) that ASMT 10 had been issued to the taxpayer for scrutiny of returns. Replies for five cases were awaited (January 2025).

Government stated (July 2024) that all transactions of EWBs could not be directly linked to GSTR 1 and GSTR 2A. Many a times, taxpayer undertakes movement of machinery for repair job, from one factory to another, reported wrong GSTIN, taxpayer showing B2C transaction instead of B2B transaction, *etc.* and such EWBs need not be reported in GSTR 1.

The reply is not acceptable as in four cases, assessable value and tax liability was reported in EWBs while in three cases, assessable value was shown but tax liability was not shown, indicating that these were supplies made by distinct persons from one state to another. Department needs to examine these cases in detail to take suitable action for protection of revenue.

3.1.10.8 Discrepancies identified through analysis of data of EWBs

Audit analysed data on EWBs generated during the period April 2018 to March 2022 based on KPAs and observed that discrepancies in tax compliance by the taxpayers could be ascertained directly from certain KPAs. In addition

to the issues discussed in previous paragraphs, the data extracted under these KPAs were forwarded to the department for considering further course of remedial action and summary report on action taken was called for.

The details of these observations shared with the Department are shown in **Table-3** below:

Table-3: Details of Observations identified through data analysis

S. No.	Nature of observation	No. of taxpayers	No. of EWBs generated
1.	Generation of EWBs by Cancelled taxpayers	6078	130784
2.	Generation of EWBs by Non-filers of GST Returns	2976	28512
3.	Generation of duplicate EWBs using same Invoice	19259	88322
4.	Generation of Inter-State EWBs by Composition taxpayers	346	922
Total		28659	248540

On being pointed out (August 2023), the Department intimated that 880 cases were sent to jurisdictional authorities for verification. Out of these, replies were submitted (December 2023 to May 2024) in 290 cases. In 158 cases, notices under section 61 or 63 were issued. In 16 cases, DRC 07 were issued. In 17 cases, recovery amounting to ₹ 25.35 lakh was made. In 14 cases, it was stated that cancellation of the taxpayers' registrations were revoked and they filed all returns. In 85 cases, it was stated that the cases were closed due to being related to purchase return. In 590 cases, reply was awaited (**Appendix 3.1.8**).

In respect of the remaining cases, information on the appropriate action by the department was awaited (January 2025).

3.1.11 Audit Objective 2 — Effectiveness of the Preventive/ Enforcement activities of the Department in enforcing EWB provisions

Audit Objective 2 has been framed by evaluating the problems associated with enforcement/preventive activities – Operational Preparedness, Effectiveness of Anti-Evasion measures and Intra-Department and Inter-Department coordination. For this purpose, Audit selected a sample of 196 interception cases falling under six¹⁷ Joint Commissioner Offices. Audit noticed deficiencies and shortcomings in the interception activities relating to EWBs which are detailed in the following paragraphs:

3.1.11.1 Interception conducted by the Department

Maharashtra continues to report the highest GST collection in the country. The State's EWB generations are also the highest in the country. The State's position for EWB generation and its verification in interception drives from 2018-19 to 2021-22 is given in **Table-4**.

¹⁷ Mumbai Nodal-1, Mumbai Nodal-10, Thane City, Nasik, Pune-3 and Aurangabad.

Table-4: Information of EWB generation and interception of vehicles

Financial year	GST collection in Maharashtra (₹ in crore)	No. of EWBs generated (in crore)	No. Of Interception Drives conducted	No. of vehicles intercepted	No. of vehicles detained and penalised	Amount recovered (₹ in crore)
1	2	3	4	5	6	7
2018-19	1,70,292	6.44	6	38,450	530	12.12
2019-20	1,85,919	7.88	8	97,506	661	9.30
2020-21	1,65,197	7.47	3	2,75,018	294	4.35
2021-22	2,17,993	10.05	6	8,97,078	541	8.36
	7,39,402	31.84	23	13,08,052	2026	34.14

Source: (col. 2) - gst.gov.in/download/gst-statistics; (col. 3) - ewaybillgst.gov.in; (col 4 to 7): Data provided by the Department

3.1.11.2 Lack of Dedicated setup for enforcement activities

There is no dedicated preventive establishment within the GST Department under Government of Maharashtra for enforcement activities relating to EWB verification and supply of goods. JC, BCP under the CST is responsible for planning of interception drives in Maharashtra and the work of interception is carried out by engaging the available staff in the respective field JC. Audit further observed that a Committee was formed (June 2018) for re-organisation/ formation of branches/sections from the existing/new staff in GST Department in Maharashtra. The Committee submitted its report in November 2018 to Finance Department, Government of Maharashtra wherein it was recommended to form a new division for verification of EWBs. However, no action was taken to form the dedicated unit for EWB verification.

Government in exit conference stated (June 2024) that the Committee's recommendation was for overall increase in cadre. The drives are undertaken on the basis of leads of analysis or local inputs. The policy was changed recently which increased the number of interceptions by jurisdictional Divisions which will increase deterrence as well as collection of penalties.

3.1.11.3 Lack of dedicated patrol vehicles

Audit observed (February 2023) that there is no sanction for patrol/roving vehicles for use during the interception drive. Department intimated (March 2023) that the verifications were generally conducted using the vehicles hired at the JC at field level. During 2018-22, 92 vehicles were hired / requisitioned for interception on which an expenditure of ₹ 20.98 lakh was incurred.

Permanent dedicated vehicles for interception purposes may improve the effectiveness to surprise checks and interception based on intelligence information.

Recommendation 4: Government may consider maintaining dedicated vehicles for interception activities.

3.1.11.4 Usage of Analytical Reports and MIS Reports

NIC generates 102 types of Analytical Reports on EWB transactions and shares with the GST Department under Centre and State formations. From 1 January 2019, these analytical reports were accessible to GST authorities.

These reports assist them in increasing the efficiency and effectiveness of Officers by providing real time data for selected parameters and preventing them from doing mundane paper-based verification work, helps in checking tax evasion cases, provides information on rejected and cancelled EWBs, compare the non-filer list to catch the taxpayers, provides an outlook to the total number of inward/outward EWBs generated by any selected transporter within the chosen duration, *etc.*

Audit enquired (February 2023) about the utilization of these analytical reports for planning the interception drives.

The JC, BCP stated (March 2023) that analytical reports were not used for planning EWB interception drives. Government stated (July 2024) that MIS reports are used for identifying the potential defaulter for carrying out investigation at their premises. However, no documentary records were provided for use of MIS reports.

MIS reports are an important source of information giving potential cases of tax evasion. Using these reports can help the Proper Officers to get information on unregistered taxpayers, non-filers, tax evaders, rejected and cancelled EWBs, identify risky vehicles *etc.* and thereby increase their efficiency during interception drive.

Recommendation 5: Government needs to issue suitable instructions to Departmental officers for effective use of analytical reports of NIC on EWBs.

3.1.11.5 Scope limitation due to non-production of documents

Section 16 read with Section 18 (2) of the CAG's (Duties, Power and Conditions of Service) Act, 1971 imposes a statutory duty on Offices/Departments to comply with the requests for information in as complete as possible and with all reasonable expedition for audit of receipts.

In this regard, the Chairman, CBIC has also issued instructions vide Board's DO letter F. No. 232/Misc DAP/2018-CX-7 dated 26 April 2018 regarding cooperation with the CAG during audit by procuring and providing complete and comprehensive information.

As mentioned in paragraph 1.8, Audit selected 196 interception cases booked by the Department. Out of 196 cases, the Department did not produce records¹⁸ relating to interception of vehicles in 22 cases (*Appendix 3.1.9*). Due to non-production of records, Audit was not able to draw assurance on the effectiveness of the interception mechanism in these 22 cases.

The jurisdiction wise non-production of records is detailed in **Table-5**:

Table-5: Non production of records / No signature cases

Division	Total number of interception cases	Selected intercepted cases ¹⁹	Non-production of record of interception
Aurangabad	534	50	07
Thane city	150	50	07

¹⁸ MOV forms - These are different forms used by the intercepting officer to record statement of driver, for physical inspection of vehicle, detention, reporting, release of vehicle, etc.

¹⁹ In case of JCs, Nodal-1, Mumbai; Nodal-10, Mumbai and Pune-3 all intercepted cases were selected as the number was less than 50.

Division	Total number of interception cases	Selected intercepted cases ¹⁹	Non-production of record of interception
Nasik	177	50	03
Nodal-1, Mumbai	15	15	01
Nodal-10, Mumbai	05	05	02
Pune-3	26	26	02
Total	907	196	22

Due to non-production of some cases, Audit called for (December 2023) 17 additional cases from three Divisions, Aurangabad (seven cases), Thane City (seven cases) and Nashik (three cases) out of which seven cases relating to, Thane City Division were not produced.

Government stated (July 2024) that remaining records will be submitted in due course of time. However, records pertaining to remaining cases were not provided to audit till date (August 2025).

3.1.11.6 Non/Short creation of demand for tax and penalty during EWB verification

As per section 129 and 130 of MGST Act, 2017 where any person transports any goods in contravention of the provisions of this Act or the rules made thereunder, all such goods and conveyance used shall be liable to detention or seizure and shall be released, on payment of the applicable tax and penalty equal to one hundred *per cent* of the tax payable on such goods (*w.e.f.* 1 January 2022) on payment of penalty equal to two hundred *per cent* of the tax payable on such goods).

CST, Mumbai issued Trade Circular No. 14T of 2018 dated 23 April 2018 describing the procedure for interception of conveyance. Form GST MOV-01 is issued during interception, if the conveyance user fails to produce the prescribed documents. Form GST MOV-02 is issued by the Proper Officer for physical verification of vehicle and reported in Form GST MOV-04. Where no discrepancies are found after inspection of goods and conveyance or the user pays the government tax and penalty, the Proper Officer shall issue release order in Form GST MOV-05. Further, the order in Form GST MOV-09 shall be uploaded in the common portal and the demand accrued from the proceedings shall be added in the electronic liability register. The payment made shall be adjusted by debiting the cash register and crediting liability register.

Audit scrutinised 184²⁰ booked cases under six Divisions and observed that in 21 cases, vehicles were released on payment of tax and penalty of ₹ 17.03 lakh, however, no action was taken by the proper officer to raise demand on common portal (**Appendix 3.1.10**). Thus, amount paid during interception was credited to cash ledger of the taxpayers but same was not paid to Government due to non-creating of demand and adjusting the same from the cash ledger.

Further, in six cases there was short determination of tax and penalty due to incorrect application of tax rate or not demanding either tax or penalty by the

²⁰ 184(Total cases scrutinised)=196(selected cases) -22 (records not produced) + 10 (additional cases).

proper officer, amounting to ₹ 2.96 lakh (*Appendix 3.1.11*). The cases of non/short demand are detailed in **Table-6** below:

Table-6: Non creation of demand in liability register/Short demand

Division	No. of cases where demand was not created	No. of cases where short demand of tax/penalty was made	Total No. of cases	Amount (₹ in lakh)		
				Tax	Penalty	Total
Aurangabad	15	0	15	6.02	6.02	12.04
Pune-3	0	1	01	0.22	0	0.22
Nasik	4	2	06	2.22	2.22	4.44
Nodal-1, Mumbai	2	2	04	1.51	1.51	3.02
Thane City	0	1	01	0.27	0.00	0.27
Total	21	6	27	10.24	9.75	19.99

One case is illustrated below:

A vehicle no. MH13-AX-#### was intercepted on 12 June 2019 by the proper officer of Aurangabad Division. The case was booked for not carrying EWB for the supply of metal scrap. The taxpayer was penalised with tax of ₹ 1.01 lakh, and equal penalty of ₹ 1.01 lakh. The taxpayer deposited the amount which was credited in electronic cash ledger but demand for the same was not created which resulted in non-payment of ₹ 2.02 lakh to the Government.

On being pointed out (August 2023), AC, Aurangabad replied (November 2023) that at the time of interception drive, the taxpayer submitted payment receipt (Challan), hence, vehicle was released.

The reply is not acceptable, as the proper officer should have created the demand and adjusted the same.

The Government stated (July 2024) that out of 27 cases, in 21 cases recovery of tax and penalty was made by concerned field officers while explanation in case of remaining cases was called for.

3.1.11.7 Delayed payment of tax and penalty to the Government account

Trade Circular No. 14T of 2018 dated 23 April 2018 states that the proper officer, after payment of tax and penalty, shall release the vehicle and shall upload the MOV-09 form on the portal. The demand accruing from the proceeding shall be added to liability register and then adjusted by debiting cash ledger and crediting liability ledger.

Audit observed that out of 184 cases, in five cases, intercepted vehicles were released on deposit of amount by the taxpayers without ensuring payment of the tax/penalty to the Government account. In these cases (*Appendix 3.1.12*), amount of tax/penalty was paid to Government account (on filing of DRC 03 by the taxpayers) with delay ranging 10 to 372 days, as detailed in **Table-7** below:

Table-7: Delayed payment of tax and penalty to Government account

Name of Division	No. of intercepted cases	Range of delay in days	Tax and penalty demanded (in lakh)
Pune-03	3	10 to 327	3.89
Aurangabad	2	26 to 27	1.06
Total	5		4.95

One case is illustrated below:

A vehicle number MH-7-AJ-#### was intercepted on 30 January 2021 by the proper officer of Pune-3 Division for not carrying EWB. The vehicle was released on the same day on payment of tax of ₹ 0.59 lakh and equal penalty of ₹ 0.59 lakh. However, the amount was only credited to electronic cash ledger²¹ of the taxpayer on 30 January 2021 but the same was paid to the Government account on 23 December 2021 with delay of 327 days, when DRC 03 was filed by the taxpayer.

The matter was pointed out in August 2023. Reply of the Department was awaited (January 2025).

Government stated (July 2024) that in most of the cases, deposit of penalty amount in cash ledger was confirmed before release of vehicles and that debit to Cash Ledger by DRC 03 remained a technical matter.

The reply is not acceptable as credit to cash ledger results in amount paid to taxpayers account and not to the Government account. Unless the demand is created by debiting liability ledger and adjusting the same from cash ledger, amount is not credited to Government account.

Recommendation 6: Government may consider training for the departmental officers and reiterating instructions about the proper procedure of creating demand of tax and penalty during interception and payment of the same to government account by adjustment of liability and cash ledgers.

3.1.12 Conclusion

During the audit of EWB System under GST, Audit observed deficiencies in effectiveness of EWB system and noticed instances of taxpayers generating EWB after the cancellation of registration, taxpayers generating EWBs but filing nil returns, EWBs generated but returns not filed by the taxpayers, taxpayers using single invoice for generating multiple EWBs, Generation of EWBs using invalid vehicles and abnormal high value EWBs generated by the taxpayers.

In respect of preventive functions of the Department, Audit observed administrative deficiencies such as not having dedicated setup for verification of EWBs, insufficient patrolling vehicles, and insufficient use of analytical reports of NIC on EWBs. Audit also observed deficiencies in interception of

²¹ Electronic Cash Ledger is an account of the taxpayer maintained by GST system reflecting the cash deposits in recognized Banks and payments of taxes and other dues made by the taxpayer. The Tax Deducted at Source (TDS) and Tax Collected at Source (TCS) are also accounted for in the Electronic Cash Ledger as cash deposits of the taxpayer.

vehicles by the Department, involving non/short creation of demand and delayed payment of tax and penalty to the Government account.

3.1.13 Summary of Recommendations

- 1) Government may issue suitable instruction to the Departmental officer to take cognizance of supplies made by the taxpayers in case of retrospective cancellation and determine tax arrears and interest and demand the same in order of cancellation.*
- 2) Government needs to issue suitable instructions to departmental officers for taking appropriate action to recover ITC from the recipients. Also, issue of non-availability of NGTP data on BO portal may be examined and suitable action taken.*
- 3) Government may consider to flag messages/report for tax officers about use of invalid vehicles to generate EWBs.*
- 4) Government may consider maintaining dedicated vehicles for interception activities.*
- 5) Government needs to issue suitable instructions to Departmental officers for effective use of MIS reports.*
- 6) Government may consider training for the departmental officers and reiterating instructions about the proper procedure of creating demand of tax and penalty during interception and payment of the same to government account by adjustment of liability and cash ledgers.*

3.2 Department's Oversight on GST Payments and Returns Filing for the Year 2018-19 to 2020-21

3.2.1 Introduction

Introduction of GST has replaced multiple taxes levied and collected by the Centre and States. GST, which came into effect from 01 July 2017, is a destination-based consumption tax on the supply of goods or services or both levied on every value addition. The Centre and States simultaneously levy GST on a common tax base. Central GST (CGST) and State GST (SGST)/Union Territory GST (UTGST) are levied on intra state supplies and Integrated GST (IGST) is levied on inter-state supplies.

Section 59 of the Maharashtra Goods and Services Tax Act, 2017 (MGST Act) stipulates GST as a self-assessment-based tax, whereby the responsibility for calculating tax liability, discharging the computed tax liability and filing returns is vested on the taxpayer. The GST returns must be filed online regularly on the common GST portal, failing which penalties will be payable. Even if the business has no tax liability during a particular tax period, it must file a 'nil' return mandatorily. Further, Section 61 of the Act read with Rule 99 of MGST Rules stipulate that the Proper Officer may scrutinize the returns and related particulars furnished by taxpayers, communicate discrepancies to the taxpayers and seek an explanation.

This Subject Specific Compliance Audit (SSCA) was taken up considering the significance of the control mechanism envisaged for tax compliance and the oversight mechanism of the Goods and Services Tax Department (Department), Maharashtra in this new tax regime.

3.2.2 Audit objectives

This audit was oriented towards deriving assurance on the adequacy and effectiveness of systems and procedures adopted by the Department with respect to tax compliance under GST regime. Audit of 'Department's oversight on GST Payments and Returns filing' was taken up with the following audit objectives to seek an assurance on:

- i. Whether the rules and procedures were designed to secure an effective check on tax compliance and were being duly observed by taxpayers; and
- ii. Whether the scrutiny procedures, internal audit and other compliance functions of the Proper Officer²¹ were adequate and effective.

3.2.3 Audit scope and methodology

This SSCA was predominantly conducted based on data analysis, which highlighted risk areas and red flags pertaining to the period April 2018 to March 2021. Through data analysis, a set of 15 deviations were identified across the domains of Input Tax Credit, Discharge of tax liability, Registration and Return filing. Such deviations were followed up through a centralized

²¹ Proper Officer in relation to any function to be performed under MGST Act means the Commissioner or the officer of the State Tax who is assigned that function by the Commissioner.

audit²², whereby these deviations were communicated to the relevant jurisdictional Proper Officers and action taken by the jurisdictional Proper Officer on the identified deviations was ascertained without involving field visits. The centralised audit was supplemented by a detailed audit involving field visits for verification of records available with the jurisdictional field formations. Returns and related attached records and information were accessed through the Back End Services application - the back-end system of the State taxes department application, as much as feasible to examine data/documents relating to taxpayers (*viz.* registration, tax payment, returns and other departmental functions). The detailed audit also involved accessing relevant granular records from the taxpayers such as invoices through the respective field formations. Besides this, oversight functions of the departmental formation such as scrutiny of returns were also reviewed in selected charge²³ offices.

The scrutiny of returns by the Department and verification of taxpayers' records covered the period from April 2018 to March 2021 and the audit of the functions of selected charge offices covered the period 2020-21. The SSCA covered only the state administered taxpayers. The field audit was conducted from September 2023 to January 2024.

Entry conference of this SSCA was held on 28 August 2023 with the Secretary, Financial Reforms, Finance Department, Government of Maharashtra in which the audit objectives, sample selection, audit scope and methodology were discussed.

The Exit conference was held on 6 June 2025 wherein the audit observations were discussed with the Government. The replies of the Government have been incorporated in the Audit Report.

3.2.4 Audit sampling

A data-driven approach was adopted for planning, to determine the nature and extent of substantive audit. The sample for this SSCA comprised:

- (i) a sample of Charge offices for evaluating the oversight functions;
- (ii) a set of deviations identified through data analysis for centralised audit that did not involve field visits; and
- (iii) a sample of taxpayers for detailed audit that involved field visits and scrutiny of taxpayers' records at departmental premises.

Therefore, there were three distinct parts of this SSCA as detailed below:

Part I:- Audit of Charge Offices

Ten Charge offices²⁴, out of 77 charge offices, having jurisdiction over selected cases for detailed audit were considered as the sample for evaluation of their oversight functions.

²² Centralised Audit did not involve seeking taxpayer's granular records such as financial statements related ledger accounts, invoices, agreements etc.

²³ Charge office is the lowest level of department headed by Deputy Commissioner of State Tax/Assistant Commissioner of State Tax/State Tax Officer.

²⁴ Mumbai LTU-514, Mumbai LTU-520, Mumbai LTU-519, Marol-501, Mumbai LTU-537, Mumbai LTU-543, Mumbai LTU-512, Mumbai LTU-501, PEN-501 and Pune LTU-502.

Part II:- Centralised Audit

The sample for centralised audit was selected by identification of high-value or high-risk deviations from rules and inconsistencies between returns through data analysis for evaluation of the adequacy and effectiveness of the scrutiny procedure of the Department. Accordingly, a sample of 718 deviations pertaining to 362 taxpayers was selected for centralised audit.

Part III:- Detailed Audit

It was conducted by accessing taxpayers' records through charge offices for evaluation of the extent of tax compliance by the taxpayers. The sample of the taxpayers for detailed audit was selected based on risk parameters such as excess Input tax credit (ITC), tax liability mismatch, disproportionate exempted turnover to total turnover and irregular ITC reversal. The 100 taxpayers selected for detailed audit comprised large²⁵, medium²⁶ and small²⁷ strata taxpayers as well as taxpayers selected randomly.

3.2.5 Audit criteria

The sources of audit criteria comprised the provisions contained in the MGST Act, IGST Act and Rules made thereunder. The significant provisions are given in **Table 8**:

Table 8: Sources of audit criteria

Sl. No.	Subject	Act and Rules
1	Levy and collection	Section 9 of MGST Act
2	Reverse Charge Mechanism	Section 9(3) of MGST Act and Section 5 (3) of IGST Act
3	Availing and utilizing ITC	Section 16 to 21 of MGST Act; Rules 36 to 45 of MGST Rules
4	Registrations	Section 22 to 25 of MGST Act; Rules 8 to 26 of MGST Rules
5	Supplies	Section 7 and 8 of MGST Act. Schedule I, II and III of MGST Act.
6	Place of supply	Section 10 to 13 of IGST Act
7	Time of Supply	Section 12 to 14 of MGST Act
8	Valuation of supplies	Section 15 of MGST Act; Rules 27 to 34 of MGST Rules
9	Payment of Tax	Sections 49 to 53 of MGST Act; Rules 85 to 88A of MGST Rules
10	Filing of GST Returns	Sections 37 to 47 of MGST Act; Rules 59 to 68 and 80 to 81 of MGST Rules prescribes format of returns
11	Zero-rated supplies	Section 8 of IGST Act
12	Assessment and Audit functions	Sections 61, 62, 65 and 66 of MGST Act; Rules 99 to 102 of MGST Rules.

Source: MGST Act 2017, (MGST Act), MGST Rules, 2017 (MGST Rules), IGST Act, 2017 (IGST Act), IGST Rules, 2017 (IGST Rules)

²⁵ First category strata comprising large taxpayers: top 0.25 per cent of taxpayers based on turnover (L1 category) and second category comprising 0.25 per cent of next set of large taxpayers based on turnover (L2 category).

²⁶ Second category strata comprising medium taxpayers: taxpayers with a turnover of ₹ 10 crore or more.

²⁷ Third category strata comprising small taxpayers: taxpayers with a turnover between ₹ 5 crore and ₹ 10 crore.

3.2.6 Audit findings

The audit findings are categorized into the following three categories:

- a. Audit of Charges
- b. Centralised Audit
- c. Detailed Audit

3.2.7 Audit of Charge Offices

3.2.7.1 Non-conduct of scrutiny of returns

As per Section 61 of the MGST Act, various returns filed by taxpayers have to be scrutinized by the Proper Officer to verify the correctness of the returns, and suitable action has to be taken on any discrepancies or inconsistencies reflected in the returns. Further, Rule 99 of MGST Rules mandates that the discrepancies, if any, noticed shall be communicated to the taxpayer to seek his explanation.

As per Section 73(10) of MGST Act, the proper officer shall issue the order for determining the tax not paid or short paid or input tax credit wrongly availed or utilised within three years from the due date for furnishing of annual return for the financial year.

Department issued an internal circular²⁸ for scrutiny in June 2021 which envisages that cases shall be selected by Economic Intelligence Unit (EIU) based on risk parameters and will be circulated to Divisions who will circulate the cases to nodal officer for scrutiny.

Audit observed, from the information furnished by selected 10 charges, that in nine²⁹ charges, no scrutiny of taxpayers' returns was carried out during 2020-21 and in one³⁰ charge, scrutiny of only one taxpayer was done (*Appendix 3.2.1*).

Regarding not conducting scrutiny, Mumbai LTU-514 Charge stated (January 2024) that it was the initial period of the implementation of GST Act and the department was new to GST laws. Department was busy in disposing of pending works related to VAT and list of selected taxpayers for scrutiny was received from EIU in April 2021 for assessment year 2017-18. Marol-501 charge stated (June 2024) that EIU allotted cases for scrutiny for the period 2017-18 to 2021-22 after FY 2021-22 only hence no scrutiny was conducted during 2020-21. Remaining seven charges stated (January 2024 and July 2024) that no cases were received from EIU for scrutiny in 2020-21.

The information was also requested from the Commissioner, but no information was received.

²⁸ Internal circular no.6A of 2021 issued by Commissioner dated 11 June 2021.

²⁹ Marol-501, Mumbai LTU-519, Mumbai LTU-512, Mumbai LTU-501, PEN-501, PUN LTU-502, Mumbai LTU-514, Mumbai LTU-20 and Mumbai LTU-537.

³⁰ Mumbai LTU-543.

On being pointed out to the Government (February 2025), the Commissioner stated (June 2025) that cases are selected for scrutiny based on analysis of annual returns. The dates of filing annual returns for the years 2017-18 to 2019-20 were 7 February 2020, 31 December 2020 and 31 March 2021 respectively. Analysis of cases for scrutiny was started centrally. In 10 charges, 1384 cases have been taken up for scrutiny covering all financial years from 2017-18 to 2021-22 and adjudication, if any, required in these cases had also been completed within statutory time frame. The scrutiny might not have been done in the year 2020-21 but was done subsequently as per the norms decided by the Department.

3.2.7.2 Non-conduct of Audit by Charge Offices

As per Section 65 of MGST Act, the Commissioner or any officer authorized by him, by way of a general or a specific order, may undertake audit of any registered person for such period, at such frequency and in such manner as may be prescribed. Section 2(13) of the Act, defines “Audit” as the examination of records, returns and other documents maintained or furnished by the registered person under this Act or the Rules made thereunder or under any other law for the time being in force to verify the correctness of turnover declared, taxes paid, refund claimed and input tax credit availed, and to assess his compliance with the provisions of this Act or the Rules made thereunder.

Department issued an internal circular³¹ detailing the process and function for conducting audit. The circular envisages the process on receipt of cases for audit from EIU through the respective locational or nodal Joint Commissioners office.

Audit noticed from the information furnished by the selected 10 charges that nine charges did not conduct any audit in the year 2020-21 and only one charge (Mumbai LTU-543) conducts audit of one taxpayer (*Appendix 3.2.2*).

In this context, Mumbai LTU-514 Charge stated (January 2024) that it was the initial period of the implementation of GST Act, and the department was new to GST laws. Department was busy in disposing of pending works related to VAT and list of selected taxpayers for audit was received from EIU in April 2021 for assessment year 2017-18. Marol-501 Charge stated (June 2024) that EIU allotted cases for GST audit for the period 2017-18 to 2021-22 after FY 2021-22 only hence no audit was conducted during 2020-21. Mumbai LTU-520 Charge stated (January 2024) that cases for audit were received in July 2022 onwards for the assessment years 2018-19 to 2020-21; and remaining six Charges stated (January and July 2024) that no cases were received for audit from EIU.

On being pointed out (February 2025), the Commissioner stated (June 2025) that in audit also, the same process as that of scrutiny is being followed. Cases are selected for Audit by way of data analysis after filing of annual returns. As per guidelines, up to one *per cent* of cases or of the total taxpayer base, should be selected for audit, which has been adhered to. The 10 charge offices have taken up audit of 622 cases covering all financial years from 2017-18 to 2021-22.

³¹ Internal circular no. 20A of 2020 issued by Commissioner dated 10 December 2020.

3.2.7.3 Delay in cancellation of registration

Section 29 of the MGST Act read with Rule 20 of the MGST Rules allows for cancellation of registration by the taxpayer in certain situations like closure of business, turnover falling below threshold for registration. The taxpayer applying for cancellation of registration should apply in the Form REG 16 on the GST common portal within a period of 30 days of the ‘occurrence of the event warranting the cancellation’.

Section 29 (2) of the MGST Act allows for *suo moto* cancellation of the registration of taxpayers by tax officers on the grounds of contravention of the provisions of Acts or Rules by the taxpayer.

Further, as per Rule 22(3) of MGST Rules, the cancellation order in the Form REG 19 has to be issued by the Proper Officer within 30 days from the date of taxpayer’s request and in case of *suo moto* cancellation from the date of reply to the Form REG 17, also notifying the taxable person to pay arrears of any tax, interest or penalty.

Audit observed that out of 10 selected Charge offices, in eight³² offices, 33³³ registrations were cancelled in 2020-21. Out of 33 cancellations, in 11 cases pertaining to five³⁴ charge offices, the cancellation was done with delay ranging from nine to 292 days as detailed in *Appendix 3.2.3*.

Audit also observed that in cancellation orders examined by Audit, tax arrears were not demanded in any of the cancellation orders.

On being pointed out (between October 2023 and January 2024), charge Pen-501 stated that due to covid situation, office was not working in full, hence there was delay of one month. Remaining charges did not give any reasons for the delay.

On being pointed out (February 2025), the Commissioner stated (June 2025) that in most cases of voluntary cancellation of Registration, the compliance from taxpayer’s side is very poor. Department also issued (February 2025) detailed guidelines on the procedure to be followed for cancellation and the manner of ascertainable liabilities to be included in the orders of cancellation.

One case is illustrated below:

Audit observed that in Marol-501 Charge under Andheri Division, the registration of a taxpayer, (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZA), who was registered under GST on 14 February 2020, was cancelled by the Charge office *suo moto* on 07 October 2021 with effect from 1 April 2020 as the taxpayer did not furnish returns for a continuous tax period of six months. Though notice should have been issued in August 2020, the show cause notice was issued after a delay of three months on 12 November 2020. No reply was submitted by the taxpayer. Hence, Charge officer should have cancelled the registration within one month from 12 November 2020. But the

³² Mumbai-LTU-514, Mumbai-LTU-520, Mumbai-LTU-519, Marol-501, Mumbai-LTU-537, Mumbai-LTU-543, Mumbai-LTU-501 and PEN-501.

³³ On application 27 cases and *suo moto* 6 cases. 26 cases were cancelled in 2020-21 while in 7 cases, applications for cancellation were received or notice for *suo moto* cancellation were issued in 2020-21 but cancellation was done in 2021-22.

³⁴ Mumbai-LTU-519, Marol-501, Mumbai-LTU-543, Mumbai-LTU-501 and PEN-501.

registration was cancelled on 07 October 2021 after a delay of more than nine months. Further, the Charge officer did not make any demand of tax arrears in the cancellation order. In the absence of details of the supplies made and tax paid, Audit could not verify the tax arrears recoverable from the taxpayer.

3.2.7.4 Inadequate follow up on non-filing of GSTR 10

As per Section 45 of the MGST Act, after cancellation of registration, every taxpayer has to file GSTR 10³⁵, the final return within three months of the effective date of cancellation or the date of order of cancellation, whichever is later.

As per Rule 68 of MGST Rules, a notice in Form GSTR 3A has to be issued to the taxpayers, where GSTR 10 has not been filed. If the taxpayer still fails to file the final return within 15 days of the receipt of notice, then the Charge Officer has to carry out best judgment assessments and an assessment order in ASMT 13 under Section 62 of the MGST Act shall be issued to the taxpayer.

Audit observed that in eight³⁶ out of 10 selected Charges, 26 cancellation orders were issued during 2020-21. Out of these, 15 taxpayers did not file GSTR 10 till January 2024. Out of the remaining 11 taxpayers filing GSTR 10, three taxpayers filed the return with delay ranging from 340 to 813 days (*Appendix 3.2.4*). However, the Charge Officers neither issued notice nor conducted best judgment assessments, resulting in non-recovery of revenue.

On being pointed out (between October 2023 and January 2024), Mumbai LTU-514 Charge stated (January 2024) that GSTR 3A was not issued as the taxpayer had filed the return after the prescribed date by paying the late fee and there was no need to issue notice as the taxpayer had declared in its application for cancellation of registration, the closing stock and details of reversal of ITC on stock at the time of closure of business. The reply is not acceptable as the taxpayer filed GSTR 10 after 340 days of the due date and the Department should have initiated action after prescribed period of three months.

Mumbai LTU-520 Charge stated (January 2024) that the taxpayer has filed GSTR 3B and GSTR 1 for the tax period October 2020 on 10 December 2020. The reply, however, does not address the non-filing of GSTR 10 and follow up of the same.

Mumbai LTU-543 Charge stated (April 2025) that in one case (out of three cancellations pertaining to the charge office), GSTR 3A was issued on 15 April 2025. Reply indicated that GSTR 3A was issued not only after more than four years from the due date but also after more than one year and four months from the date of issue being pointed out by Audit. In respect of two cases, no reply was given.

³⁵ GSTR 10 is the final return containing details of inputs held in stocks, inputs contained in semi finished or finished goods and goods on which ITC is required to be reversed and amount to tax payable and paid.

³⁶ Mumbai-LTU-514, Mumbai-LTU-520, Mumbai LTU-519, Marol-501, Mumbai LTU-537, Mumbai LTU-543, Mumbai-LTU-501 and PEN-501.

Four Charge offices³⁷ did not give reasons for not issuing GSTR 3A and best judgement assessment. Reply from Mumbai LTU-501 charge was awaited.

On being pointed out (February 2025), the Commissioner stated (June 2025) that in cases of cancellation on application, the taxpayer discharges such liability in REG 16 whereas in case of *suo moto* cancellations, there would not be liability in every cancelled taxpayer. Therefore, action is to be taken only in potentially risky cases. Department issued (February 2025) detailed guidelines on the procedure to be followed in cases of cancellation and the manner of determination of liabilities to be included in the orders of cancellation. The taxpayers have paid applicable late fees in cases where GSTR 10 was filed after due date. In rest of the cases, there is no potential liability on account of goods held in stock as the balance in Electronic Credit Ledger (ECL) is nil and there is no immediate financial implication.

Reply is not acceptable as ECL only indicates balance ITC and does not indicate the position of available stock. The circular (February 2025) also stipulates verification of stock before cancellation. Therefore, Department needs to verify stock in these cases and take action to recover ITC involved, if any.

One case is illustrated below:

Audit observed that in Marol-501 Charge under Andheri Division, the registration of a taxpayer (GSTIN 27XXXXXXXXXX1Z5), who was registered under GST on 31 October 2019, was cancelled by the charge office on 09 October 2020 with effect from 01 February 2020 on the request (13 September 2020) of the taxpayer. After cancellation of registration taxpayer was required to file GSTR 10 within three months *i.e.* by 07 January 2021. But the taxpayer did not file GSTR 10 till date and no action to issue notice and best judgement assessment was taken by the Charge officer.

The matter was pointed out in October 2023, the reply was awaited (July 2025).

3.2.8 Centralised Audit

Audit analyzed GST returns data pertaining to 2018-19 to 2020-21 as made available by GSTN. Rule-based deviations and logical inconsistencies between GST returns filed by taxpayers were identified on a set of 15 parameters, which can be broadly categorized into two domains - ITC and Tax payments.

³⁷ Mumbai LTU-519, Marol-501, Mumbai LTU-537 and PEN-501.

Out of the 15 prescribed GST returns³⁸, the following basic returns that apply to normal taxpayers were considered for the purpose of identifying deviations, inconsistencies and mismatches between GST returns/data:

- GSTR 1: Monthly return furnished by all normal and casual registered taxpayers making outward supplies of goods and services or both and contains details of outward supplies of goods and services.
- GSTR 3B: Monthly summary return of outward supplies and ITC claimed, along with payment of tax by the taxpayer to be filed by all taxpayers except those specified under Section 39(1) of the Act. This is the return that populates the credits and debits in the Electronic Credit Ledger and debits in Electronic Cash Ledger.
- GSTR 6: Monthly return for Input Service Distributors providing the details of their distributed ITC and inward supplies.
- GSTR 8: Monthly return to be filed by the E-commerce operators who are required to deduct TCS under GST, introduced in October 2018.
- GSTR 9: Annual return to be filed by all registered persons other than an ISD, TDS/TCS deductors, Casual Taxable Person and Non-Resident taxpayer (NRTP). This document contains the details of all supplies made and received under various tax heads (CGST, SGST and IGST) during the entire year along with turnover and audit details for the same.
- GSTR 9C: Annual audit form for all taxpayers having a turnover above rupees five crore in a particular financial year. It is basically a reconciliation statement between the annual returns filed in GSTR 9 and the taxpayer's audited Annual Financial Statements (AFS).
- GSTR 2A: A system-generated statement of inward supplies for a recipient. It contains the details of all business to business (B2B) transactions of suppliers declared in their Form GSTR 1/5, ISD details from GSTR 6, details from GSTR 7 and GSTR 8 respectively by the counterparty and import of goods from overseas on bill of entry, as received from Indian Customs Electronic Gateway (ICEGATE) Portal of Indian Customs.
- GSTR 2B: A month-wise auto-drafted statement for regular taxpayers (whether or not opted into the quarterly return and monthly payment (QRMP) scheme) introduced on the GST portal providing eligible and ineligible ITC for each month, similar to GSTR 2A but remains constant or unchanged for a period. The statement was launched from the August 2020 tax period onwards.

³⁸ GSTR 1, GSTR 2A, GSTR 2B, GSTR 3B, GSTR 4 (taxpayers under the Composition scheme), GSTR 5 (non-resident taxable person), GSTR 5A (Non-resident online information and data base access or retrieval (OIDAR) service providers), GSTR 6 (ISD), GSTR 7 (taxpayers deducting TDS), GSTR 8 (E-commerce operator), GSTR 9 (Annual Return), GSTR 10 (Final return), GSTR 11 (person having Unique Identification Number(UIN) and claiming a refund), CMP 08 and ITC 04 (Statement to be filed by a principal/job-worker about details of goods sent to/received from a job-worker).

The details of data analysis undertaken on the 15 identified parameters and impact thereon are given in **Table-9(a)** and **9(b)**.

**Table-9(a): Data analysis summary of sampled cases of Maharashtra State
(ITC and Tax payment mismatches)**

Sr. No.	Algorithm used	Risk pursued
	Mismatch in availing of ITC/ Tax payment	
1	ITC available as per GSTR 2A with all its amendments was compared with the ITC availed in GSTR 3B in Table 4A (5) (accrued on domestic supplies) excluding the reversals in Table 4B (2) but including the ITC availed in the subsequent year from Table 8C of GSTR 9 and blocked credits.	ITC mismatch between GSTR 2A and GSTR 3B.
2	ITC available from GSTR 2A was compared with Table 8A of GSTR 9 which captures ITC available from GSTR 2A (as an auto-populated non-editable field) but excludes those entries in GSTR 2A where the supplier has not filed GSTR 1 by due date of its filing and also excludes the ITC for the period during which the recipient taxpayer was under composition scheme.	ITC passed on without supplier remitting tax.
3	ITC availed through Table 4 of GSTR 3Bs pertaining to period 2018-19 to 2020-21 filed after October of the following year.	ITC availed in GSTR 3B filed after the cut-off period.
4	RCM payments in GSTR 9 Table 4G (tax payable) were compared with ITC availed in GSTR 9 Table 6C, 6D and 6F (ITC availed). In cases where GSTR 9 was not available, RCM payment in GSTR 3B Table 3.1(d) was compared with GSTR 3B 4(A)(2) and 4A(3). Greater differences in GSTR 9 and GSTR 3B considered where both were available.	Short payment of tax under RCM versus ITC availed in GSTR 3B/ GSTR 9.
5	Negative figure in GSTR 9C Table 9R and examination of reasons provided in Table 10 for mismatch.	Mismatch in tax paid between books of accounts and returns.
6	Positive figure in GSTR 9C Table 12F and examination of reasons provided in Table 13 for mismatch.	Mismatch of ITC availed between Annual returns and Books of accounts.
7	Positive figure in GSTR 9C Table 14T and examination of reasons provided in Table 15 for mismatch.	Reconciliation between ITC availed in Annual returns with expenses in financial statements.
8	The greater of tax liability between GSTR 1 (Tables 4 to 11), considering advances and amendments, and GSTR 9 (Tables 4N, 10 and 11) was compared with tax paid details in GSTR 3B Tables 3.1(a) and 3.1(b). In cases where GSTR 9 was not	Unsettled liabilities (Mismatch in tax liability and tax

Sr. No.	Algorithm used	Risk pursued
	available, GSTR 3B tax paid was compared with GSTR 1 liability.	payment).
9	Taxpayers who have not filed GSTR 3B but have filed GSTR 1 or where GSTR 2A available, indicating taxpayers carrying on the business without discharging tax.	GSTR 3B was not filed but GSTR 1 was available.
10	Interest calculated at the rate of 18 <i>per cent</i> on cash portion of tax payment on delayed filing of GSTR 3B <i>vis-a-vis</i> interest declared in GSTR 3B.	Non/Short payment of interest.
11	The composition taxpayers whose turnover on all India basis (Central and State jurisdiction) under all GSTINs of the same PAN have crossed the turnover limit of ₹ 1 crore in 2018-19 and ₹ 1.5 crore in 2019-20 were identified.	Ineligible composition levy scheme tax payer.
12	Taxpayers who have cancelled their registrations and re-registered with same PAN again under composition, whenever their turnover was close to or just crossed the thresholds of one crore in 2018-19 and 1.5 crore in 2019-20.	Composition levy scheme taxpayers not migrating to normal levy (canceling and re-registering).

Table-9(b): Data analysis summary of sampled cases of Maharashtra State (Turnover mismatch)

Sr. No.	Algorithm used	Risk pursued
Turnover mismatch in Annual Return and Financial Statements		
1	Negative figure in GSTR 9C Table 7G and examination of reasons provided in Table 8 for mismatch.	Mismatch in taxable turnover declared in Table 7G of GSTR 9C.
2	Table 3.1(a) of GSTR 3B was compared with Column 6 of Table 9 of GSTR 2A. Cases where GSTR 3B values are less than that of GSTR 2A are identified.	Under-declaration of taxable supplies by comparing TDS returns.
3	Unbilled revenue at the beginning of the year in GSTR 9C Table 5B should tally with the unbilled revenue of the previous GSTR 9C shown in Table 5H. Any mismatch indicates suppression of taxable turnover.	Suppression of taxable value based on unbilled revenue declared in GSTR 9C.

3.2.8.1 Non-submission of reply by the department

Audit selected a sample of 718 deviations which pertained to 362 taxpayers from amongst the top deviations/ inconsistencies in each of the 15 parameters for the year 2018-19 to 2020-21. The audit queries were issued to the respective Charges during July - September 2023 without further scrutiny of taxpayers' records. The audit checks in these cases were limited to verifying the Department's action on the identified deviations/mismatches.

Initial responses were yet to be received (July 2025), for 95 deviations out of 718 deviations communicated to the Department, which represents a potential risk exposure of ₹ 3,296.51 crore.

Considering that the overall rate of conversion of inconsistencies into compliance deviations is significant as brought out in the next paragraph, the department is required to expedite verification of these cases on priority.

On being pointed out (February 2025), the Government stated (June 2025) that replies have already been sent and only 61 cases are pending for which replies would be sent.

3.2.8.2 Result of Centralized Audit

Audit selected a sample of 718 cases from amongst the top deviations/inconsistencies in each of the 15 parameters for the period 2018-19 to 2020-21. The audit queries were issued to the respective charge offices between July 2023 and September 2023 without further scrutiny of taxpayer's records. The audit check in these cases was limited to verifying the Department's action on the identified deviations/mismatches. The Department provided responses in 623 cases.

Based on the responses received from the department to the audit queries, the extent to which each of the 15 parameters translated into compliance deviations are summarized in **Table-10(a)** and **10(b)**.

Table-10(a): Dimension-wise summary of deficiencies (ITC and Tax payment mismatches)

Dimension	Sample		Cases where reply received		Compliance deviations										Total				Department reply accepted by Audit								Deptt. furnished reply without appropriate documentary evidence			Deptt. Stated they are examining the Audit query																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
					Accepted by Deptt. including cases where action is yet to be initiated																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
					Recovered/ Demand order (DRC order 07) issued		SCN (DRC 01) issued		ASMT 10/Action initiated		No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
																																			No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12= (6+8 +10)	13= (7+9+11)	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												

NQ: Not quantified, as turnover details could not be ascertained through data analysis

Table 10(b): Dimension-wise summary of deficiencies (Turnover mismatch)

Dimension	Sample		Cases where reply received		Compliance deviations						Total		Department reply accepted by Audit						Deptt. furnished reply without appropriate documentary evidence		Deptt. Stated they are examining the AQ (₹ in crore)	
					Accepted by Deptt. including cases where action is yet to be initiated																	
					Recovered/ Demand order (DRC 07) issued		SCN (DRC 01) issued		ASMT 10/Action initiated													
	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.	No.	Amt.				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12= (6+8+10)	13= (7+9+11)	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23
Mismatch in taxable turnover declared in Table 7G of GSTR 9C	33	19521.08	30	18505.49	1	0.01	0	0.00	5	2697.45	6	2697.46	0	0.00	0	0.00	20	15166.41	4	641.62	0	0.00
Short payment of tax (TDS/TCS)	40	1173.37	33	901.13	1	16.32	0	0.00	2	31.38	3	47.70	2	11.66	5	176.44	22	664.06	1	1.27	0	0.00
Suppression of taxable value (Unbilled Revenue)	25	9661.20	22	8611.66	0	0.00	0	0.00	2	48.46	2	48.46	7	852.04	0	0.00	11	7487.38	2	223.78	0	0.00
Total	98	30355.65	85	28018.28	2	16.33	0	0.00	9	2777.29	11	2793.62	9	863.70	5	176.44	53	23317.85	7	866.67	0	0.00

Summary of Centralized Audit

(a) ITC and Tax payment mismatches

Audit noticed deviations from the provisions of the Act/Rule in 145 cases {Col. No. 12 of Table 10(a)} involving mismatch in ITC/Tax liability of ₹ 1055.43 crore (Col. No. 13) constituting 26.95 *per cent* of the 538 inconsistencies/mismatches (Table 10a) in data for which the Department provided responses, wherein, the Department issued notices/demand orders or recovered the amount. Relatively higher rates of deviations were noticed in non/short payment of interest, mismatch between GSTR 2A and GSTR 3B, ITC availed in GSTR 3B filed after the cut-off period and non-filing of GSTR 3B.

In 362 cases (Col. No. 14, 16 and 18), constituting 67.29 *per cent*, where the replies were acceptable to Audit, data entry errors by the taxpayers comprised 31 cases (Col. No. 14), the Department had proactively taken action in 198 cases (Col. No. 16) and 133 cases (Col. No. 18) had other valid explanations.

In 30 cases (Col. No. 20), constituting 5.58 *per cent*, though the Department did not accept the deviations pointed out by Audit, their contention was not borne out by evidence, and was thus not amenable to verification by Audit. In the remaining one case (Col. No. 22) audit observation was under examination by the Department.

(b) Turnover mismatches

Audit also noticed compliance deviations emanating from turnover related mismatches (Table 10b), in 11 cases {(Col. No. 12) of Table 10(b)} of the 85 mismatches where the department provided responses. Of these, in 9 cases (Col. No. 10), constituting 10.59 *per cent* the Department had initiated/taken action on the audit observations. In 67 (78.82 *per cent*) cases (Col. No. 14, 16 and Col. No. 18) replies were acceptable to Audit. In seven cases (Col. No. 20), constituting 8.24 *per cent*, the Department had not provided relevant documents in support of their contention; hence reply could not be verified.

A few high value illustrative cases from each dimension are given below:

(i) ITC mismatch between GSTR 2A and GSTR 3B

GSTR 2A is a purchase-related dynamic tax return which is automatically generated for each business by the GST portal, whereas GSTR 3B is a monthly return in which summary of outward supplies along with ITC declared and payment of tax are self-declared by the taxpayer.

In order to analyze the veracity of ITC utilization, relevant data were extracted from GSTR 3B and GSTR 2A for the period 2018-19 to 2020-21 and the ITC available as per suppliers' details was matched with the ITC credit availed by the taxpayer. The methodology adopted was to compare the ITC available as per GSTR 2A with all its amendments and the ITC availed in GSTR 3B in Table 4A (5) including 4 (D) blocked credits and subsequent years from Table 8C of GSTR 9.

Audit observed that in case of a taxpayer under Mumbai-LTU-1 Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX3ZK), the ITC available as per GSTR 2A (MIS Summary) was ₹ 458.97 crore and ₹ 437.35 crore for the year 2019-20 and 2020-21 respectively and the ITC availed in GSTR 3B (including ITC availed in subsequent year in GSTR 9) was ₹ 601.27 crore and ₹ 606.03 crore respectively. This resulted in mismatch in availing of ITC amounting to ₹ 142.30 crore and ₹ 168.68 crore respectively, which was communicated to the Department (July 2023).

The Department stated (March 2025) that for the year 2019-20, summary of order in form DRC 07 was issued (August 2024) for ₹ 21.15 crore. For the year 2020-21, Audit of the taxpayer was conducted by the department and the taxpayer paid the mismatched liability of ₹ 0.24 crore with interest of ₹ 0.21 crore and penalty of ₹ 0.02 crore vide DRC 03 (February 2025).

(ii) ITC passed on without supplier remitting tax

In order to analyze the extent of compliance of ITC availment under Section 16(4) of the CGST Act, the relevant data from GSTR 9 particularly pertaining to Table 8A of GSTR 9 was compared with the ITC data reflected in GSTR 2A. While GSTR 2A is generated based on the disclosures made by the suppliers in their GSTR 1, Table 8A of the GSTR 9 is auto-populated from Tables 3,4,5 and 6 of the GSTR 2A (Tables 3 and 5 of the old GSTR 2A format) and considers GSTR 2A as available on 31 October of the following financial year.

Audit observed that in case of a taxpayer under Mumbai-LTU-3 Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZL), the ITC available as per GSTR 2A (MIS Summary) was ₹ 641.08 crore and the ITC availed in Table 8A of GSTR 9 was ₹ 599.60 crore for years 2020-21. This resulted in mismatch of ITC between GSTR 2A and GSTR 9 return, amounting to ₹ 41.48 crore. This was communicated to the Department (September 2023).

The Department stated (April 2025) that DRC 07 was issued (January 2025) for ₹ 0.90 crore including interest and penalty.

(iii) ITC availed in GSTR 3B filed after the cut-off period

Section 39 of MGST Act provides for availment of ITC only till the due date of furnishing GSTR 3B for the month of September following the end of financial year to which such ITC pertains or furnishing of relevant annual return, whichever is earlier. Accordingly, if any GSTR 3B is furnished after such time ITC availed therein becomes inadmissible.

In order to review the extent of excess/irregular ITC availed on this account, instances of ITC availed through Table 4 of GSTR 3B pertaining to 2018-19, 2019-20 and 2020-21 filed by the taxpayer beyond the due dates of September GSTR 3B return of the following year, were identified.

Audit observed that in case of a taxpayer under Mumbai-LTU-2 Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZK), GSTR 3B for the month of March 2019, was filed belatedly in November 2019 and the ITC of ₹ 6.83 crore pertaining to year 2018-19 was availed after limitation period *i.e.* October 2019 which was communicated to the Department (July 2023).

The Department stated (February 2024) that DRC 07 of ₹ 6.83 crore was issued to the taxpayer (August 2023).

(iv) Short payment of tax under RCM versus ITC availed in GSTR 3B/GSTR 9

Under Reverse Charge Mechanism (RCM), the liability to pay tax is fixed on the recipient of supply of goods or services instead of the supplier or provider in respect of certain categories of goods or services or both under Section 9(3) or Section 9(4) of the MGST Act and under sub-section (3) or sub-section (4) of Section 5 of the IGST Act 2017.

In order to analyse the veracity of tax paid under RCM, the datasets in GSTR 3B and annual return GSTR 9 pertaining to RCM was compared to check whether the tax has been discharged fully on the activities/transactions under RCM. In cases where GSTR 9 was filed, the RCM payments in Table 4G was compared with ITC availed in Table 6C, 6D and 6F of GSTR 9. In cases where GSTR 9 was not available, RCM payments in GSTR 3B Table 3.1(d) were compared with GSTR 3B 4(A)(2) and 4A(3).

Audit observed that in case of a taxpayer, under Pune-LTU-2 (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZD), the ITC available for the year 2018-19 in the Table 4G of GSTR 9 was ₹ 12.77 crore and the ITC availed in Table 6C, 6D and 6F of GSTR 9 was ₹ 19.73 crore, resulting in mismatch of ITC of ₹ 6.96 crore which was communicated to the Department (July 2023).

The Department stated (March 2025) that DRC 07 for ₹ 0.48 crore including interest and penalty was issued to the taxpayer (March 2024). Further progress was awaited (July 2025).

(v) Mismatch in tax paid between books of accounts and returns

In order to review the extent of identified mismatch in tax paid reported in the Annual Return *vis-à-vis* the Financial Statements, the relevant data points pertaining to Table 9 of the GSTR 9C reconciliation statement submitted by the taxpayer as required under rule 80(3) of MGST Rules for the years 2018-19 to 2020-21 was analyzed at data level.

Table 9R of the GSTR 9C attempts to reconcile the tax paid by segregating the turnover rate-wise and comparing it with the tax discharged as per annual return GSTR 9. The unreconciled amounts could potentially indicate tax levied at incorrect rates, incorrect depiction of taxable turnover as exempt or *vice versa* or incorrect levy of MGST/IGST. There can also be situations wherein supplies/tax declared are reduced through amendments (net of debit notes/credit notes) in respect of the assessment year transactions carried out in the subsequent year from April to September. In order to rule out the possibility of incorrect disclosure of the tax paid amount in GSTR 9C, the amount was also compared with actual tax payment details in GSTR 9.

Audit observed that in case of a taxpayer under Mumbai-LTU-3 Division (GSTN 27XXXXXXXXXX1Z5), unreconciled payment of tax declared in Table 9R of GSTR 9C, was ₹ 11.15 crore and ₹ 0.19 lakh respectively for unsettled liabilities for the year 2019-20 and 2020-21, which was communicated to the Department (August 2023).

The Department stated (February 2024) that ADT 01 (notice for conduct of Audit) had been issued to the taxpayer (August 2023) for year 2019-20 and verification for the year 2020-21 was under process. Further progress was awaited (July 2025).

(vi) Mismatch of ITC availed between Annual returns and Books of accounts

In order to review the extent of identified mismatch in ITC availed figures reported in the Annual Return *vis-à-vis* the Financial Statements, the relevant datapoints pertaining to Table 12 of the GSTR 9C, reconciliation statement submitted by the taxpayer as required under Rule 80(3) of MGST Rules for the years 2018-19 to 2020-21, was analyzed at data level.

Table 12F of form GSTR 9C captures the unreconciled ITC between the annual return GSTR 9 and that declared in the Financial Statements for the year after the requisite adjustments. Table 12 deals with three aspects of ITC, ITC accounted in the books of accounts (Booked), ITC claimed in returns/ECL (Availed) and ITC utilized for payment (Utilised). Though there is no restriction on utilizing the ITC, the GST law imposes a restriction on the time period to avail the ITC. The unreconciled amount in Table 12F where the ITC claimed in GSTR 9 is more than ITC availed in Financial Statements indicates excess availing of ITC. Since the taxpayer has been provided with an option not to fill the Table 12B to 12C of GSTR 9C, only those cases where at least there is one entry in Table 12B to 12E were considered.

Audit observed that in case of a taxpayer under Pune-LTU-1 Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX1Z8), unreconciled ITC of ₹ 11.54 crore declared in Table 12F of GSTR 9C for the year 2019-20, being ITC availed in GST returns in excess of eligible ITC based on AFS, was noticed and communicated to the Department (July 2023).

The Department stated (February 2024) that ADT 01 had been issued (October 2023) and verification was in progress. Further progress was awaited (July 2025).

(vii) Reconciliation between ITC availed in Annual returns with expenses in financial statements

In order to review the extent of identified mismatch in ITC reported in the Annual Return *vis-à-vis* the Financial Statements, the relevant data points pertaining to Table 14 of the GSTR 9C for the years 2018-19 to 2020-21 was analyzed at data level. Since the taxpayer has been provided with an option not to disclose the granular details, only those cases where at least one of the expenses was declared in Table 14 had been considered.

GSTR 9C for the period 2018-19 to 2020-21 was analyzed at data level to review the extent of identified mismatch in ITC declared in the Annual Return with the expenses reported in the AFS.

Audit observed that in case of a taxpayer under Mumbai-LTU-1 Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZN), unreconciled ITC of ₹ 11.89 crore was declared in Table 14T of GSTR 9C for the year 2018-19 being the mismatch in ITC reported in the Annual Return *vis-à-vis* the AFS. This was communicated to the Department (July 2023).

The Department stated (February 2024) that the Show Cause Notice in form DRC 01 was issued (December 2023) for ₹ 24.94 crore including interest to the taxpayer. Further progress was awaited (July 2025).

(viii) Unsettled liabilities

In order to analyse the undischarged tax liability, relevant data were extracted from GSTR 1 and GSTR 9 for the years 2018-19 to 2020-21 and the tax payable in these returns was compared with the tax paid declared in GSTR 9. Where GSTR 9 was not available, a comparison of tax payable between GSTR 1 and GSTR 3B was resorted to. The amendments and advance adjustments declared in GSTR 1 and GSTR 9 were also considered for this purpose. For the algorithm, Tables 4 to 11 of GSTR 1 and Tables 4N, 10 and 11 of GSTR 9 were considered. The greater of tax liability between GSTR 1 and GSTR 9 was compared with the tax paid declared in Tables 9 and 14 of GSTR 9 to identify the short payment of tax. In the case of GSTR 3B, Tables 6.1 minus Table 3.1(d) were taken into account.

Audit observed that in case of a taxpayer under Nashik Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZG), for the year 2018-19 and 2019-20, tax liability as per GSTR 1 was ₹ 36.20 crore and ₹ 17.90 crore while the tax liability as per GSTR 9 was ₹ 34.85 crore and ₹ 13.98 crore for the year 2018-19 and 2019-20 respectively. The greater liability was ₹ 36.20 crore and ₹ 17.90 crore as per GSTR 9. However, tax paid as per Table 9 of GSTR 9 was ₹ 32.50 crore and ₹ 8.81 crore for the year 2018-19 and 2019-20 respectively, resulting in mismatch between tax liability and tax payment of ₹ 3.70 crore and ₹ 9.09 crore respectively, which was communicated to the Department (July 2023).

The Department stated (February 2024) that DRC 07 was issued (September 2023) for ₹ 2.93 crore to the taxpayer for the year 2018-19 and DRC 07 was issued (October 2023) for ₹ 9.68 crore to the taxpayer for the year 2019-20.

(ix) GSTR 3B was not filed but GSTR 1 was available

Availability of GSTR 1 and non-filing of GSTR 3B indicates that the taxpayers had undertaken/carried on the business during the period but have not discharged their tax liability.

GSTR 3B return is the instrument through which the liability can be offset and ITC is credited in the ledger. It may also include cases of irregular passing on of ITC. At the data level, attempt was made to identify those taxpayers who have not filed GSTR 3B but have filed GSTR 1.

Audit observed that in case of a taxpayer under Thane Rural Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZG), did not file GSTR 3B in 2018-19 for four months³⁹, though GSTR 1 was filed for these months. The non-filing of the GSTR 3B and consequent non-discharge of tax liability of ₹ 11.57 crore was communicated to the Department (July 2023).

The Department stated (June 2025) that DRC 07 was issued (April 2024) for ₹ 29.05 crore to the taxpayer.

³⁹ December 2018, January 2019, February 2019 and March 2019.

(x) Non/Short payment of interest

Section 50 of the MGST Act stipulates that every person liable to pay tax in accordance with the provisions of this Act or the MGST Rules made thereunder but fails to pay the tax or any part thereof to the Government within the period prescribed, shall for the period for which the tax or any part thereof remains unpaid, pay interest at the rate notified.

The extent of short payment of interest on account of delayed remittance of tax during 2018-19 to 2020-21 was identified through the tax paid details in GSTR 3B and the date of filing of the GSTR 3B. The due date of filing of GSTR 3B for the respective months (including any extension provided) and the actual date of filing of GSTR 3B was taken into account to calculate the interest liability and only the net tax liability (cash component) was considered to work out the interest payable.

All the relaxations, and reduced rate of interest extended to the taxpayer during the COVID -19 Phase I from January to April 2020 and Phase II for March 2021 returns were also considered while working out the interest component. The interest was worked out to the extent the records were made available to Audit. As for the supplies made prior to the tax period and declared in the return for the said tax period, the interest was to be discharged on the entire tax component. Due to the non-availability of such bifurcation, the interest on such supplies was also worked out on the cash component.

Audit observed that in case of a taxpayer under Pune-LTU-1 Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZO), non/short payment of interest amounting to ₹ 11.72 crore on account of delayed remittance of tax of ₹ 187.08 crore during the year 2018-19⁴⁰ was identified using the tax paid details in GSTR 3B and the date of delayed filing of the GSTR 3B with ranging from 24 to 201 days.

This was communicated to the Department (August 2023). The Department stated (April 2025) that DRC 07 was issued (April 2024) for ₹ 11.67 crore.

(xi) Mismatch in taxable turnover declared in Table 7G of GSTR 9C

Table 7 of GSTR 9C is the reconciliation of taxable turnover. Row 7G of this table captures the unreconciled taxable turnover between the annual return GSTR 9 and that declared in the AFS for the year after the requisite adjustments.

GSTR 9C for the period 2018-19 to 2020-21 was analysed at data level to review the extent of identified mismatch in taxable turnover reported in the Annual Return *vis-à-vis* the AFS. The unreconciled amount in cases where the turnover in GSTR 9 was less than the AFS, indicated non-reporting, under-reporting, short-reporting, omission, error in reporting of taxable supplies. It could also be on account of non-reporting of both taxable and exempted supplies.

Audit observed that in case of a taxpayer under Raigad Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX1Z4), the unreconciled deviation was ₹ 2012.65 crore, ₹ 205.23 crore and ₹ 209.97 crore respectively for the years 2018-19, 2019-20 and 2020-21 in Table 7G of GSTR 9C, which was communicated to the Department (July 2023).

⁴⁰ April 2018, May 2018, June 2018, July 2018, August 2018, September 2018 and October 2018.

The Department stated (August 2023) that taxpayers had been intimidated about the discrepancy and reply from the taxpayer was awaited. Further progress was awaited (July 2025).

(xii) Under-declaration of taxable supplies by comparing TDS returns

Section 51 of MGST Act mandates all Government agencies to deduct tax at the rate of one *per cent* from the payment made or credited to the supplier of taxable goods or services or both, where the total value of such supply, under a contract, exceeds rupees two lakh and fifty thousand. Section 52 of MGST Act mandates that every electronic commerce operator shall collect an amount calculated at such rate not exceeding one *per cent*, as may be notified by the Government on the recommendations of the Council, of the net value of taxable supplies made through it by other suppliers where the consideration with respect to such supplies is to be collected by the operator.

TDS⁴¹ and TCS⁴² details are declared in GSTR 7 and GSTR 8 by the deductors and auto-populated in GSTR 2A of the registered person towards TDS and TCS received. The cases where the taxable value declared on account of outward taxable supplies (other than zero rated, nil rated and exempted) in GSTR 3B were less than the net amount liable for TCS and TDS credit as per GSTR 2A were identified.

Audit observed that in case of a taxpayer under Aurangabad Division (GSTIN 27XXXXXXXXXX1Z2), the taxable value declared on account of outward taxable supplies (other than zero rated, nil rated and exempted) in GSTR 3B was Nil. However, the net amount liable for TDS credit received was ₹ 106.54 crore for the year 2019-20⁴³ as verified from the GSTR 2A resulting in mismatch of tax payment on value of ₹ 106.54 crore which was communicated to the Department (July 2023).

The Department stated (May 2025) that DRC 07 was issued (August 2024) for ₹ 16.32 crore including interest and penalty.

3.2.9 Detailed Audit

In a self-assessment regime, the onus of compliance with law is on the taxpayer. The role of the Department is to establish and maintain an efficient tax administration mechanism to provide oversight.

From an external audit perspective, audit is also focused on a data-driven risk-based approach. Thus, apart from identifying inconsistencies/deviations in GST returns through pan-Maharashtra data analysis, a detailed audit of GST returns was also conducted as a part of this SSCA. A risk-based sample of 100 taxpayers was selected for this part of the SSCA. The methodology adopted was to initially conduct a desk review of GST returns and Annual Financial Statements (AFS) filed by the taxpayers as part of the GSTR 9C and other records available in the back-end system to identify potential risk areas, inconsistencies/deviations and red flags.

Based on desk review results, a detailed audit was conducted in the field formations by requisitioning corresponding granular records of taxpayers such

⁴¹ TDS is the tax deducted at the source by the buyer while making payments to the supplier.

⁴² TCS is the tax collected at the source by e-commerce operators.

⁴³ April 2019, May 2019, June 2019, August 2019, September 2019, October 2019 and March 2020.

as financial ledgers, invoices *etc.*, to identify causative factors of the identified risks and to evaluate compliance by taxpayers.

Out of 100 sample taxpayers, in 38 taxpayers where records were produced, audit findings relating to GST returns filled by them disclosed compliance deviation in 20 cases with a revenue implication of ₹ 154.64 crore on account of non-payment of interest and misclassification of supply. This apart, mismatches in availing of ITC, discharge of tax liability and turnover were noticed in 119 cases involving mismatch of ₹ 6,666.10 crore, which are brought out below:

3.2.9.1 Scope limitation due to non-production of records

During the desk review of taxpayers' records available in the back-end system, Audit identified the risks related to excess ITC and tax liability mismatches for detailed examination. However, in 62 out of 100 selected cases, the Department did not produce the corresponding granular records such as invoices, financial accounts, *etc.* required for examining the causative factors for mismatches of ITC and tax liability. Audit requisitioned these granular records of the taxpayers through the respective Charges. The jurisdiction-wise non-production of records is summarized in *Appendix 3.2.5*.

Thus, due to non-production of records, Audit was constrained in the conduct of the detailed audit of deviations relating to discharge of tax liability and availment of ITC. These deviations, noticed from the returns filed by the taxpayers, are reported as 'Mismatch', in paragraphs 6.3.4 and 6.3.5.

On being pointed out to the Government (February 2025), the Government stated (June 2025) that compliances have been made for 50 cases shown as pending.

Reply is not tenable as only in seven cases partial records were provided. These few records were also submitted only after the completion of audit. Thus, Audit could not scrutinise the records.

3.2.9.2 Non-payment of interest by taxpayers

As per Section 50 (1) of MGST Act, every person, who is liable to pay tax in accordance with the provisions of this Act or the Rules made thereunder, but fails to pay the tax or any part thereof to the Government within the period prescribed, shall pay for the period for which the tax or any part thereof remains unpaid, on his own with interest at such rate, not exceeding eighteen *per cent*, as may be notified by the Government on the recommendations of the GST Council. As per notification⁴⁴ the rate of interest for delayed payment of tax is 18 *per cent*. A concession in the rate of interest was given for four months by two⁴⁵ notifications.

⁴⁴ Notification No. MGST-1017/C.R. 103(20)/Taxation-1 dated 29 June 2017.

⁴⁵ As per notification No. 51/2020 - State Tax dated 1 July 2020, rate of interest for February 2020 to April 2020 was nil for first 15 days and thereafter at the rate of 9 per cent for taxpayers having an aggregate turnover of more than ₹ 5 crore in the preceding financial year. For taxpayers having an aggregate turnover upto ₹ 5 crore, rate of interest was nil and 9 *per cent* subject to condition of notifications (Notification No. 51/2020 dated 1 July 2020).

As per notification No. 08/2021 - State Tax dated 6 May 2021, rate of interest for March 2021 was 9 *per cent* for first 15 days, and thereafter 18 *per cent* for taxpayers having an aggregate turnover of more than ₹ 5 crore in the preceding financial year. For taxpayers having an aggregate turnover of upto ₹ 5 crore, the rate of interest was nil for the first 15 days from the due date, 9 per cent for the next 15 days, and 18 *per cent* thereafter (Notification No. 8/2021 dated 6 May 2021).

Audit observed that out of 38 taxpayers, 19 taxpayers had filed their monthly GSTR 3B returns belatedly but the interest amounting to ₹ 1.04 crore was not paid (**Appendix 3.2.6**).

On being pointed out (September 2023 to January 2024), the Department reported recovery of ₹ 0.11 crore in eight⁴⁶ cases at the instance of audit. In five⁴⁷ cases, department issued DRC 01/DRC 07/ASMT 10 (notice intimating discrepancies). In remaining six⁴⁸ cases reply was awaited (June 2025).

One case is illustrated below:

A taxpayer (GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZF) under Charge Mulund West-502 of Mulund Division had filed the monthly returns GSTR 3B for the financial year 2018-19, 2019-20 and 2020-21 belatedly in 34 out of 36 months and paid the tax dues in these returns by debiting the cash ledger in 25 months. However, the interest amounting to ₹ 55.79 lakh was not paid by the taxpayer.

This was pointed out in October 2023, but the reply from the department was awaited (July 2025).

3.2.9.3 Misclassification of supply

Section 8(a) of the MGST Act provides that the tax liability on a composite supply comprising two or more supplies, one of which is a principal supply, shall be treated as a supply of such principal supply and tax liability for entire supply would be same as principal supply. Section 2(30) defines “composite supply” as supply made by a taxable person to a recipient consisting of two or more taxable supplies of goods or services or both, or any combination thereof, which are naturally bundled and supplied in conjunction with each other in the ordinary course of business, one of which is a principal supply.

Audit observed (September 2023) that a taxpayer (GSTIN 27XXXXXXXXXX1Z9) falling under the Charge Mumbai-LTU-512 in Mumbai LTU-1 Division is engaged in supplying services of Storage Warehousing Services, Other Support Services and Goods Transport Agency (GTA). The taxpayer provided various services to the five companies of a Group. A sample contract between the taxpayer and one⁴⁹ of the companies revealed that the taxpayer agreed to provide services for receiving, storing the goods at warehouse and delivering the goods. The taxpayer charged the GST at 18 *per cent* on warehousing and other support services, but charged transport services at five *per cent*, declaring the same as GTA service. As the GTA was ancillary service to the principal service *i.e.* Storage Warehousing Service, tax was required to be charged at 18 *per cent* on entire component of services. This resulted in short discharge of tax of ₹ 153.60 crore as detailed **Table-11**.

⁴⁶ Sr. No. 2, 5, 6, 7, 8, 9, 11 and 12 of Appendix 3.2.6.

⁴⁷ Sr. No. 1, 4, 10, 15 and 18 of Appendix 3.2.6.

⁴⁸ Sr. No. 3, 13, 14, 16, 17 and 19 of Appendix 3.2.6.

⁴⁹ Company A.

Table-11: Misclassification of supply

(₹ in crore)

Trade name	Period	No. of Invoice	Taxable value	GST charged 5%	GST payable 18%	Short discharge of GST
Company A	2018-19 to 2020-21	17891	1020.33	51.02	183.64	132.62
Company B	2018-19 to 2020-21	89	16.78	0.82	3.02	2.20
Company C	2018-19 to 2020-21	30507	87.94	4.40	15.84	11.44
Company D	2018-19 to 2020-21	475	55.29	2.76	9.96	7.20
Company E	2018-19 to 2020-21	556	1.07	0.06	0.20	0.14
Total		49518	1181.41	59.06	212.66	153.60

On being pointed out (between September 2023 and October 2024), the Department stated (October 2024) that the taxpayer provides various services *i.e.* GTA, storage and warehousing and other support services to various customers and has executed separate agreements for each service with its customers. It further stated that warehouse services are incidental and ancillary to GTA services and GTA was the principal service.

The reply is not acceptable as there is no separate agreement for GTA services and warehouse services. As per the sample agreement between the taxpayer and the Company A, the principal service is warehouse service. Therefore, the services rendered by the taxpayer are in the nature of composite supply and GST is required to be charged at 18 *per cent* on all the services.

3.2.9.4 Mismatch in availing of ITC

Audit analysed GSTR 2A returns of selected taxpayers along with GSTR 3B, GSTR 9 and GSTR 9C returns filed by the taxpayers and noticed mismatches between ITC availed and ITC available under RCM, ISD, import of goods and all other ITC claimed in the returns. However, facts and figures of the returns could not be verified due to non-production of granular records like purchase invoices, purchase register and suppliers' ledger, ISD invoices, bills of entries *etc.* The details of mismatches of ITC noticed in returns are enumerated in Table-12:

Table-12: Mismatch in availing of ITC

(₹ in crore)

Sl. No.	Parameter	No. of cases	No. of Divisions	Amount of mismatch
1	Mismatch of ITC as per Table 8D of GSTR 9: Table-8D of GSTR 9 captures the difference between ITC available as per GSTR 2A and that of availed as per GSTR 3B with subsequent period's adjustments. The negative figure in table-8D of GSTR 9 indicates that ITC is availed in excess to eligible ITC (<i>Appendix 3.2.7</i>).	56	20	1062.42
2	Mismatch in reversal of ITC (Inputs/ Input services and Capital goods): The ITC attributable to exempted/Nil supplies was worked out from GSTR 9 and compared with reversal made in GSTR 9 (<i>Appendix 3.2.8</i>).	14	9	120.63
3	Mismatch in availment of ITC under RCM: ITC availed under RCM as per Table 6C+6D+6F of GSTR 9 was compared with the tax paid under RCM as per Table 6.1B of GSTR 3B (<i>Appendix 3.2.9</i>).	5	5	0.95

Sl. No.	Parameter	No. of cases	No. of Divisions	Amount of mismatch
4	Mismatch in availing of ITC distributed by Input Service Distributor (ISD): ITC availed in respect of ISD in Table 6G of GSTR 9 was compared with the ITC available on account of ISD in GSTR 2A (<i>Appendix 3.2.10</i>).	2	2	71.57
5	Mismatch in ITC availed between Annual returns and AFS: Table 12F of GSTR 9C captures the unreconciled ITC between ITC availed in GSTR 9 and ITC availed as per the audited Financial Statement. More ITC claimed in annual return (Table 12E of GSTR 9C) indicates excess availment of ITC (<i>Appendix 3.2.11</i>).	3	3	67.12
	Total	80		1322.69

The replies (between November 2023 and June 2025) of the Department in above mismatches were as under:

(1) Mismatch of ITC as per Table 8D of GSTR 9:

Out of 56 cases, replies were received in 33 cases. In six⁵⁰ cases, an amount of ₹ 1.68 crore was recovered vide DRC 03; in 12⁵¹ cases, DRC 07 was issued and in two⁵² cases, DRC 01 was issued; in one⁵³ case, ASMT 10 was issued; in one⁵⁴ case, the Department stated that taxpayer was selected for audit; and in one⁵⁵ case, the Department stated that the case was under examination. In three⁵⁶ cases, the Department gave reasons for mismatches but the same could not be verified due to not providing the supporting records. In seven⁵⁷ cases, the Department had taken part action for different years by way of issue of DRC 03/ DRC 07/ DRC 01/DRC 01A/ ASMT 10/ reversal of ITC/ initiation of audit *etc.* In remaining 23 cases, replies were awaited.

(2) Mismatch in reversal of ITC (Inputs/ Input services and Capital goods):

Out of 14 cases, reply was received in three cases. In one⁵⁸ case, the Department stated (May 2025) that the taxpayer paid ₹ 2.00 lakh through DRC 03 (August 2024). In one⁵⁹ case, the Department stated (May 2025) that DRC 01A has been issued (May 2025) to the taxpayer. In one⁶⁰ case, the Department stated that out of the total ITC available of ₹ 4,359.78 crore, taxpayer had reversed ITC of ₹ 4,278.13 crore and remaining credit of ₹ 81.66 crore was rightly availed. The reply could not be verified as supporting

⁵⁰ Serial Nos. 11, 12, 19, 21, 25 and 28 of Appendix 3.2.7

⁵¹ Serial Nos 1, 7, 8, 13, 15, 16, 26, 29, 37, 38, 41 and 54 of Appendix 3.2.7

⁵² Serial Nos. 4 and 23 of Appendix 3.2.7

⁵³ Serial No 10 of Appendix 3.2.7

⁵⁴ Serial No 2 of Appendix 3.2.7

⁵⁵ Serial No 24 of Appendix 3.2.7

⁵⁶ Serial Nos. 17, 18 and 20 of Appendix 3.2.7

⁵⁷ Serial Nos. 5, 22, 46, 47, 52, 53 and 56 of Appendix 3.2.7

⁵⁸ Serial No. 3 of Appendix 3.2.8

⁵⁹ Serial No. 8 of Appendix 3.2.8

⁶⁰ Serial No. 6 of Appendix 3.2.8

records indicating ITC required to be reversed were not provided to Audit. In remaining 11 cases, replies were awaited.

(3) Mismatch in availment of ITC under RCM:

Out of five cases, reply was received in two cases. In one case⁶¹, the excess ITC of ₹ 77.62 lakh had been paid by the taxpayer vide DRC 03 (December 2023). In the second case⁶², it was stated that as per reconciliation provided by the taxpayer total liability paid during the year 2018-19 to 2020-21 was ₹ 25.54 lakh whereas ITC under RCM taken was ₹ 24.49 lakh only. The reply could not be verified as year-wise figures provided by the Department did not match with figures of respective years in the returns. In remaining three cases, the replies were awaited.

(4) Mismatch in availing of ITC distributed by ISD:

In one⁶³ case, the Department stated (May 2025) that the DRC 07 has been issued for excess ITC of ₹ 13.83 lakh along with interest of ₹ 12.45 lakh for the year 2019-20 while there was no excess availment of ITC for the year 2020-21. However, out of mismatch of ₹ 32.53 crore for the year 2019-20, DRC 07 was issued for ₹ 13.83 lakh. No explanation / supporting documents were provided. In other case, the Department stated (November 2024) that DRC 07 had been issued (August 2024) for an amount of ₹ 8.31 crore.

(5) Mismatch in ITC availed between Annual returns and AFS:

Out of three cases, replies were received in two cases. In one case⁶⁴, the Department stated (January 2024) that DRC 07 had been issued (August 2024) for ₹ 2.67 lakh including interest and penalty. In other case⁶⁵, the Department stated (April 2025) that audit of the taxpayer was conducted and DRC 07 was issued (April 2024) to the taxpayer. The reply was not tenable as the DRC 07 did not cover the issue raised by Audit.

3.2.9.5 Mismatch in discharge of tax liability

The taxable event in the case of GST is the supply of goods and/or services. Section 9 of the MGST Act is the charging section authorizing levy and collection of tax called Central/State Goods and Services Tax on all intra-State supplies of goods or services or both, except on supply of alcoholic liquor for human consumption, on value determined under Section 15 of the Act *ibid* and at such rates not exceeding 20 *per cent* under each Act, *i.e.*, CGST and MGST Act. Section 5 of the IGST vests levy and collection of IGST on interstate supply of goods and services with Central Government with maximum rate of 40 *per cent*. Section 9(4) of the MGST Act and sections 5(3) and 5(4) of the IGST Act provide for reverse charge levy on certain goods or services, wherein the recipient instead of supplier becomes liable to pay tax.

⁶¹ Serial No 5 of Appendix 3.2.9

⁶² Serial No. 1 of Appendix 3.2.9

⁶³ Serial No. 1 of Appendix 3.2.10

⁶⁴ Serial No 1 of Appendix 3.2.11

⁶⁵ Serial No 2 of Appendix 3.2.11

Audit scrutinized GSTR 1, GSTR 3B and GSTR 9 returns filed by the taxpayers and noticed mismatch between tax liability and payment of tax by comparing the tax liability disclosed by the taxpayers and tax paid. However, facts and figures of the returns could not be verified due to non-production of granular records like invoices for outward supplies, debit and credit notes issued, details of supplies on which tax paid on reverse charge mechanism, documents related to export, exempted supplies *etc.* The details of mismatches of tax liability and tax payment, noticed from returns, are provided in **Table-13**.

Table-13: Mismatch related to discharge of tax liability.

(₹ in crore)				
Sr. No.	Parameter	No. of cases	No. of Divisions	Amount of mismatch
1	Mismatch in turnover between Annual return and AFS Negative figure in Table-7G of GSTR 9C captures unreconciled taxable turnover between annual return and AFS.	1 ⁶⁶	1	16.56
2	Un-discharged tax liability: Tax payable in GSTR 9 (Tables 5N + 10 -11 of GSTR 9 was compared with the tax paid declared in GSTR 9 (Tables 9 and 14) to identify the mismatch in payment of tax (<i>Appendix 3.2.12</i>).	14	7	32.64
3	Mismatch in turnover depicted in GSTR 9 and AFS Table 5A of GSTR 9C is for the turnover as per audited AFS and Table 5O of GSTR 9C is for adjustments in turnover due to reasons not listed in Tables 5B to 5N. A negative entry in table 5O indicates possible reduction in the turnover of the returns (<i>Appendix 3.2.13</i>).	24	11	5294.21
	Total	39		5343.41

The replies (between November 2023 and June 2025) of the Department in above mismatches were as under:

(1) Mismatch in turnover between Annual return and AFS:

In the case, DRC 07 was issued for ₹ 16.56 crore.

(2) Un-discharged tax liability:

Out of 14 cases, reply was received in six cases. Out of these six cases, in one⁶⁷ case, the Department stated (April 2025) that the taxpayer has paid ₹ 69.27 lakh through DRC 03 (December 2023); in three cases⁶⁸, DRC 07 was issued; in one case⁶⁹, DRC 01 was issued (December 2023) for the year 2018-19 and for the year 2019-20, reply was awaited; and in one case⁷⁰, ADT 01 was issued (December 2023). In remaining eight cases, replies were awaited.

⁶⁶ GSTIN 27XXXXXXXXXX1ZS)

⁶⁷ Serial no. 3 of Appendix 3.2.12

⁶⁸ Serial no. 6, 9 and 10 of Appendix 3.2.12

⁶⁹ Serial no. 8 of Appendix 3.2.12

⁷⁰ Serial no. 1 of Appendix 3.2.12

(3) Mismatch in turnover depicted in GSTR 9 and AFS:

Out of 24 cases, reply was received in four cases. In one⁷¹ case, the Department stated (April 2025) that for the year 2020-21, the taxpayer paid ₹ 1.90 crore through DRC 03 (February 2025) and for the year 2019-20, reply was awaited. In one⁷² case, the Department stated (May 2025) that DRC 07 had been issued (January 2025) for ₹ 65.59 lakh including interest. In one⁷³ case, the Department stated (April 2025) that the issue was verified during the audit of the taxpayer and after verification of taxpayers reply for the year 2019-20 and 2020-21, the issue was closed. Audit could not verify the reply as supporting documents were not furnished. In one case⁷⁴, the Department stated (April 2025) that the taxpayer submitted appropriate reasons for adjustments in turnover in Table 5O of GSTR 9C for the years 2019-20 and 2020-21 alongwith its reconciliation and the same was verified. The reply of the Department could not be verified as supporting records were not furnished in support of the reply. In remaining 20 cases, replies were awaited.

3.2.10 Conclusion

This SSCA was predominantly based on data analysis, which highlighted risk areas, red flags and in some cases, rule-based deviations and logical inconsistencies in GST returns filed for 2018-19 to 2020-21. The SSCA entailed assessing the oversight functions of State jurisdictional formation at two levels *viz.* at the data level through data queries and at the functional level with detailed audit of the GST returns and audit of Charges.

A review of the functions of 10 Charges for the year 2020-21 disclosed that there were deficiencies in oversight functions of Charges such as Scrutiny of returns, Audit cancellation of registration and non-filing of GSTR 10.

Further, out of the 718 high value data inconsistencies identified by Audit, the Department responded to 623 cases. Of these 145 cases relating to ITC/Tax payment and 11 cases relating to turnover mismatches turned out to be compliance deficiencies with amount of mismatches of ₹ 1055.43 crore and ₹ 2793.62 crore respectively. Relatively higher rates of deviations were noticed in non/short payment of interest, mismatch between GSTR 2A and GSTR 3B, ITC availed in GSTR 3B filed after the cut-off period and non-filing of GSTR 3B.

Detailed audit of GST returns also identified significant non-compliance. Out of 100 cases, in 62 cases, granular records such as financial statements, supplementary financial ledgers, invoices, agreement copies *etc.* were not produced, which constituted a significant scope limitation. These cases represented potential risk exposure towards identified mismatches in ITC availment and tax payments. Out of the 100 taxpayers whose records/returns were examined, Audit observed compliance deficiencies in 20 cases with a revenue implication of ₹ 154.64 crore on account of non-payment of interest and misclassification of supply. This apart, mismatches in availing ITC,

⁷¹ Serial no. 3 of Appendix 3.2.13

⁷² Serial no. 10 of Appendix 3.2.13

⁷³ Serial no. 13 of Appendix 3.2.13

⁷⁴ Serial no. 8 of Appendix 3.2.13

discharge of tax liability and turnover were noticed in 119 cases involving mismatch of ₹ 6,666.10 crore.

3.2.11 Recommendation

The Government may expeditiously address the deviations in the Department's Oversight of GST Payments and Return Filing, as highlighted by the audit and intimate the results to audit.

Nagpur
The 23 December 2025

(DATTAPRASAD SHIRSAT)
Accountant General (Audit-II),
Maharashtra

Countersigned

New Delhi
The 13 January 2026

(K. SANJAY MURTHY)
Comptroller and Auditor General of India

APPENDICES

Appendix 1.1
(Reference: Paragraph 1.6.1; page 3)
Statement showing Department wise Outstanding Inspection Report/Paras issued up to December 2022 but outstanding as on 30 June 2023

Sr. No.	Name of Cluster/ Department	Name of Region	Up to 2017-18		2018-19		2019-20		2020-21		2021-22		2022-23		Total	
			IR	Paras	IR	Paras	IR	Paras	IR	Paras	IR	Paras	IR	Paras	IR	Paras
	Cluster 12- Finance (Finance, Planning)	Stamp Registration Department	615	1050	45	79	69	139	15	39	29	102	146	469	919	1878
		Finance Department	878	1899	138	394	138	483	02	02	57	502	70	244	1283	3524
		Home (Excise) Department	48	70	10	25	11	31	05	25	01	05	13	63	88	219
Total			1541	3019	193	498	218	653	22	66	87	609	229	776	2290	5621

Appendix 2.1

(Reference Paragraph 2.1; page 8)

Short levy of stamp duty of due to misclassification of document as Article of Agreement

Name of the Office	Joint Sub Registrar Boriwali II, Mumbai
Para No. and year of IR	Para-1 of Inspection Report-2019-2022
Document No. & Year	Doc No. 5378/2020, (ADJ NO. 649/2020)
The First Party	M/s XXXXXXXXXXXX Limited
The Second party (Developer)	M/s XXXXXXXXXXXX Limited
Details of property	All that agreed sale development, rights of 48,557.00 Sq.m along with all rights and benefit out of the property at Survey no 34A, Hissa No 1, CTS no 215, Zone 86/391 in Village Magathane, Taluka Boriwali R/C Ward Boriwali (E) admeasuring plot area 3543 Sq.m along with 421.80 Sq.m of undivided interest in the land underneath the common internal layout access.
Calculation by Audit	
Annual Statement of Rates	2020-21
Zone No.	86/391
Mouza/Village	Magathane
Area of Sale Development Rights	48,557.00 Sq.m
Rate of land	₹ 68,810 per Sq.m
MV of the Sale Development Rights 48,557.00 Sq.m x ₹ 68,810/-=	₹ 334,12,07,500/-
Consideration of the Sale Development Rights	₹ 350,00,00,000/-
Stamp duty leviable @ 5% on ₹ 350,00,00,000/-	₹ 17,50,00,000/-
Stamp Duty levied @2%	₹ 7,00,00,000/-
Short levy of Stamp Duty	₹ 10,50,00,000/-
Calculation by Collector of Stamps, Boriwali	
MV of the Sale Development Rights 48,557.00 Sq.m x ₹ 68,810/-=	₹ 334,12,07,500/-
Consideration of the Sale Development Rights	₹ 350,00,00,000/-
Stamp duty levied @ 2% on ₹ 350,00,00,000/-	₹ 7,00,00,000/-

Appendix 2.2
(Reference Paragraph 2.2; page 8)

Short levy of Stamp Duty amounting to ₹ 1.89 crore due to undervaluation of the property

Name of the Office	Joint Sub Registrar, Mumbai City-III	
Paragraph No. and year of IR	Para-3 of Inspection Report-2019-2022	
Document No. & Year	11749/2019	
Name of the Owners	XXXXXXXXXX Limited	
Name of the Developers	XXXXXXXXXX Limited	
Details of property	Land admeasuring 3201.00 Sq.m situated at Survey No. 52 part old C.S. No. 160 (Pt) new C.S. No. 999(Pt) at Shivajinagar Worli Mumbai together with the building standing thereon known as Building No. 6 & 7 and now known as Shivajinagar Shiv-Kiran Co-operative Housing Society Limited comprising of Ground floor plus three floor	
Calculation by Audit		
Annual Statement of Rates	2017-18	Particulars/Details
Zone No.	13/98	
Mouza/Village	As per details of property above	
Plot area	3201 Sq.m	
Land rates	₹ 1,76,200/-	
Construction rates	₹ 27,500/-	
Basic FSI i.e 3 3201x 3 (As per provision E of the recital of the document maximum permissible FSI could be utilized)	9603 Sq.m	
Fungible FSI 9603 x 0.35	3361.05 Sq.m	
Total FSI available	12964.05 Sq.m	
Existing area of Members	279.97 Sq.m x 1.2/10.76 x 96 members	2997.45 Sq.m
Total Area of construction to be given to the members (540 Sq.ft i.e. 50.18 Sq.m each member	50.18 Sq.m x 1.1 x 96 members = 5299 Sq.m	5299 Sq.m
Area available to developer (Total FSI – Area to be Given to members)	12964.05 Sq.m - 5299 Sq.m = 7665.05 Sq.m	7665.05 Sq.m
Owners Share (Consideration)		
Total Area of construction given (540 Sq.ft i.e 50.18 Sq.m each member 50.18 x 1.1 x 96 members = 5299 Sq.m	5299 Sq.m x ₹ 27,500/-	₹ 14,57,22,720/-
Car Parking (13.75 x 96 = 1317.12)	1317.12 Sq. m X ₹ 27,500/- x 25%	₹ 90,55,200/-
Corpus fund - ₹ 24,00,000 per member	₹ 24,00,000/- x 96 members	₹ 23,04,00,000/-
Temporary Accommodation ₹ 50000 per month per member	₹ 50000/- x 96 members x 36 months	₹ 17,28,00,000/-
Shifting charges ₹ 25000/- per member	₹ 25,000/- x 96 members	₹ 24,00,000/-
Brokerage ₹ 50000 per member	₹ 50,000/- x 96 members	₹ 48,00,000/-
Existing area to the owner	279.97 Sq.ft x 1.2/10.76 x 96 members	2997.45 Sq.m
Fungible area free of cost	2997.45 Sq.m x 1.35	4046.55 Sq.m

Name of the Office	Joint Sub Registrar, Mumbai City-III	
Fungible FSI area beyond free fungible area	5299 Sq.m - 4046.55 Sq.m	1252.45 Sq.m
Excess area given to members 5299 – (2997.45 x 1.35 = 4046.55) (1252.45 x 176200 x 60%)	1252.45 Sq.m	₹ 13,24,09,014/-
Total consideration		₹ 68,43,39,414/-
Market Value to developer		
Area allocated to the Developer		7665.05 Sq.m
Market value	7665.05 Sq.m x ₹ 1,76,200/-	₹ 135,05,81,810/-(a)
Less :- Construction cost of the area given to members	5299 Sq.m x ₹ 27,500/- = ₹ 14,57,22,720/-	₹ 14,57,22,720/-(b)
Less fungible premium paid (Fungible FSI – Free Fungible FSI) (3361.05 – (2997.45 x 0.35 = 1049.10)	2312 Sq.m x ₹ 1,76,200/- x 50%	₹ 20,36,87,200/- (c)
Market Value (a-b-c)		₹ 100,11,72,110/-
Or 50% of the market value of land	3201 Sq.m x 50% x ₹ 1,76,200 /-	₹ 28,20,08,100/-
Market value to the developer being higher, stamp duty would be leviable on Market Value		
Stamp Duty leviable @ 5%		₹ 5,00,58,605/-
SD levied		₹ 3,11,48,600/-
Short levy of SD		₹ 1,89,10,005/-
Calculation by Joint District Registrar, Mumbai City III, Mumbai City		
Market value determined by department		₹ 62,28,92,000/-
Stamp duty paid @ 5%		₹ 3,11,48,600/-

Appendix 2.3
(Reference Paragraph 2.3; page 9)

Short levy of Stamp Duty of ₹ 1.50 crore due to irregular concession of Stamp Duty

Name of the Office	Joint Sub Registrar Andheri-1, Mumbai
Para No. and year of IR	Para-1 of Inspection Report-2019-22
Document No. & Year	825/202, 823/202 and 6690/2018
Vendor/Original Developer	XXXXXX Limited
Purchaser/New Developer	M/s XXXXXXXXXXXX Limited
Details of property	As per the revised SRA letter of intent dated 09/11/2016, Free sale component of FSI area admeasuring 5363.04 Sq.m generated from land area admeasuring 15205.80 Sq.m bearing CTS No. B/908, B/909, B/910, B/911 of village Bandra B lying being and situate Mount Marry Hills, Kadeshwari Mandir Marg, Mumbai Sub-urban District.
Calculation by Audit	
Document Number	823/2021
Annual Statement of Rates (ASR)	2020-21
Type	Development Agreement
Mauza	Village Bandra B
Zone	21/134
CTS Nos.	B/908, B/909, B/910, B/911
Land rate	₹ 2,66,910/-
Residential rate	₹ 4,67,580/-
Plot Area	15205.80 Sq.m
Free sale component	5363.04 Sq. m
Fungible FSI @ 0.35	1877.06 Sq. m
Total free sale component	7240.10 Sq. m
Area given to Joint Developer	1783.20 Sq. m
Balance/Net free sale component available to the Purchaser	5456.90 Sq. m
Consideration passed on to both the Original Developer and Joint Developer	
Cost of construction area given to joint developer 1486 x 1.2 x 467580 x 1.05	₹ 87,54,78,088/- (i)
Car parking 1783.2/45=40 x 13.75 x 467580 x 25%	₹ 6,42,92,250 /- (ii)
Total (i)+(ii) = 939770338 x 85%	₹ 79,88,04,787/-
Consideration paid in cash to Hubtown Ltd	₹ 70,00,00,000/-
Total consideration	₹ 1,49,88,04,787/- (A)
Market Value of Developers	
Sale component as per LOI dated 09/11/2016	5363.04 Sq.m
Total sale component FSI 5363.04 x 135%	₹ 7,240.10/-
Sale component FSI Sold vide BDR-1/823/2021 (Joint DA)	₹ 1,783.20/-
Net Sale component FSI (7240.10-1783.20)	₹ 5,456.90/-
Value of Total sale component FSI 5456.9 x 266910	₹ 145,65,01,179/-(i)
Less: Fungible premium 1877.06 x 266910 x 0.50	₹ 25,05,03,042/- (ii)
Total Rehabilitation component	13643.96 Sq.m
Rehab component constructed as per Page No 8 Clause No.(o)	3412.70 Sq.m
Net rehab component to be constructed (13643.96-3412.70)	10231.26 Sq.m
Less: Rehabilitation component deduction 10231.26 x 30250	₹ 30,94,95,615/- (iii)
Net value of Developer (i-ii-iii) (1456501179-25050302.30-309495615)	₹ 89,65,02,522/- (a)

Name of the Office	Joint Sub Registrar Andheri-1, Mumbai
Add Refundable Security Deposit 700000000 x 16% x 4 years	₹ 44,80,00,000/- (b)
Value of Developers (a + b)	₹ 134,4503,000/- (B)
Hence stamp duty would be leviable at three <i>per cent</i> on consideration of ₹ 1,49,88,04,787/- as it is higher than market value	₹ 4,49,64,144/-
Stamp duty already paid (₹ 2,22,54,600/- plus ₹ 77,21,496/-)	₹ 2,99,76,096/-
Short levy of stamp duty	₹ 1,49,88,048/-
Valuation done by the Chief Controlling Revenue Authority, Maharashtra State	
Market Value	₹ 149,88,04,787/-
Stamp duty leviable under Article 25(b) @ 2% On ₹ 149,88,04,787/-	₹ 2,99,76,096/-
Stamp duty levied	₹ 2,22,54,600/-
Short levy of stamp duty and levied	₹ 77,21,496/-

Appendix 2.4

(Reference Paragraph 2.4; page 10)

Short levy of stamp duty of ₹ 76.18 lakh due to non-consideration of full plot area for market value of property

Name of the Office	Collector of Stamps, Andheri, Mumbai Suburban
Para No. and year of IR	Para-1 of Inspection Report-2019-2022
Document No. & Year	ADJ/1100900/78/2019
Name of the Vendor	MR. XXXXXXXXXXXX
Name of the Purchaser	XXXXXXXXXXXX, a limited liability Partnership firm
Details of property	All piece and parcel of lands admeasuring 1101.18 Sq.m bearing Final Plot No 25 of Town Planning Scheme No VI of Vile Parle now bearing CTS No. 884/1 to 884/5 of Village Vile Parle (West) Taluka Andheri, Mumbai Sub Urban District
Calculation by Audit	
Annual Statement of Rates	2019-20
Zone No.	37/189
Mouza/Village	Vile Parle (West), Taluka Andheri
Area of property	Admeasuring 1101.18 Sq.m along with structure standing thereon
Land Area	1101.18 Sq.m
Land Rate	₹1,24,100/-
Residential Rate	₹2,08,900/-
Market value	₹ 13,66,44,028/- Say (A)
Land Area 1101.08 Sq.m * ₹ 1,24,100/-	
TDR potential	550.54 Sq.m (50% as per Road width 9.14 Mtr)
TDR Value 550.54 Sq.m * ₹ 1,24,100/- * 40%	₹ 2,73,28,805/- Say (B)
40% of land rate	
Total Market Value (A+B)	₹16,39,72,833/-
Purchase Consideration	₹ 3,50,00,000/-
Stamp duty leviable @ 6% on ₹ 16,39,72,833/-	₹ 98,38,370/-
Stamp duty levied	₹ 22,20,000/-
Short levy of stamp duty	₹ 76,18,370/-
Calculation by Collector of Stamps, Andheri, Mumbai Sub-Urban	
Market Value of Property	₹ 16,39,72,833/- i.e. COS Andheri accepted the Market Value as calculated by audit
Stamp duty leviable @ 6% on ₹ 16,39,72,833/-	₹ 98,38,370/-
Stamp Duty levied	₹ 22,20,000/-
Short levy of Stamp Duty	₹ 76,18,370/-

Appendix 2.5

(Reference Paragraph 2.5; page 11)

Short levy of stamp duty and registration fee ₹ 29.71 lakh due to misclassification of leave and license.

Name of the Office	Joint Sub Registrar, Haveli V, Pune
Paragraph No. and year of Inspection Report	Para-1 of Inspection Report-2019-2022
Document No. & Year	8479/2021
Name of the Licensor	XXXXXXXXXXXX Ltd being the "Licensor"
Name of the Licensee	XXXXXXXXXXXX Company
Details of property	The premises, comprising of ground floor (842.82 Sq.m), first floor, second floor and third floor (2648.44 Sq.m) in A & B Building, total admeasuring 3491.26 Sq.m. Located at Plot No. 18/2, D1 Block, MIDC, Chinchwad, Pune.
Calculation by Audit	
Annual Statement of Rates	2020-21
Zone No.	2/19.1/P-40
Mouza/Village	D1 Block MIDC, Chinchwad
Lease period	For an initial period of sixty months commencing from 15 July 2021 to 14 July 2026 and renewable at the option of the licensee for another period of sixty months. (10 years)
Construction area	3491.26 Sq.m
Land Rate	₹ 38,380/-
Construction Rate	₹ 26,620/-
Valuation of leased area as per VG 6 (iii) of the ASR 20-21 For Industrial structure = ((land rate + Depreciated Construction Rate) x 1.10 x constructed area)	Industrial structure - ((38380+26620) x 1.10 x 3491.26) = 24,96,25,090/- Total = ₹ 24,96,25,090/-
Total market value	₹ 24,96,25,090 Say ₹ 24,96,25,000/-
25 % of MV as per Article 36(ii)	₹ 6,24,06,250/-
Stamp Duty leviable @ 5%	₹ 31,20,312 /-
Stamp Duty levied	₹ 1,78,700/-
Short levy of Stamp Duty	₹ 29,41,612/-
RF leviable	₹ 30,000/-
RF levied	₹ 1,000/-
Short RF	₹ 29,000/-
Total short Levy of Stamp Duty & RF	₹ 29,70,612/-
Calculation by Joint Sub-Registrar Haveli-V, Pune	
Market Value	₹ 63,13,428/-
Consideration	₹ 11,38,523/-
Stamp Duty levied	₹ 1,78,700/-

Appendix 2.6
(Reference Paragraph 2.6; page 12)

Excess allowance of set-off under Rule 53(3)(a) of MVAT Rules resulted in short levy of tax and interest thereon of ₹ 96.84 lakh

Name of the dealer			M/s XXXXXXXXXXXX Products.		
TIN.			27910298741V		
Assessment Period			2014-15		
Assessment Order			16/02/2019		
As per Dept			As per Audit		
GTO Sales	₹ 2,99,18,19,523/-		GTO Sales	₹ 2,99,18,19,523/-	
Less: Goods Return	₹ 1,79,49,178/-		Less: Goods Return	₹ 1,79,49,178/-	
Less: Net Tax amount	₹ 1,79,49,178/-		Less: Net Tax amount	₹ 1,79,49,178/-	
Less: Sales u/s 8(1)	₹ 45,14,86,311/-		Less: Sales u/s 8(1)	₹ 45,14,86,311/-	
Less: Labour Charges	₹ 1,86,355/-		Less: Labour Charges	₹ 1,86,355/-	
Less: Other allowable deductions:	₹ 2,09,987/-		Less: Other allowable deductions:	₹ 2,09,987/-	
Net Turn Over of Sales	₹ 2,28,79,97,050/-		Net Turn Over of Sales	₹ 2,28,79,97,050/-	
Calculation of tax (Amount in ₹)					
Rate of Tax	Taxable Sales	Tax	Rate of Tax	Taxable Sales	Tax
12.5%	1594543862	199317983	12.5%	1594543862	199317983
5%	693453188	34672659	5%	693453188	34672659
Total	2287997050	233990642	Total	2287997050	233990642
GTO Purchases	2551152239		GTO Purchases	255152239	
Less: Interstate purchases against C Form	80616191		Less: Interstate purchases against C Form	80616191	
Less: Purchases from Registered Dealers where tax is not collected separately	1817103		Less: Purchases from Registered Dealers where tax is not collected separately	1817103	
Purchases eligible for set-off	2468718945		Purchases eligible for set-off	2468718945	
Rate-wise breakup of purchases eligible for set-off	Net purchases	Tax Component	Rate of Tax	Net purchases	Tax Component
12.5%	611785743	76473218	12.5%	611785743	76473218
5%	1686331161	84316558	5%	1686331161	84316558
1%	9715085	97151	1%	9715085	97151
Total	2307831989	160886927	Total	2307831989	160886927
Computation of set-off					
Tax amount	160886927		Tax amount	160886927	
Less: mismatch on basis of J2XJ1	188085		Less: mismatch on basis of J2XJ1	188085	
Less: deduction u/r 52B	867289		Less: deduction u/r 53(1) Fuel + 53(7) office equipment	867289(3% of 27591436 + 3% of 1318204)	
Less; Deduction u/r 53	4114776		*Less Deduction u/r 53:	9370751	
Set-off admissible	155716777		Set-off admissible	150460802	
Excess Set-off admitted by Dept			₹ 52,55,974/-		
Interest under 30(3)	₹ 52,55,974 /- * 84.25% = ₹ 44,28,158/-				
Total	₹ 96.84.132/-				

*Calculation for Deduction u/r 53:

GTO Purchases	₹ 2,55,11,52,239/-
Less: Tax Component	
1%	₹ 97,151/-
5%	₹ 8,61,68,715/-
12.5%	₹ 7,20,13,206/-
Less:	
Fuel	₹ 2,75,91,436/-
Office equipment	₹ 13,18,204/-
Net purchases	₹ 2,36,39,63,527/-
Deduction u/r 53	₹ 2,36,39,63,527/- * 9.91% (Branch Transfer Percentage) * 4% = ₹ 93,70,751/-

Branch Transfer Percentage (Amount in ₹)

GTO Sales	2991819523
Less MVAT	233990642
Less: Goods Return	17949178
Less: Other deduction	209987
Less: Sales Return under CST	649656
Less: CST Collected	2474232
Net Sales	2736545828
Br. Transfer	271242167
Percentage of branch transfer to net taxable turnover	9.91%

+Interest under 30(3)

April 2015 to December 2015 = 9 * 1.25% = 11.25%

January 2016 to February 2016 = 2 * 1.5% = 3

March 2016 to February 2019 = 35 * 2 % = 70

Total Percentage = 84.25%

Appendix 3.1.1
(Reference: Paragraph 3.1.10.1, page 18)
Generation of EWBs by cancelled taxpayers

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division#)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in period of four years	Assessable Value of EWs of goods	Tax value	Reason for cancellation	Reply of the department	Audit Remarks
1.	2XXXXXXX XXXXXXXO	Aurangabad (Ch. Sambhaji Nagar)	MIDC_ Waluj_702	01/07/2017	01/07/2017	10/04/2023	5 Year 9 Month	2	6.05	0.3	Failed to furnish returns for continuous six months	As the Taxpayer was cancelled <i>ab initio</i> , assessment order u/s 63 with DRC 07 was issued for recovery of dues ₹ 0.52 lakh in April 2024.	--
2.	2XXXXXXX XXXXXXX8	Kolhapur (Kolhapur)	Satara	16/08/2017	16/08/2017	07/12/2019	2 Year 3Month	14	20.23	1.03	Not filed returns for three consecutive tax periods	Adjudication proceedings were done and action to recover outstanding demand was initiated. DRC 07 for ₹ 1.24 lakh dated 25/04/2024 issued	--
3.	2XXXXXXX XXXXXXX5	Thane Rural (Mira Bhayander)	Bhayander-East_702	18/08/2017	01/03/2018	01/12/2018	0 Year 9 Month	7	77	0	Non-commencement of business by taxpayer within 6 months from the date of registration	Cancellation has been initiated with retrospective effect. But RTP has generated E-WAY Bill and has not entered GSTR 1 or GSTR 3B Hence there is no availment or passing of ITC	Reply is not acceptable as not filing of return by taxpayer does not restrict availment of ITC by recipient. Action may be taken for recovery of tax and reversal of ITC.
4.	2XXXXXXX XXXXXXXZ	Thane Rural (Mira Bhayander)	Bhayander-East_702	19/12/2017	01/08/2018	25/11/2019	1 Year 3 Month	38	150.33	17.87	Non-commencement of business by taxpayer within 6 months from the date of registration.	The cancellation has been initiated with retrospective effect. Hence, the taxpayer has generated E Way bills up to initiation of cancellation. The ITC w.e.f. 01/08/2018 is not eligible to the supplier as M/s. MAGNUM FOOD PRODUCTS is no longer registered person. There is no passing or availment of ITC w.e.f. 01/08/2018 as the R.C. is cancelled w.e.f. 01/08/2018.	Reply is not acceptable as not filing of return by taxpayer does not restrict availment of ITC by recipients. Action may be taken for recovery of tax and reversal of ITC.

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division#)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in period of four years	Assessable Value of EWB of goods	Tax Value	Reason for cancellation	Reply of the department	Audit Remarks
5.	2XXXXXX XXXXXXX XXU	Aurangabad (Ch. Sambhaji Nagar)	Csn_City_706	01/07/2017	01/07/2017	10/08/2022	5 Year 1 Month	1	2.2	0.4	Failed to furnish returns for continuous six months	Scrutiny of audit observations is in process & compliance will be submitted in due course. DRC 14 issued to taxpayers on 6/12/2023.	Further progress may be intimated
6.	2XXXXXX XXXXXXX XXV	Thane City (Kalyan)	Ulhasnagar_5_702	01/07/2017	01/07/2017	26/11/2019	2 Year 4 Month	5	20.79	3.74	Failed to furnish returns for prescribed period	In case of 3 EWBs it was stated that there is illogical generation of EWB & seems to be fake for 2 EWBs was and totally incorrect. Taxpayers only tried to generate EWB.	Further action may be taken and reply for 2 EWBs was awaited.
7.	2XXXXXX XXXXXXX XXF	Raigad (Raigad-North)	Airoli_702	01/07/2017	30/04/2018	25/02/2020	1 Year 9 Month	6	15.76	2.84	Failed to furnish returns for prescribed period	In respect of one EWB it was stated that consignee could not be verified as it was inter-state trade. GSTIN cancelled <i>suo-moto</i> w.e.f. 30/04/2014 & EWB generated 09/05/2018.	Reply is not acceptable as department needs to intimate jurisdictional officer. Reply in 5 EWBs is awaited. ITC pass needs to be reversed
8.	2XXXXXX XXXXXXX XXP	Thane Rural (Mira_Bhayander)	Vasai_703	03/12/2020	03/12/2020	12/04/2021	0 Year 4 Month	20	1348.68	242.76	Closure of business by taxpayer, cancellation on application of taxpayer	Transactions of EWB were verified but the RC is cancelled <i>ab initio</i> . Taxpayers did issue filing of return by taxpayer does not restrict availment of ITC by recipients. Recovery of ITC may be intimated	Reply is not acceptable as not filing of return by taxpayer does not restrict availment of ITC by recipients. Recovery of ITC may be intimated
9.	2XXXXXX XXXXXXX XXE	Raigad (Raigad-South)	Ghansoli_501	15/02/2020	15/02/2020	08/12/2020	0 Year 9 Month	12	1201.58	144.19	Taxpayer did not conduct business from declared place of business	Even though taxpayers had generated EWBs, these might be done only for passing the Cancellation of registration does not restrict availment of ITC by recipients. GSTIN cancelled (order dt 08/12/20) <i>ab initio</i> i.e. 15/02/20, hence GSTIN 1 and GSTIN 3B cannot be downloaded.	BO portal should have GSTR data. Cancellation of registration does not restrict availment of ITC by recipients. Recovery of ITC may be intimated.

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division#)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in period of four years	Assessable Value of EWBs generated	Tax value of goods	Reason for cancellation	Reply of the department	Audit Remarks
10.	2XXXXXX XXXXXXX XXZ5	Nagpur (Nagpur West)	Trimurti Nagar_701	26/09/2017	01/05/2018	04/10/2019	1 Year 5 Month	23	51.15	6.14	Failed to furnish returns for prescribed period	RC was cancelled w.e.f. 01/05/2018 but he generated EWB for the period May 2018 for which he is cancelled. Assessment proceeding under section 63 of MGST Act 2017 is initiated for the period 2018-19 & 2019-20 against this taxpayer.	Further progress is awaited
11.	2XXXXXX XXXXXXX XX2	Nagpur (Chandrapur)	Hingnaghat_702	01/07/2017	30/11/2018	29/12/2021	3 Year 0 Month	4	3.87	0.19	Failed to furnish returns for prescribed period	EWB were generated after cancellation of registration & therefore taxpayer issued EWB in URD period. Notice under ASMT 14 issued u/s per section 63 r/w rule 100(2) on dt 28/12/2023	Further progress is awaited
							Total	132	2897.64	419.46			

Appendix 3.1.2
(Reference: Paragraph 3.1.10.1, page 19)
Generation of EWBs by cancelled taxpayers (NGTP)

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in audit period of four years	Assessable value of EWB generated	Tax value of goods during four years	Reply of the Department	Audit Remarks
1.	2XXXXX XXXXXX XXXXXF	Kolhapur (Kolhapur West)	Ranagiri _703	10/11/2021	10/11/2021	08/06/2022	0 Year 6 Month	16	550.35	99.06	Taxpayers generated EWB in Dec-21 but filed GSTR 1 and 3B for November 2021 as Nil. Taxpayers were declared NGTP hence neither ITC was passed, nor ITC was claimed by taxpayer.	Reply is not acceptable as not filing of return passed, taxpayer does not restrict availment of ITC by recipients. ITC needs to be recovered from recipients.
2.	2XXXXX XXXXXX XXXXXB	Thane City (Kalyan)	Badlapur _703	06/10/2021	06/10/2021	20/12/2021	0 Year 2 Month	21	181.19	32.61	Taxpayers generated EWB in December 2021 & in the same month GSTIN was cancelled. Unable to produce copy of GSTR 1 & GSTR 3B. List of invoices as same not available on BO portal. Being declared NGTP, no ITC was passed.	BO portal should have GSTR data. Declaration of NGTP does not restrict availment of ITC by recipients. Recovery of ITC may be intimated.
3.	2XXXXX XXXXXX XXXXX8	Raigad (Raigad-North)	Panvel_701	01/12/2021	01/12/2021	02/02/2022	0 Year 2 Month	83	1260.58	226.9	RC of taxpayers was cancelled <i>ab initio</i> i.e. 01/12/2021 and declared NGTP, hence no record available on BO system for verification. Electronic folders were sent to EIU to initiate action against beneficiary. It was added that ITC was not available u/s 16(2) of MGST	Reply is not acceptable as EIU acts as repository for NGTPs and the original documents rest with the jurisdictional authority and action should have been taken recovery of ITC Circular 10 A of 2022.
4.	2XXXXX XXXXXX XXXXXJ	Thane City (Bhiwandi)	Ramdaug _701	01/06/2020	01/06/2020	09/12/2020	0 Year 6 Month	332	2952.07	205.1	Though dealers had shown transportation of Goods through EWBs in August 2020, the Taxpayer did not fill GSTR 1 in August 2020. ITC is passed on only when the supplier files his GSTR	Reply is not acceptable as not filing of return by taxpayer does not restrict availment of ITC by recipients. ITC needs to be

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in audit period of four years	Assessable of value of EWB generated	Tax of goods during four years	Reply of the Department	Audit Remarks
											1. ITC is not passed on to the recipient merely on the basis of issuance of e-way bills.	recovered from recipients.
5.	2XXXX XXXXXX XXXXXX	Thane Rural (Mira_Bhayander)	Vasai_501	26/11/2020	26/11/2020	28/12/2021	1 Year 1 Month	294	12030.06	2165.41	No specific reply to Audit query on reversal of ITC was furnished but stated that as the R.C of the taxpayer is cancelled <i>ab initio</i> . The details on BO system are not available.	Reply on recovery of ITC is awaited.
6.	2XXXX XXXXXX XXXXX0	Raigad (Raigad_South)	Kharghar_701	09/05/2021	09/05/2021	14/02/2022	0 Year 9 Month	5	221.54	39.88	RC of taxpayer was cancelled <i>ab initio</i> i.e. 04/06/2021 and declared NGTP, hence no record available on BO system for verification and no ITC passed.	Reply is not acceptable as not filing of return by taxpayer does not restrict availment of ITC by recipients. ITC needs to be recovered from recipients.
7.	2XXXX XXXXXX XXXXXR	Thane Rural (Mira_Bhayander)	Vasai_703	03/09/2018	03/09/2018	07/01/2020	1 Year 4 Month	684	6138.08	1055.64	Registration was obtained by Taxpayer with fake documents & malafide intentions. Regarding sales shown during September 2018 to September 2019, it was stated that the Dealer had shown tax liability of ₹ 14.97 crore, but matching ITC was ₹ 9.02 crore and paid through cash ₹ 271178. And thus, short discharge of tax liability of ₹ 5.95 crore. But it added that no ITC can be passed by NGTP.	Department accepted availment of fake ITC and its utilization for discharge of tax liability and passing of ITC. Action to reverse the ITC may be taken.
8.	2XXXX XXXXXX XXXXXZ	Thane Rural (Mira_Bhayander)	Mira_707	23/12/2019	23/12/2019	13/10/2020	0 Year 9 Month	103	1473.84	266.16	Since the registration was cancelled <i>ab initio</i> , the ITC credit which has been passed on by the taxpayer through GSTR 01, is nullified automatically. Regarding	Reply not acceptable as not filing of return by taxpayer does not restrict availment of ITC by recipients.

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in audit period of four years	Assessable of value of EWB generated	Tax of value of goods during four years	Reply of the Department	Audit Remarks
											sales shown in GSTR 3B during Jan 2020 to September 2020, it was stated that letter to protect ITC credit which has been passed on by M/s. KAVYA ENTERPRISES, send to concern Proper Officer to take appropriate actions to recover ITC.	ITC needs to be recovered from recipients.
9.	2XXXXX XXXXXX XXXXXZ	Thane City (Thane City)	Wagle I.E., 702	26/02/2019	26/02/2019	01/01/2020	0 Year 10 Month	41	412.64	74.28	JC Thane City Replied (March 2024) that taxpayer had supplied the goods to three taxpayers of which from one taxpayer (Vinayak Industries) proper officer had recovered ₹ 4.71 lakh in July 2023.	Recovery from remaining two taxpayers awaited
10.	2XXXXX XXXXXX XXXXXE	Thane Rural (Palghar)	Virar East_701	15/02/2019	15/02/2019	13/12/2019	0 Year 9 Month	155	10579.68	690.89	The Taxpayer has filed GSTR 1 but not filed GSTR 3B for any period. Regarding passing of ITC, it was stated that it is refrained by GSTIN that no ITC can be availed or passed by NGPT.	Reply not acceptable as not filing of return by taxpayer does not restrict availment of ITC by recipients. ITC needs to be recovered from recipients.
11.	2XXXXX XXXXXX XXXXX7	Nagpur (Nagpur_East)	Khapri_701	20/05/2019	20/05/2019	26/04/2023	3 Year 11 Month	48	513.41	90.92	Replied that Registration was cancelled on <i>ab initio</i> i.e. 20/05/2019. Details of recipients of ITC within and outside State are verified by EIU & facts communicated to Nodal officer and respective authority of other state. As per Rule 86-A ITC available in ECL of the recipients shall be blocked	Further progress is awaited

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in audit period of four years	Assessable value of EWs generated	Tax value of goods during four years	Reply of the Department	Audit Remarks
12.	2XXXXX XXXXXX XXXXXG	Nagpur (Nagpur West)	Trimurti Nagar_70 2	03/07/2018	03/07/2018	31/08/2019	1 Year 1 Month	23	216.67	39	Transaction reported in GSTR 1 & EWB generated from 03/07/2018 to 03/03/2019 and passed ITC to other NGTPs. Letter sent dated 20/06/2023 to concerned Authority in Madhya Pradesh for denial of ITC.	Further progress is awaited
13.	2XXXXX XXXXXX XXXXX6	Thane Rural (Mira Bhayander)	Mira_704	15/04/2019	15/04/2019	30/12/2019	0 Year 8 Month	216	1854.73	333.85	The taxpayer showed sales in GSTR 1 to two taxpayers, one who is based in Delhi, and another is CHHATTISGARH. Regarding sales shown in GSTR 3B during September 2019 to November 2019 it was stated that taxpayers had total claimed ITC at ₹ 30254493/-. The taxpayer passed on ITC through sale at ₹ 22830483/- as per GSTR 01 for the period September 19 and October 19 (for which communication letters are issued to the respective Proper Officers) and Tax at ₹ 7244402/- paid as per GSTR 3B for the period November 19 which has not been passed on through GSTR 01 for the said period. Balance ITC has been blocked at ₹179608/- from credit ledger.	Further progress is awaited
14.	2XXXXX XXXXXX XXXXXJ	Thane Rural (Mira Bhayander)	Mira_705	26/03/2019	26/03/2019	13/02/2020	0 Year 10 Month	211	1348.97	242.81	GST registration was cancelled <i>ab initio</i> (from 26/03/2019) vide order dated 20/12/2019 & EWBs were generated prior to order for cancellation. Regarding	Further progress is awaited

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in audit period of four years	Assessable of value of EWs generated	Tax of value of goods during four years	Reply of the Department	Audit Remarks
											sales shown in GSTR 1 and 3B during April 2019 to November 2019, Department accepted passing of ineligible ITC of ₹ 2.19 crore. Wrote letters dated 12/09/2023 to 9 Jurisdictional Authorities for reversal of ITC of ₹ 18991668/-	
15.	2XXXX XXXXXX XXXX M	Thane City (Kalyan)	Bhiwandi _709	13/02/2019	13/02/2019	10/12/2019	0 Year 9Month	48	966.52	138.49	Department stated that this office was of the opinion that being declared NGTP, no ITC was passed cannot submit copies of GSTR 1 and GSTR 3B as not available on BO portal	BO portal should have GSTR data. Declaration of NGTP does not restrict availment of ITC by recipients.
16.	2XXXX XXXXXX XXXXX6	Pune-4 (Pune _South)	Dhanori _701	18/12/2019	18/12/2019	18/12/2020	1 Year 0Month	295	2831.5	525.68	Mere generation of EWs does not prove movement of Goods. There are other documents like Invoices Lorry receipts are required to prove that the Goods are transported. As per confidential Report of the ADG (inv) DGGI Hqrs, New Delhi and Pr. Additional Director General, DGGI Pune Zonal Unit regarding fake and bogus entities, the Taxpayer M/s Rajinder Traders obtained registration only for passing on the ITC to various entities. Thus, in reality there was no purchase and no sale of goods, only issuance of fake and bogus bills As the Taxpayer is declared Non-Genuine, there is no	Reply is not acceptable as not filing of return by taxpayer does not restrict availment of ITC by recipients. ITC needs to be recovered from recipients.

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in audit period of four years	Assessable value of EWs generated	Tax value of goods during four years	Reply of the Department	Audit Remarks
17.	2XXXXX XXXXXX XXXXX1	Pune-4 (Pune_South_East)	Khadki_701	21/12/2018	21/12/2018	19/12/2019	0 Year 11Month	85	335.69	60.42	any question of ITC reversal. Regarding sales shown in GSTR 3B during May 2019 to October 2019, turnover of ₹ 396.11 lakh is a fraudulent turnover. Regarding reversal of ITC, it was stated that registration was cancelled <i>ab initio</i> and evidence folder given to EIU, hence no action was pending with its office.	Reply is not acceptable as action should have been taken to intimate jurisdictional officer to recover ITC.
18.	2XXXXX XXXXXX XXXXXQ	Thane Rural (Mira Bhayander)	Bhayander-East_702	06/02/2019	06/02/2019	03/01/2020	0 Year 2Month	26	153.35	15.07	Taxpayer has taken registration for means of fraud willful misstatement or suppression of facts. Letter written for reversal of ITC (30/10/2023) to jurisdictional tax authority to initiate action against receipt of ITC as per law. Regarding sales of ₹ 4.23 crore shown in GSTR 3B it was stated that since RC was cancelled <i>ab initio</i> , all transactions have become nullified.	Further progress is awaited
19.	2XXXXX XXXXXX XXXXXH	Thane City (Thane City)	Wagle I.E._504	26/07/2017	26/07/2017	05/05/2020	2 Year 9Month	1	876.75	157.81	In 2018-19, the dealer claimed ITC of ₹ 4.69 crore from 3 taxpayers who were also declared NGTP. The dealer showed sales to 6 taxpayers in 2018-19 of which 4 taxpayers were declared NGTP and ASMT 10 issued for remaining 2 taxpayers. Since declared NGTP, no ITC will pass.	Reply is not acceptable as action should have been taken to intimate jurisdictional officer to recover ITC.
20.	2XXXXX XXXXXX XXXXXL	Thane City (Bhiwandi)	Manpada_701	05/10/2020	05/10/2020	08/01/2021	0 Year 3Month	54	4652.92	232.65	Taxpayers declared NGTP. No ITC passed but added that EWBs were generated fraudulently.	Reply is not acceptable as action should have been taken by the

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in audit period of four years	Assessable value of EWs generated	Tax value of goods during four years	Reply of the Department	Audit Remarks
												intimate jurisdictional officer to recover ITC.
21.	2XXXX XXXXXX XXXXXF	Raigad (Raigad-North)	Panvel_7 02	27/09/2018	27/09/2018	NA		33	5080.19	1419.31	Taxpayers declared NGTP. No ITC passed. RC was cancelled <i>ab initio</i> w.e.f. 27/09/2018, hence no record of GSTR 1 and GSTR 3B available on GST portal	BO portal should have GSTR data. Declaration of NGTP does not restrict availment of ITC by recipients. ITC needs to be recovered from recipients.
22.	2XXXX XXXXXX XXXXX3	Thane City (Thane City)	Kalwa_7 01	21/09/2020	21/09/2020	28/01/2021	0 Year 4 Month	21	1439.88	71.99	Taxpayers declared NGTP. No ITC passed. replied that both consignor and consignee in the selected EWs were declared NGTP, hence the recipient taxpayer could not avail ITC and there is no loss of revenue.	Reply is not acceptable as declaration of NGTP does not restrict availment of ITC. Action may be taken for recovery of ITC.
23.	2XXXX XXXXXX XXXXX2	Thane City (Kalyan)	Ulhasnagar-2_702	06/03/2020	06/03/2020	07/01/2021	0 Year 10 Month	14	1256.16	62.81	Once Taxpayer declared NGTP action against beneficiaries is initiated by EIU through respective proper officer. In reply it was accepted that taxpayer had shown sales before cancellation and added that once he is declared NGTP action against its beneficiaries is taken by EIU through respective proper officer. It was also stated that GSTR 1 could not be downloaded. Hence, we are not able to verify whether ITC passed on or reversed. There is no other documentary evidence available with this office.	Reply is not acceptable as EIU acts as repository for NGTPs and the original documents rest with the jurisdictional authority and action should have been taken recovery of ITC Circular 10 A of 2022.

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in audit period of four years	Assessable value of EWBS generated	Tax value of goods during four years	Reply of the Department	Audit Remarks
24.	2XXXXX XXXXXX XXXXX8	Thane City (Kalyan)	Ambema th_701	10/10/2020	10/10/2020	13/01/2021	0 Year 3 Month	180	3076.06	521.05	Taxpayer RC cancelled <i>ab initio</i> & folder sent to EIU to detect the beneficiary and taking action as per Internal circular 10A of 2022. It also stated that it replied that registration was cancelled <i>ab initio</i> , so all the transactions of taxpayers became null, and void and no ITC could be passed. However, in the Inspection Report dated 07/12/2020 attached with reply revealed that TP had stated utilization and passing of ITC	Reply is not acceptable as declaration of NGTP does not restrict availment of ITC. Action may be taken for recovery of ITC.
25.	2XXXXX XXXXXX XXXXXZ	Thane Rural (Mira_Bhay ander)	Vasai Road_70 3	01/12/2018	01/12/2018	13/12/2019	1 Year 0Month	165	1034.37	186.19	Registration is cancelled <i>ab initio</i> vide order dated 13/12/2019 & EWBS were generated before cancellation of GSTIN. It is not possible to furnish GSTR 1 and GSTR 3B, there is no passing of ITC as declared NGTP.	BO portal should have GSTR data. Declaration of NGTP does not restrict availment of ITC by recipients. Action for recovery of ITC is awaited.
26.	2XXXXX XXXXXX XXXXXX	Pune-1 (Pune South)	Vadgaon _701	02/11/2020	02/11/2020	31/12/2020	0 Year 1 Month	32	48.84	11.98	Though taxpayers generated EWBS, no purchases were made and no sales disclosed in GSTR 1 and GSTR 3B, hence no ITC passed. Taxpayers declared NGTP.	BO portal should have GSTR data. Declaration of NGTP does not restrict availment of ITC by recipients. Action for recovery of ITC is awaited.
27.	2XXXXX XXXXXX XXXXX4	Thane Rural (Mira_Bhay ander)	Mira_701	24/09/2021	24/09/2021	28/12/2021	0 Year 3 Month	5	19.99	2.4	Folder sent to EIU for necessary action. As the RC is cancelled <i>ab initio</i> , details on BO system are not available.	BO portal should have GSTR data. Reply on recovery of ITC is awaited.

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of Cancellation of registration	Date of order for cancellation of registration	Intervening period between date of order of cancellation and date of cancellation	No. of EWBs generated in audit period of four years	Assessable value of EWB generated	Tax value of goods during four years	Reply of the Department	Audit Remarks
28.	2XXXXX XXXXXX XXXXX M	Raigad (Raigad-North)	Airoli_701	28/10/2021	28/10/2021	24/12/2021	0 Year 1 Month	15	107.62	19.37	RC cancelled <i>ab initio</i> . Dealer RC cancelled dated 28/10/2021, hence not possible to produce.	BO portal should have GSTR data. Reply on recovery of ITC is awaited.
29.	2XXXXX XXXXXX XXXXX6	Raigad (Raigad-North)	Vashi-Turbhe_01	28/10/2021	28/10/2021	28/12/2021	0 Year 2 Month	2	15.27	2.75	RC cancelled <i>ab initio</i> . Dealer RC cancelled dated 28/10/2021, hence it is not possible to produce GSTR 1 and GSTR 3B.	BO portal should have GSTR data. Reply on recovery of ITC is awaited.
30.	2XXXXX XXXXXX XXXXX5	Thane City (Kalyan)	Badlapur_703	17/10/2018	17/10/2018	10/12/2019	1 Year 1 Month	255	1785.1	211.75	replied that dealer had filed GSTR 1 for October 2018 and November 2019 (copies not furnished). Added that dealer being declared NGTP, no ITC was passed, hence no loss of revenue.	BO portal should have GSTR data. Declaration of NGTP does not restrict availment of ITC by recipients. Action for recovery of ITC is awaited.
31.	2XXXXX XXXXXX XXXXX0	Raigad (Raigad-North)	Panvel_01	30/12/2020	30/12/2020	18/10/2021	0 Year 9 Month	19	178.69	38.75	Case was investigated & Taxpayer was declared NGTP and RC cancelled <i>ab initio</i> hence no record on BO system.	BO portal should have GSTR data. Declaration of NGTP does not restrict availment of ITC by recipients.
32.	2XXXXX XXXXXX XXXXXP	Pune-1 (Pune_East)	Aundh_C amp_702	12/10/2020	12/10/2020	3/12/2020	0 Year 2 Month	94	140.17	25.23	The Department had initiated action for reversal of ITC passed incorrectly by taxpayer It was also added- there is no mechanism to check other State Consignee records on BO Portal to GST Authority.	Further progress for ITC reversal is awaited. Reply for other state consignee is not acceptable as jurisdictional officer of other state to be intimated for reversal of ITC.
						Total		3577	63732.88	9266.21		

Appendix 3.1.3
(Reference: Paragraph 3.1.10.2; page 21)
Generation of EWBs by NIL Return Filer

Sr. No.	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of cancellation	Date of cancellation of order	Months for which Nil returns were filed despite generation of EWBs	No. of EWBs generated during the months	Assessable value of goods in EWBs generated	Tax value of goods in EWBs generated	Reply of the Department	Audit Remarks
1	2XXXXXXX5	Raigad (Raigad South)	Panvel_706	30/07/2017	10/03/2018	03/09/2018	Jun-18	2	2149072	386832	DRC 07 issued	Further progress may be intimated
2	2XXXXXXX5	Thane Rural(Mira Bhayander)	Bhayander_702	18/08/2017	18/08/2017	01/12/2018	May-18 June-18 July-18 Aug-18	7	7700000	0	The cancellation has been initiated with retrospective effect. But taxpayers had not filed GST return	Reply not acceptable as not filing of return does not restrict availment of ITC by recipients
3	2XXXXXXXU	Aurangabad(C h. Sambhaji Nagar)	CSN Cit y_706	01/07/2017	01/07/2017	10/08/2022	Aug-18	1	220000	39600	Verification of audit observation was done but DRC 14 was issued on 06/12/2023	Further progress may be intimated
4	2XXXXXXXP	Thane Rural(Mira Bhayander)	Vasai_703	03/12/2020	03/12/2020	25/08/2021	Dec-20	16	113595045	20447108	The cancellation has been initiated with retrospective effect. But taxpayers have not filed GST return. No ITC was passed	Reply not acceptable as not filing of return does not restrict availment of ITC by recipients
5	2XXXXXXXE	Raigad(Raigad South)	Ghansoli_501	15/02/2020	15/02/2020	18/12/2020	Apr-20	12	120157500	14418900	May be taxpayer generated EWB for passing of ITC. GSTR 1 and 3B could not be downloaded from BO system but since registration cancelled <i>ab initio</i> , hence no passing of ITC	Reply not acceptable as not filing of return does not restrict availment of ITC by recipients
							Total	38	243821617	35292440		

Appendix 3.1.4
(Reference: Paragraph 3.1.10.3, page 22)
Generation of EWBs by Non filer taxpayers

Sr. No	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of cancellation	Date of order of cancellation	Months of Generation of EWB where return were not filed	No. of EWBs generated during the months	Assessable Value of goods	Tax value of goods	Reply of the Department	Audit Remarks
1	2XXXXXXX5	Raigad (Raigad_South)	Panvel_706	30/07/2017	30/07/2017	10/03/2018	Mar-19	1	918225	165280	DRC 07 issued	Further progress may be intimated
2	2XXXXXXX0	Aurangabad (Ch. Sambhaji Nagar)	MIDC_Waluj_702	01/07/2017	01/07/2017	10/04/2023	April-18 May-18	2	605070	30254	DRC 07 dated 18/04/2024 issued for recovery of dues of ₹ 0.52 lakh	Further progress may be intimated
3	2XXXXXXX8	Kolhapur (Kolhapur)	Satara	16/08/2017	16/08/2017	07/12/2019	July-18 Sept-18 Nov-18 Dec-18 Jan-19 Feb-19 April-19 May-19 June-19 Aug-19 Nov-19	14	2023164	103262	Adjudication proceedings were done and DRC 07 dated 25/04/2024 issued for recovery of ₹ 1.24 lakh	Further progress may be intimated
4	2XXXXXXXZ	Thane Rural (Mira_Bhayander)	Bhayander-East_702	19/12/2017	01/08/2018	15/11/2019	Sep-18 Oct-18 Dec-18 Jan-19 March-19 April-19 May-19 June-19	38	15033106	1787259	As the taxpayer was non-filer, registration was cancelled with retrospective effect from 01/08/2018 and there is no passing of ITC	Reply is not acceptable as not filing of return does not restrict availment of ITC by recipients
5	2XXXXXXV	Thane City (Kalyan)	Ulhasnagar-5_702	01/07/2017	01/07/2017	26/11/2019	Nov-18 Dec-18 March-19	5	2078870	373904	There is possibility that taxpayers have put wrong information to mislead tax authorities	Action taken for reversal of ITC may be stated.

Sr. No	GSTIN	Division (New Division)	Charge	Date of Registration	Date of cancellation	Date of order of cancellation	Months of Generation of EWB where return were not filed	No. of EWBs generated during the months	Assessable Value of goods	Tax value of goods	Reply of the Department	Audit Remarks
6	2XXXXXXX XXXXXF	Raigad (Raigad-North)	Airoli_702	01/07/2017	30/04/2018	25/02/2020	May-18 June-18 Sept-18	6	1576270	283729	Taxpayers filed GSTR 3B for April 2018.	Action taken for reversal of ITC may be stated.
7	2XXXXXXX XXXXXP	Thane Rural (Mira_Bhayander)	Vasai_703	03/12/2020	03/12/2020	25/08/2021	Jan-21	4	2127272	3829090	Taxpayer had not filed any return since its registration; hence transaction cannot be identified	Reply is not acceptable as not filing of return does not restrict availability of ITC by recipients
8	2XXXXXXX XXXXX5	Nagpur (Nagpur_West)	Trimurti_Nagar_701	26/09/2017	01/05/2018	04/10/2019	May-18 June-18 July-18 Aug-18	23	5114680	613762	Did not file GST returns for invoice period and hence not passed credit to his customer	Reply is not acceptable as not filing of return does not restrict availability of ITC by recipients
9	2XXXXXXX XXXXX2	Nagpur (Chandrapur)	Hinganghat_702	01/07/2017	30/11/2018	19/12/2021	Dec-18	4	387400	19370	Show cause notice u/s 63 for ₹ 0.90 lakh issued on 27/12/2023	Further progress may be intimate
							Total	97	49009507	7205909		

Appendix 3.1.5
(Reference: Paragraph 3.1.10.4, page 23)
Generation of multiple EWBs on the strength of same invoice

Sr. No.	Taxpayer GSTIN	Division (New Division)	Charge	Generation of more than one EWB on one single invoice	No. of EWBs generated on Single Invoice	Assess value of goods in Duplicate EWBs	Tax liability	Reply of the Department	Audit Remarks
1.	2XXXXXXX XXXXXXXO	Aurangabad (Ch. Sambhaji Nagar)	MIDC, Waluj_702	Invoice no 05 dated 26/04/2018- two EWB- 231007993589, 211008447274	2	3.1	0.15	DRC 07 issued in April 2024 for recovery of dues.	Further progress may be intimated
2.	2XXXXXXX XXXXXXX5	Nagpur (Nagpur West)	Trimurti_Nagar_701	(i) Invoice No-3- dated 26/05/2018- two EWB- 251011124960, 201011166628 (ii) Invoice No-4- dated 26/05/2018- two EWB- 211011168333, 291011126869	4	2.19	0.26	Assessment u/s 63 was undertaken and whenever any incidence of evasion of tax was found further adjudication action was initiated.	Further progress may be intimated
3.	2XXXXXXX XXXXXXXZ	Thane Rural(Mira_Bhayander)	Bhayander-East_702	(i) Invoice number 036 dated 08/09/2018- two EWB- 261039846292, 281041545255 (ii) Invoice number 41 dated 17/09/2018 - two EWB - 231042009643, 251042764342 (iii) Invoice number 21 dated 06/08/2018- two EWB - 291030732887, 281030855280 (iv) Invoice number 25 dated 13/08/2018- two EWB - 271033473130, 261032748078 (v) Invoice number 24 dated 13/08/2018 - three EWB - 221034236722, 221033477140, 251032751903	11	17.6	2.11	Goods were transported from factory to main transporter; then to godown and from there through light vehicle to the destination.	Reply for one single invoice no. 24 was given but replies for other four invoices are awaited
4.	2XXXXXXX XXXXXXX5	Raigad(Raigad South)	Panvel_706	Invoice no 7510801554 dt 4/6/2018 - two EWB - 241013469303, 291013472067	2	10.74	1.93	The case is selected for scrutiny for 2018-19 and DRC 07 for recovery of ₹ 8.20 lakh was issued 15/06/2022. The dealer went in appeal.	Further progress may be intimated
5.	2XXXXXXX XXXXXXXN	Raigad (Raigad-North)	Belapur_503	(i) Invoice no HLD-10459 dt 10/09/20 - two EWB - 211220170794, 271220174145 (ii) Invoice no EOU- 2/010/2020-21 dt 16/07/20 - three EWB - 611207488434, 621207506320, 661207505572	5	50.5	7.45	The taxpayers do not require generation of EWB, however, EWBs were generated in its name by another taxpayer who comes under central jurisdiction and issue is communicated to Central authority	Reply is not acceptable as the consignor in EWB was JNPT

Sr. No.	Taxpayer GSTIN	Division (New Division)	Charge	Generation of more than one EWB on one single invoice	No. of EWBs generated on Single Invoice	Assess value of goods in Duplicate EWBs	Tax liability	Reply of the Department	Audit Remarks
6.	2XXXXXXXZ	Pune-1 (Pune_North_West)	Bhosari_613	(i) invoice no. 18190192 Dated 18.09.2018 - three EWB - 281042308222, 291042308353, 151071237069 (ii) invoice no. 18190324 Dated 21.12.2018- two EWB - 211067840766, 251066832456	5	13.31	2.39	Due to system glitch EWB prepared by taxpayer was not visible on the system, hence, the taxpayer generated another EWB but did not cancel earlier bills.	Reply is not acceptable as the taxpayer has generated 5 EWBs on two occasions.
7.	2XXXXXXXL	Nashik (Nashik)	Ambad_501	(i) invoice no. NS10610 dated 27/06/2018 - two EWB - 221020107809, 261020136706 (ii) invoice no. NS10814 dated 28/06/2018 - two EWB - 271020477947, 281020482618 (iii) invoice no. NSA10 dated 26/09/2018 two EWB - 231044536082, 291044537137	6	3.44	0.14	There is no mechanism to detect generation of multiple EWBs on single invoices. EWB was generated with such vehicle number that was not readily available; hence taxpayer generated another EWB.	Mechanisms to detect generation of multiple EWBs on single invoice may be developed
					35	100.88	14.43		

Appendix 3.1.6
(Reference: Paragraph 3.1.10.6, page 24)
High Value EWBs Generated by Certain Taxpayers

Sr. No.	From Name	Generator GSTIN	Division	EWB No.	EWB Date	EWB Assessable Value	Sale as per GSTR 1 of the dealer in the EWB month
1.	CG Power and Industrial Solutions Limited	2XXXXXXXXXXXXXXXXXP	Bandra	271239230409	10/11/2020	391001000000000.00	1191077495.00
2.	Craftman	2XXXXXXXXXXXXXXXXXP	Pune South	271238962222	09/11/2020	120790044144.00	211890654.00
3.	Rise Tex IndustriesLlp	2XXXXXXXXXXXXXXXXXT	Fort	271165460662	23/12/2019	44617508066560.00	7737589.00
4.	Myntra Jabong India Private Ltd.	2XXXXXXXXXXXXXXXXXG	Bhiwandi	221131834221	21/08/2019	16474591647459.00	1373234048.00
5.	Sai Service Private Limited	2XXXXXXXXXXXXXXXXXJ	Pune East	291164318032	18/12/2019	20104202000644.00	495066912.00
6.	Sai Service Private Limited	2XXXXXXXXXXXXXXXXXJ	Pune East	281048473256	10/10/2018	19104279000316.00	504485702.00

Appendix 3.1.7
(Reference: Paragraph 3.1.10.7, page 25)
Generation of EWBs -Consignor and Consignee with same PAN Number -Consignee

Sr. No.	Division	EWB Number	EWB Date	EWB Assessable Value	Tax liability	From Taxpayer GSTIN	Document Date	To Taxpayer GSTIN	Reply of the Department	Audit Remarks
1.	Pune_West	531028525805	07/04/2018	70000000	12600000	3XXXXXXXXXXXXXXX1	07/04/2018	2XXXXXXXXXXXXXXXV	Reply awaited.	Action taken for reversal of ITC may be intimated
2.	Nashik	811019422219	18/09/2018	8640000	0	2XXXXXXXXXXXXXXXXP	18/09/2018	2XXXXXXXXXXXXXXXE	Matter was communicated to the taxpayer in Form ASMT 10 and the taxpayer replied that he had 30 branches in India of which 22 were active. Company transferred stock from Odisha to Maharashtra.	Reply is not acceptable as in the case of stock transfer, GST was required to be paid.
3.	Nagpur	531271905177	24/06/2021	5380375	269018	3XXXXXXXXXXXXXXXB	24/06/2021	2XXXXXXXXXXXXXXX2	Notice in Form ASMT 10 for Scrutiny of return proceedings has been initiated by the Department.	Further progress may be intimated
4.	Mumbai-Ltu-3	331209429779	16/06/2020	4752771	855498	0XXXXXXXXXXXXXXXQ	16/06/2020	2XXXXXXXXXXXXXXXC	Transfer of material from Jammu & Kashmir to Butibori workshop Nagpur Maharashtra but have not claimed ITC.	Reply is not acceptable as EWB has details of assessable value and IGST, but the goods were not shown as received by the Taxpayer.
5.	Mulund	831181753986	30/09/2021	6917400	0	1XXXXXXXXXXXXXXXU	30/09/2021	2XXXXXXXXXXXXXXX	Reply awaited.	Action taken for reversal of ITC may be intimated
6.	Mumbai-Ltu-1	861021535810	02/10/2018	5428000	977040	0XXXXXXXXXXXXXXXP	02/10/2018	2XXXXXXXXXXXXXXXP	Reply awaited.	Action taken for reversal of ITC may be intimated
7.	Aurangabad	701107362416	06/12/2019	4796209	863317	0XXXXXXXXXXXXXXX7	05/12/2019	2XXXXXXXXXXXXXXX7	Reply awaited.	Action taken for reversal of ITC may be intimated

Appendix 3.1.8
(Reference: Paragraph 3.1.10.8, page 26)
Totality observations and responses

Sr. No.	Nature of Totality Observation	No. of Taxpayers (TPs)	No. of EWBs generated	No. of EWBs sent on sample basis by JC, BCP to jurisdictional tax authorities	Replies received	Jurisdictional Tax Authorities Response	Response yet to be received
1.	Generation of EWBs by Cancelled taxpayers	6078	130784	219	62	Notices u/s 61 or 63 issued – 44 cases DRC 07 issued -2 case (₹ 75.31 lakh) Recovery made -1 case (₹ 18.69 lakh) Filed returns before cancellation or after revocation of cancellation - 10 cases. Cases closed by department due to purchases return-5 cases	157
2.	Generation of EWBs by Non-filers of GST Returns	2822—Normal Taxpayer And 154—Composition Taxpayer	28100 EWBs—Normal Taxpayer And 412 EWBs—Composition Taxpayer	151	43	Notices u/s 61 or 63 issued – 20 cases DRC 07 issued -6 case (₹ 614.98 lakh) Cases closed by department due to purchases return-13 cases Four taxpayers declared NGTP	108
3.	Generation of duplicate EWBs using same Invoice	19259	88322	165	50	Notices u/s 61 or 73 issued – 16 cases. Cases closed by department due to purchases return-34 cases	115
4	Generation of Inter-State EWBs by Composition Taxpayers	346	922	345	135	Notices u/s 61, 63 or 73 issued – 78 cases. DRC 07 issued – 8 cases (₹ 65.94 lakh) Recovery made -16 case (₹ 6.66 lakh). Cases closed by department due to purchases return-33 cases	210
	Total	28659	248540	880	290		590

Appendix 3.1.9
(Reference: Paragraph 3.1.11.5, page 28)
Non-production of documents

Sr. No.	Date of Interception	Interception Location		Division	Vehicle Number	GSTIN of Consignor	GSTIN of Consignee	Originating state	Destination state	Description of Commodities
1.	11/06/2019	Hivargaoon Pawasa Ahamadnagar	Sangamner Dist-	Nashik	MH-04 DK-8274	Not mentioned	Not mentioned	Maharashtra	Maharashtra	Paper Bag Making Machine
2.	11/06/2019	Hivargaoon Pawasa Ahamadnagar	Sangamner Dist-	Nashik	RJ-14 GI-5568	Not mentioned	Not mentioned	Gujarat	Maharashtra	Ceramic Tiles
3.	20/04/2019	Supa Toll Plaza		Nashik	GJ-06-AY-2045	Not mentioned	Not mentioned	Maharashtra	Maharashtra	Textile Machinery
4.	26/04/2019	Dahisar Toll Naka		Nodal-10	MH 02 ER 6367	Not mentioned	Not mentioned	Maharashtra	Maharashtra	Acrylic Pannel
5.	28/01/2020	Dahisar Toll Naka		Nodal-10	MH 04 GR 6578	2XXXXXXX7	2XXXXXXX	Gujarat	Maharashtra	Ready-made Garments
6.	12/07/2021	Khed-Shivapur Toll Plaza, Pune-Bengaluru Highway Nh-48		Pune-3	MH 11 M 5392	2XXXXXXX	Not mentioned	Maharashtra	Maharashtra	Paper
7.	21/09/2021	Talegaon Toll Plaza, Pune (Old Mumbai - Pune Highway)		Pune-3	MH-7-AJ-6186	2XXXXXXX	2XXXXXXX	Maharashtra	Maharashtra	Cement
8.	02/04/2019	Kasheli Toll Plaza, Bhiwandi		Thane City	MH 05 AM 2452	Not mentioned	Not mentioned	Maharashtra	Maharashtra	Duplon Pvc Hose
9.	11/10/2018	Padgaon		Thane City	MH 28 B 8595	Not mentioned	Not mentioned	Maharashtra	Maharashtra	Tur Dal Branded
10.	30/10/2018	Thane - Ghodbunder Road Toll Plaza		Thane City	MH 48 AY 1613	Not mentioned	Not mentioned	Maharashtra	Maharashtra	Painted Pipes
11.	02/04/2019	Kasheli Toll Plaza, Bhiwandi		Thane City	DL 01 LY 4217	Not Available	Not Available	Maharashtra	Chandigarh	Medicine
12.	12/10/2018	Padgha Toll Plaza		Thane City	MH 14 BJ 4563	Not Available	Not Available	Maharashtra	Maharashtra	Wooden pallet
13.	14/12/2018	Kasheli Toll Naka, Bhiwandi & Arihant Warehouse Commercial Complex, Bhiwandi		Thane City	MH-04 GF-9903	Not Available	Not Available	Maharashtra	Maharashtra	Furniture
14.	30/10/2018	Thane - Ghodbunder Road Toll Plaza		Thane City	MH 12 LT 0120	Not Available	Not Available	Gujarat	Maharashtra	Ceramic Tiles
15.	07/10/2019			Nodal-01	MH 46 BB 5984	3XXXXXXX	2XXXXXXX	Not mentioned	Not mentioned	Hydra Landing
16.	05/02/2022	Midc Toll Plaza, Jalana (Flying Squad)		Aurangabad	MH21BH1478	2XXXXXXX	2XXXXXXX	Maharashtra	Not mentioned	Soor Panel
17.	10/02/2022	Midc Toll Plaza, Jalana (Flying Squad)		Aurangabad	MH451999	2XXXXXXX	2XXXXXXX	Maharashtra	Not mentioned	M S Scrap
18.	11/10/2018	Ladgaon Toll		Aurangabad	MH/20/TMP/2018/8243	Not Available	Not Available	Maharashtra	Not mentioned	Tata Lpk 2523 Cr HdBs Iv Chassis
19.	10/02/2022	Midc Toll Plaza, Jalana (Flying Squad)		Aurangabad	MH26H8386	2XXXXXXX	URP	Maharashtra	Not mentioned	M S Scrap
20.	05/02/2020	Limbe-Jalgaon Toll Naka Near, WalunjMidc Toll		Aurangabad	MH16AY0357	2XXXXXXX	2XXXXXXX	Maharashtra	Not mentioned	Aluminum Extrusion Profile
21.	01/02/2022	Midc Toll Plaza, Jalana		Aurangabad	MH14EM9423	2XXXXXXX	2XXXXXXX	Maharashtra	Not mentioned	M S Scrap
22.	04/02/2022	Midc Toll Plaza, Jalana (Flying Squad)		Aurangabad	MH18T0162	2XXXXXXX	2XXXXXXX	Maharashtra	Not mentioned	M S Scrap

Appendix 3.1.10
(Reference: Paragraph 3.1.11.6, page 29)
Non-creation of demand for tax and penalty during EWB interception

Sr. N.	Division	Vehicle Number	Date of Interception	GSTIN of Consignor	GSTIN of Consignee	Description of Commodities	Applicable Tax	Penalty	Total	Reply of the Department
1.	Aurangabad	MH21 9577	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	29753	29753	59506	Dealer has made payment in form DRC 03 on 06/10/23
2.	Aurangabad	MH20EG9730	24/07/2019	2XXXXXXX XXXXXXM	2XXXXXXX XXXXXX3	Outer Tube Cast	17676	17676	35352	Dealer has made payment in form DRC 03 on dated 25/09/2023
3.	Aurangabad	MH 20 CT 8616	12/10/2018	Not mentioned	Not mentioned	Paints	34400	34400	68800	Taxpayer has paid the dues on 9/10/23 vide DRC 03.
4.	Aurangabad	MH13AX3577	12/06/2019	Not mentioned	Not mentioned	Scrap	100872	100872	201744	Taxpayers have been communicated about filing of DRC 03 taxpayers reply awaiting accordingly.
5.	Aurangabad	MH-20-CT-3142	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	44294	44294	88588	Dealer has made payment in form DRC 03 on dated 10/10/2023
6.	Aurangabad	MH30 B2649	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	40824	40824	81648	Dealer has made payment in form DRC 03 on 26/09/23
7.	Aurangabad	MH04 BU6281	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	23342	23342	46684	Dealer has made payment in form DRC 03 on dated 26/09/23
8.	Aurangabad	MH15AG 9495	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	28470	28470	56940	Dealer has made payment in form DRC 03 on dated 10/10/23
9.	Aurangabad	MH-10 Z-1086	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	47084	47084	94168	Taxpayers have been communicated about filing of DRC 03 taxpayers reply awaiting accordingly.
10.	Aurangabad	MH-20 BT-4441	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	29174	29174	58348	Dealer has made payment in form DRC 03 on 04/10/23
11.	Aurangabad	MH20EG5137	24/07/2019	2XXXXXXX XXXXXXO	27AGRPJ5564 DIZ4		26252	26252	52504	Dealer has made payment in form DRC 03 on 26/09/23
12.	Aurangabad	MH48AY8292	12/06/2019	Not mentioned	Not mentioned	Scrap	42940	42940	85880	Dealer has made payment in form DRC 03 on dated 27/09/23
13.	Aurangabad	UP51 AT4070	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	43912	43912	87824	Dealer has made payment in form DRC 03 on 04/10/23
14.	Aurangabad	MH-20 AT -7280	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	27540	27540	55080	Dealer has made payment in form DRC 03 on dated 27/09/23
15.	Nodal-01	MH 12-QG-4552	01/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	M. S. Scrap	65092	65092	130184	Dealer has made payment in form DRC 03 on 26/09/23
16.	Nodal-01	MH-11-BL-4327	07/10/2019	2XXXXXXX XXXXXXK	Not mentioned	Choke Coils Inductor	50160	50160	100320	Reply Awaited
17.	Nashik	MH-43-Y-8039	07/10/2019	2XXXXXXX XXXXXXM	Not mentioned	LicLago Paper	15096	15096	30192	Reply Awaited
18.	Nashik	MH-20-EG-0869	26/04/2019	Not mentioned	Not mentioned	Medicines	11484	11484	22968	Reply Awaited
19.	Nashik	MH-04-DD-6733	22/02/2019	Not mentioned	Not mentioned	M S Scrap	75592	75592	151184	Reply Awaited
20.	Nashik	MH-15-TC-0622	14/12/2018	Not mentioned	Not mentioned	Teactor	60505	60505	121009	Reply Awaited
21.	Nashik	GJ09Z8447	02/11/2018	Not mentioned	Not mentioned	Cotton	37050	37050	74100	Due to technical Error taxpayer failed to file DRC 03 dt- 20/09/2023
						Total	851512	851511	1703023	

Appendix 3.1.11
(Reference: Paragraph 3.1.11.6, page 30)
Short creation of demand for tax and penalty during EWB interception

Sr. No.	Division	Vehicle Number	GSTIN of Consignor	GSTIN of Consignee	Assessable Value	Tax Paid	Tax Payable	Tax Short Paid	Reasons for payment	short	Reply of the Department
1.	Thane City	MH-46/R-7931	2XXXXXXX XXXXXXI	2XXXXXXX XXXXXXE	2230212	27090	54180	27090	Penalty paid but tax amount not paid		Recovery ₹0.27 lakh made September 2023
2.	Pune-3	MH-14/HG 4486	2XXXXXXX XXXXXXN	2XXXXXXX XXXXXXY	124321	22372	44744	22372	Penalty paid but tax amount not paid		Reply is awaited
3.	Nodal-1, Mumbai	MH-01/CV 5926	2XXXXXXX XXXXXXX0	USA	3877407	287352	387740	100388	USD Dollar to Rupee conversion rate taken less		Reply is awaited
4.	Nodal-1, Mumbai	MH-01/CR 5233	2XXXXXXX XXXXXXX5	URD	401800	72324	144648	72324	Tax paid but penalty amount not recovered		Reply is awaited
5.	Nashik	MH-12/QC 5644	Not mentioned	Not Mentioned	766708	209100	276014	66914	Tax and penalty calculated at 12% instead of 18%		Wrongly mentioned HSN code
6.	Nashik	MH-04/EQ 4353	2XXXXXXX XXXXXXO	2XXXXXXX XXXXXXE	117947	36000	42460	6460	Tax and penalty calculated at 12% instead of 18%		Recovery effected dt 28/08/2023
				Total	7518395	654238	949786	295548			

Appendix 3.1.12
(Reference: Paragraph 3.1.11.7, page 30)
Delayed payment of tax and penalty to the Government account

Sr. No.	Division	Vehicle Number	Date of interception	Date of Release	GSTIN of Consignor	Name of the Consignor	GSTIN of Consignee	Name of the Consignee	Description of Commodities	Date of DRC 03	Delay (in days) in payment of tax & penalty to Government account	Tax amount	Reply of the Department
1.	Pune-3	MH-7-AJ-6186	30/01/2021	30/01/2021	2XXXXXXX XXXXXX0	Sagar Subhash Parab	URD	Nitin Dalvi	Forest Wood	23/12/2021	327	117000	Reply Awaited
2.	Pune-3	MH 11 CH 3408	03/02/2021	03/02/2021	2XXXXXXX XXXXXX8	Orgatma Organic Science Pvt Ltd	3XXXXXXX XXXXXXN	Harish Electronics	Kalchekku Machine Semi-Automatic Stone	13/02/2021	10	49320	Reply Awaited
3.	Pune-3	MH 14 HG 4486	03/02/2021	03/02/2021	2XXXXXXX XXXXXXN	M/S Surya Electronics India Pvt. Ltd.	2XXXXXXX XXXXXXY	Shree Electronics and Mobile	Electronics Goods	17/02/2021	14	222372	Reply Awaited
4.	Aurangabad	MH20EL3681	10/12/2020	10/12/2020	2XXXXXXX XXXXXXO	JK Tyre & Industries Limited	2XXXXXXX XXXXXXL	Rajendra Tyre Service	Tyre, tubes	05/01/2021	27	105888	Challan (credit to Cash ledger) was prepaid on 10/12/2020 but DRC 03 was credited on 05/01/2021
					Not mentioned	Cavendish	Not mentioned	not mentioned	PRKTT, tube, flap	06/01/2021	26		
									Total			494580	

Appendix 3.2.1
(Reference: Paragraph 3.2.7.1, page 36)
Non-conduct of scrutiny

Sr. No.	Charge Office	Year	No. of taxpayers with Charge Office	No. of tax-payers whose returns were scruti-nized	No. of returns scruti-nized	No. of cases where discrepancy found	Amount of involved	No. of cases where ASMT 10 were issued	No. of cases where discrepancy accepted by taxpayer	Amount recovered	No. of cases where SCNs issued	Amount	No. of cases comple- ted	Amount	Remarks
1.	Mumbai-LTU-514	2020-21		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) that it was the initial period of the implementation of GST Act, and the department was new to GST laws. Department was busy in disposing of pending works related to VAT and list of selected taxpayers for scrutiny was received from EIU in April 2021 for assessment year 2017-18.
2.	Mumbai-LTU-520	2020-21	104	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) that no cases were received from EIU for scrutiny in 2020-21.
3.	Marol-501	2020-21	444	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (June 2024) that EIU allotted cases for scrutiny for the period 2017-18 to 2021-22 after FY 2021-22 only hence no scrutiny was conducted during 2020-21.
4.	Mumbai-LTU-519	2020-21	113	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (July 2024) that no cases have been directed by EIU for scrutiny in 2020-21.
5.	Mumbai-LTU-537	2020-21	115	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated no cases were received for scrutiny from EIU in 2020-21.
6.	Mumbai-LTU-543	2020-21	93	1	12	1	521294	1	0	0	1	521294	1	521294	--

Sr. No.	Charge Office	Year	No. of taxpayers with Charge Office	No. of tax-payers whose returns were scruti-nized	No. of returns scruti-nized	No. of cases where discrepancy found	Amount involved	No. of cases where ASMT 10 were issued	No. of cases where discrepancy accepted by taxpayer	Amount recovered	No. of cases where SCNs issued	Amount	No. of cases comple-ted	Amount	Remarks
7	Mumbai-LTU-512	2020-21	81	0	0		0	0	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) no cases were received for scrutiny from EIU in 2020-21.
8.	Mumbai-LTU-501	2020-21	107	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) no cases were received for scrutiny from EIU in 2020-21.
9.	Pen-501	2020-21	57	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) no cases were received for scrutiny from EIU in 2020-21.
10.	Pune-LTU-502	2020-21	68	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) no cases were received for scrutiny from EIU in 2020-21.
		Total	1182	1	12	1	521294	1	0	0	1	521294	1	521294	

Appendix 3.2.2
(Reference: Paragraph 3.2.7.2, page 37)
Non-conduct of audit by Charges

Sl. No.	Charge Office	Year	No. of taxpayers with Charge Office	No. of taxpayers selected for conducting audit	No. of audits conducted during the year	Actual no. of audits completed	No. of cases in which deficiencies were found	Amount involved in deficiencies	Recovery	Reply of the Department
1.	Mumbai-LTU-514	2020-21	95	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) that it was initial period of implementation of GST laws. Further, department was busy in disposing of the pending work related to VAT. No cases have been directed by EIU for audit between July 2017 and March 2021. List of selected taxpayers for audit was received in April 2021 for assessment year 2017-18.
2.	Mumbai-LTU-520	2020-21	104	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) that cases for audit were received from July 2022 onwards for the assessment years 2018-19 to 2020-21.
3.	Marol-501	2020-21	444	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (June 2024) that EIU has allotted cases on SAP module for GST audit for the period 2017-18 to 2021-22 after FY 2021-22. Neither audit cases were allotted on SAP module nor disposed of any case during FY 2020-21.
4.	Mumbai-LTU-519	2020-21	113	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (July 2024) no cases have been directed by EIU for audit during 2020-21.
5.	Mumbai-LTU-537	2020-21	115	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (September 2023) that no cases were received for audit from EIU in 2020-21.
6.	Mumbai-LTU-543	2020-21	93	1	1	0	1	28390172	0	--
7.	Mumbai-LTU-512	2020-21	81	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) that no cases were received for audit from EIU in 2020-21.
8.	Mumbai-LTU-501	2020-21	107	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) that no cases were received for audit from EIU in 2020-21.
9.	Pen-501	2020-21	57	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024) that no cases were received for audit from EIU in 2020-21.
10.	Pune-LTU-502	2020-21	68	0	0	0	0	0	0	Charge Officer stated (January 2024 and April 2025) that no cases were received for audit from EIU in 2020-21.
	Total		1078	1	1	0	1	28390172	0	

Appendix 3.2.3
(Reference: Paragraph 3.2.7.3, page 38)
Delay in cancellation of Registration

Sr. No.	Charge Office	GSTIN	Type of Cancellation	Date of Registration	Date of application by taxpayer	Date of Initiation of Notice (REG 17)	Date of reply to REG17	Due date of registration to be cancelled (as per Act)	Reason of Cancellation	Date of Order (Actual registration cancelled on)	Delay in cancellation (in days)	Remarks
1.	Marol-501	27XXXXXX XXXXX1 Z7	On Application by the taxpayer	01/07/2017	16/01/2020	NA	NA	15/02/2020	Discontinuance of business/ Closure of business	12/09/2020	210	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
2.	Marol-501	27XXXXXX XXXXX2 Z7	On Application by the taxpayer	24/08/2017	11/12/2019	NA	NA	01/10/2020	Discontinuance of business/ Closure of business	28/05/2020	139	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
3.	Marol-501	27XXXXXX XXXXX1 ZZ	On Application by the taxpayer	01/07/2017	26/06/2020	NA	NA	26/07/2020	Discontinuance of business/ Closure of business	12/09/2020	48	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
4.	Marol-501	27XXXXXX XXXXX1 ZO	On Application by the taxpayer	01/07/2017	05/03/2021	NA	NA	04/04/2021	Discontinuance of business/ Closure of business	07/10/2021	186	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
5.	Marol-501	27XXXXXX XXXXX1 ZP	On Application by the taxpayer	15/10/2019	26/01/2021	NA	NA	25/02/2021	Discontinuance of business/ Closure of business	07/10/2021	224	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
6.	Marol-501	27XXXXXX XXXXX2 ZV	<i>Suo moto</i> by the Department	11/02/2020	NA	12/11/2020	Reply not submitted	19/12/2020	Returns not furnished for continuous six tax period	07/10/2021	292	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
7.	Marol-501	27XXXXXX XXXXX1 ZA	<i>Suo moto</i> by the Department	14/02/2020	NA	12/11/2020	Reply not submitted	19/12/2020	Returns not furnished for continuous six tax period	07/10/2021	292	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
8.	Mumbai-LTU-519	27XXXXXX XXXXX1 Z6	On Application by the taxpayer	01/07/2017	12/08/2020	NA	NA	11/09/2020	Transfer of business on account of amalgamation,	28/09/2020	17	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
9.	Mumbai-LTU-543	27XXXXXX XXXXX1 ZP	On Application by the taxpayer	01/07/2017	30/07/2020	NA	NA	29/08/2020	Others	07/09/2020	9	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
10.	Mumbai-LTU-501	27XXXXXX XXXXX2 Z5	<i>Suo moto</i> by the Department	01/07/2017	15/07/2020	15/07/2020	--	21/08/2020	Returns not furnished for continuous six tax period	21/09/2020	31	Charge Officer did not give any reasons for the delay.
11.	PEN-501	27XXXXXX XXXXX1 ZA	On Application by the taxpayer	01/07/2017	18/03/2021	NA	NA	18/04/2021	Merger	19/05/2021	31	Due to covid situation, office was not working in full, hence there was delay of one month.

Appendix 3.2.4
(Reference: Paragraph 3.2.7.4, page 39)
Inadequate Follow-up on non-filing of GSTR 10

Sr. No.	Charge Office	GSTIN	Date of Issue of cancellation order	Due Date of Filing GSTR 10	Date of filing of GSTR 10	Delay in filing GSTR 10	Details of action taken on Non filing of GSTR 10			Late fee paid
							Issue of GSTR 3A	Assessment order issued (ASMT 13)		
1.	Mumbai-LTU-514	27XXXXXXXXXX1ZR	16/06/2020	14/09/2020	20/08/2021	340	Not issued	Not issued		Late fee 5000 CGST & SGST was paid
2.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX1ZD	27/10/2020	25/01/2021	Not filed	Not filed	Not issued	Not issued		
3.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX1ZO	28/12/2020	28/03/2021	13/04/2023	746	-	-		1000 Late fee was paid
4.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX2Z7	29/12/2020	29/03/2021	Not filed	Not filed	Not issued	Not issued		
5.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX1ZX	30/12/2020	20/01/2021	Not filed	Not filed	Not issued	Not issued		
6.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX1Z5	31/12/2020	07/01/2021	Not filed	Not filed	Not issued	Not issued		
7.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX1ZY	01/01/2021	29/11/2020	Not filed	Not filed	NA	NA		
8.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX1ZB	02/01/2021	03/02/2021	Not filed	Not filed	Not issued	Not issued		
9.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX3Z8	03/01/2021	06/01/2021	Not filed	Not filed	NA	NA		
10.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX1ZP	04/01/2021	06/12/2020	Not filed	Not filed	Issued	NO		
11.	Mumbai-LTU-520	27XXXXXXXXXX1ZP	05/01/2021	06/04/2021	28/06/2023	813	NA	NA		
12.	Mumbai-LTU-543	27XXXXXXXXXX1Z7	06/01/2021	06/04/2021	Not filed	Not filed	NA	NA		
13.	Mumbai-LTU-501	27XXXXXXXXXX1ZO	26/11/2020	25/02/2021	Not filed	Not filed	NA	NA		
14.	Mumbai-LTU-501	27XXXXXXXXXX1Z9	21/10/2020	20/01/2021	Not filed	Not filed	NA	NA		
15.	Mumbai-LTU-501	27XXXXXXXXXX2ZB	02/10/2020	31/12/2020	Not filed	Not filed	NA	NA		
16.	Mumbai-LTU-501	27XXXXXXXXXX1ZI	28/09/2020	27/12/2020	Not filed	Not filed	NA	NA		
17.	Mumbai-LTU-501	27XXXXXXXXXX2Z5	21/09/2020	20/12/2020	Not filed	Not filed	NA	NA		
18.	Pen-501	27XXXXXXXXXX1ZA	24/11/2020	22/02/2021	Not filed	Not filed	NA	NA		

Appendix 3.2.5
(Reference: Paragraph 3.2.9.1, page 54)
Scope Limitation

Sl. No.	Division	Charge Office	GSTIN	Records not produced
1	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	27XXXXXXXXXX2ZW	Bills of supplies, receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, ITC register, sales register & RCM register with 15-20 high end invoice.
2	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	27XXXXXXXXXXXXIZY	GSTR 1 invoices, bills of supplies, receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challan, invoices of exempted supplies, Notes to accounts, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, ITC register, sales register & RCM register with 15-20 high end invoice.
3	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	27XXXXXXXXXXXXZO	GSTR 1 invoices, bills of supplies, receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, job work challan, invoices of exempted supplies, Notes to accounts, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, ITC register, sales register & RCM register with 15-20 high end invoice.
4	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	27XXXXXXXXXXXXIZS	Invoices of GSTR 1, bills of supplies, receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challans, invoices of exempted supplies, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, ITC register, sales register & RCM register in with 15-20 high end invoice.
5	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-517	27XXXXXXXXXXXXIZI	Receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, ITC register, sales register & RCM register in with 15-20 high end invoice.
6	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-517	27XXXXXXXXXXXXIZ2	Invoices of GSTR 1, bills of supplies, receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challans, invoices of exempted supplies, Notes to accounts with Directors / Auditors report, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, ITC register, sales register & RCM register in with 15-20 high end invoice.
7	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-518	27XXXXXXXXXXXXIZM	Bills of supplies, receipt and payment vouchers, Agreement, debit notes of selected two months, Purchase invoices, Job work challans, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, ITC register (2018-19 and 2020-21), sales register (2018-19 and 2020-21) and RCM register with 15-20 high end invoice.
8	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-519	27XXXXXXXXXXXXIZ5	Sales register with 15-20 high end invoice.
9	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-519	27XXXXXXXXXXXXIZ5	Receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, zero rated invoices, Job work challans, invoices of exempted supplies, Notes to accounts, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, sales register & RCM register with 15-20 high end invoice.
10	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-523	27XXXXXXXXXXXXIZ4	Receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, Purchase invoices, zero rated invoices, invoices of exempted supplies, Notes to accounts, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43 & sales register with 15-20 high end invoice.
11	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-523	27XXXXXXXXXXXXIZ3	GSTR 1 invoices, bills of supplies, receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, Purchase invoices, zero rated invoices, Job work challans, invoices of exempted supplies, Notes to accounts, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, ITC register (2018-19), sales register (2018-19) & RCM register with 15-20 high end invoice.
12	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-524	27XXXXXXXXXXXXIZ6	GSTR 1 invoices, bills of supplies, receipt and payment vouchers, Agreement, debit and credit notes of selected two months, Purchase invoices, zero rated invoices, Job work challans, invoices of exempted supplies, Notes to accounts, ITC reversal working sheet u/r 42 & 43, ITC register, sales register & RCM register with 15-20 high end invoice.
13	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-531	27XXXXXXXXXXXXIZI	Export and SEZ related documents (Shipping bills, Bill of export, EGM, BRC, FIRC), Job-work challan, Register (ITC, Sale, RCM), Credit/Debit Notes, Director's Report, 3CEB Report.

Sl. No.	Division	Charge Office	GSTIN	Records not produced
14	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-534	27XXXXXXXXXX1ZC	Invoices (Outward-Sept 2020 & Nov 2020), Invoices (Inward- September 2019), Credit/ Debit Note, Register (ITC, Sales & RCM 2018-19 to 2020-21), Annual Report, Schedules to Financial Statements, Director's & Auditor Reports (2019-20 and 2020-21), Details of exempted supplies with HSN (2019-20 & 2020-21), Auditor's report on Foreign exchange Earning, 3CEB reports (2018-19 to 2020-21), Ledger/details of trade receivable & trade payable (2018-19 to 2020-21).
15	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-535	27XXXXXXXXXX1ZS	Invoices (Outward - July 2019 & July 2020), Invoices (Inward - March 2019 & July 2019), Job-work challans (April 2018 & December 2020), Debit/Credit Notes 2018-19 to 2020-21), Details of exempted supplies with HSN.
16	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-532	27XXXXXXXXXX1Z8	Zero rated invoices (Outward -October 2020), Export and SEZ related documents (EGM, BRC, FIRC), Job-work challan (October 2018 & May 2019), Debit/Credit Notes, Schedule to Financial Statements, Related party discloser, Director's report, Auditor's report on Foreign Exchange Earnings, 3 CEB reports (2018-19 to 2020-21).
17	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-535	27XXXXXXXXXX1ZN	Credit notes, Debit notes, Details of exempted supplies with HSN, Schedule to Financial Statements, Related party discloser, Director's report, ITC reversals working sheet u/r 42 & 43.
18	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-545	27XXXXXXXXXX1Z7	Job-work challan (Sep 2018 & Feb 2019), Details of exempted supplies with HSN, Ledger/details of trade payables/receivable, Registers (ITC, Sales & RCM), Credit/Debit Notes (2018-19 to 2020-21), ITC reversals working sheet u/r 42 & 43.
19	Jalgaon	Dhule-602	27XXXXXXXXXXZ2	Invoices (Outward - November 2019), Invoices (Inward - Sep 2019 & Dec 2019), Details of nil rated supplies with HSN, Ledger/details of trade payable/receivable, Financial Statements (BS, P/L A), Schedules to FS, Related party discloser, Director's report, 3CB report, Credit/Debit notes, Registers (ITC, Sale & RCM).
20	Andheri	Azad-Nagar-602	27XXXXXXXXXX1Z3	Invoices (Outward - August 2018 and August 2020), Bills of supplies, PO, and connected E-way bills & Invoices (Inward - Feb 2020 & March 2021), 3 CEB reports, Debit Note/Credit Note, Registers (ITC, Sales & RCM) (2018-19 to 2020-21).
21	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-525	27XXXXXXXXXX1Z7	Invoices (Inward - July 2019 & September 2020), Export and SEZ related documents (EGM, BRC, FIRC), 3CEB reports, Details of trade receivables accounts and advances received (2019-20), Details of exempted/Nil rate supplies along with HSN/SAC (2018-19), Debit Note/Credit Note, ITC reversals working sheet u/r 42 & 43.
22	Andheri	Mumbai-Marol-501	27XXXXXXXXXX1ZE	Director's Report (2018-19 to 2020-21), Auditor's Report on Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports, Related party discloser, Ledger/Details of trade payables /trade receivables, Debit/Credit Notes, Registers (ITC, Sale, RCM 2018-19 to 2020-21).
23	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-536	27XXXXXXXXXX1ZI	Invoices (Inward - September 2018), Zero rated invoices (Outward - August 2020 & March 2021), Export and SEZ related documents (Shipping bills, Bill of export, EGM, BRC, FIRC), Ledger/Details of trade payables /trade receivables, Director's report, Credit/Debit Note, Registers (ITC-2018-19 to 2020-21, RCM (2018-19 & 2020-21, Sales-2018-19 to 2020-21).
24	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-536	27XXXXXXXXXX1ZP	Auditor's Report on Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports (u/s 92E of IT Act, 1961), Director's Report (2018-19 to 2020-21).
25	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-531	27XXXXXXXXXX1ZF	Zero rated invoices (Outward - June 2018), Export and SEZ related documents (Shipping bills, Bill of export, EGM, BRC, FIRC), 3CEB reports (u/s 92E of IT Act, 1961).
26	Kandivali	Malad-West-501	27XXXXXXXXXX1ZP	Invoices (Inward - November 2020), Details of exempted /NIL rated supplies with HSN, Ledger/Details of trade payables /trade receivables, Director's report, Auditor's report on Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports (u/s 92E of IT Act, 1961), Credit/Debit Notes, Registers (ITC, Sales, RCM) 2018-19 to 2020-21, ITC reversals working sheet u/r 42 & 43.
27	Kandivali	Kandivali-West-604	27XXXXXXXXXX1ZV	Director's report, Auditor's report, Schedules & Notes to Financial statements, Related party discloser, Debit/Credit Notes.

Sl. No.	Division	Charge Office	GSTIN	Records not produced
28	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-521	27XXXXXXXXXXXX1Z3	Invoices (Outward - August 2020) Bills of supplies, Invoices (Inward - December 2018 & January 2020), Zero rated invoices (Outward - December 2018 and November 2019), Export related documents (Shipping bills, Bill of export, EGM, BRC, FIRC), Details of exempted /NIL rated supplies with HSN, Ledger/Details of trade payables /trade receivables, Director's report, Auditor's report, Auditor's report on Foreign Exchange Earnings, 3 CEB reports, Standalone Balance Sheet and Profit and Loss Account, Related party disclosure, Schedule to Financial Statements, Credit/Debit Notes, Registers (ITC, Sales, RCM), ITC reversals working sheet u/r 42 & 43.
29	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-537	27XXXXXXXXXXXX2ZQ	Invoices of GSTR 1, Purchase invoices, zero rated invoices, Refund claimed / sanctioned, Standalone Balance Sheet of the unit with P&L Account, Related party discloser (Pure Agent)/ Auditors report, Records of trade payables/ receivables, Schedules & Notes to Fin. statements to accounts with Directors / Auditors report, Report on Foreign Exchange Earnings, 3 CEB reports, ITC reversals (with worksheets) on common inputs/capital goods for taxable and exempted/nil rated supplies.
30	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-539	27XXXXXXXXXXXX2ZH	Invoices of GSTR 1, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challans, invoices of exempted supplies, Refund claimed / sanctioned, Standalone Balance Sheet of the unit with P&L Account, Related party discloser (Pure Agent)/ supplies made between closed group along with invoices, Schedules & Notes to Fin. statements to accounts with Directors / Auditors report, Records of trade payables/ receivables & creditors/sales / advances received, Report On Foreign Exchange Earnings, 3 CEB reports, ITC reversals (with worksheets) on common inputs/capital goods for taxable and exempted/nil rated supplies.
31	Thane Rural	Boisar-501 (Palghar)	27XXXXXXXXXXXX1ZE	Invoices of GSTR 1, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challans, invoices of exempted supplies, Refund claimed / sanctioned, Standalone Balance Sheet of the unit with P&L Account, Related party discloser (Pure Agent)/supplies made between closed group along with invoices, Schedules & Notes to Fin. statements to accounts with Directors / Auditors report, Records of trade payables/ receivables & creditors/sales / advances received, Report On Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports, ITC reversals (with worksheets) on common inputs/capital goods for taxable and exempted/nil rated supplies.
32	Thane City	Wagle I.E. 501	27XXXXXXXXXXXX1Z0	Invoices of GSTR 1, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challans, invoices of exempted supplies, Refund claimed / sanctioned, Standalone Balance Sheet of the unit with P&L Account, Related party discloser (Pure Agent)/supplies made between closed group along with invoices, Schedules & Notes to Fin. statements to accounts with Directors / Auditors report, Records of trade payables/ receivables & creditors/sales / advances received, Report On Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports, ITC reversals (with worksheets) on common inputs/capital goods for taxable and exempted/nil rated supplies.
33	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-539	27XXXXXXXXXXXX1ZL	Invoices of exempted supplies, Refund claimed / sanctioned, Standalone Balance Sheet of the unit with P&L Account, Related party discloser (Pure Agent)/supplies made between closed group along with invoices, Schedules & Notes to Fin. statements to accounts with Directors / Auditors report, Records of trade payables/ receivables & creditors/sales / advances received, Report On Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports, ITC reversals (with worksheets) on common inputs/capital goods for taxable and exempted/nil rated supplies.
34	Mazgaon	Mazgaon-606	27XXXXXXXXXXXX1ZA	Invoices of GSTR 1, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challans, invoices of exempted supplies, Refund claimed / sanctioned, Standalone Balance Sheet of the unit with P&L Account, Related party discloser (Pure Agent)/supplies made between closed group along with invoices, Schedules & Notes to Fin. statements to accounts with Directors / Auditors report, Records of trade payables/ receivables & creditors/sales / advances received, Report On Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports, ITC reversals (with worksheets) on common inputs/capital goods for taxable and exempted/nil rated supplies.

Sl. No.	Division	Charge Office	GSTIN	Records not produced
35	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-543	27XXXXXXXXXX1ZIR	Invoices of GSTR 1, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challans, invoices of exempted supplies, Refund claimed / sanctioned, Standalone Balance Sheet of the unit with P&L Account, Related party discloser (Pure Agent)/supplies made between closed group along with invoices, Schedules & Notes to Fin. statements to accounts with Directors / Auditors report, Records of trade payables/ receivables & creditors/sales / advances received, Report On Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports, ITC reversals (with worksheets) on common inputs/capital goods for taxable and exempted/nil rated supplies.
36	Nanded	Nanded-501	27XXXXXXXXXXXXX1ZS	Invoices of GSTR 1, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challans, invoices of exempted supplies, Refund claimed / sanctioned, Standalone Balance Sheet of the unit with P&L Account, Related party discloser (Pure Agent)/supplies made between closed group along with invoices, Schedules & Notes to Fin. statements to accounts with Directors / Auditors report, Records of trade payables/ receivables & creditors/sales / advances received, Report On Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports, ITC reversals (with worksheets) on common inputs/capital goods for taxable and exempted/nil rated supplies.
37	Thane City	Bhiwandi-703 (Kalyan)	27XXXXXXXXXXXXX1ZW	Invoices of GSTR 1, Purchase invoices, zero rated invoices, job work challans, invoices of exempted supplies, Refund claimed / sanctioned, Standalone Balance Sheet of the unit with P&L Account, Related party discloser (Pure Agent)/supplies made between closed group along with invoices, Schedules & Notes to Fin. statements to accounts with Directors / Auditors report, Records of trade payables/ receivables & creditors/sales / advances received, Report On Foreign Exchange Earnings, 3CEB reports, ITC reversals (with worksheets) on common inputs/capital goods for taxable and exempted/nil rated supplies.
38	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-503	27XXXXXXXXXXXXX1ZF	Statement of Exports confirming the details provided in ICEGATE for checking. SEZ supplies if any with statement and 15-20 sample high value invoices, Statement of exempted supply if 5D of GSTR 9 is not blank together with 15 to 20 high value invoices.
39	Ghatkopar	Ghatkopar-West-504	27XXXXXXXXXXXXX1ZI	ITC register, sales register & RCM register with 15-20 high end invoices for the years 2018-19 to 2020-21. Statement of Exports conforming to the details provided in ICEGATE for checking.
40	Santaacruz	Bandra-West-502	27XXXXXXXXXXXXX1ZP	Highest 50 invoices for each month of January 2020 and August 2020 (Outward) & for August 2019 and December 2019 (Inward), Downloaded GSTR 2A for each month of August 2019 and December 2019, Form 3CD of Tax Audit Report for all years, ITC register.
41	Santaacruz	Bandra-West-504	27XXXXXXXXXXXXX4Z3	Form 3CD of Tax Audit Report for all the years 2018-19, ITC register, sales register & RCM register with 15-20 high end invoices for the year 2018-19, Statement with 15-20 high end invoices of import of services if any with FIRC received.
42	Sakinaka	Sakinaka-502	27XXXXXXXXXXXXX1ZW	Downloaded GSTR 2A for each month of November 2020 and March 2021, Form 3CD of Tax Audit Report for 2018-19 & 2019-20. SEZ supplies if any with statement and 15-20 sample high end invoices, Statement of exempted supply if 5D of GSTR 9.
43	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-503	27XXXXXXXXXXXXX1ZC	Highest 50 invoices each for the months of September 2019 and March 2020 (outward invoices) with 50 invoices each for the months of September 2019 & October 2020 (Inward), Downloaded GSTR 2A for each month of February 2021 and March 2021, Form 3CD of tax audit report.
44	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-501	27XXXXXXXXXXXXX1ZF	Highest 50 invoices each for the months of September & October 2019 (outward invoices) with July 2018 and August 2018 (inward invoices), Form 3CD of Tax Audit Report for all years, Statement of Bills of Entries and Exports conforming to the data.
45	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-501	27XXXXXXXXXXXXX2Z3	Highest 50 invoices each for the months of December 2020 & March 2021 (outward invoices) with January 2021 and February 2021 (inward invoices), Form 3CD of Tax Audit Report for all years, SEZ supplies if any with statement and 15-20 sample high value invoices.

Sl. No.	Division	Charge Office	GSTIN	Records not produced
46	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-515	27XXXXXXXXXX1ZD	Highest 50 invoices each for the months of May 2018 & October 2020 (outward invoices) with June 2018 and September 2020 (inward invoices), Downloaded GSTR 2A for each month of March 2020 and March 2021, Form 3CD of Tax Audit Report for all years.
47	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-509	27XXXXXXXXXX1Z7	Highest 50 invoices each for the months of June 2019 & August 2019 (outward invoices) with June 2019 & September 2020 (inward invoices), Downloaded GSTR 2A for each month of June 2019, September 2020, Form 3CD of Tax Audit Report for all years.
48	Bandra	Bandra-East-502	27XXXXXXXXXX1ZP	Highest 50 invoices for each month of Outward Invoices for March 2019, March 2020 & Inward invoices for March 2020, March 2021, Downloaded GSTR 2A for each month of March 2020, March 2021, ITC register & RCM register with 15-20 high value invoices.
49	Mulund	Mulund-West-503	27XXXXXXXXXX1ZZ	Notes to accounts for the year 2018-19 to 2020-21.
50	Bandra	Bandra-East-702	27XXXXXXXXXX1Z8	Highest 50 invoices for each month of Outward Invoices for March 2019 & March 2020 and Inward invoices for March 2019 & March 2021, R9C for 2019-20 & 2020-21, Downloaded GSTR 2A for each month of March 2019 & March 2021, Financial Statements.
51	Mulund	Mulund-West-502	27XXXXXXXXXX1ZF	Highest 50 invoices for each month of Outward Invoices for Aug 2019 & March 2020 and Inward invoices for Dec 2020 & Feb 2021, Downloaded GSTR 2A for each month of Dec 2020 & Feb 2021, ITC register, sales register & RCM register with 10-15 high value invoices.
52	Bandra	Bandra-East-501	27XXXXXXXXXX1ZE	Highest 50 inward invoices for Sep 2020, 15-20 high end invoices of ITC register, Sales Register /sales invoice 2020-21, Form 3CD of Tax Audit Report for the year 2018-19, Statement of Bills of Entries and Exports conforming to the details.
53	Raigad	Pen-501	27XXXXXXXXXX1ZH	Statement of Bills of Entries conforming to the details provided in ICEGATE for checking. Statement with 15-20 high end invoices of import of services if any with FIRC received inter alia including date of invoice, date of payment & date of entry.
54	Raigad	Pen-501	27XXXXXXXXXX1ZG	SEZ supplies if any with statement and 15-20 sample high end invoices, Statement of exempted supply if 5D of GSTR 9 is not blank together with 15 to 20 high end bills of supply, Statement with 15-20 high value invoices of import of services if any.
55	Raigad	Pen-501	27XXXXXXXXXX1ZW	Highest 50 invoices for each month of Oct 2020, Mar 2021 (Outward) & July 2019, Dec 2020 (Inward), Downloaded GSTR 2A for each month of July 2019, Dec 2020, Form 3CD of Tax Audit Report for all years, ITC register & RCM register with 15-20 high end invoices.
56	Raigad	Sanpada-503	27XXXXXXXXXX1ZX	Highest 50 invoices for each month of outward Invoices for July 2020, Dec 2020 & Inward invoices for March 2019, July 2020, Downloaded GSTR 2A for each month of March 2019, July 2020, Notes to accounts and Form 3CD of Tax Audit Report for all three years.
57	Pune-North	Bibwewadi-601	27XXXXXXXXXX1ZD	Highest 50 invoices for each month of outward Invoices for Sept 2018, Jan 2019 & Inward invoices for Dec 2020, Feb 2021, Downloaded GSTR 2A for each month of Dec 2020, Feb 2021 Notes to accounts and Form 3CD of Tax Audit Report for all years.
58	Pune-LTU-2	Pune-LTU-524	27XXXXXXXXXX1ZF	Highest 50 invoices for each month of Aug 2018, Feb 2019 (outward) & for months of January 2019 and September 2020 (Inward), Downloaded GSTR 2A for each month of Sep 2020 & March 2021, Notes to account and form 3CD of Tax Audit Report for all the years.
59	Pune-LTU-1	Pune-LTU-505	27XXXXXXXXXX1Z4	Highest 50 invoices for each month of Sep 2020, March 2021 (Outward) & for Sep 2020, March 2021 (Inward), Downloaded GSTR 2A for each month of Sep 2020 & March 2021, Notes to account and form 3CD of Tax Audit Report for all years.

Sl. No.	Division	Charge Office	GSTIN	Records not produced
60	Pune-LTU-2	Pune-LTU-514	27XXXXXXXXXX1ZF	Highest 50 invoices for each month of April 2018, April 2019 (Outward) & August 2018, January 2020 (Inward), Downloaded GSTR 2A for each month of August 2018, January 2020, Form 3CD of Tax Audit Report for all years, Statement of Bills of Entry.
61	Pune-South	Pune-Cantt-501	27XXXXXXXXXX2ZJ	Highest 50 invoices for each month of Sept. 2020 and Oct. 2020 (Outward) and Sept. 2020 & January 2021 (Inward), Downloaded GSTR 2A for each month of Sept. 2020 & January 2021, Form 3CD of Tax Audit Report for 2020-21, Statement of Bills of Entry.
62	Pune-LTU-2	Pune-LTU-519	27XXXXXXXXXX1Z4	Highest 50 invoices each for the months of December 2020 and March 2021 (outward invoices) & Oct. 2018 and March 2019 (inward), Notes to Financial Statements or Financial Statements for all the year 2018-19 to 2020-21.

Appendix 3.2.6
(Reference: Paragraph 3.2.9.2, page 55)
Non-payment of interest

Sl. No.	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Interest due on delayed filing (6)	Interest already paid (7)	Balance interest liability (8)=(6)-(7)	Interest demanded/recovered by the department (9)	Reply of the department (10)
1.	27XXXXXXXXXX1ZS	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	2020-21	5607260	5382506	224754	349927	Department stated (March 2025) that DRC 07 has been issued (August 2024) raising demand for ₹3.50 lakh.
2.	27XXXXXXXXXX1ZQ	Fort	Fort-705	2018-19	44007	12806	31201	31201	Department stated (January 2024) that taxpayer has paid ₹ 30,857 and will pay remaining liability for remaining two years.
				2019-20	11970	0	11970	11970	Department stated (January 2024) that the taxpayer has agreed to pay the ₹14336
				2020-21	7252	0	7252	7252	Department stated (January 2024) that the taxpayer has agreed to pay the ₹.7841
3.	27XXXXXXXXXX1Z5	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-519	2018-19	21251	0	21351	21351	Reply awaited
4.	27XXXXXXXXXX1Z6	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-520	2018-19	56	0	56	56	Department stated that (January 2024) scrutiny notice was issued in Form ASMT 10 intimating discrepancies in GST returns.
				2019-20	493	0	493	493	Department stated that (January 2024) scrutiny notice was issued in ASMT 10 intimating discrepancies in GST returns.
5.	27XXXXXXXXXX1ZK	Mandvi	Mandvi-503	2019-20	16168	0	16168	19261	The Department stated (April 2025) that taxpayers have paid the interest liability of ₹19,261 vide DRC 03 (December 2024).
				2020-21	2992	0	2992	3100	The Department stated (April 2025) that taxpayers have paid the interest liability of ₹3,100 vide DRC 03 (December 2024).
6.	27XXXXXXXXXX1ZC	Nashik	Panchavati-701	2018-19	3969	0	3969	3878	Department stated (December 2024) that the taxpayer paid amount of ₹ 3878 vide DRC 03 dated 19/01/2024
7.	27XXXXXXXXXX1Z5	Mandvi	Mumbai-Central-704	2019-20	59576	0	60018	60698	The Department stated (March 2025) that the taxpayer paid the liability of ₹ 61036 vide DRC 03 (February and March 2024).
8.	27XXXXXXXXXX1ZS	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-535	2019-20	13306	0	13306	13306	Department stated (April 2025) stated that the taxpayer had made payment against short payment of interest through DRC 03(March 2024).
				2020-21	7540	0	7540	7540	Department stated (April 2025) that the taxpayer had made payment against short payment of interest through DRC 03 (March 2024)
9.	27XXXXXXXXXX1Z7	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-525	2019-20	11244	0	11244	11244	Department stated (December 2023) that the taxpayer has accepted the liability of interest and paid through Form DRC 03 (December 2023).

Sl. No.	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Interest due on delayed filing	Interest already paid	Balance interest liability	Interest demanded/recovered by the department	Reply of the department
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)=(6)-(7)	(9)	(10)
10.	27XXXXXXXXXX1ZV	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-530	2018-19	23151	0	23151	23151	Department stated (December 2023) that short payment of interest was made (March 2023) by the taxpayer in cash.
11.	27XXXXXXXXXX2Z2	Jalgaon	Dhule-602	2019-20	178161	18788	159373	159373	Department stated (December 2023) that order levying interest in Form DRC 07 was passed on 03-03-2023. TP filed appeal on 29-05-2023.
				2018-19	307	0	307	468	Department stated (January 2024) that the taxpayer has accepted the liability and paid (December 2023) the dues of ₹.468 vide DRC 03.
12.	27XXXXXXXXXX1Z2	Jalgaon	Jalgaon-609	2020-21	1293	92	1201	1230	Department stated (January 2024) that the taxpayer has accepted the liability and paid the dues of ₹.1230 vide DRC 03 (January 2024).
13.	27XXXXXXXXXX2ZH	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-539	2019-20	733830	0	733830	948087	Department stated (January 2024) that the taxpayer has accepted the liability, interest is paid vide DRC 03.
14.	27XXXXXXXXXX1ZE	Thane Rural	Boisar-501 (Palghar)	2019-20	8430	0	8430	8430	Reply awaited
15.	27XXXXXXXXXX1Z0	Thane City	Wagle I.E-501	2018-19	5943	4678	1265	1265	Reply awaited
				2019-20	19835	386	19449	19449	Reply awaited
				2018-19	5906	0	5906	5906	Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (April 2024).
				2019-20	857329	0	857329	1439181	Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (July 2024).
				2020-21	452729	0	452729	452729	Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (September 2024).
16.	27XXXXXXXXXX1ZW	Sakinaka	Sakinaka-502	2018-19	145631	0	145631	145631	Reply awaited
				2019-20	270300	0	270300	270300	Reply awaited
17.	27XXXXXXXXXX1ZW	Mulund	Mulund West-502	2020-21	289388	0	289388	289388	Reply awaited
				2018-19	2249846	0	2249846	2249846	Reply awaited
				2019-20	2292622	0	2292622	2292622	Reply awaited
18.	27XXXXXXXXXX1ZZ	Mulund	Mulund West-502	2020-21	1036088	0	1036088	1036088	Reply awaited
				2020-21	190068	0	190068	190068	The Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (April 2025) for ₹ 1900068.
19.	27XXXXXXXXXX1ZD	Pune North	Bajirao road-502	2019-20	105862	0	105862	105862	Reply awaited
				2020-21	298287	106749	191538	191538	Reply awaited
						Total		10371846	

Appendix 3.2.7
(Reference: Paragraph 3.2.9.4; page 56)
Mismatched ITC as per Table 8D of GSTR 9

Sr. No	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Central Tax	State tax	Integrated tax	Cess	Excess claim as per table 8D	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department
1	27XXXXXX XXXX1ZS	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	2020-21	-	-	-12204303	-	-12204303	-22577960	The Department stated (March 2025) that DRC 07 was issued (November 2024) and liability was raised on the taxpayer for ₹ 1.22 crore and interest (9153227) and penalty thereon.
2	27XXXXXX XXXX1ZY	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	2019-20	-94630037	-95533790	-7465522	-	-197629349	-197629349	The Department stated (January 2024) that ADT 01 issued (August 2023) to the taxpayer.
	27XXXXXX XXXX1ZY	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	2020-21	-165095589	-165095590	-143084186	-	-473275365	-473275365	The Department stated (January 2024) that ADT 01 issued (December 2023) to the taxpayer.
3	27XXXXXX XXXX1Z3	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-523	2018-19	-21837157	-21837105	-2201189	-	-45875452	-45875452	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1Z3	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-523	2019-20	-31644915	-31644915	-2334235	-	-65624064	-65624064	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1Z3	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-523	2020-21	-10579060	-10579059	-11935793	-	-33093913	-33093913	Reply awaited
4	27XXXXXX XXXX2ZW	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	2020-21	-755776	-755776	-461845	-	-1973397	-1973397	The Department stated (March 2025) that DRC 01 has been issued (November 2024) to the taxpayer.
5	27XXXXXX XXXX1ZI	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-517	2018-19	-42679692	-42679693	-627810668	-	-713170053	-55265017	The Department stated (April 2025) that the liability works out to ₹ 2.36 crore and taxpayer paid ₹ 5.53 crore including interest through DRC 03 (October 2023).
	27XXXXXX XXXX1ZI	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-517	2019-20	-73058922	-73058927	-526815357	-	-672933206	-672933206	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZI	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-517	2020-21	-27487195	-27487195	-207354976	-	-262329365	-13928633	The Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued for excess ITC amounting to ₹ 13928633 including penalty.
6	27XXXXXX XXXX1ZD	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-519	2020-21	-81757707	-81757707	-537969018	-	-701484432	-701484432	Reply awaited
7	27XXXXXX XXXX1ZM	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-518	2020-21	-14917505	-14917508	-30148556	-	-59983568	-116589744	The Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued for ₹ 11,65,89,744 including interest and penalty.
8	27XXXXXX XXXX1Z6	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-524	2020-21	-	-	-1119067	-	-1119067	-1950141	The Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (February 2025) for ₹19.50 lakh along with interest wherein issue raised audit is covered.

Sr. No	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Central Tax	State tax	Integrated tax	Cess	Excess claim as per table 8D	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department
9	27XXXXXX XXXXX1ZS	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-519	2018-19	-2251803	-2251803	-1343174	-	-5846780	-5846780	Reply awaited
	27XXXXXX XXXXX1ZS	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-519	2019-20	-4382833	-4382833	-2921227	-	-11686894	-11686894	Reply awaited
	27XXXXXX XXXXX1ZS	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-519	2020-21	-2891747	-2891747	-2615848	-	-8399343	-8399343	Reply awaited
10	27XXXXXX XXXXX1Z6	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-520	2018-19	-637575	-637575	-1908856	-	-3184006	-3184006	The Department stated (January 2024) that scrutiny notice in Form ASMT 10 was issued (January 2024) intimating discrepancies in GST returns.
	27XXXXXX XXXXX1Z6	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-520	2019-20	-	-	-4778811	-	-4778811	-4778811	The Department stated (January 2024) that scrutiny notice in Form ASMT 10 was issued (January 2024) intimating discrepancies in GST returns.
11	27XXXXXX XXXXX1Z5	Mandvi	Mandvi-608	2018-19	-12894471	-12894471	-292249	-	-26081191	-202842	The Department stated (January 2024) that GSTR 2A is dynamic and as per current 2A, the excess ITC availed works out to ₹ 2.03 lakh which has been recovered through DRC 03 (January 2024).
12	27XXXXXX XXXXX1Z7	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-520	2020-21	-290628198	-290628198	-111510749	-	-692767146	-3324399	The Department stated (March 2025) that after considering the reversal excess ITC is worked out at ₹ 1708975 and the taxpayer paid ₹ 3324399 including interest and penalty through DRC 03 (January and February 2025).
13	27XXXXXX XXXXX2ZO	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	2019-20	-	-	-2320864356	-	-2320864356	-868090384	The Department stated (December 2024) that liability is raised on the taxpayer for ITC mismatch of ₹ 86.81 crore for the period 2019-20 and DRC 07 has been issued (August 2024)
14	27XXXXXX XXXXX1ZI	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-531	2019-20	-1764721	-1764721	-1779558	-	-5309001	-5309001	Reply awaited
	27XXXXXX XXXXX1ZI	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-531	2020-21	-5013335	-5013335	-8120371	-	-18147042	-18147042	Reply awaited
15	27XXXXXX XXXXX1ZS	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-535	2018-19	-471636	-471636	-340271	-	-1283544	-2823796	The Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (April 2024) for ₹2823796 including interest and penalty. An appeal has been filed against DRC 07.
16	27XXXXXX XXXXX1Z8	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-535	2020-21	-63350167	-63350165	-	-	-126700332	-267382325	The Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (February 2025) for ₹26.74 crore including interest and penalty.

Sr. No	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Central Tax	State tax	Integrated tax	Cess	Excess claim as per table 8D	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department
17	27XXXXXX XXXXX1Z3	ANDHE RI	Azad- Nagar-602	2020-21	-	-	-29439531	-	-29439531	-29439531	The Department replied (May 2025) that taxpayer had reversed ITC of ₹ 10.22 crore in September 2018 and April 2019 out of which ₹ 2.92 crore was re-claimed in 2020-21 and therefore taxpayer has not availed excess credit of ITC.
18	27XXXXXX XXXXX1ZE	ANDHE RI	Marol-501	2020-21	-1734995	-1734995	-13699932	-	-17169922	-17169923	The Department stated (May 2025) that for FY 2020-21, ITC reconciliation of ITC claimed in GSTR 3B vis-vis ITC available in GSTR 2A as well as re-availed ITC provided by RTP is accepted.
19	27XXXXXX XXXXX1ZI	Mumbai- LTU-3	Mumbai- LTU-3	2018-19	-3418435	-3709672	-	-	-7128107	-7128107	The Department stated (January 2024) that audit for FY 2018-19 is already completed by their office considering the issue raised by AG Audit. After detail verification, DRC 01 amounting to ₹ 0.72 crore issued (December 2023) to taxpayers which was paid by filing DRC 03 (December 2023).
20	27XXXXXX XXXXX1Z0	Andheri	Andheri- East-701	2019-20	-1134039	-1134040	-7244331	-	-9512410	-9512410	The Department stated (February 2024) that the company has duly filed the return in Form GSTR 1 and GSTR 3B and furnished the details of ITC availed during the tax period 2019-20 in GSTR 3B which includes ITC pertaining to FY 2018-19 availed in FY 2019-20.
21	27XXXXXX XXXXX1ZZ	Mumbai- LTU-3	Mumbai- LTU-527	2018-19	-3651140	-3651140	-222410	-	-7524690	-1465042	The Department stated (April 2025) that the taxpayer had already reversed (January 2022) the ITC of ₹ 32.25 lakh which was not reflected in GSTR 2A. The taxpayer also paid (December 2023) interest of ₹ 1465042 vide DRC 03.
22	27XXXXXX XXXXX1ZN	Mumbai- LTU-3	Mumbai- LTU-532	2018-19	-693657	-693757	-132480	-	-1519894	-1519894	The Department stated (January 2024) that DRC 01 was issued (November 2023) for ₹6.41 lakh along with interest and penalty. The taxpayer filed an appeal in April 2023.
	27XXXXXX XXXXX1ZN	Mumbai- LTU-3	Mumbai- LTU-532	2020-21	-1888919	-1888919	-241033	-	-4018871	-4018871	The Department forwarded (February 24) the taxpayer's reply stating the taxpayer was already in receipt of scrutiny notice in ASMT 10 to which the response submitted by them is attached.
23	27XXXXXX XXXXX1Z3	Mumbai- LTU-2	Mumbai- LTU-521	2018-19	-634832	-634832	-37808	-	-1307472	-1307472	The Department stated (January 2024) that DRC 01 was issued (December 2023).

Sr. No	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Central Tax	State tax	Integrated tax	Cess	Excess claim as per table 8D	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department
24	27XXXXXXX XXXXX1ZP	Kandivali	Malad West-501	2019-20	-255055	-255054	-	-	-510109	-510109	The Department stated (February 2024) that reconciling of latest GSTR 2A with the ITC claimed in GSTR 3B is in process at taxpayer level.
	27XXXXXXX XXXXX1ZP	Kandivali	Malad West-501	2020-21	-	-	-4257594	-	-4257594	-4257594	The Department stated (February 2024) that reconciling of latest GSTR 2A with the ITC claimed in GSTR 3B is in process at taxpayer level.
25	27XXXXXXX XXXXX2ZQ	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-537	2018-19	-	-	-17816325	-	-17816325	-95321	The Department stated (April 2025) that after verification, the ineligible ITC worked out to ₹ 26099 and paid ₹ 95321 vide DRC 03 (November 2023).
26	27XXXXXXX XXXXX2ZH	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-539	2019-20	-1652426	-1652426	-30206750	-	-33511603	-104090	The Department stated (April 2025) that the issue has been covered under DRC 07 issued in August 2024.
27	27XXXXXXX XXXXX1ZE	Thane Rural	Boisar-501 (Palghar)	2019-20	-217311	-217311	-	-	-434623	-434623	Reply awaited
	27XXXXXXX XXXXX1ZE	Thane Rural	Boisar-501 (Palghar)	2020-21	-2528390	-2528390	-649591	-	-5706371	-5706371	Reply awaited
28	27XXXXXXX XXXXX1ZL	Mazgaon	Delisle-Road-501	2018-19	-9143485	-9276485	469385	-	-18419969	-4574607	The Department accepted the para and stated (December 2023) that the taxpayer has paid (December 2023) ₹ 4574607 with interest through DRC 03.
29	27XXXXXXX XXXXX1Z0	Thane City	Wagle I.E.-501	2018-19	-3095959	-3095959	-3494112	-	-9686030	-10857903	The Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (April 2024) for ₹10857903 including interest and penalty.
	27XXXXXXX XXXXX1Z0	Thane City	Wagle i.e.-501	2019-20	-278325	-278325	-	-	-556650	-11143821	The Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (July 2024) for ₹ 1143821 including interest and penalty. Recovery proceedings have been initiated, and bank account is attached.
	27XXXXXXX XXXXX1Z0	Thane City	Wagle I.E.-501	2020-21	-10169	-10169	-361	-	-20698	-20698	The Department stated (April 2025) that DRC 07 has been issued (September 2024) for ₹20698. Recovery proceedings have been initiated, and bank account is attached.
30	27XXXXXXX XXXXX1ZL	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-539	2018-19	-121088908	-51628606	-47671178	-	-220388692	-220388692	Reply awaited
	27XXXXXXX XXXXX1ZL	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-539	2020-21	-168071721	-168071721	-349554108	-	-685697550	-685697550	Reply awaited
31	27XXXXXXX XXXXX1ZZ	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-540	2018-19	-10021116	-10008521	-17246466	-	-37276102	-37276102	Reply awaited
32	27XXXXXXX XXXXX1ZS	NANDE D	Nanded-501	2018-19	-99879	-99879	-	-	-199758	-199758	Reply awaited

Sr. No	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Central Tax	State tax	Integrated tax	Cess	Excess claim as per table 8D	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department
33	27XXXXXX XXXX1Z0	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-538	2018-19	-296783511	-295524166	-431432684	-	-1023740361	-1023740361	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1Z0	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-538	2019-20	-145478064	-145478064	-254978457	-	-545934585	-545934585	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1Z0	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-538	2020-21	-704562182	-704562182	-734676423	-	-2143800787	-2143800787	Reply awaited
34	27XXXXXX XXXX1Z0	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-537	2018-19	-1864204	-1852392	-	-	-3716596	-3716596	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1Z1	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-537	2019-20	-1583371	-1583371	-76828	-	-3243569	-3243569	Reply awaited
35	27XXXXXX XXXX1Z1	Thane City	Bhiwandi-703 (Kalyan)	2019-20	-2082908	-2082908	-	-	-4165815	-4165815	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZW	Thane City	Bhiwandi-703 (Kalyan)	2020-21	-3742812	-3742812	-1738940	-	-9224565	-9224565	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZW	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-501	2018-19	-716220	-716175	-36793224	-	-38225619	-38225619	Reply awaited
36	27XXXXXX XXXX2Z3	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-501	2018-19	-2151274	-2151275	-19075856	-	-23378406	-87217801	The Department stated (Feb 2025) that DRC 07 was issued (April 2024) for an amount of ₹8.91 crores including interest and penalty.
	27XXXXXX XXXX1ZC	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-512	2018-19	-85718737	-85688804	-43616215	-	-215023756	-14639646	The Department stated (May 2025) that DRC 07 has been issued (April 2025) for excess ITC of ₹ 14639646 including interest.
37	27XXXXXX XXXX1ZC	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-503	2019-20	-95075811	-95075811	-253961	-	-190405583	-29113962	The Department stated (May 2025) that DRC 07 has been issued (August 2024) for excess ITC of ₹ 29113962 including interest.
	27XXXXXX XXXX1ZC	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-503	2020-21	-81526982	-81526982	-92797483	-	-255851446	-1645798	The Department stated (May 2025) that DRC 07 has been issued (August 2024) for excess ITC of ₹ 1645798 including interest.
	27XXXXXX XXXX1ZC	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-503	2018-19	-179742636	-179730326	-163938804	-	-523411766	-523411766	Reply awaited
38	27XXXXXX XXXX1ZF	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-503	2018-19	-5026930	-5026929	-3836828	-	-13890687	-13890687	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1Z7	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-509	2019-20	-2495538	-2495538	-	-	-4991076	-4991076	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1Z7	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-509	2020-21	-4052925	-4052926	-2805372	-	-10911223	-10911223	Reply awaited
39	27XXXXXX XXXX1Z1	Ghatkopa	Ghatkopa-West-503	2019-20	-4719474	-4719474	-12702601	-	-22141550	-5827094	The Department stated (February 2025) that DRC 07 has been issued (August 2024) for ₹58,27,094 including interest and penalty.

Sr. No	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Central Tax	State tax	Integrated tax	Cess	Excess claim as table per 8D	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department
42	27XXXXXX XXXX1ZW	Sakinaka	Sakinaka-502	2018-19	-140093	-139328	-	-	-279420	-279420	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZW	Sakinaka	Sakinaka-502	2020-21	-45315	-45315	-	-	-90629	-90629	Reply awaited
43	27XXXXXX XXXX1ZW	Santacruz	Bandra-West-502	2018-19	-26774158	-23929163	-2729985	-	-53433307	-53433307	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZW	Santacruz	Bandra-West-502	2019-20	-22960044	-21242044	-	-	-44202088	-44202088	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZW	Santacruz	Bandra-West-502	2020-21	-13990404	-13990404	-16800403	-	-44781211	-44781211	Reply awaited
44	27XXXXXX XXXX4Z3	Santacruz	SV-Marg-701	2018-19	-166288341	-166288341	-6514800	-	-339091482	-339091482	Reply awaited
45	27XXXXXX XXXX1ZE	Bandra	Bandra-East-501	2018-19	-9019717	-9019717	-5461476	-	-23500910	-23500910	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZE	Bandra	Bandra-East-501	2019-20	-5962152	-5962152	-28673724	-	-40598027	-40598027	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZE	Bandra	Bandra-East-501	2020-21	-19003465	-19003465	-10094032	-	-48100961	-48100961	Reply awaited
46	27XXXXXX XXXX1ZF	Mulund	Mulund-West-502	2018-19	-	-	-923925	-	-923925	-923925	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZF	Mulund	Mulund-West-502	2020-21	-914471	-914471	-21481117	-	-23310060	-23310060	The Department stated (April 2025) that the taxpayer has paid ₹ 23310060 through DRC 03 (June 2023).
47	27XXXXXX XXXX1ZZ	Mulund	Mulund-West-503	2019-20	-	-	-123264	-	-123264	-212296	The Department stated (April 2025) that the taxpayer has been paid 102776 through DRC 03 (April 2025) and for interest liability of ₹109520, DRC 01 has been issued (April 2025).
	27XXXXXX XXXX1ZZ	Mulund	Mulund-West-503	2020-21	-	-	-58946	-	-58946	-88587	The Department stated (April 2025) that the tax has been paid ₹ 46464 through DRC 03 (April 2025) and for interest liability of ₹ 41123, DRC 01 has been issued (April 2025).
48	27XXXXXX XXXX1ZL	Pune-LTU-1	Pune-LTU-502	2018-19	-	-	-167966565	-	-167966565	-167966565	Reply awaited
	27XXXXXX XXXX1ZL	Pune-LTU-1	Pune-LTU-502	2020-21	-	-	-16703464	-	-16703464	-16703464	Reply awaited
49	27XXXXXX XXXX1ZD	Pune-North	Bajirao-Road-502	2019-20	-	-	-4471387	-	-4471387	-4471387	Reply awaited
50	27XXXXXX XXXX1Z4	Pune-LTU-1	Pune-LTU-505	2018-19	-637311	-637311	-1320282	-	-2594905	-2594905	Reply awaited

Sr. No	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Central Tax	State tax	Integrated tax	Cess	Excess claim as per table 8D	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department
	27XXXXXX XXXX1Z4	Pune-LTU-1	Pune-LTU-505	2019-20	-173019	-173019	-9502161	-	-9848199	-9848199	Reply awaited
50	27XXXXXX XXXX1Z4	Pune-LTU-1	Pune-LTU-505	2020-21	-1603018	-1603018	-4121062	-	-7327098	-7327098	Reply awaited
51	27XXXXXX XXXX1Z0	Pune-LTU-1	Pune-LTU-502	2018-19	-1597996	-1596807	-2086400	-459986	-5741190	-5741190	Reply awaited
52	27XXXXXX XXXX1ZH	Raigad	Pen-501	2018-19	-389818262	-389818262	-240385538	-	-1020022062	-120300041	The Department stated (January 2024) that SCN in form DRC 01 was issued (December 2023) for ₹ 12.03 crore.
52	27XXXXXX XXXX1ZH	Raigad	Pen-501	2019-20	-126062817	-126062817	-168161426	-	-2337385	-2730907	The Department stated (Nov 2024) that an amount of ₹ 0.27 crore has been paid vide DRC 03 (Apr & Aug 2024).
	27XXXXXX XXXX1ZH	Raigad	Pen-501	2020-21	-	-	-300021	-91759603	-92059624	-92059624	The Department stated (Nov 2024) that DRC 01A has been issued (November 2024) for ₹ 4589327 under IGT.
	27XXXXXX XXXX1ZG	Raigad	Pen-501	2018-19	-599229892	-599228694	-201644860	-	-1400103446	-455200000	The Department stated (February 2024) that DRC 01 has been issued (January 2024) for ₹ 45.52 crore.
53	27XXXXXX XXXX1ZG	Raigad	Pen-501	2019-20	-1383531484	-1383531480	-1689796375	-	-11008509	-11008509	The Department stated (Nov 2024) that during the adjudication proceedings, taxpayers made ITC reversal for excess claim of ITC at ₹ 1,10,08,509/- (IGST at ₹ 33,33,201/-, CGST at ₹ 38,37,654/- & SGST at ₹ 38,37,654/-) and paid the same in DRC 03 (August 2024)
54	27XXXXXX XXXX1ZW	Raigad	Pen-501	2019-20	-198018	-198018	-	-	-396036	-316564	The Department stated (December 2024) that DRC 07 has been issued (August 2024) for ₹ 316564.
55	27XXXXXX XXXX1ZX	Raigad	Sandpada-503	2018-19	-	-	-679709	-	-679709	-679709	Reply awaited
55	27XXXXXX XXXX1ZX	Raigad	Sandpada-503	2019-20	-130373	-130373	-	-	-260746	-260746	Reply awaited
56	27XXXXXX XXXX1ZQ	Pune-South	Pune Cantt-702	2019-20	-67688	-67688	-	-	-135376	-459000	The Department stated (February 2025) that the excess ITC is ₹ 538638 out of which ITC of ₹ 2.67 lakh was reversed (September 2020) in GSTR 3B. After scrutiny the taxpayer payer paid ₹ 0.64 lakh through DRC 03 (July and August 2024) and DRC 07 was issued (August 2024) for ₹ 3.95 lakh including interest and penalty.
									TOTAL	-10624186545	

Appendix 3.2.8
(Reference: Paragraph 3.2.9.4; Page 56)
Mismatch in reversal of ITC (Inputs / Input services and capital goods)

Sr. No.	GSTIN	Division	Charge office	Year	GSTR 9 (5D+5E)	GSTR 9 (5F)	Factor (5D+5E)/(5N-5F)	GSTR 9 (6B+6C+6D+6E+6F+6G+8C) - GSTR 3B(4D (2) + 7E+12)	Reversal to be made	Reversal made as per Table 7 of GSTR 9	Non / Short reversal	Revised amount after Department's reply	Reply of the department	Audit Remark
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	27XXXXX XXXXXX X1ZS	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-535	2020-21	6601461	324298482	0.02	17400159	354200	0	354200	354200	Reply awaited	
2	27XXXXX XXXXXX X1ZP	Kandivali	Malad West-501	2019-20	18833870	160648728	0.12	32935611	3861251	0	3861251	3861251	Reply awaited	
				2020-21	10652624	69268836	0.15	16307195	2507829	0	2507829	2507829	Reply awaited	
		Kandivali	Malad West-501	2018-19	24903449	110303418	0.23	13828552	3122103	0	3122103	3122103	Reply awaited	
3	27XXXXX XXXXXX X1Z3	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-521	2019-20	21689798	1184778136	0.02	10940847	200295	0	200295	200294	The Department stated (May 2025) that the taxpayer paid 200294 vide DRC 03 (August 2024).	
4	27XXXXX XXXXXX X1ZN	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU 532	2018-19	26300911	433869222	0.06	36345275	2203230	254357	1948873	1948873	Reply awaited	
				2019-20	47548467	339194051	0.14	38521626	5399989	74281	5325708	5325708	Reply awaited	
5	27XXXXX XXXXXX X1Z0	Andheri	Andheri-East-701	2018-19	2326263	2756429675	0.00	344443691	290690	184069	106621	106621	Reply awaited	
				2019-20	3978969	2642072765	0.00	362054073	545254	0	545254	545254	Reply awaited	
6	27XXXXX XXXXXX X1ZV	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-530	2020-21	206195063777	208625597058	0.99	43597813084	43089889142	42781253438	308635704	308635704	The department stated (April 2024) that out of the total ITC available of ₹ 4359.78 crore, calculation of ITC has of taxpayer reversed ₹ 4278.13 crore of required to be reversed and remaining ₹ 81.66 crore was rightly provided to Audit.	

Sr. No.	GSTIN	Division	Charge office	Year	GSTR 9 (5D+5E)	GSTR 9 (5N-5F)	Factor (5D+5E)/(5N-5F)	GSTR 9 (6B+6C+6D+6E+6F+6G+8C) - GSTR 3B(4D (2) + 7E+12)	Reversal to be made	Reversal made as per Table 7 of GSTR 9	Non / Short reversal	Revised amount after Department's reply	Reply of the department	Audit Remark
7	27XXXXX XXXXXX X1Z7	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-529	2020-21	81634	449845243	0.00	49024666	8897	600	8297	8297	Reply awaited	
8	27XXXXX XXXXXX D1ZC	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-503	2019-20	549230434	8075873547	0.07	1519233328	103321229	21059520	82261709	82261709	The Department stated (May 2025) that DRC 01A has been issued (May 2025) to the taxpayer.	
				2020-21	6425803337	12985371169	0.49	1371389792	678631437	86537614	592093823	592093823	The Department stated (May 2025) that DRC 01A has been issued (May 2025) to the taxpayer.	
9	27XXXXX XXXXXX X1ZW	Sakinaka	Sakinaka-502	2018-19	666481	378122133	0.00	59731316	105283	0	105283	105283	Reply awaited	
10	27XXXXX XXXXXX X1ZD	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-515	2019-20	192983312	874460915	0.22	37999483	8385956	0	8385956	8385956	Reply awaited	
				2020-21	72966532	719980968	0.10	59227840	6002450	92829	5909621	5909621	Reply awaited	
11	27XXXXX XXXXXX X1ZO	Pune-LTU-1	Pune-LTU-502	2018-19	159329440	3270549009	0.05	917999052	44721628	0	44721628	44721628	Reply awaited	
				2019-20	183719738	2897306659	0.06	671921398	42606889	0	42606889	42606889	Reply awaited	
				2020-21	104494684	2289387150	0.05	584381742	26672983	0	26672983	26672983	Reply awaited	
12	27XXXXX XXXXXX X1ZP	Santacruz	Bandra-West-502	2020-21	501998738	529614431	0.95	118728325	112537472	37312241	75225231	75225231	Reply awaited	
13	27XXXXX XXXXXX X1ZF	Mulund	Mulund-West502	2018-19	6781435	1397961937	0.00	201630794	978100	0	978100	978100	Reply awaited	
14	27XXXXX XXXXXX X1ZF	Mumbai-LTU-2	Pune-LTU-524	2019-20	12247976	486753993	0.03	10737377	270180	9838	260342	260342	Reply awaited	
				2020-21	9598089	248744590	0.04	11288574	435582	0	435582	435582	Reply awaited	
										TOTAL	1206273282			

Appendix 3.2.9
(Reference: Paragraph 3.2.9.4; page 56)
Mismatch in availing of ITC under RCM

Sr. No.	GSTIN	Division	Charge Office	Year	GSTR 3B 3.1(D) (Tax paid)	GSTR 9 6C (Tax availed)	GSTR 9 6D (Tax availed)	GSTR 9 6F (Tax availed)	Total (6C+6D+6F)	Mismatch amount in availing of ITC	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department	Audit Remarks
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	27XXXXXXX XXXX1Z3	Andheri	Azad- Nagar- 602	2019-20	599708	1121062	0	0	1121062	521354	521354	The department stated (December 2023) that taxpayer submitted the reconciliation of liability year-wise and ITC taken under RCM as per GSTR 3B provided by which is verified and the Department found correct and as per reconciliation total did not match liability paid during the figures of year 2018-19 to 2020-21 respective was of ₹ 25.54 lakh years in the whereas ITC under RCM taken was ₹ 24.49 lakh only.	Reply could not be verified as figures provided by the Department did not match the figures of the respective years in the returns.
2	27XXXXXXX XXX2Z1	Kolhapur	Karad- 702	2019-20	0	58025	0	0	58025	58025	58025	Reply awaited	
3	27XXXXXXX XXX1ZF	Mumbai- LTU-1	Mumbai- LTU-501	2018-19	102843854	0	6941604	96989931	103931535	1087682	1087682	Reply awaited	
4	27XXXXXXX XXX4Z3	Bandra	Bandra East-504	2018-19	60766	0	0	82883	82883	22117	22117	Reply awaited	
5	27XXXXXXX XXX1ZG	Raigad	Pen-501	2018-19	521975005	5999847	79116704	444651132	529767683	7792678	7762125	The Department stated (February 2024) that the excess ITC of ₹ 77.62 lakh has been paid through DRC 03 (December 2023).	
										TOTAL	9451302		

Appendix 3.2.10
(Reference: Paragraph 3.2.9.4; page 57)
Mismatch in availing of ITC distributed by Input Service Distributor (ISD)

Sr. No.	GSTIN	Division	Charge Office	Year	6G of GSTR 9	ITC Distributed in GSTR 6 of ISD Distributor for all group companies	Turnover in GSTR 9	Consolidated Turnover in AFS	ITC Restricted for Taxpayer (Turnover as per GSTR 9/ Consolidated Turnover as per AFS multiplied by ITC distributed as per GSTR 6)	Excess ITC with reference to Distribution for Taxpayer	Revised amount after Department's reply	Reply of the department
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 (8/9x7)	11	12	13
1	27XXXXXX XXXX1ZC	Mumbai -LTU 1	Mumbai -LTU- 503	2019-20	326657165	3558163	8077176365	21872586000	1313969	325343196	325343196	The Department stated (May 2025) that DRC 07 has been issued for excess ITC of ₹ 1383012 along with interest of ₹ 1244711. Out of mismatch of ₹ 32.53 crore, DRC 07 was issued for ₹ 13.83 lakh. However, no explanation / supporting documents was provided for the balance amount.
				2020-21	365934965	103009831	12985371169	22808216000	58646450	307288516	307288515	The Department stated (May 2025) that the case was investigated and no excess availment of ITC was noticed on verification for the year 2020-21. However, no explanation / supporting documents was provided for the balance amount.
2	27XXXXXX XXXX1ZG	RAIGAD	PEN-501	2019-20	480858877	1253775873	189272182145	623150000000	380815045	100043832	83077210	The Department stated (November 2024) that DRC 07 (August 2024) has been issued for an amount of ₹ 8.31 crores.
										TOTAL	715708921	

Appendix 3.2.11
(Reference: Paragraph 3.2.9.4; page 57)
Mismatch in ITC availed between Annual returns and Audited Financial Statements

Sr. No.	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Unreconciled ITC as per table 12F of GSTR 9C	Revised amount after Department's reply	Reply of the department	Audit Remarks
1	27XXXXXXXXXXXX1ZS	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	2019-20	135357	267241	Department stated (January 2024) that DRC 07 has been issued (August 2024) raising demand for ₹ 2.67 lakh including interest and penalty	
2	27XXXXXXXXXXXX1Z0	Thane City	Wagle I.E-501	2018-19	5000000	5000000	The Department stated (April 2025) that audit proceedings were conducted, and DRC 07 has been issued (April 2024) to the taxpayer.	The reply is not acceptable as the DRC 07 did not cover the issue raised by Audit.
3	27XXXXXXXXXXXX1ZH	Raigad	PEN- 501	2020-21	665912375	665912375	Reply awaited	
					TOTAL	671179616		

Appendix 3.2.12
(Reference: Paragraph 3.2.9.5; page 59)
Undischarged tax liability

Sr. No.	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Liability as per GSTR 9 (Total turnover (5N +10-11) shown below T13 i.e., tax (I+C+ S+C)	Tax paid in GSTR 9 (9) + GSTR 9 (14)	Excluding RCM (GSTR 9 4G)	Net tax paid	Mismatch in tax liability and tax paid	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (7+8)	10 (6-9)	11	12
1	27XXXXXXXXXXXX1ZY	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-514	2020-21	297682837	272415400	112881866	159533534	138149303	138149303	The Department stated January 2024) that ADT 01 has been issued (December 2023).
2	27XXXXXXXXXXXX1Z3	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-523	2019-20	323221673	300289476	14247204	286042272	37179401	37179401	Reply awaited
3	27XXXXXXXXXXXX1ZI	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-517	2018-19	14483849153	14537373527	66112922	14471260605	12588548	6926770	The Department stated (April 2025) that the taxpayer has paid ₹ 69.26 lakh through DRC 03 (December 2023)
4	27XXXXXXXXXXXX1ZD	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-519	2018-19	7131763528	7127315711	1166064	7126149647	5613881	5613881	Reply awaited
5	27XXXXXXXXXXXX1Z2	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-517	2020-21	953355837	929478341	355067	929123274	24232563	24232563	Reply awaited
6	27XXXXXXXXXXXX1Z6	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-524	2020-21	147101167	127307483	29376488	97930995	49170172	63444000	The department stated (April 2025) that DRC 07 was issued (February 2025) for ₹ 6.34 crore along with interest and penalty
7	27XXXXXXXXXXXX1Z6	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-520	2020-21	333558970	335292603	43255	335249348	109622	109622	Reply awaited
8	27XXXXXXXXXXXX1ZI	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-531	2018-19	166871029	198738693	33496004	165242689	1628340	1628340	The Department stated (January 2024) that SCN in Form DRC 01 has been issued (December 2023) for FY 2018-19
				2019-20	170940344	203687121	45381255	158305866	12634478	12634478	Reply awaited

Sr. No.	GSTIN	Division	Charge Office	Year	Liability as per GSTR 9 (Total turnover (SN +10-11) shown below T13 i.e., tax (I+C+ S+C)	Tax paid in GSTR 9 (9) + GSTR 9 (14)	Excluding RCM (GSTR 9 4G)	Net tax paid	Mismatch in tax liability and tax paid	Revised amount after Department's reply	Reply of the Department
9	27XXXXXXXXXXXX1ZS	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-535	2019-20	55914975	55920556	299668	55620888	294087	606707	The department stated (April 2025) that DRC 07 was issued in August 2024 for 2019-20 which included tax liability of ₹ 6.07 lakh. Currently, there is an appeal against order DRC 07 with First Appellant which is pending for disposal.
10	27XXXXXXXXXXXX1ZE	Andheri	Marol-501	2020-21	50189396	49519062	462561	49056501	1132895	1925920	The Department stated (May 2025) that DRC 07 has been issued (January 2025) for ₹ 19.26 lakh
11	27XXXXXXXXXXXX1Z0	Thane City	Wagle I.E-501	2018-19	29766678	10717598	2200742	8516856	21249822	21249822	Reply awaited
				2019-20	19932342	16461805	5016960	11444845	8487497	8487497	Reply awaited
				2020-21	5015608	4999262	2097636	2901626	2113982	2113982	Reply awaited
12	27XXXXXXXXXXXX1ZS	Nanded	Nanded-501	2019-20	32491860	32446644	0	32446644	45216	45216	Reply awaited
13	27XXXXXXXXXXXX2ZJ	Kolhapur	Karad-702	2020-21	599117	588136	63450	524686	74431	74431	Reply awaited
14	27XXXXXXXXXXXX1Z4	Pune-LTU-2	Pune-LTU-519	2020-21	188648830	188995472	2299320	186696152	1952678	1952678	Reply awaited
									TOTAL	326374621	

Appendix 3.2.13
(Reference: Paragraph 3.2.9.5; page 59)
Mismatch in turnover in GSTR 9 and AFS

Sr. No.	GSTIN	Division	Charge Office	R 9C (5 O) 2018-19	R 9C (5 O) 2019-20	R 9C (5 O) 2020-21	Unreconciled turnover (only negative entries)	Reply of the Department	Audit Remarks
1	27XXXXXXXXXXXXX1Z3	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-523	-1243951090	-670656792	-14664424501	-16579032383	Reply awaited	--
2	27XXXXXXXXXXXXX1ZD	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-519	-	-69917910	-73141750	-143059660	Reply awaited	--
3	27XXXXXXXXXXXXX1Z6	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-524	-	-1343983051	-881856808	-2225839859	The Department stated (April 2025) that the taxpayer paid ₹ 1.90 crore through DRC 03 (February 2025) for the year 2020-21 and for the year 2019-20, reply was awaited.	--
4	27XXXXXXXXXXXXX1Z5	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-520	-	-	-1149125035	-1149125035	Reply awaited	--
5	27XXXXXXXXXXXXX1ZI	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-531	-	-	-26775378	-26775378	Reply awaited	--
6	27XXXXXXXXXXXXX1ZS	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-535	-	-	-26284257	-26284257	Reply awaited	--
7	27XXXXXXXXXXXXX1Z8	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-535	-2214984951	-	-903778919	-3118763869	Reply awaited	--
8	27XXXXXXXXXXXXX1Z7	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-525	-	-1310683811	-141006850	-1451690661	The department stated (April 2025) that it is verified that the taxpayer has submitted appropriate reasons for adjustments in turnover in Table 5O of GSTR 9C for the year 2019-20 and 2020-21 along with its reconciliation.	The reply could not be verified as copies of sale registers, invoices, and financial statements were not furnished.
9	27XXXXXXXXXXXXX1Z3	Andheri	Azad-Nagar-602	-	-576332171	-	-576332171	Reply awaited	--
10	27XXXXXXXXXXXXX1ZE	Andheri	Marol-501	-	-	-22942108	-22942108	The Department stated (May 2025) that DRC 07 has been issued (January 2025) conforming the tax liability of ₹ 65.59 lakh including interest.	--
11	27XXXXXXXXXXXXX1Z0	Andheri	Andheri East-701	-	-772676	-44746497	-45519173	Reply awaited	--
12	27XXXXXXXXXXXXX1ZN	Mumbai-LTU-3	Mumbai-LTU-532	-	-5868147	-7401756	-13269903	Reply awaited	--

Sr. No.	GSTIN	Division	Charge Office	R 9C (S O) 2018-19	R 9C (S O) 2019-20	R 9C (S O) 2020-21	Unreconciled turnover (only negative entries)	Reply of the Department	Audit Remarks
13	27XXXXXXXXXXXXX1ZZ	Mumbai-LTU-4	Mumbai-LTU-540	-	-7856709360	-1581198033	-9437907393	The Department stated (April 2025) that the issue was verified during the audit of the taxpayer and after verification of taxpayers reply for the year 2019-20 and 2020-21, the issue was closed.	Audit could not verify as details of the department along with the reconciliation of the turnover mismatch wherein the taxpayer has stated to have excluded the income does not attracting GST were not furnished.
14	27XXXXXXXXXXXXX2Z3	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-501	-15125713	-	-576542	-15702255	Reply awaited	--
15	27XXXXXXXXXXXXX1ZF	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-503	-5929444180	-	-	-5929444180	Reply awaited	--
16	27XXXXXXXXXXXXX1Z7	Mumbai-LTU-1	Mumbai-LTU-509	-	-1518208	-	-1518208	Reply awaited	--
17	27XXXXXXXXXXXXX1ZW	Sakinaka	Sakinaka-502	-	-	-1544003	-1544003	Reply awaited	--
18	27XXXXXXXXXXXXX2Z4	Sakinaka	Sakinaka-601	-61082	-	-	-61082	Reply awaited	--
19	27XXXXXXXXXXXXX1ZP	Santaacruz	Bandra-West-502	-5156282911	-3160642950	-1342871886	-9659797747	Reply awaited	--
20	27XXXXXXXXXXXXX1ZD	Mumbai-LTU-2	Mumbai-LTU-515	-187870458	-49070407	-397617850	-634558715	Reply awaited	--
21	27XXXXXXXXXXXXX1ZF	Pune-LTU-2	Pune-LTU-524	-85937101	-	-	-85937101	Reply awaited	--
22	27XXXXXXXXXXXXX2ZJ	Pune South	Pune Cantt-501	-	-	-1719898666	-1719898666	Reply awaited	--
23	27XXXXXXXXXXXXX1ZV	Pune North	Bajirao Road-609	-11156176	-13431894	-16402354	-40990424	Reply awaited	--
24	27XXXXXXXXXXXXX1ZX	Raigad	Sanpada-503	-20016738	-3532954	-12590286	-36139978	Reply awaited	--
						TOTAL	-52942134209		

**© COMPTROLLER AND
AUDITOR GENERAL OF INDIA**
www.cag.gov.in

<https://cag.gov.in/ag/nagpur/en>

